

Ε. 260
3125

CAR

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΜΕΓΑΛΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΛΟΥΚΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΝΝΑΤΗ

Μετὰ πλειδτων βελτιώσεων καὶ μεταρρυθμίσεων κατὰ τοὺς
νεωτέρους γραμματικούς καὶ προσθήκῃ τῶν παρατηρηδῶν
τῆς ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων ἐπιτροπείας.

«Τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν
ἦ τὰ πράγματα λάβῃ τέλος καὶ μηκέτι δέῃ
βουλευέσθαι περὶ αὐτῶν, ἢ τὸν λόγον ἴδῃ
τις ἔχοντα πέρας, ὥστε μηδεμίαν λελεῖσθαι
τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν . . . » Ἴσοκρ.

معارف نظارت جلیله سنک ۱۲۷ نومروی و ۱۰ خیزران ۱۳۱۶ تاریخی رخصتنامه سیله طبع اولمشد

BIBLIOTHÈQUE
ACADÉMIAΣ
ATHÈNON
9992

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

πλατῆ, ὁδὸς Πιλοῦρ, ἀριθ. 12, ἀπέναντι τοῦ Τοῦννελ Χάν.

1904.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ
—
—
—
260

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

§ 1. *Γραμματική* λέγεται ἡ τέχνη τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν καὶ γράφειν γλῶσσάν τινα· διαίρεται δὲ εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ τυπικόν, καὶ τὸ συντακτικόν.

ΣΗΜ. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει κυρίως τέσσαρας διαλέκτους, τὴν Διολεκτὴν, Δωρικὴν, Ἰωνικὴν καὶ Ἀττικὴν, ἣ δὲ παρούσα γραμματικὴ εἶνε τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

Περὶ γραμμάτων.

§ 2. Γράμματα ἢ στοιχεῖα¹ λέγονται τὰ γραπτὰ σημεῖα τὰ δηλοῦντα τὰς ἀμερεῖς καὶ ἀδιαίρετους φωνὰς τοῦ ἀνθρώπου.

§ 3. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι 24· α, β, γ, δ² κλπ. διαίρουνται δὲ κατὰ τὴν προφορὰν εἰς δύο· εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα.

§ 4. Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτὰ· α, ε, η, ι, ο, υ, ω· λέγονται δὲ φωνήεντα, διότι καθ' ἑκαστὰ ἀποτελοῦσι τελείαν φωνήν· τὰ δὲ σύμφωνα εἶναι δέκα ἑπτὰ· β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ,

¹ Γράμματα μὲν, διότι γράφονται· στοιχεῖα δέ, διότι εἶναι τὰ ἀπλούστατα μέρη τῶν λέξεων. «Στοιχεῖόν ἐστίν αὐτῇ ἡ ἐκφώνησις καὶ ὁ φθόγγος, οὗ τὸ γράμμα σημεῖον, ἧ τύπος ἢ σχῆμα (Ἰ. Δμμ.)».

² Τὰ ὀνόματα καὶ τὰ σημεῖα τῶν γραμμάτων δὲν εἶναι ἑλληνικά, ἀλλὰ φοινικικά, διότι κατὰ τὴν κοινὴν παράδοσιν ἔφερον αὐτὰ ὁ Κάδμος ἐκ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Φοινίκης.

τ, ϑ, χ, ψ· λέγονται δὲ *σύμφωνα*, διότι, ἔν' ἀποτελέσωσι τελείαν φωνήν, συνεκφωνοῦνται μετὰ τῶν φωνηέντων.

§ 5. Τὰ φωνήεντα διαιροῦνται κατὰ τὸν χρόνον εἰς τρία· εἰς βραχέα, μακρά καὶ δίχρονα¹.

α'. Τὰ βραχέα εἶνε δύο, ε, ο· λέγονται δὲ βραχέα, διότι οἱ παλαιοὶ προέφερον αὐτὰ ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

β'. Τὰ μακρά εἶναι δύο, η, ω· λέγονται δὲ μακρά, διότι οἱ παλαιοὶ προέφερον αὐτὰ ἐν μακρῷ χρόνῳ.

ΣΗΜ. Χρόνος ἐνταῦθα καλεῖται τὸ χρονικὸν διάστημα, ἐντὸς τοῦ οὗοῦ οἱ παλαιοὶ ἐξεφώνουν τὰ φωνήεντα· μόνος δὲ τοῦ χρόνου ἐλαμβάνετο ὁ βραχύς, ὁ δὲ μακρὸς εἶναι διπλάσιος τοῦ βραχέος.

γ'. Τὰ δίχρονα εἶναι τρία, α, ι, υ· λέγονται δὲ δίχρονα, διότι ἄλλοτε μὲν ἐλαμβάνοντο ὡς βραχέα, ἄλλοτε δὲ ὡς μακρά.

ΣΗΜ. Σημειοῦμεν τὰ βραχέα ἢ μακρά δίχρονα γράφοντες ἐπ' αὐτῶν τὸν βραχὺν (υ) ἢ μακρὸν (-) χρόνον· ε, ι, υ, α, ι, υ.

§ 6. Δύο φωνήεντα μονοφώνως προφερόμενα λέγονται *δίφθογγοι*· εἶναι δὲ αἱ δίφθογγοι δέκα, ἕξ κύριαι αἰ, αυ, εἰ, ευ, οἰ, ου, καὶ τέσσαρες καταχρηστικαί, α, η, ω, υ· ἡ δὲ ηυ γίνεταί ἐκ τῆς αυ καὶ ευ κατὰ τροπήν τοῦ α καὶ ε εἰς η, ἡ ω γίνεταί ἐκ τῆς αυ κατὰ τροπήν τοῦ α εἰς ω καὶ εἶναι Ἰωνικὴ· οἶον, *αὐξάνω-ἠξάνω*, *εὐχόμεναι-ἠϋήμεναι*, *θαῦμα-θῶμα*.

ΣΗΜ. Ἡ α, η, ω, υ λέγονται καταχρηστικαί, διότι τὸ ἐν μόνον φωνῆεν αὐτῶν προφέρεται, τὸ δὲ ι μένει ἄφωνον².

§ 7. Τὸ πρῶτον φωνῆεν τῶν δίφθγγων λέγεται *προτακτικόν* καὶ εἶνε τὸ α, ε, ο, τὸ δὲ δεύτερον *ὑποτακτικόν* καὶ εἶνε ι καὶ υ· ἡ δὲ υ συνίσταται ἐκ δύο ὑποτακτικῶν φωνηέντων καὶ εὐρίσκεται μόνον πρὸ φωνήεντος· οἶον *μυῖα*, *υἴος*, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ πρακτικὸν φωνῆεν τῶν μὲν κυρίων δίφθγγων εἶναι βραχύ, πλὴν τοῦ γραῦς καὶ ναῦς, τῶν δὲ καταχρηστικῶν μακρὸν, πλὴν τῆς υι, τῆς οἰοῦσας τὸ υ εἶναι συνήθως βραχύ.

§ 8. Τὸ ι, ὅταν εἶναι ὑπὸ τὸ α, η, ω, λέγεται *ὑπογεγραμμένον* (α, η, ω,) ὅταν δὲ εἶναι μετὰ τὸ υ, λέγεται *προγεγραμμένον* (υι). Τὸ ὑπογεγραμμένον ι εἰς τὰ κεφαλαῖα προσγράφεται· οἶον, ΤΩ ΥΙΩ.

ΣΗΜ. Τὸ υ τῆς αυ καὶ ευ πρὸ φωνήεντος μὲν, ἀμεταβόλου, μέσου καὶ

¹ Τὰ φωνήεντα, ὡς πρὸς τὸν χρόνον, διαιροῦνται κυρίως εἰς δύο, εἰς βραχέα καὶ μακρά· τὰ δὲ α, ι, υ ἐλαμβάνοντο καὶ ὡς μακρά, διότι ἡ Ἑλλ. γλῶσσα δὲν εἶχεν ἰδιαιτέρα σημεῖα διὰ τὸν μακρὸν φθόγγον αὐτῶν.

² Τὸ ι τοῦτο κατ' ἀρχὰς προεφέρετο καὶ προσεγράφετο πάντοτε, ἀλλ' ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἀσθενῆς οὕσα ἐξέλιπεν ὕστερον, διὸ καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τὰ μακρὰ φωνήεντα α, η, ω, ὡς ἀχρηστον ἐν τῇ προφορᾷ.

πρὸ τοῦ ζ προφέρεται ὡς β· οἶον, αῖος, εὐήλιος, αὐλός, εὐμενής, εὖνομος, εὐγενής, εὐδοξία, εὐζωνος· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων ἢ ἐν τέλει λέξεως προφέρεται ὡς φ· οἶον, αὐτός, εὐσχήμεων, αῦ, εὔ.

§ 9. Ἄπασαι αἱ δίφθογγοι εἶναι μακραὶ πλὴν τῆς αἰ καὶ οἰ, αἵτινες, ὅταν εἶναι ἐν τέλει λέξεως ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου, λογίζονται ὡς πρὸς τὸν τονισμόν βραχεῖαι· οἶον, *σφαῖραι, τοῖχοι*. Ὅταν ὅμως ἡ αἰ καὶ οἰ εἶναι καταληκτικαὶ τῆς εὐκτικῆς ἐγγλίσεως τῶν ῥημάτων καὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (*ἐγμοί, μοί, σοί, οἱ*) καὶ τῶν εἰς οἰ ληγόντων ἐπιρρημάτων (*οἴκοι, Φαληροί, ποί, οἱ, κλπ.*) καὶ τῶν μορίων *βαβαί, παπαί, χαμαί, αἱ, αἰαί*, εἶναι μακραὶ.

§ 10. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς δύο· εἰς ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα. Τὰ ἄφωνα εἶναι ἐννέα· κ, π, τ, γ, β, δ, χ, φ, θ· λέγονται δὲ ἄφωνα, διότι καθ' ἑαυτὰ οὐδεμίαν σχεδὸν φωνὴν ἔχουσι· τὰ δὲ ἡμίφωνα εἶναι ὀκτώ· ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ· λέγονται δὲ ἡμίφωνα, διότι ἔχουσιν ἡμιτελῆ φωνήν.

§ 11. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται κατὰ μὲν τὸ πνεῦμα, μεθ' οὗ συνοδεύονται προφερόμενα, εἰς ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα· κατὰ δὲ τὰ φωνητῆρια ὄργανα, δι' ὧν προφέρονται, εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα ἢ γλωσσόφωνα· οἷον,

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
χειλόφωνα	π	β	φ
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ

Ταῦτα καθέτως μὲν λέγονται σύστοιχα, ὀρίζοντως δὲ ἀντίστοιχα.

ΣΗΜ. α'. Πνεῦμα ἐνταῦθα λέγεται ὁ ἦχος ὁ ἐκ τοῦ λάρυγγος ἡμῶν ἐξερχόμενος, ὅταν προφέρωμεν τὰ ἄφωνα, καὶ εἶνε ψιλὸς (λεπτὸς) εἰς τὰ ψιλὰ, δασύς (παχύς) εἰς τὰ δασέα καὶ μέσος (μεσατός) εἰς τὰ μέσα.

ΣΗΜ. β'. Τὸ κ, γ, χ λέγονται οὐρανισκόφωνα, διότι προφέρονται διὰ τοῦ οὐρανίσκου· τὸ δὲ π, β, φ χειλόφωνα, διότι προφέρονται διὰ τῶν χειλέων· τὸ δὲ τ, δ, θ ὀδοντόφωνα, διότι προφέρονται διὰ τῶν ὀδόντων.

§ 12. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς τρία· εἰς διπλᾶ, ἀμετάβολα καὶ τὸ συριστικὸν ἢ μοναδικὸν σ.

α'. Τὰ διπλᾶ εἶναι τρία· ξ, ψ, ζ· λέγονται δὲ διπλᾶ¹, διότι

¹ Καταχρηστικῶς ταῦτα ὀνομάσθησαν διπλᾶ, διότι αὐτὰ ὑπερτέρον ἐπινοηθέντα παριστώσι δι' ἐνὸς γράμματος τὴν φωνὴν δύο συμφώνων· οἶον, ξ=κσ, ψ=πσ, ζ=σδ. Σημειωτέον ὅτι κατ' ἀρχὰς οἱ Ἕλληες εἶχον 16 γράμ. α, β, γ, δ, ε, ι, κ, λ, μ, ν, ρ, π, ρ, σ, τ, υ· τὰ δὲ δασέα καὶ τὰ διπλᾶ καὶ τὰ μακρὰ φωνήεντα ἐπενοήθησαν κατὰ τὸν ἔκτον καὶ πέμπτον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Κείου Σικελιώτου καὶ τοῦ Σικελιώτου Ἐπιγράμμου· κατ' ἄλλους δὲ τὸ μὲν θ, φ, χ, ζ ἐπενοήσεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, τὸ δὲ

κατὰ τοὺς παλαιούς γραμματικούς συνίστανται ἐκ δύο γραμμάτων, ἦγουν τὸ μὲν ξ ἐκ τοῦ κσ (γσ, χσ), τὸ δὲ ψ ἐκ τοῦ πσ (βσ, φσ), τὸ δὲ ζ ἐκ τοῦ σδ· διὸ τὸ μὲν ξ ἀνάγεται εἰς τὰ οὐρανισκόφωνα, τὸ δὲ ψ εἰς τὰ χειλόφωνα, τὸ δὲ ζ εἰς τὰ ὀδοντόφωνα.

β'. Τὰ ἀμετάβολα εἶναι τέσσαρα· λ, μ, ν, ρ, σ· λέγονται δὲ ἀμετάβολα, διότι ἐν τῇ κλίσει τῶν λέξεων δὲν μεταβάλλονται· οἶον, μὴν-μηνός-μηνί, κλπ. Ταῦτά δὲ λέγονται καὶ ὄγρᾶ, διότι εὐκόλως συμπλέκονται καὶ συμπροφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων συμφώνων· οἶον ἄντρον, στρατός, κάμπτρα.

γ'. Τὸ σ λέγεται συριστικὸν μὲν, διότι ἡ προφορὰ αὐτοῦ συνοδεύεται ὑπὸ συριγμοῦ τινος· οἶον, σῶμα· μοναδικὸν δέ, διότι εἶναι μόνον. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἦ ἐν τῷ μέσῳ λέξεως γράφεται οὕτω (σ) καὶ λέγεται ἀρκτικόν· ἐν δὲ τῷ τέλει οὕτω (ς) καὶ λέγεται τελικόν· οἶον, σόσταις.

§ 13. Ἐκ τῶν συμφώνων μόνον τὸ ν, ρ, σ, (ξ, ψ) εὐρίσκονται ἐν τέλει λέξεως, διὸ καὶ τελικὰ λέγονται· ληκτικὸν φαίνεται καὶ τὸ κ καὶ (χ) εἰς τὰς λέξεις ἐκ, οὐκ καὶ οὐχ, ἀλλὰ δὲν εἶναι, διότι αἱ λέξεις αὗται προφέρονται μετὰ τῶν ἐπιφερομένων σφικτᾶ ὡς μία λέξις, διὸ οὐδὲ τόνον δέχονται (§ 35).

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων ἡ Ἑλλ. γλῶσσα εἶχε καὶ δύο ἄλλους φθόγγους, τὸ F, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ὀνομάζεται δίγαμμα καὶ εὐρίσκειται μόνον ἐν ταῖς παλαιτάταις ἐπιγραφαῖς καὶ τῇ λατινικῇ, ὅπερ ὕστερον μετεβλήθη εἰς υ ἢ εἰς πνεῦμα· οἶον, ναF-ς—ναυ-ς, βασιλεF-ς—βασιλεύ-ς, Forάw—θράw (§ 335, 11. Σημ.), καὶ τὸ j, ὅπερ διὰ τὴν κακοφωνίαν του πρώιμώτατα ἀπέβαλεν ἡ Ἑλλην. γλῶσσx¹.

Περὶ συλλαβῆς καὶ λέξεως.

§ 14. Συλλαβὴ λέγεται ἡ σύλληψις ἐνός ἢ πλειόνων συμφώνων μεθ' ἐνός φωνήεντος ἢ διφθογγου· ἀλλὰ καὶ ἐν μόνον φωνῆεν ἢ μία διφθογγος ἀποτελεῖ συλλαβὴν καταχρηστικῆν· οἶον, βα, στα, στρα, α, ου.

§ 15. Λέξις λέγεται ἡ ἑναρθρος φωνή, τὴν ὅποιαν ἐκφωνεῖ ὁ ἄνθρωπος πρὸς παράστασιν ἐννοίας τινός. Πᾶσα δὲ λέξις συνίστα-

η, ω, ζ, ψ ὁ Σιμωνίδης. Εἰσήχθησαν δὲ ταῦτα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον (400 π. X.). Πρὸ τῆς ἐπινοήσεως τούτων ἔγραφον οἱ παλαιοὶ τὸ μὲν θ διὰ τοῦ TH· τὸ δ φ διὰ τοῦ PH· τὸ δὲ χ διὰ τοῦ KH· τὸ δὲ ζ διὰ τοῦ σδ· τὸ δὲ ξ διὰ τοῦ κσ· τὸ δὲ ψ διὰ τοῦ πσ· τὸ δὲ η διὰ τοῦ ε, ει, εε, τὸ δὲ ω διὰ δύο ο.

¹ Τὸ j μόνον ἐν τῇ λατινικῇ διεσώθη ὡς γράμμα.

ται ἐκ συλλαβῶν καὶ λέγεται μονοσύλλαβος μὲν, ὅταν ἔχη μίαν συλλαβὴν· οἶον, μῦς, πούρ· δισύλλαβος δέ, ὅταν ἔχη δύο· οἶον, λόγος· πολυσύλλαβος δέ, ὅταν ἔχη πλείονας τῶν δύο· οἶον, ἀνθρώπος, διδάσκαλος.

ΣΗΜ. Ἡ λέξις λέγεται σύνθετος μὲν, ὅταν συνίσταται ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων λέξεων· οἶον, βουλν-φόρος, δια-φέρω, μακρο-καμπυλ-αύχην· ἀπλῆ δέ, ὅταν συνίσταται ἐκ μιᾶς μόνης· οἶον, βουλὴ, φόρος, αὐχὴν (§ 396).

§ 16. Ἡ συλλαβὴ λέγεται καθαρὰ μὲν, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος· μὴ καθαρὰ δέ, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου· οἶον, ἄ-γι-ος.

§ 17. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται λήγουσα, ἢ δὲ πρὸ τῆς ληγούσης παραλήγουσα, ἢ δὲ πρὸ τῆς παραληγούσης προπαραλήγουσα, ἢ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως ἀρχικὴ ἢ ἀρχουσα· οἶον, δι-δά-σκα-λος.

§ 18. Ἡ συλλαβὴ λέγεται·

α'. βραχεῖα, ὅταν ἔχη φωνῆεν ἢ δίφθογγον ἢ δίχρονον βραχὺ· οἶον, γένος, λόγιον.

β'. φύσει μακρά, ὅταν ἔχη φωνῆεν ἢ δίφθογγον ἢ δίχρονον μακρόν· οἶον, ὄρα, δήμου.

γ'. θέσει μακρά, ὅταν ἔχη βραχὺ φωνῆεν ἢ βραχὺ δίχρονον πρὸ δύο συμφώνων ἢ ἐνός διπλοῦ· οἶον, ἔσπεφεν, ὄζος, πλάτ, κατῆλυψ.

Περὶ συλλαβισμοῦ.

§ 19. Συλλαβισμὸς λέγεται ὁ χωρισμὸς τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβάς αὐτῆς· κανόνες δὲ τοῦ συλλαβισμοῦ εἶνε οἱ ἐξῆς·

α'. Δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα, ἐν δὲν ἀποτελῶσι δίφθογγον, χωρίζονται ἐν τῷ συλλαβισμῷ· οἶον, ἀ-ἰ-δι-ος, ἄ-υ-λος, ἰ-α-τρὸς κλπ.

β'. Σύμφωνον ἢ σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· οἶον, ἄ-ρω, φέ-ρω, πέ-τρα, δά-φρη, ἐ-χθρός, ἄ-σμα. Χωρίζονται δὲ ἐν τῷ συλλαβισμῷ· 1) τὰ αὐτὰ σύμφωνα· οἶον, ἄ-λ-λος, ἰπ-πος, λάκ-κος, γ-λώ-σα, π-ράτ-τω· 2) τὰ ὑγρά ἢ τὸ γ πρὸ συμφώνου· οἶον, ἀ-λ-μυρός, ἄρ-μα, ἀρ-νίον, ἀδε-λ-φός, καγ-χάω, ἀνάγ-κη, πλὴν τοῦ μν· οἶον, τέ-μνω, κά-μνω.

γ'. Τὰ σύνθετα χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· οἶον, ἐξ-ἠ-λθον, συν-εκ-δέχομαι· ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν πάσχη ἐκθλιψιν, τότε τὸ σύμφωνον τοῦ ἐκθλιφθέντος ἢ ἀποστραφέντος φωνήεντος συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπιπεφρομένου φωνήεντος· οἶον, πα-ρέ-χω, κα-τ' ἐ-μοῦ.

Περὶ τόνων ¹.

§ 20. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς· ἡ *ὀξεῖα* (´), ἥτις σημαίνει τὸν ὀξύν (ὕψηλόν) τόνον· ἡ *βαρεῖα* (˘), ἥτις σημαίνει τὸν βαρύν (χαμηλόν) τόνον· ἡ *περισπωμένη* (˘˘), ἥτις σημαίνει τὸν τεθλασμένον τόνον, καὶ τίθεται ἐπὶ ἐκείνης τῆς συλλαβῆς τῶν λέξεων, ἥτις προφέρεται δυνατώτερον τῶν ἄλλων.

ΣΗΜ. Τόνος ἐνταῦθα λέγεται ὁ ὑψηλότερος ἢ χαμηλότερος ἤχος τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν προφέρῃ τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων· εἶναι δὲ οἱ τόνοι κυρίως δύο, ὀξεῖα καὶ βαρεῖα· ἡ δὲ περισπωμένη σύκειται ἐξ ὀξεῖας καὶ βαρεῖας (˘˘).

§ 21. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης, ἡ δὲ λέξις λέγεται *ὀξύτονος* μὲν, ἐὰν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *ἀγαθός· παροξύτονος* δέ, ἐὰν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, *θεολόγος· προπαροξύτονος* δέ, ἐὰν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἶον, *διδάσκαλος*.

§ 22. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς μακρᾶς ληγούσης καὶ παραληγούσης· ἡ δὲ λέξις λέγεται *περισπωμένη* μὲν, ἐὰν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *τιμῶ· προπερισπωμένη* δέ, ἐὰν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, *τιμῶμεν*.

§ 23. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζηται ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης διὰ στιγμῆς· ἡ δὲ λέξις λέγεται *βαρύτονος*· οἶον, *ἀγαθός ἀνθρώπος*.

ΣΗΜ. Βαρύτονος λέγεται καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἄτονον ἔχουσα τὴν λήγουσαν· λόγος, ἄνθρωπος· διότι ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπινοήσεως τῶν τόνων πᾶσαι αἱ νῦν ἄτονοι συλλαβαὶ τῶν λέξεων εἶχον βαρεῖαν, ἐπειδὴ ἐκάστη συλλαβὴ ἔχει ἐντασιν φωνῆς, ἀλλὰ χαμηλοτέραν τῆς τονιζομένης, καὶ ἡ φωνὴ αὕτη καλεῖται συλλαβικός τόνος καὶ ἐσημειοῦτο διὰ τῆς βαρεῖας· οἶον, φιλόσοφος. Ἐπειτα δὲ διὰ τὴν ταχυγραφίαν παρελείφθησαν αἱ βαρεῖαι, ἔμεινε δὲ ἡ ὀνομασία· διὸ καὶ ῥῆμα βαρύτονον λέγεται τὸ μὴ τονιζόμενον ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, λείπω.

§ 24. Τὸ ἐρωτηματικὸν *τίς* καὶ *τί* πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, *τίς; τί;*

§ 25. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, *λέγω, λόγος, πλάκα, τίτος;*

¹ Οἱ παλαιοὶ σημεῖα τόνων καὶ πνευμάτων δὲν εἶχον· κανὼν δὲ τοῦ τόνου καὶ πνευματισμοῦ ἤτο ἡ προφορὰ τῶν ὀρθῶς λαλούντων· ἀλλ' ἐπειδὴ ὑστερον ἐγένοντο παρὰ τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τὸν τόνισμὸν καὶ πνευματισμὸν ἁμαρτήματα, ἤρξαντο οἱ γραμματικοὶ νὰ σημειώσιν τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα. Ἐπενόησε δὲ τὰ σημεῖα τῶν τόνων καὶ πνευμάτων ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος τῷ 200 π. Χ.

§ 26. Ἡ προπαράληγουσα τονιζομένη πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, ἥλιος, ἄξιος.

§ 27. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, ῥώμη, ὥρα, δήμιος.

§ 28. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· οἶον, δήμιος, μούσα, ὥραι.

§ 29. Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς *αυ*, *ευ* καὶ *ου* καὶ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον, αὐῖ, εὐῖ, ποῦ· πλὴν τοῦ ἰδοῦ, ἰοῦ, οὐ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ ποῦ.

§ 30. Τὰ μόρια *νῦν*, *οὔν*, *ροῦν*, *ἦ*, *ῶ*, *μῶν*, *γρῦ* περισπῶνται.

§ 31. Τὰ εἰς *ω*ς καὶ οἱ λήγοντα ἐπιρροήματα καὶ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶνται· οἶον, ἀληθῶς, πῶς, ποί, Μεγαροί, πλὴν τῶν ἐγκλιτικῶν πῶς, ποί, τοί.

§ 32. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ τονίζεται ὡς βραχεία· οἶον, λέξις, ὄζος, ὄχθος.

§ 33. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρὰ, ἡ προπαράληγουσα δὲν τονίζεται· οἶον, ἀνθρώπος-ἀνθρώπου, συμφύλαξ, καλαῦροψ (μαγκοῦρα), πλὴν τῶν ἄττικῶν πόλεως, πήχεως, εὐρεως, κλπ.

§ 34. Ὅταν ἡ λέξις αὐξάνῃ ἐν ἀρχῇ, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, λέγω-ἐλεγον, ὁδός-ὄντοδος· ὅταν δὲ αὐξάνῃ ἐν τέλει, καταβιβάζεται πρὸς τὴν λήγουσαν καθ' ὅσον ἀναγκάζεται ὑπὸ τῆς προσλαμβανομένης συλλαβῆς· οἶον, λέγομαι-λεγομέθα-λεγομένη.

*Ατονα ἢ προκλιτικά.

§ 35. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα, ὀ, ἦ, οἶ, αἶ, τρεῖς προθέσεις, ἐν, εἰς (ἐς), ἐκ, (ἐξ) καὶ τρία μόρια, ὡς, εἰ, οὐ, δὲν τονίζονται, διότι προφέρονται στενωῶς μετὰ τῆς ἐπιφερομένης λέξεως ὡς μία λέξις· διὸ καὶ ἄτονοι ἢ προκλιτικά καλοῦνται αὐταὶ αἱ λέξεις. Τὸ ὡς ὅμως ἀντὶ τοῦ οὕτως λαμβανόμενον ἢ ἐν ἀντιστροφῇ, καὶ τὸ οὐ ἐν τέλει λόγου τιθέμενον καὶ ἐμφαντικῶς προφερόμενον (=οὐχί) τονίζονται· οἶον, καὶ οὐδ' ὡς ὠρῆζετο, θεός ὡς (=ὡς θεός), λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπτουν, ἐξικροῦντο δὲ οὐ, οὔτε ἐβ.λαπτον οὐδένα· πῶς γὰρ οὐ;

ΣΗΜ. Τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ οὕτως παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς εὐφρητα μόνον εἰς τὰς φράσεις, οὐδ' ὡς, μηδ' ὡς, καὶ ὡς.

Ἐγκλιτικά.

§ 36. Αἱ ἀντωνυμίαι μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὐ, οἶ, ἐ, σφίσι, τίς, τί (πλὴν τοῦ ἄττα), ὁ ἐνεστώς τοῦ εἰμί καὶ φημί (πλὴν

τοῦ εἶ και φής), τὰ μόρια πῶς, πού, πῶ, ποί, πῆ, ποθέν, ποτέ, τέ, τοί, γέ, νῦν, πέρ και τὸ ἀχώριστον δὲ και τὰ ποιητικὰ σφέ, σφοίρ, μίν, νίν, ποθί, κέ, νύ, γά, θήρ λέγονται ἐγκλιτικά, διότι ἐγκλίνουσιν (μεταβιάζουσι) τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτόν, διότι προφέρονται σφιγκτὰ μετὰ τῶν προηγουμένων ὡς μία λέξις· γίνεται δὲ ἡ ἐγκλισις κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας.

α'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος, τὸ ἐγκλιτικὸν μεταβιάζει τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς ὄξειαν· οἶον, ἀνθρωπός τις, Μέγα-ράδε, σῶμά μου, εἶ τις.

ΣΗΜ. Ὄταν ἡ προπερισπωμένη λέξις λήγῃ εἰς ξ ἢ ψ, τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἐγκλίνεται, τὸ δὲ δισύλλαβον δὲν ἐγκλίνεται· οἶον, κῆρυξ τις, λαίλαψ ἐστίν.

β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος, τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον, τὸ δὲ δισύλλαβον φυλάττει αὐτόν· οἶον, λόγος τις, λόγου τινός.

γ'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος, ἢ περισπωμένη, τὸ ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον· οἶον, ἀγαθός τις, ἀγαθοῦ τινος.

ΣΗΜ. Ἡ βραρεῖα τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τὴν ἐγκλισιν μεταβάλλεται εἰς ὄξειαν· οἶον, πατήρ μου, ἀγαθός τις.

§ 37. Ὄταν πολλὰ ἐγκλιτικά ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, συνεχλίνονται, ὥστε τὸ ἔσχατον μένει ἄτονον· οἶον, εἶ τις τινά φησί μοι παρῆναι. Ὄταν δὲ τὸ πρῶτον συναποτελῇ μετὰ τῆς προηγουμένης μιαν λέξιν, τὸ δεύτερον ἐγκλιτικὸν ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 36, α' και β')· οἶον, εἴθε τις ὅστις γε, εἴθε τινές, μήποτε σε, οἴτινές εἰσιν.

§ 38. Τὰ ἐγκλιτικά δὲν ἐγκλίνονται·

α'. Ὄταν εἶναι ἐν ἀρχῇ προτάσεως· οἶον, φημί γὰρ οὖν, τινὲς δὲ λέγουσιν, σοὶ λέγω, ποτὲ μὲν, ποτὲ δέ, οἱ μὲν γάρ.

β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις πάσχη ἐκθλιψίν· οἶον, πο.λ.λοὶ δ' εἰσίν, σοφός ταῦτ' ἐστίν, παρ' οἱ.

γ'. Ὄταν τὸ εἰμί εἶναι ὑπαρκτικόν· ἐγὼ εἰμί, εἰ εἰσὶ θεοί. Τὸ δὲ ἐστί, ὅταν σημαίνῃ ὑπαρξίν ἢ τὸ ἔξεστι (εἶναι δυνατόν), ἀναβιάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγουμένης· ἔστι θεός, εἰ ἔστι θεός, ἀ.λ.λ' ἔστι, οὐκ ἔστι μαθεῖν, κλπ.

δ'. Ὄταν τὸ φημί χωρίζηται διὰ κόμματος· οἶον, προσεῦχεσθε, φησί, ἀδιαλείπτως· ἔστιν ἀνήρ ἀγαθός, φημί.

ε'. Ὄταν λαμβάνονται ὡς οὐσιαστικά· οἶον, τὸ πού ἐγκλιτικόν ἐστίν.

ς'. Ὅταν αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται μετὰ τῶν τονιζομένων προθέσεως ἢ προφέρωνται ἐμφαντικῶς ἢ ἀντιθετικῶς (ὅτε ἀντὶ τῶν ἐγκλιτικῶν *μού, μοί, μέ,* τίθενται αἱ μὴ ἐγκλιτικαὶ *ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ')* οἷον, *ἀντ' ἐμοῦ, παρὰ σοῦ, ἐμὲ καὶ σέ, δεθῆναι οἱ καὶ ἐ, ἐμὲ μὲν, ἀ.λ.λ' οὐ σέ.*

ΣΗΜ. α'. Ὅταν ὁμως ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος καὶ αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι λέγωνται ἄνευ ἐμφάσεως ἀποβάλλουσι τὸν τόνον οἷον, πρὸς με, πρὸς σε· ὅταν δὲ ἡ μονοσύλλαβος πρόθεσις εἶναι ἄτονος, μεταβιάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως οἷον. *ἐκ μου, ἐν μοι, ἐν σοι.* Ἐπι δὲ ἐν τῇ τιθήσει· κατὰ σε χῶσωμεν τοῖς λίθοις=καταχῶσωμέν σε.

ΣΗΜ. β'. Αἱ μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν ὁμοῦ ὡς μία γραφόμεναι λέξεις τονίζονται ὡς δύο· οἷον, οὔτε, μήτε, εἴτε, ὥσπερ, οὔτινος, ὄντινων.

Περὶ πνευμάτων.

§ 39. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο· ἡ ψυλή (Ψ), καὶ ἡ δασεία (Ψ) ¹ καὶ τίθενται ἐπὶ τοῦ ἀρκτικῆ φωνήεντος τῶν λέξεων οἷον, ἀγαθός, ἀργός.

ΣΗΜ. Πνεῦμα ἐναυθα λέγεται ὁ λεπτός, ἢ παχύς ἢ ἄχος, ὅστις ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ἀρύγγου, ὅταν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες ἐξεφώνουν τὰ ἀρκτικὰ φωνήεντα ἢ τὰς διφθόγγους τῶν λέξεων.—Οἱ Διολεῖς, ὡς καὶ ἡμεῖς, δὲν προέφερον τὴν δασείαν, διὸ καὶ ψιλῶται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καλοῦνται.

§ 40. Τὰ πνεύματα καὶ οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικῆ φωνήεντος τῶν διφθόγγων οἷον, αὐτοῦ, αἰρεῖ. Ὅταν δὲ τὸ αὐτὸ φωνῆεν καὶ πνευματίζηται καὶ τονίζηται, ἡ μὲν ὀξεῖα τίθεται μετὰ τὸ πνεῦμα, ἡ δὲ περισπωμένη ἐπὶ τοῦ πνεύματος οἷον, ἄκακος, ἄριος, αὔ, οὔτος. Εἰς δὲ τὰ ἀρκτικὰ κεφαλαῖα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος τίθενται πρὸ αὐτῶν ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω οἷον, Ἰστρος, Ἐλλήνη, Ἄριος, Ὄραι. Εἰς δὲ τὰς λέξεις τὰς γραφομένας διὰ κεφαλαίων γραμμάτων οὔτε πνεῦμα, οὔτε τόνος τίθεται οἷον, ΟΜΗΡΟΣ.

§ 41. Πᾶσα λέξις ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἀρχομένη ψιλοῦται ἢ δασύνεται· δασύνονται δέ·

α'. Πᾶσα λέξις ἀπὸ *v* ἀρχομένη οἷον, ἕπρος, υἱός.

β'. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα καὶ ἀναφορικά οἷον, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ, ὅς, ὅσον, οἶος, ἡλικός, ὡς, ὅπου, ὅποι, ἠνίκα, κλπ.

γ'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι· ἕτερος, ἑκάτερος, ἕκαστος.

δ'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι· οὔτος, αὕτη, οὔτοι, αὗται, ὅδε, ἧδε,

¹ Τὸ πάλαι ἐν μόνον σημεῖον τοῦ πνεύματος ὑπῆρχε τὸ Η, ὅπερ ἐσήμαινε μόνον τὸ δασὺ πνεῦμα καὶ ὅπερ διεσώθη ἐν παλαιάταις ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν τῇ λατινικῇ. Τοῦτο δὲ διχοτομήσαντες ὑστερον οἱ γραμματικοὶ ἐμόρφωσαν τὰ δύο σημεῖα, τὴν δασείαν (Ψ) καὶ τὴν ψιλὴν (ψ), τὰ ὅποια διὰ τὴν ταχυγραφίαν μετεμορφώθησαν εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω σημεῖα (Ψ) καὶ (Ψ).

οἶδε, αἶδε καὶ τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα ἐπιρρήματα οὕτως, ὡδε.
ε'. Τὰ ἐνικά τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς ἀντωνυμίας, οὐ,
οἷ, εἰ, καὶ τὰ πληθυντικά τῆς πρωτοπροσώπου ἡμεῖς, ἡμῶν, ἡμῖν,
ἡμᾶς.

ΣΗΜ. Ἐπι δασύνονται: 1) ἄβρα, ἄβρός, ἄγιος, ἀγνός, ἄδης, ἄδρος, αἶμα, αἶρω, Αἶμος, αἰμύλος, ἄλας, ἄλις, ἄλις, Ἀλικαρνασσός, ἀλίσκω, ἄλλομαι, ἄλυσις, ἀμαρτάνω, ἀμιλλα, ἄμα, ἄμαξα, ἀμῖς, ἀνδάνω, ἀπαλός, ἄπαξ, ἀπλοῦς, ἄπτω, ἄρια, ἀρμύζω, ἀρπάζω, ἄρκυς, αῶος (αὔος), ἀψίκορος, ἀψίς. 2) (Ἐβρατός), ἔδνα, ἔδος, ἔδρα, ἐδοῦμαι, ἔζομαι, εἶμαι, εἰμαρμένη, εἶμαρται, εἶργω, εἶργυμι, Ἐκάθη, Ἐκάτη, ἐκάς, ἐκάν, ἔλμινς, ἔλος, ἔνεκα, ἐξῆς, ἔνος (ἔνος), ἐρτή, ἔπομαι, ἔρκος, ἐρμηνεύω, Ἐριθῆς, ἐρῶ, ἐρση (ἔρση), ἐσπέρα, ἔσπερος, ἐστιῶ, ἐταῖρος, ἔτοιμος, εὐδω, εὐρίσκω, ἐφθός, ἐψω, ἔωλος, ἔως. 3) Ἐθῆ, ἠθός, ἠγοῦμαι, ἠδομαι, ἠκιστα, ἠκω, ἠλικία, ἠλος, ἠλιος, ἠμέρα, ἠμερος, ἠμισυς, ἠμων, ἠνία, ἠπαρ, ἠρα, ἠρακλῆς, ἠρόδοτος, ἠρώδης, ἠρωδιανός, ἠρωος, ἠσίδοος, ἠσυχος, ἠσσω, ἠττων, ἠττα, ἠφαιστος. 4) ἰδρῶ, ἰεράς, ἰερός, ἰῆμι, ἰκανός, ἰκέτης, ἰκνοῦμαι, ἰλαρός, ἰλεως, ἰμαλιά, ἰμάς, ἰμάτιον, ἰμείρω, ἰμερον, ἰνα, ἰππος, ἰπταμαι, ἰστημι, ἰστορῶ, ἰστωρ. 5) ὀδός, ὀλάς, ὀλμος, ὀμαλός, ὀμάς, ὀμηρος, ὀμιλος, ὀλος, ὀμοιος, ὀμοῦ, ὀμως, ὀπλή, ὀπλον, ὀρκος, ὀρμή, ὀρμαθός, ὀρος, ὀρῶ, ὀσιος. 6) ὤρα, ὠρακίῶ.

§ 42. Ἐκ τῶν συμφωνῶν μόνον τὸ ρ ἐν ἀρχῇ λέξεως δασύνεται οἷον, ῥῆμα.

ΣΗΜ. Τὸ πνεῦμα τοῦ πρωτοτύπου φυλάττουσι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα οἷον, ἴσος-ἰσότης-ἰσῶ, ἴσωμα, ἄλς-ἄλμη, ἄλμυρός. Τινὰ ὅμως παράγωγα μεταβάλλουσι αὐτὸ οἷον, ἰδ-ἰστωρ, εἶρω-εἰργός, κλπ.

Περὶ τῶν ἄλλων γραπτῶν σημείων.

§ 43. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων, τῶν τόνων, τῶν πνευμάτων, τῶν χρονικῶν σημείων, ἔχομεν ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ καὶ τὰ ἐξῆς γραπτὰ σημεία.

1) Τὴν τελείαν στιγμὴν (.), δι' ἧς χωρίζομεν τὰς περιόδους τοῦ λόγου.

2) Τὴν ἄνω ἢ μέσην στιγμὴν ἢ τὸ κῶλον (·), δι' οὗ χωρίζομεν τὰ κῶλα τῆς περιόδου.

3) Τὴν ὑποστιγμὴν ἢ τὸ κόμμα (,), δι' οὗ χωρίζομεν τὰς προτάσεις τῶν κῶλων ἢ τῶν περιόδων.

4) Τὸ ἐρωτηματικὸν (;), ὅπερ γράφομεν ἐν τέλει τῶν ἐρωτηματικῶν λόγων οἷον, τί βοῦλεῖ;

5) Τὸ ἐπιφώνημα (!) ὅπερ γράφομεν ἐν τέλει τῶν ἐπιφωνηματικῶν καὶ θαυμαστικῶν φράσεων οἷον, βαβαὶ τῆς κακίας!, ὦ τοῦ θαύματος!

6) Τὴν ἀπόστροφον ('), τὴν ὁποῖαν γράφομεν ἀντὶ τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος· οἶον, μετ' ἐμοῦ.

7) Τὴν κορωνίδα ('), τὴν ὁποῖαν γράφομεν ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος· οἶον, καὶ ἐκέτρος-κάκετρος.

8) Τὴν παῦλαν (—), δι' ἧς σημειοῦμεν τὴν διακοπὴν τοῦ λόγου ἢ τὴν ἀλλαγὴν τῶν διζλεγομένων προσώπων.

9) Τὸ διαιρετικὸν (-), δι' οὗ χωρίζομεν τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων· οἶον, ἄν-θρῶ-πος.

10) Τὸ διαλυτικὸν (..), ὅπερ γράφομεν ἐπὶ τοῦ *ι* καὶ *υ*, ὅταν ταῦτα τίθωνται μετὰ τὸ *α*, *ε*, *ο*, καὶ προφέρωνται χωριστὰ· οἶον, ἄνλος, ἀίδιος, Ἐνβοϊκός, ἀστείζομαι.

ΣΗΜ. Ὅταν δὲ δὲν ἀποτελῆται δίφθογγος, δὲν γράφεται τὸ διαλυτικὸν σημεῖον ἐπὶ τοῦ *ι* καὶ *υ*· οἶον, πρῶϊ, πρῶϊμος, διυλιζῶ, ἐποποιία, κλπ.

11) Τὸ ἀποσιωπητικὸν (...), τὸ ὁποῖον γράφομεν, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ τελειώσωμεν τὸν λόγον.

12) Τὴν παρένθεσιν (), δι' ἧς περικλειομεν λέξιν ἢ φράσιν ἐξηγητικὴν προηγουμένου τινός.

13) Τὸ εἰσαγωγικὸν (α »), ἐν ᾧ γράφομεν λόγον ἄλλου αὐτολεξεῖ.

14) Τὴν παράγραφον (§), δι' ἧς χωρίζομεν ἐκτεταμένον λόγον εἰς μικρότερα μέρη.

15) Τὰς ἀγκύλας ([]), ἐν αἷς ἐγκλειομεν νόθα χωρὶα συγγραφέων ἢ ἀχρήστους λέξεις.

16) Τὸ ὄφην (), δι' οὗ οἱ μὲν παλαιοὶ ἐσημεῖουν τὴν ἔνωσιν (σύνθεσιν) δύο λέξεων εἰς μίαν· οἶον, *δακρυ χέουσα*· ἡμεῖς δὲ σημειοῦμεν τὴν συνίησιν (§ 66 Σημ.)· οἶον, *Πηληϊάδε ω, χῶ Ἰδω-ρις*, καὶ τὰ δημῶδη· *καρδιά, παιδιά* κλπ.

Πάθη τῶν συμφώνων ἐκ συμπτώματος.

§ 44. Τὰ σύμφωνα συμπίπτοντα πάσχουσι τὰ ἐξῆς πάθη·

1) Χειλόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον πρὸ ὀδοντωφώνων συμπευματίζεται μετ' αὐτοῦ· οἶον *τρίβω*, (τέτριβται)-*τέτριπται*, (ἐτριβθην)-*ἐτριπθην*· γράφω, (γέγραφται)-*γέγραπται*· βλέπω, (ἐβλέπθην)-*ἐβλέπθην*· λέγω, (λέλεγται)-*λέλεκται*· πλέω, (ἐπλέκθην)-*ἐπλέκθην*· βρέχω (βέβρεχται)-*βέβρεκται*.

2) Ὅταν δύο ἄλλεπάλληλοι συλλαβαὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἄρχονται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δασέος, τῆς πρώτης τὸ δασὺ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν· συμβαίνει δὲ τοῦτο ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ

τοῦ παρακειμένου ἢ τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἐν τῷ παθητ. μέλ. καὶ ἄορ. τῶν δύο ῥημάτων θύω καὶ τίθημι· οἶον, θεωρῶ·(θεθεώρηκα) τεθεώρηκα, φιλῶ·(φεφίληκα) πεφίληκα, χέω·(χέχυκα) κέχυκα, θύω·(ἐθύθη) ἐθύθη, (τίθημι) τίθημι·(θεθήσομαι) τεθήσομαι·(ἐθέθην) ἐθέθην. *Ἐτι δὲ ἐν τῷ ἐκχειρία ἀντι ἐχειρία.

ΣΗΜ. α'. Καὶ τὸ δασύ πνεῦμα τρέπεται εἰς ψιλόν, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη συλλαβὴ ἄρχηται ἀπὸ δασέος ἀφώνου· σέχω·ἐχω·ἐχω, πλὴν τοῦ *Ἡθαίστος, ἐφθός, ὄθεν, ἦχι καὶ τῶν ἀρχομένων ἀπὸ υ· οἶον, ὑφαίνω, ὑφαλος, ὑφορῶ.

ΣΗΜ. β'. *Ὅταν λείψῃ ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης συλλαβῆς τὸ δασύ, ἐπέρχεται τὸ τῆς πρώτης δι' αὐτὸ ψιλῶθεν δασύ· οἶον, (θεῶ)·ἐτέθην, θύσω, καθορῶ·κατόψωμαι, (ἐχω)·ἐχω·ἐξω.

3) Τοῦ παθ. α'. ἄορ. τῆς προστακτικῆς ἐγγλίσσεως ἐκ τῶν δύο θ τρέπεται τὸ δεύτερον εἰς ψιλόν· οἶον, λύθητι, σώθητι ἀντι λύθηθι, σώθηθι.

4) Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίστασιν ἐκτός τῶν ἀνωτέρω, τὰ εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβὰς δασέα ἄφωνα μένουσιν ἀμετάβλητα· οἶον, ὀριθώθης, ἀμφιφορέας, ὠρθώθη, γάθι, χυθῆναι, μάθεθ' ὁμεῖς.

5) Τὸ ἀρκτικὸν τ μονοσυλλάβων τινῶν ῥιζῶν ληγουσῶν εἰς φ ἢ χ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (θ), ὅταν λείψῃ τὸ φ ἢ χ ἢ ὅταν ἐπιφέρηται φθ· ἐπανάγεται δέ, ὅταν ἐπανεέλθῃ τὸ φ ἢ χ, ἢ λείψῃ τὸ φθ· συμβαίνει δὲ τοῦτο εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις· θάπτω (ῥ. ταφ.), θρύπτω (ῥ. τρυφ), θράττω (ῥ. τραχ), τρέφω, τρέχω, τύφω, θρίζ (ῥ. τριχ), ταχῦς (ῥ. ταχ)· οἶον, θάπτω·τέθαμμαι·τεθάφθαι·ταφήσομαι·ετάφη, τρέφω·τέθραμμαι·τεθράφθαι·ετέράφη, θρίζ·τριχός·θριξί, ταχῦς·θάσων·τάχιστα, κλπ.

6) Ὄδοντόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου τρέπεται εἰς σ· οἶον, πειθῶ (πέπειθται) πέπεισται·(ἐπέιθη) ἐπέισθη, ἦδομαι (ἦδται) ἦσται·(ἦδθη) ἦσθη, ἀνύττω (ἦνυται) ἦνυσται·(ἦνύθη) ἦνύσθη.

7) Χειλόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ψ· οἶον, τρίβω·(τρίβω) τριψῶ, βλέπω (βλέπω) βλεψῶ, γράφω (γράφω) γράψω.

8) Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ξ· οἶον, λέγω (λέγω) λέξω, πλέκω (πλέκω) πλέξω, βρέχω·(βρέχω) βρέξω.

9) Ὄδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· οἶον, ἄδω·(ἄδω) ἄσω, πειθῶ·(πειθω) πείσω, ἀνύττω·(ἀνύτω) ἀνύσω¹.

¹ Σημειωτέον ὅτι πρὸ τοῦ σ τὰ μὲν οὐρανισκόφωνα γ, χ, τρέπονται πρῶτον εἰς κ καὶ ἔπειτα ἐνοῦνται μετ' αὐτοῦ εἰς ξ, τὰ δὲ χειλόφωνα β, φ τρέπονται πρῶτον εἰς π καὶ ἔπειτα ἐνοῦνται εἰς ψ, τὰ δὲ ὀδοντόφωνα τρέπονται πρῶτον εἰς σ καὶ ἔπειτα ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σ (§ 153).

10) Χειλόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ' οἶον, *τρίβω*-(τέτριβμαι) *τέτριμμαι*, *βλέπω*-(βέβλεπμαι) *βέβλεμμαι*, *γράφω* (γέγραφαμαι) *γέγραμμαι*.

11) Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς γ' οἶον, *πέλω*-(πέπλεκμαι) *πέπλεγμαι*, *βρέχω*-(βέβρεχμαι) *βέβρεγμαι*.

12) Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ' οἶον, *ἐρείδω*-(ἤρειδμαι) *ἤρεισμαι*, *πέιθω*-(πέπειθμαι) *πέπεισμαι*, *ἀνύτω*-(ἤνυτμαι) *ἤνυσμαι*.

ΣΗΜ. Οὐρανισκόφωνον (κ, χ) ἢ ὀδοντόφωνον εὐρίσκεται ἐνίοτε πρὸ τοῦ μ ἀκμῆ, αἰχμῆ, ἀτμός, πτυθμῖν, φράδμων. Τὸ δὲ κ τῆς ἐκ προθέσεως πρὸ παντός συμφώνου μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐκδέρω, ἐκθέω, ἐκμάσσω, ἐκσειώ, κλπ.

§ 45. Τὸ *ν* πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων·

1) Τὸ *ν* πρὸ τῶν χειλοφώνων τρέπεται εἰς μ' οἶον, *σύμβουλος*, *συμπολίτης*, *συμποιτητής*, *σύμψηφος*.

2) Τὸ *ν* πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων τρέπεται εἰς γ' οἶον, *συγγεγής*, *συγκοινωνός*, *συγγέω*, *συγγέω*.

3) Τὸ *ν* πρὸ τῶν ὀδοντοφώνων μένει ἀμετάβλητον· οἶον, *συνδέω*, *συνθέω*, *συντείνω*. Ἀμετάβλητον μένει τὸ *ν* καὶ πρὸ παντός ἐγκλιτικουῦ οἶον, *ὄν περ*, *τόν γε*.

4) Τὸ *ν* πρὸ τῶν ἀμεταβόλων ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά· οἶον, *συλλέγω*, *συμμένω*, *συρρέω*.

ΣΗΜ. Τῆς ἐν προθέσεως τὸ *ν* πρὸ τοῦ ρ μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐνράπτω, ἐνρινον.

5) Τὸ *ν* πρὸ τοῦ σ καὶ ζ συνήθως ἀποβάλλεται· οἶον, *δαίμονσι*· *δαίμοσι*, *συζυγία*-*συζυγία*.

ΣΗΜ. Τὸ *ν* τῆς ἐν προθέσεως πρὸ τοῦ σ καὶ ζ δὲν ἀποβάλλεται· οἶον, ἐνσημος, ἐνζυμος. Τὸ δὲ τῆς σὺν πρὸ μὲν τοῦ ζ πάντοτε ἀποβάλλεται· οἶον, *συζῶ*· πρὸ δὲ τοῦ σ, ἐὰν μὲν ἀμέσως μετὰ τὸ σ ὑπάρχη σύμφωνον, ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ φωνῆεν, τρέπεται εἰς σ' οἶον, *συστέλλω*, *σύσσιτος*.

6) Τὸ *ν* τοῦ στερητικοῦ ἂν πρὸ τῶν συμφώνων καὶ πρὸ τῶν φωνηέντων ἐκείνων τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ *δίγαμμα*, ἀποβάλλεται, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων φωνηέντων φυλάττεται· οἶον, *ἀβάτος*, *ἄγραφος*, *ἄοπλος* (ἄφοπλος), *ἀήτητος* (ἄΓήτητος), *ἀνάξιος*, *ἀνίκαρος*.

7) Ὅταν πρὸ τοῦ *ν* ἀποβάλληται μόνον *ν* ἢ μόνον ὀδοντόφωνον, τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχουσι· οἶον, (*δαίμονσι*)·*δαίμοσι*, (*ἐλπίδι*)·*ἐλπίσι*, (*σώματι*)·*σώμασι*, (*κόρυθι*)·*κόρυσι*, (*χαρίετι*)·*χαρίεσι* (§ 154).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε καὶ μόνον ν ἢ δ ἢ τ ἐὰν ἀποβληθῆ πρὸ τοῦ σ, ἐκτείνεται τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ δοτ. πληθ. οἶον, ἐνς-εἰς, οὐδὲνς-οὐδεῖς οὐδέεσι, μέλανς-μέλανς-μέλῃσι, κτὲνς-κτεῖς-κτεσὶ.

§ 47. Ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλληται γ μετὰ ὀδοντοφώνου, τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται τὸ ε εἰς εἰ, τὸ ο εἰς οὐ, τὸ α, ι, υ, βραχέα εἰς α, ι, υ, μακρά· οἶον, (λυθέντσι)-λυθεῖσι, (λέοντσι)-λέουσι, (ίστηντσι)-ιστάσι, (δεικνυντσι)-δεικνύσι.

Περὶ τοῦ σ.

§ 48. Τὸ σ μεταξὺ δύο συμφώνων ἢ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ἀποβάλλεται· οἶον, ἀγγέλλω (ἠγγέλομαι) - ἠγγέλλαι, ἀληθὲς-(ἀληθέσος) - ἀληθέος-ἀληθοῦς, (λύσαι-λύει)-λύει.

§ 49. Τὸ σ πρὸ τοῦ γ τρέπεται ἐνίοτε εἰς γ· οἶον, ἐρνυμι-ἐρνυμι, Πελοπόννησος-Πελοπόννησος.

§ 50. Τὸ σ ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενον καὶ ἔχον πρὸ αὐτοῦ ρ τρέπεται παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς εἰς ρ· οἶον, θάρσος-θάρρος, ἄρρηρ-ἄρρηρ, χερσόνησος-χερρόνησος.

§ 51. Τὸ ἀρκτικόν σ τρέπεται ἐνίοτε εἰς δασεῖαν· οἶον, σίστημι-ἰστημι, σῆς-ῆς, (σέλη)-ἔλη.

Περὶ τοῦ τ πρὸ τοῦ ι.

§ 52. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι τῶν καταλήξεων ιος, ια καὶ τοῦ τρίτου πληθυντικοῦ προσώπου τῶν ῥημάτων ντι τρέπεται εἰς σ, καὶ ἂν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη γ, ἀποβάλλεται καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται, ὡς καὶ ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλληται γ μετὰ ὀδοντοφώνου· οἶον, ἐνιαυτός-ἐνιαυσίος, ἀκρατος-ἀκρατία καὶ ἀκρασία, ἐκόν-ἐκόντος-ἐκούσιος, γέρον-γέροντος-γεροντία καὶ γερούσια, γέροντι-φέρουσι.

Πάθη τῶν φωνηέντων.

§ 53. Τὰ πάθη τῶν φωνηέντων, δι' ὧν οἱ παλαιοὶ ἀπέφευγον τὴν χασμωδίαν, εἶνε τέσσαρα, συναίρεσις, κρᾶσις, ἔκθλιψις, ἀφαιρέσις.

α'. Συναίρεσις.

§ 54. Συναίρεσις λέγεται ἡ συγχώνευσις δύο διεστώτων φω-

νηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν μακρὸν ἢ δίφθογγον οἶον, γέα-
ρη, αἰοιδῆ-ῶδῆ, πό.λει-πό.λει.

§ 55. Ἡ συναίρεσις λέγεται κυρίᾳ μὲν, ὅταν ἀμφοτέρω τὰ συ-
ναιρετέα φωνήεντα σφύζονται εἰς τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φω-
νήην ἢ δίφθογγον οἶον, Χίος-Χίος, πό.λει-πό.λει, πειθῖ-πειθῖ.
Καταχρηστικῆ δέ, ὅταν τὸ ἐν τῶν συναιρετέων φωνηέντων ὑπερ-
ισχύη μεταβάλλον καὶ τὴν μορφήν καὶ τὴν ποσότητά του οἶον,
τείχεε-τείχη, τιμάομεν-τιμῶμεν, τιμάουσι-τιμῶσι.

§ 56. Περί συναίρεσεως τῶν φωνηέντων ἀκριβέστερος λόγος γε-
νῆσεται ἐν τῷ περὶ συναίρεσεως τῶν συνηρημένων ὀνομάτων καὶ ῥη-
μάτων, ἐνταῦθα δὲ σημειοῦνται γενικῶς ταῦτα·

α'. Τὰ αὐτὰ βραχέα φωνήεντα συναιροῦνται εἰς ἓν μακρὸν ἢ δί-
φθογγον οἶον, Χίος-Χίος, κέρρρ-κέρρ, τείχεε-τείχη, ποίεε-ποίη,
π.λόος-π.λοός.

β'. Τὰ μακρὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι ἐξαφανίζουσι τὰ βρα-
χέα φωνήεντα· οἶον, τε.λέω-τε.λεῶ, τε.λέητε-τε.λητε, τε.λέουσι-τε.λοῦσι,
τιμῆεντος-τιμῆντος, δη.λόω-δη.λῶ, δη.λόουσι-δη.λοῦσι.

γ'. Ἐὰν τὸ δεύτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων εἶναι δίφθογγος
ἔχουσα ἢ προσγεγραμμένον ἢ ὑπογεγραμμένον, τὸ ἰ τοῦτο, ἐὰν μὲν
τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι α, η, ω, ὑπογράφεται,
ἐὰν δὲ ἄλλο, προσγράφεται· οἶον, τιμάεις-τιμᾶς, ζάης-ζῆς, αἰοιδῆ-
ῶδῆ, δη.λόεις-δη.λοῖς, δη.λόῃ-δη.λοῖ· τὸ δὲ π.λακόεις-π.λακοός, τι-
μῆεις-τιμῆς δὲν ἔχουσι ἰ, διότι ἡ δίφθογγος εἰ εἶναι νόθος καὶ ἐπο-
μένως ἡ συναίρεσις γίνεται ὡς ἐὰν ἦσαν πλακοές καὶ τιμῆς.

§ 57. Ὅταν ἐν τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται, τονίζε-
ται καὶ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν· ὅταν δὲ μηδέτερον
τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται, δὲν τονίζεται καὶ τὸ ἐκ συ-
ναιρέσεως προκύπτον φωνῆεν οἶον, ὀστέον-ὀστοῦν, τιμάομεν-τιμῶ-
μεν, τριήρσοε-τριήρους, ἐτίμαον-ἐτίμων, περί.π.λοος-περί.π.λοος.

§ 58. Τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι μακρὸν καὶ το-
νιζόμενον περισπᾶται· οἶον, γέα-ρη, τιμάω-τιμῶ, ἀργυρέα-ἀργυρά.
Δὲν περισπᾶται δὲ ὅταν τύχη πρὸ μακρᾶς ληγουσῆς ἢ ἐν τῇ παρα-
ληγουσῇ καὶ ὅταν τονίζηται τὸ δεύτερον τῶν συναιρετέων φωνηέν-
των· οἶον, τιμαέτω-τιμάτω, τιμαόμεθα-τιμώμεθα, ἐσταῶς-ἐστάς·
ἐν δὲ τῷ ἐσταῶτος-ἐστάτος, ἐσταῶσα-ἐστῶσα κλπ. ὑπερισχέει ὁ γε-
νικὸς κανὼν (§ 28).

β'. Κράσις.

§ 59. Κράσις λέγεται ἡ ἔνωσις τοῦ τελικοῦ φωνηέντος ἢ δι-

φθόγγου τῆς προηγούμενης λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκτικού τῆς ἐπιφερομένης εἰς ἕν μακρὸν ἢ διφθογγον, σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς, ἣτις τίθεται ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος ἢ διφθόγγου· οἶον, καὶ ἐκεῖνος-κάκεινος, τὸ ἐλάχιστον-τούλάχιστον. Συγκιρνῶνται δὲ τὸ ἄρθρον, αἱ προσωπικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ (δ, ᾱ) ἀντωνυμιαί, ἡ πρόθεσις πρὸ καὶ ὁ σύνδεσμος καί· οἶον, ὁ ἐμὸς-οὐμὸς, ἐγὼ οἶμαι-ἐγῶμαι, ἃ ἐγὼ-ἀγώ, πρὸ ἔργου-προὔργου, καὶ ἐγὼ-κἀγώ.

§ 60. Τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι μακρὸν καὶ τὰ προηγούμενα ψιλὰ ἄφωνα δασύνονται, ἐὰν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασύνηται· οἶον, τὸ ἱμάτιον-θοιμάτιον, τὰ ὄπλα-θῶπλα.

§ 61. Τὸ φωνῆεν τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ ἀρκτικού α συγκιρνᾶται εἰς α · οἶον, ὁ ἀνήρ-ἀνήρ, τοῦ ἀνδρὸς-τάνδρως. Τὸ δὲ ἄτερος καὶ θᾶτερον γίνονται ἐκ τοῦ δωρικοῦ ἄτερος· οἶον, ὁ ἄτερος-ἄτερος, τὸ ἄτερον-θᾶτερον.

§ 62. Ὑπὸ τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν α , η , ω , ὑπογράφεται τὸ ι μόνον ὅταν εὐρίσκηται ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ συλλαβῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν εὐρίσκηται ἐν τῇ προηγούμενῃ· οἶον, καὶ εἵτα-κῆτα, ἐγὼ οἶμαι-ἐγῶμαι, καὶ ἐγὼ-κἀγώ, καὶ ἔπειτα-κᾶπειτα. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι γραμματικοί, εἴτε ἐν τῇ προηγούμενῃ συλλαβῇ εὐρίσκετο τὸ ι εἴτε ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ, ὑπέγραφον αὐτό.

ΣΗΜ. α'. Τὸ πνεῦμα τῶν συγχαθέντων φωνήεντων ἀποβάλλεται μετὰ τὴν κρᾶσιν καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἡ κορωνίς· οἶον, τὸ ἱμάτιον-θοιμάτιον, τὰ ὄπλα θῶπλα, τὸ ὄνομα-τούνομα. Τὸ δασύ δμως πνεῦμα τῆς προηγούμενης λέξεως μεταβαίνει εἰς τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν καὶ ἐκκρούει τὴν κορωνίδα· οἶον, ὁ ἐμὸς-οὐμὸς, ὁ ἀνήρ-ἄνήρ, ἃ ἐγὼ-ἀγώ.

ΣΗΜ. β'. Ὁ τόνος τῆς μὲν προηγούμενης λέξεως ἀποβάλλεται, τῆς δὲ ἐπιφερομένης μένει ἀμετακίνητος· ἀλλ' ἡ παροξύτονος λέξις περισπᾶται, ἐὰν ἡ λήγουσα αὐτῆς εἶναι βραχεῖα· οἶον, τὰ ἄλλα-τᾶλλα, τὰ ὄπλα-θῶπλα· διό, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις εἶναι ἐκ τῶν ἀτόνων, μένει καὶ μετὰ τὴν κρᾶσιν ἄτονος· οἶον, καὶ ἐν-κάν, καὶ εἰ-κεῖ, καὶ οὐκ-κούκ, καὶ ἐκ-κάκ, καὶ ὁ-χώ.

γ. *Εκθλιψις.

§ 63. *Εκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος (πλὴν τοῦ υ) τῆς προηγούμενης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικού τῆς ἐπιφερομένης καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἡ ἀπόστροφος· οἶον, ὁ δὲ ἀγαθός-ὁ δ' ἀγαθός, ἀλλὰ ἐγὼ-ἀλλ' ἐγώ. *Εκθλιψις γίνεται καὶ ἐν συνθέσει, ἀλλ' ἄνευ ἀποστροφῆς· οἶον, κατὰγω, παρέχω, πάροδος.

§ 64. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ, ἐὰν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασύνηται· οἶον, μετὰ ἡμῶν-μεθ' ἡμῶν, κατὰ ὁδὸς-κάθοδος, ἐπὶ ὁρῶ-ἐφορῶ.

ΣΗΜ. Ἐὰν εἶναι δύο τὰ αὐτὰ ψιλὰ ἄφωνα, τρέπεται εἰς δασύ ἐν μόνον (τὸ τελευταῖον)· οἶον, θροῖτ' ἔπου (θροῖττα ἔπου), συκχυψάντης (σάκκων ὑφαίνω). Ἐὰν δὲ διάφορα, τρέπονται ἀμφοτέρω εἰς τὰ ἀντίστοιχὰ των δασέα· (νύκτα δλην)-νύχθ' ὄλην, (νύκτα ἡμέρα)-νυχθῆμερος.

§ 65. Ὁ τόνος τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος τῶν μὲν ἀκλίτων λέξεων καὶ τῆς ἀορίστου ἀνωνομίας τις συναποβάλλεται (πλὴν τοῦ ἐπτά) τῶν δὲ κλιτῶν ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν ὡς ὀξεία· οἶον, ἀλλήνην τιν' ἀρετήν, μετὰ ἡμῶν-μεθ' ἡμῶν, ἀλλὰ ἐγὼ-ἀλλ' ἐγώ, κακὰ ἔπη-κάκ' ἔπη, δεῖνὰ ἔπαθον-δεῖν' ἔπαθον.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ἐγκλιτικὰ ἐκθλιβόμενα δὲν ἀποβάλλουσι τὸν τόνον, ἀλλὰ τὸν μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὀξεῖαν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐγκλίσεως τῶν τόνων (§ 36)· οἶον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, βούλεται μ' ἐφευρεῖν, ἄγουσί τ' αὐτόν, κλπ., πλὴν τοῦ ἀορ. τίς.

ΣΗΜ. β'. Ἐκθλιβονται δὲ συνήθως τὰ ληκτικὰ φωνήεντα·

1) Τῶν προθέσεων πλὴν τῆς πρώτο, περὶ καὶ τῆς ἐπὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ἐπίτοκος, ἐπιεικίης.

2) Τῶν μορίων ἀλλά, ἄρα, ἄρα, γέ, δέ, τέ, κέ, οὐδέ, μηδέ, οὔτε, μήτε, εἴτε, τότε, ὅτε, ποτέ, ἔτι, οὐκέτι, μηκέτι, προσέτι, ἴνα, ὥστε, ἅμα, εἴτα, ἔπειτα, μάλιστα, τάχα, ἔνεκα, δῖτα.

3) Τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων α, μι, μαι, σαι, σο, ται, το, σθε, τε, καὶ τὸ ἰ τοῦ ἐστὶ πολλάκις· οἶον, οὐκ οἶδ' ὅτι, φῆμ' ἐγώ, εἶθ' ὅτε, φαίνεται' ἄρ' ἡμῖν κλπ.

4) Τινῶν ὀνομάτων οὖς ἢ ἐπιθ. ληγόντων εἰς α' οἶον, κάκ' ἔπη, χρήματ' ἔχει, νῆ Δι', ἐφθ, δεῖν' ἔπαθον κλπ.

5) Πολλῶν ἀνωνομιῶν οἶον, μή, μ' ἐκβάλης, ὁρῶ σ' ἴδθ, τοῦτ' ἔστι, ταῦτ' ἔλεγεν, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἰ τοῦ ὅτι, ἄχρι, μέχρι καὶ τῆς δοτ. πληθ. τῆς γ'. κλίσεως (παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς) οὐδέποτε ἐκθλιβεται.

δ'. Ἀφαίρεσις.

§ 66. Ἀφαίρεσις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικού βραχέος φωνήεντος τῆς ἐπιφερομένης λέξεως, ὅταν τὸ τελικόν φωνῆεν τῆς προηγουμένης εἶναι μακρὸν ἢ δίφθογγος· σημεῖα δὲ καὶ ταύτης εἶναι ἡ ἀπόστροφος· μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν συνήθως οἱ ποιηταί· οἶον, ὦ ἀραθὲ-ὦ ῥαθὲ, ποῦ ἐστίν-ποῦ 'σιν, ὦ ἀραξ-ὦ ῥαξ, ἡμῖν μάλλιν ἢ 'κείνῳ.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ πάθη τῶν φωνηέντων συγκαταλέγεται καὶ ἡ συνίζησις· λέγεται δὲ συνίζησις, ὅταν δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ἢ ἐν τῷ τέλει τῆς προηγουμένης καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιφερομένης εὐρισκόμενα καὶ μὴ ἀποτελοῦντα δίφθογγον συνεχφωνῶνται ὡς ἐν, καταπινομέ-

νου τρόπον τινὰ τοῦ ἐνός, τὸ ὅποτον συνήθως εἶναι βραχύ· ὡς Πηλιάδεω, χώ Ἀδωνις, τῶ Εὐδούλοιο.

Περὶ εὐφώνικῶν γραμμάτων.

§ 67. Τὴν χασμωδίαν ἀπέφευγον οἱ παλαιοὶ καὶ διὰ τῶν εὐφώνικῶν γραμμάτων *ν*, *κ* (*χ*), *ς*.

α'. Τὸ εὐφώνικόν *ν* προσλαμβάνουσι τὰ ἐνικά καὶ πληθ. τρίτα πρόσωπα τῶν ῥημάτων τὰ λήγοντα εἰς *ε* ἢ *ι* καὶ αἱ δοτ. πληθ. τῆς γ'. κλίσεως, αἱ λήγουσαι εἰς *σι*, *ξι*, *ψι*, καὶ τὰ εἰς *σι* λήγοντα ἐπιρρήματα, ὁ προσχηματισμὸς *ι* τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν (ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη *σ*) καὶ τὸ εἴκοσι, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος ἢ ἐν τέλει λόγου· οἷον, εἶπεν αὐτός, λέγουσι οἱ ἀνθρωποι, τοῖς λεχθεῖσιν ἀνθρωποις, Ἀθήνησιν ἔγραφον, πέρυσιν ἔλεγεν, οὐδιοσίν ὁ ἀνθρωποις, εἴκοσιν ἀνθρωποις, τοσαῦτα εἶπεν.¹

β'. Τὸ εὐφώνικόν *κ* προσλαμβάνει τὸ οὐ πρὸ φωνήεντος ψιλουμένου, τὸ ὅποιον πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς *χ* (§ 44, 5)· οἷον, οὐκ ἔχω, οὐκ ἔξω. Τὸ εὐφώνικόν *κ* προσλαμβάνει καὶ τὸ μὴ πρὸ τοῦ *ε* τιθέμενον· οἷον, μηκέτι.²

γ'. Τὸ εὐφώνικόν *ς* προσλαμβάνει τὸ ἄχρι, μέχρι, ἀτρέμα (ποιητ.) πρὸ φωνήεντος· οἷον, ἄχρις οὐν, μέχρις Ἰωνίας, ἀτρέμας εἴχον. Ἀλλὰ τὸ ἄχρι καὶ μέχρι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς δὲν προσλαμβάνουσι συνήθως αὐτό, πάντοτε δὲ παρ' Ἡροδότῳ.

§ 68. Τὸ οὐτως πρὸ συμφώνου ἀποβάλλει τὸ *ς*· οἷον, οὐτως εἶπεν, οὐτως λέγω.³

§ 69. Ἡ *ἐξ* (= *κσ*) πρὸ συμφώνου ἀποβάλλει τὸ *σ* (§ 48) καὶ γίνεται *ἐκ*· οἷον, ἐξ Ἀθηνῶν, ἐκ Θηβῶν, ἐξάρω, ἐκφέρω.⁴ ὡς καὶ τὸ ἀριθμητικόν *ἐξ*· οἷον, ἐξέτερς, ἐκπηχυς.

1 Τὸ εὐφώνικόν *ν* εὐρίσκειται ἐνίοτε καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦναντίον ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ χειρογράφοις παραλείπεται καὶ πρὸ φωνήεντος. (Σωκρ. σελ. 596).

2 Τὸ οὐ ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιθέσεως καὶ ἐν τέλει ἐρωτήσεως, ὅταν ὁ λόγος διακόπτεται, δὲν προσλαμβάνει τὸ εὐφώνικόν *κ* καὶ πρὸ φωνήεντος· οἷον, οὐ *γὰρ* Αἰσχίνης ὑπέρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐν, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβηται· λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπτουν ἐξικνοῦντο δὲ οὐν, οὐτε ἔβλαπτον οὐδένα· πῶς *γὰρ* οὐν: Ἀρ' οὐν.

3 Σπανίως τὸ οὐτως φυλάττει τὸ *ς* καὶ πρὸ συμφώνου ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἐπὶ ἐρωτήσεως ἢ ἀποκρίσεως· οἷον, οὐτως γε (Ξενοφ.). οὐτως λέγεις; οὐτως. Τα ὑτά *ἄρ*α. Καὶ τοῦναντίον ἀποβάλλει αὐτὸ καὶ πρὸ φωνήεντος.

4 Ἡ *ἐξ* εὐρίσκειται ἐνίοτε καὶ πρὸ συμφώνου συνήθως ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς.

λάεινα, ὁ λύκος-ἡ λύκαινα· τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ θεοῦ εἶναι ἢ θεὸς καὶ ἡ θεὰ καὶ παιτ. ἡ θείαινα, ὁ φύλαξ, ἡ φύλαξ καὶ ἡ φυλακίς, κλπ.

§ 76. Ἐπίθετα ὀνόματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουνσι τὴν ποιότητά ἢ ιδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐπιτεθειμένην ἐπ' αὐτοῦ· οἶον, ἀγαθός, καλός, κακός, εὐγενής, αἰσχρός, βάρβαρος (ἀνήρ)· μέλας, γλυκός, εὖσμος, θρεπτικός (οἶνος).

§ 77. Ῥήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουνσιν ὑπαρξίν ἢ ἐνέργειαν ἢ πάθος ἢ ἀπλῶς κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸν χρόνον αὐτῶν· οἶον, εἰμί, τύπτω, τύπτομαι, ζῶ.

§ 78. Μετοχαὶ λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουνσι τὴν ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὕτη εὐρίσκεται εἰς αὐτό· οἶον, ὁ γράφων ἀνήρ, ἡ γράφουσα γυνή, τὸ γράφων μειράκιον· λέγονται δὲ οὕτω, διότι μετέχουσι καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ὀνόματος καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ῥήματος.

§ 79. Ἄρθρα λέγονται αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις ὁ, ἡ, τό, αἷτινες τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων, ὅταν αὐτὰ εἶναι γνωστὰ καὶ ὠρισμένα· οἶον, ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ δένδρον.

§ 80. Ἄντωνυμίαι λέγονται ὅσαι λέξεις λαμβάνονται ἀντὶ ὀνόματος· οἶον, ἐγώ, σύ, οὗτος, ἐκεῖνος, αὐτός.

§ 81. Προθέσεις λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουνσι τὴν σχέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκεται τι πρὸς ἄλλο ὡς πρὸς τὸ ῥῆμα αὐτῶν· λέγονται δὲ οὕτω, διότι συνήθως προτίθενται τῶν λέξεων, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδονται· οἶον, ἐν οἰκίᾳ κάθηται, πρὸς τὸν βασιλέα πορεύεται, πρόλεγω, πρόλογος.

§ 82. Ἐπιρρήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουνσι τόπον ἢ χρόνον ἢ τρόπον ἢ πρῶτον· λέγονται δὲ οὕτω, διότι τίθενται συνήθως μετὰ τῶν ῥημάτων· οἶον, Ἀθήνησιν ἔγραφον, χθὲς εἶπον, καλῶς λέγει, κλπ.

§ 83. Σύνδεσμοι λέγονται ὅσαι λέξεις συνδέουσι λέξιν μετὰ λέξεως ἢ λόγον μετὰ λόγου· οἶον, ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν· ὁ μὲν διδάσκαλος διδάσκει, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀκροῶνται.

§ 84. Ἐπιφωνήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουνσι πάθος ψυχῆς σφοδρὸν προερχόμενον ἐκ λύπης, χαρᾶς, θαυμασμοῦ, ἐκπλήξεως· οἶον, βαβαί!, παπαί!, φεῦ!, ὦ τοῦ θαύματος!.

§ 85. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι κλιτὰ καὶ ἀκλιτὰ· καὶ κλιτὰ μὲν λέγονται ὅσα κλίνονται ἤτοι δέχονται μεταβολὴν ἐν τῷ τέλει, καὶ εἶναι ἐξ· ἄρθρον, ὄνομα οὐσιαστικόν, ὄνομα ἐπίθετον, ἄντωνομία, ῥῆμα, μετοχή· ἀκλιτὰ δὲ ὅσα δὲν κλίνονται ἤτοι δὲν ἐπιδέχονται μεταβολὴν, καὶ εἶναι τέσσαρα· πρόθεσις, ἐπιρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα.

§ 86. Τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἀνω-
 νυμῖαι λέγονται πτωτικά· διότι δέχονται μόνον ἐν τῷ τέλει μετα-
 βολήν, ἥτις καλεῖται πτώσις (§ 90).

§ 87. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν εἶναι τρία, γένος, ἀριθμὸς
 καὶ πτώσις· λέγονται δὲ οὕτω, διότι παρέπονται ἤτοι ὑπάρχουσιν
 ἀναγκαίως καὶ κοινῶς εἰς πάντα τὰ πτωτικά.

§ 88. Γένος καλεῖται ἡ φυσικὴ κατάστασις τῶν ὄντων, ἄλλα
 μὲν γὰ εἶναι ἀρσενικά, ἄλλα δὲ θηλυκά, ἄλλα δὲ οὔτε ἀρσενικά,
 οὔτε θηλυκά· ὅθεν τὰ γένη εἶναι τρία· ἀρσενικόν, ὅπερ σημαίνει τὰ
 φύσει ἀρσενικά ὄντα· ἀνήρ, Σωκράτης· θηλυκόν, ὅπερ ση-
 μαίνει τὰ φύσει θηλυκά ὄντα· αἶον, γυνή, Ἐλένη· οὐδέτερον, ὅπερ
 σημαίνει τὰ οὔτε ἀρσενικά οὔτε θηλυκά ὄντα, ἤτοι τὰ ἀψύχα· οἶον,
 μῆλον, δένδρον.

ΣΗΜ. Πολλὰ ὁμῶς ἀψύχων ὄντων ὀνόματα ἔχουσι κατάληξιν ἀρσενικὴν
 ἢ θηλυκὴν, ἐν ᾧ φύσει εἶναι οὐδέτερα· οἶον, ὁ λίθος, ὁ τοῖχος, ἡ πέτρα,
 ἡ θύρα· καὶ τούναντίον πολλὰ εὐψύχων ἔχουσι κατάληξιν οὐδέτεραν, ἐν ᾧ
 φύσει εἶναι ἀρσενικά ἢ θηλυκά· οἶον, τὸ παιδίον, τὸ μειράκιον, τὸ κορά-
 σιον, τὸ γύναιον. Τούτων τὰ μὲν πρῶτα λέγονται κατὰ φωνὴν ἀρσενικά
 ἢ θηλυκά, κατὰ σημασίαν δὲ οὐδέτερα· τὰ δὲ δεύτερα λέγονται κατὰ φωνὴν
 οὐδέτερα, κατὰ σημασίαν δὲ ἀρσενικά ἢ θηλυκά. Ἡ δὲ Γραμματικὴ μόνον
 τὸ κατὰ φωνὴν γένος ἐξετάζει.

§ 89. Ἀριθμὸς λέγεται ὠρισμένον τι ποσὸν τῶν ὄντων· ἀριθ-
 μοὶ δὲ ἐν τῇ Γραμματικῇ εἶνε τρεῖς· ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἐν τῶν
 ὄντων, δυϊκός, ὅστις δηλοῖ δύο, καὶ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ
 πολλὰ· οἶον, ἄνθρωπος, ἄνθρώπων, ἄνθρωποι.

ΣΗΜ. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶναι ἄχρηστος ἐν τῇ καθωμίλημένῃ, ὡς καὶ ἐν
 τῇ Διολικῇ καὶ Λατινικῇ.

§ 90. Πτώσις λέγεται ἡ μεταβολὴ τῆς ληγουσῆς τῶν πτωτι-
 κῶν πρὸς ἔκφρασιν σχέσεώς τινος αὐτῶν· εἶνε δὲ αἱ πτώσεις πέντε·
 ὀνομαστικὴ, γενικὴ, δοτικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ. Καὶ ἡ μὲν
 ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ὀνομάζονται ὀρθαὶ ἢ εὐθεῖαι, διότι δι'
 αὐτῶν ἀποτελεῖται ὀρθὸς λόγος ἔχων τελείαν ἔννοιαν· αἱ δὲ ἄλλαι
 πλάγαι, διότι δι' αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖται λόγος, ἀλλὰ μόνον πλα-
 γίως προσδιορίζεται ὁ ὀρθὸς λόγος.

ΣΗΜ. Ὀνομάσθησαν οὕτως αἱ πτώσεις ἐκ μιᾶς τῶν πολλῶν αὐτῶν ση-
 μασιῶν ὀνομαστικῆ, διότι δι' αὐτῆς ὀνομάζομεν τὰ ὄντα· οὗτος ὀνομά-
 ζεται Πλάτων· γενικῆ, διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν τὸ γένος· Ἀλέξανδρος
 ἦν υἱὸς Φιλίππου· δοτικῆ, διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ
 διδομέν· τί δίδωμι σοι τὴν βίβλον· αἰτιατικῆ, διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν
 τὸ αἰτιατὸν ἢ τὴν αἰτίαν· τύπτω τὸν παῖδα· τί ταῦτα λέγεις; κλη-
 τικῆ, διότι δι' αὐτῆς καλοῦμεν τινα, ἵνα στρέψῃ πρὸς ἡμᾶς· Σώκρατες, ὃ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

§ 91. Κλίσις λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβάλλονται αἱ καταλήξεις τῶν πτωτικῶν· εἶνε δὲ αἱ κλίσεις τρεῖς· πρώτη, δευτέρα, τρίτη, διὸ καὶ τὰ πτωτικά λέγονται πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα, τριτόκλιτα.

§ 92. Τὰ πτωτικά τῆς μὲν α'. καὶ β'. κλίσεως λέγονται ἰσοσύλλαβα, διότι εἰς πάσας τὰς πτώσεις ἔχουσιν ἴσας συλλαβάς· σοφία-σοφίας, λόγος-λόγους· τῆς δὲ γ'. περιττοσύλλαβα, διότι εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· οἶον, πρᾶγμα-πράγματος.

§ 93. Τὰ ὀνόματα εἶνε ἢ ἀσυναίρετα ἢ συνηρημένα· τὰ δὲ συνηρημένα εἶνε ἢ ὀλοπαθῆ ἢ ὀλιγοπαθῆ· καὶ ὀλοπαθῆ μὲν λέγονται ὅσα συναίρουνται εἰς πάσας τὰς πτώσεις, ὀλιγοπαθῆ δὲ ὅσα συναίρουνται εἰς τινὰς μόνον. Καὶ τὰ μὲν τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως συνηρημένα εἶνε πάντα ὀλοπαθῆ, τὰ δὲ τῆς γ'. ἄλλα μὲν ὀλοπαθῆ, ἄλλα δὲ ὀλιγοπαθῆ.

Ρίζα, στέλεχος, χαρακτήρ, κατάληξις.

§ 94. Ρίζα λέγεται ἡ πρώτη βᾶσις τῆς λέξεως, ἐξ ἧς αὕτη παράγεται· εἶνε δὲ μονοσύλλαβος ἔχουσα τὸ φωνῆεν βραχὺ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸ σύμφωνον ἄπλοῦν,¹ καὶ οὐδεμίαν ἐπομένως συστολὴν ἐπιδέχεται· στέλεχος δὲ λέγεται ὁ κορμὸς τῆς λέξεως, ὅστις παράγεται ἐκ τῆς ρίζης ἐκτάσει ἢ τροπῇ τῶν βραχέων φωνέντων αὐτῆς ἢ προσλήψει νέων γραμμάτων² καὶ ἐπομένως ἐπιδέχεται συστολὴν· χαρακτήρ δὲ λέγεται τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ στελέχους ἢ τῆς ρίζης· κατάληξις δὲ τὸ μετὰ τὸν χαρακτήρα προστιθέμενον γράμμα ἢ γράμματα, ὅπερ ἐνούμενον μετ' αὐτοῦ συμπληροῖ τὸ ὅλον τῆς κλιτῆς λέξεως καὶ ἐν τῇ κλίσει μεταβάλλεται· εἶνε δὲ αἱ καταλήξεις πτωτικαὶ ἢ ῥηματικαί· οἶον, τοῦ φίλος καὶ δίδομαι τὸ μὲν φίλ καὶ δο εἶνε αἱ ρίζαι, τὸ δὲ φίλο καὶ διδο τὰ στελέχη, τὸ ο ὁ χαρακτήρ, τὸ δὲ ς ἡ πτωτικὴ κατάληξις, τὸ δὲ μαι ἡ ῥηματικὴ κατάληξις.

ΣΗΜ. α'. Εἰδρίσκεται δὲ τὸ στέλεχος, ἐὰν ἀφαιρεθῶσιν αἱ καταλήξεις.

ΣΗΜ. β'. Τὸ στέλεχος εἶναι ἰσχυρὸν ἢ ἀσθενές· τὸ ἀσθενὲς εἶναι βραχύτερον τοῦ ἰσχυροῦ· χαριεντ καὶ χαριετ, γηρα καὶ γηρασκ.

§ 95. Ἡ ἐκτάσις γίνεται 1) δι' ἀπλῆς ἐκτάσεως τῶν βραχέων φωνέντων εἰς μακρὰ ἢ διφθόγγους· (λαθ)-λήθη, (ἔθ)-ἦθος, (δεμ)-δῆμος-δῶμα, (λιπ)-λείπω, (φυγ)-φεύγω· 2) δι' ἀναπλη-

¹ Δυνατὸν ἡ ρίζα νὰ ἔχη καὶ δύο σύμφωνα, ἀλλὰ τὸ ἐν τούτων πρέπει νὰ εἶναι ὑγρὸν ἢ τὸ ὡς δασεῖα χρησιμεῦσαν σ (§ 51)· ἀρχ. γ ρ α φ, σ τ α.

² Ἡ ρίζα καὶ τὸ στέλεχος πολλάκις ταυτίζονται· λέγ(ω), γράφ(ω), κλπ.

ρωτικῆς ἐκτάσεως ἀναπληρούσης ἀποβληθέντα γράμματα, ἤτοι ὅταν χάριν εὐφωνίας ἀποβάλλωνται γράμματα τινὰ καὶ ἐκτείνωνται τὰ πρὸ αὐτῶν βραχέα φωνήεντα τὸ ε εἰς ει ἢ η, τὸ ο εἰς ου ἢ ω, τὸ α, ι, υ βραχέα εἰς α, ι, υ μακρά· (τιβεργς)-τιθείς, (διδοργς)-διδοῦς, (ρήτοργς)-ρήτωρ, (πργς)-πᾶς, (δεικνυργς)-δεικνυς, (διδοθι)-δίδου· 3) διὰ προσθήκης νέων γραμμάτων, δι' ὧν τὰ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται εἰς μακρά ἢ διφθόγγους ἢ θέσει μακρά· (βα)-βῆμα, (πο)-πῶ-μα, (κρυγ)-κρῖ-μα, (φυγ)-φῦ-μα, (κα)-καίω, (τεγ-τερίω)-τείρω (§ 335).

ΣΗΜ. Ἐναντία τῆς ἐκτάσεως εἶναι ἡ συστολή (§ 337).

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

§ 96. Τὸ ἄρθρον κλίνεται οὕτως·

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ,	ἡ,	τό,
Γεν.	τοῦ,	τῆς,	τοῦ,
Δοτ.	τῷ,	τῇ,	τῷ,
Αἰτ.	τόν.	τήν.	τό.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	τώ,	(τά),	τώ,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν.	(ταῖν).	τοῖν,

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ,	αἱ,	τά,
Γεν.	τῶν,	τῶν,	τῶν,
Δοτ.	τοῖς,	ταῖς,	τοῖς,
Αἰτ.	τούς.	τάς.	τά.

§ 97. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει, τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ἄλλων πτωτικῶν προτάσσομεν τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ· οἶον, ὦ ἄνθρωπε.

§ 98. Τὰ δυϊκὰ θηλυκὰ τά, ταῖν εἶνε σχεδὸν ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται τὰ ἀρσενικὰ τῶ, τοῖν· οἶον τῶ χεῖρε, τοῖν πολέοιν.

§ 99. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα δασύνονται καὶ δὲν τονίζονται (§ 41, β').

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 100. Ἡ πρώτη κλισις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς α-ς καὶ η-ς καὶ θηλ. εἰς α καὶ εἰς η, τὰ ὅποια

χαρακτήρα μὲν ἔχουσιν α, τὸ ὅποσον εἰς πολλὰ θηλ. ἐνικῷ ἀριθ. πρέπει εἰς η, πτωτικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς ἐξῆς: ἄρσ. ἐνικ. ὄνομ. ς, γεν. ο, δοτ. ι, αἰτ. ρ, κλητ. δὲν ἔχει. Δυϊκ. ὄνομ., αἰτ., κλητ. ε, γεν. καὶ δοτ. ιν. Πληθ. ὄνομ. ι, γεν. ων, δοτ. ις, αἰτ. ρς, κλητ. ι τὰ δὲ θηλ. ἔχουσι τὰς αὐτὰς καταλήξεις τῶν ἄρσεν. πλήν τῆς ἐνικ. ὄνομ. καὶ κλητ., αἵτινες δὲν ἔχουσι πτωτικὴν κατάληξιν. Αὗται δὲ ἐπισυναπτόμεναι εἰς τὸν χαρακτήρα ἀποτελοῦσι μετ' αὐτοῦ τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

	Ἐνικὸς		Δυϊκὸς	Πληθυντικὸς
	ἄρσεν.	θηλ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	ἄρσ. καὶ θηλ.
Ἄνομ.	α	η	α	αι
Γεν.	ου ¹	ου	α-ι	ων ⁴
Δοτ.	α ²	η	α-ν	α-ις
Αἰτ.	α-ν	η-ν	α	α-ς ⁵
Κλητ.	α	η	α	αι

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ἄνομ.	ὁ	ταμίας,	Ἄτρείδης,	πολίτης,
Γεν.	τοῦ	ταμίου,	Ἄτρείδου,	πολίτου,
Δοτ.	τῷ	ταμίᾳ,	Ἄτρείδῃ,	πολίτῃ,
Αἰτ.	τὸν	ταμίαν,	Ἄτρείδην,	πολίτην,
Κλητ.	ὦ	ταμία.	Ἄτρείδη.	πολίτα.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ἄνομ. καὶ αἰτ.	τὼ	ταμῖα,	Ἄτρεῖδα,	πολίτα,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν	ταμίαιν,	Ἄτρεῖδαιν,	πολίταιν,
Κλητ.	ὦ	ταμῖα.	Ἄτρεῖδα.	πολίτα.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ἄνομ.	οἱ	ταμίαι,	Ἄτρεῖδαι,	πολίται,
Γεν.	τῶν	ταμιῶν,	Ἄτρεῖδῶν,	πολιτῶν,
Δοτ.	τοῖς	ταμίαις,	Ἄτρεῖδαις,	πολίταις,
Αἰτ.	τούς	ταμίας,	Ἄτρεῖδας,	πολίτας,
Κλητ.	ὦ	ταμίαι.	Ἄτρεῖδαι.	πολίται.

¹ Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. γεν. τῆς α'. κλίσι. ου ἐγένετο ἐκ συναϊρέσεως ἀπὸ τῆς Ἰωνικῆς καταλήξεως εο (παλ. αο).

² Ἡ κατάληξις ἐνικ. δοτ. α, η προσέρχεται ἐκ συναϊρέσεως α-ι-α, η-ι-η.

³ Ἡ κατάληξις τῆς δυϊκῆς ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. α ἐγένετο ἐκ συναϊρέσεως: α-ε-α.

⁴ Ἡ κατάληξις τῆς γεν. πληθ. ων ἐγένετο ἐκ συναϊρέσεως: α ων-ω ν.

⁵ Ἡ κατάληξις τῆς αἰτ. πληθ. ς ἐγένετο ἀποβολῇ τοῦ ν πρὸ τοῦ ς τῆς καταλήξεως νς (§ 95) α-νς-α.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡ σοφία,	ἀλήθεια,	τράπεζα,
Γεν.	τῆς σοφίας,	ἀληθείας,	τραπέζης,
Δοτ.	τῇ σοφίᾳ,	ἀληθείᾳ,	τραπέζῃ,
Αἰτ.	τὴν σοφίαν,	ἀληθειαν,	τράπεζαν,
Κλητ.	ὦ σοφία.	ἀλήθεια.	τράπεζα.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	(τὰ) σοφία,	ἀληθεία,	τράπεζα,
Γεν. καὶ δοτ.	(ταῖν) σοφίαιν,	ἀληθειαιν,	τραπέζαιν,
Κλητ.	ὦ σοφίᾱ.	ἀληθείᾱ.	τραπέζᾱ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	αἱ σοφίαι,	ἀληθείαι,	τράπεζαι,
Γεν.	τῶν σοφιῶν,	ἀληθειῶν,	τραπέζων,
Δοτ.	ταῖς σοφίαις,	ἀληθείαις,	τραπέζαις,
Αἰτ.	τὰς σοφίας,	ἀληθείας,	τραπέζας,
Κλητ.	ὦ σοφίαι.	ἀληθείαι.	τράπεζαι.

§ 101. Τὸ α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς τῶν εἰς α θηλυκῶν ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τρέπεται εἰς ἠ ὡς οἶον, *μοῦσα-μούσης-μούση*· φυλάττουσι δὲ αὐτὸ ἄτρεπτον τὰ λήγοντα εἰς α καθάρων, τὰ εἰς *ρα*, τὰ εἰς α ἐκ συναϊρέσεως καὶ τινὰ κύρια ὀνόματα ὡς οἶον, *σοφία-σοφίας, θῆρα-θήρας, μνά-μνά-μνάς, Λήδα-Λήδας, Γέλα, Φιλομήλα, Ἄνδρομέδα* καὶ τὸ *ἀλαλιά*.

ΣΗΜ. Ὄνόματά τινα εἰς ας ἀρσενικὰ σχηματίζουσι δωρικῶς τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς α μακρὸν ἀντὶ εἰς ου· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὸ πατραλοίας-*α*, μητραλοίας-*α*, ὀρηθοθήρας-*α*. Βορῶς-*α*, καὶ τινὰ κύρια ὀνόματα καὶ μάλιστα ξενικά· οἶον, Πλειστόλας, Σκόπας, Ἀννίβας, Σύλλας, κλπ. Τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς *ης* σχηματίζουσι αὐτὴν εἰς εω ἰωνικῶς· οἶον, Τήρης-Τήρεω.

§ 102. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *σοφία-ὦ σοφία, τιμὴ-ὦ τιμὴ*.

§ 103. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς *ης* ἀρσενικῶν λήγει εἰς ἠ ὡς οἶον, Ἄτρείδης-ὦ Ἄτρείδη. Σχηματίζουσι δὲ αὐτὴν εἰς α βραχὺ τὰ εἰς *της*, τὰ ἐθνικά καὶ πάντα τὰ σύνθετα· οἶον, ὦ *ποιητά, Πέρσα, βιβλιοπῶλα, ἑλληνοδία*· τὸ δὲ δεσπότης ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον παρὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9)· ὦ *δέσποτα*.

ΣΗΜ. Κατὰ Θεόφρονον πάντα τὰ εἰς *ης* πρωτόκλιτα σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς *α* πλὴν τῶν εἰς *δης*· οἶον, Μιλτιάδης-ὦ Μιλτιάδη.

§ 104. Ἡ γενικὴ πληθ. τῶν πρωτοκλιτῶν ὀνομάτων τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης παρὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9), διότι προέρχεται

ἐκ συναίρεσως· οἶον, σοφία-(σοφιάων)-σοφῶν, ἀλήθεια-ἀληθειῶν· ἐξαιρούνται ἐκ μὲν τῶν οὐσιαστικῶν αἱ γενικαὶ χρήσεων, (χ.λοβ-των), ἐπιφώνων καὶ ἡ τοῦ θηλυκοῦ ἀφώνων· ἐκ δὲ τῶν ἐπιθέτων αἱ γενικαὶ τῶν θηλυκῶν τῶν ἐχόντων τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· διότι τούτων ἡ γεν. πληθ. ὁμοτονεῖ τῇ γεν. πληθ. τοῦ ἰδίου ἀρσενικοῦ (§ 168)· οἶον, ὁ ἄγιος-οἱ ἄγιοι-τῶν ἄγιων· ἡ ἀγία-αἱ ἀγίαι-τῶν ἀγίων, πλὴν τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων τῶν μεταπεσόντων εἰς οὐσιαστικά· οἶον, ἡ χήρα-τῶν χηρῶν, ἡ ἑταῖρα-τῶν ἑταιρῶν, ἡ Ῥοδά-τῶν Ῥοδῶν. Τοιοῦτον καὶ τὸ τῆς καθωμιλημένης ἡ κυρία-τῶν κυριῶν (ἐπὶ γυναικῶν).

§ 104. Ἡ πληθ. ὄνομ. τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων ὁμοτονεῖ τῇ πληθ. ὀνομαστικῇ τῶν ἀρσενικῶν· οἶον, ὁ ἄγιος-ἡ ἀγία, οἱ ἄγιοι-αἱ ἄγίαι (§ 168).

§ 105. Τὸ ας τῆς ἐνικῆς ὀνομαστ. τῆς α' κλίσεως εἶνε μακρόν· οἶον, Αἰρείας.

§ 106. Τὸ α τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς, τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς αἰτιατ. πληθυντ. τῆς α' κλίσεως εἶνε μακρόν· οἶον, ὄρξς, ὄρα, ὄρξ, ὄρξς.

§ 107. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. καὶ κλητ. τῆς α' κλίσεως ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὄνομ. οἶον, Αἰρείλξς, Αἰρείλξρ, ὦ Αἰρείλξ· μούσα, μούσαρ, ὦ μούσα.

§ 108. Ἐκ τῶν εἰς α θηλυκῶν ἄλλα μὲν ἔχουσι τὸ α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς μακρόν, ἄλλα δὲ βραχύ.

α'. Ἐχουσι τὸ α μακρόν·

1) Ὅσα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· οἶον, ἄγιος-ἀγία, τέλειος-τελεία· ἐξαιροῦνται τὰ πάσχοντα κυρίαν συναίρεσιν· οἶον, Χίος-Χίος-Χία, Δίος-Δίος-Δία, Κίος-Κίος-Κία· τὸ δὲ πέπειρα εἶναι θηλυκὸν τοῦ πέπων.

ΣΗΜ. Μακρόν ἔχουσι τὸ α καὶ τὰ θηλυκὰ τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων τὰ μεταπεσόντα εἰς οὐσιαστικά· οἶον, χήρα, ἑταῖρα, πλὴν τοῦ μεσόγαϊα.

2) Πάντα τὰ ὀξύτονα· οἶον, χαρά, λαλία.

3) Τὰ εἰς ια παροξύτονα· οἶον, σοφία, κακία.

4) Τὰ εἰς εια παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς εω ῥημάτων· οἶον, βασιλεύω-βασιλεία, κολακέω-κολακεία.

5) Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα περὶλήγοντα εἰς φωνῆεν· οἶον, ὄρα θύρα, πλὴν τοῦ χύρξς, σφύρξς.

6) Τὰ εἰς αια ὑπερδισύλλαβα· οἶον, ἐλαία, κεραία· ἐξαιροῦνται πόλεων τινῶν ὀνόματα· οἶον, Φώκαια, Πλάταια, Νίκαια.

7) Τὰ εἰς εα καὶ σα παροξύτονα· οἶον, μελέα, Τεγέα, πόα.

8) Πάντα τὰ ὑπερδισύλλαβα παροξύτονα οὐσιαστικά τὰ φυλάττοντα τὸ *α* τῆς ἐνίκῃς ὀνομ. ἄρρεπτον εἰς πάσας τὰς πτώσεις οἶον, *παλαιίστρα, ἀκέστρα, κολυμβήθρα, πορφύρα, ὀπώρα, Φιλομήλα, Ἀνδρομέδξ*, ἔτι δὲ τὰ δισύλλαβα, *Ἀθήα καὶ Γέλξ*.

β'. Ἐχουσι τὸ *α* βραχύ.

1) Ὅσα θηλυκὰ ἐπιθέτα ἔχουσι τὸ ἄρσενικὸν τριτόκλιτον οἶον, *πᾶς-πᾶσα, βαρὺς-βαρεῖα, λαβῶν-λαβοῦσα*.

2) Τὰ εἰς *αἰα* δισύλλαβα οἶον, *μαῖα, γραῖα*.

3) Τὰ εἰς *εἰα* προσηγορικά παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *εὐς* προσηγορικῶν οἶον, *ἰερεὺς-ἰέρεια*.

4) Τὰ εἰς *εἰα* ἀφρημένα οὐσιαστικά παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *ης* τριτοκλίτων ἐπιθέτων οἶον, *ἀληθής-ἀλήθεια, εὐγενής-εὐγένεια*.

5) Τὰ εἰς *οἰα* ἀφρημένα οὐσιαστικά παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *οος-οὐς* δευτεροκλίτων ἐπιθέτων οἶον, *εὐνοῦς-εὐνοῖα, εὐπλοῦς-εὐπλοῖα*. Ἐτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τοῦ βούς παρασύνθετα κύρια ὀνόματα οἶον, *Εὐβοῖα, Περίβοῖα*.

6) Τὰ εἰς *υἰα* οὐσιαστικά οἶον, *μυῖα* ἔτι δὲ τὰ ὀξύτονα ὄργανιά, *ἀρνιά*.

7) Πάντα τὰ ἐν τῇ ἐνίκῃ γεν. καὶ δοτ. τρέποντα τὸ *α* εἰς *η* οἶον, *μοῦσα, γλῶσσα, τράπεζα*.

8) Τὰ εἰς *ρα* δισύλλαβα παραλήγοντα εἰς διφθογγόν οἶον, *σφαῖρα, πείρα, πρῶρα* ἐξαιροῦνται τὸ *Αἶθρα, Φαῖδρα* καὶ πάντα τὰ εἰς *αν* παραλήγοντα οἶον, *αὔρα, λαύρα, σαύρα*.

9) Πάντα τὰ παροξύτονα οἶον, *ποιήτρια, σώτειρα, μάχαιρα, γέφυρα, Ἐλάτεια, Ἡράκλεια, Τάναγρα* κλπ.

§ 109. Ἐκ τῶν εἰς *ης* ἄρσενικῶν εἶνε τῆς πρώτης κλίσεως·

α'. Τὰ εἰς *δης* πατρωνυμικά ἢ πατρωνυμικὴν κατάληξιν ἔχοντα οἶον, *Νεστορίδης, Ἀτρεΐδης, Μιλτιάδης, Ἀριστείδης*.

β'. Τὰ εἰς *της* καὶ *στης* προσηγορικά οἶον, *πολίτης, ληστής*.

γ'. Τὰ ἐκ ῥημάτων σύνθετα προσηγορικά ἢ κύρια οἶον, *γεωμέτρης, βιβλιοπώλης, πλὴν τῶν ἐκ τῶν ῥημάτων γαινομαι, χαίρω, λάμπω* συνθέτων οἶον, *Ἀριστοφάνης, Θυμοχάρης, Πυρρίλαμπος*.

δ'. Τὰ ἐκ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς α'. κλίσεως σύνθετα οἶον, *Ἐλληνοδόκης (δίκη), κλυτοτέχνης (τέχνη), κτλ.*

ε'. Τὰ ἐθνικά καὶ πολλὰ τῶν ἀπλῶν κυρίων ὀνομάτων οἶον, *Σκύθης, Πέρσης, Αἰσχίνης, Χρῦσης, Καμβύσης, Ξέρξης, κτλ.*

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως.

§ 110. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς α'. κλίσεως ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τὰ φωνήεντα *α, ε, ο*, καὶ συναυροῦσι τὸ *αα* εἰς *α* καὶ

τὸ εα καὶ οη εἰς η· τὸ εα ὅμως, ὅταν προηγῆται ε ἢ ρ, συναϊρεῖται εἰς α· οἶον, ἐρεῖα-ἐρεῖα, Βορέας-Βορῆας.¹ ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. ἀριθμῷ τὰ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος φωνήεντα (α, ε, ο) ἀποβάλλονται· οἶον,

Ἑρικός ἀριθμὸς

Ἵνομ.	ἡ	μνάα-ᾶ,	ἀργυρέα-ᾶ,	σुकέα-ῆ,	ἀπλόη-ῆ,
Γεν.	τῆς	μνάας-ᾶς,	ἀργυρέας-ᾶς,	σुकέας-ῆς,	ἀπλόης-ῆς,
Δοτ.	τῇ	μνάα-ᾶ,	ἀργυρέα-ᾶ,	σुकέα-ῆ,	ἀπλόη-ῆ,
Αἰτ.	τὴν	μνάαν-ᾶν,	ἀργυρέαν-ᾶν,	σुकέαν-ῆν,	ἀπλόην-ῆν,
Κλητ.	ᾧ	μνάα-ᾶ.	ἀργυρέα-ᾶ.	σुकέα-ῆ.	ἀπλόη-ῆ.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ἵν. κ. αἰ.	(τὰ)	μνάα-ᾶ,	ἀργυρέα-ᾶ,	σुकέα-ᾶ,	ἀπλόα-ᾶ,
Γεν. κ. δ.	(ταῖν)	μνάαιν-αῖν,	ἀργυρέαιν-αῖν,	σुकέαιν-αῖν,	ἀπλόαιν-αῖν
Κλητ.	ᾧ	μνάα-ᾶ.	ἀργυρέα-ᾶ.	σुकέα-ᾶ.	ἀπλόα-ᾶ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ἵνομ.	αἱ	μνάαι-αἱ,	ἀργυρέαι-αἱ,	σुकέαι-αἱ,	ἀπλόαι-αἱ,
Γεν.	τῶν	μνάων-ῶν,	ἀργυρέων-ῶν,	σुकέων-ῶν,	ἀπλόων-ῶν,
Δοτ.	ταῖς	μνάαις-αἰς,	ἀργυρέαις-αἰς,	σुकέαις-αἰς,	ἀπλόαις-αἰς,
Αἰτ.	τάς	μνάας-ᾶς,	ἀργυρέας-ᾶς,	σुकέας-ᾶς,	ἀπλόας-ᾶς,
Κλητ.	ᾧ	μνάαι-αἱ.	ἀργυρέαι-αἱ.	σुकέαι-αἱ.	ἀπλόαι-αἱ.

Ἑρικός ἀριθμὸς

Ἵνομ.	ὁ	Ἑρμέας-ῆς,	Ἄπελλῆς-ῆς,	Βορέας-Βορῆας,
Γεν.	τοῦ	Ἑρμέου-οῦ,	Ἄπελλέου-οῦ,	Βορέα-Βορῆα,
Δοτ.	τῷ	Ἑρμέα-ῆ,	Ἄπελλῆ-ῆ,	Βορέα-Βορῆα,
Αἰτ.	τόν	Ἑρμέαν-ῆν,	Ἄπελλῆν-ῆν,	Βορέαν-Βορῆαν,
Κλητ.	ᾧ	Ἑρμέα-ῆ.	Ἄπελλῆ-ῆ.	Βορέα-Βορῆα.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ἵν. κ. αἰ.	τὸ	Ἑρμέα-ᾶ,	Ἄπελλέα-ᾶ,
Γεν. κ. δ.	τοῖν	Ἑρμέαιν-αῖν,	Ἄπελλέαιν-αῖν,
Κλητ.	ᾧ	Ἑρμέα-ᾶ.	Ἄπελλέα-ᾶ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ἵνομ.	οἱ	Ἑρμέαι-αἱ,	Ἄπελλέαι-αἱ,
Γεν.	τῶν	Ἑρμέων-ῶν,	Ἄπελλέων-ῶν,
Δοτ.	τοῖς	Ἑρμέαις-αἰς,	Ἄπελλέαις-αἰς,
Αἰτ.	τούς	Ἑρμέας-ᾶς,	Ἄπελλέας-ᾶς,
Κλητ.	ᾧ	Ἑρμέαι-αἱ.	Ἄπελλέαι-αἱ.

¹ Τὸ Βορέας μετὰ τὴν συναϊρεσιν διπλασιάζει τὸ ρ· οἶον, Βορέας-Βορῆας

ΣΗΜ. Ἡ καταληκτικὴ δίφθογγος αὐ τῆς συνηρημένης πληθ. ὄνομ. καὶ κλητ. εἶνε μακρὰ διὰ τὴν συναίρεσιν· οἶον, ἀπλαῖ, Ἑρμαῖ. Οἱ ἀσυναίρετοι τύποι εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 111. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἄρσενικά καὶ θηλυ-
κά λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς ο-ς καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ο-ν,
τὰ ὅποια χαρακτηῖρα μὲν ἔχουσιν ο, πτωτικὰς δὲ καταλήξεις τὰς
αὐτὰς τῶν ἄρσεν. τῆς α'. κλίσεως, πλὴν τῆς ἐνικ. καὶ πληθ. ὀ-
νομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδετέρων, αἰτινες τοῦ μὲν ἐνικ. ἀριθ.
ἔχουσι ν, τοῦ δὲ πληθ. ς· αὐταὶ δὲ ἐπισυναπτόμεναι εἰς τὸν χαρα-
κτῆρα ἀποτελοῦσι μετ' αὐτοῦ τὰς ἐξῆς καταλήξεις·

	Ἑνικός		Δυϊκός		Πληθυντικός	
	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδέτ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδέτ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδέτ.
Ὄνομ.	ο-ς	ο-ν	ω ³	ο-ι	ο-ι	ς ⁶
Γεν.	ου ¹	ου	ο-ιν	ων	ων	ων
Δοτ.	ω ²	ω		ο-ις ⁴	ο-ις	ο-ις
Αἰτ.	ο-ν	ο-ν	ω	ους ⁵	ς	ς
Κλητ.	ε	ο-ν		ο-ι	ς	ς

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ δῆμος,	ἄνθρωπος,	ἡ ἄμπελος,	τὸ ἄροτρον,
Γεν.	τοῦ δήμου,	ἀνθρώπου,	τῆς ἀμπέλου,	τοῦ ἀρότρου,
Δοτ.	τῷ δήμῳ,	ἀνθρώπῳ,	τῇ ἀμπέλῳ,	τῷ ἀρότρῳ,
Αἰτ.	τὸν δῆμον,	ἄνθρωπον,	τὴν ἄμπελον,	τὸ ἄροτρον,
Κλητ.	ὦ δῆμε.	ἄνθρωπε.	ὦ ἄμπελε.	ὦ ἄροτρον.

1) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. γεν. ο.υ ἐγένετο ἐκ συναίρεσεως τοῦ ο.ο (Ὀνομ. ο.ο), οἶον, λόγος (λόγος)-λόγος.

2) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. δοτ. ω ἐγένετο ἐκτάσει τοῦ χαρακτηῖρος ο εἰς ω καὶ συναίρεσει μετὰ τοῦ ι· ω ι-ω.

3) Ἡ κατάληξις τῆς δυϊκ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ω ἐγένετο ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ω καὶ συναίρεσει μετὰ τοῦ ε· ω-ε-ω.

4) Αἱ κατάληξεις α.ι.ς καὶ ο.ι.ς τῆς δοτ. πληθ. τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως ἐγένοντο κυρίως ἐκ τῶν παλαιῶν α.ι.σι, ο.ι.σι ἀποκοπῆ τοῦ ι· οἶον, θ.α.λ.ί.α.ι.σι-θ.α.λ.ί.α.ι.ς, ν.έ.ο.ι.σι-ν.έ.ο.ι.ς· διότι τὸ πάλαι πασῶν τῶν κλίσεων ἡ δοτ. πληθ. ἔληγεν εἰς σι, ὅπερ ἐσώθη ἐν τῇ γ'. κλίσει καὶ παρὰ τοῖς ποιητ. ἐν τῇ α' καὶ β'.

5) Ἡ κατάληξις τῆς αἰτ. πληθ. ο.υ.ς ἐγένετο ἀποβολῆ τοῦ τ πρὸ τοῦ ς καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ο.υ (§ 95)· ο.ν.ς-ο.υ.ς.

6) Ὁ χαρακτηῖρ ο πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως ω.ν τῆς γεν. πληθ. καὶ τοῦ ς τῆς πληθ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἐξηφανίσθη.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὅν.κ.αί.	τῷ δῆμῳ,	ἀνθρώπῳ,	(τὰ) ἀμπέλῳ,	τῷ ἀρότρῳ,
Γεν.κ.δ.	τοῖν δῆμοιιν,	ἀνθρώποιν,	(ταῖν) ἀμπέλοιν,	τοῖν ἀρότροιν,
Κλητ.	ὦ δῆμῳ.	ἀνθρώπῳ.	ὦ ἀμπέλῳ.	ὦ ἀρότρῳ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὅνομ.	οἱ δῆμοι,	ἄνθρωποι,	αἱ ἄμπελοι,	τὰ ἄροτρα,
Γεν.	τῶν δῆμων,	ἀνθρώπων,	τῶν ἀμπέλων,	τῶν ἀρότρων,
Δοτ.	τοῖς δῆμοις,	ἀνθρώποις,	ταῖς ἀμπέλοις,	τοῖς ἀρότροις,
Αἰτ.	τούς δῆμους,	ἀνθρώπους,	τάς ἀμπέλους,	τὰ ἄροτρα,
Κλητ.	ὦ δῆμοι,	ἄνθρωποι.	ὦ ἄμπελοι.	ὦ ἀροτρα.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ εἰς ὃν οὐδέτερα κλίνονται καὶ τὰ εἰς ὃν θηλ. ὑποκοριστικά· οἶον, ἡ Γλυκέριον, ἡ Γναθαίνιον, κλπ.

§ 112. Ἡ ἐνική κλητ. ἀττικῶς εἶναι πολλάκις ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, ὦ λόγε καὶ ὦ λόγος καὶ ἀεῖποτε ὦ θεός· ἡ δὲ κλητ. τοῦ ἀδελφός ἀναβιάζει τὸν τόνον παρὰ τὸν κανόνα (134, 9)· οἶον, ὦ ἀδελφε.

ΣΗΜ. α'. Πολλὰ ὀνόματα ἐν τῇ ἐνικῇ ἀριθμῷ ἀρσενικὰ ἢ θηλυκὰ ὄντα ἐν τῇ πληθυντικῇ γίνονται οὐδέτερα· οἶον, ὁ δεσμὸς-τὰ δεσμὰ, ἡ κέλευθος-τὰ κέλευθα. Τὸ δὲ στάδιον ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ἀριθμῷ εἶνε οὐδέτερον, ἐν δὲ τῇ πληθ. ἀρσενικόν· οἶον, τὸ στάδιον-οἱ στάδιοι καὶ σπανίως τὰ στάδια (162).

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ ὀνόματα ἀλλάσσοντα γένος ἀλλάσσουν καὶ σημασίαν· οἶον, ὁ ἄθλος (ὁ ἀγών), τὸ ἄθλον (τὸ βραβεῖον) κλπ. (§ 162).

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς β' κλίσεως.

§ 113. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς β' κλίσεως ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τὰ φωνήεντα ε, ο καὶ τὸ μὲν εα καὶ οα συναίρουνται εἰς ε' οἶον, ὄστέα-ὄστέα, ἀπλόα-ἀπλά· τὸ δὲ εο καὶ οο καὶ οη εἰς ου· οἶον, ὄστέον-ὄστον, ἀπλόος-ἀπλοῦς, ἀπλόε-ἀπλοῦ. Τὸ δὲ ε καὶ ο πρὸ τῶν μακρῶν φωνηέντων ἢ διφθόγγων ἀποβάλλονται· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὅνομ.	ὁ πλόος-πλοῦς,	περίπλοος-περίπλους,	τὸ δστέον-δστοῦν,
Γεν.	τοῦ πλόου-πλοῦ,	περίπλοου-περίπλου,	τοῦ δστέου-δστοῦ,
Δοτ.	τῷ πλόῳ-πλόῳ,	περίπλοῳ-περίπλοῳ,	τῷ δστέῳ-δστοῦ,
Αἰτ.	τὸν πλόον-πλοῦν,	περίπλοον-περίπλοον,	τὸ δστέον-δστοῦν,
Κλητ.	ὦ πλόε-πλοῦ.	περίπλοε-περίπλοῦ.	ὦ δστέον-δστοῦν.

1) Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης, ὁ πλοῦτος τὰ πλούτη, ὁ λόγος τὰ λόγια.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. κ. αἰ.	τῶ	πλόω-πλώ,	περιπλόω-περίπλω,	τῶ	δστέω-δστώ,
Γεν. κ. δ.	τοῦν	πλόοιν-πλοῖν,	περιπλόοιν-περίπλοιν,	τοῦν	δστέοιν-δστοῖν,
Κλητ.	ω	πλόω-πλώ.	περιπλόω-περίπλω.	ω	δστέω-δστώ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	πλόοι-πλοῖ,	περίπλοοι-περίπλοι,	τὰ	δστέα-δστέα,
Γεν.	τῶν	πλόων-πλῶν,	περιπλόων-περίπλων,	τῶν	δστέων-δστέων,
Δοτ.	τοῖς	πλόοις-πλοῖς,	περιπλόοις-περίπλοις,	τοῖς	δστέοις-δστοῖς,
Αἰτ.	τούς	πλόους-πλοῦς,	περιπλόους-περίπλους,	τὰ	δστέα-δστέα,
Κλητ.	ω	πλόοι-πλοῖ.	περίπλοοι-περίπλοι.	ω	δστέα-δστέα.

§ 114. Ἡ συνηρημένη ἐνική κλητική δὲν ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. Συναيروῦνται δὲ ἐκ μὲν τῶν εἰς εὐς τὰ μετουσιαστικά καὶ τὰ συγγενικά· οἶον, χρύσεος-οὔς, ἀδελφιδέος-οὔς. Ἐκ τῶν εἰς οὐς, τὸ θεοῦς, νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, χλοῦς, χνοῦς καὶ τὰ ἐκ τούτων σύνθετα καὶ τὰ εἰς πλοῦς, καὶ τὰ εἰς θοῦς (κύρια ὀνόματα)· οἶον, εὔνοος, ἀπλοῦς, Πειρίθους. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰς οὐς δὲν συναيروῦνται· οἶον, ὄγδοος, ἄθροος, οἰνοχόος, ὑπήκοος, ἀντίξοος, δορυξόος (μεταγεν.) κτλ. Τὸ δὲ ἀντίξοος, δορυξοῦς εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 115. Τὸ σα ἐν τοῖς συνθέτοις μένει ἀσυναίρετον· οἶον, εὔνοια, εὐπλοια, κυρίπλοα· ἐξαιροῦνται τὰ εἰς πλους πολλαπλασιαστικά· οἶον, ἀπλόα-ᾶ, διπλόα-ᾶ, κτλ.

§ 116. Τινὰ κύρια ὀνόματα σύνθετα ἐκ τοῦ ροος συγκόπτουσι τὸ τῆς παραληγούσης καὶ ἐκτείνουσι τὸ προηγούμενον βραχὺ δίχρονον εἰς μακρόν, καὶ κλίνονται ἀσυναίρετως· οἶον, Εὐθῆρος, Κρατίρος ἀντὶ Εὐθῆροος-οὐς, Κρατίροος-οὐς.

§ 117. Τὰ εἰς οὐς-οὐς σύνθετα συναιρούμενα τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης καὶ παρὰ τὸν κανόνα (§ 57)· οἶον, εὔροος-εὔρους, εὔροου-εὔρου, εὔροοι-εὔροι, πλὴν τῶν εἰς πλοῦς πολλαπλασιαστικῶν, τὰ ὅποια τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, τριπλόος-τριπλοῦς, τριπλόου-τριπλοῦ, τριπλόοι-τριπλοῖ· τὸ δὲ δορυξόος-δορυξοῦς εἶναι μεταγεν.

§ 118. Τὸ κάρεον καὶ τὰ εἰς εὐς καὶ εὐον μετουσιαστικά συναιρούμενα καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὸ ἐκ συναίρεσεως προκῦπτον φωνῆεν, καὶ ὅταν μῆδέτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται ἐναντίον τοῦ κανόνος (§ 57)· οἶον, κάρεον-οῦν, χρύσεος-οὔς.

§ 119. Ἡ συνηρημένη δυϊκὴ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 58)· οἶον, τῶ ρῶ-ρῶ, τῶ πλόω-πλώ.

ΣΗΜ. Ἡ καταληκτικὴ δίφθογγος οἱ τῆς συνηρημένης πληθ. ὀνομ. καὶ κλητ. οἱ εἶνε μακρὰ ὡς προερχομένη ἐκ συναίρεσεως· οἶον, πλόοι-πλοῖ, ἀπλόοι-ἀπλοῖ· ἔχουσι δὲ αὐτὴν βραχεῖαν πάντα τὰ μὴ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, εὔνοι, εὔπλοι, εὔροι.

Δευτέρα άττική κλίσις.

§ 120. Ἡ δευτέρα άττική κλίσις περιέχει όνόματά τινα άρσενικά και θηλυκά λήγοντα έν τῇ ένική όνομ. εις ω-ς και ούδέτερα εις ω-ν, τά όποια φυλάττουσι τό ω εις πάσας τάς πτώσεις και ύπογράφουσι τό ι, όπου έν τῇ κοινή κλίσει ύπογράφεται ἢ προσγράφεται· λέγεται δέ άττική αὕτη ἡ κλίσις, διότι μετεχειρίζοντο αὐτήν ίδίως οί Ἄττικοί.

§ 121. Τῆς παραληούσης τό ει και α μακρόν οί Ἄττικοί ἔτρεπον εις ε· οίον, εὐγείος-εὐγεωσ, λαός-λεώς· τό δέ βραχύ α ἐφύλαττον άμετάβλητον· οίον, ληρός-ληρώσ· κλίνονται δέ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμός

Όνομ.	ό	λεώς,	ἡ	ἄλωσ,	τό	ἔλεων,
Γεν.	τοῦ	λεώ,	τῆς	ἄλω,	τοῦ	ἔλεω,
Δοτ.	τῷ	λεῷ,	τῇ	ἄλω,	τῷ	ἔλεω,
Αἰτ.	τόν	λεών,	τήν	ἄλων,	τό	ἔλεων,
Κλητ.	ῶ	λεώς.	ῶ	ἄλωσ.	ῶ	ἔλεων.

Δυϊκός ἀριθμός

Όν. και αἰτ.	τώ	λεώ,	(τά)	ἄλω,	τώ	ἔλεω,
Γεν. και δοτ.	τοῖν	λεῶν,	(ταῖν)	ἄλων,	τοῖν	ἔλεων,
Κλητ.	ῶ	λεώ.	ῶ	ἄλω,	ῶ	ἔλεω.

Πληθυντικός ἀριθμός

Όνομ.	οί	λεῷ,	αἱ	ἄλω,	τά	ἔλεσ,
Γεν.	τῶν	λεών,	τῶν	ἄλων,	τῶν	ἔλεων,
Δοτ.	τοῖς	λεῷς,	ταῖς	ἄλωσ,	τοῖς	ἔλεωσ,
Αἰτ.	τούς	λεώς,	τάς	ἄλωσ,	τά	ἔλεα,
Κλητ.	ῶ	λεῷ.	ῶ	ἄλω.	ῶ	ἔλεα.

ΣΗΜ. Οὕτω κλίνονται: 1) τά εκ τοῦ γέα, γῆρας, κέρας (κρέας), και ναῦς σύνθετα· οῖον, ό, ἡ εὐγεωσ, ἀγήρωσ, χρυσόκερωσ, απόκρωσ (μεταγεν.), λιπόνεωσ· 2) τά ἐπίθετα ἄνεωσ, ἀξιοχρωεωσ, πλέωσ, και τά οδσαστικά ό λαγώσ, ό ὀρφώσ, ό ταώσ, ό κάλωσ, ἡ ἔωσ, ἡ γάλωσ και γάλωωσ.

§ 122. Ἡ κλητ. εἶνε πάντοτε ὁμοία τῇ όνομ. οίον, λεῶσ-ῶ· λεῶσ.

§ 123. Ἡ ένική αἰτιατική και μάλιστα τῶν κυρίων όνομάτων πολλάκις εὐρίσκειται και ἄνευ τοῦ ν κατὰ μεταπλασμόν (§ 161 ς)· ἡ ἄλωσ-τήν ἄλω, ό ἀγήρωσ-τόν ἀγήρω, ό Ἄθωσ-τόν Ἄθω, ἡ Κῶσ-τήν Κῶ και ἀελοπε ἡ ἔωσ-τήν ἔω.

§ 124. Τά ούδέτερα σχηματίζουσι πάντοτε σχεδόν τήν πληθ.

όνομ., αἰτ. καὶ κλητ. κατὰ τὴν κοινὴν β'. κλίσιν· οἶον, τὰ ἰλεα, τὰ ἔμπ.λεα, τὰ ἀξιόχρεα, τὰ ἔκπ.λεα, καὶ ἔκπ.λεω.

§ 125. Τὰ ἀττικά τονίζονται ὅπου καὶ τὰ κοινὰ καὶ φυλάττουσι τὸν τόνον τῆς ἐνικ. ὀνομ. ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, εἰς πάσας τὰς ἄλλας πτώσεις παρὰ τὸν κανόνα (§ 33)· οἶον, (λαός) .λεός, τοῦ .λεώ, (ἀγήρωσ) ἀγήρωσ, τοῦ ἀγήρω, (Μερέλαος) Μερέ.λεωσ, τοῦ Μερέ.λεω.

§ 126. Τὰ ὀξύτονα δὲν περισπῶσι τὴν γενικὴν καὶ δοτ. παντὸς ἀριθμοῦ παρὰ τὸν κανόνα (134,8)· οἶον, ὁ .λεός, τοῦ .λεώ, τῷ .λεῷ, τοῖν .λεῶν, τῶν .λεών, τοῖς .λεῶσι· ὁ πετεώς, τοῦ πετεώ, τῷ πετεώ¹.

§ 127. Περισπῶνται εἰς ἀπάσας τὰς πτώσεις τὰ μονοσύλλαβα, τὰ ξενικὰ κύρια ὀνόματα καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς γραμματικούς, τὸ λαγῶσ, ὄρφῶσ καὶ τυφῶσ²· οἶον, ἡ Κῶσ, τῆς Κῶ, τῇ Κῶ, τῆν Κῶ, ὁ Γ.λῶσ, τοῦ Γ.λῶ, Ταμῶσ, Νεκῶσ.³

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 128. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς τὰ φωνήεντα α, ι, υ, ω, καὶ εἰς τὰ σύμφωνα ρ, β, σ, (ξ, ψ).

§ 129. Πτωτικαὶ καταλήξεις τῆς γ'. κλίσεως εἶνε αὗται·

	Ἐνικός	Δυϊκός	Πληθυντικός
	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. καὶ θηλ. οὐδ.
Ὄνομ.	ς	—	εσ ς
Γεν.	ος	ος	ων ων
Δοτ.	ι	ι	σι σι
Αἰτ.	ς	—	ςσ ς
Κλητ.	ς	—	εσ ς

§ 130. Πτωτικὴ κατάληξις τῆς ἐνικ. ὀνομ. τῶν μὲν ἄρσ. καὶ θηλ. εἶνε ς, τῶν δὲ οὐδετέρων δὲν ὑπάρχει. Τὰ ἀρσενικὰ ὅμως τῶν εἰς ων μετοχῶν καὶ ὀνομάτων καὶ τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. πολλῶν ὑγρολήκτων ὀνομάτων δὲν προσλαμβάνουσι τὸ ς, ἀλλ' ἐκτείνουσι μόνον τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ληγούσης.

¹ «Ἐπὶ πάσης πτώσεως τὰ εἰς ω ς Ἀττικά τῆς ἰδίας εὐθείας τὸν τόνον φυλάττει» (Χοιροβ.).

² «Καὶ ἐν τοῖς εἰς ω ς ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν οὐδὲν περισπᾶται πλὴν τοῦ ὄρφῶσ καὶ λαγῶσ καὶ τυφῶσ («Ἡρωδιαν)· ἀλλὰ πολλοὶ μόνον τὴν γεν. καὶ δοτ. περισπῶσι, τὰς δὲ ἄλλας ὀξύνουσιν· οἶον, ὁ λαγῶσ, τοῦ λαγῶ κτλ.»

³ Τὰ μὴ μονοσύλλαβα ξενικὰ κύρια ὀνόματα πολλοὶ ὀξύνουσιν· ὁ Ταμῶσ, ὁ Νεκῶσ.

§ 131. Αἱ καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων *ι, α, ας, τῆς γ'.* κλίσεως, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναιρέσεως, εἶνε βραχέαι· οἶον, αἰῶνι, αἰῶνς, αἰῶνς.

§ 132. Τὸ στέλεχος τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὐρίσκεται, ἐὰν ἀπὸ τῆς γενικῆς ἢ ἄλλης πτώσεως ἀποβληθῇ ἡ πτωτικὴ κατάληξις· οἶον, τοῦ θηρός, ἄρπαρος, λέοντος, κίος, ἰχθύος στέλεχος εἶνε τὸ θηρ, ἄρπαρ, λεοντ, κί, ἰχθυ.

ΣΗΜ. Πολλῶν ὀνομάτων τὸ στέλεχος εὐρίσκεται ἐκ τῆς ἐνικῆς κλητικῆς, διότι ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν εἶνε παρηλλαγμένον· οἶον, πόλ-ις, πόλεως, ᾧ πόλι, ἡδύ-ς, ἡδέος, ᾧ ἡδύ, βοῦ-ς, βοός, ᾧ βοῦ, γραῦ-ς, γραός, ᾧ γραῦ.

§ 133. Τὰ ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα διαίρουνται εἰς τρία·

1. Εἰς ἀφανόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ἄφωνον· οἶον, ἄραψ-ἄραβ-ος, πλάξ-π.λακ-ός, πατρίς-πατριδ-ος.

2. Εἰς ὑγράληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ὑγρὸν (*γ, ρ*)· μῆρ-μῆρ-ός, σωτήρ-σωτήρ-ος, ἄλς-ἄλ-ός (μοναδικόν).

3. Εἰς φωνηεντόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα φωνῆεν· οἶον, κίς-κί-ός, ἰχθὺς-ἰχθυ-ός.

ΣΗΜ. Πολλάκις ὁ χαρακτῆρ εἶνε δύο σύμφωνα, ἀμετάβολον πρὸ ἀφώνου (ντ, ρκ, γγ=γγ) ἢ κτ· οἶον λέων-λέοντος, σάργ-σαρκός, σάλπιγγξ-σάλπιγγος, νύξ-νυκτός.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

α'. ἀφωολήκτων.

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ ἄραψ,	κόλαξ,	γίγας,	λέων,	ὀδούς,
Γεν.	τοῦ ἄραβος,	κόλακος,	γίγαντος,	λέοντος,	ὀδόντος,
Δοτ.	τῷ ἄραβι,	κόλακι,	γίγαντι,	λέοντι,	ὀδόντι,
Αἰτ.	τὸν ἄραβα,	κόλακα,	γίγαντα,	λέοντα,	ὀδόντα,
Κλητ.	ὦ ἄραψ.	κόλαξ.	γίγας.	λέον.	ὀδούς.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν.κ.αἰ.	τὼ ἄραβε,	κόλακε,	γίγαντε,	λέοντε,	ὀδόντε,
Γεν.κ.δο.	τοῖν ἀράβων,	κολάκων,	γίγαντων,	λεόντων,	ὀδόντων,
Κλητ.	ὦ ἄραβε.	κόλακε.	γίγαντε.	λέοντε.	ὀδόντε.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ ἄραβες,	κόλακες,	γίγαντες,	λέοντες,	ὀδόντες,
Γεν.	τῶν ἀράβων,	κολάκων,	γίγαντων,	λεόντων,	ὀδόντων,
Δοτ.	τοῖς ἄραβι,	κόλαξι,	γίγασι,	λέουσι,	ὀδοῦσι,
Αἰτ.	τοὺς ἄραβας,	κόλακας,	γίγαντας,	λέοντας,	ὀδόντας,
Κλητ.	ὦ ἄραβες.	κόλακες.	γίγαντες.	λέοντες.	ὀδόντες.

Ἐρικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡ πλάξ,	πατρίς,	φάλαγξ,	νύξ,	τὸ σῶμα,
Γεν.	τῆς πλακός,	πατρίδος,	φάλαγγος,	νυκτός,	τοῦ σώματος,
Δοτ.	τῆ πλακί,	πατρίδι,	φάλαγγι,	νυκτί,	τῷ σώματι,
Αἰτ.	τῆν πλάκκα,	πατρίδα,	φάλαγγα,	νύκτα,	τὸ σῶμα,
Κλητ.	ὦ πλάξ.	πατρίς.	φάλαγξ.	νύξ.	ὦ σῶμα.

Δυϊκὸς ὄριθμὸς

Ὄν.κ.αἰ.	τὰ πλάκε,	πατρίδε,	φάλαγγε,	νύκτε,	τὰ σώματα,
Γεν.κ.δο.	ταῦν πλακοῦν,	πατρίδων,	φάλαγγων,	νυκτοῦν,	τοῦν σωμάτων,
Κλητ.	ὦ πλάκε.	πατρίδε.	φάλαγγε.	νύκτε.	ὦ σώματα.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	αἱ πλάκες,	πατρίδες,	φάλαγγες,	νύκτες,	τὰ σώματα,
Γεν.	τῶν πλακῶν,	πατρίδων,	φάλαγγων,	νυκτῶν,	τῶν σωμάτων,
Δοτ.	ταῖς πλαξί,	πατρίσι,	φάλαγξι,	νυξί,	τοῖς σώμασι,
Αἰτ.	τάς πλάκας,	πατρίδας,	φάλαγγας,	νύκτας,	τὰ σώματα,
Κλητ.	ὦ πλάκες.	πατρίδες.	φάλαγγες.	νύκτες.	ὦ σώματα.

β'. ὑ γ ρ ο λ ή κ τ ω ν.

Ἐρικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ μῆν,	ποιμήν,	αἰών,	ἡ ἀηδών,	ῥίς,
Γεν.	τοῦ μηνός,	ποιμένος,	αἰῶνος,	τῆς ἀηδόνας,	ρίνος,
Δοτ.	τῷ μηνί,	ποιμένι,	αἰῶνι,	τῇ ἀηδόνι,	ρίνι,
Αἰτ.	τὸν μῆνα,	ποιμένα,	αἰῶνα,	τῆν ἀηδόνα,	ρίνα,
Κλητ.	ὦ μῆν.	ποιμήν.	αἰών.	ὦ ἀηδών.	ρίς.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν.κ.αἰ.	τὸ μῆνε,	ποιμένε,	αἰῶνε,	τὰ ἀηδόνε,	ῥίνε,
Γεν.κ.δο.	τοῦν μηνούν,	ποιμένων,	αἰῶνων,	ταῦν ἀηδόνων,	ρίνων,
Κλητ.	ὦ μῆνε.	ποιμένε.	αἰῶνε.	ὦ ἀηδόνε.	ῥίνε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ μῆνες,	ποιμένες,	αἰῶνες,	αἱ ἀηδόνες,	ῥίνες,
Γεν.	τῶν μηνῶν,	ποιμένων,	αἰῶνων,	τῶν ἀηδόνων,	ρίνων,
Δοτ.	τοῖς μηνί,	ποιμέσι,	αἰῶσι,	ταῖς ἀηδόσι,	ρίσι,
Αἰτ.	τοὺς μῆνας,	ποιμένας,	αἰῶνας,	τάς ἀηδόνας,	ρίνας,
Κλητ.	ὦ μῆνες.	ποιμένες.	αἰῶνες.	ὦ ἀηδόνες.	ῥίνες.

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	ῥήτωρ,	κλητήρ,	κιθήρ,	μέλας,	τὸ	ῥήτορ,
Γεν.	τοῦ	ῥήτορος,	κλητήρος,	κιθήρος,	μέλανος,	τοῦ	ῥήτορος,
Δοτ.	τῷ	ῥήτορι,	κλητήρι,	κιθήρι,	μέλανι,	τῷ	ῥήτορι,
Αἰτ.	τὸν	ῥήτορα,	κλητήρα,	κιθήρα,	μέλανα,	τὸ	ῥήτορα,
Κλητ.	ῶ	ῥήτορ.	κλητήρ.	κιθήρ.	μέλαν.	ῶ	ῥήτορ.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. κ. αἰτ.	τὼ	ῥήτορες,	κλητήρες,	κιθῆρες,	μέλανε,	τὼ	ῥήτορες,
Γεν. κ. δοτ.	τοῖν	ῥητόροιιν,	κλητήροιιν,	κιθήροιιν,	μελάνοιιν,	τοῖν	ῥητόροιιν,
Κλητ.	ῶ	ῥήτορες.	κλητήρες.	κιθῆρες.	μέλανε.	ῶ	ῥήτορες.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	ῥήτορες,	κλητήρες,	κιθῆρες,	μέλανες,	τὰ	ῥήτορα,
Γεν.	τῶν	ῥητόρων,	κλητήρων,	κιθῆρων,	μελάνων,	τῶν	ῥητόρων,
Δοτ.	τοῖς	ῥήτορσι,	κλητήρσι,	κιθῆρσι,	μέλασι,	τοῖς	ῥήτορσι,
Αἰτ.	τούς	ῥήτορας,	κλητήρας,	κιθῆρας,	μελανάς,	τὰ	ῥήτορα,
Κλητ.	ῶ	ῥήτορες.	κλητήρες.	κιθῆρες.	μέλανες.	ῶ	ῥήτορα.

γ'. φωνεντολήκτων

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	θῶς,	κίς,	ιχθύς,
Γεν.	τοῦ	θῶός,	κίός,	ιχθύος,
Δοτ.	τῷ	θῶί,	κίί,	ιχθύϊ,
Αἰτ.	τὸν	θῶα,	κίιν,	ιχθύϊν,
Κλητ.	ῶ	θῶς.	κίς.	ιχθύς.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. καὶ αἰτ.	τὼ	θῶε.	κίε,	ιχθύε,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν	θῶοιιν,	κίοιιν,	ιχθύοιιν,
Κλητ.	ῶ	θῶε.	κίε.	ιχθύε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	θῶες,	κίες,	ιχθύες,
Γεν.	τῶν	θῶων,	κίων,	ιχθύων,
Δοτ.	τοῖς	θῶσί,	κίσι,	ιχθύσι,
Αἰτ.	τούς	θῶας,	κίας,	ιχθύς καὶ (ιχθύάς)
Κλητ.	ῶ	θῶες.	κίες.	ιχθύες.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ μὲν τὸ θῶς κλίνεται καὶ τὸ ταῶς, κατὰ δὲ τὸ κίς καὶ τὸ λίς, πόρτις, ἴδρις, Σύνεννεσις, Ἰφίς κλπ. κατὰ δὲ τὸ ιχθύς τὰ εἰς υς-υος οὐσιαστικὰ ἀρσ. καὶ θηλ. καὶ τὰ ἐκ τοῦ δάκρυ καὶ ιχθύς σύν-

θετα ἐπίθετα· ὄον, ὁ στάχυς, βότρυς, σῦς, μῦς, ἡ πίτυς, ἡ πληθύς, τριτύς, τετρακτύς, ὁ, ἡ ἄδακρυς, πολύιχθυσ, πλὴν τοῦ ἔγγελυς, ὅπερ ἐν τῷ δυνίκῳ καὶ πληθ. ἀριθμῷ κλίνεται κατὰ τὸ πῆχυς.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	γραῦς,	ναῦς,	ὁ, ἡ βοῦς,	γραῖες,	νῆες,	βόες,
Γεν.	γραός,	νεώς,	βοός,	γραῶν,	νεῶν,	βοῶν,
Δοτ.	γραί,	νηί,	βοί,	γραυσί,	ναυσί,	βουσί,
Αἰτ.	γραῦν,	ναῦν,	βοῦν,	γραῦς,	ναῦς,	βοῦς,
Κλητ.	ῶ γραῦ.	ῶ ναῦ.	ῶ βοῦ.	ῶ γραῖες.	ῶ νῆες.	ῶ βόες.

Δυνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ. αἰτ.	γραῖε,	—	βόε,
Γεν. δοτ.	γραοῖν,	νεοῖν,	βοοῖν.
Κλητ.	ῶ γραῖε.	—	ῶ βόε.

ΣΗΜ. β'. Τὸ υ τῶν εἰς αὐς οὐς, ὡς καὶ τῶν εἰς εὐς (§ 137), ὅταν συμπέσῃ μεταξύ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται καὶ μόνον πρὸ συμφώνου καὶ ἐν τέλει λέξεως μένει. Περὶ δὲ τῆς αἰτ. πληθ. ἰχθύς, βοῦς, πόρτις, ὅρα § 153.

Παρατηρήσεις γενικαὶ ἐπὶ τῶν πτώσεων
καὶ τῶν τριῶν κλίσεων.

§ 134. Ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων παρατηροῦνται γενικῶς ταῦτα·

1) Τοῦ δυνικοῦ ἀριθμοῦ ἡ μὲν αἰτ. καὶ κλητ. εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομ., ἡ δὲ δοτ. ὁμοία τῇ γενικῇ.

2) Ἡ πληθ. κλητ. εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομ.

3) Ἡ γεν. πληθ. καὶ τῶν τριῶν κλίσεων λήγει εἰς ων καὶ διὰ τοῦτο λέγεται μέση.

4) Ἡ ἐνικὴ δοτ. πρῶτων τῶν κλίσεων ἔχει τελικὸν ι, τὸ ὅποιον ἐν μὲν τῇ α'. καὶ β'. κλίνει ὑπογράφεται, ἐν δὲ τῇ γ'. προσγράφεται· οἶον, τῇ τιμῇ, τῷ θεῷ, τῷ θωί. Τὸ δὲ ἐν τῷ κέραῦ-κέρα, κλπ. ὑπογεγραμμένον ι προέρχεται ἐκ συναρέσεως.

5) Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ.

6) Τὰ δίχρονα ἐν τέλει τῶν οὐδετέρων, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναρέσεως, εἶναι βραχέα· οἶον, μῆ-λα, σῶμα, σίραπις, τὸ ἄστυ.

ΣΗΜ. Ἡ πρώτη κλίσις οὐδέτερα ὀνόματα δὲν ἔχει.

7) Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τονίζομένη ἐπὶ τῆς

ληγούσης ὀξύνεται καὶ μακρὰν ἔαν ἔχη αὐτὴν· οἶον, ἡ *τιμή*, *τῆρ* *τιμῆρ*, ὦ *τιμῆ*.

8) Ἡ μακροκατάληκτος γεν. καὶ δοτ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπάται· οἶον, *τῆς τιμῆς*, *τῇ τιμῇ*, *ταῖρ τιμαῖρ*, *τῶρ τιμῶρ*, *ταῖς τιμαῖς*, πλὴν τῶν ὀξύτων ἀττικῶν· *λεώς*, *λεώ*, κτλ. (§ 126).

9) Εἰς ἣν συλλαβὴν τονίζεται ἡ ἐνικὴ ὄνομ. εἰς τὴν αὐτὴν τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἔαν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα· οἶον, *τιμῆ-τιμῆρ*, *λόγος-λόγου*, *ἄνθρωπος-ἀνθρώπου-ἀνθρώπου*.

ΣΗΜ. Πόλιων τιων ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ παροξύτονα ἢ προπαροξύτονα ὄντα ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται ὀξύτονα· οἶον, **Ἀβη-Ἀβαί*, *Πλάταια-Πλαταιαί*, *Θέσπια-Θεσπιαί*.

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως.

Α'. Ὀλοπαθῆ.

§ 135. Τὰ ὀλοπαθῆ συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως πάσχουσι τὴν συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ χαρακτῆρος καὶ κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (§ 133, ἀ, β', γ'), συναιροῦσι δέ·

1) Τὰ *αω* καὶ *αο* εἰς *ω*· οἶον, *Ξεροφάωρ-ῶρ*, *Ξεροφάορτος-ῶρτος*, κλπ.

2) Τὸ *αἰ* εἰς *α*· οἶον, *Θράϊξ-Θρᾶξ*, *Θράϊκος-Θρακός*, κλπ.

3) Τὸ *οἰ* εἰς *οι*· οἶον, *οἷς οἷς*, *οἷος-οἷός*, *οἷ-οἷ*, *οἷν-οἷν*, ὦ *οἷς*· *οἷε-οἷε*, *οἷοιρ-οἷοιρ*, *οἷεσ-οἷεσ*, *οἷωρ-οἷῶρ*, *οἷσι-οἷσί*, *οἷας-οἷας* (καὶ *οἷς-οἷς*).

ΣΗΜ. Τοῦτο συναιρούμενον κλίνεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα· ἐν δὲ τῇ ἐνικῇ κλητ. μένει ἀσυναίρετον.

4) Τὸ *οις* καὶ *οε* εἰς *οι*· οἶον, *ἀμαθόεις-ἀμαθοῦς-ἀμαθόεντος-ἀμαθοῦντος*, *πλακοῖς-πλακοῦς*, *πλακόμεντος-πλακοῦντος*,

5) Τὸ *ηεις* εἰς *ης* καὶ τὸ *ηε* εἰς *η*· οἶον, *τιμήεις-τιμῆς*, *τιμήεντος-τιμῆντος*, *φωρήεις-φωρής*, *φωρήεντος-φωρήντος*.

ΣΗΜ. Οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ δὲν υπογράφουσι τὴν ἐνικὴν ὄνομ. τῶν τοιούτων ὀνομάτων, διότι ἡ συναίρεσις τῶν *οις* καὶ *ηεις* γίνεται ἐντὸς τοῦ στελέχους βπου δὲν ὑπάρχει *ι*, ἵνα ὑπογραφῆ· οἶον, (*πλακόμεντος-πλακοῦντος*)-*πλακοῦς*, (*τιμῆεντος-τιμῆντος*)-*τιμῆς*.

6) Τὸ *εα* εἰς *η*· οἶον, *ἔαρ (ἦρ)*, *ἔαρος-ἦρος*, *ἔαρι-ἦρι*· *δέλεαρ* (ὄνομ. ἀσυναίρετος πάντοτε), *δέλεητος-(δέλητος)*, κλπ. *στέαρ*, *στέατος (σητήος)*, κλπ., *φρέαρ* (ὄνομ. ἀσυναίρ.) *φρέατος-(φρητός)*, *φρέατι-φρητί*· *φρέατε*, *φρέατοιρ*· *φρέατα*, *φρέατων*, *φρέασι*.

ΣΗΜ. α'. Τὸ μὲν δέλεαρ μετὰ τὴν συναίρεσιν ἀναβιβάζει τὸν τόνον, τὸ δὲ στέαρ καὶ φρέαρ καταβιβάζουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν κανόνα (§ 57)· οἶον, δελέατος-δέλεπτος, στέατος-στεπτός, φρέατος-φρεπτός. Σημειώτεον δὲ ὅτι οἱ συνηρημένοι τύποι τοῦ δέλεαρ, στέαρ καὶ φρέαρ εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοὺς παλαιότες πλὴν τῆς δοτ. φρετί, ἥτις ἐνίοτε ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰ ὀλοπαθῆ συνηρημένα ὑπάγονται καὶ αἱ μετοχαὶ τοῦ ἐνεστώτος τῶν συνηρημένων ῥημάτων· οἶον, ὁ τιμῶν-τιμῶν, τοῦ τιμᾶ-οντος-τιμῶντος· ὁ ποιῶν-ποιῶν, τοῦ ποιέοντος-ποιούντος· ὁ δη-λόων-δηλῶν, τοῦ δηλόοντος-δηλοῦντος, κλπ.

B'. Ὀλιγοπαθῆ.

§ 136. Τὰ ὀλιγοπαθῆ συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως ἔχουσι χαρακτηριστὰ τὰ φωνήεντα *ι, υ* (*αι, ευ, ου*), ἢ τὰ ἐκθλιπτικὰ σύμφωνα *ς, ρ* καὶ συναιροῦσι τὰ τοῦ στελέχους φωνήεντα (*α, ο, ε, υ, ω*) μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος οὕτω·

α'. τὸ αα καὶ αε	α	κέραα-α, κέραε-α.
τὸ αο καὶ αω	εἰς ω	οἶον, κέραος-ως, κεράων ῶν.
τὸ αοι	φ	κεράοιν-φν.
τὸ αἷ	φ	κέραι·φ.
β'. τὸ αε καὶ εε	η	ἀληθέα-ῆ, ἀληθέε-ῆ ¹ .
τὸ εες	εἰς	ἀληθέες-εἰς.
τὸ εο	εἰς ου	οἶον, ἀληθέος οὔς.
τὸ εω	ω	ἀληθέων-ῶν.
τὸ εοι:	οι	ἀληθέοιν-εἰν.
γ'. τὸ οα	ω	ἠχόα ῶ.
τὸ οο	εἰς ου	οἶον, ἠχόος-οὔς.
τὸ οἷ	οι	ἠχόῶ-οἷ.

α'. Τύπος τῶν εἰς *υ* καὶ *υς* γεν. εος.

1) Τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστεος καὶ (ἄστεως), τῷ ἄστυ-εἰ, τὸ ἄστυ, ὦ ἄστυ· τὸ ἄστεε (ἄστη), τοῖν ἄστέοιν, ὦ ἄστεε· τὰ ἄστα-η, τῶν ἄστεων, τοῖς ἄστεσι, τὰ ἄστα-η, ὦ ἄστα-η.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ἄστυ κλίνεται καὶ τὸ ποιητ. πῶϋ (ἀσυναίρετως ὁμως) καὶ τινὰ ξενικὰ φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν ὀνόματα εἰς *ι* λήγοντα· οἶον· τὸ δίνασι, κιννάδαρι, πέπερι. Ἡ εἰς εως ἐν. γενικῇ τούτων εἶνε σπανία· οἶον, ἄστωε, κινναδάρεως, πεπέρεως.

¹ Περὶ συναίρεσεως τοῦ ε εἰς η ἰδὲ § 56 α'. καὶ 138, 2 σημ. β'.

2) ὁ ἡδύς, τοῦ ἡδέος, τῷ ἡδέϊ-εἰ, τὸν ἡδύν, ᾧ ἡδύ· τῷ ἡδέε, τοῖν ἡδέοιν, ᾧ ἡδέε· οἱ ἡδέες-εἰς, τῶν ἡδέων, τοῖς ἡδέσι, τοὺς (ἡδέας) καὶ ἡδέις, ᾧ ἡδέες-εἰς.

3) τὸ ἡδύ, τοῦ ἡδέος, τῷ ἡδέϊ-εἰ, τὸ ἡδύ, ᾧ ἡδύ· τῷ ἡδέε, τοῖν ἡδέοιν, ᾧ ἡδέε· τὰ ἡδέα, τῶν ἡδέων, τοῖς ἡδέσι, τὰ ἡδέα, ᾧ ἡδέα.

ΣΗΜ. Τὸ εα τῶν εἰς υς οὐδετέρων ἐπιθέτων μένει ἀσυναίρετον· οἶον, τὰ ἡδέα, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ πῆχυς συνθέτων· οἶον, τὰ διπύχεα-ν· τὸ δὲ ἡμίσεα-ν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.—Τὰ εἰς υς, υ, ι δὲν συναίρουσι τὸ εο τῆς ἐνικῆς γενικῆς· οἶον, ἡδύς-ἡδέος, ἄστυ ἄστεος, πέπερι πεπέρεως.

β'. Τύπος τῶν εἰς ις καὶ υς γεν. εως οὐσιαστικῶν.

1) ἡ πόλις, πόλιως, πόλιϋ-πόλι, πόλιν, ᾧ πόλι· πόλιε-εἰ, πολέοιρ, ᾧ πόλιε· πόλιες-εἰς, πόλιωρ, πόλεσι, πόλις, ᾧ πόλιες-εἰς.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πόλις κλίνονται καὶ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς ις γεν. εως οὐσιαστικῶν· οἶον, τάξις, πρᾶξις, λέξις, μάντις, ὄφρις, πρύτανις κλπ. ΣΗΜ. Τῶν εἰς ις τὸ εο τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ συναίρεται ἐνίστε εἰς εἰ· φύσσε φύσει (Πλάτ.)· (ζῆται § 56 α'. καὶ 138, 2 σημ. β').

2) ὁ πῆχυς, πῆχεως, πῆχεϋ-εἰ, πῆχυν, ᾧ πῆχυν· πῆχεε, πηχεοίρ, ᾧ πῆχεε· πῆχες-εἰς, πῆχεωρ, πῆχεσι, πῆχεις, ᾧ πῆχες-εἰς.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πῆχυς κλίνεται καὶ τὸ πέλεκυς· τὸ δὲ πρέσβυς, ἐὰν μὲν σημαίη τὸν γέροντα, ἔχει ὄνομ. πρέσβυς, αἰτ. πρέσβυν καὶ κλητ. ᾧ πρέσβυν κατὰ τὸ ἰχθύς, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ἀναπληροῦ ἀπὸ τοῦ πρεσβύτης· ἐὰν δὲ σημαίη τὸν ἀπεσταλμένον, ἔχει μόνον τὴν ἐνικὴν γεν. καὶ δοτ. καὶ τὰ πληθυντικά· κατὰ τὸ πῆχυς, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ἀναπληροῦ ἀπὸ τοῦ πρεσβευτής· ἔτι δὲ καὶ τὰ πληθ. τοῦ ἐγγχελυσ, τὰ δὲ ἐνικὰ τούτου κλίνονται κατὰ τὸ ἰχθύς (§ 133, γ').

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς ις φωνηεντόληκτα μονοσύλλαβα ἔχουσι τὸ ι μακρὸν μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. οἶον, κίς, κίος, κῖν, ᾧ κίς· κίος κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς υς γεν. υος φωνηεντόληκτα μονοσύλλαβα καὶ τὰ δεῦτονα δισύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα οὐσιαστικά ἔχουσι τὸ υ μακρὸν μόνον ἐν τῇ ἐν. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. οἶον, σῦς, σῦός, σῦν, ᾧ σῦς, σῦες, κλπ. ἰχθύς, ἰχθύος, ἰχθύν, ᾧ ἰχθύς, ἰχθύες κλπ. πλὴν τῶν ἀριθμητικῶν, τριτύς, τετρακτύς, κλπ. ἄπερ ἔχουσι τὸ υ βραχὺ εἰς ἀπάσας τὰς πτώσεις.

γ'. Τύπος τῶν εἰς εως.

§ 137. Τὸ υ τῶν εἰς εως, ὅταν συμπέση μεταξὺ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσι κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 136)· μένει δὲ μόνον πρὸ συμφῶνου καὶ ἐν τέλει λέξεως· κλίνονται δὲ οὕτω·

1) ὁ βασιλεύς, τοῦ βασιλείως, τῷ βασιλεῦ-εἰ, τὸν βασιλέα, ᾧ βασιλεῦ· τῷ βασιλέε, τοῖν βασιλείοιν, ᾧ βασιλέε· οἱ βασιλέες-εἰς,

τῶν βασιλέων, τοῖς βασιλεῦσι. τοὺς βασιλέζς καὶ κοινῶς (βασι-
λεῖς), ὧ βασιλέες-εις.

2) ὁ Μηλιεύς, Μηλιέως-ῶς, Μηλιεῖ εἰ, Μηλιέα-ᾶ, ὧ Μηλιεῦ·
Μηλιέε, Μηλιέοιν, ὧ Μηλιέε· Μηλιέες-εῖς, Μηλιέων-ῶν, Μηλιεῦσι,
Μηλιέας ᾶς, ὧ Μηλιέες-εις.

ΣΗΜ. Τὸ εα καὶ εω τῶν εἰς εὖς μὴ καθαρόληκτων μένουσιν ἄσυναί-
ρετα· οἶον, βασιλεύς, βασιλέως, βασιλέα, βασιλέων, βασιλέας. Τῶν δὲ
καθαρόληκτων συναίρουσιν τὸν εα εἰς α καὶ τὸ εω εἰς ω· οἶον, Μηλιεύς,
Μηλιέως-ῶς, Μηλιέα-ᾶ, Μηλιέων-ῶν, Μηλιέας ᾶς· Πειραιεύς, Πει-
ραιέως-ῶς, Πειραιέα-ᾶ. Ἄλλὰ πολλάκις τὰ καθαρόληκτα μένουσι καὶ ἄ-
συναίρετα· πάντοτε δὲ τὸ ἄλιεύς, καὶ κλίνονται ὡς τὰ μὴ καθαρόληκτα·
οἶον, ἄλιεύς, ἄλιέως, ἄλιεῖ, ἄλιέα, ἄλιεῖς, ἄλιέων, ἄλιέας· Ἐρετριεύς,
Ἐρετριέως, Ἐρετριεῖ, Ἐρετριέα, Ἐρετριεῖς, Ἐρετριέων, Ἐρετριέας.

ΣΗΜ. 6'. Οἱ ἄρχαῖοι Ἀττικοὶ τὴν πληθ. ὄνομ. συνήρουν εἰς ης ἐκ τῆς
ἰωνικῆς καταλήξεως ης· οἶον, βασιλῆς, ἱππῆς.—Ἡ πληθ. ὄνομ. τοῦ
Θησεύς, εὐρητὰ καὶ ἐν συνκρίσει Θησεές-εις.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἄσυναίρετον α τῆς ἐνικῆς καὶ πληθ. αἰτ. εἶναι μακρὸν
παρὰ τὸν κανόνα (§ 131)· διότι γίνεται ἐκ τῆς ἰωνικῆς καταλήξεως πα,
πας κατὰ τροπὴν τοῦ η καὶ ε καὶ ἐναλλαγῆν χρόνου· οἶον, βασιλῆα-βα-
σιλέζς, βασιλῆς, βασιλέζς.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. καὶ κλητ. τῶν εἰς ις, υς, αυς, καὶ ους φωνην-
τολήκτων ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· οἶον,
πόλις, πόλιν, ὧ πόλι· μῦς, μῦν, ὧ μῦς· ναῦς, ναῦν, ὧ ναῦ· βοῦς,
βοῦν, ὧ βοῦ, πλὴν τῶν εἰς ις μονοσυλλάβων καὶ τοῦ κλεις, τῶν ὁποίων ἡ
μὲν ὀνομαστ. ὀβύνεται, ἡ δὲ αἰτ. περισπᾶται· κίς-κῖν, κλεις-κλειν.

Τύποι τῶν ἐχόντων χαρακτ. τὰ ἐκθλιπτικά σύμφωνα ς, ν.

α'. Ἐκθλιπτικὸν ς.

§ 138. Τὸ ἐκθλιπτικὸν ς ἔχουσι τὰ εἰς ης ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς
ος καὶ ας οὐδέτερα οὐσιαστικά, τὸ ὅποιον μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ.
καὶ κλητ. τῶν ἄρσ. καὶ ἐν τῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδ. μέ-
νει, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα
διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσιν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 136).
Ἐτι δὲ ἐκθλιπτικὸν ς ἔχουσι καὶ τὰ εἰς ω καὶ ως θηλυκά.

1. Τύπος τῶν εἰς ης καὶ ες ἐπιθέτων.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ, ἡ ἀληθής,	ἡ τριήρης	τὸ ἀληθές,
Γεν.	(ἀληθέος)-οῦς,	τῆς (τριήρεος)-ους,	τοῦ (ἀληθέος)-οῦς,
Δοτ.	(ἀληθεί)-ει,	τῇ (τριήρει)-ει,	τῷ (ἀληθεί)-ει,
Αἰτ.	(ἀληθέα)-ῆ,	τῆν (τριήρεα)-ῆ,	τὸ ἀληθές,
Κλητ.	ὧ ἀληθές,	ὧ τριῆρες.	ὧ ἀληθές.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὅν. κ. αἱ.	(ἀληθέε)-ῆ,	τὰ (τριήρεε)-η,	τὼ (ἀληθέε)-ῆ,
Γεν. κ. δ.	(ἀληθέοιν)-οῖν,	ταῖν (τριηρέοιν)-οῖν,	τοῖν (ἀληθέοιν)-οῖν
Κλητ.	(ἀληθέε)-ῆ.	ῶ (τριήρεε)-η.	ῶ (ἀληθέε)-ῆ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὅνομ.	(ἀληθέεε)-εῖς,	αἱ (τριήρεεε)-εῖς,	τὰ (ἀληθέα)-ῆ,
Γεν.	(ἀληθέων)-ῶν,	τῶν (τριηρέων)-ήρων,	τῶν (ἀληθέων)-ῶν,
Δοτ.	ἀληθέσι,	ταῖς τριήρεσι,	τοῖς ἀληθέσι,
Αἰτ.	(ἀληθέας) καὶ εἰς	τὰς (τριήρεας)-ήρεις,	τὰ (ἀληθέα)-ῆ,
Κλητ.	(ἀληθέεε)-εῖς.	ῶ (τριήρεεε)-εῖς.	ῶ (ἀληθέα)-ῆ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εα τῶν εἰς ης ἐπιθέτων, ὅταν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη ε, συναίρεται εἰς α· οῖον, ὁ εὐκλεῆε-τὸν εὐκλεέα-εὐκλεᾶ, τὰ εὐκλεέα-εὐκλεᾶ· ὅταν δὲ ὑπάρχη ι ἢ υ, διφορεῖται· οῖον, ὁ ὑγιῆε-τὸν ὑγιέα-ὑγιῆ καὶ ὑγιᾶ, ὁ εὐψυῆε-τὸν εὐψυέα-εὐψυῆ καὶ εὐψυᾶ. Ἡ δὲ αἰτ. πληθ. τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. λήγει πάντοτε εἰς εἰς καὶ οὐδέποτε εἰς ἄρ· οῖον, τοὺς εὐκλεεῖς, τοὺς ὑγιεῖς, τοὺς εὐψυεῖς (§ 153).

ΣΗΜ. β'. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ κλέοε σύνθετα κύρια ὀνόματα συναίρουσιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ διπλᾶ εἰς τὴν ἐνικήν δοτ. οῖον, Ἑρακλέεε-ῆε, Ἑρακλέεε-ῆε, Ἑρακλέεα-ῆα, ῶ Ἑρακλέεεε-εἰε· πληθ. ὄνομ. Ἑρακλέεεε, αἰτ. Ἑρακλέεαε.

2. Τύπος τῶν εἰς ος οὐδετέρων οὐσιαστικῶν.

Τὸ τείχος, τοῦ τείχεοε-οε, τῷ τείχεῖ-εἰ, τὸ τείχοε, ῶ τείχοε· τὼ τείχεε-η, τοῖν τειχέοιν-οῖν, ῶ τείχεε-η· τὰ τείχεα-η, τῶν τειχέων-ῶν, τοῖς τείχεσι, τὰ τείχεα-η, ῶ τείχεα-η.

ΣΗΜ. Τὸ εα τῶν εἰς ος οὐδ. καθαρολήκτων συναίρεται εἰς α· ἀντὶ εἰς η· οῖον, τὰ χρέεα-χρέα, τὰ κλέεα-κλέα, πλὴν τῶν τὸ σκεῦοε, τὰ σκευέα-σκεῦη, τὸ τεῦχοε, τὰ τεύχεα-τεύχη.

ΣΗΜ. β'. Ἡ συναίρεσις τοῦ εε εἰς η τοῦ δυϊκοῦ ἀριθ. τῶν εἰς ιε, ηε, οε, εἶνε δωρικῆ παραμείνασα καὶ ἐν τῇ ἄττικῇ, εὔρηται ὅμως συχνότατα καὶ ἢ ἄττ. συναίρεσις τοῦ εε εἰς εἰ· τούτω τὸ φύσει, τὼ γένει, κλπ.

3. Τύπος τῶν εἰς αε οὐδετέρων οὐσιαστικῶν.

1) τὸ σέλαε, τοῦ σέλαοε, τῷ σέλαῖ (καὶ σέλαι), τὸ σέλαε, ῶ σέλαε· τὼ σέλαε, τοῖν σελάοιν, ῶ σέλαε· τὰ σέλαα-α, τῶν σελάων, τοῖς σελάσι, τὰ σέλαα-α, ῶ σέλαα-α.

Ὁῦτω κλίνεται καὶ τὸ δέπαε· συναίρουσιν δὲ μόνον ἐν τῇ πληθ. ὄνομ. αἰτ. καὶ κλητ. οῖον, τὰ σέλαα-σέλα, καὶ ἐνότε ἐν τῇ ἐνικ. δοτ. οῖον, σέλαῖ-σέλα.

2) τὸ κρέαε, τοῦ κρέαοε-ωε, τῷ κρέαῖ-αι, τὸ κρέαε, ῶ κρέαε·

τῷ κρέαε-α, τοῖν κρεάοιν-ων, ᾧ κρέαε-α, τὰ κρέαα-α, τῶν κρεάων-ων, τοῖς κρέασι, τὰ κρέαα-α, ᾧ κρέαα-α.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ κρέας κλίνεται καὶ τὸ γῆρας καὶ γέρας, τὸ δὲ κνέφας ἔχει ἀττικῶς μόνον τὴν ἐνικήν γεν. (κνέφεος) κνέφους, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις σχηματίζει κατὰ τὸ κέρας.—Τὸ συνηρημένον α εἶναι μακρόν.

4. Τῆπος τῶν εἰς ω καὶ ως θη.λυκῶν.

1) ἡ πειθῶ, πειθός-ους, πειθοῖ οἱ, πειθῶ-ά, ᾧ πειθοῖ.

2) ἡ αἰδῶς, αἰδός-ους, αἰδοῖ-οἱ, αἰδῶ-ά, ᾧ αἰδοῖ.

Τὰ δυϊκὰ καὶ πληθ. τούτων κλίνονται κατὰ τὴν β'. κοινήν κλίνου-οἶον, τὰ πειθῶ, ταῖν πειθοῖν, ᾧ πειθῶ· αἱ πειθοί, τῶν πειθῶν, ταῖς πειθοῖς, τὰς πειθούς, ᾧ πειθοί.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πειθῶ κλίνεται καὶ πάντα τὰ εἰς ω θηλ. κατὰ δὲ τὸ αἰδῶς κλίνεται μόνον τὸ Ἰωνικὸν ἴως.

ΣΗΜ. β'. Τὰ μὲν εἰς ω θηλ. δὲν περισπῶσι τὴν συνηρημένην ἐνικήν αἰτ. παρὰ τὸν κανόνα (§ 58), τὰ δὲ εἰς ως περισπῶσιν αὐτήν· οἶον, ἡ πειθῶ-τὴν πειθῶ, ἡ αἰδῶς-τὴν αἰδῶ. Ἡ δὲ ἐνική κλητ. λήγει εἰς οἱ καὶ περισπᾶται· οἶον, ᾧ πειθοῖ, ᾧ αἰδοῖ.

Κλίσις τῶν εἰς ω ν καὶ ον συγκριτικῶν.

§ 139. Τὰ εἰς ων καὶ ον συγκριτικὰ καὶ τὸ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν εἰς τὰς πτώσεις ὅσαι λήγουσιν εἰς ορα, ορες, ἐκθλιβουσι τὸ ν καὶ συναίρουσι πολλάκις τὸ σα εἰς ω καὶ τὸ οες εἰς ους· οἶον,

1) ὁ, ἡ μείζων, μείζονος, μείζονι, μείζονα (καὶ μείζονα) μείζω, ᾧ μείζον· μείζονε, μείζονοιν, ᾧ μείζονε· μείζονες καὶ μείζους, μείζονων, μείζοσι, μείζονας καὶ μείζους, ᾧ μείζονες καὶ μείζους.

2) τὸ μείζον, μείζονος, μείζονι, μείζον, ᾧ μείζον· μείζονε, μείζονοιν, ᾧ μείζονε· μείζονα καὶ μείζω, μείζονων, μείζοσι, μείζονα καὶ μείζω, ᾧ μείζονα καὶ μείζω¹.

3) Ἀπόλλων, Ἀπόλλωνος, Ἀπόλλωνι, Ἀπόλλωνα-(Ἀπόλλω)-Ἀπόλλω, ᾧ Ἀπολλων.

4) Ποσειδῶν, Ποσειδῶνος, Ποσειδῶνι, Ποσειδῶνα-(Ποσειδῶα) Ποσειδῶ, ᾧ Πόσειδον.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς αἰτ. πληθ. τοὺς μείζους ὅρα § 153.

¹ Ἐνταῦθα προετιμήσαμεν τὴν γνώμην τοῦ Κουρτίου καὶ Κυνήρου καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες δέχονται τὴν ἐκθλίψιν τοῦ ν, τῆς γνώμης τοῦ κ. Χατζιδάκη, ὅστις δοξάζει ὅτι ἐνταῦθα γίνεται μεταπλασμὸς κατὰ τὰ εἰς ω θηλ. ὡς ἐν τῷ ἡ εἰκῶν, τὴν εἰκῶνα καὶ εἰκῶ, τὰς εἰκῶνας καὶ εἰκούς, διότι τὰ εἰς ω θηλ. δὲν ἔχουσι πληθ. ὄνομ. εἰς ους οὔτε πληθ. αἰτ. καὶ κλητ. εἰς ω, κατὰ τὰς ὁποίας νὰ μεταπλασθῶσιν αἱ πτώσεις πληθ. ὄνομ. οἱ, αἱ μείζους καὶ ἡ πληθ. ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδετ. τὰ μείζω.

§ 140. Τὸ κέρασ καὶ τέρας, ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλπ. ἔχουσι χαρακτῆρα ς, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι τ, τὸ ὅποιον συνήθως ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναϊροῦνται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 136)· οἶον,

τὸ κέρασ, τοῦ κέρατος καὶ (κέραος) κέρως, τῷ κέρατι καὶ (κέραι) κέρα, τὸ κέρασ, ὦ κέρασ· τῷ κέρατε καὶ (κέραε) κέρα, τοῖν κέρατοιν καὶ (κέραοιν) κερῶν, ὦ κέρατε καὶ (κέραε) κέρα· τὰ κέρατα, καὶ (κέραε) κέρα, τῶν κεράτων καὶ (κεράων) κερῶν, τοῖς κέρασι, τὰ κέρατα καὶ (κέραα) κέρα, ὦ κέρατα καὶ (κέραα) κέρα.

ΣΗΜ. Τὸ τέρας ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ κλίνεται πάντοτε διὰ τοῦ τ, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ διαφέρειται — Τὸ δὲ συνηρημένον α εἶνε μακρόν.

§ 141. Ἐκ τῶν ὀλιγοπαθῶν συνηρημένων συναϊροῦνται ἐν τῷ δυνικῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ πληθ. γεν. μόνον τὰ εἰς ης, ες, ος καὶ ας· πάντα δὲ τὰ ἄλλα μένουσιν ἀσυναίρετα· οἶον, πόλις, πόλιε (πόλη σπάν.), πολέοιν, πόλεων· βασιλεὺς, βασιλέε, βασιλέοιν, βασιλέων· ἡδὺς, ἡδέε, ἡδέοιν, ἡδέων· ἄστν, ἄστεε, (ἄστη σπάν.), ἀστέοιν, ἄστων, κλπ. Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν εἰς ος τὴν γεν. πληθ. δὲν συναϊροῦσι πολλάκις οἱ Ἄττικοὶ λέγοντες· ὀρέων, κερδέων, χεῖλέων, ἀρθέων.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ος δὲν συναϊροῦνται ἐνίστε καὶ ἐν τῷ δυνικῷ ἀριθμῷ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ εἰς ης, ες· οἶον, τῷ γένεε, τοῖν ἡδέοιν, τῷ συγγενέε (Πλάτ.).

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ Γ'. ΚΑΙΣΕΩΣ

Α'. Ὀνομαστική.

α'. Τῶν οὐδέτερον.

§ 142. Τῶν οὐδέτερον ὀνομάτων τῆς γ'. κλίσεως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ δὲν ἔχει πτωτικὴν κατάληξιν (§ 130), ἀλλ' εἶνε αὐτὸ τὸ στέλεχος τοῦ ὀνόματος· οἶον, τὸ ἄστν, τὸ ἡδὺ, τὸ ἄρρεν, τὸ ἦτορ, τὸ εὐδαιμον, τὸ ἀληθές, τὸ σέλας, τὸ κρέας. Ἐὰν δὲ τὸ στέλεχος λήγῃ εἰς μὴ ληκτικὸν σύμφωνον, ἀποβάλλεται τὸ σύμφωνον τοῦτο ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ βραχέος φωνήεντος· οἶον, (σωματ)-τὸ σῶμα, (μελιτ)-τὸ μέλι, (λέγοντ)-τὸ λέγον, πλὴν τοῦ (παρτ)-πάρ. Τὰ δὲ εἰς ες οὐσιαστικὰ τρέπουσι τὸ ες εἰς ος· οἶον, (τειχεσ)-τὸ τεῖχος, (στηθεσ)-τὸ στήθος, κλπ.

§ 143. Τὰ οὐδέτερα τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακ. τρέπουσι τὸν χαρακτῆρα τ εἰς ς· οἶον, (λελοιποτ)-τὸ λελοιπός.

τὸ δὲ ὕδωρ, φρέαρ, στέαρ, δέλεαρ, ἦπαρ ἔχουσι στέλεχος λήγον εἰς ρτ καὶ ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ ἀποβάλλεται τὸ τ, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλεται τὸ ρ· οἶον, φρέαρ φρέατος, κλπ. τὸ δὲ ὕδωρ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τ ἐκτείνει τὸ α τοῦ στελέχους εἰς ω· ὕδαρτ- ὕδωρ.

β'. Τῶν ἀρσερικῶν καὶ θηλυκῶν.

1. Τῶν ἀφωρόληκτων.

§ 144. Τὰ ἀρσ. καὶ θηλ. τῆς γ'. κλίσεως ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ὄνομ. ἐπισυνάπτοντα εἰς τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους τὴν πτωτικὴν κατάληξιν ς, καὶ μὲ τὴν πρόσληψιν αὐτοῦ πάσχουσι τὰ ἐξῆς πάθη·

§ 145. α'. Τὰ ἀφωρόληκτα μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ς πάσχουσι τὰ προσημειωθέντα (§ 44-48) πάθη· οἶον, (ἀραβς)-ἀραβή, (πλακς)-πλαξ, (πατριδς)-πατρίς, (ρυκτς)-ρύξ, (χαριεντς)-χαρίεις, (ποδς)-πούς, (λελοιποτς)-λελοιπώς¹. Αἱ δὲ εἰς ωρ μετοχαὶ καὶ ὀνόματα ἀποβάλλουσι τὸ ς καὶ τὸν χαρακτῆρα τ καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ ο εἰς ω (§ 130)· οἶον, (λέγοντς)-λέγων, (λεοντς)-λέων, (Κρεοντς)-Κρέων.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ἔλμινθος-ἔλμινς, Τίρυνθος-Τίρυνς, πείρινθος-πείρινς φυλάττουσι τὸ ν πρὸ τοῦ ς.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἀλώπεκος-ἀλώπηξ μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ς ἐκτείνει τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν ε εἰς π· τῶν δὲ εἰς αξ δυσλλάθων τῶν ἐχόντων τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακρὰν τὰ μὲν ἀρσενικὰ ἔχουσι τὸ α μακρὸν, τὰ δὲ θηλ. βραχύ· οἶον, ὀθώραξ, οἶαξ, φαίαξ, κόροδραξ, λάθοραξ· ἢ βῶλαξ, κλιμαξ, πίδαξ, θριδαξ, κλπ. Πολλὰ δὲ θηλ. ἀξύτονα λήγοντα εἰς ις-ιδος ἔχουσι τὸ ι μακρὸν· οἶον, βαλδισ-βαλδιδος, κηλις-κηλιδος, κνημις-κνημιδος, σφραγίς-σφραγιδος, ἀψίς-ἀψιδος, κρηπίς-κρηπίδος, ῥαφανίς-ῥαφανιδος, ψηφίς-ψηφιδος, χειρίς-χειρίδος, κλπ.

§ 146. β'. Τὰ ἔχοντα τὸ ἐκθλιπτικὸν ς ἀποβάλλουσιν αὐτὸ πρὸ τοῦ ς τῆς πτωτικῆς κατάληξεως καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ ε εἰς η καὶ τὸ ο εἰς ω (§ 337 σημ.)· (ἀληθες ς)-ἀληθής, αἶδος ς)-αἰδώς· τὰ δὲ εἰς ω θηλ. ἀποβάλλουσι καὶ τὰ δύο ς καὶ ἐκτείνουσι τὸ ο εἰς ω· οἶον, (πειθος ς)-πειθῶ.

¹ Ὅτι τὸ ς τῶν εἰς ως ἀρσ. μετοχῶν τοῦ ἐνεργ. παρακ. εἶνε ἡ πτωτικὴ κατάληξις καὶ δὲν προέρχεται ἐκ τροπῆς τοῦ ληκτικοῦ τ στελέχους εἰς ε ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ ο τοῦ στελέχους εἰς ω (§ 337, σημ.) ἐν ᾧ τῆς οὐδετέρας τὸ λ ε λ ο ι π ὸ ς φυλάττεται, διότι τὸ ς προέρχεται ἐκ τροπῆς τοῦ τ εἰς ς (§ 143) καὶ δὲν γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἐκτασις, καθότι τὰ οὐδέτερα δὲν ἔχουσι ἐν τῇ ἐνικῇ ὄν. αἰτ. καὶ κλητ. πτωτικὴν κατάληξιν (§ 130).

2. Τῶν ὑγρολήκτων.

§ 147. γ'. Τὰ ὑγρολήκτα ἀποβάλλουσι τὴν πτωτικὴν κατὰ ληξιν ς καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος βραχὺ φωνῆεν τοῦ στελέχους τὸ ε εἰς η καὶ τὸ ο εἰς ω (§ 337 σημ.): οἶον, (ποιμερς) -ποιμήν, (δαιμονς)-δαίμων, (ρήτορς)-ρήτωρ. Τὰ δὲ ἔχοντα στέλεχος λήγον εἰς ιν, υν φυλάττουσι τὸ ς καὶ ἀποβάλλουσι τὸ ν (§ 45, 5): οἶον, (ἀκιρς)-ἀκίρς, (τιρς)-τίρς, (Σαλαμινς)-Σαλαμίς, (Ἐλευσινς)-Ἐλευσίς, (Γορτυνς)-Γόρτυς, (Φορκυρς)-Φόρκυς, πλὴν (μοσ(σ)υρς-μῶσ(σ)υρ): τὰ δὲ δε.λεφτινός-δε.λεφίν, θινός-θιν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Ἐτι δὲ φυλάττουσι τὸ ς τὸ (ἐνς)-εἰς, (ταλαρς)-τάλας, (μελαρς)-μέλας, (κιερς)-κτεῖς καὶ τὸ μοναδικὸν ἄλς-ἄλός. Τὸ δὲ μάρτυς ἀποβάλλει τὸ ρ πρὸ τοῦ σ (μαρτυρς)-μάρτυς.

ΣΗΜ. Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος διχρονον τῶν ὑγρολήκτων εἶνε μακρόν: οἶον, Πζνός-Πζν, ψζρός-ψζρ, ἀκτινός-ἀκτίς, Σαλαμίνος-Σαλαμίς, Γόρτυνος-Γόρτυς, ἔχουσι δὲ αὐτὸ βραχὺ 1) ἡ ἔρωτηματικὴ καὶ ἡ ἄορ. ἀνωνομία τίς, τὸ μάκαρ, καὶ ἄλς. 2) τὰ ἄρς. μέλας καὶ τάλας, τὰ ὅποια ἔχουσι τὸ α μακρόν μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. 3) Πάντα τὰ οὐδέτερα: οἶον, ὄνζορ, νέκτζορ, μέλζν, τάλζν, πλὴν τοῦ πῦρ, τὸ ὅποιον μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἔχει μόνον τὸ υ μακρόν.

3. Τῶν φωνηεντολήκτων.

§ 148. Τὰ φωνηεντολήκτα μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ς μένουσιν ἀμετάβλητα: οἶον, (πό.λι)-πό.λις, (ἡδν)-ἡδύς, (ραν)-ραυς, (βασι.λεν)-βασι.λεύς, (βου)-βούς, (θω)-θώς.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ι καὶ υ τῶν εἰς ις καὶ υς οὐσιαστικῶν ζήτει § 136 β', σημ. β'. καὶ γ'.

B'. Κλητικὰ ἐνικῆ.

§ 149. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ εἶναι ἢ ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ ἢ εἶνε αὐτὸ τὸ στέλεχος.

α'. Ἡ κλητικὴ εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ.

1) Τῶν οὐδετέρων (§ 134, 5): οἶον, τὸ κέρας-ῶ κέρας, τὸ τεῖχος-ῶ τεῖχος, τὸ ἀληθές-ῶ ἀληθές, κλπ.

2) Τῶν ἀφρονολήκτων ὀνομάτων καὶ μετοχῶν: οἶον, ἄραψ-ῶ ἄραψ, πλάξ-ῶ πλάξ, πατρις-ῶ πατρις, λέγων-ῶ λέγων, λεχθεῖς-ῶ λεχθεῖς, κλπ. Σχηματίζουσι δὲ αὐτὴν ἐκ τοῦ στελέχους ἀποβάλλοντα τὸν ἀφρονον χαρακτῆρα τὸ, παιδός-ῶ παῖ, ποδός-ῶ ποῦ, τυραννίδος-ῶ τυραννί, Δωρίδος-ῶ Δωρί, Ἀργεμίδος-ῶ Ἀρτεμι, γυναικός-ῶ γύναι, ἀνακτος-ῶ ἄνα (ἐπὶ θεοῦ) καὶ ῶ ἄναξ (ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ θεοῦ): ἔτι δὲ τὰ λήγοντα εἰς ντ ὀνόματα (ὡχί μετοχά): οἶον χαρίεντος-ῶ χαρίεν, Ἀϊαντος-ῶ Αἶαν, γέροντος-ῶ

γέρον. Τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς αὐτ' ἀποβάλλουσι καὶ τὸ *r* μετὰ τοῦ *τ* καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ ἢ εἰς μακρὸν (337, σημ.). οἶον, **Ατ.Ιεργτος*-ῶ **Ατ.Ιε*, *Πολυδάμυργτος*-ῶ *Πολυδάμυ*.

β'. Ἡ κλητικὴ εἶναι αὐτὸ τὸ στέλεχος·

1) Τῶν ὑγρολήκτων· οἶον, *δαίμορος*-ῶ *δαίμορ*, *ρήτορος*-ῶ *ρήτορ*, *ἀγῶνος*-ῶ *ἀγῶν*, *φῶρος*-ῶ *φῶρ*· ἔχουσι δὲ τὴν κλητ. ὅμοιαν τῇ ὀνομαστικῇ τὰ ὀξύτονα· οἶον, *ποιμήν*-ῶ *ποιμήν*, *ἀηδῶν*-ῶ *ἀηδῶν*, *ἀκτίς*-ῶ *ἀκτίς*, *γαστήρ*-ῶ *γαστήρ*, πλὴν τοῦ *πατήρ*-ῶ *πάτερ*, *ἀντήρ*-ῶ *ἄντερ*, *δαήρ* (ποιητ.),-ῶ *δάερ*. Τὸ δὲ **Ἀπόλλων*, *Ποσειδῶν* καὶ *σωτήρ* συστέλλουσιν ἐν τῇ κλητ. τὸ μακρὸν φωνῆεν τὸ στέλεχος· οἶον, **Ἀπόλλων-ωνος* ῶ **Ἀπολλων*, *Ποσειδῶν-ῶνος* ῶ *Ποσειδων*, *σωτήρ-ῆρος* ῶ *σῶτερ*.

2) Τῶν φωνηεντολήκτων· οἶον, (*πόλι*) ῶ *πόλι* (*ιχθῦ*) ῶ *ιχθῦ*, (*βασιλεῦ* ῶ *βασιλεῦ*, (*ραῦ*) ῶ *ραῦ*. Τὰ δὲ μονοσύλλαβα εἰς *ις* καὶ *υς* φωνηεντόληκτα ἔχουσι τὴν κλητ. ὅμοιαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *κίς*-ῶ *κίς*, *σῦς*-ῶ *σῦς*.

3) Τῶν ἐχόντων τὸ ἐκθλιπτικὸν *ς*· οἶον, *τριήρης* (*τριρες*)-ῶ *τριήρες*, *ἀληθής* (*ἀληθές*)-ῶ *ἀληθές*, *ἥρως*-ῶ *ἥρως*. Τῶν δὲ εἰς *ω* καὶ *ως* θηλ. ἢ κλητ. λήγει εἰς *οῦ*· οἶον, *πειθῶ*-ῶ *πειθοῦ*, *αἰδῶς*-ῶ *αἰδοῦ*. Τῶν δὲ εἰς *κλῆς* κυρίων ὀνομάτων λήγει εἰς *εις*, διότι γίνεται ἐκ συναρέσεως· οἶον, **Ἡρακλῆς*-ῶ **Ἡράκλειες-εις*· ἢ δὲ κλητ. **Ἡρακλεις* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ δὲ εἰς *ης* ξενικά κύρια ὀνόματα, ἀποβάλλουσι τὸ *ς* τῆς ὀνομαστικῆς· οἶον, *Τισσαφέρης*-ῶ *Τισσαφέρη*, **Ἀστυάγης*-ῶ **Ἀστυάγη*.

ΣΗΜ. Ἡ γεν. κλητ. τῶν τριτοκλίτων ἀττικῶς εἶνε πολλάκις ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *Ἀίας*-ῶ *Ἀίας*, *πόλις*-ῶ *πόλις*, *σωτήρ*-ῶ *σωτήρ*, *Κρέων*-ῶ *Κρέων*, *γυνή*-ῶ *γυνή*, *Φαληρεὺς*-ῶ *Φαληρεὺς*, *τάλας*-ῶ *τάλας*, κλπ.

Γ'. Γενικὴ ἐνικὴ.

§ 150. Τὰ εἰς *εὐς* καὶ τὸ *ραῦς* τρέπουσιν ἄττ. τὸ *ο* τῆς ἐνικῆς γενικῆς εἰς *ω*· οἶον, *βασιλεὺς*-*βασιλέως*, *Πειραιεὺς*-*Πειραιέως*-*Πειραιῶς*, *ραῦς*-*ρεῶς*.

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ εὖς τούτων γίνεται ἐκ τῆς γενικῆς πορ κατὰ τροπὴν τοῦ *η* εἰς *ε* καὶ ἐναλλαγὴν χρόνου· οἶον, *βασιλεῖος*-*βασιλέως*, *νῆος*-*νεῶς*.

§ 151. Τὰ εἰς *ις* δισύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα φωνηεντόληκτα οὐσιαστικά καὶ ἐκ τῶν εἰς *ες* οὐσιαστικῶν τὸ πῆχυς, *πέλεκυς* καὶ [*πρέσβυς* (ὁ ἀπεσταλμένος)] ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τῶν ἄλλων ἀριθμῶν τρέπουσι τὸ *ι* καὶ *υ* εἰς *ε* καὶ τὸ *ο* τῆς ἐνικῆς γενικῆς εἰς *ω* καὶ προπαροξύνουσι τὴν ἐνικ. καὶ πληθυντικὴν γενικὴν παρὰ τὸν κανόνα (§ 33), διότι καὶ κατὰ τὸν

κοινόν σχηματισμόν προπαροξύνονται· οἶον, πόλις-(πόλιος) πόλιωσ-πόλιωσ, πήχυς-πήχεωσ-πήχεωσ. Τὰ δὲ εἰς υς ἐπιθετα καὶ τὰ εἰς ι καὶ υ οὐσιαστικὰ οὐδέτερα τρέπουσι μόνον τὸ ι καὶ υ εἰς ε, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ο εἰς ω· οἶον, ἡδύς-ἡδέος, ταχύς-ταχέος, διπήχυς-διπήχεος, σίραπι-σιράπεος, καὶ σπαν. σιράπεωσ, ἄστν-ἄστεος καὶ σπαν. ἄστεωσ (136 α'). Τὸ δὲ ἡμισυς-ἡμίσεωσ, βραχύς-βραχέωσ, εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. α'. Τινὰ τῶν εἰς ις δυσλλάθων καὶ πολυσυλλάθων οὐσιαστικῶν καὶ μάλιστα κυρίων ὀνομάτων φυλλάττουσιν ἔθει ἰωνικῶ καὶ τὸ ι τοῦ στελέχους καὶ τὸ ο τῆς γεν. ἄτρεπτα· οἶον, Συέννεσις-ιος, Ἰψις-ιος, δῖς-δῖος, πόρτις-πόρτιος, θέστις-ιος, κλπ. τινὰ δὲ ἔχουσι γεν. ιος καὶ ἰδος· οἶον, λάτρις-ιος καὶ ἰδος, τίγρις-ιος καὶ ἰδος, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς υς οὐσιαστικὰ φυλάττουσι τὸ υ ἄτρεπτον εἰς πάσας τὰς πτώσεις πλὴν τῶν ἀνωτέρω· πῆχυς, πέλεκυς, (πρέσβυς) καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ τοῦ ἐγγέλους.

Δ'. Αἰτιατικὴ ἐνικὴ καὶ πληθυντικὴ.

§ 152. α'. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. τῶν εἰς ις, υς, αυς καὶ ους φωνηεντολήκτων λήγει εἰς *ν* ἀντὶ εἰς *α'*· οἶον, πόλις-πόλι*ν*, βότρυς-βότρ*ν*, ραῦς-ραῦ*ν*, βοῦς-βοῦ*ν*. τῶν δὲ ἀφωολήκτων μὴ ὄξυτόνων μὲν λήγει εἰς *ν* καὶ *α'*· οἶον, χάρις-χάρ*ιν* καὶ χάρ*ιτα*, ἔρις-ἔρι*ν* καὶ ἔρι*δα*, κόρυς-κόρυ*ν* καὶ κόρυ*θα*, πολύπους-πολύπου*ν* καὶ πολύποδα· τῶν δὲ ὄξυτόνων πάντοτε εἰς *α'*· οἶον πατρις-πατρι*δα*, κροκὺς-κροκ*ῖδα*, πόνς-πόδα, πλὴν τοῦ κλεῖς-κλεῖ*ν*, τὸ δὲ κλεῖ*δα* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Ἡ εἰς *α* αἰτιατ. τῶν μὴ ὄξυτόνων ἀφωολήκτων εἶνε συνήθης παρὰ ποιητὰς. Χάρις δὲ ἡ θεὰ ἔχει πάντοτε τὴν αἰτιατ. εἰς *α'*· ὡσαύτως καὶ τὸ τρίπους, ὅταν σημαίνῃ τὸν ἱερὸν τρίποδα.—Ὁ ἄφωνος χαρακτῆρ πρὸ τοῦ *ν* ἀποβάλλεται· οἶον, χάριτν-χάρ*ιν*, κλπ.

§ 153. β'. Ἡ πληθ. αἰτ. τῶν εἰς ις, υς, αυς φωνηεντολήκτων καὶ τῶν εἰς ης ἐπιθέτων καὶ τῶν εἰς ωρ συγκριτικῶν σχηματίζεται οὐχὶ ἐκ τῆς καταλήξεωσ *ας* κατὰ συναίρεσιν, ἀλλὰ ἐκ τῆς παλαιᾶς *ης* ἀποβολῆ τοῦ *ν* (§ 45, 5) καὶ ἐκτάσει τοῦ *ε* εἰς *ει* καὶ *ο* εἰς *ου* (§ 337, σημ.) καὶ τὰ τονιζόμενα τούτων ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπωσιν αὐτήν· οἶον, (πόλις)-τὰς πόλις, (ἰχθυς)-τοὺς ἰχθύς, (ρανς)-τὰς ραῦς, (βους)-τοὺς βοῦς, (ἀληθεύς)-τοὺς ἀληθεῖς, (μειζύς)-μειζύς· διότι δὲν δύναται νὰ συναيرهθῇ τὸ *εας* εἰς *εις* καὶ τὸ *οας* εἰς *ους*.

Ε'. Δοτικὴ πληθυντικὴ.

§ 154. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ σχηματίζεται προσλαμβάνουσα εἰς τὸ στέλεχος τὴν πτωτικὴν κατάληξιν *σι*, πρὸ τῆς ὀποίας ὁ

χαρακτήρ πάσχει τὰς ἀπαιτουμένας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, πλάξ-πλαξός-πλαξί, ἄραψ-ἄραβος-ἄραψι, πατρὶς-πατριδος-πατρίσι, λέων-λέοντος-λέονσι, ἰστάς-ιστάντος ἰστάσι, κλπ. τὸ δὲ ἐκθλιπτικὸν ς ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σι ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ βραχέος φωνήεντος· οἶον, (ἀληθέσι)-ἀληθείσι, τείχεσι)-τείχεσι· τὸ δὲ υ τῶν εἰς εὐς, αυς καὶ ους φωνηεντολήκτων φυλάττεται πρὸ τοῦ σι (§ 133 γ'. σημ. β'). οἶον, βασιλεὺς-βασιλεῦσι, ραῦς-ραυσί, βοῦς-βουσί· τὰ δὲ εἰς εἰς εσσα ἐν ἐπιθετα σχηματίζουσι τὴν δοτ. πληθ. ἐκ τοῦ ἀσθενεστέρου στελέχους του· οἶον, χαρτεῖς (χαρτεσι)-χαρτεσι· τὸ δὲ ρ τοῦ μάρτυς ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σι· οἶον, μάρτυσι ἀντὶ μάρτυροι.

Συγκοπτόμενα ὀνόματα.

§ 155. Ὀνόματά τινα εἰς ἡρ γεν. ερος συγκόπτουσι τὸ ε τοῦ στελέχους, διὸ καὶ συγκοπτόμενα λέγονται· εἶνε δὲ τὰ ἐξῆς· πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, ἀνήρ, Δημήτηρ, ἔτι δὲ καὶ τὸ (ἄρην). Καὶ τὸ μὲν πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, καὶ γαστήρ συγκόπτονται μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. καὶ δοτ. καὶ πληθ. δοτ., τὸ δὲ ἀνήρ, Δημήτηρ καὶ (ἄρην) ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι πλὴν τῆς ἐνικῆς ὀνομ. καὶ κλητ., τὸ δὲ ἄσπερ συγκόπτεται μόνον ἐν τῇ δοτ. πληθ. Τὸ δὲ ἀνήρ μετὰ τὴν συγκοπὴν παρενθέτει ὁ πρὸς εὐφωνίαν· οἶον, (ἀνέρος-ἀνρός)-ἀνδρός, (ἀνέρι) ἀνδρί· ἐν δὲ τῇ δοτ. πληθ. πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως σι ἔχουσιν α βραχύ¹ καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτοῦ· οἶον, ἀνδράσι, πατράσι· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὀνομ.	ὁ πατήρ,	ἀνήρ,	(ἀμνός),
Γεν.	τοῦ (πατέρος) πατρός,	(ἀνέρος) ἀνδρός,	(ἀρένος) ἀρνός,
Δοτ.	τῷ (πατέρι) πατρί,	(ἀνέρι) ἀνδρί,	(ἀρένι) ἀρνί,
Αἰτ.	τόν πατέρα,	(ἀνέρα) ἄνδρα,	(ἀρένα) ἄρνα,
Κλητ.	ὦ πάτερ.	ἄνερ.	(ἀμνέ).

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὀ. κ. αἰ.	τὼ πατέρε,	(ἀνέρε) ἄνδρε,	(ἀρένε) ἄρνε,
Γεν. κ. δ.	τοῖν πατέροιν,	(ἀνέροιν) ἀνδροῖν,	(ἀρένοιν) ἀρνοῖν,
Κλητ.	ὦ πατέρε.	(ἀνέρε) ἄνδρε.	(ἀρένε) ἄρνε.

¹ Τὸ α τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς ποιητικῆς καταλήξεως ε (σ) σι τροπῆ τοῦ ε εἰς ε (ὡς ἔρσην-ἄρσην)· οἶον, (θ υ γ α τ ρ έ σ ι)-θ υ γ α τ ρ ά σ ι (μητρ έ σ ι)-μ η τ ρ ά σ ι, κλπ.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ πατέρες,	(ἀνέρες) ἄνδρες,	(ἀρένες) ἄρνες,
Γεν.	τῶν πατέρων,	(ἀνέρων) ἀνδρῶν,	(ἀρένων) ἀρνῶν,
Δοτ.	τοῖς πατέραςι,	ἀνδράσι,	ἀράσιν,
Αἰτ.	τοὺς πατέρας,	(ἀνέρας) ἄνδρας,	(ἀρένας) ἄρνας,
Κλητ.	ὦ πατέρες.	(ἀνέρες) ἄνδρες.	(ἀρένες) ἄρνες.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πατὴρ κλίνεται καὶ τὸ μήτηρ, θυγάτηρ. Τὸ γαστήρ καὶ ἀστήρ ἔχουσι τὴν ἐνικήν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομ. οἶον, γαστήρ-ὦ γαστήρ καὶ ἀστήρ-ὦ ἀστήρ, ἡ δὲ δοτ. πληθ. γαστήρσιν εἶναι Ἰωνική. Ἡ δὲ ἐνικ. ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἀνῶνος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Οἱ δὲ ἀσύγκοτοι τύποι εἶναι ποιητ.

ΣΗΜ. β'. Ὁ τόνος τῶν συγκεκομμένων τύπων καταβιβάζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, πατὴρ-πατέρος-πατρός, πατρί, πλὴν τοῦ Δημήτηρ, ὅπερ συγκοπτόμενον ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἶον, Δημήτερος-Δήμητρος, Δήμητρι, κλπ., τὸ δὲ ἀνὴρ τονίζεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα· οἶον, ἀνδρός, ἀνδρί, ἀνδρα· τῶν δὲ ἀσυγκόπτων ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 134, 9)· οἶον, πατήρ, πατέρος, πατέρι· Δημήτηρ, Δημήτερος, Δημήτρι, πλὴν τοῦ μήτηρ καὶ θυγάτηρ, τὰ ὅποια καταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, μήτηρ-μπτέρος-μπτέρι, θυγάτηρ-θυγατέρος-θυγατέρι· ἡ δὲ ἐνική κλητ. ἀναβιβάζει τὸν τόνον· οἶον, ὦ πάτερ, ὦ ἀνερ, πλὴν τοῦ γαστήρ καὶ ἀστήρ· οἶον, ὦ γαστήρ, ὦ ἀστήρ· (§ 158, 2).

Τονισμὸς τῶν τριτοκλήτων ὀνομάτων.

§ 156. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα ἐν τῇ ἐνική ὀνομ. ὀξύνονται· οἶον, μήν, θήρ, κτεῖς, θεῖς, κλεῖς, πούς, κίς, κλπ. περισπῶνται δὲ τὸ πᾶς, πᾶν, γραῦς, ραῦς, εἰς, μῦς, σῦς, ὕς, δρῦς, πῦρ, σκῶρ, βοῦς, χοῦς. Τὰ δὲ συνηρημένα ἀκολουθοῦσι τὸν γενικὸν κανόνα (§ 58)· οἶον, παῖς-παῖς, φάος-φῶς, (δαῖς) οὔς, οἷς-οἷς, Θράξ-Θράξ, φαῖς-φῶς, δαῖς-δάς, προῖξ-προῖξ, κλπ.

§ 157. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα τῆς μὲν γεν. καὶ δοτ. παντὸς ἀριθμοῦ τονίζουσι τὴν πτωτικὴν κατάληξιν παρὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9), τῶν δὲ ἄλλων πτώσεων τὴν ῥιζικὴν συλλαβὴν· οἶον, μῆν-μηνός-μηνί-μῆνα, μῆνες-μηνῶν-μηνί-μῆνας· σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ γυνή, κῶν, οὔδεις, μηδεις, μία, ἄμφω καὶ τὰ συγκεκομμένα (§ 115 σημ. β'). Ἐξαίρουνται τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς κατὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9)·

α'. Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί· οἶον, θεῖς-θέντος-θέντι-θέντα, κλπ.

β'. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί.

γ'. Ἡ δυϊκὴ καὶ πληθ. γεν. τῶν ἐξῆς ὀνομάτων· παῖς-παιδῶν-παιδῶν, δᾶς-δάδωιρ-δάδωιρ, φᾶς-φᾶδωιρ-φᾶδωιρ, (χρας) κράτωιρ-κράτωιρ, οὔς-ὤτωιρ-ὤτωιρ, δμῶς-δμῶωιρ-δμῶωιρ, Τρῶς-Τρῶωιρ-

Τρώων, θῶς-θῶοιρ θῶων, σῆς-σέοιρ-σέων, φῶς-φῶτοιρ-φῶτων* τὸ δὲ φῶτῶν (ἀνδρῶν) γίνεται ἐκ τοῦ, ὁ φῶς-τοῦ φῶτός.

δ'. Ἡ δυϊκὴ καὶ πληθ. γεν. καὶ δοτ. τοῦ πᾶς καὶ πᾶρ· εἶον, πάντοιρ-πάντων-πᾶσι· ὡσάυτως καὶ τό, οὐδέων-οὐδέσι, μηδέων-μηδέσι.¹

ε'. Τὰ συνηρημένα ἔαρ-ἦρ, ἔαρος-ἦρος· κέαρ-κῆρ, κέαρος-κῆρος· λάας-λάς, λάαος-λάος.

ς'. Πᾶσα ἐνικὴ κλητικὴ λήγουσα εἰς διφθογγον ἄνευ ληκτικοῦ συμφῶνων τονίζουμένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον, ᾧ γραῦ, βασιλεῦ, βοῦ, παῖ, αἰδοῦ, ἤχοῦ.

§ 158. Ἡ ἐνικὴ κλητ. τῶν τριτοκλιτῶν ὀνομάτων τονίζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ ἡ ὀνομαστικὴ κατὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9)· οἶον, ἀληθῆς-ᾧ ἀληθές,² χαρίεις-ᾧ χαρίεις, δντραμῖς-ᾧ δντραμι. Ἐξαιροῦνται ἀναβιβάζοντα τὸν τόνον, ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης·

1) τὸ Ποσειδῶν-ᾧ Ποσειδον, Ἀπόλλων-ᾧ Ἀπολλον, σπηθῶ-ᾧ σῶτερ.

2) πάντα τὰ συγκεκομμένα· οἶον, πατήρ-ᾧ πάτερ, θυγάτηρ-ᾧ θύγατερ, κλπ. πλὴν τοῦ γαστήρ καὶ ἀστήρ (§ 155 σημ. β')· οἶον, ᾧ γαστήρ, ᾧ ἀστήρ.

3) τὰ εἰς ὦν συγκριτικά· οἶον, καλλίων-ᾧ κάλλιον.

4) πάντα τὰ σύνθετα τὰ μὴ ὀξύτονα τὰ ἔχοντα βραχεῖαν τὴν λήγουσαν αὐτῆς· οἶον, εὐδαίμων-ᾧ εὐδαιμον, ἀπάτωρ-ᾧ ἄπατορ, ἀγνώμων-ᾧ ἀγνωμον, αὐτάρκης-ᾧ αὐταρκες, Σωκράτης-ᾧ Σώκρατες, Ἀγαμέμνων-ᾧ Ἀγάμεμνον, Ἀμφίωρ-ᾧ Ἀμφιον· ἐξαιροῦνται α') τὰ ἐκ τοῦ φρήν σύνθετα· οἶον, μεγαλόφρων-ᾧ μεγαλόφρον, Εὐθύφρων-ᾧ Εὐθύφρον· β') ἐκ τῶν ης τὰ εἰς ηρης καὶ τὰ εἰς ὦ παραλήγοντα· οἶον, τριήρης-ᾧ τριῆρες, εὐώδης-ᾧ εὐώδες, πατώλης-ᾧ πατῶλης· γ') τὰ εἰς μων παρασυνθέτων ῥηματικά, ἐπιλήμων-ᾧ ἐπιλήμων, ἐπιστήμων-ᾧ ἐπιστήμων, τὸ δὲ Λακεδαίμων-ᾧ Λακεδαίμων, Παλαίμων-ᾧ Παλαίμων εἶνε ἀπλῶ.

ΣΗΜ. Κιτὰ τὸν Ἡρωδιανὸν καὶ Χοιροβοσκὸν τὰ σύνθετα εἰς ὦν παροξύνοισι τὴν ἐνικ. κλητ. οἶον, αὐτοκράτωρ ᾧ αὐτοκράτορ.

§ 159. Τὸν τονισμόν τῆς κλητ. ἔχει καὶ ἡ ὀνομ. τῶν οὐδετέρων τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων· οἶον, ὁ ἀληθῆς-τὸ ἀληθές, ὁ εὐδαίμων-τὸ εὐδαιμον, ὁ ἀπάτωρ-τὸ ἄπατορ, ὁ αὐτάρκης-τὸ αὐταρ-

¹ Τὰ εἰς ας· αδος ἀριθμητικὰ κατὰ τοὺς πλῆθεις γραμματικούς ἀπὸ περισπᾶσι τὴν γεν. πληθ. οἶον, χιλιάδων, μυριάδων (Ἡρωδιανός, Χοιροβ. κλπ.).

² Ἀλλὰ καὶ σύγγενής-ᾧ σύγγενες (Ξενοφ. Κ. 1, 4, 28).

κες, ὁ μεγαλόφρων-τὸ μεγαλόφρον, ὁ ποδήρης-τὸ ποδήρες, ὁ ποδώκης-τὸ ποδώκης.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἀληθῆς ἐν ἐρωτήσει προπαροξύνεται· οἶον, ἀληθές; Κατὰ δὲ τοὺς γραμματικοὺς καὶ τὸ οὐδέτερον τοῦ χαρίεις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· οἶον, χάριεν.

§ 160. Τὰ εἰς ης σύνθετα ἐπίθετα ὅσα παροξύνουσι τὴν ἐνικὴν ὄνομ. παροξύνουσι καὶ τὴν συνηρημένην δυϊκὴν καὶ πληθ. γενικὴν παρὰ τὸν κανόνα (§ 57)· οἶον, αὐτάρκης-αὐτάρκοι-αὐτάρκων, χρηστοῆθης-χρηστοῆθαι-χρηστοῆθων, εὐώδης-εὐώδοι-εὐώδων· Οὕτω τονίζεται καὶ τὸ εἰς οὐσιαστικὸν μεταπεσὸν τριήρης· οἶον, τριήροιο-τριήρων.

Περὶ ἀνωμάτων ὀνομάτων.

§ 161. Ἀνώματα ὀνόματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται κατὰ τοὺς δεδομένους κοινούς τύπους καὶ κανόνας τῆς γραμματικῆς· εἶνε δὲ ἐξ εἰδῶν α') δίκλιτα, β') ἑτερόκλιτα, γ') ἀνώματα κατὰ στέλεχος, δ') ἰδιόκλιτα, ε') ἑλλειπτικά, ς') ἀνώματα κατὰ μεταπλασμόν.

α'. Δίκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον,

ὁ σκύφος, τοῦ σκύφου καὶ τὸ σκύφος, τοῦ σκύφους-ους.

ὁ σκότος, τοῦ σκότους καὶ τὸ σκότος, τοῦ σκότους-ους.

ὁ ὄχος, τοῦ ὄχου καὶ τὸ ὄχος, τοῦ ὄχεος-ους.

ὁ Ἴφικλος, τοῦ Ἴφίκλου καὶ ὁ Ἴφικλῆς, τοῦ Ἴφικλέους-ους.

ὁ Θαλῆς, τοῦ Θαλοῦ (μεταγεν.) καὶ Θάλεω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν. καὶ ὁ Θαλῆς τοῦ Θάλητος (μεταγεν.).

β'. Ἑτερόκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐκ τῆς αὐτῆς ὀνομαστικῆς κλίνονται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ δύο κλίσεις· οἶον,

ὁ Οἰδίπους, Οἰδίποδος (μεταγεν.) καὶ Οἰδίπου, Οἰδίποδι, Οἰδίποδα (μεταγεν.) καὶ Οἰδίπου, ὦ Οἰδίπου καὶ ὦ Οἰδίπους.

ὁ ταῶς, ταῶ, τῶ, ταῶν καὶ ἐνίοτε ταῶνος, ταῶνι, ταῶνα, κλπ.

ὁ Μίνως, τοῦ Μίνω καὶ (Μίνωος), τῷ Μίνω, τὸν Μίνων καὶ Μίνω. καὶ (Μίνωα), ὦ Μίνως·

ὁ μήτρως, τοῦ μήτρω καὶ μήτρωος, μήτρωι καὶ μήτρω, μήτρωα·

ὁ πάτρως, τοῦ πάτρω καὶ πάτρωος·

ὁ ἦρως, ἦρωος καὶ ἦρω, ἦρωϊ, ἦρωα καὶ ἦρω, ὦ ἦρως· ἦρωε, ἦρώσιν, ὦ ἦρωε· ἦρωες, ἦρώων, ἦρωσι, ἦρωας καὶ ἦρως, ὦ ἦρωε·

ὁ γέλως, γέλωτος, γέλωτι καὶ γέλω, γέλωτα καὶ γέλων·

Τὰ πληθ. τοῦ-των κλίνονται μόνον κατὰ τὴν γ' κλίσειν.

ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως καὶ (Ἄρεος), τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρεα καὶ Ἄρην, ὧ Ἄρες καὶ ὧ Ἄρης.

ὁ Σωκράτης, τοῦ Σωκράτεος-ους, τῷ Σωκράτει-ει, τὸν Σωκράτεια-η καὶ Σωκράτην, ὧ Σώκρατες.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ Σωκράτης κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς ης κύρια ὀνόματα, τὰ σύνθετα ἐκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων ὀνομάτων καὶ ἐκ τῶν ῥημάτων φαίνομαι, χαίρω, λάμπω· ὄϊον, Δημοσθένης, Διομήδης, Ἀριστοφάνης, Θυμοχάρης, Πυριλάμπης· πάντων δὲ τούτων τὰ πληθυντικά κλίνονται κατὰ τὴν α'. κλίαιν· ὄϊον, οἱ Σωκράται, τῶν Σωκρατῶν, τοῖς Σωκράταις, τοὺς Σωκράτας. Ἐπι δὲ τὰ ξενικά Τισσαφέρνης, οὖς, εἰ, πν· Ἀστυάγης, κλπ.

Ἡ Δημήτηρ, Δημήτρος, Δημήτρι, Δημήτρα καὶ Δημήτραν, ὧ Δημήτερ· παρὰ δὲ τοῖς μεταγεν. καὶ Δημήτρα-ας-α-αν.

Ὁ σὴς σέος, σέες-σέων, σῆσι, σέας καὶ παρὰ τοῖς μεταγεν. σῆς σητός, σῆτες, σῆτας.

Ὁ υἴος, τοῦ υἱοῦ καὶ υἱέος, τῷ υἱῷ καὶ υἱεῖ, τὸν υἱόν καὶ (υἱέα), ὧ υἱέ, τῷ υἱῷ καὶ υἱέε, τοῖν υἱοῖν καὶ υἱεῖν· οἱ (υἱοί) καὶ υἱεῖς, τῶν (υἱῶν) καὶ υἱέων, τοῖς (υἱοῖς) καὶ υἱεῖσι, τοὺς (υἱούς) καὶ (υἱέας) καὶ υἱεῖς, ὧ (υἱοί) καὶ υἱεῖς.

Κοινῶρος, ἡ, ὄν, δευτερόκλιτ., ἐν δὲ τῷ πληθ. καὶ τριτόκλ. ἐνίοτε· οἱ κοινῶρες, κοινῶνων, κοινῶνας.

Ὁ χοῦς (μέτρον ῥευστοῦ), χοός, χεῖ, χόα· χόες, χοῶν, χουσί, χόας.

Χοῦς (χῶμα) αἶτ. χουῖν· τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις ἀναπληροῖ ἐκ τοῦ χῶμα· ἡ δὲ γεν. χοός καὶ χουῖ εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

Ὁ πρέσβυς (ὁ γέρον), πρεσβύτου, πρεσβύτη, πρέσβυν, ὧ πρέσβυ· πρεσβύτια, πρεσβύταιν, ὧ πρεσβύτια· πρεσβύται, πρεσβυτῶν, πρεσβύταις, πρεσβύτας, ὧ πρεσβύται.

Ὁ πρεσβευτής (ὁ ἀπεσταλμένος), πρέσβευς, πρέσβει-ει, πρεσβευτήν, ὧ πρεσβευτά· πρέσβει, πρεσβέειν, ὧ πρέσβει· πρέσβεις-εις, πρέσβεων, πρέσβεσι, πρέσβεις, ὧ πρέσβεις-πρέσβεις (§ 136 β', 2. σημ. α').

ΣΗΜ. Εἰς τὰ ἑτερόκλιτα καὶ τινα τῶν ὠν-όνος θηλυκῶν· ὄϊον, εἰκῶν, εἰκόνοσ καὶ εἰκοῦς, εἰκόνα καὶ εἰκό, εἰκόνας καὶ εἰκοῦς, χελιδῶν, κλητ. ὧ χελιδοῖ, ἀπδῶν, ἀπδόνος καὶ ἀπδοῦς, ἀπδόνα καὶ ἀπδώ, κλητ. ὧ ἀπδοῖ, κλπ.

γ'. Ἀνώματα κατὰ στέλεχος λέγονται ὅσα ὀνόματα σχηματίζουσι τὰς πτώσεις τῶν ἐκ διαφόρου στελέχους· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

Ὁ Ζεὺς, τοῦ Διός, τῷ Διί, τὸν Δία, ὧ Ζεῦ· οἱ δὲ τύποι Ζηρός, Ζηνί, Ζῆνα εἶνε ποιητικοί.

Ἡ χεῖρ, τῆς χειρός, τῇ χειρί, τὴν χεῖρα, ὧ χεῖρ· τὰ χεῖρε, ταῖν χερῶν, ὧ χεῖρε· αἱ χεῖρες, τῶν χερῶν, ταῖς χεῖρας, τὰς χεῖ-

ρας, ὡ χεῖρες· οἱ δὲ τύποι χερός, χερί, χέρσ, χέρε, χέρες, χερῶν, χέρας εἶνε ποιητικοί καὶ ἰωνικοί.

Τὸ οὖς (ριζ. σατς),	ὡ ὄς, ὄτοι, ὄτων, δοτ. πληθ. ὡσί.
ἡ γυνή (γυγα),	γυναικός (γυγαικ), » γυγαιξί.
ὁ, ἡ κῶν (κυσ),	κυνός (κυν), » κυσί.
τὸ ὕδωρ (ὑδορ),	ὑδατος (ὑδατ), » ὑδασι.
τὸ γόνυ (γορυ),	γόνατος (γογατ), » γόνασι.
τὸ δόρυ (δορυ),	δόρατος (δορατ), » δόρασι.
τὸ σκῶρ (σκορ),	σκατός (σκατ), κλπ.

Ἡ Πνύξ (πυγκ), Πυκνός (πυκν), Πυκνί, Πύκνα, ὡ Πνύξ· οἱ δὲ τύποι Πυκνός, Πυκνί, Πνύκα εἶνε μεταγενέστεροι.

Θέμις, θέμιστος καὶ θέμιδος (μεταγεν.), θέμισσι καὶ θέμιδι (μεταγεν.) θέμιστα καὶ θέμιρ, ὡ θέμι καὶ ὡ θέμις, θέμιστες, θεμιστων, θέμισσι (Ὁμρ.), θέμιστας. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς εὐρίσκειται μόνον ἡ ὄνομα. καὶ αἰτ. ἡ θέμις, τὴν θέμιρ· συνήθως δὲ εἶνε ἄκλιτον. Τὸ δὲ κύριον ὄνομα Θέμις ἔχει καὶ γεν. Θέμιτος.

Ἡ κλεις, κλειδός, κλειδί, κλείν καὶ κλειδα (μεταγεν.), ὡ κλεις· κλειθε, κλειδοῖν, ὡ κλειθε· κλειθεες, κλειδῶν, κλεισί, κλειδας καὶ κλεις (μεταγεν. ἀπ' Ἀριστ.), ὡ κλειδες. Παρὰ δὲ τοῖς ἀρχ. Ἀττικοῖς κλίνεται καὶ οὕτω κλής, κληθός, κληδί, κληδα, κληδες, κλπ.

Ὁ, ἡ ὄρνις, ὄρνιθος, ὄρνιθι, ὄρνιθα καὶ ὄρνιν, ὡ ὄρνι· πληθ. ὄρνιθες καὶ ὄρνεις, ὄρνιθων καὶ ὄρνεων, ὄρνισι, ὄρνιθας καὶ ὄρνεις καὶ (ὄρνις), ὡ ὄρνιθες καὶ ὄρνεις.

Ὁ χρώς, χρωτός, χρωτί καὶ χρῶ (μόνον ἐν τῇ φράσει ἐν χρῶ), χρωτά· τὰ δὲ λοιπὰ ἄχρηστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

δ'. Ἰδιόκλητα ὀνόματα λέγονται ὅσα κλίνονται κατ' ἴδιαν κλίνουσιν· τοιαῦτα δὲ εἶνε ὀνόματά τινα κύρια ἢ προσηγορικά (συνήθως παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις), τὰ ὅποια γίνονται κατ' ἀποκοπὴν συλλαβῶν τινῶν καὶ ἀπεδίδοντο εἰς τινὰς ὑποκοριστικῶς ἢ σκωπτικῶς καταλήγουσι δὲ εἰς φωνῆν μακρὴν καὶ περισπῶνται· οἷον, Θεωδᾶς, Ἀλεξᾶς, Ἐπαφρᾶς, Ἐρμᾶς, Μητρᾶς, Φιλῆς, ἀντὶ Θεόδωρος, Ἀλέξανδρος, Ἐπαφρόδιτος, Ἐρμόδωρος, Μητρόδωρος, Φιλόδημος· ἔτι δὲ Διονῆς, Ἀπφῆς, κατώφαρᾶς, ἀντὶ Διόνυσος, Πάπας, (κάτω φαρεν)· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ὁ Ἀλεξᾶς, τοῦ Ἀλεξᾶ, τῷ Ἀλεξᾶ, τὸν Ἀλεξᾶν, ὡ Ἀλεξᾶ.

Ὁ Φιλῆς, τοῦ Φιλῆ, τῷ Φιλῆ, τὸν Φιλῆν, ὡ Φιλῆ.

Ὁ Διονῆς, τοῦ Διονῆ, τῷ Διονῆ, τὸν Διονῆν, ὡ Διονῆ. Οὕτω κλίνονται καὶ ξενικά τινα κύρια ὀνόματα· οἷον,

Ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾶ, τὸν Θωμᾶν, ὡ Θωμᾶ.

Ὁ *Ναυῆς*, τοῦ *Ναυῆ*, τῷ *Ναυῆ*, τὸν *Ναυῆν*, ὦ *Ναυῆ*.

Ὁ Ἰησοῦς, τοῦ Ἰησοῦ, τῷ Ἰησοῦ, τὸν Ἰησοῦν, ὦ Ἰησοῦ.

Τοιαῦτα δὲ εἶνε καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης· ὁ *Κοσμάς*, ὁ *Φιλητᾶς*, *Γαλιῆς*, *Παρταλιῆς*, *Κυριαλιῆς*, ὁ *παπᾶς*; ὁ *ψωμάς*, ὁ *παπουτσῆς*; τὰ πληθυντικά τούτων σχηματίζονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· οἷον, οἱ *παπάδες*, οἱ *ψωμάδες* κλπ.

ε'. Ἐλλειπτικά ὀνόματα λέγονται ὅσα ἀπαντῶσι κατὰ ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἢ κατὰ τινὰς μόνον πτώσεις.

α'. Τὰ κατὰ ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἔλλειπτικά εἰσι ταῦτα·

1) Ὁ *αἰθήρ*, ἡ *γῆ*, ὁ *ἄήρ*, τὰ *ἔργατα*, οἱ *ἔτησαι*, αἱ *δυομαί*.

2) Τὰ τῶν μετὰλλων ὀνόματα· οἷον ὁ *σίδηρος*, ὁ *ἄργυρος*, ὁ *χρυσός*.

3) Τὰ τῶν ἑορτῶν ὀνόματα· τὰ *Διονύσια*, τὰ *Ὀλύμπια* κλπ.

4) Πάντα τὰ κύρια ὀνόματα· οἷον, *Πλάτων*, *Κόρινθος*, *Ὀλυμπος*, *Δελφοί*, *Ἀθῆναι*, *Μέγαρα* κλπ. (§ 73).

β'. Τὰ κατὰ τινὰς πτώσεις ἔλλειπτικά εἶνε ταῦτα·

1) Τὸ *ἄρα*, ἔπαρ, *ἄφελος*, *σέβας*, *σέβη*, τῶν ὁποίων τὸ μὲν *ἄραρ* καὶ *ἔπαρ* εὑρηται μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτ. ἐνικήν, τὸ δὲ *ἄφελος* μόνον κατ' ὀνομαστικήν, τὸ δὲ *σέβας* κατ' ἐνικήν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν, τὸ δὲ τὰ *σέβη* (ἐκ τοῦ *σέβας*) μόνον κατ' αἰτιατικήν πληθυντικήν.

2) Τὸ *χρέως* μόνον κατ' ὀνομαστ. καὶ αἰτιατικήν, τὸ δὲ *χρέος* ἔχει γενικήν *χρέους*, δοτ. *χρέει*, πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. *χρέα*, γεν. *χρεῶν*, ἡ δὲ δοτ. πληθ. καὶ τὰ δυϊκὰ εἶνε ἄχρηστα.

3) *μάλη*, τοῦ ὁποίου μόνον ἡ ἐνική γενική εὐρίσκειται ἐν τῇ φράσει ὑπὸ *μάλης*. Ἔτι δὲ καὶ ἡ γενική φάουσι παρὰ τοῖς πεζοῖς· φάουσι δυνος (Ξενοφ. Κ. 4. 2, 26).

4) *ρέωτα* μόνον κατ' αἰτιατικήν ἐνικήν ἐν τῇ φράσει· ἐς *ρέωτα* (τοῦ χρόνου).

5) *τὰρ* καὶ *μέλε*· ἐνικαὶ κλητικαὶ ἀναφωνητικαί· οἷον, ὦ *τὰρ* = ὦ σὺ, ὦ *φιλε*· ὦ *μέλε* = ὦ καυμένη, ὦ ἀγαπητέ.

6) *λίπα*· ἐνική αἰτιατική ἀείποτε μετὰ τοῦ ῥήματος ἀλείφομαι· οἷον, *λίπα ἀλείφουσαι*.

7) *χῆται* μόνον δοτική (παρὰ ποιητ. καὶ Πλάτ. ἐκ τοῦ *χῆτις* ἡ *χῆτος* (ἄχρ. = στέρησις, ἔλλειψις, ἔνδεια).

8) Πολλά, τὰ ὅποια ἐξέπεσον εἰς ἐπιρρηματικήν σημασίαν καὶ εὐρίσκονται κατὰ μίαν μόνον πτῶσιν ἀπλᾶ ἢ σύνθετα καὶ ὀνομάζονται γενικιοφανῆ, δοτικοφανῆ, αἰτιατικοφανῆ ἐπιρρήματα· οἷον, *ἀλφρης*, *ἐξάλφρης*, *παρταχρῶν*, *οὐδαμοῦ*, *ἰδία*, *εἰκῆ*, *παρταχῆ*, *ἐπίκλην*, *προῖκα*, *ἔναρχος*.

ξ'. Ἀνώμαλα ὀνόματα κατὰ μεταπ.λασμὸν λέγονται ὅσα πρὸς τῶ ὁμαλῶ τύπῳ ἔχουσι καὶ τινες πτώσεις ἐξ ἀχρήστων ἢ σπανίων ὀνομαστικῶν οἶον, δένδρον, δοτ. πληθ. δένδροις καὶ δένδροισι (ἐκ τῆς ἀχρ. ὀνομ. τὸ δένδρος)· τὸ δάκρυον, δοτ. πληθ. δακρύοις καὶ δάκρυσιν (ἐκ τοῦ δάκρυ)· ὁ ὄνειρος καὶ τὸ ὄνειρον, τοῦ ὄνειρου καὶ ὄνειρατος, ὄνειρατι, οἱ ὄνειροι καὶ τὰ ὄνειράτα καὶ ὄνειρα, ὀνειράτων, ὄνειρασι (ἐκ τοῦ ὄνειραρ)· πῦρ, πυρός, πληθ. πυρά, πυροῖς (συνήθως πυροῖ φυλάκων) ἐκ τοῦ πυρόν· μῶσ(σ)υν μῶστρος, δοτ. πληθ. μωσούοις (ἐκ τοῦ μῶστρος), ἡ μήριθος, τὴν μήριθον καὶ μήριθα (ἐκ τοῦ μῆρις)· ῥόπος, κλπ., πληθ. οἱ ῥόποι καὶ τὰ ῥόπα.

§ 162. Εἰς τὰ μεταπλαστὰ ὑπάγονται καὶ τὰ ἐξῆς· 1) ὅσα ἐλλάσσοντα τὸ γένος ἀλλάσσουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἶον, ὁ λέκιθος (ἡ φάβα), ἡ λέκιθος (ὁ κρόκος τοῦ αὐγοῦ), ὁ ἄθλος (ὁ ἀγών), τὸ ἄθλον (τὸ βραβεῖον), ὁ ἄλις (τὸ ἄλας), ἡ ἄλις (ἡ θάλασσα), κλπ. 2) ὅσα ἐν τῶ ἐνικῶ ἀριθμῶ ἀρσενικὰ ἢ θηλυκὰ ὄντα ἐν τῶ πληθυντικῶ γίνονται οὐδέτερον, συνήθως ὅμως μετὰ διαφορᾶς τινος· ἐννοίας· οἶον, ὁ δεσμὸς-οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά, ὁ σταθμὸς-οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμά, ὁ σίτος-οἱ σῖτοι (μεταγενέστ.) καὶ τὰ σῖτα, κλπ.

* Ἀκλιτα ὀνόματα.

§ 163. Ἀκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται ἤτοι δὲν μεταβάλλουσιν ἐν τῇ κλίσει των τὴν κατάληξιν τῆς ὀνομαστικῆς· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

1) Ξενικά τινὰ ὀνόματα εἰσαχθέντα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἄνευ μεταβολῆς καταλήξεως· οἶον, Θεῦθ ἢ Θεύθ, Ἀδάμ, Δαβὶδ, Ἰωσήφ, τὸ Πάσχα, κλπ.

2) Τὰ τῶν γραμμῶν ὀνόματα, ὡς ξένα καὶ αὐτὰ οἶον, τὸ ἄλφα, τὸ βῆτα, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ σίγμα εὐρίσκεται καὶ ἐν τῶ πληθ. ἀριθμῶ· τὰ σίγματα, ἀλλ' εἶνε ἀμείβωλον· τὸ δὲ δίγαμμα δὲν κλίνεται· κακῶς τινες κλίνουσιν αὐτὸ οὕτω· τὸ δίγαμμα, τοῦ διγάμματος κλπ.

3) Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν.

4) Τὸ χρεών· οἶον, τὸ χρεών, τοῦ χρεών, κλπ.

5) Τὸ συναρθρον (ὀνομαστικόν) ἀπαρέμφ. οἶον, τὸ γράφειν, τοῦ γράφειν, κλπ.

Περὶ ἐπιθέτων ὀνομάτων.

§ 164. Τὰ ἐπίθετα ἔχουσι καὶ τὰ τρία γένη, καὶ ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν των διακρίνονται εἰς τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ

μοροκατάληκτα και τρικατάληκτα μὲν λέγονται ὅσα ἔχουσι τρεῖς καταλήξεις, μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος, ἄλλην διὰ τὸ θηλυκὸν καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον· οἶον, ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν· δικατάληκτα δὲ ὅσα ἔχουσι δύο καταλήξεις· μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον· οἶον, ὁ καὶ ἡ ἄκακος, τὸ ἄκακον· μοροκατάληκτα δὲ ὅσα ἔχουσι μίαν καταλήξιν καὶ διὰ τὰ τρία γένη· οἶον, ὁ καὶ ἡ ἄπαις.

ΣΗΜ. α'. Τὸ οὐδέτερον γένος τῶν μονοκατλήκτων ἐπιθέτων δὲν εὐρίσκειται εἰ μὴ μόνον ἐνίοτε παρὰ ποιητῶν καὶ σπανιώτατα παρὰ τοῖς πεζολόγοις, καὶ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. καὶ δοτ. καὶ ἐν τῇ πληθ. δοτ. καὶ σπανιώτατα ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. οἶον, γένει τῷ μώνυχι (Πλατ.), δρομάδι βλεφάροις (Εὐριπ.), ἐπιήλυθα ἔθνεά ἐστι ('Ἡρόδ.), διότι οἱ πεζολόγοι ἐσημάτιζον τὸ οὐδέτερον γένος τούτων εἰς ἱκον· οἶον, ὁ, ἡ βλάξ, τὸ βλακικόν· ὁ, ἡ ἀρπαξ, τὸ ἀρπακτικόν, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰ ἐπίθετα συγκαταλέγονται καὶ αἱ μετοχαί, αἱ ἐπιθετικά ἀντωνυμιαί, τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα καὶ τὸ ἄρθρον.

Α'. Τρικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 165. Τρικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ εἰς ὅς ἀπλᾶ· οἶον, ἀγαθός-ἀγαθὴ-ἀγαθόν, κακός-κακὴ-κακόν, (χρῦσεως)-χρυσός-χρυσή-χρυσόν, ὄργιστος-ὄργιστος-ὄργιστος κλ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς ὅς ἀπλῶν εἶνε καὶ δικατάληκτα· ὁ, ἡ ψυχός-τὸ ψυχόν, λάλος, ἡμέρος, λοιδορός, κίβδηλος, βάρβαρος, κλπ. τινὰ δὲ διαφοροῦνται· οἶον, ὁ νόθος ἡ νόθη-τὸ νόθον, καὶ ὁ, ἡ νόθος-τὸ νόθον· ὁ ἔτοιμος-ἡ ἔτοιμη-τὸ ἔτοιμον, καὶ ὁ, ἡ ἔτοιμος-τὸ ἔτοιμον· ὁ ἔρμης-ἡ ἔρμη-τὸ ἔρμημον, καὶ ὁ, ἡ ἔρμης-τὸ ἔρμημον, κλπ.

2) Τὰ εἰς τὸς καὶ τέος ῥηματικά ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, λεκτός-λεκτή-λεκτόν, ἐκλεκτός-ἐκλεκτή-ἐκλεκτόν, λεκτέος-λεκτέα-λεκτέον, ἐκλεκτέος-ἐκλεκτέα-ἐκλεκτέον.

3) Τὰ εἰς ἱκος ὀξύτονα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, νομικός-νομική-νομικόν, ἐπιδεικτικός-ἐπιδεικτική-ἐπιδεικτικόν.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ἱκος καὶ τὸς σύνθετα ῥηματικά, ὅταν εἶνε προπαροξύτονα, εἶνε δικατάληκτα· οἶον, ὁ, ἡ ἐξαιρετός-τὸ ἐξαιρέτον, ὁ, ἡ μισοπέριος-τὸ μισοπέρικον.

4) Τὰ εἰς ῥος, ρος, ῥος καὶ ῥος παρώνυμα· οἶον, αἰσχος-αἰσχρός-ρά-ρόν, ῥος-δειρός-τή-τόν, σιγή-σιγητός-λή-λόν, δίψα-δίψα-λέος-ἔα-έον.

5) Τὰ εἰς ὅς συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά· οἶον, σοφώτερος-τέρατερον, μέγιστος-σιη-σιον.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ὅς ὑπερθετικά εὐρίσκονται ἐνίοτε καὶ δικατάληκτα· οἶον, δυσσεβωτάτος ἡ Δοκρῆς (Θουκ.), ὀλοώτατος ὁδμή ('Ὀμηρ.).

6) Τὰ εἰς υς· οἶον, γ. *λυκός-γ.λυκία-γ.λυκό*.

ΣΗΜ. Τὸ θῆλυς εἶνε ἐνόστε καὶ δικτάληκτον· οἶον, ὁ, ἡ θῆλυς-τὸ θῆλυ· θήλεας ἵππους (ἜΟμηρ.), ἀντι θηλείας

7) Τὰ ἔχοντα χαρακτηριστῆρα *ν* ἢ *ντ*· οἶον, μέλας-(μέλαν) μέλαινα-μέλαρ, τάλας τάλαινα-τάλαρ, τέρην-τέρεινα-τέρεν, ἐκὼν-ἐκοῦσα-ἐκόν, πᾶς-πᾶσα-πᾶρ, χαρίεις-χαρίεσσα-χαρίεν.

ΣΗΜ. Σὺν τούτοις καὶ τὰ ἀνώμαλα· ὁ, ἡ πῖων καὶ ἡ πείρα, τὸ πῖον, ὁ, ἡ πέπων καὶ ἡ πέπειρα, τὸ πέπον.

8) Ἄπασαι αἱ μετοχαι καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιθετα καὶ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμῖαι πλὴν τῆς ἐρωτημ. καὶ ἀορ. τίς, τί· οἶον, γράφων-γράφουσα-γράφον, γράψας-ψάσα-ψασ, γεγραφώς-φνῖα-φός, γραφείς-φείσα-φέν, δεικνύς-δεικνύσα-δεικνύν, ἰστάς-ἰστάσα-ἰστάρ, διδούς-διδοῦσα-διδόν, λυόμενος-μένη-μενον, τρίτος-τρίτη-τρίτον, τριταῖος-αἰα-αιον, ἀπ.λοῦς-ἀπ.λῆ-ἀπ.λοῦν, αὐτός-ἡ-ό, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ τριτόκλιτα ἐπιθετα σχηματίζουσι τὰ θηλυκά των προσλαμβάνοντα εἰς τὴν βίξαν τὴν κατάληξιν *ια*, τῆς ὁποίας τὸ *ι* πάσχει τὰ ἐξῆς πάθη· 1) συναρτεῖται μετὰ τοῦ *ε* (τοῦ μεταβεβλημένου στελέχους τῶν εἰς υς) εἰς *ει*· οἶον, ἠδύς (ἠδε)-ἠδεῖα, ὄξύς-ὄξεῖα· 2) μετατίθεται πρὸ τοῦ χαρακτηριστῆρος *ν*, *ρ*· οἶον, μέλας-(μελανία) μέλαινα, μάκαρ-(μακαρία) μάκαιρα, τέρην-(τερενία) τέρεινα· 3) μεταβάλλεται εἰς *σ*, ὅταν ὁ χαρακτηριστῆρ εἶνε *τ*· οἶον, ἐστῶς-(ἐστῶτια)-ἐστῶσα, πᾶς-(παντια) πᾶσα, τιθεῖς-(τιθεντια)-τιθεῖσα (§ 52)· εἰς δὲ τὰ εἰς *νεις* καὶ *ιεις*, τῶν ὁποίων τὰ θηλ. γίνονται ἐκ τοῦ ἀσθενεστέρου στελέχους (τιμητ, χαριετ) συμμεταβάλλει καὶ τὸ *τ* εἰς *σ*· οἶον, τιμήεις-(τιμηπια) τιμήεσσα, χαρίεις-(χαριεπια) χαρίεσσα· 4) ἐνοῦται μετὰ τοῦ *υ* (F) εἰς *υι*· οἶον, (γεγραφ F τια-γεγραψυτια-γεγραψυσια) γεγραψυῖα¹.

§ 166. Τὰ εἰς *ος* τρικατάληκτα σχηματίζουσι τὸ θηλυκόν·

1) εἰς *α* τὰ καθαρὸληκτα καὶ εἰς *ρος*· οἶον, ἀγιος-ἀγία, χρύσεος-χρυσία, ἀθρόος-ἀθρόα, καθαρὸς-καθαρά.

2) εἰς *η* τὰ μὴ καθαρὸληκτα καὶ εἰς *ος* ἀριθμητικὰ· οἶον, καλὸς-καλή, ἀπλόος-ἀπλόη, ὄρθος-ὄρθη.

§ 167. Τὸ οὐδέτερον τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων λήγει εἰς *ον*· οἶον, καλὸς-καλόν· λήγουσι δὲ εἰς *ο*, τὸ ἄλλος ἄλλο, ὄς-ὄ, ὄ-τό, αὐτὸς αὐτό, ἐκεῖνος-ἐκεῖνο, οὗτος-τούτο². διφοροῦνται δὲ τὸ τοιοῦτος τοιοῦτο καὶ τοιοῦτον, τοσοῦτος τοσοῦτο καὶ τοσοῦτον, τηλικούτος τηλικούτο καὶ τηλικούτον, ταῦτό καὶ ταῦτόν.

§ 168. Τὰ θηλυκά καὶ οὐδέτερα τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων

¹ Ἦτοι τὸ μὲν F ἐπάραη εἰς *υ* (§ 325, 11), τὸ δὲ *τ* εἰς *σ* (§ 52), καὶ τὸ *σ* τοῦτο παρεμπιπτόν μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀπεβλήθη (§ 48).

² Ταῦτα κατὰ Κούρτιον ἔληγον εἰς *τ*, τὸ ὅποσον ὕστερον ἀπέβαλλον· ὡς τὸ (σ ω μ α τ)·σῶμα.

καὶ ἐπιθετικῶν τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ τὰ ἀρσενικά των, εἰάν δὲν ἐμποδιζῆ ἡ λήγουσα· οἶον, ἀγαθός-ἡ-όν, ὠρατός-ὠραία-ὠρατός, ἄγιος-ἄγία-ἄγιος, ἄγιοι-ἄγρια-ἄγρια-ἄγιων, γράφων-γράφουσα-γράφου, γραφεὶς-γραφεῖσα-γραφέν, θῆλυς-θηλεία-θηλυῶν, ἡμισὺς-ἡμίσεια-ἡμισὺν, κλπ., πλὴν τῆς γενικῆς πληθ. τῶν θηλυκῶν τῶν ἐχόντων τὸ ἀρσενικόν τριτόκλιτον, ἧτις τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (§ 104).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς υς ἐπίθετα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης πλὴν τοῦ ἡμισυς καὶ θῆλυς.

B'. Δικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 169. Δικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ ἄσκοπος-τὸ ἄσκοπον, ὁ, ἡ διάφορος-τὸ διάφορον, ὁ, ἡ πολύπους-τὸ πολύπουρον, ὁ, ἡ ἄδακρυς-τὸ ἄδακρυον, ὁ, ἡ εὐχαρὶς-τὸ εὐχαριον, ὁ, ἡ ἀπάτωρ-τὸ ἀπατόρον, κλπ.

ΣΗΜ. Τινὰ τούτων καὶ μάλιστα τὰ ἐκ τοῦ πᾶν σύνθετα εἶνε τρικατάληκτα· οἶον, ἐναντίος-ία-ίον, παντοδαπός ἡ-όν, πάμπολυς παμπόλη-πάμπουλον, παμμέλας-παμμέλαινα-πάμμελαν, πάμμεγας-παμμεγάλον-πάμμεγα, παμδδεαυρός-ἄ-όν', διαφοροῦνται δὲ τὸ πάγκαλος, ἀνάξιος, καὶ ἀνόσιος.

2) Πολλὰ τῶν εἰς ἰος, ἴμος, αἰος· οἶον, ὁ, ἡ ἐλευθέριος-τὸ ἐλευθέριον, ὁ, ἡ δόκιμος-τὸ δόκιμον, ὁ, ἡ κήδειος-τὸ κήδειον, ὁ, ἡ χερσαῖος-τὸ χερσαῖον.

ΣΗΜ. Πολλὰ τούτων εἶνε τρικατάληκτα· οἶον, ἄξιος-ἄξια ἄξιον, σπονδεῖος-εἰα-εἶον, τελευταῖος-αἰα-αἶον· τὰ πλεῖστα δὲ διαφοροῦνται· οἶον, ὁ, ἡ φίλιος τὸ φίλιον καὶ ὁ φίλιος-ία-ιον, ὁ, ἡ αὐλειος-τὸ αὐλειον καὶ ὁ αὐλειος-εἰα-εἶον, ὁ, ἡ τρόφιμος-τὸ τρόφιμον καὶ τρόφιμος φίμι-φιμον, ὁ, ἡ βέβαιος-τὸ βέβαιον καὶ βέβαιος-αἰα-αἶον, κλπ. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ μὲν εἰς ἴμος εἶνε ἢ μόνον δικατάληκτα ἢ διαφοροῦμενα, οὐδὲν δὲ μόνον τρικατάληκτον· τὰ δὲ εἰς αἰος εἶνε μόνον τρικατάληκτα ἢ διαφοροῦμενα, οὐδὲν δὲ μόνον δικατάληκτον.

3) Τὰ εἰς ωρ θετικά καὶ συγκριτικά· οἶον, ὁ, ἡ πέπων-τὸ πέπον, ὁ, ἡ ροῆμων-τὸ ροῆμον, ὁ, ἡ καλλιῶν-τὸ κάλλιον.

4) Τὰ εἰς ης τριτόκλιτα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ σαφής-τὸ σαφές, ὁ, ἡ ἀληθής-τὸ ἀληθές.

5) Τὰ εἰς ως ἀττικά ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ ἰλεως-τὸ ἰλεων, ὁ, ἡ εὐγεως-τὸ εὐγεων.

ΣΗΜ. Τὸ πλέος ἀπλοῦν μὲν εἶνε τρικατάληκτον· οἶον, πλέος-πλέα

¹ Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης ἢ μαυροφόρα, ἢ καλομοῖρα, ἀθεόφοβη, κλπ.

-πλέων· σύνθετον δὲ δικατάληκτον· οἶον, ὁ, ἡ κατάπλεως-τὸ κατάπλεων· ἄλλὰ καὶ ἀνάπλεως-ἑα εων.

6) Τὰ μοναδικά· ὁ, ἡ ἄρρη-τὸ ἄρρει, ὁ, ἡ ἄρρη-τὸ ἄρρει, ὁ, ἡ ἴδρις-τὸ ἴδρι.

Γ'. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα.

§ 170. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ εἰς ας-αδος· οἶον, ὁ, ἡ φηγὰς-φεγάδος, ὁ, ἡ δρομάς-δρομάδος.

2) Τὰ εἰς ις-ιδος καὶ υς-υδος· οἶον, ὁ, ἡ ἀναλις-ιδος, ὁ, ἡ ρησις-ιδος (ἄττ.) αἰτ. ρῆσις, ὁ, ἡ ἔπηλις-υδος.

3) Τὰ εἰς ης-ητος καὶ ως-ωτος· οἶον, ὁ, ἡ ἀδμης-ητος, ὁ, ἡ ἀγνώς-ωτος.

4) Τὰ εἰς ἦρ-ῆρος· οἶον, ἀπτῆρ-ῆρος.

5) Τὰ εἰς ξ καὶ ψ λήγοντα· οἶον, ὁ, ἡ ἀρπαξ-χος, ὁ, ἡ μῶνυς-υχος, ὁ, ἡ αἰγίλιψ-ιπος, ὁ, ἡ ἤλιξ-ικος, ὁ, ἡ βλάξ, ὁ, ἡ μύψ.

6) Τὰ εἰς ωρ-ωρος· οἶον, ὁ, ἡ εἴρων, ὁ, ἡ φεῖδωρ, ὁ, ἡ τρίβωρ (ἔμπειρος).

7) Τινὰ σύνθετα ἐκ τῶν τριτοκλίτων οὐσιαστικῶν τῶν φυλατόντων τὸ ἔσχατον συνθετικὸν καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀμετάβλητον· οἶον, ὁ, ἡ ἄπαις, ὁ, ἡ μακρόχειρ, ὁ, ἡ εἴρις.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ας-αδος καὶ ις-ιδος εἶνε μόνον θηλυκὰ μεταπερόντα εἰς οὐσιαστικά κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ· οἶον, μαινὰς (γυνή), πατρίς, Ἑλλάς (χώρα), ὀκκὸς (ναῦς)· τοῦναντίον δὲ τινα εἶνε μόνον ἀρσενικά· οἶον, γεννάδας, ἐθελοντής, ἐκτομίας, μονίας, ἀνθοσμίας, πέννης (πένισσα ἀδόκ.)· θηλ. δὲ τοῦ γέρων εἶνε ἡ γεραῖα ἢ γεραῖα, τοῦ δὲ πέννης τὸ πενιχρὰ ἢ ἡ πενομένη· τὰ δὲ θηλ. πρέσβειρα, πρέσβα καὶ πρεσβύτιδος τοῦ πρέσβυς (ὁ γέρων) εἶνε ποιητ.

Ἐπίθετα ἀνώμαλα καὶ ἔλλειπτικά.

Α'. Ἀνώμαλα ἐπίθετα.

§ 171. Ἀνώμαλα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὸ μέγας καὶ πολὺς, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου γένους κλίνονται κατὰ τὴν γ'. κλίσειν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι κατὰ τὴν β'. τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν α'. ὀμαλῶς ἀπὸ τοῦ μεγάλος καὶ πολλὸς (εὐχρήστου παρὰ τοῖς Ἴωσι)· οἶον,

Ἄρσ. ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαν, ὦ μέγας καὶ ὦ μεγάλε· τῷ μεγάλῳ, τοῖν μεγάλοιν, ὦ μεγάλῳ· εἰ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους, ὦ μεγάλοι.

Θηλ. ἡ μεγάλη, μεγάλης, μεγάλη, κλπ.

Οὐδ. τὸ μέγα, μεγάλου, μεγάλῳ, μέγα, ὡς μέγα· *μεγάλω*, *μεγάλοιν*, ὡς *μεγάλω*· *μεγάλα*, *μεγάλων*, *μεγάλοις*, *μεγάλα*, ὡς *μεγάλα*.

Ἄρσ. ὁ πολὺς, πολλοῦ, πολλῶ, πολύν, ὡς πολὺ· *πολλῶ*, *πολλοῖν*, ὡς *πολλῶ*· *πολλοί*, *πολλῶν*, *πολλοῖς*, *πολλούς*, ὡς *πολλοί*.

Θηλ. ἡ *πολλή*, *πολλῆς*, *πολλῆ*, κλπ.

Οὐδ. τὸ πολὺ, πολλοῦ, πολλῶ, πολὺ, ὡς πολὺ· *πολλῶ*, *πολλοῖν*, ὡς *πολλῶ*· *πολλῶ*, *πολλῶν*, *πολλοῖς*, *πολλά*, ὡς *πολλά*.

ΣΗΜ. Τὸ πολὺς εἰς μὲν τὴν ἐνικ. ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἄρσ. καὶ οὐδ. γένους δ' ἐνὸς λ γράφεται, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις καὶ εἰς πάσας τὰς τοῦ θηλυκοῦ διὰ δύο λ γράφεται.

2) Τὸ *πρᾶος*, ἔχει πτώσεις τινὰς ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου *πραῖος*, κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. ὁ *πρᾶος*, *πρᾶου*, *πρᾶῶ*, *πρᾶον*, ὡς *πρᾶος* καὶ ὡς *πρᾶε*· *πρᾶῶ*, *πρᾶοῖν*, ὡς *πρᾶῶ*· *πρᾶοῖ* καὶ *πραεῖς*, *πραέων*, *πραεῖσι*, *πρᾶους* καὶ *πραεῖς* (μεταγεν.), ὡς *πρᾶοῖ* καὶ ὡς *πραεῖς*.

Θηλ. ἡ *πραεῖα*, *πραεῖας*, γεν. πληθ. *πραεῖων*, κλπ.

Οὐδ. τὸ *πρᾶον*, *πρᾶου*, *πρᾶῶ*, *πρᾶον*, ὡς *πρᾶον*· *πρᾶῶ*, *πρᾶοῖν*, ὡς *πρᾶῶ*· *πραεῖα*, *πραεῖσι*, *πραεῖα*, ὡς *πραεῖα*.

3) Τὸ *σῶς* (ἐκ τοῦ *σᾶος*) εἶνε ἑλλιπὲς ἀναπληροῦν τὰς πλείονας πτώσεις ἐκ τοῦ *σᾶος*, *σᾶα*, *σᾶον*· εἶον,

Ἄρσ. ὁ (*σᾶος*) καὶ *σᾶος*, *σᾶου*, *σᾶῶ*, (*σᾶον*) καὶ *σᾶν* ὡς *σᾶος*· *σᾶῶ*, *σᾶοῖν*, ὡς *σᾶῶ*· *σᾶοῖ* καὶ *σᾶῶ*, *σᾶῶν*, *σᾶοῖς*, (*σᾶοῦς*) καὶ *σᾶε*, ὡς *σᾶοῖ*.

Θηλ. ἡ (*σᾶα*) καὶ *σᾶε*, *σᾶε*, *σᾶα*, *σᾶαν*, ὡς *σᾶα*· *σᾶα*, *σᾶαιν*, ὡς *σᾶα*· *σᾶαι*, *σᾶων*, *σᾶαις*, *σᾶας* καὶ *σᾶε*, ὡς *σᾶαι*.

Οὐδέτ. τὸ (*σᾶον*) καὶ *σᾶν*, *σᾶου*, *σᾶῶ*, (*σᾶον*) καὶ *σᾶν*, ὡς (*σᾶον*) καὶ *σᾶν*· *σᾶῶ*, *σᾶοῖν*, ὡς *σᾶῶ*· *σᾶα* καὶ *σᾶ*, *σᾶῶν*, *σᾶοῖς*, *σᾶα* καὶ (*σᾶ*), ὡς *σᾶα* καὶ *σᾶ*.

4) Τὰ ἀπὸ τοῦ *γέλως* καὶ *κέρας* σύνθετα, τὰ ὅποια εἶνε δικατάληκτα καὶ κλίνονται καὶ κατὰ τὴν β'. ἀττικὴν κλίσειν καὶ κατὰ τὴν γ'. οἶον, ὅ, ἡ *πολύγελως*-*πολύγελω* καὶ *πολύγελωτος*, ὅ, ἡ *χρυσόκερω*-*χρυσόκερω* καὶ *χρυσόκέρωτος*· τὸ δὲ δύσερωσ τονίζεται μὲν κατὰ τὴν β'. ἀττικὴν κλίσειν, κλίνεται ὅμως κατὰ τὴν τρίτην οἶον, ὅ, ἡ *δύσερωσ*-*δύσερωτος*, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἐκ τοῦ γέλωσ καὶ κέρας σύνθετα παρὰ τοῖς Ἄττικοις κλίνονται πάντοτε σχεδὸν κατὰ τὴν β'. ἀττ. κλίσειν.

B'. Ἑλληπτικὰ ἐπίθετα.

§ 172. Ἑλληπτικὰ ἐπίθετα εἶνε·

¹ Οὐδὲν σύνθετον ἐκ τοῦ κέρας περιττοσύλλαβον Ἄττικόν (Κόντος).

α'. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά· οἶον, *εἷς, δύο, τρεῖς*, κλπ.

β'. Τὸ ἄμφο κλινόμενον ἐν τῷ δυνάμει μόνον ἀριθμῷ· οἶον, ἄμφο-ἄμφοι.

γ'. Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι κλινόμεναι μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ δυνάμει καὶ πληθ. ἀριθμοῦ.

δ'. Τὸ φροῦδος, ὅπερ εἶνε συνήθως δικατάληκτον καὶ εὐρίσκειται μόνον ἡ ἐνική καὶ πληθυντ. ὄνομα. καὶ ἄπαξ ἡ ἐνική γενική αὐτοῦ· οἶον, ὁ ἡ φροῦδος-τὸ φροῦδος· οἱ, αἱ φροῦδοι-τὰ φροῦδα· φροῦδη αὐδὴ· φροῦδου ὄντος τοῦ κακοῦ (Σοφοκλ.).

Παραθετικά ἐπίθετα.

§ 173. Τὸ ἐπίθετον ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ποιότητος ἢ ιδιότητος αὐτοῦ λέγεται *θετικὸν* μὲν, ὅταν σημαίνῃ ἀπλῶς τὴν ποιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄνευ παραθέσεως πρὸς ἄλλο· *συγκριτικὸν* δέ, ὅταν σημαίνῃ, ὅτι ἡ ποιότης ὑπάρχει εἰς τι οὐσιαστικὸν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἢ εἰς ἄλλα ὁμοφυῆ· *ὑπερθετικὸν* δέ, ὅταν σημαίνῃ, ὅτι ἡ ποιότης ὑπάρχει εἰς ἀνώτατον βαθμὸν· οἶον, *σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης*.

ΣΗΜ. Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά λέγονται κοινῶς παραθετικά· διότι χρησιμεύουσιν εἰς παράθεσιν δύο ἢ περισσοτέρων οὐσιαστικῶν ἐχόντων τὴν αὐτὴν ποιότητα, ἵνα δευχθῇ ὁ βαθμὸς τῆς ποιότητος αὐτῶν.

§ 174. Οἱ βαθμοὶ δηλοῦνται διὰ καταλήξεων· συνθεστέρα δὲ κατάληξις εἶνε τοῦ μὲν συγκριτικοῦ *τερο-ς*, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ *τατο-ς*, αἵτινες ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ στέλεχος τοῦ θετικοῦ· οἶον, *κλεινός* (στέλ. κλεινο)· *κλεινότερος-κλεινότατος, γλυκός* (γλυκυ)· *γλυκύτερος-γλυκύτατος, μέλις* (μελιν)· *μελάντερος-μελάντατος, μάκαρ-μακάρτερος-μακάρτατος, ἀληθής* (ἀληθεις)· *ἀληθέστερος-ἀληθέστατος*.

§ 175. Ὁ χαρακτήρ ο μετα τὴν πρόσληψιν τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, ἐάν μὲν ἡ πρό αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεία, ἐκτείνεται εἰς ω, ἐάν δὲ φύσει ἢ θέσει μακρά, μένει ἀμετάβλητος· οἶον, *σοφός-σοφώτερος-σοφώτατος, ξηρός-ξηρότερος-ξηρότατος, λεπτός-λεπτότερος-λεπτότατος, ἐνδοξός-ἐνδοξότερος-ἐνδοξότατος*.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ιος, ικος, ιμος, ινος παράγωγα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ι βραχύ· οἶον, *ἄξιος, λογικός, τίμιος, ξύλινος*. Ἐχουσι δὲ αὐτὸ μακρὸν τὰ εἰς ινος ἔθικα καὶ τὰ σύνθετα ἐξ ὀνόματος ἔχοντος τὸ ι τοῦ στελέχους μακρὸν· οἶον, *Ταραντινός, ἐντίμος (τίμη), ἀξιόνικος, (νέκη)*. Τὰ δὲ εἰς ακος καὶ αλος ἔχουσι τὸ α βραχύ πλην τοῦ κελός. Τὰ δὲ εἰς ανος ἔχουσι τὸ α μακρὸν πλην τῶν τρισυλλάβων, ἅπερ ἔχουσιν αὐτὸ βραχύ· οἶον, *τρανός-τρανώτερος, ἰκνός-ικανώτερος*.

§ 176. Τὸ *γεραῖός, παλαιός, σχολαίος*, ἀποβάλλουσι συνήθως

τὸν χαρακτῆρα οἰ οἶον, γεραιὸς-γεραιότερος-γεραιότατος, παλαιὸς παλαιότερος-παλαιότατος, σχολιαῖος-σχολιαίτερος-σχολιαίτατος.

§ 177. Τὸ μέσος, ἴσος, ἡσυχος, ἴδιος, εὐθιος, ὄφιος, πρῶιος καὶ πρῶος, ὄρθριος, π.λητός, παραπ.λήσιος, π.λησίον, μυχός, φίλος, ἀποβάλλουσι τὸ ο καὶ παρενθέτουσι μεταξύ τοῦ στελέχους καὶ τῶν παραθετικῶν καταλήξεων αἰ οἶον, μέσος-μεσαίτερος-μεσαίτατος, ἡσυχος-ἡσυχαιότερος-ἡσυχαιότατος, ἴδιος-ιδιαιότερος-ιδιαιότατος, φίλος-φιλαίτερος-φιλαίτατος, πρωιαίτερον καὶ πρωιαίτερον, πρωιαίτερα καὶ πρωιαίτατα.

ΣΗΜ. Τὸ φίλος λέγεται καὶ φίλιτερος (ποιητ) -φίλιτατος καὶ (φιλώτερος-φιλώτατος)· τὸ δὲ ἡσυχος λέγεται ἐνίοτε καὶ ἡσυχώτερος-ἡσυχώτατος· τὸ δὲ ἴδιος παρὰ τοῖς Ἀττ. λέγεται καὶ ιδιώτερος-ιδιώτατος· τὸ δὲ πρῶιος παρὰ Θουκ. εὐρίηται καὶ πρωίτερον-πρωίτατα· τὸ δὲ πλησίος παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις λέγεται καὶ πλησιόστερος-πλησιόστατος· τὸ δὲ προύργου, ἔχει προύργιέτερος-προύργιέτατος· τὸ δὲ ἀνιδος, ἔχει ἀνιδώτερος-ἀνιδώτατος.

§ 178. Τὰ εἰς εἰς γεν. εντος καὶ τὸ πένης σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των ἐκ τοῦ ἀσθενεστέρου στελέχους τοῦ λήγοντος εἰς ετ τρέποντα τὸ τ εἰς σ (§ 44, 7) οἶον, (χαριετ-χαριέτερος)-χαριέστερος, χαριέστατος, (πενετ-πενέτερος)-πενέστερος, πενέστατος).

§ 178*. Τὰ εἰς εος μετουσιαστικά συνκίρουσι τὸ εο εἰς ω οἶον, πορφύρεος - πορφυρεώτερος - πορφυρώτερος, πορφυρεώτατος - πορφυρώτατος.

§ 179. Τὰ εἰς οος ους δευτερόκλιτα ἐπισυνάπτουσι τὰς παραθετικάς καταλήξεις εἰς τὸ ἀσυνκίρετον στέλεχος οἶον, (εὐροο)-εὐροώ-τερος-εὐροώ-τατος· (εὐπ.λοο)-εὐπ.λωώ-τερος-εὐπ.λωώ-τατος, (εὐπ.π.λοο)-εὐπ.π.λωώ-τερος-εὐπ.π.λωώ-τατος, (εὐπ.π.λοο)-εὐπ.π.λωώ-τερος-εὐπ.π.λωώ-τατος, κτλ. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ τοῦς σύνθετα καὶ τὰ εἰς π.λοῦς ἀριθμητικά ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα ο καὶ προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν εσ καὶ συνκίρουσι τὸ εο εἰς ου οἶον. (εὐνο-ἐσ-τερος)-εὐνοώστερος, (εὐνο-ἐσ-τατος)-εὐνοώστατος· (ἀπ.λο-ἐσ-τερος)-ἀπ.λοώστερος, (ἀπ.λο-ἐσ-τατος)-ἀπ.λοώστατος· τὸ δὲ εὐχροώστερος καὶ εὐπ.π.λοώστερος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 180. Τὰ εἰς ων γεν. ονος προσλαμβάνουσι r εἰς τὸ στέλεχος τὴν συλλαβὴν εσ οἶον, σῶφρων-σωφρον-ἐσ-τερος-σωφρονέστατος· πλὴν τοῦ πέλων-πεπαίτερος-πεπαίτατος καὶ πῖων-πιότερος-πιότατος.

ΣΗΜ. Τὴν συλλαβὴν εσ προσλαμβάνουσι καὶ τὸ ἐρωμένος, ἀθμενος, ἄκρατος, ἀθθονος, τὸ ἦρεμιον καὶ τινα ἄλλα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ος οἶον, ἐρωμένος-ἐρωμενέστερος-ἐρωμενέστατος, ἀθμενος-ἀθμενέστερος καὶ ἀθμαινέτερος (Πλάτ.) ἀθμενέστατος, ἀκρατος-ἀκρατέστερος-ἀκρατέστατος.

§ 181. Τὰ εἰς ξ λήγοντα προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν ες ἣ τὴν ι· οἶον, ἀφῆ·λιξ ἀφῆλικ-έσ-τερος-ἀφῆλικέστ·ατος, ἀρπαξ-ἀρπαξ-ίς-τερος-ἀρπαξίστατος· τὸ δὲ βλάξ ἔχει παραθετικά β·λακό-τερος-β·λακότατος, τὸ δὲ β·λακίστερος-β·λακίστατος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Τὴν συλλαβὴν ις προσλαμβάνουσι καὶ τὸ λάλος, πτωχός, ὄψοφάγος, μονοφάγος, λάγνος, κλέπτῃς καὶ πλεονέκτης μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ος· οἶον, λάλος-λαλίστερος-λαλίστατος, πτωχός-πτωχίστερος-πτωχίστατος, ὄψοφάγος-ὄψοφαγίστερος-ὄψοφαγίστατος, λάγνος-λαγνίστερος-λαγνίστατος, κλέπτῃς-κλεπτίστερος-κλεπτίστατος, πλεονέκτης-πλεονεκτίστερος-πλεονεκτίστατος, τὸ δὲ ὕβριστής ἔχει συγκρ. ὕβριστότερος καὶ ὕπερβ. ὕβριστότατος.

§ 182. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ χάρις προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ στέλεχος ω· οἶον, ἐπιχάρις ἐπιχαριτώτερος-ἐπιχαριτώτατος· ἀλλὰ καὶ ἀχαριστέρος-ἀχαριστάτος.

§ 183. Εἶνε καὶ ἄλλαι σπανιώτεροι παραθετικά καταλήξεις τοῦ μὲν συγκριτικοῦ ἰων, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ἰστο·ς, αἵτινες ἐπισυνάπτονται συνήθως εἰς τὸ ἡδὺν-ς καὶ ταχὺν-ς καὶ εἰς τὸ αἰσχροῦ-ς, ἐχθροῦ-ς, καὶ εἰς τὸ ποιητ. κυδρόν-ς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως υ·ς καὶ ρο·ς· ἔτι δὲ καὶ εἰς τινα ἀνώμαλα, τῶν ὁποίων τὸ χαρακτηριστικὸν φωνὴν πρὸ τοῦ ι ἀποβλάττεται· οἶον ἡδὺν-ς-ἡδίων-ἡδιστος, ταχὺν-ς-θάσων-τάχιστος, αἰσχροῦ-ς-αἰσχίων-αἰσχιστος, ἐχθροῦ-ς-ἐχθίων-ἐχθιστος, καὶ (ἐχθρότερος-ἐχθρότατος), κυδρόν-ς-κυδίων-κύδιστος, κακός-κακίων-κακιστος· τὸ δὲ οἰκτροῦς ἔχει συγκριτικὸν οἰκτρότερος καὶ ὑπερθετ. οἰκτρότατος καὶ ποιητ. οἰκτιστος.

ΣΗΜ. Πολλὰ ἐπίθετα σχηματίζουσι τὰ παραθετικά τῶν περιφραστικῶς διὰ τοῦ θετικοῦ καὶ τῶν παραθετικῶν ἐπιρρημάτων μᾶλλον, μάλιστα· οἶον, μᾶλλον φίλος, μάλιστα φίλος. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ ἑλλην. γλῶσσα παραθετικάς καταλήξεις διὰ τὸν πρὸς τὰ κάτω βαθμὸν δὲν ἔχει· διὸ πάντοτε σχεδὸν μεταχειρίζεται τὴν περίφρασιν διὰ τοῦ ἥττον καὶ ἥκιστα· οἶον, ἥττον σοφός, ἥκιστα σοφός.

§ 184. Ἀνώμαλα καὶ ἑλλειπῆ παραθετικά.

θετ.		συγκριτ.	ὑπερθετ.
ἀγαθός	(ἀμεν)	ἀμείνων,	ἄριστος.
»	(βελτ)	βελτίων,	βέλτιστος.
»	(κρετ)	κρείστων, κρείττων,	κράτιστος.
»	(λω)	λῶων	λῶστος.

θετ.		συγκριτ.	ὑπερθετ.
κακός,		κακίων,	κάκιστος.
»	(χερ)	χειρών (καὶ χειρότερος),	χείριστος.
»	(ήκ)	ήττων,	ήκιστα (ἐπίρ.)
ἀλγεινός,		ἀλγεινότερος,	ἀλγεινότατος
»	(ἄλγος)	ἀλγίων (ποιητ.)	ἄλγιστος (ποιητ)
καλός,	(κάλλος)	καλλίων,	κάλλιστος.
μικρός,		μικρότερος, μείων,	μικρότατος.
μακρός,		μακρότερος,	μακρότατος.
»	(μάκος)	μάσων,	μήκιστος.
ὀλίγος,		—	ὀλίγιστος.
»	(ἐλαχ)	ἐλάσων, ἐλάττων,	ἐλάχιστος.
μέγας,	(μεγ)	μείζων,	μέγιστος.
πολύς,		πλείων (πλέων), πλέον,	πλείστος.
ῥῥῆδιος,	(ρα)	ῥάων,	ῥῥῆστος.

ΣΗΜ. α'. Τὸ οὐδέτερον πλείον ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εὔρηται παρὰ τοὺς Ἄττ. καὶ πλείν· ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ἢ λεγομένου ἢ νοουμένου· οἶον, πλείν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, πλείν ἑξακοσίους. Τοῦ δὲ οὐδέτερου πλείον εὔρηται μόνον ἡ ἐνική ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. αἰ δὲ ἄλλαι πτώσεις αὐτοῦ ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ πλείον· οἶον, πλείον-πλείονος-πλείονι-πλείονα-πλείω κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ μὲν ἀμείνων-ἀριστος λέγεται ἐπὶ ἀνδρείας, τὸ δὲ βελτίων-βέλτιστος ἐπὶ ἠθικῆς, τὸ δὲ κρείσσων-κράτιστος ἐπὶ ἰσχύος, τὸ δὲ λῦων-λῦστος ἐπὶ προτιμήσεως· ἀντίθετον δὲ τοῦ κρείττων εἶνε τὸ ἴττων.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ εἰ τῆς καταλήξεως ἰων καὶ ἴστος, ἐάν μὲν ὁ χαρακτήρ εἶνε φωνῆεν, συναίρεται μετ' αὐτοῦ εἰς δίφθογγον· οἶον, (με)-μείων-μείων, (πλε)-πλείων-πλείων-πλείστος, λυῖων-λῦων-λῦστος, ἐάν δὲ ν ἢ ρ, μετατίθεται πρὸ αὐτοῦ (ἀμεν-ἀμενίων)-ἀμείνων, χερ-χερίων)-χειρών· ἐάν δὲ οὐρανισκόφωνον (κ, χ), τρέπεται αὐτὸ καὶ ὁ χαρακτήρ εἰς σ ἢ ττ (§ 335, 2, γ'), (ἐλαχ-ἐλαχίων)-ἐλάσων· τὸ δὲ ταχύς δασύνει καὶ τὸ ἀρκτικὸν ψιλὸν ἀφώνον· οἶον, (ταχ-ταχίων) θάσων ἢ θάττων (§ 44, 6), ἐάν δὲ γ, ἐνοῦται εἰς ζ (§ 335, 2)· οἶον, (μεγίων-μέζων)-μείζων, (ὀλιγίων)-ὀλίζων (ποιητ.).

§ 185. Παραθετικά σχηματίζουσιν ἐκεῖνα μόνον τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια δέχονται αὐξομοίωσιν· διὰ τὸ θνητός, ἀθάνατος, νεκρός, θερινός, ἐαρινός, ἐβλίτος καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν σχηματίζουσι παραθετικά· ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς τεος ῥηματικά καὶ αἰ μετοχαί, πλὴν τῆς ἐρρωμένος-ἐρρωμενέστερος-ἐρρωμενέστατος, κεχαρισμένος-κεχαρισμενέστερος-κεχαρισμενέστατος¹.

¹ Αἰ μετοχαί μονολεκτικῶς δὲν σχηματίζουσι παραθετικά, οὐχὶ δὲ καὶ περιφραστικῶς.

ΣΗΜ. α'. Σπανίως καὶ ποιητικῶς γίνονται παραθετικά ἐκ παραθετικῶν ὄον, χερείων-χερειότερος καὶ χειρότερος, ἀρείων-ἀρειότερος.

ΣΗΜ. β'. Παραθετικά γίνονται καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν ἐλλείψει τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ὄον, ἄλλος-ἀλγίων-ἀλγιστος, κάλλος-καλλίων-κάλλιστος. Τῶν δὲ ποιητικῶν κύων-κύντερος, βασιλεὺς-βασιλεύματος, μυχός-μυχαίματος, ἕτερος-ἕτεώτατος, κλπ. τὰ θετικά οὐσιαστικά λαμβάνονται ἐπιθετικῶς.

ΣΗΜ. γ'. Παραθετικά γίνονται καὶ ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων ὄον, πρό-πρότερος-πρώτος (κατ' ἕκτασιν τοῦ ο τῆς πρὸ εἰς ω) καὶ πρώτιστος (ποιητ.), ὑπὲρ-ὑπέρτερος-ὑπέρτατος καὶ ὑπατος, (ὑπό), ὕστερος-ὑστάτος, ἄνω-ἀνώτερος-ἀνώτατος, κάτω-κατώτερος-κατώτατος, ἐνδον-ἐνδότερος-ἐνδότατος, πέρα-περαιότερος, προὔργου-προὔργιατερος-προὔργιατάτος.

Ἀριθμητικά.

§ 186. Τὰ ἀριθμητικά εἶνε ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα.

α. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶνε πέντε εἰδῶν ἀπόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά.

1) Τὰ ἀριθμητικά ἀπόλυτα σημαίνουν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν ὄιον, εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, πέντε, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ ἐννέα γράφεται διὰ δύο ν, τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα δι' ἐνός ἐνενήκοντα, ἐνεακόσιοι, ἐνάκις, κλπ.

2) Τὰ τακτικά σημαίνουν τὰξιν, ἣν κατέχει τι σχετικῶς πρὸς ἄλλο· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς τοσ μὲν ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ εἴκοσι, εἰς τοσ δὲ ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἴκοσι καὶ καθεξῆς ὄιον, πρῶτος, τρίτος, τέταρτος, δέκατος, δωδέκατος, τρικαιδέκατος, τεσσαρεσκαιδέκατος, εἰκοστός, τριακοστός, ἑκατοστός, χιλιοστός, δισχιλιοστός, μυριοστός, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ δεύτερος, ἑβδομος καὶ ὄγδοος δὲν καταλήγουσιν εἰς τοσ.

3) Τὰ χρονικά σημαίνουν τὰξιν ἡμέρας καθ' ἣν γίνεται τι· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν τακτικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς αἰος ὄιον, πρωτοεταίος, δευτεταίος, τριταίος, τεταρταίος, κλπ.

4) Τὰ πολλαπλασιαστικά σημαίνουν τὸ ποσάκις τι ἐμπεριέχεται εἰς ἄλλο· γίνονται δὲ κατὰ σύνθεσιν ἀπὸ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων δύο, τρεῖς, τετράκις κατ' ἀποβολὴν τοῦ ς ἢ τῆς συλλαβῆς κισ καὶ τοῦ π.λουσ (ἐκ τοῦ πλός) ὄιον, διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς, πενταπλοῦς, ἑξαπλοῦς, κλπ. τὸ δὲ ἀπλοῦς εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ ἀ(σα σανσρ. sa=ἐν) κατὰ τοῦ πλός-πλοῦς.

ΣΗΜ. Τὰ πολλαπλασιαστικά τοῦ δύο καὶ τρεῖς λέγονται καὶ διδύος καὶ ἀττ. διττός, τρισδός καὶ ἀττ. τριττός.

5) Τὰ ἀναλογικὰ σημαίνουνσι τὸ ποσάκις τι εἶνε μεγαλύτερον ἄλλου· γίνονται δὲ ἐκ τῶν πολλαπλασιαστικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς ἀσιος ἢ (ασίωρ)· οἶον, διπλοῦς-διπλάσιος καὶ (διπλασίωρ), τριπλοῦς-τριπλάσιος καὶ (τριπλασίωρ), κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ συντιθέμενα μετὰ τῆς οὖν προθέσεως ἀποτελοῦσι τὰ διανεμητικὰ καλούμενα ἀριθμητικά· οἶον, σύν-δυο, σύν-τρεις κλπ.

6'. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ σημαίνουνσι ἀφρημένως ἀριθμητικὴν τινα ποσότητα καὶ εἶνε πάντα θηλυκά· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ σπανίως τῶν τακτικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς ας-αδος· οἶον· εἰς, ἐνάς-άδος καὶ συνηθέστερον μόνος-μονάς-άδος, δύο-δύας, τρεῖς-τριάς, τέτταρες-τετράς, πέντε-πεμπτής (μεταγεν. πεντάς), ἕξ-ἑξάς, εἴκοσι-εἰκάς, τριάκοντα-τριακάς, τεσσαράκοντα-σσσαρακοντάς, πεντήκοντα-πεντηκοντάς, ἑκατὸν-ἑκατοντάς, χίλια-χιλιάς, ἑβδομος-ἑβδομάς, ὄγδοος-ὄγδοάς, ἑμπτος-πεμπτάς, κλπ· τὰ δὲ τριάς, τετράς, πεντηκοντάς, ἑκατοντάς, χιλιάς καὶ μυριάς, λεγονται καὶ τριτὺς-ῦος, τετρακτὺς-ῦος, πεντηκοστὺς-ῦος, ἑκατοστὺς-ῦος, χιλιοστὺς-ῦος.

γ'. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα σημαίνουνσι τὸ ποσάκις γίνεται τι ἐν καιρῷ τι, καὶ γίνονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς ακίς· οἶον, τετράκις, πεντάκις, δεκάκις, κλπ., πλην τοῦ δίς καὶ τρίς καὶ τοῦ ἄπαξ (ἐκ τοῦ σα-ά=εἶρ καὶ τοῦ παγ. πῆγγυμι).

ΣΗΜ. α'. Εἰς ἀκίς ἐπιρρήματα σχηματίζονται καὶ ἐκ τῶν ποσοτικῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν· οἶον, πολλάκις, ὀλιγάκις, πλειστάκις, ἰσάκις, ὀσάκις, τοσάκις, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Εἶνε καὶ ἄλλα ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα καταλήγοντα εἰς χῶς καὶ σημαίνουνσι ὅτι γίνεται τι κατὰ δύο ἢ τρεῖς κλπ. τρόπους, καὶ εἰς χα καὶ χη καὶ σημαίνουνσι ὅτι διαιρεῖται εἰς δύο ἢ τρία κλπ. μέρη· οἶον, δι-χῶς-δίχα-διχῆ· τριχῶς-τρίχα-τριχῆ, κλπ.

§ 187. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν εἶνε ἄκλιτα, πάντα δὲ τὰ ἄλλα κλίνονται· ἀλλὰ τὸ μὲν εἰς μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ, τὸ δὲ δύο μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ, τὰ δὲ τρεῖς καὶ τέσσαρες μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ· οἶον·

Ἄρσεν. εἰς, ἐρός, ἐρί, ἔνα.	ὄνομ. καὶ αἰτ. δύο καὶ (δύω).
Θηλ. μία, μιᾶς, μιᾶ, μίαν.	γεν. καὶ δοτ. δυοῖν καὶ (δυεῖν).
Οὐδέτ. ἐρ, ἐρός, ἐρί, ἐρ.	δοτ. πληθ. δυοί (οὐχί ἄττ.).

ΣΗΜ. α'. Τὸ θηλυκὸν μία τοῖζεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα τριτάκλιτα (§ 157)· τὸ δὲ δύο παρὰ μὲν τοῖς Ἄττ. διὰ τοῦ ο γράφεται, παρὰ δὲ τῷ Ὀμήρῳ καὶ ἄλλοις ποιηταῖς ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ ο, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ ω· τὸ δὲ δυεῖν σπανιώτατα ἀπαντᾷ. Τὸ δύο εὐρίσκειται ἐνότῃ καὶ ἄκλιτον.

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ δύο κλίνεται καὶ τὸ ἀμφω ἀμφοῖν· ἐνίοτε ὁμοῦ μένει ἄκλιτον ὡς καὶ τὸ δύο.

Ἄρσεν. καὶ θηλ. *τρεις, τριῶν, τρισί, τρεις.*

Οὐδέτ. *τρία, τριῶν, τρισί, τρία.*

Ἄρσεν. καὶ θηλ. *τέσσαρες, τεσσάρων, τέσσαροι, τέσσαρας.*

Οὐδέτ. *τέσσαρα, τεσσάρων, τέσσαρα, τέσσαρα.*

Τὰ δὲ ἄνω τοῦ ἑκατὸν κλίνονται ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ ὁμαλῶς ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα· οἶον, οἱ διακόσιοι-αἱ διακόσιαι-τὰ διακόσια, οἱ χίλιοι-αἱ χίλιαι-τὰ χίλια, οἱ μύριοι-αἱ μύρια-τὰ μύρια, κλπ. Τιθέμενα ὁμοῦ· ταῦτα μετὰ περιληπτικοῦ ὀνόματος κλίνονται καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ· οἶον, διακοσία-ἵππος, ἵππος χίλια καὶ τριακοσία=ἵπποις, ἄσπις μυρία καὶ τετρακοσία=ἄσπιδοφόροι.

ΣΗΜ. Τὸ μύριοι προπαροξυτονοούμενον μὲν σημαίνει 10000, παροξυτονοούμενον δὲ σημαίνει πάμπολλα, ἀναριθμητοὶ ἢ ἄπειροι καὶ κλίνεται καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ· οἶον, μυρίος χρυσός, μυρία βιβλία, μυρία ὄσα.

§ 188. Τὸ εἰς, μία, ἐν συντιθέμενα μετὰ τοῦ οὐδὲ καὶ μηδὲ παράγουσι τὰ ἀρνητικὰ καὶ ἀπαγορευτικὰ ἀριθμητικὰ, οὐδεὶς καὶ μηδεὶς, τὰ ὅποια κλίνονται ὡς τὰ ἀπλά· οἶον,

ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
οὐδεὶς,	οὐδεμία,	οὐδέν,	μηδεὶς,	μηδεμία,	μηδέν,
οὐδενός,	οὐδεμιάς,	οὐδενός,	μηδενός,	μηδεμιάς,	μηδενός,
οὐδενί,	οὐδεμιᾶ,	οὐδενί,	μηδενί,	μηδεμιᾶ,	μηδενί,
οὐδένα,	οὐδεμίαν,	οὐδέν.	μηδένα,	μηδεμίαν,	μηδέν.

Τὰ ἄρσ. τοῦ οὐδεὶς καὶ μηδεὶς κλίνονται καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ, τὰ δὲ ἄλλα μόνον εἰς τὸν ἐνικόν· οἶον, οὐδένας-οὐδένων-οὐδέσι-οὐδένας, μηδένας-μηδένων-μηδέσι-μηδένας· τὸ δὲ οὐθεὶς-οὐθέν, μηθεὶς-μηθέν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 189. Εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἀριθμητικῶν προτάσσεται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς καὶ ἐπιφέρεται ὁ μεγαλύτερος συνδεδεμένος διὰ τοῦ καὶ, ἢ προτάσσεται ὁ μεγαλύτερος (σπανιώτερον) καὶ ἐπιφέρεται ὁ μικρότερος ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ καὶ, οἶον, πέντε καὶ εἴκοσι, ἢ εἴκοσι πέντε καὶ ἐνίοτε εἴκοσι καὶ πέντε, πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

§ 190. Αἱ ἄμεταξὺ τοῦ δέκα καὶ εἴκοσι ὑπάρχουσαι μονάδες καὶ προτασσόμεναι τῶν δωδεκάδων καὶ ἐπιφερόμεναι συνθέτως γράφονται, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα ἀριθμητικὰ δὲν κλίνονται· οἶον, ἔνδεκα, δώδεκα, τρισκαίδεκα, τεσσαρεσκαίδεκα, πεντεκαίδεκα, ἕκκαίδεκα, ἑπτακαίδεκα, ὀκτωκαίδεκα, ἑννεακαίδεκα· τὸ τρισκαί-

δέκα ὅμως καὶ τεσσαρεσκαίδεκα φέρονται πολλάκις καὶ διηρημένως καὶ κλίνουσι μόνον τὸ πρῶτον συνθετικόν οἶον, τρεῖς τρία-τριῶν-τριῶν καὶ δέκα, τέσσαρες-τέσσαρα τεσσάρων-τέσσαροι καὶ δέκα.

§ 191. Καὶ τὰ σύνθετα τακτικά φέρονται ὡς καὶ τὰ ἀπόλυτα· οἶον, ἐνδέκατος, δωδέκατος, τρισκαίδέκατος, καὶ τρίτος καὶ δέκατος, τεσσαρακαίδέκατος καὶ τέταρτος καὶ δέκατος, πεντεκαίδέκατος, καὶ πέμπτος καὶ δέκατος, ἑκκαίδέκατος καὶ ἕντος καὶ δέκατος, ἑπτακαίδέκατος καὶ ἑβδομος καὶ δέκατος, ὀκτωκαίδέκατος καὶ ὄγδοος καὶ δέκατος, ἐννεακαίδέκατος καὶ ἕνατος καὶ δέκατος, εἰκοστός, εἰκοστός πρῶτος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἀντὶ τοῦ καὶ τίθεται πολλάκις ἡ ἐπὶ μετὰ δοτικῆς (καὶ μάλιστα ἐπὶ ἡμερομηνίας) ἢ ἡ πρὸς οἶον, ἕκτη ἐπὶ εἰκάδι (=26), πέντε ἐπὶ δέκα (=15), ἐπὶ πρὸς τοῖς εἰκοσίν (=27).

ΣΗΜ. β'. Ἐπὶ μεγάλων ἀριθμῶν μεταχειρίζοντο οἱ ἄρχαοὶ τὸ ἀριθμητικὸν οὐσιαστικὸν μυριάς (10000)· οἶον, πέντε μυριάδες (50000), εἰκοσὶ καὶ ἑκατὸν μυριάδες (1200000)· ἔτι δὲ μετεχειρίζοντο τὸ στάδιον καὶ τὸν περσικὸν παράσάγγην.

Κλάσματα καὶ κλασματικοὶ ἀριθμοί.

§ 191*. Ἀμφότεροι οἱ ὄροι τῶν κλασμάτων φέρονται δι' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ἀλλ' ὁ μὲν παρονομαστής πάντοτε κατὰ γενικὴν σύναρθρον, ὁ δὲ ἀριθμητὴς καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις, αἰείποτε ὅμως μετὰ τῆς λέξεως μοῖρα ἢ μέρος προστιθεμένης εἰς ἓνα τῶν δύο ὄρων αὐτῶν οἶον, τῆς Πελοπονηήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοῖρας οἱ Λακεδαιμόνιοι νέμονται (Θουκ. 1, 10)· ὅταν δὲ ὁ παρονομαστής εἶνε μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμητοῦ κατὰ μονάδα, παραλείπεται· οἶον τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) τῆς πόλεως παῖσαν.

§ 191*. Τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκφέρεται ἢ διὰ τῆς λέξεως ἡμισυς ἢ διὰ τοῦ μορίου ἢμι συντιθεμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος· οἶον, ὁ ἡμισυς στρατός, ἢ ὁ ἡμισυς τοῦ στρατοῦ, ἢ ἡμίσεια πόλις, τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ. Ἐὰ δὲ ἄλλα γνήσια κλάσματα φέρονται διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν συνθέτων μετὰ τῆς λέξεως μόριον οἶον, τριτημόριον ($\frac{1}{3}$), τεταρτημόριον ($\frac{1}{4}$), πεμπτημόριον ($\frac{1}{5}$), δεκατημόριον ($\frac{1}{10}$), κλπ.

§ 191***. Ἐὰ δὲ τῶν μικτῶν ἀριθμῶν τὸ μὲν $1\frac{1}{2}$ φέρεται διὰ τῆς λέξεως ἡμιόλιον (ἡμισυ ὄλου) ἢ διὰ τοῦ τρία καὶ τοῦ ἡμι συντιθεμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος· οἶον, δαρεικὸν ἡμιόλιον, ἢ τρία ἡμιδαρεικά. Τὸ δὲ $1\frac{1}{3}$, $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{5}$ φέρονται διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν συνθέτων μετὰ τῆς ἐπί· οἶον, ἐπίτριτος (τόκος) ($1\frac{1}{3}$), ἐπιτέταρτος ($1\frac{1}{4}$), ἐπί-

πεμπτος (1 $\frac{1}{2}$). Οἱ δὲ λοιποὶ μικτοὶ ἀριθμοὶ φέρονται· α') διὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν μετὰ τοῦ ἡμι συνθεσιμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος, ὅταν λαμβάνωνται τὰ ἡμισα μέρη πολλῶν διηρημένων μονάδων οἶον, *πέντε ἡμιτάλαρια* (2 $\frac{1}{2}$), *ἐννέα ἡμιβώλια* (4 $\frac{1}{2}$), κλπ. β') διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ ἡμι συνθεσιμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος, ὅταν λαμβάνηται τὸ ὅλον τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν καὶ παριστόντων ἡλαττωμένον κατὰ μονάδα τὸ ἡμισυ τῆς ἑλλειπούσης μονάδος αὐτῶν οἶον, *τέταρτον ἡμιτάλαρον* (3 $\frac{1}{4}$), *πέμπτον ἡμιτάλαρον* (4 $\frac{1}{2}$), *ἕκτον ἡμιτάλαρον* (5 $\frac{1}{2}$), *ἑβδομον ἡμιτάλαρον* (6 $\frac{1}{2}$) *δέκατον ἡμιτάλαρον* (9 $\frac{1}{2}$) κλπ.

Ἀριθμητικὰ σημεῖα.

§ 192. Ἀριθμητικὰ σημεῖα οἱ παλαιοὶ δὲν εἶχον μετεχειρίζοντο δὲ τὰ 24 γράμματα διαιροῦντες αὐτὰ εἰς τρεῖς τάξεις· 1) ἀπὸ τοῦ α—θ καὶ ἐσήμαινον τὰς μονάδας, 2) ἀπὸ τοῦ ι—π καὶ ἐσήμαινον τὰς δεκάδας, 3) ἀπὸ τοῦ ρ—ω καὶ ἐσήμαινον τὰς ἑκατοντάδας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ἐκάστη τάξει ἔλειπεν ἓν σημεῖον, προσέθηκον πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐννέα εἰς μὲν τὴν τάξιν τῶν μονάδων τὸ Ϝ ὅπερ διὰ τὴν ταχυγραφίαν μετεβλήθη εἰς Ϛ, καὶ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 6· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν δεκάδων τὸ κόππα Ϸ, ὅπερ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 90· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν ἑκατοντάδων τὸ σαμπὶ Ϟ, ὅπερ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 900.¹

§ 193. Τὰ γράμματα ταῦτα ὀξυτονοούμενα μὲν ἐσήμαινον τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας· δεχόμενα δὲ κεραίαν ὑπογεγραμμένην πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐσήμαινον τὰς χιλιάδας.

§ 194. Οἱ Ἄττικοὶ εἶχον ἴδια ἀριθμητικὰ σημεῖα τὰ ἕξ ταῦτα· I(=1), II(=5), Δ(=10), Η(=100), Χ(=1000), Μ(=10000), τὰ ὅποια εἶνε τὰ ἀρκτικὰ γράμματα τῶν παρισταμένων ἀριθμῶν ἔμπερικλείοντες δὲ τὸ Δ, Η, Χ, Μ ἐν τῷ Π ἐσήμαινον τὸν ἐπὶ 5 πολλαπλασιασμὸν αὐτῶν. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει τὴν γραφὴν καὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν ἀριθμητικῶν σημείων, τῶν ἀραβικῶν, ἑλληνικῶν καὶ ἄττικῶν.

¹ Τὸ Ϸ, ὅπερ γράφεται καὶ Q, καὶ τὸ Ϟ εἶνε γράμματα τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς γλώσσης· καὶ τὸ μὲν Ϸ, Q διεσώθη ἐν ἐπιγραφῆς καὶ ἐν τῇ λατινικῇ· προεφέρετο δὲ ὡς κ καὶ ἐγράφετο πρὸ τοῦ ο· οἶον Qόρινθος, ὄρQος, ΣυρQόςιοις καὶ εἰς τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα, τὸ δὲ Ϟ μόνον εἰς τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα διεσώθη. Τὰ δὲ ἀραβικὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1300 μ. Χ. ὑπὸ Μαξίμου Πλανοῦδη.

1-α'-Ι.	10-ι'-Δ.	100 ρ'-Η.
2 β'-ΙΙ.	20-κ'-ΔΔ.	200-σ'-ΗΗ.
3-γ'-ΙΙΙ.	30-λ'-ΔΔΔ.	300-τ'-ΠΗΗ.
4-δ'-ΙΙΙΙ.	40-μ'-ΔΔΔΔ.	400-υ'-ΗΗΗΗ.
5-ε'-Π.	50-ν'- $\overline{\Delta}$ Δ.	500-φ'- $\overline{\Pi}$ Π.
6-ς'-ΠΙ.	60-ξ'- $\overline{\Delta}$ Δ.	600-χ'- $\overline{\Pi}$ Π.
7-ζ'-ΠΙΙ.	70 ο'- $\overline{\Delta}$ ΔΔ.	700 ψ'- $\overline{\Pi}$ ΠΗΗ.
8-η'-ΠΙΙΙ.	80 π'- $\overline{\Delta}$ ΔΔΔ.	800-ω'- $\overline{\Pi}$ ΠΗΗΗ.
9-θ'-ΠΙΙΙΙ.	90 ι'- $\overline{\Delta}$ ΔΔΔΔ.	900 Ϟ'- $\overline{\Pi}$ ΠΗΗΗΗ.
		1000-α'-Χ.
		1890-αωι-λ $\overline{\Pi}$ $\overline{\Pi}$ ΗΗ $\overline{\Delta}$ $\overline{\Delta}$ ΔΔ.

Ἄντωνυμιαί.

§ 195. Αἱ ἄντωνυμιαί εἶνε ἕνδεκα εἰδῶν προσωπικαί, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθεῖς, δεικτικαί, ὀριστικαί ἢ ἐπαναληπτικαί, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι, ἀναφορικά, ἐπιμεριστικά, συσχετικά.

α'. Αἱ προσωπικαὶ ἄντωνυμιαί δηλοῦσι τὰ πρόσωπα τῆς ὀμιλίας· εἶνε δὲ τὰ πρόσωπα τρία· πρῶτον ὁ λαλῶν, δεύτερον ὁ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ λαλῶν, τρίτον τὸ περὶ οὗ γίνεται ὁ λόγος, καὶ εἶνε οὐσιαστικὰ ἰδιόκλιτα μεταπλαστὰ μὴ ἔχοντα κατάληξιν διακριτικὴν γένους πλὴν τῆς τριτοπροσώπου, ἣτις ἔχει ἰδιαίτεράν κατάληξιν διὰ τὴν πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου σφέα, ἀλλὰ καὶ ταύτην σπανίως ἀπαντῶσαν· κλινονται δὲ οὕτως.

Ἐνικός ἀριθμὸς

	α'. προσώπ.	β'. προσώπ.	γ'. προσώπ.
Ὄνομ.	ἐγώ,	σύ,	—
Γεν.	ἐμοῦ καὶ μου,	σοῦ,	οὔ,
Δοτ.	μοὶ καὶ μοι,	σοί,	οἶ,
Αἰτ.	ἐμέ καὶ με.	σέ,	ἔ,
Κλητ.	—	ὦ σύ.	—

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. καὶ αἰτ.	(νῶι) καὶ νῶ,	(σφῶι) καὶ σφῶ,	(σφωῖ),
Γεν. καὶ δοτ.	(νῶιν) καὶ νῶν.	(σφῶιν) καὶ σφῶν.	(σφωῖν).

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡμεῖς,	ὑμεῖς,	σφεῖς, οὐδ. σφέα,
Γεν.	ἡμῶν,	ὑμῶν,	σφῶν,
Δοτ.	ἡμῖν,	ὑμῖν,	σφίσι(ν),
Αἰτ.	ἡμᾶς,	ὑμᾶς.	σφᾶς, οὐδ. σφέα,

ΣΗΜ. α'. Οἱ ἐν παρενθέσει τύποι εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· ἡ δὲ τοῦ γ'. προσώπου ἐνικήν ὄνομ. δὲν ἔχει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτός (§ 593)· καὶ αἱ ἄλλαι δὲ αὐτῆς πτώσεις σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζογράφοις καὶ τότε συνήθως ἐπ' αὐτοπαθείας.

ΣΗΜ. β'. Πρὸς ἔμφασιν προσλαμβάνουσι τὸ περιοριστικὸν γέ καὶ τότε ἡ ἐνική ὄνομ. καὶ δοτ. τοῦ α'. προσώπου ἀνατιθάζουσι τὸν τόνον· οἶον, ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἐμοίγε, ἐμέγε.

§ 196. Τὰ πληθ. τῶν προσ. ἀντωνυμιῶν περισπῶνται πλὴν τοῦ σφίσι, ὡταύτως καὶ ἡ ἐνική γεν. καὶ ἡ δυνική γεν. καὶ δοτ. πλὴν τοῦ σφωίν, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐνική δοτ. τῆς τριτοπροσώπου, οἶ, διότι προσέρχονται ἐκ συναίρεσεως· οἶον, οἶ-οἶ, ἡμέες-ἡμεῖς, κτλ. Τὸ ρώ, καὶ σφῶ ὀξύνονται διότι εἶνε ἀσυναίρετα (§ 134, 7).

β'. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνουσι τὸν κτήτορα ἥτοι τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει τι, παράγονται δὲ ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προσ. ἀντωνυμιῶν προσθέσει ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ τῆς καταλήξεως ος· ἐν δὲ τῷ δυνικῷ καὶ πληθ. τῆς τερος μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ε τοῦ στελέχους τοῦ ἐνικ. ἀριθ. (ἐμέ, σέ)· οἶον,

α'. προσώπ.	β'. προσώπ.	γ'. προσώπ.
ἐμέ, ἐμός-ἡ-όν.	σέ, σός-σῆ-σόν.	ἐ, (ἐός-ἐῆ-ἐόν καὶ
ῥώ, (ῥωίτερος-ἐρα-ον)	σφῶι, (σφωίτερος-α-ον).	ός, ῆ, ὄν.
ἡμε, ἡμέτερος-ἐρα-ον.	ἡμε, ἡμέτερος-α-ον.	σφε, σφέτερος-α-ον.

Κλίνονται δὲ ὁμοκλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ τῆς δυνικῆς ὄνομ. τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς σφωὲ κτητικῆ ἀντωνυμία δὲν παράγεται· πᾶσαι δὲ αἱ ἐν παρενθέσει εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς πεζοῖς· ἀντὶ δὲ τῆς τριτοπροσώπου ἐός-ἐῆ-ἐόν τίθενται αἱ γενικαὶ τῆς αὐτός, αὐτοῦ-αὐτῆς ἢ τῆς αὐτοπαθεῦς ἑαυτοῦ-ἑαυτῆς, ἢ τῆς ἐκεῖνος, ἐκεῖνου-ἐκεῖνης.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἀριθμὸς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐξ ὧν αἱ κτητικαὶ παράγονται, δηλοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν κτητῶν, ὃ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν δηλοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν κτημάτων· οἶον, ὃ ἐμός οἶκος (=ὃ οἶκός μου), τὼ ἐμῶ οἶκω (=οἱ δύο οἶκοί μου), οἱ ἐμοὶ οἶκοι (=οἱ οἶκοί μου), ὃ νωίτερος οἶκος (=ὃ οἶκος ἡμῶν τῶν δύο), τὼ νωιτέρω οἶκω (=οἱ δύο οἶκοι ἡμῶν τῶν δύο), οἱ νωίτεροι οἶκοι (οἱ οἶκοι ἡμῶν τῶν δύο)· ὃ ἡμέτερος οἶκος (=ὃ οἶκος ἡμῶν), τὼ ἡμετέρω οἶκω (=οἱ δύο οἶκοι ἡμῶν), οἱ ἡμέτεροι οἶκοι (=οἱ οἶκοι ἡμῶν), κλπ.

γ'. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας, ἥτοι ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ καὶ πάσχη, καὶ εἶνε σύνθετοι ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτός· καὶ ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ συνθέτως φέρονται, ἐν δὲ τῷ πληθ. τοῦ μὲν α. καὶ β'. προσώπου πάντοτε διηρημένως, τοῦ δὲ γ'. καὶ διηρη-

μένως και συνθέτως· ὀνομαστικᾶς δὲ και κλητικᾶς και δυϊκὸν ἀριθ.
δὲν ἔχουσιν· οἶον,

Ἐνικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἑμαυτοῦ-ῆς,	σεαυτοῦ-ῆς,	ἑαυτοῦ-ῆς-οῦ,
Δοτ.	ἑμαυτῶ-ῆ,	σεαυτῶ-ῆ,	ἑαυτῶ-ῆ-ῶ,
Αἰτ.	ἑμαυτὸν-ῆν.	σεαυτὸν-ῆν.	ἑαυτὸν-ῆν-ό.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν,	ὑμῶν αὐτῶν,	σφῶν αὐτῶν,
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς-αἰς,	ὑμῖν αὐτοῖς-αἰς,	σφίβιν αὐτοῖς-αἰς-οἰς,
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς-ᾶς.	ὑμᾶς αὐτούς-ᾶς.	σφᾶς αὐτούς-ᾶς, (σφέα αὐτά) και συνθέ- τως· ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς- αἰς-οἰς, ἑαυτοῦ-ᾶς-ᾶ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ πληθυντικὰ τῆς τριτοπροσώπου ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς, ἑαυ-
τούς λαμβάνονται ἐνίοτε και ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων· οἶον, ἑαυτοῦς ὠφε-
λοῦμεν, ὠφελεῖτε, ὠφελουσί.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ε τοῦ στελέχους συγκόπεται τοῦ μὲν α'. προσ. πάντοτε,
τοῦ δὲ β'. και γ'. πολλάκις, και τότε ἡ γ'. προσ. αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία
δισύνεται· οἶον, (ἑμαυτοῦ)-ἑμαυτοῦ σεαυτοῦ και σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ και
αὐτοῦ. Καὶ αἱ μὲν τοῦ α'. και β'. προσ. ἔχουσι μόνον ἄρσ. και θηλ. γένος,
αἱ δὲ τοῦ γ'. και οὐδέτερον'.

δ'. Ἡ ἀλλήλοπαθῆς ἀντωνυμία γίνεται κατ' ἐπανάληψιν τοῦ
ἄλλος (ἀλλ-αλλο) ἀποβολῆ τοῦ λ τοῦ δευτέρου ἄλλο και ἐκτάσει
τοῦ α αὐτοῦ εἰς η, και τίθεται ἐπ' ἀλληλοπαθείας ἤτοι, ὅταν δύο
ἢ περισσότερα πρόσωπα ἢ πράγματα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν
ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ εὑρίσκεται μόνον ἐν ταῖς πλαγαῖς πτώσεσι τοῦ
δυϊκοῦ και πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ και κλίνεται ὁμαλῶς οὕτω·

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

	ἄρσεν.	θηλ.	οὐδέτ.
Γεν. και δοτ.	ἀλλήλοιν,	ἀλλήλαιν,	ἀλλήλοιν,
Αἰτ.	ἀλλήλω.	ἀλλήλα.	ἀλλήλω.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἀλλήλων,	ἀλλήλων,	ἀλλήλων,
Δοτ.	ἀλλήλοισ,	ἀλλήλαις.	ἀλλήλοισ,
Αἰτ.	ἀλλήλους.	ἀλλήλας.	ἀλλήλα.

ΣΗΜ. Τὰ δυϊκὰ τοῦ ἄρσ. γένους ἀλλήλοιν, ἀλλήλω λαμβάνονται παρὰ
τοῖς Ἀττικοῖς και ἐπὶ θηλ. γένους.

1 Ἐν Ἀποσπ. Εὐριπ. εὑρηται και τὸ οὐδέτερον γένος τῆς τοῦ β'. προ-
σώπου· οἶον, φίλον ξύλον ἔγειρέ μοι σεαυτοῦ.

ε'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ διὰ μὲν τῆς οὗτος δεικνύμεν τὰ πλησίον, διὰ δὲ τῆς ἐκεῖνος τὰ μακρὰν, διὰ δὲ τῆς ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερώς ὁρατὰ καὶ οἰοεὶ δακτυλοδεικτούμενα.

1) Ἡ οὗτος, αὕτη, τοῦτο κλίνεται οὕτως :

Ἄρσ. οὗτος, τούτου, τούτῳ, τοῦτον, ὦ οὗτος· τούτῳ, τούτῳιν· οὗτοι, τούτων, τούτοις, τούτους, ὦ οὔτοι.

Θηλ. αὕτη, ταύτης, ταύτῃ, ταύτην, ὦ αὕτη· ταῦτα ταύταιν· αἷται, τούτων, ταύταις, ταύτας, ὦ αὔται.

Οὐδέτ. τοῦτο, τούτου, τούτῳ, τούτο· τούτῳ, τούτῳιν· ταῦτα τούτων, τούτοις, ταῦτα.

ΣΗΜ. Οὐδεμία ἀντωνυμία ἔχει κλητικὴν πλὴν τῆς σύ, ὦ σύ, καὶ τῆς οὗτος, αὕτη· ὦ οὗτος ὦ αὕτη, τὴν ὁποίαν μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ εἰς τὰς ἀναφωνήσεις ἢ προσκλήσεις προσώπων ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα δὲν ἐγνώριζον ἢ δὲν ἤθελον νὰ ἐκφωνήσωσιν.

2) Ἡ ἐκεῖνος γίνεται ἐκ τοῦ κείνος, προσλήψει ἐν ἀρχῇ τοῦ ε καὶ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον.

3) Ἡ ὅδε-ἡδε-τόδε, εἶνε τὸ ἄρθρον ὁ-ἡ-τὸ μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δε, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. ὅδε, τοῦδε, τῷδε, τόνδε· ὡδε, τοῖνδε· οἷδε, τῶνδε, τοῖςδε, τούςδε.

Θηλ. ἡδε, τῆςδε, τῇδε, τήνδε· τάδε, ταῖνδε· αἷδε, τῶνδε, ταιςδε, τάςδε.

Οὐδέτ. τόδε, τοῦδε, τῷδε, τόνδε· τώδε, τοῖνδε· τάδε, τῶνδε, τοῖςδε, τάςδε.

ΣΗΜ. α'. Τὰ δυνικὰ τοῦ ἄρσεν. γένους, τούτῳ, τούτῳιν, ὦδε, τοῖνδε, λαμβάνονται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ ἐπὶ θηλ. γένους.

ΣΗΜ. β'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι πρὸς ἐπίτασιν τῆς δεῖξιν προσλαμβάνουσι τὸ ι, ὅπερ λέγεται προσχηματισμὸς καὶ ἐκκρούει τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα α, ε, ο, καὶ δίζυεται· οἶον, οὗτος-οὔτοςί, αὕτη-αὔτηί, τοῦτο-τούτί· ταῦτα-ταυτί, ἐκεῖνος-ἐκεινοσί, ὅδε-ὀδί.

γ'. Ὀριστικὴ ἢ ἐπαγαληπτικὴ ἀντωνυμία εἶνε μόνον ἡ αὐτὸς-αὕτη-αὐτό, καὶ σημαίνει διαστολὴν καὶ ἐν πλαγίᾳ πτώσει καὶ ἐπανάληψιν προειρημένου προσώπου ἢ πράγματός τινος καὶ κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον· οἶον, αὐτὸς-αὕτη-αὐτό, γεν. αὐτοῦ-αὐτῆς-αὐτοῦ, κτλ.

ΣΗΜ. Προσλαμβάνουσα δὲ τὸ ἄρθρον κινᾶται μετ' αὐτοῦ καὶ τότε τὸ οὐδέτερον καταλήγει εἰς ο καὶ ον (§ 167) καὶ σημαίνει τυχρότητα· οἶον, ὁ αὐτὸς-(αὐτός), τὸ αὐτὸ ταῦτὸ καὶ ταῦτόν.

ζ'. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαὶ εἶνε τίς, τί, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, πόστιος, ποστατός, ποδαπός καὶ χρησιμεύουσι εἰς τὰς ἐρωτήσεις· κλίνονται δὲ πᾶσαι ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν α'. καὶ β'. κλίσειν πλήν τῆς τίς, ἥτις εἶνε δικατάληκτος καὶ κλίνεται κατὰ τὴν γ'. κλίσιν οὕτως·

Ἄρσ. καὶ Θηλ. τίς, τίνος, τίνι, τίνα· τίρε, τίνοιν· τίρες, τίνων, τίσι, τίνας.

Οὐδέτ. τί, τίνος, τίνι, τί· τίρε, τίνοιν· τίνα, τίνων, τίσι, τίνα.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, 1) δὲν ἐγκλίνεται, 2) παντοῦ τονίζεται ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς, 3) ἔχει γενικὴν τίνος καὶ τοῦ, δοτ. τίνι καὶ τῷ, 4) τὸ τοῦ καὶ τῷ προφέρονται ἐντονώτερον ἢ τὰ ὁμόφωνα αὐτοῖς ἄρθρα.

η'. Ἀόριστοι ἀντωνυμιαὶ εἶνε ἡ τίς, τί καὶ δεῖρα καὶ σημαίνουσι, ὅτι τὸ -περὶ οὗ λόγος πρόσωπον ἢ πράγμα εἶνε ἀόριστον· σημειωτέον δὲ ὅτι·

α'. Ἡ τίς 1) κλίνεται κατὰ τὴν τρίτην κλίσειν, 2) ἐγκλίνεται, 3) τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης, 4) ἔχει γεν. τινός καὶ του δοτ. τινὶ καὶ τῷ καὶ πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου τινὰ καὶ ἄττα· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. καὶ Θηλ. τίς, τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τινά· τινέ, τινοῖν· τινές, τινῶν, τισί, τινάς.

Οὐδ. τί, τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τί· τινέ, τινοῖν· τινὰ καὶ ἄττα, τινῶν, τισί, τινὰ καὶ ἄττα.

β'. Ἡ δεῖρα, ἥτις κυρίως δὲν εἶνε ἀόριστος, διότι δὲν σημαίνει ἀόριστον, ἀλλ' ὠρισμένον τοῦ ὁποίου ὁμῶς ἢ δὲν γνωρίζομεν τὸ ὄνομα ἢ δὲν θέλομεν νὰ ἐκφράσωμεν αὐτὸ, συχνάκις δὲν κλίνεται, πολλάκις δὲ κλίνεται ὡς τριγενῆς καὶ μονοκατάληκτος οὕτως· ὁ, ἡ, τὸ δεῖρα, τοῦ, τῆς δεῖρος, τῷ, τῇ δεῖρι, τόν, τήν, τὸ δεῖρα· πληθ. οἱ δεῖρα, τῶν δεῖρων, τοῖς δεῖρα, τοῖς δεῖρας.

ΣΗΜ. α'. Ἡ δεῖρα στερεῖται τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς δοτ. πληθ. Τὸ δὲ θηλ. καὶ οὐδέτερον γένος τοῦ πληθ. ἀριθμοῦ δὲν ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας συγκαταλέγουσί τινες καὶ τὸ ἐνοι-ἐνιοι-ἐνια, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ¹, καὶ τὸ πᾶς-πᾶσα-πᾶν καὶ τὸ ἅπας-ἅπασα ἅπαν, ἅπερ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν γ' καὶ α' κλίσειν.

θ'. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία εἶνε ἡ δε-ἡ-ὁ, καὶ σημαίνει ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων εἰρημένων ἢ ῥηθησομένων καὶ κλίνεται

1 Ἄλλὰ καὶ ἔτιον ἐρύθημα (Ξενφ. κυν. 5, 18).

ὀμαλῶς, ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον κατὰ τὴν β'. καὶ α'. κλίσει οὕτως·

Ἄρσεν. ὄς, οὐ, ᾧ, ὄν· ὄ, οἶν· οἶ, ὶν, οἶς, οὔς.

Θῆλ. ἦ, ἦς, ἦ, ἦν· ἄ, αἶν· αἶ, ὶν, αἶς, αῖς.

Οὐδέτ. ὄ, οὐ, ᾧ, ὄ· οἶν· ἄ, ὶν, οἶς, ἄ.

Αὕτη προσλαμβάνει·

1) Τὸ περ, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ὅςπερ-οὔπερ, ἥπερ-ἦςπερ, ὅπερ-οὔπερ, κλπ.

2) Τὴν ἀόριστον τίς καὶ τί καὶ σχηματίζει τὴν ἀοριστολογικὴν ὅστις-ἦτις-ὄ,τι, τῆς ὁποίας ἐκάτερον μέρος κλίνεται κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κλίσει· οἶον,

Ἄρσεν. ὅστις, οὔτινος, ᾧτινι, ὄντινα· ὅτινε, οἶντινοῖν· οἴτινες, ὄντινων, οἶτσισι, οὔστινας.

Θῆλ. ἦτις, ἦστινος, ἦτινι, ἦντινα· ἄτινε, αἶντινοῖν· αἴτινες, ὄντινων, αἶτσισι, ἄστινας.

Οὐδέτ. ὄ,τι, οὔτινος, ᾧτινι, ὄ,τι· ὅτινε, οἶντινοῖν· ἄτινα, ὄντινων, οἶτσισι, ἄτινα.

ΣΗΜ. Μεταξὺ τοῦ ὄτι οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ γράφουσιν ὑποδιαστολὴν (ὄ,τι) πρὸς διάκρισιν τοῦ συνδέσμου ὄτι, οἱ δὲ νεώτεροι γράφουσιν αὐτὸ ἄνευ ὑποδιαστολῆς, ἀλλὰ κατὰ διάστασιν (ὄτι). Τὸ δὲ ὄστις καὶ ὄ,τι ἔχουσι καὶ γεν. ἐνικὴν ὄτου καὶ ὄτι. ὄτω, καὶ σπανίως πληθ. γεν. ὄτων, καὶ ὄτι. ὄτοις· τὸ δὲ οὐδέτερον ἔχει καὶ πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. ἄττα.

ι'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἢ ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ σημαίνουσιν ἐπιμερισμὸν καὶ κλίνονται ὀμαλῶς κατὰ τὴν β'. καὶ α'. κλίσει ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἕτερος τιθεμένη μετὰ τοῦ ἄρθρου συγχιρᾶται (§ 61).—Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι διασύνονται πλὴν τῆς ἄλλος (§ 41 γ').

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰς ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας συγκαταλέγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὸ ἀμφότερος, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ θυϊκῷ ἀριθμῷ καὶ συνηθέστατα ἐν τῷ πληθ.¹, καὶ τὸ ἀμφω, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ θυϊκῷ· οἶον, ἀμφοῖν, ἀμφοῖν.

ια'. Αἱ οὐσχετικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνουσι τὴν μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων ἀμοιβαίαν σχέσιν, καὶ εἶνε τεσσάρων εἰδῶν· ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι, δεικτικαί, ἀναφορικαί καὶ κλίνονται ὀμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν β'. καὶ α'. κλίσει.

§ 197. Αἱ δεικτικαὶ οὐσχετικαὶ ἀντωνυμίαι ἐπιτείνονται προσ-

¹ Παρὰ Πλάτωνι εὐρηται ἐνίοτε καὶ ἡ ἐνικ. ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου ἀμφοτέρων.

λαμβάνουσαι 1) τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ καὶ καταβιβάζουσαι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, 2) τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν υτοσ-υτη-υτο καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτῆς· εἶνε δὲ αὗται·

Ἔρωτ. ποιος ;	Ἄδρ. ποιός.	Δεικτ. (τοῖος), τοιόςδε, τοιούτος.	Ἄναφορ. οἶος, ὀποιος.
πόσος ;	ποσός.	(τόσος), τοσόςδε, τοσοῦτος.	ὄσος, ὀπόσος.
πηλίκος ;	ἡλίκος.	τηλίκος, τηλικόςδε, τηλικούτος.	ἡλίκος, ὀπηλίκος.
τίς ; πότερος ;	τίς. πότερος.	ὄδε. ἕτερος.	ὄς, ὄστις. ὀπότερος.

Αἱ δεικτικαὶ κλίνονται οὕτως·

Ἄρσεν. τοιούτος, τοιούτου, τοιούτω, τοιούτον· τοιούτω, τοιούτων· τοιούτοι, τοιούτων, τριούτοις, τοιούτους.

Θηλ. τοιαύτη, τοιαύτης, τοιαύτη, τοιαύτην· τοιαῦτα, τοιαύται, τοιαύτων, τοιαύταις, τοιαύτας.

Οὐδέτ. τοιούτῳ(ν), τοιούτου, τοιούτῳ, τοιούτῳ(ν)· τοιούτῳ, τοιούτων· τοιαῦτα, τοιούτων, τοιούτοις, τοιαῦτα.

Οὕτω κλίνεται καὶ ἡ τοσοῦτος καὶ τηλικούτος.

ΣΗΜ. α'. Ἡ μὲν ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος, ἡ δὲ πόσος ἐπὶ ποσότητος, ἡ δὲ πηλίκος ἐπὶ μεγέθους καὶ ἡλικίας, ἡ δὲ τίς ἐπὶ οὐσίας, ἡ δὲ πότερος ἐπὶ дуάδος. Ἡ δὲ τοῖος καὶ τόσος σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζοῖς.

ΣΗΜ. β'. Καὶ αἱ σχετικαὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι προσλαμβάνουσι τὸν προσχηματισμὸν ἰ· οἶον, τοιουτοσί, τοσουτοσί, κλπ. Αἱ δὲ ἐπιτεταμέναι ἀναφορικαὶ (ὄσπερ, ὄστις) καὶ αἱ σχετικαὶ ἀναφορικαὶ προσλαμβάνουσι τὰ μόρια οὔν, δὴ, δῆποτε, διπλοτοῦν καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτῶν καὶ κλίνουσι μόνον τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, τὰ δὲ μόρια μένουσι ἀκλιτα· οἶον, ὄσπεροῦν, οὔπεροῦν, φλεροῦν, κλπ. ὄστιςδῆποτε, ὄστινοςδῆποτε, φτινιδῆποτε, κλπ., ὄστιςδιπλοτοῦν, οὔτινοςδιπλοτοῦν, φτινιδιπλοτοῦν, κλπ., ὀποιοσοῦν, ὀποιοσοῦν, ὀποιοφοῦν, κλπ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§ 198. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶνε ὀκτώ· ἀριθμός, πρόσπορ, διάθεσις, φωνή, χρόνος, ἔγκλισις, θέμα, συζυγία.

§ 199. Ἀριθμοὶ εἶνε τρεῖς· ἐνικός γράφομαι, δυϊκός (γραφόμεθον), πληθυντικὸς γράφομεθα.

§ 200. Πρόσωπα εἶνε τρία· πρῶτον γράφω, δεύτερον γράφεις, τρίτον γράφει.

§ 201. Διάθεσις λέγεται ἡ κατάστασις ἐν ἣ εὐρίσκεται τὸ ὑποκειμενον· εἶνε δὲ αἱ διαθέσεις τέσσαρες· ἐνεργητικῆ, παθητικῆ, οὐδέτερα καὶ μέση· διὸ καὶ τὰ ῥήματα εἶνε ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα καὶ μέσα. Καὶ ἐνεργητικά μὲν λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκειμενον ἐνεργεῖ· οἶον, τύπτω τὸν παῖδα· παθητικά δέ, ὅσα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκειμενον πάσχει· οἶον, ὁ παῖς τύπτεται ὑπ' ἐμοῦ· οὐδέτερα δὲ ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκειμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' ἀπλῶς εὐρίσκεται ἐν τινι καταστάσει· οἶον, ζῶ, ὑγιαίνω· μέσα δὲ ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκειμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει· οἶον, λούομαι, ἐνδύομαι.

ΣΗΜ. Τὰ ἐνεργητικά ῥήματα λέγονται μεταβατικά μὲν, ὅταν ἡ ἐέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβιῇ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἶον, τύπτω τὸν παῖδα· ἀμετάβητα δέ, ὅταν ἡ ἐνεργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβιῇ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· οἶον, σπιδῶ, τρέχω, βαίνω. Καὶ τὰ μὲν μεταβατικά σχηματίζονται καὶ παθητικῶς· οἶον, τύπτω καὶ τύπτομαι· τὰ δὲ ἀμετάβητα καὶ οὐδέτερα μόνον ἐνεργητικῶς· οἶον, βαίνω, τρέχω, ὑγιαίνω, ζῶ.

§ 202. Φωνῆ ῥήματος λέγονται αἱ καταλήξεις, δι' ὧν ἐκφράζονται αἱ διαθέσεις· εἶνε δὲ αἱ φωναὶ δύο, ἐνεργητικῆ ω καὶ μι, καὶ μέση μαι. Καὶ ἡ μὲν ω καὶ μι ἐκφράζει τὴν ἐνεργητικὴν καὶ οὐδέτεραν διαθεσιν· οἶον, τύπτω, δίδωμι, ὑγιαίνω· ἡ δὲ μαι τὴν μέσην καὶ παθητικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν οὐδέτεραν· οἶον, τύπτομαι, λούομαι, κείμαι.

ΣΗΜ. Πολλὰ ῥήματα ἀποθέμενα τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν ἔχουσι μόνον τὴν μέσην· οἶον, ἐργάζομαι, ἐπιμελοῦμαι, δύναμαι, δέχομαι, κλπ. τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται ἀποθετικά· Ἄλλα δὲ ἄλλιν ἔχουσι μόνον τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν μετὰ παθητικῆς διαθέσεως· οἶον, πᾶσχω, νοσῶ, θνήσκω, κλπ. τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται παθητικά αὐτοπαθῆ.

§ 203. Χρόνος λέγεται ὁ καιρὸς, καθ' ὃν τὸ ὑποκειμενον εὐρίσκεται ἐν μιᾷ τῶν τεσσάρων διαθέσεων· εἶνε δὲ οἱ χρόνοι εἴς.

- 1) Ἐνεστώς, ὅστις σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· οἶον, γράφω (τώρα γράφω)
- 2) Παρατατικός, ὅστις σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκές σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· οἶον, ἔγραφα (ὅτε ἦλθες).
- 3) Μέλλων, ὅστις σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἅπαξ ἢ πολυλάκις· οἶον, γράψω (θὰ γράψω ἢ θὰ γραφῶ).
- 4) Ἀόριστος, ὅστις σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀπολύτως καὶ ἀσχέτως· οἶον, ἔγραφα.

5) *Παρακείμενος*, ὅστις σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σφύζομενον συνθήκῳ τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, γράφα (ἔχω γράψαι ἢ ἔχω γραμμένον).

6) *ὑπερσυντέλικος*, ὅστις σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σφύζομενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἷον, ἐργάσασθαι (εἶχα γράψαι ἢ εἶχα γραμμένον).

§ 204. Πάντες οἱ χρόνοι πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατ. καὶ τοῦ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔχουσι καὶ δευτέρους, οἵτινες δὲν διαφέρουσι κατὰ σημασίαν τῶν πρώτων· ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ὑπάρχει καὶ τρίτος μέλ., ὅστις λέγεται *τετελεσμένος* (μετ' ὀλίγ.) μέλλον καὶ σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι· οἷον, ἡ πολυτεία κεκοσμησεται (θά κοσμηθῆ καὶ θά μένη κεκοσμημένη).

ΣΗΜ. Ἐπειδὴ οἱ δευτέροι χρόνοι δὲν διαφέρουσι τῶν πρώτων κατὰ σημασίαν, διὰ τοῦτο ἕσα ῥήματα ἔχουσι τοὺς πρώτους χρόνους δὲν ἔχουσι τοὺς δευτέρους· ἐὰν δὲ ῥήματι ἔχη καὶ τοὺς πρώτους καὶ τοὺς δευτέρους, οἱ μὲν πρότοι εἶνε μεταβατικοί, οἱ δὲ δευτέροι ἀμετάβατοι ἢ οὐδέτεροι· οἷον, πέπεικα καὶ πέποιθα, πέπραχα, καὶ πέπραγα. ἔδυσα καὶ ἔδυν, ἔφυσα καὶ ἔφυν, ἔστησα καὶ ἔστην· ὁ δὲ β'. παρακ. ἔβηθρα ἔχει παρὰ τοῖς Ἄττ. ἐνεργ. σημασίαν, ὁ δὲ ὄλωλα παθητικὴν· μόνον δὲ τὸ ῥήμα τρέπω ἔχει ἐν χρήσει ἅπαντας τοὺς ἄορ. α'. καὶ β'. οἷον, ἐτρέψα, ἐτραπον, ἐτρέψαμην, ἐτραπόμην, ἐτρέφθην, ἐτράπην. Οἱ δευτέροι χρόνοι εἶνε παλαιότεροι τῶν πρώτων.

§ 205. *Μέλ. Δωρικὸς*. Ὁ Δωρικὸς μέλ. γίνεται κατὰ τροπὴν τοῦ ἰ τῆς ἀρχαίας καταλήξεως ἰῶ εἰς ε καὶ συναϊρεῖται· οἷον, ἄρχω (ἀρξῶ), ἀρξέω-ῶ, ἀρξομαι, ἀρξέομαι-οῖμαι. Παρὰ δὲ τοῖς Ἄττικοῖς ἔμειναν μόνον οἱ ἐξῆς μέσοι μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς· φέρω-φευξομαι, πίπτω-πεσοῦμαι, παίζω-παιξομαι, πλέω-πλευσομαι, ρέω-ρευσομαι, κλαίω-κλαισομαι.

§ 206. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διαιροῦνται εἰς ἀρктиκὸς καὶ παραγομένους· καὶ ἀρктиκοὶ μὲν εἶνε ὁ ἐνεστ., ὁ παρακ. καὶ μέλ., παραγόμενοι δὲ ὁ παρατ., ὑπερσ. καὶ ἄορ. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι λέγονται καὶ ἱστορικοί, διότι δι' αὐτῶν ἱστοροῦμεν τὰ παρελθόντα· ὁ δὲ παρατ., παρακ., ὑπερσ. καὶ ἄορ. λέγονται *παραχημένοι*, διότι δηλοῦσι τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου παρελθοῦσαν.

§ 207. *Ἐγκλίσις* λέγεται ὁ τύπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες.

1) Ὀριστική, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν ὠρισμένην καὶ θετικὴν ἢ ὡς τοιαύτην ὑποτιθεμένην καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς· οἷον, γράφω, οὐ θέλω.

2) Ὑποτακτική, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν ὡς προσδοκωμένην

καὶ ὑποτασσομένην εἰς τι προηγούμενον ἢ ἐπιφερόμενον οἶον, εἰάν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.

3) *Εὐκτική*, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν ὡς ἐπιθυμητὴν εἰς τὸν λαλοῦντα ἢ καὶ δυνατὴν νὰ γείνη· οἶον, *γέροίτο μοι ἀγαθόν τι* = εἶθε νὰ μου γείνη τι καλόν, *γέροιτ' ἄν ὁ φαῦλος ἀγαθός* = δύναται ὁ φαῦλος νὰ γείνη ἀγαθός.

4) *Προστακτική*, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν προστακτικῶς ἐκ μέρους τοῦ λαλοῦντος· οἶον, *παῖ, ἄπτε λύχνον*.

§ 208. Εἰς τὰς ἐγκλίσεις καταλέγουσι καὶ τὸ *ἀπαρέμφατον*, ὅπερ δηλοῖ ἀπλῶς τὴν διάθεσιν μὴ παρεμφαίνον πρόσωπον μὴδὲ ἀριθμὸν, καὶ τὴν *μετοχήν*, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπαρέμφατον εἶνε ὄνομα οὐσιαστικὸν ῥηματικὸν ἄκλιτον, ἡ δὲ μετοχὴ ῥηματικὸν ἐπιθετον.

ΣΗΜ. Ἡ ὑποτ. καὶ προστ. μέλλοντα δὲν ἔχουσιν· ὁ δὲ παρατ. καὶ ὑπερσ. δὲ ἀρχοῦσι μόνον ἐν τῇ ἑριστ., ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι καὶ τῇ μετοχῇ ταῦτιζονται κατὰ τὸν τύπον (οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν σημασίαν), ὁ μὲν παρατ. τῷ ἐνεστ. ὁ δὲ ὑπερσ. τῷ παρακειμένῳ.

§ 209. *Θέμα* λέγεται τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεργητ. ἐνεστῶτος τῆς ἑριστικῆς ἐγκλίσεως· διότι αὐτὸ τίθεται ὡς βᾶσις πασῶν τῶν μεταβολῶν, ὅσας τὸ ῥῆμα ἐν τῷ σχηματισμῷ ἐπιδέχεται· εἶνε δὲ τὰ θέματα τρία· *βαρυτόνον*, ὅταν λήγῃ εἰς ω ἄτονον· οἶον, *λείπω*· *περισπώμενον*, ὅταν λήγῃ εἰς ω περισπώμενον· οἶον, *τιμῶ*· εἰς *μι*, ὅταν λήγῃ εἰς *μι*· οἶον, *ἴστημι*.

§ 210. *Συζυγία* λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβάλλονται αἱ καταλήξεις τοῦ ῥήματος, ἐν τῷ σχηματισμῷ αὐτοῦ· εἶνε δὲ αἱ συζυγίαι ὀκτώ· μία τῶν *βαρυτόνων*, τρεῖς τῶν *περισπώμενων* καὶ τέσσαρες τῶν εἰς *μι*.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 211. Πρὸς ὀρθὸν σχηματισμὸν παντὸς ῥήματος ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τὸ ῥηματικὸν στέλεχος αὐτοῦ, τὸν χαρακτῆρα, τὴν αὐξησην, τὸν ἀναδιπλοισμὸν, τοὺς χρονικοὺς χαρακτῆρας, τὰ συνδετικὰ φωνήεντα καὶ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις.

α'. Ῥηματικὸν στέλεχος καὶ χαρακτῆρ τοῦ ῥήματος.

§ 212. Τὸ ῥηματικὸν στέλεχος τοῦ ἐνεστῶτος εἶνε καθαρὸν ἢ μὴ καθαρὸν· καὶ καθαρὸν μὲν στέλεχος τοῦ ἐνεστῶτος λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ προστιθεμένων ἀμέσως τῶν χρονικῶν χαρακτῆρων, τῶν συνδετικῶν φωνηέντων καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων σχηματίζονται πάντες-οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος· οἶον, *λύ-ω*, *λύ-σω*, *λέλυ-κα*, *γρά-φω*, *γρά-ψω*, *ἔγραψα*. Μὴ καθα-

ρὸν δὲ ἐκείνο, ἐξ οὗ σχηματίζεται μόνον ὁ ἐνεστ. καὶ παρατ., οἱ δὲ ἄλλοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ καθαρῶ· οἶον, *καλύπτω*, *ἐκάλυπτον*, *καλύψω* (ἐκ τοῦ *καλυβ*), *κεκάλυφα*, κλπ.

ΣΗΜ. Πολλῶ, δυσυλλάβων ῥημάτων τὸ στελεχος τοῦ ἐνεστώτος ταυτίζεται τῇ ρίζῃ τοῦ ῥήματος· οἶον, *λέγ-ω*, *πιλέκ-ω*, *ἄρχ-ω*, *γράφ-ω*, κλπ.

§ 213. Καὶ ὁ χαρακτήρ ἐν τῷ ἐνεστώτι εἶνε καθαρὸς πρωτόθετος ἢ μεταβεβλημένος· καὶ καθαρὸς μὲν λέγεται ὁ χαρακτήρ, ὅταν εἶνε φωνῆεν ἢ δίφθογγος ἢ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον ἢ δύο σύμφωνα ἀμετάβολον πρὸ ἀφώνου· οἶον, *τιμά-ω*, *ποιέ-ω*, *δηλό-ω*, *δουλεύ-ω*, *γράφ-ω*, *ἀμέλγ-ω*, *πέμπ-ω*. Μεταβεβλημένος δὲ ὅταν εἶνε ἐν διπλοῦν σύμφωνον ἢ δύο ἀπλά σύμφωνα οὐχὶ ἀμετάβολον πρὸ συμφώνου· οἶον, *ρομίζ-ω*, *ἀλέξ-ω*, *ἔψ-ω*, *καλύπτ-ω*, *πράττ-ω*, *πράσσω-ω*, *ἀγγέλλ-ω*, *γράφω-ω*.

§ 213*. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα διαιροῦνται·

α. εἰς ἀφωνόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτήρα ἀφώνου· οἶον, *λέγ-ω*, *γράφ-ω*, *λείπ-ω*.

β'. ὑγρόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτήρα ὑγρόν· οἶον, *ἀγγέλλ-ω*, *νέμ-ω*, *κρίν-ω*, *σπεύρ-ω*.

γ'. φωνηεντόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτήρα φωνῆεν ἢ δίφθογγον οἶον, *λύ-ω*, *τιμά-ω*, *ποιέ-ω*, *βασιλεύ-ω*.

§ 214. Οἱ δεῦτεροι χρόνοι ἔχουσι πάντοτε τὸν καθαρὸν χαρακτήρα τοῦ στελέχους τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, *λείπω*, *λείλοιπα*, *ἔλιπον*.

§ 215. Οἱ δεῦτεροι μέλ. καὶ ἀόρ. σχηματίζονται πάντοτε ἐκ τῆς ρίζης, ἥτις εἶνε πάντοτε βραχεῖα (§ 94)· οἶον, *βάλλω*, *βαλῶ-ἔβαλον*, *λείπω-ἔλιπον*, πλὴν τοῦ ἡ.λ.λάγην.

β'. Αὐξήσις:

§ 216. Ἡ αὐξήσις εἶνε σημεῖον τοῦ παρελθόντος, διὸ γίνεται εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους (παρατ., ἀόρ., ὑπερσ.) τῆς ὀριστικῆς καὶ εἶνε διττῆ·

1) *συλλαβική*, ἥτις εἶνε ε ψιλούμενον, ὅπερ τίθεται ἐν ἀρχῇ τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων· οἶον, *στέλλω* ἔστειλα-ἔστάλκειν.

2) *χροσική*, ἥτις εἶνε τροπή τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος·

τρέπεται δὲ τὸ

α	εἰς	η'	ἀκούω-ἤκουον, ἄδω-ἤδον.
ε	»	η'	ἐλαύνω-ἤλαυνον.
ο	»	ω'	ὄνειδίζω-ὄνειδιζον.
αι	»	η'	αἰσθάνομαι-ἤσθανόμην.

αυ εἰς ην·	αὐξάνω-πύξανον.
οι » φ·	οικτεῖρω-ψικτερον.
εἰ » εἰ·	ἰκετεύω-ἰκέτευον.
υἱ » υἱ·	ὑβρίζω-ὑβρίζον.

ΣΗΜ. Ἡ αὐξήσις λέγεται συλλαβικὴ μὲν, διότι τὸ ῥῆμα αὐξάνει κατὰ συλλαβὴν· χρονικὴ δέ, διότι τὸ ῥῆμα αὐξάνει κατὰ χρόνον.

§ 217. Δὲν αὐξάνουσι 1) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος η, ω, ε, υ, καὶ ἀπὸ τῶν διφθόγγων εἰ, ου, ευ· οἶον, ἦκω-ἦκον, ὠφέλω-ὠφέλου, ἰσχύω ἰσχυον, ὕω-ὑον, εἶκω-εἶκον, οὐτάζω-οὐτάζον, εὐρίσκω-εὐρίσκον· 2) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ αυ καὶ οι πρὸ φωνήεντος οἶον, ἀναίρω-ἀναιρον, καὶ (ἠναιρον), οἰακίζω-οἰακίζον¹. 3) τὸ οἰκουρῶ-οἰκοῦρον καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ οἴστρου παράγωγα ἢ παρὰ σύνθετα· οἶον, οἰστράω-οἰστραον, οἰστρηλατῶ-οἰστρηλάτουρ.

ΣΗΜ. Τὸ εἰκάζω ἀττικῶς τρέπει ἐνίοτε τὸ εἰ εἰς η· οἶον, ἦκαζον· τὰ δὲ ἀρχόμενα ἀπὸ ευ ἀπλᾶ, τρέπουσιν ἐνίοτε τὸ ευ εἰς ην· εὐρίσκω-πύρισκον, πύρον, εὐχόμεναι-πύξαιμην· τὸ δὲ ὠθέω ὠνέομαι καὶ οὐρέω αὐξάνουσι συνηθέστατα συλλαβικῶς· οἶον, ἐώθουν, ἐωνούμην, ἐούρουν.

§ 218. Τρέπουσι τὸ ε εἰς εἰ τὸ ἔχω-εἶχον, εἶω-εἶαον, εἶθίζω-εἶθίζον, εἰλισσω-εἰλισσον, εἰλω-εἰλικον, (εἰκῶν)-εἰλικουσα, εἶρω-εἶροπον, εἶρπύζω-εἶρπυζον, εἶργάζομαι-εἶργαζόμεν, εἶσιτάω-εἰσιτίαον, εἶπομαι-εἶπόμην, (εἶλω)-εἶλωρ, (εἶω) εἶμην.

ΣΗΜ. Ἡ τροπὴ αὕτη προήλθεν ἐκ συναίρεσεως τοῦ εε εἰς εἰ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ σ, ἢ φ, διότι τὸ πάλαι τὰ ῥήματα ταῦτα ἤρχιζον ἐξ ἑνὸς τούτων τῶν γραμμάτων· οἶον, σέχω-ἐσεχον-εσεχον-εἶχον, φελω-εφελων-εελων εἶλκον.

§ 219. Τὸ ἐορτάζω καὶ οἱ ὑπερσυντέλικοι τῶν ἀπὸ εο ἀρχόμεναν παρακειμένων τρέπουσι τὸ ο εἰς ω καὶ φυλάττουσι τὸ ἀρκτικὸν ε· οἶον, ἐορτάζω-ἐώρταζον, εἰκα-ἐφέκειν, εἰλοπα-ἐώλπειν, ἐοργα-ἐώργειν. Τοῦτο γίνεται ἀναστροφῇ χρόνου· οἶον, ἠόρταζον-ἐώρταζον, κλπ.

§ 220. Τὸ ὄραω, ἀνοίγω καὶ οἰνοχοεῶ (παρὰ ποιητ.) ἔχουσι καὶ τὰς δύο αὐξήσεις συγχρόνως· οἶον, ἐώραον, ἀνέφωρον, ἐφροχόουρ.

ΣΗΜ. Τοῦτο γίνεται ἀποβολῇ τοῦ φ καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει (§ 95, 2) καὶ ἀναστροφῇ χρόνου· οἶον, φοράω-ἐφόραον-ὑόραον-ἐώραον.

§ 221. Τὸ ἄρνυμι καὶ ἀλίσκομαι ἀντὶ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως λαμβάνουσι τὴν συλλαβικὴν· οἶον, ἄρνυμι-ἔαξα, ἀλίσκομαι-ἐάλωρ καὶ ἦλωρ.

¹ Ἄλλ' οἷομαι-ἔόμην, διότι τὸ ο τὸ μετὰ τὸ οἰ δὲν εἶνε στελεχικόν, ἀλλὰ συνδετικόν. Τὸ δὲ ἀίτω (ἀκούω)-ἄϊον, ἀηθέσω-ἀήθεσσον εἶνε ἁμνηρικά· τὸ δὲ ἀηδιάζομαι-ἀηδιαζόμεν εἶνε μεταγενέστερον.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ τὸ ὠθῶ, ὠνοῦμαι καὶ οὐρῶ ἤρχιζον τὸ πάλαι ἀπὸ F καὶ μετὰ τὴν ἐκπτώσιν αὐτοῦ ἢ συλλαβικὴ αὐξήσις ἔμεινεν ἀδυναίρετος· οἶον, Fάγνυμι-εFαξα-εαξα, Fωθῶ-εFῶθουν-εῶθουν· ὁ δὲ β'· ἀόρ. εἶδον ἐγένετο ἐκ τῆς ῥίζης Fιδ, εFιδον-εἶδον-εἶδον.

ΣΗΜ. 6'. Ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις, ὅταν τίθηται εἰς τὰ ἀπὸ φωνήεντος νῦν ἀρχόμενα ῥήματα, λαμβάνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, ἀγνυμι-εάγνυ, ἀλίσκομαι-εάλων, ὀράω-εώραον.

§ 222. Τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν διπλασιάζεται· οἶον, ῥέω-ἔρρεον, διότι τὸ πάλαι τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα εἶχον ἐν ἀρχῇ σ ἢ F, ὅπερ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· οἶον, (σρέω-ἔρρεον) ἔρρεον, (Fρῆγγνυμι-εFρῆγγνυ) -ἔρῆγγνυ.

ΣΗΜ. Ὁ παρατ. τοῦ χρῆ πολλὰκις μένει ἀνααύξητος· οἶον, ἐχρῆν καὶ χρῆν.

§ 223. Τὸ βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω τρέπουσιν ἐνίοτε τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν εἰς χρονικὴν· οἶον, ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην, ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην, ἔμελλον καὶ ἤμελλον, ἀλλὰ πάντοτε ἐδυνασθήν, ἐμέλλησα.

ΣΗΜ. Ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις τοῦ ὑπερσ. ἐνίοτε παραλείπεται· οἶον, γεγέννητο, μεμαστίγωσο ἀντὶ ἐγεγέννητο, ἐμεμαστίγωσο. Ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις δὲν φυλάττεται εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις· οἶον, ἐγραψα ὑποτ. γράψω, εἶπον· γράψαιμι, κτλ., εἶδον, ὑποτακτ. ἴδω εὐκτ. ἴδοιμι, κλπ. πλὴν τοῦ εἶπον· ὅπερ φυλάττει τὸ εἰ εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, διότι γίνεται ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ· οἶον, FeFeπον-εεπον-εἶπον.

Αὐξήσις τῶν συνθέτων ῥημάτων.

§ 224. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα καὶ παρασύνθετα¹ ῥήματα, αὐξάνουσιν ἔσωθεν ἤγουν μετὰ τὴν πρόθεσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος καὶ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων ἐκθλίβεται· οἶον, παραλαμβάνω-παρελαμβάνω, ἀροπ.λιζω-ἀρώπ.λιζω, ἐκβάλλω-ἐξέβαλλω, προκαταλαμβάνω-προκατελαμβάνω, προφητεύω (προφήτης) προσεφῆτεον, ἐπιθυμῶ (ἐπιθυμος) -ἐπεθύμουν, κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ πρό καὶ περί δὲν ἐκθλίβουσι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν· οἶον, προέλω-προέλεγον, περιγράψω περιέγραψον· τῆς πρό ὁμως τὸ ο πολλὰκις συναίρεται μετὰ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως ε εἰς ου, ὅταν ψιλῶται· οἶον, προέλεγον προύλεγον, ἀλλὰ πάντοτε προσέδτικα. Τὸ δὲ ἐν τῷ ἐνεστώτι μεταβεβλημένον ἢ ἀποβεβλημένον ν τῆς ἐν καὶ σὺν προθέσεως ἐπανέρχεται ἐν τῇ αὐξήσει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν· οἶον, ἐμβαίνω-ἐνέβαινον,

¹ Ἐκ προθέσεων παρασύνθετα ῥήματα λέγονται, ὅσα παράγονται ἐξ ὀνομάτων συνθέτων ἐκ προθέσεων· οἶον, προφήτης-προφητεύω, ἐγκώμιον-ἐγκωμιάζω, ἐκκλησίαι-ἐκκλησιάζω, ἐπιθυμοζ-ἐπιθυμῶ, κλπ.

δυσλέγω-δυνέλεγον, δυσσιτώ-δυνεσίτου, συγγέω-συνέχεον, συζώ-συνέζων, συστρατεύω-συνεδτράτευον.

· 225. Αύξάνουσι δὲ ἔξωθεν ἦτοι ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως παρὰ τὸν ἀνωτέρω κενόνα.

α'. Ἐκ τῶν συνθέτων τὸ ἀμφιέρνυμι, ἀμπίσχω, ἐπίσταμαι καὶ καθέζομαι· οἶον, ἀμφιέρνυμι-ἡμφιέρνυρ, ἀμπίσχω-ἡμπίσχωρ, ἐπίσταμαι-ἡπιστάμηρ, καθέζομαι-ἐκαθεζόμενρ· διαφοροῦνται δὲ τὸ καθέδω-ἐκάθευδορ καὶ καθήνδορ, κάθημαι-ἐκαθήμηρ καὶ καθήμηρ, καθίζω-ἐκάθισα καὶ καθίσα (ἀρχ. Ἄττ.)· τὸ δὲ ἀναλίσχω αὐξάνει ἔσωθεν χρονικῶς, πολλακίς ὅμως μένει καὶ ὅλως ἀναύξητον· οἶον, ἀνήλωσα καὶ ἀνάλωσα, ἀνήλωκα καὶ ἀνάλωκα· ἐν διπλῇ ὅμως συνθέσει αὐξάνει πάντοτε ἔξωθεν τῆς πρώτης συνθέσεως· οἶον, κατηράλωσα-κατηράλωκα.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπολαύω καὶ παρανομῶ (παράνομος) αὐξάνουσιν ἔσωθεν συλλαβικῶς· οἶον, ἀπέλαυον, ἀπέλαυσα, ἀπολέλαικα· παρενόμυσα, παρανενόμυκα· ἡ δὲ ἔσωθεν χρονικὴ αὔξησις αὐτῶν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων¹.

β'. Ἐκ τῶν παρασυνθέτων ἐναντιοῦμαι (ἐναντίος)-ἡναντιοῦμηρ², ἀντιβολῶ (ἀντίβολος)-ἡντιβόλουρ, ἐμπεδῶ (ἐμπεδος)-ἡμπεδουρ, προοιμιάζομαι (προοιμίον)-ἐπροοιμιαζόμενρ, ἐμπολῶ (ἐμπολη) ἡμπόλωρ· διαφοροῦνται δὲ τὸ ἐκκλησιάζω (ἐκκλησία)-ἐξεκκλησιάζων καὶ (ἡκκλησιάζων), ἐγγυάω (ἐγγύη)-ἐνεγγύων καὶ ἡγγύων, ἐνεργύω καὶ ἡγγύωσα. Τὸ ἐγγυάω ἐν διπλῇ συνθέσει αὐξάνει πάντοτε ἔξωθεν τῆς πρώτης συνθέσεως· οἶον, παρηγγύων, παρηγγύωσα.

§ 226. Τὸ ἀνέχομαι, ἀμπέχομαι, ἐροχλῶ, παροινῶ, ἀμφιγροῶ καὶ ἐπαρορθῶ αὐξάνουσιν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· οἶον, ἀνέχομαι-ἡντειχόμενρ, ἀμπέχομαι-ἡμπειχόμενρ-ἡμπεσχόμενρ, ἐροχλῶ-ἡνώχλουρ, παροινῶ-ἐπαρόφουρ, ἀμφιγροῶ-ἡμφεγγρόουρ, ἐπαρορθῶ-ἐπηρόρθουρ· τὸ δὲ ἐνεργ. ἀνέχω καὶ τὸ ἐκ μιᾶς προθέσεως σύνθετον ἀπορθῶ αὐξάνουσι μόνον ἔσωθεν· οἶον, ἀνείχωρ, ἀνώρθουρ.

§ 227. Τὸ ἀμφισβητῶ καὶ ἀντιδικῶ αὐξάνουσιν ἢ μόνον ἔξωθεν, ἢ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν· οἶον, ἡμφισβήτουρ καὶ ἡμφεσβήτουρ, (ἡντιδίκουρ) καὶ ἡντεδίκουρ.

§ 227*. Τὸ διαιτῶ (ἐκ τοῦ διαίτα) παρὰ τοῖς Ἄττικοῖς αὐξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· οἶον, διαιτῶ-ἐδίη-

¹ Ὁ παρατατ παρηνόμουρ (Λυσ. 3, 17) καὶ ἄορ. παρηνόμησα, (Θουκ. 3, 67) ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἀλλ' ἴσως εἶνε κακὴ γραφὴ τῶν ἀντιγραφῶν.

² Καὶ ἐνηνητιμέθα (Ἀριστοφ. ὄρν. 385), τὸ δὲ ἐνεπόλησα (Ἰσατ. 11, 13).

³ Ἡ ἔσωθεν αὔξησις τοῦ ἐμφισβητῶ δὲν γίνεται ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος, ἀλλὰ πρὸ τοῦ σ τοῦ ἀμφίς.

τουρ-ἐδιήτησα-ἐδεδιήτηκα· τὸ δὲ διακορῶ (ἐκ τοῦ διάκορος) μόνον ἔξωθεν· διακορῶ-ἐδιακόρουρ-ἐδιακόρησα-ἐδιακόρηκα· ἡ δὲ μόνον ἔσωθεν αὐξήσις τούτων, διήτουν, διηκόουν, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Τὸ καθαίρω καὶ ἐπείγω δὲν εἶνε σύνθετα· διὸ καὶ ἔξωθεν πάντοτε αὐξάνουσιν· οἶον, ἐκάθαιρον, ἤπειγον.

§ 228. Τὰ ἀπὸ τοῦ εὐ καὶ δυς παρασύνθετα ῥήματα, ἐὰν μὲν μετὰ τὸ εὐ καὶ δυς ὑπάρχη βραχὺ φωνήεν, αὐξάνουσιν ἔσωθεν χρονικῶς· οἶον, εὐάρεστος εὐαρεστῶ εὐηρέστουν, δυσάρεστος δυσαρεστῶ-δυσηρέστουν, εὐοδος εὐοδῶ-εὐόδουν· ἐὰν δὲ ὑπάρχη μακρὸν φωνήεν ἢ σύμφωνον, μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ δυς σύνθετα αὐξάνουσιν ἔξωθεν συλλαβικῶς, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ εὐ μένουσιν ἀναύξητα ἢ ἐνίοτε τρέπουσι τὸ εὐ εἰς ην· οἶον, δυσημερῶ-ἐδυσημέρουρ, δυστυχῶ-ἐδυστύχουν, εὐημερῶ-εὐημέρουρ, εὐτυχῶ-εὐτύχουν καὶ ητύχουν.

ΣΗΜ. Τὸ εὐεργετῶ μένει συνήθως ἀναύξητον· οἶον, εὐεργέτησα καὶ σπαν. εὐηργέτησα, κλπ.

§ 229. Τὰ ἀπὸ πάσης ἄλλης λέξεως σύνθετα ῥήματα αὐξάνουσιν ἔξωθεν· οἶον, μελοποιῶ ἐμελοποιούρ, οἰκοδομῶ-ᾠκοδόμουν, φιλοσοφῶ-ἐφιλοσόφουν, αὐτομολῶ-ἠντομόλουρ, ἀδικῶ-ἠδίκουν, παρρησιάζομαι-ἐπαρρησιάζομαι, πηλημελῶ-ἐπλημελίλουρ.

§ 230. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οὐδέποτε ὁμως ὑπερβαίνει τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν (§ 231)· οἶον, προσάγω-προσηγε (παρατ.), πρόσαγε (προστ.), ἀπειρώ, ἀπείργε (παρατ.), ἀπείργε (προστ.), προήκω, προήκε (παρατ.), πρόηκε (προστ.), παρέχω, παρέχον, παρέσχον, συνάγω-συνήγα, ἀφικνούμαι-ἀφίγμαι.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ὅτι καὶ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος ἢ τῆς διφθόγγου εἰ καὶ οὐ ῥήματα αὐξάνουσιν, ἀλλ' ἡ αὐξήσις αὐτῶν συμφυῆς τῇ ἀρκτικῇ μακρῇ φωνήεντι καὶ τῇ διφθόγγῳ γενομένη δὲν φαίνεται, ἐνυπάρχει ὁμως ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν συνθέτων ῥημάτων· οἶον, προήκε, ἀπείργε (§ 230).

γ'. Ἀναδιπλασιασμοὶ τῶν ὀνημάτων.

§ 231. Ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ στελέχους μετὰ τοῦ ε, καὶ εἶνε σημεῖον τοῦ τετελεσμένου, διὸ γίνεται ἐν τῇ παρακειμ., τετελεσμ. μέλ. καὶ ὑπερσ., ὅστις πρὸ αὐτοῦ αὐξάνει συλλαβικῶς· οἶον, γράφω-γέγραφα, ἐγγράφειν-γεγράφομαι.

§ 232. Ὅστωις ἀναδιπλασιάζονται ὅσα ῥήματα ἀρχονται ἀρ.

ένος άπλου συμφώνου ή από δύο, άφώνου πρό άμεταβόλου οίον,
λείπω-λείλιπα, γράφω-γέγραφα.

§ 233. Άναδιπλασιάζονται δέ διά μόνου τοῦ ε΄

α. Τά άρχόμενα από ρ' οίον, ράπτω-έγραφα, πλὴν τῆς ύμηρικῆς μετοχῆς φερυταμένα.

β'. Τά άρχόμενα από γν, γλ, βλ' οίον, γνωρίζω-έγγώρικα, γλύφω-έγλυμαι, βλαστάρω-έβλάστηκα, πλὴν τοῦ β.λάπτω-βέβληφα, β.λασφημῶ-βέβ.λασφήμηκα, β.λέπω-βέβ.λεφα.

γ' Τά άρχόμενα από διπλου συμφώνου, ή από δύο ή πλειόνων άπλων συμφώνων οὐχι άφώνου πρό άμεταβόλου οίον, ζηλώ-έζήλωκα, ψάλλω-έψαλλκα, φθείρω-έφθαρκα, στρέφω-έστροφα· έξαιρεεται τό (μιάω) μέμνημαι, και κτώμαι-κέκτημαι, και (έκνημαι)· τό δέ πίπτω-πέπτωκα, πετάννυμι-πέπταμαι και δέμω-δέδμηκα, γίνονται έκ συγκοπῆς τῆς ρίζης πετ και δεμ' οίον, πεπέτωκα-πέπτωκα, πεπέταμαι-πέπταμαι, δεδεμ-δέδμημαι.

δ' Τό άγνυμι, ά.λίσκω, ώθῶ, ώνοῦμαι, οὔρω και (έϊκω) και τά έπικά (έλπω, έργω)· οίον, έαγα, έάλωκα, έωσμαι, έώρημαι, έοικα, ο.λπα, έοργα.

§ 234. Τά άρχόμενα από βραχέος φωνήεντος, ή τρεπτῆς διφθόγου άναδιπλασιάζονται χρονικῶς ώς και έν τῇ αύξήσει οίον, άκούω-ήκουσμαι, έλεῶ-ήλεηκα, όνειδιζω-ώνείδικα, αύξάνω-ήξηκα, αίσθάνομαι-ήσθημαι, οϊκέω-ώκημαι, ίκετέω-ίκέτευκα, ύβρίζω-ύβρηκα, εύρίσκω-εύρηκα και ήύρηκα. Τό δέ εύχομαι έχει πάντοτε παρακ. ήύχμαι, ύπερος. ήύχημν.

§ 235. Τό έορτάω τρέπει έν τῷ άναδιπλασιασμῷ τό ο εϊς ω και φυλάττει τό άρτικόν ε' οίον, έώρτακα.

§ 236. Τό όράω και άνοίγω έχουσι τόν διπλου άναδιπλασιασμόν (συλλοβικόν και χρονικόν)· οίον, έώρακα, άνείωχα.

§ 237. Ότα έν τῇ ούξήσει τρέπουσι τό άρτικόν ε εϊς ει τρέπουσιν οὐτό εϊς ει και έν τῷ άναδιπλασιασμῷ· οίον, έθίζω-είθισμαι, έργάζομαι-έργασμαι, (έω)-είμαι κλπ. πλὴν τοῦ έχω-έσχηκα.

§ 238. Τό λαμβάνω εϊ.ληφα, λαγχάνω-εϊ.ληχα, (ρίω) εϊρηκα, λέγω (έν συνθέσει) συνεί.λοχα, μείρομαι-είμαρται (μετά δσσεϊσεϊ) άναδιπλασιάζονται διά τοῦ ει. Σύν τούτοις και τό (έθω, σφέθω)-είθω¹, όπερ τρέπει και τό ε τῆς ρίζης εϊς ω άντι εϊς ο (§ 220 σημ.).

1 Καί οὗτος ό άναδιπλασιασμός γίνεται ένεκα τοῦ F και σF, άπερ μετά τόν άναδιπλασιασμόν άποβίλλονται και ό άναδιπλασιασμός ε έκτείνεσαι εϊς ει άναπληρωτικῆ έκτάσει (§ 95, 2)· οίον, F ρέω-έF ρηκα-εϊ ρηκα, σF έθω-έσF οθκα-εϊF οθκα-εϊ έθωθκα (§ 95, 2).

§ 239. Ὅσα ῥήματα δὲν δέχονται αὐξῆσιν (§ 217), δὲν δέχονται καὶ ἀναδιπλασιασμόν· εἶον, ἤροῦμαι-ἤρημαι, ὦρι.λῶ-ὠφέ.λη.κα, ἰσχύω-ἰσχυκα, ὑπνώ-ὑπνώκα, εἰκάω-εἰκασμαι καὶ (ἤκασμαι) οὐτάω-οὐτασμαι, εὐρίσκω-εὐρήκα, πλὴν τοῦ εὔχομαι-ἤγμαι, ἠύγμην.

ΣΗΜ. Καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα ἀναδιπλασιάζονται, ἀλλ' ὁ ἀναδιπλασιασμός αὐτῶν δὲν φέρεται ὡς καὶ ἡ αὐξῆσις (§ 230 σημ.).

§ 240. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τῶν συνθέτων καὶ παρασυνθέτων ῥημάτων γίνεται ὅπου καὶ ὅπως καὶ ἡ αὐξῆσις αὐτῶν εἶν, συγγράφω-συνέγραφοι-συνγγράφα, προσητεῦω-προσηφίτεον-προσηφίτευκα, καθέζομαι-ἐκαθεζόμην-κεκάθισμαι, ἐργνάω-ἐνεργῶν καὶ ἠγρύων, ἐργεγύηκα καὶ ἠγγύηκα, ἐροχ.λῶ-ἠνώχ.λουρ-ἠνώχ.ληκα, εὐαρεστῶ-ἠηρέστηκα, κακοποιέω-κεκακοποίηκα, κλπ. Τὸ δὲ ὠδοπεποιημένη (Ξενοφ. Ἀνάβ.), ὠδοπεποιημένος (Ξενοφ. Ἑλλην.), ἱπποτετρόφηκα (Λυκοῦργ. κατὰ Λεωκρ.), μελοποποίηκα (Πλουτ.), ἠθοπεποιῆσθαι, ὀνοματοπεποιῆσθαι, κλπ. θεωροῦνται νῦν ἄλλα μὲν ὡς παραφθοραὶ τῶν ὀρθῶν, ἄλλα δὲ τῶν μεταγενεστέρων (Κόντ. Σωκρ. σελ. 518).

§ 241. Ὁ ἀναδιπλασιασμός φυλάττεται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφοτον καὶ τὴν μετοχὴν· εἶον, γέγραφα, γεγράφοι, γεγράφοιμι, (γέγραφε), γεγραφέναι, γεγραφώς, ἔστα.λκα, ἔστα.λκοιμι, (ἔστα.λκε), ἔστα.λκέναι, ἔστα.λκώς.

Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός.

§ 242. Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρκτικῶν γραμμάτων τοῦ στελέχους πρὸ τοῦ χρονικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· γίνεται δὲ εἰς τινὰ ῥήματα ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον ἢ δισύλλαβον καὶ ἀρχόμενα ἀπὸ α, ε, ο· ἡ δὲ μικρὰ λήγουσα τοῦ στελέχους συστέλλεται· εἶον, ἀγείρω (ἠγείρωκα)-ἀγήρηρα, ἀκούω (ἠκουκα)-ἀκήρα, ὄζω (ὠδα)-ὄδαδα, ἐμῶ (ἤμεκα)-ἐμήμεκα· πλὴν τοῦ ἐρείδω-ἐρήρηκα· τοῦ δὲ ἐγείρω ἐπαναλαμβάνεται ὁλόκληρον τὸ συγκεκομμένον στέλεχος (ἐγεγρ-ἐγγρ-ἠγορα)-ἐγγήγορα.

ΣΗΜ. Ὁ ὄπερσ. τοῦ ἀκούω, ὄμνυμι, ὄλλυμι καὶ ὄρῦσσω μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἀξάνει συνήθως, πάντοτε δὲ τὸ ὄμνυμι χρονικῶς· ὄσιν, ἠκνέκειν καὶ ἀκνέκειν, ὠμωμόκειν, ὠλώλειν, καὶ ὠλώλειν, ὠρωρούχειν καὶ ὠρωρούχειν.

§ 243. Λέγεται δὲ Ἄττικὸς ὁ ἀναδιπλασιασμός οὗτος, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὸν οἱ Ἄττικοί. Τὸν Ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμόν

λαμβάνουσι καὶ πολλοὶ β' ἄορ. παρὰ ποιηταῖς· ὁ δὲ παρὰ τοῖς πεζοῖς ἤγαγον καὶ ἤνεγκον γίνεται ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ στελέχους (§ 333).

ΣΗΜ. α'. Τὸν Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ἐνεργ. παρακ. δέχονται καὶ οἱ παθ. παρακ. πλὴν τοῦ ἀκούω, ἤκουσμαι (μεταγεν.). Δέχονται δὲ αὐτὸν τὰ ἐξῆς ῥήματα· ἀγείρω, ἀλειφω, ἀκούω, ἀλέω, ἀρώω, εγείρω, ἐμέω, ἐλαύνω, ἐλέγχω, ἐρείδω, ἐρχομαι, ἐσθίω, ὀμνυμι, ὀλλυμι, ὀρύττω, ὄζω, φέρω.

ΣΗΜ. β'. Καὶ ὁ Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμὸς φυλάττεται ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσιν, ἀπαρεμφ. καὶ μετοχῇ· οἶον, ἀκήκοα-ἀκηκῶ-ἀκηκῶσι-ἀκηκοέναι-ἀκηκῶς.

δ'. Χρονικοὶ χαρακτῆρες.

§ 244. Τὸ στέλεχος τοῦ ῥήματος πρὸς σχηματισμὸν χρόνων τινῶν προσλαμβάνει ἀμέσως ἐν τῷ τέλει γράμματά τινα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται χρονικοὶ χαρακτῆρες, διότι διακρίνουσι τοὺς χρόνους· χρονικοὶ δὲ χαρακτῆρες εἶνε τὸ σ, τὸ θης, ης, θη, η, κ' καὶ τὸ μὲν σ εἶνε τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου μέλ. καὶ ἄορ. α', τὸ δὲ θης τοῦ παθ. α'. μέλ. καὶ τὸ ης τοῦ β', τὸ δὲ θη τοῦ α'. παθ. ἄορ. καὶ τὸ η τοῦ β'. τὸ δὲ κ τοῦ α'. ἐνεργ. παρακ. καὶ ὑπερσ. πλὴν τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα χειλῶφωνον ἢ οὐρανισκῶφωνον, οἵτινες ἔχουσι φ ἢ χ (§ 276, 1-2)· οἶον, λβ-ω, λβ-σω, λβσ-ο-μαι, ἔλν-σ-α, ἐλν-σ-άμην, λν-θήσ-ομαι, γραφ-ήσ-ομαι, ἐλβ-θη-ν, ἐγράφ-η-ν, ἐλέν-κα, ἐλε-λν-κ-ειν.

ΣΗΜ. α'. Τὸ η τοῦ θη καὶ η τοῦ παθ. α'. καὶ β'. ἄορ. εἶνε ε, τὸ ὅποσον ἐν τῇ ὀριστ. καὶ ἀπαρεμφ. ἐκτείνεται εἰς η, ἐν δὲ τῇ ὑποτ. καὶ εὐκτ. συναιρεῖται· οἶον, ἐλύθην, ὑποτ. λυθῶ-λυθῶ, εὐκτ. λυθεῖν-λυθεῖν· ἐτριβην, τριβῶ-τριβῶ, τριβεῖν-τριβεῖν.

ΣΗΜ. β'. Δὲν ἔχουσι χρονικὸν χαρακτῆρα·

1) Οἱ μέλλοντες εδομαι, πίομαι, χέω, χέομαι καὶ οἱ ἄορ εἶπα, ἤνεγκα, ἔχεα.

2) Πάντες οἱ δεῦτεροι καλούμενοι χρόνοι πλὴν τοῦ παθ. μέλ. καὶ ἄορ. β'.

3) Ὁ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ.

ΣΗΜ. γ'. Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσος ἄορ. τοῦ τίθημι, ἵμι, δίδωμι ἔχουσι χαρακτῆρα κ ἀντὶ σ· οἶον, ἔθηκα, ἦκα, ἔδωκα.

ε'. Συνδετικά φωνήεντα καὶ προσωπικὰ καταλήξεις.

Α'. Ἐνεργητικὴ φωνή.

§ 245. Ὀριστική. Ἡ ὀριστικὴ τῆς ἐνεργ. φωνῆς συνδετικά μὲν φωνήεντα ἔχει εἰς μὲν τὰ α' πρόσωπα καὶ τὸ πληθ. γ'· σ, εἰς

δὲ τὰ λοιπὰ εἰ ἐξαιρέτκι ὁ παρακ. καὶ ἀόρ., οἷτινες πανταχοῦ ἔχουσι συνδετικὸν φωνήεν α πλὴν τοῦ γ'. ἐνικοῦ προσ. ὅπερ ἔχει ε, καὶ ὁ ὑπερσ., ὅστις πανταχοῦ ἔχει ει πλὴν τοῦ γ'. πληθ. προσ., ὅπερ ἀττικῶς ἔχει ε· οἶον,

	ἐνεστ. παρατ. καὶ μέλ.			παρακ. καὶ ἀόρ.			ὑπερσυντ.		
πρόσ.	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	ο,	ε,	ε.	α,	α,	ε.	ει,	ει,	ει.
Δυϊκ.	ο,	ε,	ε.	α,	α,	α.	ει,	ει,	ει.
Πληθ.	ο,	ε,	ο.	α,	α,	α.	ει,	ει	ε.

Προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τῶν μὲν

	ἀρκτικῶν χρόνων			τῶν δὲ παραγομένων		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	μι,	ις,	ι.	ν ¹ ,	ς,	—
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.	μεν,	(τον)	την.
Πληθ.	μεν,	τε,	ντι.	μεν,	τε,	ν.

Ἐξαιροῦνται ἐκ μὲν τῶν ἀρχικῶν χρόνων ὁ παρακ., ἐκ δὲ τῶν παραγομένων ὁ ἀόρ. α', οἷτινες ἐν μὲν τῶ ἐνικῶ ἀοιθμῶ δὲν ἔχουσι προσωπικὴν κατάληξιν, πλὴν τοῦ β'. προσ., ὅπερ ἔχει ς, καὶ ὁ ὑπερσ., ὅστις ἐν τῶ γ'. πληθ. προσώπῳ ἔχει προσωπικὴν κατάληξιν σαυ.

ΣΗΜ. Αἱ προσ. καταλήξεις ις, ι ἐγένοντο ἐκ τῶν παλαιῶν σι, τι, ἡ μὲν μεταθέσει τοῦ σ, ἡ δὲ ἀποβολῇ τοῦ τ· οἶον, γράφεισι-γράφεις, γράφειτι-γράφει. Αἱ παλαιαὶ δὲ αὗται καταλήξεις μι, σι, τι διεσώθησαν εἰς τὰς διαλέκτους καὶ εἰς τὸ εἰμί.

Συνδετικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις συνημμένα εἶνε ταῦτα·

	τῶν ἀρκτ. χρόνων			τῶν παραγ. χρόνων				
	1	2	3	1	2	3		
	(οἰμι) ω,	εις,	ει.	ον,	ες,	ε.		
	ομεν.	ετον,	ετον.	ομεν,	ετον,	ετην.		
	ομεν,	ετε.	(οντι) ουσι.	ομεν,	ετε,	ον.		
	παρακ.		ἀόρ. α'.		ὑπερσ.			
1	2	3	1	2	3	1	2	3
α,	ας,	ε.	α,	ας,	ε.	ειν,	εις,	ει.
αμεν,	ατον,	ατον.	αμεν,	ατον,	ατην.	ειμεν,	ειτον,	ειτην.
αμεν,	ατε,(αντι)-ασι.	αμεν,	ατε,	αν.	ειμεν,	ειτε,	εσαν.	

1 Τὸ ν τοῦτο παλαιάτα ἦτο μ (λατ. era—m).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

			1	2	3	
Ἔνεστ.	λείπ.		ω,	εις,	ει.	
Μέλ. α'.	λείψ.		ομεν,	ετον,	ετον.	
Μέλ. β'.	[λιπέ].		ομεν,	ετε,	ουσι.	
			ἀόριστ. α'.			
			1	2	3	
Παρατ.	ἔλειπ.		ον,	ες,	ε.	
Ἄορ. β'.	ἔλιπ.		ομεν,	ετον,	έτην, (ἔλειψ)	
			ομεν,	ετε,	ον.	
						α, ας, ε.
						αμεν, ατον, άτην
						αμεν, ατε, αν.
παρακ.			ὑπερσ.			
			1	2	3	
λέλοιπ.	α,	ας,	ε.	ειν,	εις,	ει.
	αμεν,	ατον,	ατον,	έλελοίπ.	ειμεν,	ειτον,
	αμεν,	ατε,	ασι.		ειμεν,	ειτε,
						εσαν.

ΣΗΜ. α'. Τὸ συνδετικὸν φωνήεν ο ἐκτείνεται εἰς ω ὄον, λείπο-λείπω· αἱ δὲ τοῦ γ' πληθ. ουσι, ουσι ἐγένοντο κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 52) ὄον, λείποντι-λείπουσι, λείποιαντι-λείποισσι· τὸ δὲ α' ἐνικ. πρόσ. τοῦ παρατ. καὶ τοῦ β' ἄορ. εἶνε ὅμοιον τῷ γ' πληθυντικῷ ὄον, ἔλειπον (ἐγώ), ἔλειπον (ἐκεῖνοι)· τὸ δὲ δυϊκὸν α' πρόσ. πάντων τῶν χρόνων εἶνε ὅμοιον τῷ πληθ. α' ὄον, λείπομεν, λείπομεν· διὸ πολλοὶ τῶν γραμματικῶν παραλείπουσι αὐτὸ ἐν τῷ τύπῳ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσ. ἐν τῇ παλαιᾷ ἀττικῇ διαλέκτῳ ἔληγεν εἰς η, γενόμενον ἐκ τοῦ ἰωνικοῦ εα, ἥδεα ἥδη· τὸ δὲ γ' ἐνικὸν εἰ πρό φωνήεντος προσλαμβάνει ἐνίστη ν καὶ γίνεται ὅμοιον τῷ α' ὄον, ἐλελοίπειν (ἐγώ), ἐλελοίπειν (ἐκεῖνος).

ΣΗΜ. γ'. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. πολλάκις περιφράζονται διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ὄον, γεγονώς εἰμι, εἶ, ἐστί ὑπερσ. ἑωρακώς ἦν, ἦς, ἦ.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ α καὶ ι τῶν καταλήξεων α, αν, ας, σι, θι, εἶνε βραχέα, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναρέσεως ὄον, ἦκα-ἦκας, ἦσαν, ποιούσι, στήθι, κλπ.

§ 246. Ὑποτακτική. Ἡ ὑποτακτικὴ συνδετικὰ μὲν φωνήεντα ἔχει τὰ αὐτὰ τῆς ὀριστικῆς ἐκτεταμένα, ἥτοι εἰς μὲν τὰ α' πρόσωπα καὶ τὸ πληθ. γ' ω, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ η' προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

	1	2	3
Ένικ.	(ωμι)-ω,	ης,	η.
Δυϊκ.	ωμεν,	ητον,	ητον.
Πληθ.	ωμεν,	ητε,	ωσι(ν).

ΣΗΜ. Καί ένταῦθα ἡ προσ. κατάληξις μι ἀποκόπτεται.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ένεστ.	λείπ	}	ω,	ης,	η.
Παρακ. β'.	λελοίπ		ωμεν,	ητον,	ητον.
Άόρ. α'.	[λείψ]		ωμεν,	ητε,	ωσι.
Άόρ. β'.	λίπ				

§ 247. *Εὐκτική.* Ἡ εὐκτική συνδετικά μὲν φωνήεντα πανταχού ἔχει ὁ πλὴν τοῦ α'. άορ., ὅστις ἔχει α, ἐγκλιτικὸν δὲ φωνήεν ἔχει ι συναϊρούμενον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον (οι, αι)· προσωπικὰς δὲ κατάληξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστικῆς πλὴν τοῦ α'. ἐνικοῦ προσώπου, ὅπερ ἔχει μι, καὶ τοῦ γ'. πληθυντικοῦ, ὅπερ λήγει εἰς εν· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

	1	2	3	ἀόριστ. α'.		
	1	2	3	1	2	3
Ένικ.	οιμι,	οις,	οι.	αιμι,	αις,	αι.
Δυϊκ.	οιμεν,	οιτον,	οιτην.	αιμεν,	αιτον,	αιτην.
Πληθ.	οιμεν,	οιτε,	οιεν.	αιμεν,	αιτε,	αιεν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ένεστ.	λείπ	}	1	2	3
Μελ. α'.	λείψ		οιμι,	οις,	οι.
Μελ. β'.	(λιπέ)		οιμεν,	οιτον,	οιτην.
Άόρ. β'.	λίπ		οιμεν,	οιτε,	οιεν.
Παρακ. β'.	λελοίπ				
			1	2	3
Άόρ. α'.	[λείψ]	}	αιμι,	αις,	αι.
			αιμεν,	αιτον,	αιτην.
			αιμεν,	αιτε,	αιεν.

ΣΗΜ. α'. Οἱ Ἄττικοι ἔχουσι καὶ τὸν Διολικὸν καλούμενον ἄορ., τοῦ ὁποῦ εὐχρηστον εἶνε μόνον τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν πρὸς. καὶ τὸ πληθ γ'. εἰας, εἰε, εἰαν· οἶον, γράψεἰας-εἰε-εἰαν.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἔνεργ. παρακ. ἐν τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. συνήθως περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος οἶον, λελοιπῶς-ῶ-ἦς-ῆ, κλπ. λελοιπῶς εἶην-εἶης-εἶην, κλπ. Μονολεκτικῶς δὲ σχηματίζονται συνήθως ὅσοι παρακείμενοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστῶτος· εἴοικα, εἴωθα, τέθνηκα, κλπ. (§ 340 α').

§ 248. Προστακτικὴ. Ἡ προστακτικὴ α'. πρόσωπον δὲν ἔχει, διότι προσταγὴ ἐπὶ α'. προσώπου δὲν γίνεται· καθότι οὐδεὶς προσταξεί αὐτόν.—Συνδετικὰ μὲν φωνήεντα ἔχει πανταχοῦ ε πληθ τοῦ ἄορ. α', ὅστις πανταχοῦ ἔχει α ἐκτός τοῦ ἐνικῶ β'. πρὸς. ὅπερ ἔχει ο, προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει ταύτας· *θι, τω' τον, των' τε, τωσαν*, πληθ τοῦ ἐνικῶ β'. πρὸς. τοῦ α'. ἀορίστου, ὅπερ ἔχει *ν' ἢ ὅθι* ἐ καταλήξις συνήθως ἀποκόπτεται· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

ἀορίστ. α'.

	2	3	2	3
Ἐνικ.	ε,	ετω.	ον,	ατω.
Δυϊκ.	ετον,	(ετων).	ατον,	(ατων).
Πληθ.	ετε,	(ετωσαν).	ατε,	(ατωσαν).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ἀορίστ. α'.

		2	3	2	3
Ἐνεστ.	λείπ	{ε,	έτω.	{ον,	άτω.
Ἄορ. β'.	λίπ	{ετον,	(έτων).	[λείψ] ατον,	άτων.
Παρακ. β'.	λέλοιπ	{ετε,	(έτωσαν).	ατε,	άτωσαν.

ΣΗΜ. Τὸ δυϊκὸν γ'. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ ἔνεργ. παρακ. καὶ τῶν τριῶν θεμάτων ἐν τῇ προστ. μονολεκτικῶς εἶνε ἄχρηστος, πληθ τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν *θι* καὶ τινων ἄλλων τοιοῦτα δὲ εἶνε οἱ ἐξῆς· *ἴσθι, δέδοθι-δεδίτω, ἐστάθι-ἐστάτω, τέθναθι-άτω, κέκραχθι-χθω, τέτλαθι-τετλάτω, ἀνωχθι ἀνώχθω, πέπιθι (οὐχὶ πέποιθι)-πεπιθέτω, ἀνωγε, γέγωνε*. Τῶν δὲ ἄλλων ῥημάτων σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ ἐνεστ. τῆς προστ. τοῦ εἰμί· οἶον, λελοιπῶς ἐστῶ, κλπ. Τοῦ ἔνεργ. παρακ. τῆς προστ. εὐρηται καὶ γραφὴ μετὰ συνδετικοῦ φωνήεντος *α* ἀντὶ *ε*· οἶον, κεχύνατε, πεποίησατε, ἀλλ' εἶνε ἀδόκιμος.

§ 249. Τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς συνήθως σχηματίζεται καὶ ὁμοίοσχημον τῇ γενικῇ πληθυντικῇ τῆς ἰδίας μετοχῆς πληθ τοῦ παρακ., τὸ ὁποῖον διαφέρει, διότι λήγει εἰς *οντων* ἀντὶ *ων' οἶον, λειπέτωσαν* καὶ *λειπόντων, γράψάτωσαν* καὶ

γραφάντων, λελοιπέτωσαν και λελοιπότων. Ὁ σχηματισμός οὗτος εἶνε ὁ παλαιότερος και ὁ μόνος σχεδόν εὐχρηστος παρά τοῖς Ἀττικοῖς.

§ 250. Ἀπαρέμφατον. Τὸ ἀπαρέμφατον συνδετικὸν μὲν φωνῆν ἔχει ε πλην τοῦ ἄορ. α'. ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ εν, συνηρημένα εἰς δίφθογγον εν-ειν, πλην τοῦ παρακ. ὅστις ἔχει κατάληξιν ναι, και τοῦ ἄορ. α'. ὅστις ἔχει ι, συνημμένως εν, εναι, αι· οἶον, λειπειν, λελειπέναι, (λειψ)αι.

§ 251. Μετοχή. Ἡ μετοχή ἔχει χαρακτῆρα ντ, τ, και πρὸ αὐτοῦ ο, πλην τοῦ ἄορ. α', ὅστις ἔχει α· σχηματίζει δὲ τὴν ἐνικὴν ὄνομ. κατὰ τοὺς προσημειωθέντας (144—146) κανόνας· οἶον, ωρουσα-ορ, παρακ. ωρ-νια-ορ, ἄορ. α'. ας-ασθ-θν· (λειποντ)-λειπων-λειπουσα (§ 165, 8 σημ.)-λειπον, (λελοιποτ)-λελοιπώς-λελοιπιτία-λελοιπος, (γραψαντ)-γράψαι-γράψασα-γράψαι.

Τύπος τῶν βαρυτόνων ρημάτων

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.
ἐνεστώς	λείπ ω, εις, ει. ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).	λείπ ω, ης, η. ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λείπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν καί όντων)
παρακ. α.	λείπ ον, ες, ε(ν). ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.		
παρακ. ά.	[λέλειψ] α, ας, ε(ν). αμεν, ατον, ατον. αμεν, ατε, ασι(ν).	ω, ης, η. [λελείψ] ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λέλειψε], έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.
π.β.	λέλοιπ α, ας, ε. κτλ. ώς ό α'.	λελείπ ω, ης, η. κτλ.	λέλοιπ ε, έτω. κτλ.
υπερ ά.	η(ειν), εις, ει(ν). [έλελειψ] ειμεν, ειτον, ειτην. ειμεν, ειτε, εσαν.		
υπερ β.	έλελείπ η(ειν), εις, ει(ν). κτλ. ώς ό α'.		
μέλ. α.	λείψ ω, εις, ει. ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).		
μέλ. β.	[λιπ] ω, εΐς, εΐ. οϋμεν, εΐτον, εΐτον. οϋμεν, εΐτε, οϋσι(ν).		
άόρ. α.	[έλειψ] α, ας, ε(ν). αμεν, ατον, άτην, αμεν, ατε, αν.	[λείψ] ω, ης, η. ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λεΐψ] ον, άτω. ατον, (άτων). ατε, (άτωσαν) καί άντων.
άόρ. β.	έλιπ ον, ες, ε(ν). ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.	λίπ ω, ης, η. ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λίπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.

ΣΗΜ. 'Ο α'. παρακ. και υπερσ. και άόρ. και δ β'. μέλ. του λείπω (λέλειφα, έλελειφειν, έλειψα, λιπώ) εΐνε άχρηστοι παρα τούς παλαιούς· έτεθησαν δε προς παράδειγμα άλλων ευχρήστων. Καί ή προστακτική του παρακ. έτεθη χάριν του τύπου (§ 248 σημ.).

τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
λείπ οιμι, οἰς, οἰ. οιμεν, οἰτον, οἴτην. οιμεν, οἴτε, οἰεν.	λείπ εἰν.	ἄρσ. ὦν, ὄτος. θῆλ. λείπ οὐσα, ούσης. οὐδ. ὄν, ὄντος.

[λελείφ]οιμι, οἰς, οἰ. [λελείφ]οιμεν, οἰτον, οἴτην. οιμεν, οἴτε, οἰεν.	[λελείφ] εἶναι.	ἄρσ. ὦς, ὄτος. θῆλ. [λελείφ] οὔσα, ούσας. οὐδ. ὅς, ὄτος.
λελοίπ οιμι, οἰς, οἰ. κτλ.	λελοίπ εἶναι.	λελοίπ ὦς, ὄτος. κτλ.

λείψ οιμι, οἰς, οἰ. οιμεν, (οἰτον), οἴτην. οιμεν, οἴτε, οἰεν.	λείψ εἰν.	ἄρσ. ὦν, ὄτος. θῆλ. λείψ οὐσα, ούσης. οὐδ. ὄν, ὄντος.
[λιπ] οἴμι, οἴς, οἴ. [λιπ] οἴμεν, (οἴτον), οἴτην. οἴμεν, οἴτε, οἴεν.	[λιπ] εἶν.	ἄρσ. ᾶν, οὔντος. θῆλ. [λιπ] οὔσα, ούσης. οὐδ. οὔν, οὔντος.
[λείψ] αιμι, αις, αι. [λείψ] αιμεν, (αιτον), αίτην. αιμεν, αιτε, αιεν. καὶ αἰολ. λείψ εις, εις, ειαν.	[λείψ] αι.	ἄρσ. ας, αντος. θῆλ. [λείψ] ασα, άσης. οὐδ. αν, αντος.
λίπ οιμι, οἰς, οἰ. οιμεν, (οἰτον), οἴτην. οιμεν, οἴτε, οἰεν.	λίπ εἶν.	ἄρσ. ὶν, ὶντος. θῆλ. λίπ οὔσα, ούσης. οὐδ. ὶν, ὶντος.

ΣΗΜ. Οὐδὲν ῥῆμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εὐρίσκεται ἔχον ἐν χρήσει πάντας τοὺς χρόνους α'. καὶ β'.

Τύπος τῶν βαρυντόνων ρημάτων

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.
ἐνεστώσ.	ω, εις, ει. λείπ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).	ω, ης, η. λείπ ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λείπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν καί όντων)
παρακ.	ον, ες, ε(ν). λείπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.		
παρακ. ά.	α, ας, ε(ν). [λέλειψ]αμεν, ατον, ατον. αμεν, ατε, ασι(ν).	ω, ης, η. [λελείψ]ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λέλειψε], έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.
π.β'.	λέλοιπ α, ας, ε. χτλ. ώς ό α'.	λελείπ ω, ης, η. χτλ.	λέλοιπ ε, έτω. χτλ.
ὑπερ. ά.	η(ειν), εις, ει(ν). [έλελειψ]ειμεν, ειτον, εήτην. ειμεν, ειτε, εσαν.		
ὑπερ. β'.	έλελείπ η(ειν), εις, ει(ν). χτλ. ώς ό α'.		
μέλ. ά.	ω, εις, ει. λείψ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).		
μέλ. β'.	ω, εις, ει. [λιπ] οὔμεν, εΐτον, εΐτον. οὔμεν, ειτε, οὔσι(ν).		
ἀόρ. ά.	α, ας, ε(ν). [έλειψ]αμεν, ατον, άτην, αμεν, ατε, αν.	[λείψ] ω, ης, η. ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λείψ] ον, άτω. ατον, (άτων). ατε, (άτωσαν) καί άντων.
ἀόρ. β'.	ον, ες, ε(ν). έλιπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.	λίπ ω, ης, η. ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λίπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.

ΣΗΜ. 'Ο α'. παρακ. και ὑπερσ. και ἀόρ. και ό β'. μέλ. τοῦ λείπτω (άλελειψα, έλελειψειν, έλειψα, λιπῶ) εΐνε άχρηστοι παρὰ τοίς παλαιοίς· έτέθησαν δέ πρὸς παράδειγμα άλλων εὔχρηστων. Καί ἡ προστακτική τοῦ παρακ. έτέθη χάριν τοῦ τύπου (§ 248 σημ.).

B'. Μέση και παθητική φωνή.

§ 252. Ἡ μέση και παθητική φωνή ἔχει πανταχοῦ τὰ αὐτὰ συνδετικά φωνήεντα τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

§ 253. Ὁ μέσ. και παθ. παρακ. και ὑπερσ. δὲν ἔχουσι συνδετικὸν φωνῆεν ὁ δὲ παθ. α. και β'. ἀόρ. κλίνεται κατὰ τὰ εἰς μι και ἐκεῖ γενήσεται λόγος περὶ αὐτοῦ, συγκαταλέγεται ὁμως εἰς τὸν τύπον τῆς παθ. φωνῆς.

§ 254. Ὁ τετελεσμένος (μετ' ὀλίγ.) μέλλων σχηματίζεται διτῶς, μονολεκτικῶς και περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθ. παρακ. και τοῦ μέλ. τοῦ συνδετικῆς ῥήματος ἔσομαι. Καὶ μονολεκτικῶς μὲν σχηματίζεται, ὅταν ὁ παρακ. ἐπιδέχῃται ἀναδιπλασιασμόν οἶον, γέγραμμαι-γεγράψαμαι· περιφραστικῶς δέ, ὅταν ὁ παρακ. δὲν ἐπιδέχῃται ἀναδιπλασιασμόν οἶον, ἀπήλαγμα-ἀπηλάγμένος ἔσομαι· ἀλλ' εὔρσκεται ἐνίοτε και μονολεκτικῶς ἐσηματισμένος και ὅταν ὁ παρακ. δὲν ἐπιδέχῃται ἀναδιπλασιασμόν οἶον, ἐσκέψομαι, ἐρρίψομαι, ἐψέβσομαι, ἤρῃσομαι, εἰρήσομαι, ἦτιμώσομαι, κλπ.

§ 255. Τετελεσμένον μέλ. ἔχει και ἡ ἐνεργ. φωνή, πάντοτε ὁμως περιφραστικῶς ἐσηματισμένον διὰ τῆς μιτοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακ. και τοῦ μέλ. τοῦ συνδετικῆς ῥήματος ἔσομαι· οἶον, γεγραφῶς ἔσομαι, πεπ.λευκῶς ἔσει, πλὴν τοῦ ἐσθήξω και τεθνήξω, οἵτινες σχηματίζονται πάντοτε μονολεκτικῶς· οἱ δὲ μέσοι ἐσθήξομαι και τεθνήξομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων¹. Σημειωτέον δὲ ὅτι τῆς μὲν ἐνεργ. φωνῆς ὁ τετελεσμένος μέλ. ἔχει πάντοτε ἐνεργητικὴν σημασίαν, τῆς δὲ παθητικῆς παθητικὴν.

ΣΗΜ. α'. Ὁ τετελεσμένος μέλ. ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος ἀκολουθεῖ τὸν ἐνεργ. μέλλοντα και οὐχὶ τὸν παθ. παρακ. οἶον, δέω-δέδεμαι-δῆσω-δεδήσομαι, λύω-λέλυμαι-λύσω-λελύσομαι.

ΣΗΜ. β'. Τὰ ὑγρόληκτα και τὰ εἰς μι ῥήματα δὲν ἔχουσι τετελεσμένον μέλ. πλὴν τοῦ μεμίξομαι (μίγνυμι) και τοῦ ἐστήξω (ἴστημι).

§ 256. Προσωπικὰς και ἀπαρεμφατικὰς και μετοχικὰς καταλήξεις ἡ μέση και παθ. φωνή ἔχει τὰς ἐξῆς·

¹ Οἱ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀπαντῶντες ἐνίοτε μέσοι ἐσθήξομαι και τεθνήξομαι εἶνε κατὰ Κό.τον (λόγ. Ἑρμ. σελ. 555) κακὴ γραφὴ τῶν ἀντιγραφῶν.

	ἀρκτικοὶ χρόνοι			παραγ. χρόνοι.		
Ὄριστική.	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	μαι,	σαι,	ται.	μην,	σο,	το.
Δυϊκ.	(μεθον),	σθον,	σθον.	(μεθον),	σθον,	σθην.
Πληθ.	μεθα,	σθε,	νται.	μεθα,	σθε,	ντο.

Ἡ ὑποτακτ. ἔχει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστ., ἡ δὲ εὐκτ. τὰς τῶν παραγομένων αὐτῆς.

ΣΗΜ. Τὸ δυϊκὸν α'. πρόσωπον μεθον τρὶς μόνον ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν (Ὁμ. Ἰλ. ψ. 483, Σοφ. Ἡλ. 950 καὶ Φίλοκτ. 1079), διὸ πολλοὶ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν παραλείπουσιν αὐτὸ ἐν τῷ τύπῳ.

	Προστακτική.		Ἀπαρέμφ.		Μετοχή.
	2	3			
Ἐνικ.	σο,	σθα.	σθαί.	μενος,	(ἄρσ.)
Δυϊκ.	σθον,	σθον.		μενη,	[θηλ.]
Πληθ.	σθε,	σθων καὶ (σθωσαν).		μενον.	(οὐδέτ.)

§ 257. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ τῆς ἐνεργ. καὶ τῆς παθ. φωνῆς διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς τῶν παραγομένων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ δυϊκὰ γ'. πρόσωπα ἐκείνων μὲν βραχυκαταληκτοῦσι (τον, σθον), τούτων δὲ μακροκαταληκτοῦσι (την, σθην).

ΣΗΜ. Αἱ τοῦ δυϊκοῦ γ'. προσώπου προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν παραγομένων χρόνων την, σθην, λαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἀττικῶν καὶ ἐπὶ β'. προσώπου ἀντὶ τῆς τον, σθον¹, ἡ δὲ τοῦ γ'. πληθ. σθων εἶνε παλαιότερα τῆς σθωσαν.

§ 258. Τὸ σ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τοῦ ἐνικ. β'. προσώπου (σαι, σο) πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει συνδετικὸν φωνῆν ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ τὸ συνδετικὸν φωνῆν εἶνε α, ε, η, συναίρεται τὸ μὲν εαὶ καὶ ηαὶ εἰς η, τὸ δὲ εο εἰς ου, τὸ δὲ αο εἰς ω.

§ 259. Οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ η τοῦ ἐνικ. β'. προσ. τῆς ὀριστ. ἔχουσιν εἰ², ὅπερ ἔμεινε καὶ ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ εἰς τὰ τρία ταῦτα· βοῦλομαι-βοῦλει, οἴομαι-οἴει, ὄψομαι-ὄψει, τὸ δὲ βοῦλη, οἷη εἶνε ὑποτακτ. ἐγκλίσεως.

ΣΗΜ. Τινὲς τῶν μεταγενεστέρων καὶ μάλιστα τῶν ἐκκλησιαστικῶν φυλάττουσι τὸ σ, λέγοντες ἀκροῦσαι, ἠκροῦσαι, καυχᾶσαι, φάγεσαι καὶ πίεσαι· οὕτω λέγει καὶ ἡ καθωμιλημένη· τιμᾶσαι, ἐτιμᾶσο, λέγεσαι, ἐλέγεσο, ὀνομάζεσαι, ἐγράφεσο, κλπ.

¹ Καὶ τοῦναντίον ἡ τοῦ γ' δυϊκοῦ τον λαμβάνεται ἐνίοτε μάλιστα παρ' Ὀμήρῳ καὶ ἀντὶ τοῦ δευτέρου την (λογ. Ἐρμ. Α 33).

² Τὸ εἰ τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ η συστολῆ τοῦ η εἰς ε· οἶον, λείπει η· λείπει-ἰ-λείπει. Κατ' ἄλλους ἀποβολῆ τῆς προσ. καταλήξεως σαὶ καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ συνδετικοῦ ε εἰς εἰ· οἶον, (λείπεσαι)-λείπει.

Ἡ δὲ συναίρεσις τοῦ εαὶ εἰς εἰ εἶνε ἀσύστατος.

Σχηματισμὸς τῶν ἐγκλίσι. τῆς μέσης καὶ παθ. φωνῆς.

§ 260. Ὀριστική. Συνδετικά φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς συνημμένως εἰσι ταῦτα·

τῶν ἀρκτικῶν χρόνων.			τῶν παραγ. χρόνων.		
1	2	3	1	2	3
ομαι, (ομεθον), ομεθα,	(εσαι) (η)ει, εσαι. εσθον, εσθε,	εσαι. εσθον. ονται.	ομην, (ομεθον), ομεθα,	(εσο)-ου, εστο. εσθον, εσθε,	εστο. εσθην. οντο.

τοῦ μέσου ἀορ. α'.

1	2	3
αμην, (αμεθον), αμεθα,	(ασο)-ω, ασθον, ασθε,	ατο. ασθην. αντο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστώσ·	λείπ	}	ομαι,	ει(η),	εσαι.
Μέσος μέλλων α'.	λείψ		ομεθον,	εσθον,	εσθον.
Μέλλων τετελ.	λελείψ		ομεθα,	εσθε,	ονται.
Μέσος μέλλων β'.	[λιπε]				
Μέλλων παθ. α'.	λειρθῆσ	}	όμην,	ου,	εστο.
Μέλλων παθ. β'.	[λιπήσ]		(όμεθον),	εσθον,	εσθον.
Παρατακτικὸς	έλειπ		όμεθα,	εσθε,	οντο.
Μέσος ἀόριστ. β'.	έλιπ				
Μέσος ἀόριστ. α'.	[έλειψ]	}	άμην,	ω,	ατο.
			(άμεθον),	ασθον,	άσθην.
			άμεθα,	ασθε,	αντο.

§ 261. Ὁ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. σχηματίζονται, ἀφ' οὗ ἐπι- συναφθῶσιν αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὸ στέλεχος καὶ γείνωσιν αἱ προσημειωθεῖσαι μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαὶ (§ 44—52) τὸ δὲ γ' πληθ. πρόσ. περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας πληθ. μετοχῆς καὶ τοῦ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος· οἷον, παρακαίειμ. λελειμμένοι-αι-α εἰσί, ὑπερσ. λελειμμένοι-αι-α ἦσαν· ὡσαύτως καὶ τῶν φωνηεντοκλήτων τῶν προσλαμβανόντων ἐν τῷ παθητικῷ

παρκ. σ. οἶον, τελέω-τετέλεσμαι, τετελεσμένοι-αι-α εἰσίν, λέλυται, ἐλέλυτο καὶ κελυμένοι-αι-α εἰσίν, λελυμένοι-αι-α ἦσαν.

ΣΗΜ. Οἱ Ἴωνες ἐν τῷ γ'. προσώπῳ τοῦ παθ. παρκ. καὶ ὑπερσ. ἀντὶ τῶν καταλήξεων νται, ντο εἶχον τὰς καταλήξεις αται, ατο, δασύνοντες μὲν τοὺς πρὸ αὐτῶν χειλοφώνους καὶ οὐρανισκοφώνους χαρακτηῖρας, φυλάττοντες δὲ τοὺς ὀδοντοφώνους καὶ ὑγρούς· οἶον, τάσσω (ταγ) τέταγμαί-τετάχεται-ἐτετάχато, βλέπω βεβλέφαται-εβεβλέφατο, φθεῖρω-ἐφθά-ραται-ἐφθάρατο κλπ. Ὁ Ἴωνικὸς οὗτος σχηματισμὸς σπανιώτατα ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Παρακειμένου.

Ἔνικ. (τέτριβμαι)-τέτριμαι, (τέτριβσαι)-ψχι, (βται)-πται.
 Δυϊκ. (τετριβμεθον) μμεθον, (βσθον-βθον) φθον, (βσθον-βθον)-φθον,
 Πληθ. (τετριβμεθα)-μεθα, (βσθε-βθε)-φθε, (βνται)-φαται καὶ
 τετριμμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἐπερσυντελικού.

Ἔνικ. (ἐπεπλέκμην)-γμην, (κσο)-ξο, κτο.
 Δυϊκ. (ἐπεπλέκμεθον) γμεθον, (κσθον)-γθον, (κσθην)-γθην.
 Πληθ. (ἐπεπλέκμεθα)-γμεθα, (κσθε)-γθε, (κντο)(χατο) καὶ
 πεπλεγμένοι-αι-α ἦσαν.

Παρακειμένου.

Ἔνικ. (ἤρειδμαι)-σμαι, (δσαι)-σαι, (δται)-σαι
 Δυϊκ. (ἠρείδμεθον) σμεθον, (δσθον-δθον) σθον, (δσθον-δθον)-σθον.
 Πληθ. (ἠρείδμεθα)-σμεθα, (δσθε-δθε)-σθε, (δνται)-(δαται) καὶ
 ἠρεισμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἐπερσυντελικού.

Ἔνικ. (ἠνύτμην)-σμην. (τσο)-σο, (ττο)-στο.
 Δυϊκ. (ἠνύτμεθον) σμεθον, (τσθον-τθον) σθον, (τσθην-τθην)-σθην.
 Πληθ. (ἠνύτμεθα)-σμεθα, (τσθε-τθε)-σθε, (τντο-τατο) καὶ
 ἠνυσμένοι-αι-α ἦσαν.

Παρακειμένου.

Ἔνικ. ἔψαλμαι, λσαι, λται.
 Δυϊκ. (ἐψάλμεθον), (λσθον) λθον, (λσθον) λθον.
 Πληθ. ἐψάλμεθα, (λσθε)-λθε, (λνται)-λαται καὶ
 ἐψαλμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ὑπερσυντελικού.

	1	2	3
Ἐνικ.	(ἐμεμολύνμην)-σμην καὶ μμην	νσο,	ντο.
Δυσκ.	(ἐμεμολύνμεθον)-σμεθον καὶ μμεθον,	(νσθον)-νθον,	(νσθην)-νθην
Πληθ.	(ἐμεμολύνμεθα)-σμεθα καὶ μμεθα,	(νσθε)-νθε,	(ντο)-νατο.
	καὶ μεμολυσμένω-αι-α ἦσαν		

ΣΗΜ. Ὄταν πρὸ τοῦ μ συμπέσωσι μμ ἢ γγ, ἀποβάλλεται τὸ ἐν αὐτῶν ὄν, κάμπτω-κέκαμμαι-κέκαμμαι, φθέγγομαι-ἐφθεγγαί-ἐφθεγγαί.

§ 292. Ὑποτακτικῆ. Συνδετικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα·

	1	2	3
Ἐνικ	ωμαι,	(ησαι) η,	ηται,
Δυσκ.	(ωμεθον),	ησθον,	ησθον.
Πληθ.	ωμεθα,	ησθε,	ωνται.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστῶς	λείπ	} ωμαι η, ηται. (ωμεθον), ησθον, ησθον. ωμεθα, ησθε, ωνται.
Μέσος ἀόριστος α'.	[λείψ]	
Μέσος ἀόριστος β'.	λιπ	

§ 263. Εὐκτικῆ. Συνδετικὰ φωνήεντα, ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς εὐκτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα·

	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	οιμην,	(οισο) οιο,	οιτο.	αιμην,	(αισο)-αιο,	αιτο.
Δυσκ.	(οίμεθον),	(οισθον),	οισθην.	(αιμεθον),	αισθον,	αισθην
Πληθ.	οιμεθα,	οισθε,	οιντο.	αιμεθα,	αισθε,	αιντο.

Μέσ. ἀόρ. α'.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστῶς	λείπ	} 1 2 3 οίμην, οιο, οιτο. (οίμεθον), οισθον, οίσθην. οίμεθα, οισθε, οιντο.
Μέσος μέλλων α'.	λείψ	
Μετ' ὄλ. μέλλων	λελείψ	
Μέσος μέλλων β'.	[λιπε]	
Μέσος ἀόριστος β'.	λιπ	
Μέλλων παθητ. α'.	λειφθησ	
Μέλλων παθητ. β'.	[λιπησ]	

			1	2	3
Μέσος ἄοριστος α'.	[λειψ]	}	αίμην,	αίο,	αίτο.
			(αίμεθον),	(αίσθον),	αίσθην.
			αίμεθα,	αίσθε,	αίντο.

§ 264. *Προστακτική.* Συνδετικά φωνήεντα και προσωπικά κατάληξεις τῆς προστακτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα·

			Μέσ. ἄορ. α'.
	2	3	2
Ἔνικ.	(εσο)-ου,	εσθω.	αι, ασθω.
Δυϊκ.	εσθον,	εσθων.	ασθον, ασθων.
Πληθ.	εσθε,	εσθων	ασθε, (ασθωσαν)
	και (εσθωσαν).		και ασθων.

ΣΗΜ. Τὸ β'. ἐνικὸν πρόσ. τοῦ μέσου ἄορ. α'. τῆς προστ. συνδετικῶν φωνῆεν ἔχει πανταχοῦ α καὶ προσωπ. κατάληξιν ἐν τῷ ἐνικῷ β'. προσώπῳ ι, συνημμένως α ι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἔνεστώς	λείπ	}	ου,	έσθω.
			εσθε,	έσθων.
Μέσος ἄοριστος β'.	λιπ	}	εσθε,	έσθων και (έσθωσαν).
Μέσος ἄοριστος α'.	[λειψ]	}	αι	άσθω.
			ασθον,	άσθων.
			ασθε,	(άσθωσαν) και άσθων.

§ 265. *Ἀπαρέμφατον.* Τὸ ἀπαρέμφατον συνδετικὸν φωνῆεν ἔχει ε, πλὴν τοῦ μέσου ἄορ. α', ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ σθαι, συνημμένως εσθαι, ασθαι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἔνεστώς		λείπ	}	
Μέσος μέλλων	α'.	λείψ		
Μετ' ὄλ. μέλλων		λειλείψ		
Μέσος μέλλων	β'.	[λιπε]		σθαι.
Μέσος ἄοριστος	β'.	λιπ		
Μέλλων παθητ.	α'.	λειφθήσ		
Μέλλων παθητ.	β'.	[λιπήσ]		
Μέσος ἄοριστος	α'.	[λείψ]ασθαι.		

§ 226. Μετοχή. Ἡ μετοχή συνδετικὸν φωνῆν ἔχει ε πλὴν τοῦ μέσ. ἀορ. α', ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ μερος, μενη, μερορ, συνημμένως ομερος-ομενη-ομερορ, αμερος αμενη αμερορ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστῶς		λειπ	} ὄμενος. ομενη, όμενον.
Μέσος μέλλων	α'.	λειψ	
Μετ' ὄλ. μέλλων		λελειψ	
Μέσος μέλλων	β'.	[λιπε]	
Μέσος ἀόριστος	β'.	[λιπ]	
Μέλλων παθητ.	α'.	λειθησ	
Μέλλων παθητ.	β'.	[λιπησ]	} ὄμενος. ομενη, όμενον.
Μέσος ἀόριστος	α'.	[λειψ]όμενος·η-ον.	

§ 267. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος, ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ καὶ ἀπαρέμφατῳ καὶ μετοχῇ μονολεκτικῶς, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ διὰ μεταβολῆς καὶ ἀποβολῆς τῶν συμφώνων οἶον,

	Ἵποτακτικὴ.			Εὐκτικὴ.		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	λελειμμένος·η-ον ᾧ,	ῆς,	ῆ.	εἶπν,	εἶπς,	εἶη.
Δουκ.	λελειμμένω·α-ω ᾧμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἶπμεν,	εἶπτον,	εἶήτην.
Πληθ.	λελειμμένοι·αι-α ᾧμεν,	ῆτε,	ᾧσι(ν).	εἶπμεν	εἶητε,	εἶεν.

Προστακτικὴ

Ἐνικ.	(λέλειπσο)-ψο	(λελείπσθω-πθω) φθω.
Δουκ.	(λέλειπσθον-πθον)-φθον,	(λελείπσθων-πθων) φθων.
Πληθ.	(λέλειπσθε-πθε) φθε,	(λελείπσθωσαν-πθωσαν) φθωσαν καὶ φθων.

Ἀπαρέμφατον

(λελείπσθαι·πθαι)-φθαι.

Μετοχὴ

(λελειπμένος)-μμένος, (πμένη)-μμένη, (πμένον)-μμένον.

§ 268. Καὶ τῶν συνηρημένων ῥημάτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται περιφραστικῶς ὡς καὶ τῶν βαρυτόνων οἶον,

τετιμημένος·η-ον	ᾧ	ῆς,	ῆ.	εἶπν,	εἶπς,	εἶη.
πεποιημένω·α-ω	ᾧμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἶπμεν,	εἶπτον,	εἶήτην.
θεδηλωμένοι·αι-α	ᾧμεν,	ῆτε,	ᾧσι.	εἶπμεν	εἶητε,	εἶεν.

§ 269. Ὁ κέκτημαι ὀ-ως καὶ μεμνήμαι σχηματίζονται συνήθως μονολεκτικῶς, ὡταύτως καὶ ὁ κέκλημαι καὶ βέβλημαι (καὶ ἀπαντῶσι μόνον ἐν τῇ εὐκτικῇ) εἰς τὰ ἐξῆς πρόσωπα καὶ ἀριθμούς.

Ὑποτακτικῆ.

Εὐκτικῆ.

μεμνῶμαι, μεμνήται, μεμνώ-
μεθα.
κεκτῆτε, κεκτῆσθε.

μεμνήμην, μεμνήῃο, μεμνήτο,
μεμνήμεθα, μεμνήσθε,
κεκτῆμην, κεκτῆῃο, κεκτῆμεθα καὶ
κεκτῆμεθα (Εὐρπ. Ἡρακλειδ. 282)
κεκλήῃο, κεκλήμεθα, κεκλήσθε·
διαβεβλήσθε.

ΣΗΜ. α'. Καὶ ὁ παθ. παρακ. τῆς προστ. (πλὴν τῶν ἐχόντων σημασίαν ἐνεστ.) σπανίως ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. β'. Τὰ τρία πληθ. πρόσ. τῆς προστ. εἶνε δμοφωνα τοῖς δυϊκοῖς τρίταις λειπέσθων, λειπέσθων, λυσάσθων, λυσάσθων. Τὰ δὲ λειπέσθωσαν, λυσάσθωσαν εἶνε ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

§ 269*. Τὰ συνδετικὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα, αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις καὶ οἱ χρονικοὶ χαρακτῆρες (ὅπου ὑπάρχουσι) συναπτόμενα ἀποτελοῦσι τὰς ἐξῆς χρονικὰς καταλήξεις τοῦ α'. ἐνικοῦ προσώπου τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἐνεργητικὴ φωνὴ	μέσθ	παθητ.
Ἐνεστ. ω	ομαι	ομαι
Πχρατ. ον	ομην	ομην
Παρακ. ς	μαι	μαι
Ὑπερσ. ειν	μην	μην
Μέλ. α'. σω	σομαι	θήσομαι
Μέλ. β'. (εω)-ῶ	(έομαι)-οῦμαι	πσομαι
Ἀόρ. α'. σα	σαμην	θην
Ἀόρ. β'. ον	ομην	ην.

ΣΗΜ. Ἡ χρονικὴ κατάληξις τοῦ β'. ἐνεργ. καὶ μέσου μέλ. ῶ, οῦμαι ἐγένετο ἐκ τῆς εσω καὶ εσομαι ἀποβολῇ τοῦ σ καὶ συναίρεσει τοῦ εω εἰς ῶ καὶ εομαι εἰς οῦμαι οἶον, εσω-εω (ἰων) ῶ (ἀττ.), εσομαι-εομαι (ἰων.) -οῦμαι (ἀττ.).

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
παρ. α. ἐνεστ.	λείπ ομαι, ει(η), εται. (όμεθον), εσθον, εσθον. όμεθα, εσθε, ονται.	λείπωμαι, η, ηται. (όμεθον), ησθον, ησθον. όμεθα, ησθε, ωνται.	λείπ (οίμεθον), οίμεθα.
παρ. α. μέλ. α. ἐνεστ.	ἐλείπ (όμεθον), (εσθον), εσθην. όμεθα, εσθε, οντο.		
μ. α. ἐνεστ.	λείφθησ ομαι, ει(η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λείφθησ οίμην, κτλ. ὡς
μ. β. ἐνεστ.	[λιπήσ] ομαι, ει(η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		[λιπήσ] οίμην, κτλ. ὡς
μ. γ. ἐνεστ.	λείψ ομαι, ει(η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λείψ οίμην, κτλ. ὡς
μ. δ. ἐνεστ.	λελείψ ομαι, ει(η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λελείψ οίμην, κτλ. ὡς
μ. ε. ἐνεστ.	[λιπ] οῦμαι, εἴ(ῃ), εἴται. (οῦμεθον), εἴσθον, εἴσθον. οῦμεθα, εἴσθε, οὔνται.		οίμην, [λιπ] (οίμεθον), οίμεθα.
μ. σ. ἐνεστ.	[ἐλειψ] όμεν, ω, ατο. (όμεθον), (ασθον), ἀσθην όμεθα, ασθε, αντο.	[λείψ] ωμαι, η, ηται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.	[λείψ] αίμην, (αίμεθον) αίμεθα.
μ. α. παρ. α. ἐνεστ.	ἐλπ. όμεν, ου, ετο. κτλ. ὡς ὁ παρ. α.	λίπ ωμαι, η, ηται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.	λιπ οίμην, κτλ. ὡς
μ. β. παρ. α. ἐνεστ.	ἐλείφ θην, θησ, θη. θημεν, (θητον), θήτην. θημεν, θητε, θησαν.	λειφ θῶ, θῆς, ῆ. θῶμεν, θῆτον, θῆτον. θῶμεν, θῆτε, θῶσι(ν).	θειήν, λειφ θείημεν, θειήμεν,
μ. γ. παρ. α. ἐνεστ.	[ἐλίπ] ην, ης, η. κτλ. ὡς ὁ α'.	[λιπ] ῶ, ῆς, ῆ. κτλ. ὡς ὁ α'.	[λιπ] εἴην, κτλ. ὡς ὁ α'.
μ. δ. παρ. α. ἐνεστ.	λέλει μμαι, ψι, πται. (μμεθον), φθον, φθον. μμεθα, φθε, (φαται). καὶ λελειμμένοι, αι-α εἰσί(ν).	λελειμ μένος, ῶ, ῆς, ῆ. λελειμ μένω, ῶμεν, ῆτον, ῆτον. λελειμ μένοι, ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν).	μένος, λελειμ μένω, μένοι,
μ. ε. παρ. α. ἐνεστ.	ἐλελεί μμην, ψ, πτο. (μμεθον), φθον, φθην. μμεθα, φθε (φατο) καὶ λελειμμένοι-αι α ῆσαν.		

ΣΗΜ. Ὁ παθ. καὶ μέσ. μέλ. β'. καὶ ὁ παθ. ἀόρ. β'. καὶ ὁ μέσ. ἀόρ. α'.

τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς.

ΚΗ		ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οιο, (οισθον), οισθε,	οιτο, οίσθην οιντο.	ου, έσθω, λείπ εσθον, έσθων, εσθε, (έσθωσαν) καὶ έσθων.	λείπ εσθαι.	όμενος, λειπ ομένη, όμενον.
οιο,	οιντο, ὁ ένεστώς.		λειφθήσεσθαι.	όμενος, λειφθησ ομένη, όμενον.
οιο,	οιτο, ὁ ένεστώς.		λιπίσ εσθαι.	λιπησ ομένος, κτλ.
οιο,	οιτο, ὁ ένεστώς.		λείψ εσθαι.	λειψ ομένος, κτλ.
οιο,	οιτο, ὁ ένεστώς.		λελείψ εσθαι.	λελειψ ομένος, κτλ.
οτο, (οτθον), οτθε,	οττο, οίσθην, οτντο.		[λιπ] ετθαι.	ούμενος, [λιπ] ουμένη, ούμενον.
αιο, (αισθον), αισθε,	αιτο, αίσθην, αιντο.	αι, άσθω, [λετψ] ασθον, άσθων, ασθε, (άσθωσαν) καὶ άσθων.	[λείψ] ασθαι.	άμενος, [λειψ] αμένη, άμενον.
οιο, ὁ ένεστώς.	οιτο, ὁ ένεστώς.	λιπ οϋ, κτλ. ὡς ὁ ένεστώς.	λιπ έσθαι.	λιπ ομένος, κτλ.
θειῆς, (θειήτων), θειήτε,	θειή, θειήτην, θειήσαν.	θητι, θήτω, λείφθητον, θήτων, θητε, (θήτωσαν) καὶ θέντων.	λειφ θῆναι.	θείς, λειφ θεῖσα, θέν.
είης,	είη.	[λίπ] ηθι, ήτω. κλπ. ὡς ὁ α'.	[λιπ] ῆναι.	είς, [λιπ] εῖσα, έν.
είην, είῆς, είημεν, (είητων), είημεν, είητε, είησαν	είη, είήτην είησαν	ψο, φθω. λέλει φθον, φθων, φθε, (φθωσαν) καὶ φθων.	λελετ φθαι.	μένος, λελειμ μένη, μένον.

Περισπώμενα ἢ συνηρημένα ῥήματα.

§ 270. Τὰ περισπώμενα ἢ συνηρημένα ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῖρα α, ε, ο, διό τρεῖς εἶνε αἱ συζυγαί τούτων· αω, εω, οω· συναίρουνται δὲ μόνον ἐν τῷ ἔνεστ. καὶ παρατατ., διότι εἰς αὐτοὺς μόνον οἱ χαρακτηῖρες α, ε, ο ἀπαντῶσι φωνῆεν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους ἀπαντῶσι σύμφωνον τοῦ χρονικοῦ χαρακτηῖρος.

ΣΗΜ. Τὸ κκ' ω (καίω) καὶ κκζ' ω (κλαίω) δὲν συναίρουνται· τὸ δὲ λούω ἐκρούει ἀπικῶς τὰ βραχέα φωνήεντα ε, ο (§ 56, 6)· οἶον, ἔλουε ἔλου, λούομαι-λούμαι κλπ.

§ 271. Τὰ συνδετικά φωνήεντα, μεθ' ὧν συμπίπτουσι καὶ συναίρουνται οἱ χαρακτηῖρες α, ε, ο, εἶνε τὰ δύο βραχέα ε, ο, τὰ δύο μακρὰ η, ω, καὶ αἱ δίφθογγοι οι, ου, ει, η'· συναίρουνται δὲ οὕτω·

α'. Τὸ α μετὰ ε, η, ει, η εἰς α καὶ α, μετὰ δὲ τοῦ ο, ω, οι, εἰς ω καὶ ω· οἶον, τιμαε-τιμαε, τιμάητε-τιμάητε, τιμάεις-τιμάεις, τιμάη-τιμάη, τιμάομεν-τιμάομεν, τιμάωμεν-τιμάωμεν, τιμάοιμεν-τιμάοιμεν, τιμάουσι-τιμάουσι.

ΣΗΜ. Τὸ ζάω, πεινάω, διψάω, χράω, χράομαι, κνάω, σμάω, ψάω, συναίρουσι τὸ α μετὰ τοῦ ε, η, εἰς η'· οἶον, ζάε ζῆ, ζάητε-ζάητε, ζάειν-ζάειν'. Τὸ δὲ χράεις χράεις, χράεσθαι-χράεσθαι ἐπὶ τοῦ χρῆσμοδοτεῖν εἶνε τῶν νεωτέρων Ἰωνῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

β'. τὸ ε μετὰ τοῦ ε εἰς ει, μετὰ δὲ τοῦ ο εἰς ου, πρὸ δὲ τῶν μακρῶν φωνηέντων καὶ δίφθογγων ἀποβάλλεται· οἶον, ποιεε-ποιεε, πιόομεν-ποιόομεν, ποιέητε-ποιήητε, ποιέωμεν-ποιώομεν, ποιέει-ποιεε, ποιέοιμεν-ποιόοιμεν, ποιέουσι-ποιόουσι.

ΣΗΜ. Τὰ ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον συναίρουσι τὸν χαρακτηῖρα ε ὅπου οὗτος ἀπαντᾷ ε ἢ ει· οἶον, πλέω-πλέεις-πλείς, πλέει-πλεεῖ, πλέομεν-πλέετε-πλείτε, πλέουσι πλῆν τοῦ β'. ἐνικ. προσ. τοῦ δέομαι-δέει. Τὸ δέω ὁμοῦ (δένω, δεσμεύω), ὅταν μάλιστα εἶνε σύνθετον, συναίρει τὸ ε καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ ω, οἶον, δέον-δοῦν, τῷ δέοντι-δοῦντι, διαδέομαι-διαδοῦμαι, ἀναδέων-ἀναδῶν. Τὸ δὲ δεῖν ἐν τῇ φράσει μικροῦ δεῖν εἶνε ἀπαρέμφατον καὶ οὐχὶ μετοχή.

γ'. Τὸ ο μετὰ τοῦ ε καὶ ο εἰς ου, μετὰ δὲ τοῦ η καὶ ω εἰς ω, μετὰ δὲ τοῦ ει καὶ η εἰς οι, πρὸ δὲ τοῦ οι καὶ ου ἀποβάλλεται· οἶον, δηλοε-δηλου, δηλόομεν-δηλόομεν, δηλόητε-δηλώητε, δηλόω-

¹ Καὶ ἐνταῦθα δὲν πειθόμεθα εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκη εἰρημένα, διότι καὶ παρ' Ὀμήρῳ εὔρηται καὶ ἡ ὁμαλή καὶ ἡ ἀνωμαλος συναίρεσις τοῦ α ε εἰς α καὶ η οἶον, ἔρηξ, ἀρετῆ καὶ φοιτήτην, φοιτῆ, συλλήτην, συναντήτην, προσῆν, δήτην (βραχέως ποιητ. Γραμμ. Κορινθίου § 102 β', καὶ γ'. ἐλδ α') δώης ὁμαλῶς ἔπρεπε γὰρ συναίρεσθαι εἰς δοῦς, ὡς δηλώης-δηλόη, καὶ οὐχὶ δῶς.

μερ-δηλώμεν, δηλόους-δηλοῖς, δηλόη-δηλοῖ, δηλόοιμι-δηλοῖμι, δηλόουσι-δηλοῦσι.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ῥιγῶ συναιρεῖται πολλάκις εἰς ω καὶ ω ἀντὶ εἰς οἰ καὶ οὐ οἶον, εὐκτ. ῥιγῶν (μεταγεν.), ἀπαρέμφ. ῥιγῶν, μετοχὴ ῥιγῶντι ἀντὶ ῥιγοῖν, ῥιγοῦν, ῥιγοῦντι! Τὸ δὲ ἰδρῶ πάσχει τὴν τοιαύτην συναίρεσιν μόνον παρὰ τοῖς Ἰωσιν· οἶον, ἰδρῶσα, ἰδρῶν, ἀντὶ ἰδρούσα, ἰδρούν.

ΣΗΜ. β'. Οἱ ἀσυναίρετοι τύποι δὲν ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς.

§ 272. Ἡ εὐκτ. ἔχει καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆν τῆς εὐκτ. τῶν εἰς μὲ ῥημάτων *ιη*, τῆς ὁποίας τὸ *ι* συναιρεῖται μετὰ τοῦ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος· οἶον, (τιμασίην)-*τιμῶν*, *τιμῶς*, *τιμῶν*· *ποισίην*, *ποισίης*, *ποισίη*, *δηλοσίην*, *δηλοσίης*, *δηλοσίη*. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος λέγεται Ἀττικός, ὅστις εἰς μὲν τὰ ἐνικά τῆς μὲν β' καὶ γ'. συζυγίας εἶνε συνηθέστερος τοῦ κοινοῦ, τῆς δὲ α'. εἶνε σχεδὸν ὁ μόνος εὐχρηστος· εἰς δὲ τὰ δυϊκά καὶ πληθ. εἶνε σπάνιος, ἐν δὲ τῷ γ'. πληθ. προσώπῳ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστος.

§ 273. Τὸν Ἀττικὸν σχηματισμὸν ἔχουσι καὶ οἱ β'. μέλ. καὶ μάλιστα τῶν ὑγρολόηκτων ὡς συνηρημένοι καὶ αὐτοὶ οἶον, *φανοίην*, *ἐροίην*, *ἀγγελοίην*, ἔτι δὲ καὶ τινες ἀφωλόηκτοι παρακείμενοι (ἐπὶ σημασ. ὑπερσ.)· οἶον, *πεφρευγοίην*, *πεποιθοίην*, *ἐλελυθείην*, ἔτι δὲ καὶ ὁ β'. ἐνεργητ. ἀόρ. τοῦ ἔχω, ὅταν εἶνε ἀπλοῦς· οἶον, *σχοίην*· ἐν συνθέσει ὁμοῦ πάντοτε *παράσχοιμι* λέγεται.

§ 274. Τὸ ἀπαρέμφατ. τοῦ ἐνεστ. τῶν συνηρημένων ῥημάτων συνδεδεικτὸν φωνῆν δὲν ἔχει καὶ συναιρεῖ τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα (*α*, *ε*, *ο*) μετὰ τῆς καταλήξεως *εν*, τὸ μὲν *αεν* εἰς *αϛ*, τὸ δὲ *εεν* εἰς *ειϛ*, τὸ δὲ *οεν* εἰς *οον*· οἶον, *τιμάει-αϛ*, *ποιέει-ειϛ*, *δηλόει-οον*· διὸ δὲν ὑπογράφεται τὸ ἀπαρέμφατον τῆς α'. συζυγίας τῶν περισπωμένων ῥημάτων· οἶον, *τιμᾶν* καὶ οὐχὶ *τιμᾶν*.

(1) Ἀλλὰ καὶ ὁμοίως ὑποτακτ. βίγοϛ (Πλάτ. Φαίδ. 87), ἀπαρ. βίγοϛν. (Πλάτ. Πολ. δ. 440).

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΓΙΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΙ-	
Ἐνεστ. ἐν.	τιμ ἄω -ῶ, ἀεῖς -ᾶς, ἀεὶ -ᾶ.	τιμ ἄω -ῶ, ἀῆς -ᾶς, ἀῆ -ᾶ.	τιμ ἀοίμ - (ᾠμι), ἀοῖς - (ᾠς), ἀοί - (ᾠ).		
δυϊκ.	τιμ ἀόμεν -ῶμεν, ἀέτον -ᾶτον, ἀέτον -ᾶτον.	ἀώμεν -ῶμεν ἀήτον -ᾶτον. ἀήτον -ᾶτον.	ἀοίμεν -ᾠμεν, ἀοίτον ᾠτον, ἀοίτην -ᾠτην.		
πλήθ.	τιμ ἀόμεν -ῶμεν, ἀέτε -ᾶτε. ἀούσι -ῶσι.	ἀώμεν -ῶμεν, ἀήτε -ᾶτε. ἀώσι -ῶσι(ν).	ἀοίμεν -ᾠμεν, ἀοίτε, -ᾠτε. ἀοίεν -ᾠεν.		
Παρατ. ἐνικ.	ἐτίμ αον-ων, δυϊκ. ἐτίμ ἀόμεν-ῶμεν, πλήθ. ἐτίμ ἀόμεν-ῶμεν,	αεσ-ας, ἀέτον-ᾶτον, ἀέτε-ᾶτε,	αε-α. ἀέτην-ᾶτην. αονων.		
Μέλ.	τιμῆ σω, εἰς, εἰ.	τιμῆ σω, σῆς, σῆ.	τιμῆ σοίμ, σοίμ,		
Ἄδρ.	ἐτίμη σα, σας, σε.	τιμῆ σω, σῆς, σῆ.	τιμῆ σοίμ, σοίμ,		
Παρ.	τετίμη κα, κας, κε.	τετιμῆ κω, κῆς, κῆ.	τετιμῆ κοίμ, κοίμ.		
Ἐπερσ.	ἐτετιμῆκη(ειν), εἰς, εἰ(ν).				

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΓΙΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΙ-	
Ἐνεστ. ἐν.	τιμ ἀομαι -ῶμαι, ἀεὶ -ᾶ, ἀέται -ᾶται.	τιμ ἀώμαι -ῶμαι, ἀῆ -ᾶ, ἀῆται -ᾶται.	τιμ ἀοίμην, ἀοίτο, ἀοίτο.		
δυϊκ.	(ἀόμεθον -ῶμεθον) ἀέσθον -ᾶσθον, ἀέσθον -ᾶσθον.	(ἀώμεθον) ῶμεθον), ἀῆσθον -ᾶσθον, ἀῆσθον -ᾶσθον.	(ἀοίμεθον, (ἀοίσθον, ἀοίσθην.		
πλήθ.	τιμ ἀόμεθα -ῶμεθα, ἀέσθε -ᾶσθε, ἀόνται -ῶνται.	ἀώμεθα -ῶμεθα, ἀῆσθε -ᾶσθε, ἀώνται -ῶνται.	ἀοίμεθα, ἀοίσθε, ἀοίντο.		
Παρατ. ἐνικ.	ἐτίμ ἀοίμην-ῶμην, δυϊκ. (ἀόμεθον ῶμεθον), πλήθ. ἀόμεθα-ῶμεθα,	ἀου-ῶ, (ἀέσθον-ᾶσθον), ἀέσθε-ᾶσθε,	ἀέτο-ᾶτο. ἀέσθην ᾶσθην. ἀοίτο ῶντο.		
Μέλ. παθ.	τιμηθῆ σομαι, θῆσει (ῆ), θῆσεται.		τιμη θησοίμην,		
Μ. μ.	τιμη σομαι, σεῖ (ῆ), σεταί.		τιμη σοίμην, τετιμη σοίμην,		
Μ. ὄλ. μελ.	τετιμη σομαι, σεῖ (ῆ) σεταί.				
Ἄδρ. παθ.	ἐτιμηθην, θῆς, θῆ.	τιμη θῶ, θῆς, θῆ.	τιμη θείμην, τιμη σαίμην.		
Μέσ. ἄδρ. α'.	ἐτιμησάμην, σω, σατο.	τιμη σωμαι, σῆ, σῆται.			
Παρακ.	τετίμη μαι, σαι, ται.	(ὄρ. § 255)	(ὄρα. § 256)		
Ἐπερσ.	ἐτετιμημην, σο, το.				

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
τιμῶην, τιμῶης, τιμῶη, (τιμῶημεν), (τιμῶητον), (τιμῶήτην), (ῶημεν), (ῶητε), καὶ ἀπτιχῶς	τίμ αε -α, αέτω -άτω, τιμ άετον -άτον, αέτων -άτων, άετε -άτε, τιμ (αέτωσαν -άτωσαν) καὶ -ώντων.	τιμ άεν άν	άων -ών, τιμ άουσα -ώσα, άον -ών,

σοις, σοι.	τίμη σον, σάτω.	τιμή σειν.	τιμή σων.
σαις,σαι.	τετίμη κε, κέτω.	τιμή σαι.	τιμή σας.
κοις, κοι.		τετιμη κέναι,	τετιμη κώς.

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
-ώμην, -ῶο, -ῶτο. -ώμεθον), -ῶσθον), -ῶσθην. -ῶμεθα, -ῶσθε, -ῶντο.	τιμ άου -ῶ, αέσθω -άσθω. τιμ άεσθον -άσθον, αέσθον -άσθων, άεσθε -άσθε, (αέσθωσαν-άσθωσαν) καὶ -άσθων.	τιμ άεσθαι άσθαι.	τιμ άόμενος -ώμενος. τιμ άομένη -ωμένη, τιμ άόμενον -ώμενον.

θήσοιο, θήσοιτο.	τιμή θητι, θήτω. τίμη σαι, άσθω.	τιμη θήσεσθαι.	τιμη θησόμενος.
σοιο, σοιτο. σοιο, σοιτο.	τετίμησο, σω.	τιμή σεσθαι. τετιμή σεσθαι.	τιμη σόμενος. τετιμη σόμενος.
θείης, θείη. σαιο, σαιτο.	τιμή θητι, θήτω. τίμη σαι, άσθω.	τιμη θήναι. τιμή σχσθαι.	τιμη θείς. τιμη σάμενος.
		τετιμή σθαι.	τετιμη μένος.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΙ-
Ἐνεστ. ἐν. ποι	έω -ῶ, έεις -εῖς, έει -εἶ.	ποι έω -ῶ, έης -ῆς, έη -ῆ.		ποι έοίμι -οἴμι, έοις -οἴς, έοι -οἶ.
δυϊκ. ποι	έομεν -οὔμεν, έετον -εἶτον, έετον -εἶτον.	ποι έώμεν -ῶμεν, έητον -ῆτον, έητον -ῆτον.		ποι έοίμεν -οἴμεν, έοιτον -οἴτον, έοίτην -οἴτην.
πληθ. ποι	έομεν -οὔμεν, έετε -εἶτε, έουσι -οὔσι(ν).	ποι έώμεν -ῶμεν, έητε -ῆτε, έωσι -ῶσι(ν).		ποι έοίμεν -οἴμεν, έοιτε -οἴτε, έοιεν -οἴεν.
Παρατ. ἐνικ.	έποι εον-ουν,	εες-εις,		εε-ει.
δυϊκ.	έποι έομεν-οὔμεν,	έετον εἶτον,		έετην-είτην.
πληθ.	έποι έομεν-οὔμεν,	έετε-εἶτε,		εον ουν.
Μέλ. ποιήσω,	σεις, σεις.			ποιή σοίμι,
Ἄδρ. έποίησα,	σας, σε(ν).	ποιή σω, σης, ση.		ποιή σαιμι,
Παρακ. πεποιήκα,	κας, κε(ν).	πεποιή κω, κης, κη.		πεποιή κοίμι.
Ἰπερσ. έπεποιήκη(ειν)	εις, ει(ν).			

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΙ-
Ἐνεστ. ἐν. ποι	έομαι -οὔμαι, έει(έη) -εἶ(ῆ), έεται -εἶται.	ποι έώμαι -ῶμαι, έη -ῆ, έηται -ῆται.		ποι εοίμην, έοιτο, έοιτο.
δυϊκ. ποι	(έόμεθον -ούμεθον) έεσθον -εἶσθον, έεσθον -εἶσθον.	ποι (έώμεθον) ώμεθον), έησθον -ῆσθον, έησθον -ῆσθον.		ποι (έοίμεθον, (έοίσθον), εοίσθην.
πληθ. ποι	έόμεθα -ούμεθα, έεσθε -εἶσθε, έονται -οὔνται.	ποι εώμεθα -ώμεθα, έησθε -ῆσθε, έονται -ῶνται.		ποι εοίμεθα, έοισθε, έοιτο.
Παρατ. ἐνικ.	έποι εόμην-ούμην,	έου-οὔ,		έέτο εἶτο.
δυϊκ.	(έποι εόμεθον ούμεθον),	(έεσθον-εἶσθον),		έεσθην εἶσθην.
πληθ.	έποι εόμεθα-ούμεθα,	έεσθε-εἶσθε,		έόντο-οὔντο.
Μέλ. παθ. ποιη θήσομαι,	θήσει (η), θήσεται.			ποιη θησοίμην,
Μέσ. μ. ποιήσομαι,	σει (η), σεται.			ποιη σοίμην,
Μ. δλ. μ. πεποιήσομαι,	ση, σεται.			πεποιη σοίμην,
Ἄδρ. παθ. έποιήσθην,	θης, θη.	ποιη θῶ, θῆς, θῆ.		ποιη θείην,
Μ. άδρ. έποισάμην,	σω, σατο.	ποιή σωμαι, ση, σηται.		ποιη σάίμην.
Παρακ. πεποιήμαι,	σαι, ται.	ιδε § 261.		ιδε § 262.
Ἰπερσ. έπεποιήμην,	σο, το.			

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
ποι οἶην, οἶης, οἶη, (οἶήμεν), οἶητον, οἶήτην, οἶήμεν, οἶητε, οἶησαν), καὶ ἄπτικῶς	ποί εε -ει, εἴτω -εἴτω, ποι ἔετον -εἴτον, εἴτων -εἴτων, ποι ἔετε -εἴτε, ποι (εἴτωσαν -εἴτωσαν) καὶ -οὔντων.	ποι ἔεν-εἴν	ποι ἔων -ῶν, ποι ἔουσα -οὔσα, ποι ἔον -εῶν,

σεις, σοι	ποιή σον, σάτω.	πλή σειν.	τιμή σων.
σαις, σοι.	πεποίη κε, κέτω.	ποιή σοι.	τιμή σας.
χαις, σοι.		πεποίη κέναι.	τετιμη κώς.

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
-οίμην, -οἶτο, -οἶτο. -οἶμεθον), -οἶσθον), -οἶσθην. -οἶμεθα, -οἶσθε, -οἶντο.	ποι ἔου -οῦ, εἴσθω -εἴσθω. ποι ἔεσθον -εἴσθον, εἴσθων -εἴσθων, ποι ἔεσθε -εἴσθε, (εἴσθωσαν-εἴσθωσαν) καὶ -εἴσθων.	ποι ἔεσθαι εἴσθαι.	τιμ αόμενος -όμενος. τιμ αομένη -ωμένη, τιμ αόμενον -όμενον.

θήσιο, θήσιτο.	ποιή θητι, θήτω. ποιή σαι, σάσθω. πεποίη σο, σθω.	ποιη θήσεσθαι. ποιή σεσθαι. πεποίη σεσθαι. ποιη θήναι. ποιή σεσθαι. πεποίη σθαι.	ποιη θησόμενος. ποιη σόμενος. πεποιη σόμενος. ποιη θείς. ποιη σάμενος. πεποιη μένος.
----------------	---	---	---

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			ΕΥΚΤΙ-		
Ἐνεστ. ἐν.	δηλ ὦ	-ῶ,	δηλ ὦ	-ῶ,	δηλ οἶμι	-οἶμι,		
	οἶς	-οἶς,	οἶς	-οἶς,	οἶς	-οἶς,		
	οἶ	-οἶ.	οἶ	-οἶ.	οἶ	-οἶ.		
δυϊκ.	δηλ ὄμεν	-οὔμεν,	δηλ ὄμεν	-ῶμεν	δηλ οἶμεν	-οἶμεν,		
	όετον	-οὔτον,	όετον	-ῶτον,	όετον	-οἶτον,		
	όετον	-οὔτον.	όετον	-ῶτον.	όετον	-οἶτον.		
πληθ.	δηλ ὄμεν	-οὔμεν,	δηλ ὄμεν	-ῶμεν,	δηλ οἶμεν	-οἶμεν,		
	όετε	-οὔτε.	όετε	-ῶτε,	όετε	-οἶτε,		
	όουσι	-οὔσι.	όουσι	-ῶσι.	όουσι	-οἶεν.		
Παρατ. ἐνικ.	ἐδήλ	οον-οον,	οες-οος,		σε-οου.			
δυϊκ.	ἐδήλ	όομεν-οὔμεν,	όετον-οὔτον,		όέτην-οὔτην.			
πληθ.	ἐδήλ	όομεν-οὔμεν,	όετε-οὔτε,		οον-οον.			
Μέλ.	δηλώ	σω, σεις, σει.			δηλώ	σοίμι,		
Ἄορ.	ἐδήλω	σα, σας, σε.	δηλώ	σω, σης, ση.	δηλώ	σαιμι,		
Παρ.	δεδήλω	κα, κας, κε.	δεδήλω	κω, κης, κη.	δεδήλω	κοίμι.		
Ἵπερσ.	ἐδεδηλώκ	(εἰν),εις, εἰ(ν).						

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			ΕΥΚΤΙ-		
Ἐνεστ. ἐν.	δηλ ὄμαι	-οὔμαι,	δηλ ὄμαι	-ῶμαι,	δηλ οἶμην,			
	οἶ(οἶ)	-οἶ,	οἶ	-οἶ,	οἶτο,			
	όεται	-οὔται.	όεται	-ῶται.	οἶτο.			
δυϊκ.	δηλ (οἶμεθον	-οὔμεθον)	δηλ (οἶμεθον)	-ῶμεθον),	δηλ ο(οἶμεθον),			
	όεσθον	-οὔσθον,	όησθον	-ῶσθον,	(οἶσθον),			
	όεσθον	-οὔσθον.	όησθον	-ῶσθον.	οἶσθην.			
πληθ.	δηλ οἶμεθα	-οὔμεθα,	δηλ οἶμεθα	-ῶμεθα,	δηλ οἶμεθα,			
	όεσθε	-οὔσθε,	όησθε	-ῶσθε,	οἶσθε,			
	όονται	-οὔνται.	όονται	-ῶνται.	οἶντο.			
Παρατ. ἐνικ.	ἐδήλ	οἶμην-οἶμην,	όου-οὔ,		όετο-οὔτο.			
δυϊκ.	ἐδήλ	(οἶμεθον οὔμεθον),	(όεσθον-οὔσθον),		οἶσθην οὔσθην.			
πληθ.	ἐδήλ	οἶμεθα-οὔμεθα,	όεσθε-οὔσθε,		όοντο οὔντο.			
Μέλ. παθ.	δηλω	θήσομαι, θήσεται.			δηλω	θησοίμην,		
		(ἦ), θήσεται.						
Μ. μ.	δηλώσομαι,	σει (ἦ), σεταί.			δηλω	σοίμην,		
Μ. ὄλ. μ.	δεδηλώσομαι,	(ἦ) σεταί.			δεδηλω	σοίμην,		
Ἄορ. παθ.	ἐδηλώ	θην, θης, θη.	δηλω	θῶ, θῆς, θῆ.	δηλω	θείην,		
Μ. ἄορ.	ἐδηλώσάμην,	σω, σατο.	δηλώσωμαι,	ση, σηται.	δηλω	σαίμην.		
Παρακ.	δελήλω	μαι, σι, ται.	(ὄρ. § 261)		(ὄρα § 262).			
Ἵπερσ.	ἐδεδηλώ	μην, σο, το						

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
δηλ οίην, οίης, οίη, (οίημεν), οίητον, οιήτην, οίημεν, οίητε). οίησαν. καὶ ἄπτικῶς	δηλ σε -ου, οέτω -ούτω. δηλ όετον -ούτον. οέτων -ούτων. δηλ όετε -ούτε, (οέτωσαν ούτωσαν) καὶ -ούντων	δηλ όον-οῦν.	δηλ όων-ῶν. όουσα-οῦσα, όον-οῦν.

σαις, σοι. σαις, σαι. κοις, κοι.	δήλωσον, σάτω. δεδήλωκε, κέτω.	δηλώσειν. δηλώσαι. δεδηλωκέναι.	δηλώσων. δηλώσας. δεληλωκώς.
--	-----------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------

τῶν περισπωμένων ῥημάτων

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οίμην, οἴτο, οἴτο, οίμεθον), οἴσθον), οἴσθην, οίμεθα, οἴσθε, οἴντο.	δηλ όου-οῦ, οέσθω ούσθω. δηλ όεσθον-οῦσθον, οέσθων-ούσθων. δηλ όεσθε-οῦσθε, (οέσθωσαν-οῦσθωσαν) καὶ -ούσθων.	δηλ όεσθαι -οῦσθαι.	δηλ οόμενος -οόμε-ος, δηλ οομένη οομένη, δηλ οόμενον οόμενον.

θήσοιο, θήσοιτο, σοιο, σοιτο, σοιο, σοιο, θείης, θείη, σοιο, σοιτο.	δηλώ θητι, θήτω. δήλωσαι, σάσθω. δεδήλωσο, σθω.	δηλωθήσεσθαι. δηλώσεσθαι. δεδηλώσεσθαι.	δηλωθήσόμενος. δηλωσόμενος. δεδηλωσόμενος. δηλωθείς. δηλωσάμενος. δεδηλωμένος.
---	---	---	---

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς ω ῥημάτων.

§ 275. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν εἰς ω ῥημάτων ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν τοῦ στελέχους πάσχουσι πάθη τινά, τὰ ὁποῖα θέλομεν ἐξετάσει ἐνταῦθα κατὰ τοὺς τρεῖς χαρακτῆρας αὐτῶν.

Α'. Ῥήματα ἀφωρόληκτα.

§ 276. Ὄταν ὁ ἄφωνος χαρακτήρ συμπέσῃ πρὸ τῶν γραμμάτων σ, μ, θ, τ, γίνονται αἱ προσημειωθεῖσαι (§ 44—51) μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαί· οἷον, π.λέκω-πλέξω-ἐπλέχθην-πέπλεγμαι, πείθω-πέισω-ἐπέισθην-πέπεισμαι-πέπεισται, σπένδω-σπεῖσω-σπέισμαι-ἔσπειμαι-ἔσπεισται.

ΣΗΜ. Τὸ σφῶζ τὸν παθ. μέλ. καὶ ἀφρ. καὶ πολλάκις τὸν παρακ. καὶ ὑπερσυντ. σχηματίζει ἐκ τοῦ φωνηεντολήκτου στελέχους (σαο-σω)· οἷον, σωθήσομαι, ἐσώθην, σέσωμαι καὶ σέσωσμαι.

Ἰδιαιτέρως δὲ παρατηροῦνται ταῦτα·

α'. Ὁ ἐνεργητικὸς α'. παρακείμενος ἔχει χαρακτῆρα·

1) φ, ὅταν ὁ ἐνεστώς ἔχῃ χειλόφωνον· οἷον, τριβῶ-τέτριφα, βλέπω-βέβλεφα, γράφω-γέγραφα.

2) χ, ὅταν ὁ ἐνεστώς ἔχῃ οὐρανισκόφωνον· οἷον, συλλέγω-συνεῖλοχα, πλέκω-πέπλεχα, βρέχω-βέβρεχα.

3) κ, ὅταν ὁ ἐνεστώς ἔχῃ ὀδοντόφωνον· οἷον, πείθω-πέπεικα, ἄδω-ἦκα, ἀνύττω-ἦνυκα.

ΣΗΜ. Ἡ ἀνωτέρω μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ α'. ἐνεργ. παρακ. καὶ ὑπερσ. προέρχεται ἐκ τοῦ F, ὅπερ τὸ πάλαι ὑπῆρχε πρὸ τῶν καταλήξεων αὐτῶν α, ει, (Fa, Fein) καὶ ὅπερ εἰς μὲν τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον ῥήματα μετεβλήθη εἰς πνεῦμα δασύ, ἄ, εῖν, εἰς δὲ τὰ ἔχοντα ὀδοντόφωνον ἢ ὕγρον ἢ φωνῆεν ἀπεσκληρύνθη εἰς κ (κα, κειν), διὸ ὁ μὲν χειλόφωνος καὶ οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (§ 44, 3), ὁ δὲ ὀδοντόφωνος πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται διὰ τὴν κακοφωνίαν¹.

β'. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τοῦ κλέπτω, πέμπω, τρέπω, στρέφω, τρέφω, συλλέγω καὶ φέρω τρέπει ἀττικῶς τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς ο· οἷον, κλέπτω-κέκλοφα, πέμπω-πέπομφα, τρέπω-τέτροπα, στρέφω-ἔστροφα, τρέφω-τέτροφα, συλλέγω-συνεῖλοχα, φέρω (ἐνηνεγ)-ἐνήνοχα. Ὁ τοιοῦτος παρακ. κκληῖται Ἀττικὸς.

γ'. Ὁ β'. παρακ. τρέπει τοῦ στελέχους τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ο

¹ Κατ' ἄλλους καὶ τὸ κ καὶ ἡ δασεῖα προῆλθον ἐκ τοῦ σ, διότι κατ' αὐτοὺς ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. εἶχον τὸ πάλαι, (σάσειν), ὡς ὁ ἀφρ. α'. , τὸ ὁποῖον εἰς τὰ χειλόφωνα καὶ οὐρανισκόφωνα ἐτρέπη εἰς δασεῖαν (ἄ, εῖν), εἰς δὲ τὰ λοιπὰ εἰς κ καὶ κειν. Κατ' ἄλλους δὲ τὸ κ εἶνε προσθετόν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς χασμωδίας ἢ χάριν εὐφωνίας.

καὶ τὸ εἰ εἰς οἰ, φυλάττει δὲ τὸ μακρὸν φωνῆεν καὶ τὴν δίφθογγον εὐ τοῦ ἐνεστῶτος· οἶον, λανθάνω (λαθ)-λέληθα, στέρω-ἔστορα, λείπω-λείλοιπα, σήπω-σέσηπα, ἄγνυμι (Fγγ)-ἔαγα, κρῆζω-κέκρηγα, πρῆττω-πέτρηγα, φρῆττω-πέφρηκα, πλὴν τῶν δεχομένων ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμόν, οἵτινες συστέλλουσι τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους (§ 242)· οἶον, ἀλείφω-ἀλήλιφα, (ἐλευθ)-ἐλήλυθα. Τὸ δὲ α τοῦ ῥήγνυμι (ραγ) καὶ τὸ ε τοῦ (ἔθω) τρέπεται εἰς ω· οἶον, ἔρωγα, εἴωθα¹.

δ'. Ὁ παθ. παρακ. καὶ οἱ θ'. μέλ. καὶ ἄορ. τοῦ τρέπω, τρέφω, στρέφω καὶ τὸ ποιητ. πέρδομαι τρέπουσι τοὺς στελέχους τὸ ε εἰς α· οἶον, τρέπω-τέτραμμαι-τραπήσομαι-ἔτραπον-ἔτράπην-ἔτραπόμην, τρέφω-τέτραμμαι-τραφήσομαι-ἔτράφην, στρέφω-ἔστραμμαι-στραφήσομαι-ἔστράφην, πέρδομαι-ἔπαρδον-παρδήσομαι. Ἐτι δὲ καὶ ὁ θ'. μέλ. καὶ ἄορ. τοῦ π.λήττω, ὅταν εἶνε σύνθετοι· οἶον, ἐκπ.λαγήσομαι-ἔξεπ.λάγην.

ε'. Ὁ θ'. ἄορ. τοῦ κλέπτω, πλέκω, καὶ τῶν ποιητικ. πέρθω, δέρχομαι τρέπει τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς α· οἶον, κλέπτω-ἐκλάπην, πλέκω-ἐπλάκην, πέρθω-ἔπαρθον, δέρχομαι-ἔδρακον-ἔδράκην· ὁ δὲ μέλ. κ.λαπήσομαι τοῦ κλέπτω εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ς'. Τὰ εἰς ἰζω (= δω) ὑπερδυσύλλαθα καὶ τινα τῶν εἰς αἰω (= αδω) ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα ὃ καὶ σχηματίζουσι μέλλοντα περισπώμενον, τὰ μὲν εἰς ἰζω κατὰ τὰ εἰς εω, τὰ δὲ εἰς αἰω κατὰ τὰ εἰς αω· οἶον, νομιζω-νομιῶ-εἰς-εἰ· βυδιζω, βυδιόυμαι-εἰ-εἴται· κολάζω, κολῶ-ῆς-ῆ, κολάζομαι, κολῶμαι-ῆ-ἄται.

ΣΗΜ. Οὗτος ὁ μέλλων λέγεται ἄττικὸς καὶ γίνεται ἀποβολῆ τοῦ σ καὶ κανονικῆ συνκρίσει· οἶον, κολάζω, κολάσω κολῶ κολῶ-κολᾶς, κολᾶ. Ὁ δὲ τῶν εἰς ἰζω ἀποβάλλει τὸ σ καὶ τρέπει τὸ j τῆς ἀρχαίας καταλήξεως (σjω) εἰς ε καὶ συναρτεῖται· οἶον, κομίζω(-κομίσjω κομῖῶ)-κομιῶ-κομιεῖς-κομιεῖ (-κομίσjομαι-κομῖομαι)-κομιόυμαι-κομιεῖ-κομιεῖται, κλπ Ὁ Ἄττικὸς οὗτος μέλλων-σπανιώτατα ἀπντᾶ ἐν τῇ εδκτικῇ.

B'. Ῥήματα ὑγρόληκτα.

§ 277. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα τὸν μὲν ἐνεστ. καὶ παρατ. σχη-

¹ Οὕτω λέγει ὁ Κούρτιος, ὁ δὲ κ Ζηκίδης δοξάζει ὅτι γίνονται ἐκ τῆς βί-ζης (κακῶς ἔδει λέγειν ἐκ τοῦ θέμικτος ἢ στελέχους) ῥηγ, σ F η θ τροπῇ τοῦ η εἰς ω, ὅπερ ψευδές· διότι οὐδέποτε τρέπεται τὸ η εἰς ω, ἀλλὰ τὸ α εἰς ω· οἶον, βήγνυμι (οαγ) ἔρωγα, βώγας, ἀπορρώξ· βάινω (βχ βαυδς) βωμός· (βίγ. τραγ) τρώγω, ἄορ. β'. ἔτραγον, τραῶξ· κράζω-κρώζω. Τὸ δὲ εἴωθα, φρονῶ ὅτι ἐγένετο ἐκ τῆς βίζης σ F ε θ τροπῇ τοῦ ε εἰς ο ὡς β' πρσκ. ἔσ F ο θ κ καὶ ἀποβολῇ τοῦ σ καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει τοῦ ε εἰς εἰ· εἴ F ο θ α καὶ ἀποβολῇ τοῦ F καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ω· εἴωθα, ὥστε ἀδίκως καὶ παραλόγως κατεκρίθη ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκη.

ματιζουσι συνήθως ἐκ τοῦ μακρολήκτου στελέχους, πάντας δὲ τοὺς ἄλλους ἐκ τοῦ βραχυλήκτου οἶον, *λευκαίνω-λευκῶν*, *βάλλω-βαλῶ* (§ 215).

ΣΗΜ. Τὸ (βρέω), γέμω, δέρω, θέλω, μέλω, μένω, σθένω, στένω, στέρομαι, τρέμω, φέρω σχηματίζουσι τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν ἐκ τῆς ῥίζης, ἥτις πάντοτε ἔχει τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν βραχύ.

§ 278. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τῶν ὑγρολήκτων ἔχει χρονικὸν χαρακτηριστῆρα κ' ἀγγέλλω-ἠγγεῖλα (§ 244).

§ 279. Ὁ β'. παρακ. τρέπει τοῦ στελέχους τὸ α εἰς η καὶ τὸ ε εἰς ο καὶ εἰς ε' οἶον, *θάλλω-τέθηλα*, *φαίνω* (φαν)-*πέφηνα*, *γίγνομαι* (γεν)-*γέγονα*, *τίλλω* (τιλ)-*τέτιλα*.

§ 280. Τὰ ὑγρολήκτα ῥήματα ἔχουσι πάντοτε τὸν ἐνεργ. καὶ μέσ. μέλ. β' περισπώμενον, καὶ τὸν ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀόρ. α'. σχηματίζουσιν ἄνευ σ καὶ ἐκτείνουσι τὸ βραχύ φωνῆεν τῆς ῥίζης, τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· *φαίνω-φανῶ-ἔφηνα-ἔφηνάμην*, *τείνω-τενῶ-ἔτεινα-ἔτεινάμην*, *κρινῶ-κρινῶ-ἔκρινα-ἔκρινάμην*, *πλυνῶ-πλυνῶ-ἔπλυνα-ἔπλυνάμην*.

ΣΗΜ. Παρὰ ποιητῶν εὑρηνταί τινες μέλ. καὶ ἀόρ. μετὰ τοῦ σ οἶον, *κέλω*, *κέλω*, *κέλω*, *ἐκελσα*· *φύρω*, *φύρω*, *φύρω*, *φύρω*. Πῶς δὲ ἐγένετο ὁ περισπώμενος μέλ. βρα § 276 σημ. στ'.

§ 281. Τὰ εἰς *αἰνώ* καὶ *γαῖνω* καὶ τινά τῶν εἰς *αἰνώ* (*κερδαίνω*, *λευκαίνω*, *κοιλαίνω*, *ισχραίνω*, *πεπαίνω*, *ὄργαίνω*) ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ μέσῳ ἀόρ. α'. δὲν τρέπουσι τὸ α εἰς η, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουσι αὐτὸ εἰς μακρόν· οἶον, *ὕγιαίνω-ὕγιζα*, *μαραίνω-εμάραζα*, *λευκαίνω-ἐλεβάζα*. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ *αἶρω* καὶ *ἀλλομαι*, τὰ ὅποια μόνον ἐν τῇ ὀριστ. τρέπουσι τὸ α εἰς η διὰ τὴν αὔξησιν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσιν ἔχουσιν αὐτὸ μακρόν· οἶον, *ἦρα ἄραιρον*, *ἠλάμην-ἀλασθαι-ἀλάμενος*. Τὸ δὲ *τετραίνω* ἔχει πάντοτε τὸν ἀόρ. ἐτέτρηνα· τὸ δὲ *καθαίνω*, *σημαίνω*, *σαίνω*, διφοροῦνται οἶον, *ἐκάθηρα* καὶ *σπανίως ἐκάθηρα*, *ἐσήμηνα* καὶ *σπανιώτατα ἐσήμηνα*, *ἔσηνα* καὶ *ἔσανα*.

§ 282. Τὰ ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον καὶ χαρακτηριστῆρα λ, γ, ρ ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. καὶ παθ. α'. καὶ β'. μέλ. καὶ ἀόρ. τρέπουσι τοῦ στελέχους τὸ ε εἰς α οἶον, *στέλλω-ἔσταλα-ἔστάλειν-ἔσταλμαι-ἔστάλην* (σταλθῆσομαι)-*σταλήσομαι* (ἔστάλην) *ἔστάλην*, *τείνω* (τεν)-*τέτακα-ἔτετάκειν-τέταμαι-ἔτετάμην-ταθήσομαι-ἔτάθη*, *σπεύω* (σπερ)-*ἔσπαρκα-ἔσπάρκειν-σπαρθῆσομαι-σπάρησομαι-ἔσπάρθη*-*ἔσπάρην*.

§ 283. Ὁ χαρακτήρ γ φυλάττεται πρὸ τῶν συμφώνων τῶν χρονικῶν καταλήξεων, μόνον δὲ πρὸ τοῦ ρ τρέπεται εἰς γ (§ 45,2)

καὶ πρὸ τοῦ μ εἰς σ καὶ σπανίως εἰς μ· οἶον, φαίνω (φαν), (ἀποπέφαγκα), πέφασμαι, πέφανσαι, πέφανται, πεφάσμεθον, πέφανθον, κλπ· δέξω, παρώξωμαι, παρώξουσαι, παρώξονται, παρωξόμεθον, παρώξονθον, κλπ.

ΣΗΜ. Οἱ εἰς γκα παρακ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων πλὴν τοῦ πέφαγκα¹, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μεταγενέστεροι ἀποφεύγοντες τὴν τραχύτητα τούτων ἀπέβαλλον τὸν χαρακτῆρα ν πρὸ τοῦ κ· οἶον, τραχύνω-τετροάχυνκα, θερμαίνω-τεθερμακα. Οἱ δὲ μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἀπέβαλλον τὸ ν πρὸ τοῦ μ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ἐξέτεινον τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνήεν· οἶον, τραχύνω-τετροάχυνμαι, ξηραίνω-ἐξηραίνμαι, κλπ.

§ 284. Τὸ κρίνω, κλίνω, πλύνω, τείνω, ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ, παθ. μέλ. καὶ ἄρ. α'. ἀποβάλλουσι τὸ ν καὶ κλίνονται ὡς τὰ φωνηεντόληκτα· οἶον, κρίνω, κέκρικα, κέκριμαι-κέκρισαι κέκριται-κεκρίσθαι, κριθήσομαι, ἐκρίθην· κλίνω, κέλκικα (μεταγεν.) κέλκικμαι, κλιθήσομαι, ἐκλίθην· πλύνω, πέπλυμαι, πλυθήσομαι, ἐπλύθην· τείνω, τέτακα, τέταμαι, ταθήσομαι, ἐτάθην. Μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις εὐρίσκειται ἐνίοτε ὁ παθ. ἄρ. τῶν τριῶν πρώτων καὶ μετὰ τοῦ ν· οἶον, ἐκρίνθηρ, ἐκλίνθηρ, ἐπλύνθηρ.

§ 284*. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ν δὲν ἔχουσι ἐνεργ. α'. παρακ. πλὴν τοῦ φαίνω ἀποπέφαγκα, κρίνω κέκρικα, τείνω-ἀποτέτακα.

§ 284**. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα δὲν σχηματίζουν μονολεκτικῶς τετελεσμένον μέλλοντα πλὴν τοῦ θνήσκω (θαν)-τεθνήξω, τέμνω-τετμήσομαι.

Γ'. Φωνηεντόληκτα ῥήματα.

§ 285. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα δευτέρους χρόνους δὲν ἔχουσι.

ΣΗΜ. Ὀλίγα τούτων ἔχουσι καὶ β'. ἀόριστον· οἶον, δαίω-ἐδάην, καίω-ἐκάην, ῥέω-ἔρρῦην, δύω-ἔδυν. Τὸ δὲ ἀκούω ἔχει β'. παρακειμένον ἀκῆκοι, ὑπερσυντ. ἠκηκόειν.

§ 286. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τῶν φωνηεντόληκτων ἔχει χαρακτῆρα κ (§ 244)· οἶον, λύω-ἔλυκα, τιμάω-τετίμηκα.

§ 287. Ὅταν εἰς τὸ στέλεχος προστεθῇ κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη, τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνήεν ἐκτείνεται, τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω, τὸ ι εἰς ι²· οἶον, τιμάω-τιμήσω-ἐτίμησα-τετίμηκα-τετίμημαι, ποιέω-ποιήσω-ἐποίησα-πεποίηκα, δηλώω-δηλώσω-ἐδήλωσα-δεδήλωκα, μνηνύω-μνηύσω-ἐμνήνισα-μεμήνισα.

¹ Ὁ ἀποπέφαγκα εὐροῦται καὶ παρὰ τῷ Δεινάρῳ καὶ μεταγεν.

² Ἡ ἔκτασις αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς ἀποβολῆς τοῦ j καὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως· οἶον, τιμασῶ-τιμήσω, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς *ω* καὶ *υ* φωνηεντόληκτα ἔχουσι τὸ *ι* καὶ *υ* μακρὰ πλὴν τοῦ ἀνώ, ἀρύω καὶ μεθύω, ἅτινα ἔχουσιν αὐτὰ βραχέα, καὶ τοῦ μινῶ ὅπερ παρ' Ὀμήρῳ μόνον ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ ἔχει τὸ *ι* βραχὺ (ὄρα καὶ § 289 δ').

§ 288. Τῶν εἰς *αω* ὅσα πρὸ τοῦ *α* ἔχουσι *ρ*, *ι*, *ε* δὲν τρέπουσι τὸ *α* εἰς *η*, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς μακρόν· οἶον, φορξ' ὠφορξ' ὦω ἀνιξ' ὠ-ἀνιξ' ὦω, ἐξ' ὠ-ἐξ' ὦω. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἀκροῶμαι-ἀκρῶ' σμαι.

ΣΗΜ. Τὸ χράω, χράομαι καὶ τιτράω τρέπουσι τὸ *α* εἰς *η* ἐναντίον τοῦ ἀνωτέρω κανόνος· οἶον, χρῆσω, χρῆσομαι, τρήσω.

§ 289. Φυλάττουσι τὸ γρακτικιστικὸν φωνῆεν βραχὺ·

α'. Ἐκ τῶν εἰς *αω* τὸ γελῶω, θιλῶω, κιλῶω, χαιλῶω, ἰλάσκομαι (ἰλάομαι), ἐλαίνω (ἐλάω), ἐξῶω, σπάω, σχῶω καὶ πάντα τὰ εἰς ἀγγνι' κρεμάννυμι, κεράννυμι, πετάννυμι, σκεδάννυμι.

β'. Ἐκ τῶν εἰς *εω* τὸ αἰδέομαι, ἀπέομαι, ἀρκέω, ζέω, ἐμέω, ξέω, καλέω, τελέω, ἀλέω, τρέω, κοτέω (ποιητ.), καὶ πάντα τὰ εἰς ἐννυμι, ἀμυιέννυμι, κορέννυμι, σβέννυμι, στορέννυμι. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ὀλλυμι (ὀλε)-ὀλέσω, ἀρέσκω (ἀρε) ἀρέσω, ἄχθομαι, (ἀχθε)-ἀχθέσομαι.

γ'. Ἐκ τῶν εἰς *οω* τὸ ἀρόω ἀρόσω, ὄμνυμι (ὄμῶω) ὄμοσα.

δ'. Ἐκ τῶν εἰς *υω* τὸ ἀρύ' ὠ-ἀρύ' ὠω-ἦρυσα, ἀρύ' ὠ-ἀρύ' ὠω ἦρυσα, [ἐ.λυ' ὠ]-εἰ.λυσα-εἰ.λυσα.

§ 290. Πολλὰ ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσιν τὸ βραχὺ γρακτικιστικὸν φωνῆεν, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχὺ·

1) Ἐκ τῶν εἰς *εω* ταῦτα·

Αἰνέω-αἰνέσω ἦνεσα-ἦνέθην-ἦνημαι.

Αἰρέω-αἰρήσω-ἦρημαι-αἰρεθήσομαι-ἦρέθην.

Δέω-δήσω-ἔδησα-δέδεκα-δέδεμαι-δεθήσομαι-ἔδέθην.

Ποθέω-ποθήσω-ἐπόθησα καὶ (ἐπόθησα) ἐποθέσθην-πεπύθημαι καὶ (ποθέσομαι).

Σβέννυμι (σβε) σβέσω ἔσβεσα-ἔσβηκα-ἔσβηκειν. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ εὐρίσκω (εὔρε)-εὐρήσω-εὔρηκα-εὔρημαι-εὐρεθήσομαι-εὐρέθην, μάχομαι (μαχε)-μεμάχημαι-ἔμαχεσάμην.

2) Ἐκ τῶν εἰς *οω* ταῦτα·

Πίνω (πο)-πέπωκα-πέπομαι-ἐπόθην.

Δίδωμι (δο) δώσω-δέδωκα ἔδωκα δώσομαι-δοθήσομαι-ἔδύθην-δέδομαι.

3) Ἐκ τῶν εἰς *υω* ταῦτα·

Δύ' ὠ δύνω ἔδυσσα-δέδωκα δυθήσομαι-ἔδύθην δέδωμαι.

Θύνω ὠ θύνω ἔθυσσα-τέθωκα-τέθωμαι-ἔτύθην.

Λύνω ὠ λύνω ἔλυσα-λέλυκα-λέλυμαι-ἔλύθην.

§ 291. Τὰ φυλάττοντα τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν βραχύ καθ' ὅλους τοὺς χρόνους (§ 289, α'. β'. γ'. δ'.) ἐν τῷ παθ. μέλ. καὶ ἄορ. παρακ. καὶ ὑπερσ. προσλαμβάνουσι σ' εἶον, γελάω-γελασθήσομαι-ἐγελάσθην γεγέλασμαι-ἐγελάσμην, τελέω-τελεσθήσομαι-ἐτελέσθην-τετέλεσμαι-ἐτετελέσμην.

ΣΗΜ. α'. Ἐπι προσλαμβάνουσι σ τὸ χρώα (χορημοδοτῶ), πλέω, πνέω, ἀκούω, παίω, πταίω, παλαίω, ψαύω, σείω, κελεύω, λεύω, πρίω, κυλίω ὕω, βύω, ξύω γιγνώσκω (γνο) χρώα χρώννυμι καὶ ζώννυμι· τὸ δὲ κρούω, κλείω, δρώω, θραύω, χρίω, κλαίω καὶ νέω (σωρεύω) διαφοροῦνται ἐν τῷ παθητικῷ παρακειμένῳ ὡς, κρούω-κέκρουμαι καὶ κέκρουσμαι-ἐκρούσθην, κτλ. Τὸ δὲ μιμνήσκω (μνάω), ὀώννυμι, χρώμαι καὶ ἄχθωμαι προσλαμβάνουσι τὸ σ μόνον ἐν τῷ παθητικῷ μέλλοντι καὶ ἄορίστῳ ὡς, μνησθήσομαι-ἐμνήσθην, παρακείμενος μένυμαι· ὠσθήσομαι (μεταγ.)-ἔρωσθην, παρακείμενος ἔρωμαι, ἐχρήσθην-κέρωμαι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ σ τοῦτο πρὸ τοῦ σ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἀποβάλλεται ὡς, γελάω, γεγέλασμαι, γεγέλασαι, γεγέλασθον, γεγελάσθαι, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἄρῳα καὶ ἐλαύνω (ἐλα) δὲν προσλαμβάνουσι σ, καίπερ φυλάττοντα τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν βραχύ ὡς, ἠρόθην, ἦρωμαι, ἠλάθην-ἐλήλαμαι.

§ 292. Τὸ καλέω, τελέω, ἀλέω, μάχομαι (μάχε), ἐλάβρω (ἐλα), ἀμφιέννυμι, στόρνυμι, ὀλλυμι, κρεμάννυμι, τάννυμι, σκενδάννυμι, ἀποβάλλουσι τὸ σ τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου μέλ. α'. καὶ συναρῶσιν αὐτὸν κατὰ τὰ εἰς εω καὶ αω περισπώμενα ὡς, καλέω-καλέσω-καλέω-καλῶ, ἐλάβρω, ἐλάσω-ἐλάω-ἐλῶ-ἐλῶς-ἐλῶ, κλπ. Ὁ δὲ μέσ. μέλ. ὁμοῦμαι-ὁμεί ὁμείται τοῦ ὄμνυμι γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους ὄμ καὶ ἐπομένως σχηματίζεται κατὰ τὰ ὑγρόληκτα.

ΣΗΜ. Ὁ τοιοῦτος μέλλων καλλεῖται Ἀττικὸς καὶ ἐν τῇ εὐκτικῇ εἶνε σπανιώτατος. Ἀμφίβολον δέ, κατὰ Κόντον, εἶνε, ἐν οἷς Ἀττικοὶ μετεχειρίζοντο καὶ τὸν κοινὸν μέλλοντα ἐκείνων τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι τὸν Ἀττικόν.

Ῥήματα εἰς μι.

§ 293. Τὰ εἰς μι ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῆρα α, ε, ο ἢ σύμφωνον ὑγρον ἢ ἄφρων, εἰς τὸ ὅποιον ἐπισυναπτεται ἢ συλλαβὴ νυ' οἷον, ὄμ-ὄμνυμι, δεῖκ-δεῖκνυμι· ἐν δὲ τῷ ὀλ-ὀλλυμι τὸ ν ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ λ. Καὶ εἰς φωνηεντόληκτον δὲ στέλεχος ἐπισυναπτεται ἢ συλλαβὴ νυ, ἀλλὰ τότε τὸ ν διπλασιάζεται¹ καὶ τὸ ο τοῦ

1 Τὸ σ τοῦτο δὲν εἶνε προσθετὸν ἀλλὰ στελεχικόν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἄλλους ἀπεβλήθη, διεσώθη δὲ εἰς μόνον τὸν παθ. παρακ., ὑπερσ., παθ. μέλ. καὶ ἄορ. α'.

2 Ὁ διπλασιασμός τοῦ ν προέρχεται ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ σ πρὸς τὸ ν (§ 49), διότι πάντα τὰ εἰς αννυμι, εννυμι, ωννυμι ῥηματικά ἔχουσι χαρακτηῆρα σ' (σ κ ε δ α ν-νυμι), σ κ ε δ α ννυμι, (ξ σ νυμι), ξ ν-νυμι, (ζ ὠ-νυμι), ζ ὠ ννυμι, κλπ. τὸ σ τοῦτο μόνον πρὸ τοῦ θ, μ, τ φυλάττεται, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων ἀποβάλλεται.

στελέχους ἐκτείνεται εἰς ω' οἶον, *κερα-κεράρνυμι, ῥο-ῥώρνυμι*.

§ 294. Τὰ εἰς *μι* ῥήματα συνδετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχουσι πλὴν τῆς ὑποτακτ., ἣτις ἔχει τὰ αὐτὰ των βρυτόνων (η, ω), προσωπ. δὲ καταλήξεις ἔχουσι τὰς αὐτὰς σχεδὸν τῶν βρυτόνων. Κατὰ τὸν τύπον δὲ τοῦτον ἔχουσι μόνον τὸν ἔνεστ. καὶ παρατ. καὶ τὸν β'. ἄρ. τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους σχηματίζουσιν ἐκ τοῦ ἀπλουστέρου στελέχους τοῦ ἔνεστ. κατὰ τὰ βαρύτονα καὶ περισπώμενα.

§ 295. Τινὰ τῶν εἰς *μι* ῥημάτων αὐξάνουσι τὸ στελεχος προτάσσοντα αὐτοῦ *ι* μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου· ταῦτα δὲ εἶνε τὸ *στα σιστα-ιστημι* (§ 50), *χρα-κίχημι, θε-τίθημι* (§ 44, 3), *δο-δίδομι, δε-δίδημι, (σε-σισε)ῖημι*· τὸ δὲ *πίμπλημι* καὶ *πίμπρημι* παρεμβάλλουσι μετὰ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τῆς ῥίζης *ν*, τὸ ὅποιον πρὸ τοῦ *π* τρέπεται εἰς *μ* (§ 45, 1) ὅπερ φυλάττεται, ὅταν καὶ πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ συμπίπτῃ ἕτερον *μ*· οἶον, *πλα-πίμπλημι-ἐμπίμπλημι-ἐρεπίμπλην, πρα-πίμπρημι-ἐμπίμπρημι-ἐρεπίμπρην*². Τὸ δὲ *ὀρίνημι* λαμβάνει τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στελέχους· ὅρα *ὀρινα-ὀρίνημι*· τὸ δὲ *ἵπταμαι* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τοῦ στελέχους γίνεται μόνον ἐν τῷ ἔνεστ. καὶ παρατ. διὸ ὁ β'. ἄρ. διαφέρει τοῦ παρατ. μόνον κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ τότε μόνον δύναται νὰ συνυπάρξῃσιν, ὅταν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἡ διαφορὰ αὐτῆ· διὸ τὸ *φημί, δεῖκνυμι, ζεύγνυμι* καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν ἔχουσι β'. ἄρ. πλὴν τοῦ σβέννυμι, ὅπερ ἔχει ἄρ. β'. ἔσθην.

Σχηματισμὸς τῶν ἐγκλίσεων τῶν εἰς *μι* ῥημάτων.

Α'. Ἐρεργητικὴ φωνή.

§ 296. Ὀριστική. Ἡ ὀριστικὴ συνδετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τοῦ μὲν

	ἐνεστώτος			τοῦ δὲ παρατ. καὶ ἀορ. β'.		
	1	2	3	1	2	3.
Ἐνικ.	μι,	ς,	σι.	ν,	ς,	—
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.	μεν,	τον,	την.
Πληθ.	μεν,	τε,	ντι.	μεν,	τε,	σαν.

1 Τὸ ω τοῦτο κατὰ Κούρτιον εἶνε ῥιζικὸν καὶ δὲν προέρχεται ἐξ ἐκτάσεως διὸ καὶ φυλάττεται· καὶ ἐν τῷ δυϊκῷ καὶ πληθυντικῷ ἀριθμῷ τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις τῆς παθητικῆς παρὰ τὸν κανόνα (§ 308).

2 Τὸ μ τοῦτο ἐν πολλοῖς εὐρίσκειται ἀποβεβλημένον· ἐμ πῖ π λ η μι, ἐμ πῖ π ρ η μι· ἄλλ' οἱ νεώτεροι θεωροῦσι τὴν χρῆσιν ταύτην ἀδόκιμον.

ΣΗΜ. Αἱ τοῦ ἐνικοῦ β'. καὶ γ'. προσ. τοῦ ἐνεστ. προσωπικῶν καταλήξεις, ς, σι ἐγένοντο ἐκ τῶν ἀρχαίων σι, τι, ἡ μὲν ἀποβολῇ τοῦ ι, ἡ δὲ τροπῇ τοῦ τ εἰς σ (§ 52).

§ 297. Τὰ χαρακτηριστικὰ βραχέα φωνήεντα μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἐκτείνονται εἰς τὰ ἐνικά τῆς ὀριστικῆς τῆς ἐνεργ. φωνῆς τὸ α καὶ εἰς η, τὸ ο εἰς ω, τὸ υ βραχὺ εἰς υ μακρὸν μόνον ὁ β'. ἀόρ. τοῦ ἴσθημι καὶ ἀέννυμι φυλάττει τὴν ἑκτασιν τοῦ χαρακτηριστοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἀριθμοῖς καὶ προσωπικοῖς εἰόν,

ἐνεστώως

Ἐνικ.	ἴσθημι, ἴσθης, ἴσθησι.	τίθημι, τίθης, τίθησι.	δίδωμι, δίδως, δίδωσι.	δείκνυμι, δείκνυς, δείκνυσι.
Δυϊκ.	ἴσταμεν, ἴστατον, ἴστατον.	τίθεμεν, τίθετον, τίθετον.	δίδομεν, δίδοτον, δίδοτον.	δείκνυμεν, δείκνυτον, δείκνυτον.
Πληθ.	ἴσταμεν, ἴστατε, ἴστασι.	τίθεμεν, τιθετε, (τιθείσι).	δίδομεν, δίδοτε, (διδούσι).	δείκνυμεν, δείκνυτε, (δείκνυσι).

Παρατατικός

Ἄορ. β'.

Ἐνικ.	ἴστην, ἴσθης, ἴστη.	ἐτίθην, [ἐτίθης, ἐτίθη].	[ἐδίδων, ἐδίδως, ἐδίδω].	[ἔθην, ἔθης, ἔθη].	[ἔδων, ἔδως, ἔδω].
Δυϊκ.	ἴσταμεν, ἴστατον, ἴστάτην.	ἐτίθεμεν, ἐτίθετον, ἐτιθέτην.	ἐδίδομεν, ἐδίδοτον, ἐδιδότην.	ἔθεμεν, ἔθετον, ἔθέτην.	ἔδομεν, ἔδοτον, ἔδότην.
Πληθ.	ἴσταμεν, ἴστατε, ἴστασαν.	ἐτίθεμεν, ἐτιθετε, ἐτίθεσαν.	ἐδίδομεν, ἐδίδοτε, ἐδίδοσαν.	ἔθεμεν, ἔθετε, ἔθεσαν.	ἔδομεν, ἔδοτε, ἔδοσαν.

§ 298. Τὰ τρία πληθ. προσ. τοῦ ἐνεστώτος τιθείσι, διδοῦσι, δεικνύουσι γίνονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 52) καὶ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, διότι οὗτοι μετεχειρίζοντο τὸν ἰωνικὸν τύπον εἰς $\alpha\iota$, ὅστις γίνεται προσθήσει α πρὸ τῆς προσ. καταλήξεως $\nu\tau\iota$, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν τροπὴν τοῦ τ εἰς σ καὶ ἀποβολὴν τοῦ ν ἐκτείνεται εἰς α (§ 52)· εἶον. $\alpha\tau\iota-\alpha\iota$ · τὸ δὲ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν α τῆς α' . συζυγίας καὶ τὸ ϵ τοῦ ἴημι συναίρουσται μετὰ τοῦ α τοῦ τύπου τούτου εἰς α , τὰ δὲ ἄλλα μένουσιν ἀσυναίρουσται· εἶον, ἰστάασι· ἰστάσι, ἰέασι· ἰάσι, τιθέασι, διδόασι, δεικνύασι.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ἐνικά τοῦ παρατατικοῦ ἐτίθης-ἐτίθην, ἐδίδων-ἐδίδωσ-ἐδίδω καὶ τοῦ β'. ἀόριστου ἐθην-ἐθης-ἐθην, ἐδων-ἐδως-ἐδω εἶνε ἄχρηστα (§ 310 καὶ 313).

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸν β'. ἀόρ. τῶν εἰς μι (ἔσθην) σχηματίζεται καὶ ὁ παθ. α'. καὶ β'. ἀόρ. τῶν δύο ἄλλων θεμάτων.

§ 299. Ὑποτακτική. Ἡ ὑποτακτικὴ συνδετικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰ καταλήξεις ἔχει τὰ αὐτὰ τῶν βχυτόνων καὶ συναίρει τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα τὸ μὲν α μετὰ τοῦ η εἰς η καὶ οὐχί εἰς α, τὸ δὲ ο μετὰ τοῦ η εἰς φ καὶ οὐχί οί' καὶ ἐπ' αὐτῶν τονίζεται (§ 57) οἶον,

	ἐνεστώσ	ἀόρ. β'.
Ἐνικ.	ιστῶ, ιστῆς, ιστῆ.	δῶ, δῶς, δῶ.
Δυϊκ.	ιστῶμεν, ιστῆτον, ιστῆτον.	δῶμεν, δῶτον, δῶτον.
Πληθ.	ιστῶμεν, ιστῆτε, ιστῶσι.	δῶμεν, δῶτε, δῶσι.

§ 300. Εὐκτική. Ἡ εὐκτ. συνδετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, ἐγκλιτικὸν δὲ φωνήεν ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἄριθ. ἔχει ιη, ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. συνήθως μόνον ι συναιρούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον, διὸ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τονίζεται: προσωπικὰ δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστικῆς: οἶον,

Ἐνεστώσ.

Ἐνικ. *ισταίνρ, ισταίνς, ισταίν.*

Δυϊκ. (*ισταίνμερ*) καὶ *ισταίνμεν, (ισταίντορ καὶ ισταίντορ,*
ισταίντηρ) καὶ *ισταίντηρ.*

Πληθ. (*ισταίνμερ*) καὶ *ισταίνμεν (ισταίντε)* καὶ *ισταίντε, (ισταίνσαν)* καὶ *ισταίντερ.*

¹ Καὶ ἐντυχθὰ δὲν πειθόμεθα εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ λ. Χατζιδάκη εἰρημένα, διότι ἡ συναίρεσις τοῦ σ τ ῶ, σ τ ῆς, σ τ ῆ, δ ῶ, δ ῶς, δ ῶ, ἐγένετο ἐκ τῆς ῥίζης σ τ α, δ ο καὶ οὐχί ἐκ τῆς ἐκτεταμένης σ τ η, δ ω, ὡς δοξάζει οὗτος, διότι ὁ Ὀμήρος, πρὸς ὃν καταφεύγει, ὁσάκις ἐκ μετρικῆς ἀνάγκης ἐξέτεινεν ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τὰ βραχέα φωνήεντα τῆς ῥίζης ε, ο εἰς η, ω, σ τ η, δ ω, ἀέποτε ἐρύλατε τοὺς τύπους τούτους ἀσυναίρετους: οἶον, σ τ ῆ ης σ τ ῆ η, δ ῶ η, δ ῶ ω σ ι, κλπ. διότι ἴσα ἴσα αὐτὸς εἶτε οὕτως εἶτε ἄλλως ἤθελε νὰ ματαιώσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκτάσεως, ἡ δὲ συναίρεσις τοῦ α η εἰς α εἶνε δωρικὴ, τοῦ δὲ σ η εἰς ω ἰωνικὴ ἢ δὲ ὑπόθεσις ὅτι ἡ συναίρεσις γίνεται οὐχί μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος ω ἄλλὰ τῶν βραχέων τῶν παρ' Ὀμήρω ἀπαντῶντων ο, ε, ὡς προσέδουε ὁ κύριος οὗτος, ἀντιβαίνει εἰς τοὺς κανόνας τῆς συναίρεσεως, διότι τὸ α ε ἔπρεπε νὰ συναίρεθῃ εἰς α' τ ι μ ἄ ε τ ε-τ ι μ ἄ τ ε ὥστε ἡ συναίρεσις ἰ σ τ ῆ η παρ' Ὀμήρω πάντοτε δὲν γίνεται, ἡ δὲ ἴ σ τ α ε ἔπρεπε νὰ συναίρεθῃ εἰς α=ἴ σ τ α ε-ἴ σ τ α, οὐδεμίαν ἄλλην εἰμὴ τὴν ἀνωτέρω πάντες οἱ γραμματικοὶ προσέδουσι: διότι ὁ σκοπὸς τοῦ ποιητοῦ ἦτο νὰ ἐκτείνῃ τὴν παραλήγουσαν ἵνα ἔχῃ δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβὰς μακρὰς καὶ οὐχί νὰ συναίρεσῃ τὰς δύο μακρὰς εἰς μίαν.

'Αόριστος 6'.

- 'Ενικ. *δοίην, δοίης, δοίη.*
 Δυϊκ. *δοίημεν και δοίμεν, δοίητον και (δοίτον), δοίητην και (δοίτην).*
 Πληθ. *δοίημεν και (δοίμεν), δοίητε και (δοίτε), δοίησαν και (δοίεν).*

ΣΗΜ. α'. Οί άνευ τοῦ η τύποι εἶνε παλαιότεροι τῶν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν μὲν τῷ ἔνεστ. τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθ. ἀριθ. εἶνε οἱ συνηθέστεροι, ἐν δὲ τῷ ἀορ. 6'. οἱ σπανιώτεροι καὶ τὸ γ'. πληθ. πρόσ. αὐτῶν λήγει εἰς εν ἀντὶ πᾶσαν οἶον, ἰσταῖεν, δοῖεν.

ΣΗΜ. β'. Τὸν σχηματισμὸν τοῦ β'. ἀορ. τῆς εὐκτικῆς ἔχει καὶ ὁ παθ. α'. καὶ β'. ἀορ. τῶν δύο ἄλλων θεμάτων· οἶον, λειψθεῖν-λειψθείης-λειψθείη λειψθεῖμεν καὶ (λειψθεῖμεν), λειψθεῖτον καὶ (λειψθεῖτον), λειψθεῖτην καὶ (λειψθεῖτην)· λειψθεῖμεν καὶ (λειψθεῖμεν), λειψθεῖτε καὶ (λειψθεῖτε), λειψθεῖσαν καὶ (λειψθεῖσαν).

ΣΗΜ. γ'. Τὸ οἱ τῆς εὐκτ. τῆς γ'. συζυγίας οἱ μεταγενέστεροι ἔτρεπον εἰς ω, λέγοντες διδῶην, δῶην· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος σχηματισμὸς εἶνε ἀχρηστος τοῖς παλαιοῖς.

§ 301. Ἡ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται πάντοτε κατὰ τὰ εἰς υω βραχύτονα· οἶον, δεικνύω, δεικνύης, δεικνύη· εὐκτ. δεικνύοιμι, δεικνύοις, δεικνύοι.

§ 302. Προστακτικὴ. Ἡ προστ. συνδετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν βραχυτόνων θι, τω, κλπ., ἀλλ' ἡ θι κατάληξις τοῦ μὲν ἔνεστ. ἀποκόπτεται καὶ τὸ χαρκτηριστικὸν φωνῆεν ἐκτείνεται τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου τὸ υ εἰς υ· οἶον, ἴστη, τίθει, δίδου, δέικνυ. Τοῦ δὲ β'. ἀορ. ἀποκόπτεται μόνον τὸ ι, τὸ δὲ θ τρέπεται εἰς ο· οἶον, θές, δός· πλὴν τοῦ στήθι, ὅπερ ἐφύλαξε τὴν θι κατάληξιν στήθι. Οὕτω καὶ τὸ σθέθι-σχές.

Παραδείγματα.	'Ενεσθώς.	'Αοριστ. 6'.
'Ενικ.	ἴστω, ἰστάτω.	θές, θέτω.
Δυϊκ.	ἴστατον, ἰστάτων,	θέτον, θέτων.
Πληθ.	ἴστατε, (ἰστάτωσαν) καὶ ἴσάντων.	(θέτωσαν) καὶ θέντων.

ΣΗΜ. Τὴν θι κατάληξιν φυλάττουσι καὶ τὸ εἰμί, εἰμι, φημί καὶ ἔσσι β'. ἀορ. ἔχουσι θέμα βραχύτονον ἢ περισπώμενον καὶ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς μι

οἶον, ἰσθι, ἰθι, φαθι, βαινω-εβην βῆθι, γιγνώσκω-εγνω-γνωθι, δύω-εδυν-δύθι, βιώω-εβίων-βιώθι, κλπ. ἔτι δὲ οἱ παρακ. εσταθι, τεθναθι, δέδιθι, κέκραχθι, ἀνωχθι, τέτλαθι, ἰσθι, πέπισθι. Τὸ δὲ ζῆθι (ζάω) εἶνε τῶν μεταγενεστ. Οἱ δὲ ἄορ. στήθι καὶ βῆθι, ὅταν εἶνε σύνθετοι, ἀποκόπτουσι ἐνίοτε παρὰ ποιητὰς τὴν κατάληξιν θι καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτῆς α βραχὺ εἰς α μακρόν· οἶον, ἀνάστῃ, κατάβῃ.

§ 303. Ἀπαρέμφατος. Τὸ ἀπαρέμφ. συνδετικὸν φωνῆεν δὲν ἔχει, ἀπαρεμφοτικὴν δὲ κατάληξιν ἔχει ναι καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς καταλήξεως ταύτης ἐν μὲν τῷ ἐνεστ. φυλάττεται βραχύ· οἶον, ἰσάται, τιθέται, διδύται, δεικνύται· ἐν δὲ τῷ β'. ἄορ. ἐκτείνεται τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ι, τὸ ο εἰς ου, τὸ υ εἰς υ· οἶον, στήναι, θεῖναι, δοῦναι, φῦναι.

ΣΗΜ. Τρεῖς β'. ἄορ. ἐκτείνουσι τὸ ο εἰς ᾠ ἀντὶ εἰς ου· οἶον, ἐβίων-βιών-ναι, ἐγνω-γνωῖναι, ἐάλων-ἄλῶναι (§ 314).

§ 304. Μετοχή. Ἡ μετοχὴ συνδετικὸν φωνῆεν δὲν ἔχει, χαρακτηριστὴρα δὲ ἔχει ντ, καὶ σχηματίζει τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ τῶν τριῶν γενῶν κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας (§ 142, 1 4, 145, 165, 8 σημ.)· οἶον,

(ἰστᾶντες) ἰστᾶς,	(ἰστᾶντια) ἰσάσα,	(ἰστᾶντ) ἰστᾶν.
(τιθέντες) τιθείς,	(τιθέντια) τιθείσα,	(τιθέντ) τιθέν.
(διδόντες) διδούς,	(διδόντια) διδούσα,	(διδόντ) διδόν.
(δεικνύντες) δεικνύς,	(δεικνύντια) δεικνύσα,	(δεικνύντ) δεικνύν.

Παθητικὴ καὶ μέση φωνή.

§ 305. Ἡ παθητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν εἰς μι ῥημάτων ἔχει πανταχοῦ τὰς αὐτὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν βραχυτόνων, αἱ ὅποια ἐπισυνάπτονται ἀμέσως εἰς τὸ στέλεχος χωρὶς νὰ ἐκταθῆ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, καὶ τὸ σ τῆς σαι καὶ σο καταλήξεως ὅπου δὲν ὑπάρχει συνδετικὸν φωνῆεν φυλάττεται κατὰ τὸν κανόνα (§ 228)· οἶον, ὄριττ. ἐνεστ. τίθεται-τίθεισαι-τίθεται, κτλ. προστ. τίθεσθαι-τιθέσθω, ἀπαρέμφ. τίθεσθαι, μετοχὴ τιθέμενος· παρατατικ. ἐπιθέμην, ἐπιθέσο, ἐπιθέτο, κλπ. Τὸ δύναιμι ὅμως καὶ ἐπίσταμαι καὶ πάντες οἱ μέσοι β'. ἄορ. ἀποβάλλουσι τὸ σ τῆς σο καταλήξεως καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσιν κατὰ τὸν κανόνα (§ 258)· οἶον, ἐδυνάμην (-ἐδύνασο) ἐδύνα, προστ. (δύρασθαι) δύνω (-ἐθεσο) ἔθου ἔθετο, προστ. (ἐπίστασο) ἐπίστω, ἐθέμην (-ἐθεσο) ἔθου ἔθετο, προστ. (θέσο)-θροῦ-θέσθω, ἐδόμην (-ἔδοσο) ἔδου ἔδοτο, προστ. (δόσο)-δοῦ-δόσθω, πλὴν τοῦ μέσου ἄορ. β'. τοῦ

ίμαι, ὅστις ἐν τῇ ὀριστ. φυλάττει τὸ σ' οἶον, εἴμην-εἶσο-εἶτο.

§ 306. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τὰ ἴδια τῆς συνδετικῆς φωνήεντα η, ω, συνκιρούμενα μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος ὡς καὶ ἐν τῇ ἐνεργ. φωνῇ (§ 299), διὸ καὶ ἐπ' αὐτῶν τονίζεται (§ 57)· οἶον, ἰστώμαι ἰστῆ-ἰστῆται, τιθῶμαι-τιθῆ-τιθῆται, διδῶμαι-διδῶ-διδῶται, κλπ.

§ 307. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ι συνκιρούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τονίζεται (§ 57)· οἶον, ἰσταίμην-ἰσταίω-ἰσταίτω, τιθείμην-τιθείω-τιθείτω, διδοίμην-διδόω-διδότω, κλπ.

ΣΗΜ. Καὶ τῆς παθ. καὶ μέσης φωνῆς ἡ ὑποτ. καὶ εὐκτ. τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς υω βαρύτερα οἶον, ὀποτ. δεικνύωμαι δεικνύρ-δεικνύπται, εὐκτ. δεικνυοίμην-δεικνύοιο-δεικνύοιτο.

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς μι.

§ 308. Ὅσοι χρόνοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ θέμα τῶν εἰς μι ἐν μὲν τῇ ἐνεργ. καὶ μέσῃ φωνῇ ἐκτείνουσι τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆεν, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχὺ οἶον, διδωμι-δώσω-ἔδωκα-δέδωκα ἐδέδωκειν δώσομαι-(ἐδώκαμην), δοθήσομαι-δόθην-δέδομαι-ἐδέδομην, πλὴν τοῦ θέθειμαι-έτεθειμην (§ 317).

§ 309. Τὰ ἐνεργητικὰ τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ εἰς υω βαρύτερα ὅπου ἐν τῷ τύπῳ τῶν εἰς μι τὸ υ εἶνε μακρὸν καὶ συνηθέστατα εἰς τὸ γ'. πληθ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. καὶ εἰς τρία ἐνικά τῶν παρατ.· τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ δείκνυμι, εἴργνυμι, ὄμνυμι, ἀπό.λυμι, ἀναπετάρνυμι, πῆγνυμι· οἶον, δεικνύω δεικνύεις-δεικνύει-δεικνύουσι-ἐδείκνυον, ἐδείκνυες-ἐδείκνυε.

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς νυμι ἔχουσι καὶ βαρύτερον ἐνεστ. ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι, ἀποκτείνω καὶ ἀποκτίννυμι, μίσγω καὶ μίγνυμι καὶ μίγνυω, φράττω καὶ ἀποφράγγνυμι, ἐκπλήττομαι καὶ ἐκπλήγγυμαι.

§ 310. Τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τοῦ παρατ. τοῦ διδωμι καὶ τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν τοῦ τίθημι καὶ ἵημι σχηματίζονται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πάντοτε κατὰ τὰ περισπώμενα οἶον, ἐδίδουρ-ἐδίδους-ἐδίδου, ἐτίθην-ἐτίθεις-ἐτίθει, ἵην-ἵεις-ἵει. Ἐτι δὲ καὶ τὸ β'. ἐνικὸν τοῦ ἐνεστ. τοῦ τίθημι καὶ ἵημι συνήθως· οἶον, τιθεῖς, ἴετ.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς Ἰωσι καὶ μεταγενεστέροις σχηματίζεται περισπωμένως καὶ τὸ β'. καὶ γ'. ἐνκ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀριστ.· οἶον, διδωμι-διδοῖς-διδόω, τίθημι-τιθεῖς-τιθεῖ, ἴστυμι-ἴστω.

§ 311. Κατὰ τὰ περισπώμενα σχηματίζεται συνήθως καὶ ὁ

παθ. και μέσ. ένεστώσ και ό μέσ. β'. άόρ. τής ύποτ. και εύκτ. τοῦ τίθημι και ἴημι· οἶον, τίθοιμην-τίθειο-τίθειτο, θοίμην-θοιο-θοίτο, ιοίμην-ίοιο-ίοίτο, προοίμην-προοίο-προοίτο. Κατ' άλλους όμως σχηματίζονται κατά τά βιρύτονα· οἶον, τίθοιμην-τίθειο-τίθειτο, προοίμην-προοίο-προοίτο, ἀφίωσι, πρόηται, πρόωνται· έτι δέ και τοῦ ἴστημι, ἴσθηται-ἴσταιτο.

§ 312. Το δύναμαι, ἐπίσταμαι και κρέμαμαι και οἱ μέσοι β'. άόρ. ώνήμην και ἐπριάμην έν τή ύποτακτ. και εύκτ. τονίζονται βιρύτόνως· οἶον, δύναμαι-δύνη-δύνηται, δυναίμην-δύναιο-δύναίτο, πρίωμαι-πρήη-πρήηται, πριάμην-πρίαιο-πρίαιτο, κλπ.

ΣΗΜ. Βιρύτόνως τονίζονται ένίστε έν τή ύποτ. και εύκτ. και πολλά άλλα ρήματα· οἶον, ἴσθεται, ἴσταιτο, παρίωμεν, ἀφίωσι, ἐπιτίθωνται, κατάθεται, διάθωνται, ἐμπίπλωται, ἀπόδωνται κλπ.

§ 313. Ό ένεργ και μέσ. άόρ. α'. τοῦ τίθημι, δίδωμι και ἴημι έχει χαρακτηρη κ και ούχι σ και εἶνε εύχρηστος μόνον εἰς τά ένικά τής όριστ. και σπανίως εἰς τά δυνικά και πληθ., ἀναπληροῦ δέ αὐτά από τοῦ β', τοῦ όποίου τά ένικά εἶνε ἀχρηστὰ· οἶον, ἔθηκα-ἔθηκας -ἔθηκε, ἔθεμεν-ἔθετον-ἔθέτην, ἔθεμεν-ἔθετε-ἔθεσαν και ἔθηκαν· ἔδωκα-ἔδωκας-ἔδωκε, ἔδομεν-ἔδοτον-ἔδότην, ἔδομεν-ἔδοτε-ἔδσαν και ἔδωκαν· ἦκα ἦκας ἦκε, εἶμεν-εἶτον-εἶτην, εἶμεν-εἶτε-εἶσαν. Έν δέ τῶν μέσων μόνον ό ἡκάμην ἀπαντᾷ πκρά τοῖς Ἄττικοῖς και αὐτός πολὺ σπανίως· ό δέ ἐθηκάμην και ἔδωκάμην εἶνε Ἰωνικά και Δωρικῶί.

§ 314. Πολλά βιρύτονα και περισπώμενα ρήματα σχηματίζουσι β'. άόρ. κατά τά εἰς μι· οἶον, βαίνω-ἔβην, γιγνώσκω-ἔγνων, δάω-ἔδον, κλπ. Οἱ τοιούτοι β'. άόρ. φυλάττουσι τήν ἔτασιν τοῦ χαρακτηρισ εἰς πάντα τά προσ. και ἀριθ. τής όριστ. και εἰς τήν προστ. και ἀπαρέμφ.· οἶον, ἔγνων-ἔγνωνς-ἔγνων, ἔγνων-ἔγνωντε-ἔγνωνσαν, γινώθι-γνώτω-γνώθαι.

§ 315. Ό ένεργ. παρακ. ἔστηκα και ύπερσ. ἐστήκειν ἔχουσιν ἀμετάβατον ἢ παθητ. σημασίαν και έν τοῖς δυνικοῖς και πληθυντικοῖς τοῖς όριστ. και έν πάσαις ταῖς άλλαις ἐγκλίσεσι και ἀπαρέμφ. και τή μετοχή ἐπισυνάπτουσι τῶς προσ. καταλήξεις ἀμέσως εἰς τήν ρίζαν ὡς ό ένεστ. και πκρατ. φυλάττοντες τό ρζικόν α βραχύ· οἶον, ἔστηκα-ἔστηκας-ἔστηκε, δυνικός ἔσθμεν-ἔσθητον-ἔσθητον, πληθ. ἔσθμεν-ἔσθητε-ἔσθηται, ύποτ. ἐστώ-ἐστήης-ἐστήη, κλπ. και συνηθέστατα ἐστήκω, εύκτ. ἐσταίην-ἐσταίης-ἐσταίη (ποιητικῶ) και καθεστήκοι-καθεστήκοιεν, προστ. ἐσταθι-ἐστάτω, ἀπαρέμφ. ἐστάται, μετοχ. ἐστώς-ἐστῶσα-ἐστώς-ώτος και (ἐστηκός-ότος), ύπερσ.

ἑστήκειν-ἑστήκεις-ἑστήκει, δυῖκ. ἑστημεν-ἑστητον-ἑστάτην, πληθ.
ἑστημεν-ἑστητε-ἑστησαν.

ΣΗΜ. Οὕτω σχηματίζονται καὶ ἄλλοι τινὲς παρακείμενοι καὶ ὑπερσυντέ-
λικοι· συνηθέστεροι δὲ εἶνε ὁ τέθνηκα-ἔτεθνήκειν, καὶ ὁ δέδοικα-ἔδεδό-
κειν· οἷον, τέθνηκα τέθνηκας-τέθνηκε, δυῖκ. τέθναμεν-τέθνατον-τέ-
θνατον, πληθ. τέθναμεν-τέθνατε-τεθνάσι· ὑποτ. τεθνήκω· εὐτκ. τε-
θναίνην-τεθναίνεις-τεθναίνῃ· προστ. τέθναθι-τεθνάτω· ἀπαρέμφ. τεθνάσαι
καὶ τεθνηκέναι· μετοχὴ τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεὸς-ῶτος (ἐκ τοῦ -ε-
θνητός) καὶ συνηθέστ. ὁ τεθνηκώς, τὸ τεθνηκός, ὑπερσ. ἔτεθνήκειν-ἔ-
τεθνήκεις-ἔτεθνήκει, δυῖκ. ἔτεθναμεν-ἔτεθνατον-ἔτεθνάτην, πληθ.
(ἔτεθναμεν)-ἔτεθνατε-ἔτεθνασαν.

§ 316. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. τοῦ ἴσθημι δασύνουσι τὸν ἀναδι-
πλασιασμόν *ε* ὡς γενόμενοι ἐκ τοῦ σέστηκα (§ 15)· οἷον, ἑστηκα-
ἑστήκειν· ὁ δὲ ὑπερ. ἐκτείνει ἐνίοτε τὸν ἀναδιπλασιασμόν *ε* εἰς *ει*
καὶ τότε ἐν τοῖς δυϊκοῖς καὶ πληθυντικοῖς ἔχει πάντοτε τὸ συνδε-
τικὸν φωνῆεν καὶ τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα *κ*· οἷον, εἰστήκειν-
εἰστήκειμεν, κλπ.

§ 317. Ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. τέθεικα καὶ τέθειμαι ἐκτεί-
νει τὸ *ε* τῆς ῥίζης εἰς *ει*· ὁ δὲ εἶκα καὶ εἶμαι ἀναδιπλασιάζονται
χρονικῶς ἐκτείνων τὸ *ε* τῆς ῥίζης εἰς *ει* ἀντὶ εἰς *η* (§ 237).

ΣΗΜ. α'. Ὁ παθ. παρ. ἔσταμαι καὶ ὑπερσ. ἐστάμην εἶνε ἄχρηστοι
ἀναπληρούμενοι ἐκ τοῦ ἐνεργητ. ἔστηκα-ἔστήκειν, ὁ δὲ παθητ. παρακ.
τέθειμαι καὶ ὑπερσ. ἐτεθείμην εἶνε σπανιώτατοι ἀναπληρούμενοι ἐκ τοῦ
κεῖμαι καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει· οἷον, ἀνάκειμαι, κατάκειμαι. Ὁ μέτος
ὁμως τέθειμαι εὔρηται συνήθως παρὰ Δημ.

ΣΗΜ. β'. Τὰ πληθ. τρίτα πρόσωπα τοῦ ἐνεργ. α'. καὶ β'. ἀορ. εἶνε δ-
μοια· οἷον, ἔστησα-ἔστησαν, ἔστην-ἔστησαν· διακρίνονται δὲ ἐκ τῆς ση-
μασίας, διότι τοῦ μὲν α'. ἔχει μεταβατικὴν σημασίαν, τοῦ δὲ β'. μέσην (§
204, σημ.) ἢ παθητικὴν.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ				ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			
Ἐνεστ.	ἡμι, ἴσθι, ἔμεν,	ἡς, ἔσθι, ἔτε,	ἡσι. ἔσθι. ἔσι.	ἴσθι	ῶ, ῶμεν, ῶμεν,	ῆς, ῆσθι, ῆτε,	ῆσι. ῆσθι. ῶσι(ν).
Παρατ.	ἡν, ἔμεν, ἔμεν,	ἡς, ἔσθι, ἔτε,	ἡ. ἔσθι. ἔσαν.				
Ἄορ. 6'	ἡν, ἔσθι ἡμεν, ἡμεν,	ἡς, ἡσθι, ἡτε,	ἡ. ἡσθι. ἡσαν.	στ	ῶ, ῶμεν, ῶμεν,	ῆς, ῆσθι, ῆτε,	ῆσι. ῆσθι. ῶσι(ν).
Μέλ. α'.	στή	σω, σεις, σει.	κλπ.				
Ἄορ. α'.	ἔσθι	σα, σας, σε.	κλπ.	στή	σω,	σῆς,	σῆ.
Παρακ.	ἔσθι	κα, κας, κε.					
Ἕπερσ.	ἔ(εἰ)στή	κειν, κεις, κει.					
Τετελεσμ. μέλ.	ἔσθιζω.						

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

Ἐνεστ.	ἄμαι, ἴσθι (ἄμεθον), ἄμεθα,	σαι, ἄσθον, οσθε,	αται. ἄσθον. ανται.	ἴσθι	ῶμαι, (ῶμεθον), ῶμεθα,	ῆι, ῆσθον, ῆσθε,	ῆται. ῆσθον. ῶνται.
Παρατ.	ἄμην, ἴσθι (ἄμεθον), ἄμεθα,	ἄσο, (ἄσθον), οσθε,	ἄτο. ἄσθην. αντο.				
Παθ. μέλ.		στα	θήσομαι, σ(ῆ)ι, σεται κτλ.				
Μέσ. μέλ.		στή	σομαι, σ(ῆ)ι, σεται. κτλ.				
Παθ. ἄορ. α'.		ἔσθι	θην, θης, θη. κτλ.				
Μέσ. ἄορ. α'.		ἔσθι	σάμην, σω, σατο. κτλ.				
Παρακ.		[ἔστα	μαι, σαι, ται κτλ.]				
Ἕπερσ.		[ἔστά	μην, σο, το. κτλ.]				
Μέλ. τετελ.		(ἔσθιζομαι).					

τῶν εἰς μι ρημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
ἴστ αἶην, αἶης, αἶη. (αἶημεν, αἶητον, αἶήτην) καὶ (αἶμεν, αἶτον, αἶτην) (αἶημεν, αἶητε, αἶησαν) καὶ αἶμεν, αἶτε, αἶεν.	ἴστ η, ἄτω, ατον, ἄτων, ατε, (ἄτωσαν) καὶ ἄντων.	ἴστ ἄναι	ἄς, ἄντος, ἴστ ἄσx, ἄσης, ἄν, ἄντος.
στ αἶην, αἶης, αἶη, αἶημεν, αἶητον, αἶήτην καὶ (αἶμεν, αἶτον, αἶτην). αἶημεν, αἶητε, αἶησαν καὶ (αἶμεν, αἶτε, αἶεν).	στ ἦθι, ἦτω, ἦτον, ἦτων. ἦτε, (ἦτωσαν) καὶ ἄντων.	στ ἦναι.	ἄε, ἄντος, στ ἄσx, ἄσης, ἄν, ἄντος.
στ ἦ σοιμι, σοις, σοι. στ ἦσαιμι, σεις, σαι!	στῆσον, σάτω	στῆσειν. στῆσαι.	στῆσιων,ουσαι,σον στῆσεις,ασx,σαν

τῶν εἰς μι ρημάτων.

ἴστ αἶμεν, αἶτο, αἶτο! (αἶμεθον), αἶσθον, αἶσθην. αἶμεθα, αἶσθε, αἶντο.	ἴστ ασο, ἄσθω, ασθον, ἄσθων, ασθε, (ἄσθωσαν) καὶ ἄσθων.	ἴστ ασθαι.	ἄμενος, ἴστ αμένη, ἄμενον.
---	--	------------	----------------------------------

1 Καὶ αἰολ. στῆσειας, στῆσειε(ν), γ'. πληθ. στῆσειαν.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			
Ἔνεστ. τίθ	ἡμι, (ῆς) καὶ εἶς, ἦσι. εἰμεν, εἶτον, εἰμεν, εἶτε, (εἶσι) καὶ ἕασι.	τιθ	ῶ, ῶμεν, ῶμεν,	ῆς, ῆτον, ῆτε,	ῆ. ῆτον. ῆσι(ν).
Παρατ. ἐτίθ	ἦν, εἰς, εἰ. εἰμεν, εἶτον, εἶτην. εἰμεν, εἶτε, εἶσαν				
Ἄόρ. ἔθ	ἦχα, ἦχας, ἦχέ(ν). εἰμεν, εἶτον, εἶτην εἰμεν, εἶτε, εἶσαν καὶ (ἔθ)ἦχαν).	θ	ῶ, ῶμεν, ῶμεν,	ῆς, ῆτον, ῆτε,	ῆ. ῆτον. ῆσι(ν).
Μέλ. α'.	θήσω				
Παρακ.	τέθεικα.				
Ἔπερσ.	ἐτεθείχ(ειν)η.				

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

Ἔνεστ. τίθ	εἰμαι, εἶσι, εἶται. (ἐμέθον), εἶσθον, εἶμεθα, εἶσθε, εἶνται.	τιθ	ῶμαι, (ῶμέθον), ῶμεθα,	ῆ, ῆσθον, ῆσθε,	ῆται. ῆσθον. ῶνται.
Παρατ. ἐτίθ	έμην, εἶσο, εἶτο. (ἐμέθον), (εἶσθον), εἶσθην. εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.				
Ἄόρ. β'.	έμην, ου, εἶτο. (ἐμέθον), (εἶσθον), εἶσθην. εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.	θ	ῶμαι, (ῶμέθον), ῶμεθα,	ῆ, ῆσθον, ῆσθε,	ῆται. ῆσθον. ῶνται.
Παθ. μέλ.	τεθήσομαι.				
Μέσ. μέλ.	θήσομαι.				
Παθ. ἄόρ. α'.	ἐτέθην.				
Παρακ.	(τέθειμαι).				
Ἔπερσ.	(ἐτεθείμην).				

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
θείην, εἶης, εἶη. τιθ (εἶημεν, εἶητον, εἶήτην) καὶ (εἶμεν, εἶτον, (εἶτην (εἶημεν, εἶητε, εἶησαν καὶ (εἶμεν, εἶτε, εἶεν).	εἰ, ἔτω, τίθ ετον, ἔτων, ετε, (ἔτωσαν) καὶ ἔντων.	τιθ εἶναι.	τι θεῖς, εἶσα, ἐν.
θ εἶην, εἶης, εἶη, εἶημεν, εἶητον, εἶήτην καὶ (εἶμεν, εἶτον, εἶτην). εἶημεν, εἶητε, εἶησαν καὶ (εἶμεν, εἶτε, εἶεν).	θ ἔς, ἔτω, κατλ. ὡς ὁ ἐνεστ.	θ εἶναι.	θ εἶς, εἶσα, ἐν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

εἶμην, εἶο, εἶτο ¹ . τιθ (εἶμεθον), (εἶσθον), εἶσθην. εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.	εσο, ἐσθω, τίθ εσθον, ἐσθων, εσθε, (ἐσθωσαν) καὶ ἐσθων.	τιθ εσθαι.	ἐμενος, τιθ ἐμένη, ἐμενον.
εἶμην, εἶο, εἶτο ² . θ (εἶμεθον), (εἶσθον), εἶσθην, εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.	οὔ, ἐσθω, θ ἐσθον, ἐσθων, ἐσθε, (ἐσθωσαν) καὶ ἐσθων.	θ εσθαι.	ἐμενος, θ ἐμένη, ἐμενον.

1 Συνηθέστ. τιθοίμην-τιθοῖτο-τιθοῖτο κλπ. (§ 311).

2 Συνηθέστ. θοίμην-θοῖτο-θοῖτο, κλπ. (§ 311).

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ				
Ἐνεστ.	ὡμι,	ὡς,	ὡσι.	διδ	ῶ,	ῶς,	ῶ.
	διδ ὀμεν,	ὄτον,	ὄτον.		ῶμεν,	ῶτον,	ῶτον.
	ὀμεν,	ὄτε (οὔσι) καὶ ὄσσι			ῶτε,	ῶσι(ν).	
Παρ.	οὔ,	οὖς,	οὔ.	διδ	ῶμεν,	ῶτον,	ῶτον.
	ἐδδ ὀμεν,	ὄτον,	ὄτην.		ῶμεν,	ῶτε,	ῶσι(ν).
	ὀμεν,	ὄτε,	ὄσαν.				
Ἀόρ.	ὡκα,	κας,	κε(ν).	δ	ῶ,	ῶς,	ῶ.
	ἐδ ὀμεν,	ὄταν,	ὄτην.		ῶμεν,	ῶτον,	ῶτον.
	ὀμεν,	ὄτε, ὄσαν καὶ ἐδῶκαν.			ῶμεν,	ῶτε,	ῶσι(ν).
Μέλ.	δώσω.						
Παρακ.	δέδωκα.						
Ἰπερσ.	ἐδέδωκα(ειν).						

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

Ἐνεστ.	ὀμαι,	ὄσαι,	ὄσαι.	διδ	ῶμαι,	ῶ,	ῶται.
	(ὀμεθον),	ὄσθον,	ὄσθον.		(ῶμεθον),	ῶσθον,	ῶσθον.
	ὀμεθα,	ὄσθε,	ὄνται.		ῶμεθα,	ῶσθε,	ῶνται.
Παρατ.	ὀμην,	ὄσο,	ὄσο.	διδ	(ῶμεθον),	ῶσθον,	ῶσθον.
	(ὀμεθον),	(ὄσθον),	ὄσθην.		ῶμεθα,	ῶσθε,	ῶνται.
	ὀμεθα,	ὄσθε,	ὄντο.				
Μέσ. ἰόρ. β'.	ὀμην,	οὔ,	ὄσο.	δ	ῶμαι,	ῶ,	ῶται.
	ἐδ(ὀμεθον),	(ὄσθον),	ὄσθην.		(ῶμεθον),	ῶσθον,	ῶσθον.
	ὀμεθα,	ὄσθε,	ὄντο.		ῶμεθα,	ῶσθε,	ῶνται.
Παθ. μέλ.	δοθήσομαι.						
Μέσ. μέλ.	δώσομαι.						
Παθ. ἰόρ.	ἐδόθην.						
Παρακ.	δέδομαι.						
Ἰπερσ.	ἐδέδομην.						

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
οἶην, οἶης οἶη, διδ (οἶημεν, οἶητον, οἶητην) καὶ οἶμεν, οἶτον, οἶτην. (οἶημεν, οἶητε, οἶησαν) καὶ οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	οὐ, ὅτω. διδ ὅτον, ὅτων. οἶτε, (ὅτωσαν) καὶ ὄντων.	διδ ὄναι.	οὐς, διδ οὖσα, όν.
οἶην, οἶης οἶη. δ οἶημεν, οἶητον, οἶητην. καὶ (οἶμεν, οἶτον, οἶτην). οἶημεν, οἶητε, οἶησαν καὶ (οἶεν, οἶτε, οἶεν).	ὄς, ὅτω. δ ὄτον, ὄτων. ότε, (ὄτωσαν) καὶ ὄντων.	δού ναι.	οὐς, δ οὖσα, όν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

οἶμην, οἶο, οἶτο. διδ (οἶμεθον), (οἶσθον), οἶσθην. οἶμεθα, οἶσθε, οἶντο.	οἶσο, ὄσθω. διδ ὄσθον, ὄσθων. οἶσθε, (ὄσθωσαν) καὶ ὄσθων.	διδ ὄσθαι.	όμενος, διδ ὀμένη, όμενον.
οἶμην, οἶο, οἶτο. δ (οἶμεθον), (οἶσθον), οἶσθην. οἶμεθα, οἶσθε, οἶντο.	οὖ, ὄσθω. δ ὄσθον, ὄσθων. ὄσθε, (ὄσθωσαν) καὶ ὄσθων.	δός σθαι.	όμενος, δ ὀμένη, όμενον.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		
Ἐνεστ. δείκν	ἡμι, ἡμεν, ἡμεν,	ἡς, ἡτον, ἡτε, καὶ	ἡσι. ἡτον. (ἡσσι) ἡουσι(ν).	} κτλ. κατὰ τὰ εἰς ἡω βαρῦτονα.	δεικνύ	ω, ἡς ἡ.
Παρ. ἐδείκν	ἡν, ἡμεν, ἡμεν,	ἡς, ἡτον, ἡτε,	ἡ. ἡτην. ἡσαν.			
Μέλ.	δείξω,		εἰς, εἰ.			
Ἄορ.	ἐδείξα,		ας, ε.			
Παρακ.	δέδειχα,		ας, ε.			
Ἰπερσ.	ἐδέδειχ(ειν),		εις, εἰ.			

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

Ἐνεστ. δείκν	ἡμαι, (ἡμεθον), ἡμεθα,	ἡσαι, ἡσθον, ἡσθε,	ἡται. ἡσθον. ἡνται.	} δεικνύ	ωμαι, (ἡμεθον), ἡμεθα,	ἡ, ἡσθον, ἡσθε,	ἡται. ἡσθον. ἡνται.
Παρ. ἐδείκν	ἡμην, (ἡμεθον), ἡμεθα,	ἡσο, (ἡσθον), ἡσθε,	ἡτο. ἡσθην. ἡντο.				
Παθ. μέλ.	δείχθήσομαι.						
Μέσ. μέλ.	δείξομαι.						
Παθ. ἄορ.	ἐδείχθην.						
Μέσ. ἄορ.	ἐδείξαμην.						
Παρακ.	δέδειγμαί.						
Ἰπερσ.	ἐδέδειγμην.						

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΓΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
δεικνύοιμι, οἰς, οἱ, κτλ. ὡς τὰ εἰς ὕω βαρύτερα	δείκνυ, ὕτω. υτοῖν, ὕτων. υτε, (ὕτωσαν) καὶ ὕτων.	δείκνυναί.	ὕς, δεικνύσασα, ὕν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

δεικνυόμεθα, οἰο, οἰοῦμαι. (οἰόμεθα), (οἰοῦμαι), οἰοῦμαι. οἰοῦμαι, οἰοῦμαι, οἰοῦμαι.	οἰοῦμαι, οἰοῦμαι. οἰοῦμαι οἰοῦμαι, οἰοῦμαι. οἰοῦμαι, (οἰοῦμαι) καὶ οἰοῦμαι.	οἰοῦμαι.	οἰοῦμαι, οἰοῦμαι οἰοῦμαι, οἰοῦμαι.
--	--	----------	--

Ἀνώμαλα εἰς μι ῥήματα.

Εἰμί.

§ 138. Τὸ εἰμί (εἶμαι, ὑπάρχω) ἔχει ῥίζαν εσ (λατιν. es se), καὶ κλίνεται οὕτως:

Ὅριστ. ἐνεστ. ἐνικ. εἰμί, εἶ, ἐστί· δυϊκ. ἐσμέν, ἐστόν, ἐστόν· πληθ. ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί.

Ὑποτ. ἐνικ. ὦ, ἦς, ἦ· δυϊκ. ὦμεν, ἦτον, ἦτον· πληθ. ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Εὐκτ. ἐνικ. εἶην, εἶης, εἶη· δυϊκ. εἶμεν, εἶητον, εἶητην· πληθ. εἶμεν καὶ (εἶμεν), εἶητε, εἶησαν καὶ εἶεν.

Προστ. ἐνικ. ἴσθι, ἔστω· δυϊκ. ἔστον, ἔστων· πληθ. ἔστε, ἔστωσαν καὶ σπανίως ἔστων καὶ ἄπαξ ὄντων.

Ἀππρέμφ. εἶναι. Μετοχὴ ὦν, οἶσα, ὄν.

Παρατατ. ἐνικ. ἦν καὶ (ἦ), ἦσθα, ἦν· δυϊκ. ἦμεν, ἦστον, ἦστην· πληθ. ἦμεν, ἦτε, καὶ (ἦτε), ἦσαν.

Μέλ. εἶσομαι, εἶσει, εἶσται καὶ ποιητ. (ἔτεται) κλπ. εὐκτ. εἶσοίμην, ἀππρέμφ. εἶσεσθαι, μετοχ. εἶσομενος. Τούτους δὲ ἄλλους χρόνους ἀναπληροῖ ἀπὸ τοῦ γίγνομαι οἶον, μέσ. ἀόρ. β'. ἐγενόμην, παρακ. γέγονα, ὑπερσ. ἐγενόμην· ὁ δὲ παρατ. ἦμην-ἦσο-ἦτο, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων (Κόντ. λογ. Ἑρμ. σελ. 389), ὡτάυτως καὶ τὰ προσ. εἶσο, ἦτω· τὸ δὲ β'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος εἶς, εἶνε ἰωνικόν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐνικόν α'. πρόσ. τοῦ παρατ. ἦ ἐγένετο ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ εα· τὸ δὲ β'. ἦς προσλαμβάνει ἀπτικῶς τὴν κατάληξιν θα· εἶον, ἦσθα τὴν θα κατάληξιν προσλαμβάνει καὶ τὸ εἶσθα, ἦσθα, ἦδειςθα, καὶ οἶσθα

§ 319. Τὸ εἰμί συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων ἀναβιβάζει τὴν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως ἐν τῷ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. καὶ ἐν τῇ προστ. ὅσον ἐνδέχεται· ἐν πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις χρόνοις καὶ ἐγκλίσει τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν οἶον, πάρεμι-πάρεμι-πάρεσι-πάρεσμεν· προστ. πάρισθι-παρέστω-πάρεστον, ὑποτ. παρῶ (διὰ τὴν συναίρεσιν), εὐκτ. γ'. πληθ. προσ. παρείεν διὰ τὴν συναίρεσιν, ἀππρέμφ. παρείηναι (§ 326, 3), μετοχ. παρών (διὰ τὴν συναίρεσιν), παρατ. παρήν-παρήμεν (διὰ τὴν οὐξίσιν), μέλ. παρέσται (διὰ τὴν συγκοπήν).

ΣΗΜ. Ὅταν τὸ ς τῆς ῥίζης ες ἀποβάλλεται, τὸ πρὸ αὐτοῦ ε πρὸ μὲν συμφώου ἐκτείνεται εἰς εἰ (§ 95, 2), πρὸ δὲ φωνήεντος συναίρεται οἶον, ἐσ-μι εἰμί, ἐσ-ναι-εἶναι, ὑποτικτ. ἐσ-ω-ἔω-ᾶ εὐκτ. ἐσ-ἴην-εἶην-εἶην, μετοχ. ἐσ-ᾶν-ἔων-ᾶν, πληθ. τοῦ μέσου μέλ., ὅστις φυλάττει τὸ ε ἀμετάβλητον οἶον, ἐσ-σομαι-ἔσομαι.

Εἶμι.

§ 320. Τὸ εἶμι (πορεύομαι) ἔχει ῥίζαν ι (λατιν. i-ire), τὸ ὁποῖον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. τοῦ ἐνεστ. ἐκτείνεται εἰς ει, ἐν δὲ τῷ δυνικῷ καὶ πληθ. μένει βραχὺ (§ 297) κλίνεται δὲ οὕτως:

Ὅριστ. ἐνεστ. ἐνικ. εἶμι, εἶ, εἶσι· δυνικ. ἴμεν, ἴτορ, ἴτορ· πληθ. ἴμεν, ἴτε, ἴσσι· ὑποτ. ἐνικ. ἴω, ἴης, ἴη· δυνικ. ἴωμεν, ἴητορ, ἴητορ· πληθ. ἴοιμεν, ἴητε, ἴωσι· εὐκτ. ἐνικ. (ἴοιμι) καὶ ἴοτην, ἴοις, ἴοι· δυνικ. ἴοιμεν, ἴοιτορ, ἴοίτην· πληθ. ἴοιμεν, ἴοιτε, ἴοιεν· προστ. ἴθι-ἴτω, ἴτορ-ἴτων, ἴτε-ἴτωσαν καὶ ἰότῳ· ἀπαρέμφ. ἰέται μετοχὴ ἰῶν-ἰούσα-ἰόν.

Παρατ. ἐνικ. (ἦειν) καὶ ἦα, (ἦεις) καὶ ἦειθα, ἦει, καὶ πρὸ φωνήεντος ἦ τελείας ἐνόητε ἦεν· δυνικ. (ἦιμεν) καὶ ἦμεν, (ἦιτορ) καὶ ἦτορ, (ἦίτην) καὶ ἦτην· πληθ. (ἦιμεν) καὶ ἦμεν, (ἦειτε) καὶ ἦτε, ἦσαν καὶ (ἦσαν).

ΣΗΜ. α'. Ὁ παρατατικὸς αὐξάνει χρονικῶς τρέπων τὸ ε τοῦ στελέχους εἰ εἰς π· οἶον, ἦα ἰωνικῶς καὶ συναρέσει ἦα ἀπτικῶς. Τὸ δὲ ἀπαρέμφ. ἰέται λαμβάνει τὸ συνδετικὸν ε.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἐνεστώτης τῆς ὀριστ. ἔχει μέλλοντος σημοσίαν, τοῦ δὲ ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς ἔχει καὶ μέλ. καὶ ἐνεστώτος. Ἐνεστ. δὲ τούτου εἶνε τὸ ἐρχομαι.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ μετοχὴ ἰῶν τονίζεται ὡς β'. ἀόρ., ὡς ὁ ποιητικὸς ἰῶν τοῦ εἰμί. Συνθετόμενον δὲ τὸ εἶμι ἀναθιβάξει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως· οἶον, ἀπειμι· τὸ ἀπαρέμφ. ὅμως καὶ ἡ μετοχὴ τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· οἶον, ἀπιέται, ἀπιῶν.

Ἴημι.

§ 321. Τὸ ἴημι (πέμπω, ῥίπτω) ἔχει στέλεχος ἐ(σε) (λατ. se, sero), καὶ εὐρίσκειται συνθετάτα σύθετον¹· οἶον, ἀφίημι, προίημι, κλπ. καὶ κλίνεται σχεδὸν ὡς τὸ τίθημι· οἶον,

Ἐνεργ. Ὅριστ. ἐνεστ. ἴημι (ἴης) καὶ ἴεις, ἴησι· ἴεμεν, ἴετον, ἴετον· ἴεμεν, ἴετε, ἴασι.

Ἐποτ. ἴῶ, ἴης, ἴη· ἴῶμεν, ἴητον, ἴητον· ἴῶμεν, ἴητε, ἴῶσι.

Εὐκτ. ἴείην καὶ ἴοιμι, ἴείης, ἴείη· ἴείημεν, ἴείητον, ἴείητην· ἴείημεν, ἴείητε καὶ (ἀφίοιτε), ἴείεν καὶ (ἀφίοιεν).

Προστ. ἴει, ἴέτω· ἴετορ, ἴέτων· ἴετε, ἴέτωσαν καὶ ἴέντων.

Ἀπαρέμφ. ἰέται μετοχ. ἰείς, ἰείσα, ἰέν.

Παρατ. ἴην, ἴεις, ἴει· ἴεμεν, ἴετον, ἴέτην· ἴεμεν, ἴετε, ἴεσαν· οἱ δὲ τύποι ἴουν καὶ ἴειν τοῦ α'. ἐκτ.

προστ. τοῦ παρατ. εἶνε τῶν μεταγεν. (Κοντ.

λογ. Ἐρμ.)

1 Ἐπὶ τοῦ εἶναι μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ παρατ. καὶ τὸ γ' πληθ. τῆς ἐνεργ. πρόσ. τοῦ ἀόρ. α'. ἡ καὶ ν καὶ μέσης φωνῆς παρὰ τοὺς πεζοὺς.

Παρακ. *είκα*, ὑπερσ. *είκειν*, μέλ. ἦσω, ἄορ. α'. ἦκα.
 Ἄορ. β'. ὀριστ. τὰ ἐνικά ἀχρηστά ἀναπληρούμενα ἀπὸ τοῦ
 α'. οἶον, ἦκα, ἦκας, ἦκε, *εἴμεν*, εἶτον, εἶτην *εἴμεν*,
 εἶτε, εἶσαν.

Ἵποτ. ὦ, ἦς, ἦ, ὦμεν, ἦτον, ἦτον ὦμεν, ἦτε ὦσι.
 Εὐκτ. *εἶην*, εἶης, εἶη *εἴμεν*, εἶτον, εἶτην *εἴμεν*, εἶτε, εἶεν.
 Προστ. ἐς, ἔτω ἔτον, ἔτων ἔτε, ἔτωσαν καὶ ἔντων.
 Ἀπαρέμφ. *εἶναι* μετοχὴ εἰς, εἶσα, ἔν.

Μέση καὶ παθητικὴ φωνή.

Ἵριστ. *ἴεμαι*, ἴεσαι, ἴεται, κλπ., ὑποτ. *ἰῶμαι*, ἰῆ, ἰῆται, κλπ.
 εὐκτ. *ἰέμην*, ἰέο, ἰέτο, καὶ συνθέστερον *ἰοίμην*, ἰοίτο, ἰοίτο (§
 311). προστ. ἴεσο, καὶ (ἴου)-ἴεσθω ἀπαρέμφ. ἴεσθαι, μετοχὴ *ἰέμενος*

Παρατ. *ἰέμην*, ἴεσο, ἴετο, κλπ.

Μέσ. ἄορ. β'. *εἴμην*, εἴσο, εἴτο, κλπ., ὑποτ. ὦμαι, ἦ, ἦται
 εὐκτ. (εἴμην, εἴο, εἴτο) καὶ συνήθως *προοίμην*, οἴο, οἴτο, κλπ.,
 προστ. οὐ, ἔσθω (συνθ. ἀφροῦ) ἀπαρέμφ. ἔσθε μετοχὴ *ἔμενος*.

Μέλ. παθ. ἐθήσομαι ἄορ. παθ. εἶθην ὑποτ. ἐθῶ, κλπ.

Μέσ. μέλ. ἦσομαι, μέσ. ἄορ. α'. (ἠκάμην), παρακ. *εἴμαι*, ὑποτ.
εἰμένος, ὦ, ἦς, ἦ, (τὸ δὲ γ' πληθ. πρόσωπ. ἀφῶνται εἶνε τῶν
 μεταγενεστέρων), ὑπερσ. *εἴμην* — Ῥήματ. ἐφετός, ἐφετέον, ἐφέτης,
 ἐφεις, ἐφετεῖον.

ΣΗΜ. Τὸ ἦμι ἀυξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται χρονικῶς τρέπον τὸ ἀρχι-
 κὸν τοῦ στελέχους εἰς εἰς (§ 218, 237), πλὴν τοῦ παρατ. ἦν καὶ τοῦ α'.
 ἐνεργ. ἄορ. ἦκα. Ἐν συνθέσει δὲ ἀυξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται πάντοτε
 ἔσθωεν οἶον, ἀθήιν, ἀφεικα. τὸ δὲ ἠψίουν, ἠψίειν, ἠψίει, ἠψίεσαν εἶνε
 ἀδόκια (Κόντ. λογ. Ἑρμ. τόμ. Α' σελ. 336). Τὸ δὲ γ' ἐνικὸν πρόσ. τοῦ
 ἐνεστ. ἐν συνθέσει σχηματίζεται καὶ βραχυτόνως· οἶον, ὁ ποταμὸς ἐξίει εἰς
 τὴν θάλασσαν, ὅταν τὸ στράτευμ' ἐξίη.

ἦμαι.

§ 322. Τὸ ἦμαι (στελ. ἦς) εἶνε ἐνεστώ; με σημασίαν παρακ.
 τοῦ καθέχομαι σημαῖνον τὸ ἔχω βιά. λ. εἰ ἐμαντὸν κάτω, ἦτοι κάθη-
 μαι κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἵριστ. ἦμαι, ἦσαι ἦται, γ' πληθ. ἦνται.

Ἵποτ. ὦμαι, ἦ, ἦται, » » ὦνται.

Εὐκτ. ἦμην, προστ. ἦσο-ἦσθω, ἀπαρέμφ. ἦσθαι, μετοχὴ ἦμενος.

Παρατ. ἦμην, ἦσο, ἦστο, γ' πληθ. ἦντο.

Παρά τοῖς πεζοῖς εὐρίσκεται πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς κατὰ
 καὶ τότε τὸ ἐνικὸν γ' πρόσωπον ἀποβάλλει τὸ σ' τὸ τοῦ παρατ.
 ὅμως τὸ φυλάττει, ὅταν λέγεται ἀναυξήτως· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. *κάθημαι-κάθησαι-κάθηται*, κλπ., ὑποτ. *καθῶμαι-καθῆ-καθῆται*, κλπ., εὐκτ. *καθοίμην-καθόιο-καθόιτο*, κλπ., προστ. *κάθησο-καθήσθω*, κλπ., (ποιητ.), ἀπαρέμφ. *καθήσθαι*, μετοχὴ *καθήμενος*, παρτατ. *ἐκαθήμην* καὶ *καθήμην*, *ἐκάθησο* καὶ *καθήσο*, *ἐκάθητο* καὶ *καθήστο*, κλπ. Τὸ δὲ ἐνικὸν β'. πρόσ. τῆς ὀριστ. *κάθη* καὶ τῆς προστ. *κάθου* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων· τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους δανείζεται ἀπὸ τοῦ *καθέζομαι*.

Φημί.

§ 323. Τὸ *φημί* (λέγω) ἔχει ῥίζαν *φα* καὶ κλίνεται κατὰ τὸ ἴσθημι καὶ ἔχει ἐν χρήσει τοὺς ἐξῆς σχηματισμούς.

Ὅριστ. ἐνεστ. *φημί*, φῆς, φησί· *φαμέν*, φάτον, φάτον, *φαμέν*, φατέ, φάσι(ν).

Ὑποτακτικὴ *φῶ*, φῆς, φῆ· *φῶμεν*, φῆτον, φῆτον· *φῶμεν*, φῆτε, φῶσι(ν).

Εὐκτικὴ *φαίην*, φαίης, φαίη· (*φαίημεν*) καὶ φαίμεν, φαίητον καὶ φαίτον, φαίητην καὶ φαίτην· (*φαίημεν*) καὶ φαίμεν, φαίητε καὶ φαίτε, (*φαίησαν*) καὶ φαίεν.

Προστακτικὴ *φάθι*, ἢ *φαθί*, φάτω· *φάτο*, φάτων· *φάτε*, φάτωσαν καὶ φάτων.

Ἀπαρέμφατος *φάσαι*, μετοχὴ (*φάς-φάσα-φάν*).

Παρατατικὸς *ἔφη*, (ἔφης) καὶ ἔφησθα, ἔφη· *ἔφαμεν* ἔφατον, ἔφάτην· *ἔφαμεν*, ἔφατε ἔφασαν.

Μέλλων *φήσω*, ἄο. ἔφῃσα, παρακ. εἴφῃκα, ὑπερσ. εἰρήκην.

Τῆς δὲ μέσης φωνῆς ὀλιγίστοι τύποι εὐρίσκονται καὶ αὐτοὶ σπανίως· εἶον, ἐνεστ. ἀπαρέμφ. *φάσθαι*, μετοχ. *φάμενος*, παρτατ. *ἔφατο*, παρακ. προστ. *πεφάσθω* (Πλάτ.).—Ῥηματ. *φάτος*, φάτεος, φάμη, φάμεις ἰος (ποιητ.), φάτις ἰος (ποιητ.), προφήτης.

ΣΗΜ. α'. Τὸ β'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος φῆς δὲν ἐγκλίνεται, οὕτω φῆς. Ἡ δὲ γραφὴ φῆς εἶνε ἀδόκιμος. Ἡ μετοχὴ φάς-φάσα-φάν εἶνε ποιητ. καὶ τῶν μεταγεν., ἀναπληροῦται δὲ ἀπὸ τοῦ φάσθων-ουσα-ον· τὸ δὲ γ'. πληθ. πρόσ. τῆς εὐκτ. φαίησαν καὶ ἅπαξ ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. β'. Ἀντὶ τοῦ *φημί* εὐρητὰ πολλάκις τὸ *ἡμί*, τοῦ ὁποίου παρὰ τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς εἰρηστον εἶνε μόνον τὸ ἐνικ. α'. καὶ γ'. πρόσ. τοῦ παρατατ. ἐν ταῖς διαλογικαῖς φράσεσιν· ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὄς=ἔφην ἐγώ, ἔφην ἐκεῖνος.

Κεῖμαι.

§ 324. Τὸ *κεῖμαι* (ῥ. κε) εἶνε ἐνεστ. μὲ σημασίαν παρακ. σημαῖνον τὸ ἔχω τοποθετήσῃ ἐμαυτὸν καὶ παθητικῶς εἶμαι τοποθετημένος καὶ τίθεται ἀντὶ τοῦ σχεδὸν ἀχρήστου παθ. παρακ. τοῦ *τίθημι* (§ 217, σημ.) καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει· οἶον, *ἀράκειμαι*,

κατάκειμαι ἐν δὲ τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. εὐρίσκειται μόνον τὸ γ'. ἐνικόν καὶ πληθ. πρόσωπον· σχηματίζεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. κείμην κείται κείται κλπ.

Ἔποτ. κείται (δικακήσθε), κέονται.

Εὐκτ. κείντο, — κείντο.

Προστ. κείσο, κείσθω κλπ., ἀπαρ. κείσθι, μετ. κείμενος.

Παρακ. ἐκείμην, ἔκείσο, ἔκείτο κλπ.

Μέστ. μέλ. κείσομαι, κείσει, κείσεται, κλπ.

Ῥηματ. κοίτη, κοίτος, κοιτών, κοιτῖς, κειμήλιον.

ΣΗΜ. Τὸ κείμαι συνθετόμενον ἀναβιβάζει τὸν τόνον πλὴν τοῦ ἀπαρεμφίτου, ὅπου τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν· οἶον, ἐνεστ. κατάκειμαι, προστ. κατάκεισο, ἀπαρέμφ. κατακείσθαι.

Οἶδα

§ 325. Τὸ οἶδα (στελ. ἰδ, εἶδ, εἶδε) εἶνε β'. παρακ. ἀντί ἐνεστ. = ἔχω ἰδεῖ, ἠξέω· κλίνεται δὲ οὕτως.

Ὅριστ. παρακ. οἶδα-οἶσθα οἶδε, ἴμην-ἴστον ἴττον, ἴμεν, ἴτε-ἴτασι(ν).

Ἔποτακτική εἰδῶ εἰδῆς εἰδῆ, εἰδῶμεν-εἰδῆτον εἰδῆτον, εἰδῶμεν-εἰδῆτε-εἰδῶσι.

Εὐκτική εἰδείην-εἰδείης εἰδείην, εἰδείημεν εἰδείητον εἰδείητην εἰδείημεν-εἰδείητε (εἰδείησιν) καὶ εἰδείετε.

Προστακτική ἴθι ἴστω, ἴστον-ἴττων, ἴτε-ἴττωσαν· ἀπαρέμφ. εἰδένα· μετοχῆ εἰδῶς-εἰδῶν-εἰδῶς.

Ἔπερσ. ἦδη ἦδης καὶ ἦδηθθα, ἦδη καὶ ἦδει καὶ ἐνλοτε πρό φωνήεντος ἦδειν· ἦδειμεν-ἦδειτον ἦδειτην· ἦδειμεν-ἦδειτε-ἦδισαν. Τὸ δὲ α'. πρόσ. ἦδε ν καὶ τὸ β'. ἦδεις καὶ ἦδισθα εἶνε σπάνια, οἱ δὲ τύποι ἦττον, ἦστην, ἦτμεν-ἦττε-ἦταν εἶνε ποιητικαί.

Μέλ. εἴτομαι καὶ (εἰδήσω μόνον ἐν τῷ β'. πρόσωπῳ εἰδήσεις). Ῥηματ. ἴστέον εἰδήμων, εἰδήσις, ἴστωρ, ἴστορις.

ΣΗΜ. Ὁ ἑμαλδὸς σχηματισμὸς τοῦ παρακ. οἶδας, οἶδαμεν, οἶδατε, οἶδαθι εὐρίσκειται παρὰ ποιητὰς καὶ μεταγενετέροις καὶ σπανιώτατα παρὰ τοῖς πεζογράφου Ἀγτικοῖς. Ὁ ὑπερσ. ἦδη ἀναδιπλασιάζεται χρονικῶς τρέπων τὸ εἰ τοῦ στελέχους εἰδ εἰς η· ὁ δὲ τύπος τοῦ α'. ἐνικοῦ πρόσ. τοῦ ὑπέρσ. ἦδειν εἰσῆχθη εἰς τὴν ἀττ. γλῶσσαν ἐν ἀρχῇ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Κόντ. λογ. Ἐρμ.). Ὁ δὲ παρακ. καὶ ἀόρ. λαμβάνονται ἐκ τοῦ γιγνώσκω.

Τονισμὸς τῶν ῥημάτων.

§ 326. Τὰ ῥήματα ἀπλά καὶ σύνθετα τονίζονται ὅσον ἐνδέχε-

ται ἄνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, διδάσκω, ἐδίδασκον, δίδωμι, πά-
ρειμι, κατάλειπε, κλπ. Παρατηροῦνται δὲ τὰ ἐξῆς :

1. Πάντα τὰ συνηρημένα ῥήματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται
κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τῆς συναϊρέσεως (§ 57)· οἶον, τιμῶ, τι-
μῶμεν, τιμώμεθα.

2. Τὸ εἰμὲ καὶ φημί, ὅταν εἶνε ἀπλᾶ τονίζονται ἐπὶ τῆς λη-
γούσης.

3. Πάντα τὰ εἰς και ἀπαρέμφατα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται
ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, λελοιπέαι, καταλοιπέαι, ἰστάαι,
καθιστάαι.

4. Ὁ ἐνεργ. β'. ἀφρ. τοῦ ἀπρεμφ. καὶ τῆς μετοχῆς ἀπλοῦς
καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, λιπεῖν, καταλι-
πεῖν, λιπῶν, καταλιπῶν.

5. Τὸ ἐνικὸν β'. πρὸς. τοῦ ἐνεργ. β'. ἀφρ. τῆς προστ. τοῦ ἐλθέ,
εἰδέ, εἰπέ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς τοῦ λαβὲ καὶ ἰδέ τονίζεται ἐπὶ
τῆς ληγούσης, ὅταν ταῦτα εἶνε ἀπλᾶ.

6. Τὸ ἐνικὸν β'. πρὸς. τοῦ μέτρου ἀφρ. β'. τῆς προστ. ἐγκλίσεως
ἀπλοῦν καὶ σύνθετον τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, λαβοῦ, ἀρ-
τιλαβοῦ, ἰκοῦ, ἀγικοῦ, λαθοῦ, ἐπιλαθοῦ, τραποῦ, ἀποτραποῦ.
Ἐξαιροῦνται τὰ μονοσύλλαβα σύνθετα ἐκ δισύλλαβου προθέσεως
μὴ πασχούσης ἐκθλιψιν· οἶον, κατάδου, ἀπόδου, παρὰσχου· ὅταν
ὁμως ἡ πρόθεσις εἶνε μονοσύλλαβος ἢ δισύλλαβος πάσχουσα ἐκθλι-
ψιν, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον ἐνθοῦ, ἐκδοῦ, ἐνσχοῦ, ἀφοῦ·
τὸ δὲ τράπου, ἀφίχου, ἐπιλάθου εἶνε ἀδόκιμον.

7. Ὁ μέστ. ἀφρ. β'. τοῦ ἀπρεμφ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονί-
ζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, γενέσθαι, παραγενέσθαι.

8. Ὁ ἐνεργ. ἀφρ. α'. τοῦ ἀπρεμφ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονί-
ζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, ποιῆσαι, παραποιῆσαι.

9. Ὁ παθ. πρην. τοῦ ἀπρεμφ. καὶ τῆς μετοχῆς ἀπλοῦς καὶ
σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, λελείθθαι, παρα-
λελείθθαι· λελειμμένος, παραλελειμμένος.

10. Τὸ β'. ἐνικὸν πρὸς. τοῦ μέσου ἀφρ. α'. τῆς προστ. τονί-
ζεται ὅσον ἐνδέχεται ἄνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, ἰῶσαι, ποιῆσαι,
καὶ οὕτω διαστέλλεται ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ γ'. προσώπ. τῆς εὐκτ. καὶ
τοῦ ἀπρεμφ. τοῦ ἐνεργ. ἀφρ. α'. ποιῆσαι, ποιῆσαι.

11. Πᾶσα εἰς ς λήγουσα τριτόκλιτος μετοχὴ ἀπλῆ καὶ σύνθετος
τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, πεποιηκώς, παραπεποιηκώς·
ἰστάς, καθιστάς· τιθείς, συντεθείς· διδοῦς, παραδιδοῦς, πλὴν τῆς

1 Εὐρηται παρὰ Πλάτωνι ἐνίοτε καὶ παροξυτονούμενον ἴχου, ἀφίχου,
ἀλλὰ θεωρεῖται ἀδόκιμον.

τοῦ ἐνεργ. α'. ἀορ., ἥτις ἀπλῆ καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγουσας· οἶον, ποιήσας, παραποιήσας.

12. Οἱ βραχύτεροι τύποι τοῦ παθ. ἀορ. τῆς εὐκτι. τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσας (§ 57)· οἶον, *λειφθήμεν, λειφθείτορ, λειφθείτην*, κλπ.

13. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων οὐδέποτε υπερβαίνει τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, *διη.λθορ, ἀπέιχε, παρέσχε, ἀρίγμαι*. Τὸ δὲ σύνιοδα ἀναδιπλαζοῦσιν τὸν τόνον, διότι δὲν γίνεται αὐξήσις, ἀλλὰ μόνον τροπὴ τοῦ *ει* τοῦ στελέχους· εἶδ εἰς οὐ (§ 276, γ').

14. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων οὐδέποτε ἀναδιπλαζοῦσιν ἀνωτέρω τῆς ληγουσας τῆς προθέσεως, ἐὰν αὕτη δὲν πάσχη ἔκλιψιν· οἶον, *παρέσχε, κατάθεσ, ἀπόδοσ*· ἀλλὰ *πάρεμι, κάτιδε, πάρελθε, κάτειπε, ἀπιθι* (περὶ δὲ τοῦ ἀφοῦ, ἐνθοῦ, κλπ. ἰδὲ § 326, 6).

15. Ὁ τόνος τῶν δισυνθέτων ἢ πολυσυνθέτων ῥημάτων δὲν υπερβαίνει τὴν πρώτην σύνθεσιν· οἶον, *παρένθεσ, συνέκδοσ, ἀντιπαρέκθεσ* καὶ οὐχὶ *πάρενθεσ, σύνεκδοσ, ἀντιπάρεκθεσ*.

16. Τὰ μονοσύλλαβα μικρόληκτα ῥήματα περισπῶνται· οἶον, *εἶ, σχῶ*, πλὴν τοῦ *χρη* καὶ *φής*.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 327. Ἀνώμαλα ῥήματα λέγονται ὅσα δὲν σχηματίζονται κατὰ τοὺς δεδομένους κοινούς τύπους τῶν ὀμαλῶν, καὶ εἶνε δύο εἰδῶν, ἀνώμαλα κατὰ σχηματισμὸν καὶ ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν.

Α'. Ἀνώμαλα ῥήματα κατὰ σχηματισμὸν.

§ 328. Τὰ κατὰ σχηματισμὸν ἀνώμαλα ῥήματα εἶνε δύο εἰδῶν, ἀνώμαλα κατὰ μετασχηματισμὸν τῆς ῥίζης ἢ τοῦ στελέχους· καὶ ἀνώμαλα κατ' ἔλλειψιν.

α'. Ἀνώμαλα κατὰ μετασχηματισμὸν.

§ 329. Ἀνώμαλα ῥήματα κατὰ μετασχηματισμὸν λέγονται ὅσα πρὸς σχηματισμὸν χρόνου τινὸς μετασχηματίζουσι τὴν ῥίζαν ἢ τὸ στέλεχος· μετασχηματίζεται δὲ ἡ ῥίζα ἢ τὸ στέλεχος ἑξαχῶς· 1) δι' ἐκτάσεως, 2) διὰ τροπῆς, 3) διὰ μεταθέσεως, 4) διὰ συγκοπῆς, 5) δι' ἀναδιπλασιασμοῦ, 6) διὰ προσλήψεως ἄλλων γραμμάτων.

1. Ἐκτασις.

§ 330. Ἐκτασις γενικῶς λέγεται ἡ μεταβολὴ τῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρὰ ἢ εἰς διφθόγγους. Πῶς δὲ γίνεται ἡ ἐκτασις ὅρα § 95.

2. Τροπή.

§ 331. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ γράμματός τινος εἰς ἄλλο· πολλά δὲ ῥήματα τρέπουσιν τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης· 1) τὸ α εἰς ω οἶον, τραγ-τρῶγ-τρῶγω, ἄορ. 6'. ἔτραγον· 2) τὸ ε εἰς α, ἢ εἰς ι, ὅταν ἡ ῥίζα προσλαμβάνῃ σύμφωνον οἶον, βελ-βαλ-ἔβαλον, ἐσ-ἔσθ-ισθ-ισθι.

3. Μετάθεσις.

§ 332. Μετάθεσις λέγεται ἡ ἐκ τῆς ἀρχαίας θέσεως μετατόπισις γράμματός τινος· μετατιθενται δὲ τὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκωνται μετὰ τῶν ὑγρῶν (λ, μ, ν, ρ) οἶον, βαλ-βλα-βέβληκα, τεμ-τεμε-τέτμηκα, θαν-θνα-τέθνηκα, θάρσος-θράσος.

4. Συγκοπή.

§ 333. Συγκοπή λέγεται ἡ ἔκπτωσις βραχέος φωνήεντος· συγκόπτονται δὲ τὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκωνται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ῥίζης μετὰ δύο συμφώνων οἶον, πέτομαι-(πετ-ἐπετόμη)-ἐπτόμη, (σεχ-ἔσεχον)-ἔσχορ, (σεπ-ἔσεπον)-ἔσπον, (γεν-γιγν)-γίγνομαι, κλπ. Ἡ δὲ δίφθογγος οἰ τοῦ οἴομαι ἐκκρούει τὸ συνδετικὸν ο μόνον εἰς τὸ α'. ἐνικὸν καὶ πληθυντ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ. οἶον, οἴομαι καὶ οἶμαι, ὥομη καὶ ὦμη, ὥομεθα καὶ ὦμεθα (§ 56, 6').

5. Ἀναδιπλασιασμοὶ τῆς ῥίζης.

§ 334. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ῥίζα ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ παρατ. ἀναδιπλασιάζεται προσλαμβάνουσα ι μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου αὐτῆς καὶ τὸ ε τῆς ῥίζης συνήθως συγκόπτεται· οἶον, (γεν-γιγεν-γιγν)-γίγνομαι, (τεκ-τιτεκ-τικτ)-τίκτω, (γρο-γίγρο)-γίγρωσκω, (τρο-τιτρο)-τιτρώσκω, κλπ. Οὗτος ὁ ἀναδιπλασιασμὸς καὶ ὁ τῶν εἰς μι λέγεται ἀναδιπλασιασμὸς τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ.

6. Ἐπέκτασις τοῦ ὀνηματικοῦ στελέχους διὰ προσδήψεως ἄλλων γραμμάτων.

§ 335. Τὸ καθρὸν ῥηματικὸν στέλεχος πολλῶν ῥημάτων ἐπικτείνεται προσλαμβάνον τὰ ἐξῆς γράμματα.

1. ε.

Τὸ ε προσλαμβάνουσι πολλὰ ἀφωνόληκτα στελέχη εἰς τὸν ἐνεστ. καὶ παρατ. ἢ εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους πρὸς εὐχερέστερον σχηματισμὸν αὐτῶν· οἶον, (δοκ-δοκε)-δοκέω-ῶ, (ὠθ-ὠθ)-ὠθέω-ῶ, (μελλ-μελλε)-μελλήσω, (ὄζ-ὄζε)-ὄζήσω, κλπ.

2. ι.

Τὸ ι (πάλαι j)¹ προσλαμβάνουσι πολλά στελέχη καὶ πάσχει τὰ ἐξῆς πάθη· α'.) ὅταν συμπέσῃ μεταξύ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται μάλιστα εἰς τὰ εἰς αω, εω, οω ῥήματα· οἶον, *τιμαῖω* (τιμάζω)-*τιμάω*, *ποιεῖω*-*ποιέω*, *δηλοῖω*-*δηλόω*· β'.) ὅταν ὁ χαρακτήρ εἴνε ν ἢ ρ, μετατίθεται πρὸ αὐτοῦ καὶ συναίρειται μετὰ τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνήεντος α εἰς αι, ε εἰς ει, ι καὶ υ· βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· οἶον, (*φαι-φαιῖω*)-*φαίρω*, (*χαρ-χαριῖω*)-*χαίρω*, (*τερ-τεριῖω*)-*τείρω*, (*σπερ-σπεριῖω*) *σπείρω*, (*κριν-κρινῖω*) *κρί'ρω*, *πλυν-πλυνῖω*) *-πλυ'ρω*· γ'. ὅταν ὁ χαρακτήρ εἴνε λ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτόν· οἶον, (*βαλ-βαλλῖω*)-*βάλλω*, (*στέλ-στελίω*)-*στέλλω*· μόνον ἐν τῷ (*ὄφελ-ὄφελῖω*)-*ὄφελῶ* μετατίθεται· δ'.) εἰς πολλά στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανιόφωνον (κ, γ, χ), ἢ ὀδοντόφωνον (τ, θ), μεταβάλλεται αὐτὸ καὶ ὁ χαρακτήρ εἰς σσ καὶ ἄττ. εἰς ττ· οἶον, (*κηνκ-κηνκῖω*)-*κηνῶσσω* καὶ *κηνῶττω*, (*πραγ-πραγιῖω*)-*πράσσω* καὶ *πράττω*, (*ταραχ-ταραχιῖω*)-*ταράσσω* καὶ *ταράττω*, (*ἐρετ-ερετιῖω*)-*ἐρέσσω*, *κορυθ-κορυθῖω*-*κορύσσω*, κλπ. ε'.) εἰς πολλά στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα δ ἢ γ (γ) συγχωνεύεται εἰς ζ· οἶον, (*φραδ-φραδιῖω*)-*φράζω*, (*ρομιδ-ρομιδιῖω*)-*ρομιζω*, (*κραγ-κραγιῖω*) *κράζω*, (*οἰμωγ-οἰμωγιῖω*)-*οἰμώζω*, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ μὲν τῶν εἰς σσω, ττω ἔχουσι χαρακτῆρα ν ἢ θ τὸ ἀρμόττω, ἄσσω, βλάττω, βράσσω, ἐρέσσω, ἡμάσσω, κορύσσω, λίσσομαι, λεύσσω, νάσσω, πάσσω, πλάσσω. Ἐκ δὲ τῶν εἰς ζω ἔχουσι πρωτόθετον χαρακτῆρα γ ἢ χ τὸ κράζω, οἰμώζω, στενάζω, ἀλαλάζω, στάζω, στίζω, σπηρίζω, μαστίζω, σφύζω, γούζω, φλύζω, αιάζω, κρώζω, ῥιπτάζω, σταλάζω, ἀλαπάζω, κλπ. Τὸ δὲ σαλπίζω, κλάζω, πλάζω, ἔχουσι γγ, ὅθεν μέλ. σαλπίγξω, κλάγξω, πλάγξω. Τὸ δὲ παίζω διαφορεῖται ἔχον δ καὶ γ.

ΣΗΜ. β'. Τῆς παραληρούσης τὸ δίχρονον τῶν εἰς σσω ἢ ττω καὶ ζω ῥημάτων εἴνε βραχὺ πλὴν τοῦ πράσσω, θράττω, φρίττω, κηρύττω, ἄσσω, κράζω καὶ τρίζω· οἶον, *πρᾶσσε*, ἄσσε, *κρᾶζε*, γρῦζε, τρίζε.

ΣΗΜ. γ'. γεν. Οἱ Ἀττικοὶ τὰ μὴ ἐκ συνθέσεως προερχόμενα δύο σ ἔτρεπον εἰς δύο τ· οἶον θάλασσα-θάλαττα, γλώσσα-γλώττα, τέσσαρα-τέτταρα, πράσσω-πράττω· ἐτήρησαν δὲ τὰ σσ εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις, πτήσσω, ἐρέσσω, (ἐρέττω ἀδόκ.), Βρίλησδος, Παρνασός, Ἄμφισσα· τὸ δὲ σφάντω, πάντοτε διὰ ττ γράφεται· τὸ δὲ Ἵμυπτις καὶ Λυκαβηπτός μόνον ἰωνικῶς λέγεται καὶ Ἵμυπσός καὶ Λυκαβησός· τὸ δὲ Ἄλικαρνασός γράφεται καὶ δι' ἐνός σ. Πάντοτε δὲ δι' ἐνός σ γράφονται τὸ Κηψίδος, Ἰλίδος, Κρῖδα, Λάριδα, Κάσος· τὸ δὲ βύσδος, ἀψύσσω, αἰθύσσω, πτίσσω, πτύσσω εἴνε ἰωνικά· τὸ δὲ ἄδυσδος, βυσσός, βασιλίσσα², σάρισσα μεταγενέστερα.

1 Τὸ j τοῦτο τὸ πάλαι συνώδευε τὰς χρονικὰς καταλήξεις ω, ον, α (jω, jον, sjω, sjα).

2 Ἄλλα καὶ ἄπαξ παρὰ Ξενοφῶντι (Οἴκ. 9, 15).

3. σ.

Τὸ σ προσλαμβάνουσιν τὰ στελέχη τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ἄφωνον· οἶον, (ἀ.λεκ-ἀ.λεκω)-ἀ.λέξω, (ἀνγ·ἀνγσ)-ἀνξω, (ἐπ·ἐπσ)-ἐψω, (μῆγ)-μῆσω, κλπ.

4. τ.

Τὸ τ προσλαμβάνουσι τὰ στελέχη τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλόφωναν, ὅστις συμπνευματίζεται πρὸς αὐτό· οἶον (κα.λυθ-κα.λυθω)-κα.λύπτω, (βραφ·ράφτω)-ράπτω, (τυπ) τύπτω.

ΣΗΜ. Τῆς παραληγούσης τὸ δίχρονον τῶν εἰς πτω ῥημάτων εἶνε βραχὺ πλὴν τοῦ πίπτω, ῥίπτω, κύπτω· οἶον, πῖπτε, ῥίπτε, κύπτε. Ὡσαύτως μακρὸν ἔχουσι τὸ δίχρονον τὸ βριθῶ, θλιδῶ, τριβῶ, πνίγω, στύφω, ψύχω.

5. ρ.

Τὸ ρ προσλαμβάνουσι πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα φωνῆν ἢ σύμφωνον· οἶον, φθα-φθάρω, πι-πίρω, τι-τίρω, δακ-δάκρω, τεμ-τέμρω· τὸ δὲ βα-βαίρω λαμβάνει τὸ ρ μετὰ τοῦ ι, ὅπερ μετατίθεται· οἶον, βα-βαίρω-βαίρω (§ 335, 2).

6. ρε.

Τὴν συλλαβὴν ρε προσλαμβάνουσι τὸ βυ-βυρέω, ἰκ-ἰκρέομαι, κυ-κυρέω, ὄπισχ-ὄπισχρέομαι.

7. αρ.

Τὴν συλλαβὴν αρ προσλαμβάνουσι πολλὰ ἄφωνόληκτα στελέχη ἔχοντα τὴν λήγουσαν αὐτῶν φύσει ἢ θέσει μακρὰν· οἶον, αἰσθ-αἰσθάνομαι, ἀμαρτ-ἀμαρτάρω, β.λαστ-β.λαστάρω, κλπ. Ἐὰν δὲ ἔχωσι τὴν λήγουσαν βραχίαν, προσλαμβάνουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ρ, τὸ ὅποιον πάσχει τὰς συνήθεις μεταβολάς· οἶον, μαθ-μανθάρω, λαθ-λανθάρω, λαχ-λαρχάρω, θιγ-θιγγάρω, λαβ-λαμβάρω, κλπ.

8. αιρ.

Τὴν συλλαβὴν αιρ προσλαμβάνει μόνον τὸ ὄσφρ-ὄσφραίρω καὶ τὸ κερθ-κερθαίρω.

9. σκ.

Τὸ σκ προσλαμβάνουσι πολλὰ φωνηεντόληκτα συνήθως στελέχη, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτῆρ ο ἐκτείνεται εἰς ω¹· οἶον, γρο-γρινώσκω, τρο-τιτρώσκω, πλὴν τοῦ βο-βόσκω· τὸ δὲ α τρέπεται εἰς η μόνον

1 Κατὰ Κούρτιον τὸ ω τοῦτο εἶνε τοῦ στελέχους· οἶον, γ νω καὶ οὐχὶ γ νο.

εἰς τὸ *θα-θρήσκω* καὶ εἰς τὸ *μπα-μυρήσκω*. Τὸ δὲ *παθ-πάσχω* ἀποβάλλει τὸ *θ* καὶ δασύνει τὸ *κ'* οἶον, (*παθ-πάσχω*) *πάσχω*.

10. *νυ, γνυ*.

Τὴν συλλαβὴν *νυ* προσλαμβάνουσι συμφωνόληκτα στελέχη, τὴν δὲ *γνυ* φωνηεντόληκτα (§ 293): οἶον, *δεικ-δεικνυμι*, *ὄμ-ὄμνυμι*, *κερα-κεράννυμι*, *ῥο-ῥάννυμι*, κ.λπ.

11. *υ*.

Τὸ *υ* (πάλαι *Ϝ*) προσλαμβάνουσι φωνηεντόληκτά τινα στελέχη· οἶον, *λα-λαυ* ἀπο*λαυ*ῶ, *ψα-ψαυ*ῶ, *ἀκο-ἀκοῦ*ῶ. Τὸ δὲ *ἐλα-ἐλαυ*ῶ λαμβάνει καὶ *ν* μετὰ τοῦ *υ*. Ἀποβάλλουσι δὲ αὐτὸ ἐν τῷ ἐνεστ. καὶ παρ.τ. τὰ ἐξῆς ἑννέα ῥήματα (*καυῶ*)-*καίω* καὶ *κάω-καύσω*, *κλαίω* καὶ *κλάω-κλαύσω*, *πλέω-πλευσοῦμαι*, *πρέω-πνεύσομαι*, *ρέω-ρεύσομαι*. Τὸ δὲ *χέω* ἀποβάλλει αὐτὸ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους χρόνους.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *υ* τινῶν ἐκ τούτων μένει καὶ μετὰ τὴν συστολήν, διότι τὸ πάλαι αὐτὰ ἐν τῷ ἐνεστ. ἔληγον εἰς *υ* (*Ϝ*) οἶον, *ρέω-ῥεῦν*, *χέω-ἐχίθην*.

ΣΗΜ β'. Τὸ *υ* τοῦτο ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ *ου*· οἶον *λύω* *λοῦω*, *θυγάτηρ*-*θουγάτηρ* (Αἰολ.), διότι τὸ πάλαι τοῦτο τὸ *υ* προεφέρετο ὡς τὸ λατ. *υ* καὶ ὑστερώτερον ὡς γαλλ. *υ*, ὡς καὶ νῦν προφερούσι τινες τὴν λέξιν *ἀχνουρα* ἀντὶ *ἄχνουρα*¹.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ *Ϝ* μεταβάλλεται καὶ εἰς πνεῦμα δασύ· οἶον, *Γεσπέρα* ἐσπέρα, *Γερα* ὄρα.

ΣΗΜ. δ'. γεν. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀνωτέρω ἰνωμάτων ῥημάτων σχηματίζουσι μόνον τὸν ἐνεστ. καὶ παρ.τ. ἐκ τοῦ ἐκτεταμένου στελέχους, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκ τοῦ καθαρῶ· οἶον, *καλύπτω* (*καλυβ*)-*ἐκάλυπτον*-*καλύψω*-*ἐκάλυψα*-*κεκάλυψα* (μεταγεν.), *σχίζω* (*σχιδ*) *ἔσχιζον*-*σχίσω*-*ἔσχισα*-*ἔσχικα*, *κράζω* (*κραγ*) *ἔκραζον*-*κράξω*-*ἔκραξα*-*κέκραγα*, *ταράσσω* (*ταραχ*)-*ἐτάρασσον* *ταράξω*-*ἐτάραξα*-*τετάραχα*, *γηράσκω* (*γηρξ*)-*ἐγήρασκον*-*γηράσω* *ἐγήρασα*-*γεγήρακα*, κλπ.

ΣΗΜ. ε'. γεν. Ἐνίοτε χάριν εὐφωνίας παρεντίθενται ἐν τῷ μέσῳ τῆς λέξεως μάλιστα κατὰ συγκοπὴν βραχέος τωνήεντος τὰ ἐξῆς συνήθως σύμφωνα· 1) β. οἶον, *γαμερός*-*γαμρός*-*γαμβρός*, *μεσημερία*-*μεσημυρία*-*μεσημυρία*· 2) δ. οἶον, *ἄνηρ* *ἀνέρος*-*ἀνρός*-*ἀνδρός*, κλπ. 3) θ. οἶον, *ἐσθλός*-*ἐσθλός*, *μαλακός*-*μαλθακός*, (*βαμός*) *βαθμός*, κλπ.· 4) ν, ὅπερ πρὸ τῶν χειλοφώνων τρέπεται εἰς *μ*· οἶον, *τυμπ*-*τύμπανον*, *πεθ*-*πένθος*, *κοπ*-*κόμπος*, κλπ.

§ 336. Πρὸς ἀκριβή σχηματισμὸν παντός ῥήματος ἀνάγκη νὰ διακρίνη ὁ μαθητὴς τὰ πέντε ταῦτα· 1) τὸ καθαρὸν στέλεχος, ὅπερ

1 Τὴν εἰς *ου* ἐναλλαγὴν τοῦ *υ* ἔχει ἐν πολλοῖς καὶ ἡ δημώδης ἡμῶν γλῶσσα, λέγουσα *ξουράφιον*, *χοῦπα*, *τροῦπα* κλπ., ἀντὶ, *ξουράφιον*, *χούπα* (*χούπη*), *τροῦπα*.

εἶνε ἡ βάσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος· 2) τὸ χρονικὸν στέλεχος, ὅπερ γίνεται ἐκ τοῦ καθαροῦ στελέχους προσλήψει γραμμάτων καὶ χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν ἑνὸς μόνου χρόνου· 3) τὸν χρονικὸν χαρακτήρα, ὅστις δεικνύει τὸν χρόνον· 4) τὸ συνδετικὸν φωνῆν, ὅπερ συνδέει τὸ στέλεχος μετὰ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ δεικνύει τὰς ἐγγλίσεις τῶν ῥημάτων· 5) τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, αἱτινες δεικνύουσι τὰ πρόσωπα· οἶον, τοῦ *λύσομαι* τὸ μὲν *λυ* εἶνε τὸ καθαρὸν στέλεχος, τὸ δὲ *λυσ*, τὸ χρονικὸν στέλεχος· τὸ δὲ *σ*, ὁ χρονικὸς χαρακτήρ· τὸ δὲ *ο*, τὸ συνδετικὸν φωνῆν· τὸ δὲ *μαι*, ἡ προσωπικὴ κατάληξις.

§ 337. Αἱ ῥίζαι τῶν ῥημάτων ἀνευρίσκονται εἰς τοὺς β' ἀορίστους ἢ εἰς τὰ σύστοιχα ὀνόματα ἢ διὰ συστολῆς· συστολή δὲ συλλαβῆς λέγεται, ὅταν τὰ μακρὰ φωνήεντα ἢ αἱ δίφθογγοι αὐτῆς γίνωνται βραχέα, ἥτοι ἐπανερχονται εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν μορφήν· οἶον, *τηκ-τακ-ἐτάκηρ*, *λειπ-λιπ-ἔλιπον*, *σχιῖ-σχιδ-σχιδή*, *φευγ-φύγ-ἔφυγον*, κλπ.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ συστολῇ ἀποβάλλεται τὸ δεύτερον γράμμα τῶν διφθόγων πλὴν τῆς *ευ* καὶ *ει*, αἵτινες πρὸ ἀφώνου ἀποβάλλουσι τὸ πρῶτον· ὅθεν αἱ συλλαβαὶ *αιρ*, *τειν*, ἀκου συτέλλονται εἰς τὰς *αρ*, *τεν*, ἀκο· αἱ δὲ *φευγ*, *λειπ*, εἰς τὰς *φυγ*, *λιπ*. Ἐν γένει δὲ ἐν τῇ συστολῇ ἀποβάλλεται ἐκεῖνο τὸ γράμμα, ὅπερ προσετέθη εἰς ἕκτασιν τῆς βραχείας συλλαβῆς.

β'. Ἄνωμαλα ῥήματα κατ' ἑλ. *λειψομαι*.

§ 338. Ἄνωμαλα ῥήματα κατ' ἔλλειψιν λέγονται ὅσα δὲν σχηματίζουνε πάντας τοὺς χρόνους ἐκ τοῦ αὐτοῦ στελέχους, ἀλλ' εἰς ἄλλου ταυτοσήμου ὁμοῦ· οἶον, *φέρω*, μέλ. *οἶσω*, ἀόρ. *ἤνεγκον*· *εἶθίω*, μέλ. *ἔδομαι*, ἀόρ. *ἔφαγον*· *ὄραω*, μέλ. *ὄφομαι*, ἀόριστος *εἶδον*, κλπ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 339. Ὁ ἐπόμενος κατάλογος περιλαμβάνει ἐκεῖνα τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχοντα εἰς τοὺς κανόνας τοῦ εἰρημένους ἐν τῷ περὶ ἀνωμαλίας τῶν ῥημάτων, τὰ δὲ λοιπὰ εὐρίσκει ὁ μαθητὴς ἐν τῷ γενικῷ μου *Καταλόγῳ τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων καὶ ὀνομάτων*.

1. Ἄγνυμι καὶ ἀγνώω, παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον, κατάγνυμι (τσακίζω) (στελ. (Fαγ)-ἀγ-ἀγνυ), παρατ. δὲν ἔχει, μέλ. κατὰξω (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ.), ἀόρ. ἔαξα, παρακ. β'. κατέαγα (μὲ παθ. σημασίαν). Παθητ. κατάγνυμαι, παρατ. δὲν ἔχει, ἀόριστ. β'. κατεάγην.—Ῥηματ. ἀγή, ἄγμα, ἀκτός, ἀκτή, ἀκτίς-ἴνος-ἄγμός.

2. ἄγω (φέρω ἐπὶ ἐμφύχων) (στελ. ἀγ-ἀγαγ), παρατ. ἤγον, μέλ. ἄξω, ἀόρ. β', ἤγαγον, παρακ. ἤγα (μόνον ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ὑπερσ. ἤκειν. Παθ. καὶ μέσ. ἄγομαι, παρατ. ἤγόμεν, μέλ. παθ. ἀχθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἤχθην (ἐν συνθ.), παρακ. ἤγμαι, ὑπερσ. ἤγμην, μέσ. μέλ. ἄξομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἤγαγόμεν, — ῥηματ. ἄξων, ἀγός, ἀγών, ἀγυιά, ἀκτέον, ἀγωγός, ἀγωγή, ἀγωγεύς, ἀγώγιμος.

3. Αἰρέω-ῶ (πιάνω, κυριεύω) (στελ. ἀρ-αἶρ, αἶρε, ἔλ), παρατ. ἤρεον-ουν, μέλ. αἶρήσω, ἀόρ. β'. εἶλον, παρακ. ἤρηκα, ὑπερσ. ἤρκειν. Παθητ. καὶ μέσ. αἰρέομαι-οῦμαι (ἐκλέγω ἢ ἐκλέγομαι), πικρατ. ἤρεόμεν-οῦμεν, μέλ. παθ. αἰρεθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἤρεθην, παρακ. ἤρημαι, ὑπερσ. ἤρήμην, μέσ. μέλ. αἶρήσομαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. (ἤρθησομαι), μέσ. ἀόρ. β'. εἰλόμην. — ῥηματ. ἀφαίρημα, αἵρεσις, αἶρετός, αἶρετός, αἶρετός, αἶρετός.

ΣΗΜ. Παθητικὸν τοῦ αἰρέω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κυριεύομαι εἶνε τὸ ἀλλόκομαι.

4. Αἰσθάνομαι (ἀποθ. μέσ.) (στελ. αἰσθ-αἰσθαν-αἰσθε), παρατ. ἤσθανόμην, μέσ. μέλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἤσθόμην, παρακ. ἤσθημαι, ὑπερσ. ἤσθήμην. — ῥηματ. αἰσθημα, αἰσθησις, αἰσθητός, αἰσθητήριον.

5. Ἀλέξω, τὰ ἐνεργητικὰ σπαν. παρὰ τοῖς πεζοῖς (ἀποκρούω) (στελ. ἀλεξ-ἀλεξ, ἀλεξε), παρατ. ἤλεξον, μέλ. ἀλεξήσω, ἀόρ. ἤλεξησα (Ὅμηρ.) Μέσ. ἐνεστ. ἀλέξομαι, παρατ. ἤλεξόμην, μέσ. μέλ. ἀλεξήσομαι (Ἡρόδ.), ἀόρ. ἤλεξάμην (Ξενοφ.) καὶ ἤλεξήσομαι. — ῥηματ. ἀλέξημα, ἀλέξησις, ἑπαλις, ἀλεξητήρ, ἀλεξητήριος.

6. Ἀλλίσκομαι ἀποθ., παθ. τοῦ αἰρέω (πιάνομαι, κυριεύομαι) (στελ. ἀλ. (Γαλ) ἀλε ἀλο), παρατ. ἤλισκόμην, μέσ. μέλ. ἀλώσομαι, ἀόρ. β'. ἐάλων καὶ (ἤλων), ὑποτ. ἀλῶ φς-φ, εὐκτ. ἀλοῖην-οἴης-οἴη, προστ. ἄλωθι ὠτω, ἀπαρέμφ. ἀλώναι, μετοχὴ ἀλοῦς-οῦσα-ἀλόν, παρακ. ἐάλωκα καὶ (ἤλωκα), ὑπερσ. ἐάλωκειν καὶ (ἤλώκειν) — ῥηματ. ἄλωσις, ἀλωτός, ἀλώσιμος.

7. Ἀμαρτάνω (ἀποτυγχάνω, σφάλω) (στελ. ἀμαρτ-ἀμαρταν-ἀμαρτε), παρατ. ἡμάρτανον, μέσ. μέλ. ἀμαρτήσομαι, ἀόρ. β'. ἡμαρτον, παρακ. ἡμάρτηκα, ὑπερσ. ἡμαρτήκειν. Τὰ παθ. μόνον εἰς τὰ γ'. πρὸς ἀμαρτάνεται, ἀμαρτάνεσθαι, παρατ. ἡμαρτάνετο ἀόρ. παθ. ἡμαρτήθη, ὑποτ. ἐξαμαρτηθῆ (Ξενοφ.), ἀμαρτηθῆναι, ἀμαρτηθέντα, παρακ. ἡμάρτηται, ἀπαρέμφ. ἡμαρτηθεῖν, μετοχὴ τὸ ἡμαρτημένον, τὰ ἡμαρτημένα, ὑπερσ. ἡμάρτητο. — ῥηματ. ἀμαρτάς, ἀμαρτήμα.

8. Ἀμφιέννυμι (ἐνδύω) (στελ. φές-έννυ), παρατ. ἡμφιέννυν

(έλλείπει) και ήμφιέννυον, μέλ. άμφιῶ (ποιητ.). άόρ. ήμφιεσα (παρκα. και ύπερσ. δέν έχει). Μέσ. άμφιέννυμαι (ένδύω έμαυτόν), παρκατ. ήμφιέννυμην (έλλείπει), μέσ. μέλ. άμφιέσομαι, μέσ. άόρ. ήμφιεσάμην. παρκα. ήμφιεσμαι, ύπερσ. ήμφιέσμην, ήμφιεσάμην (ποιητ. και μεταγενεστ.).—Ρήματ. άμφιεσμα, άμφιέσεις, άμφιεστρίς-ίδος.

9. Άναλύω και (άναλύω) (έξοδεύω) (στελ. άναλ-άναλισκ-άναλε-άναλο), παρκατ. άνήλισκον και (άνάλου), μέλ. άναλώσω, άόρ. άνήλωσα και άνάλωσα, παρκα. άνήλωκα και άνάλωκα, ύπερσ. άνηλώκειν. Παθ. άναλίσκομαι και (άναλουμαι) παρκατ. άνηλιτκόμην και (άναλουτο και άνηλουτο), μέλ. παθ. άναλωθήσομαι, άόρ. παθ. άνηλώθην και άναλώθην, παρκα. άνήλωμαι και άνάλωμαι, ύπερσ. άνηλώμην και άναλώμην, μέσ. μέλ. άναλώσομαι.—Ρήματ. άνάλωμα, άνάλωσις, άναλωτός, άναλωτέος, άναλωτής.

10. Άνοιγω και άνοιγνυμι (άνά-είγω) (στελ. οίγ-οίγνυ), παρκατ. άνέφωγον, μέλ. άνοιξω, άόριστ. άνέφξα, παρκα. άνέφωκα, ύπερσ. άνεφώχειν (έλλείπει). Παθ. άνοιγομαι και διοίγομαι, παρκατ. άνεφώγμην, μέλ. παθ. (άνοιχθήσομαι), άόρ. παθ. άνεφώθην, παρκα. άνεφώγμαι, ύπερσ. άνεφώμην, μετ' όλίγ. μέλ. άνεφώσομαι.—Ρήματ. άνοιγμα, άνοιξις, άνοικτός, άνοικτέος.

11. Αυξάνω και συνθέστ. αύξω (στελ. αFγ-αύγ-αύξ-αύξαν-αύξε), παρκατκατ. ηύξον, μέλ. αύξήσω, άόρ. ηύξησα, παρκα. ηύξηκα, ύπερσ. ηύξηκειν (έλλείπει παρά τοις Άττ. πεζ.). Παθ. και μέσ. αύξάνομαι και αύξομαι, παρκατ. ηύξανόμην και ηύξόμην, μέλ. αύξήσομαι (μέ παθητ. σημασίαν) και σπανίως αύξηθήσομαι, άόρ. ηύξηθην, παρκα. ηύξημαι, ύπερσ. ηύξημην.—Ρήματ. αύξη, αύξημα, αύξησις, αύξητός, αύξητέος (μεταγεν.).

12. Βαίρω (πατώ, περιπατώ) (στελ. βκ-βαιν), παρκατ. έβαινον, μέσ. μέλ. βήσομαι (παρά τοις πεζ. Άττ. μόνον συνθ.), άόρ. β'. έβην (παρά τοις πεζ. Άττ. μόνον συνθ.), ύποτακτ. βφ-βήσι-βή, εύκτ. βάλην, προστ. βήθι-βήτω, άπαρέμφ. βήναι, μετοχή βάς, παρκα. βέθηκα και ύποτ. βεβώσι, μετοχ. βεβώσι-ώσα, ύπερσ. έβεβήκειν. Παθ. μόνον έν συνθέσει παραβαίνεται, άόρ. παθ. παρεβάθη, άπαρέμφ. παραβαθήναι, παρκα. παραβέβαμαι, παραβεβάσθαι, παραβεβαμένος.—Ρήματ. βήμα, βάσις, βάτης, βάκτρον, βακτηρία, βαθμός, ανανθάρα, καταβάθρα, βάδην, βεδίζω, βιβάζω.

13. Βάλλω (ρίπτω) (στελ. βελ βελ, βλλ-βλα), παρκατ. έβαλλον, μέλ. βλλώ, άόρ. β'. έβαλον, παρκα. βέβληκα, ύπερσ. έβεβλήκειν. Παθ. και μέσ. βάλλομαι, παρκατ. έβαλλόμην, μέλ. παθητ. βληθήσομαι, άόρ. παθητ. έβλήθην, παρκα. βεβλημαι (έν συνθέσει), ύπερσ. έβεβλήμην, μετ' όλίγ. μέλ. βεβλήσομαι (συνήθως έν συνθέσει).

σι), μέσ. μέλ. β'. βαλοῦμαι (ἐν συνθέσει), μέσ. ἀόρ. β'. ἐβαλόμην.
— Ῥηματ. βέλος, βόλος, βολή, βελόνη, βολεύς, βολίς, βλήμα, βλητός, βλητέος, βλητήρ, βλήθην (ἐπίρρημα).

14. Βιβρώσκω (τρώγω) (στελ. βρο-βιβρο-βιβρώσκω ἐδ φαγ), παρατ. ἐβίβρωσκον, μέλ. ἔδομαι, ἀόρ. β'. ἔφαγον, παρακ. βέβρωκα, ὑπερσ. ἐβέβρωκην. Παθ. βιβρώσκομαι, παρατ. ἐβίβρωσκόμην, παρακ. βέβρωμαι (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον συνθ.), ὑπερσ. ἐβέβρωμην (ἄχρ.).— Ῥηματ. βρώμη, βρώμη, βρώσις, βρωτός, βρωτέος, βρωτήρ.

15. Βλαστάνω συνήθως ἀμετάβ. (ἐκβάλλω βλαστόν, φυτρώνω) (στελ. βλαστ-βλασταν-βλαστε), παρατατ. ἐβλάστανον, μέλ. βλαστήσω, ἀόρ. β'. ἔβλαστον, παρακ. ἐβλάστηκα, ὑπερσ. ἐβλάστηκην.— Ῥηματ. βλάστη, βλάστημα, βλάστησις, βλαστός.

16. Βούλομαι βούλει, ἀποθ. παθ. (θέλω) στελ. βολ-βουλ-βουλε, παρατ. ἐβουλόμην, καὶ ἠβουλόμην), μέσ. μέλ. βουλήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐβουλήθην, καὶ ἠβουλήθην), παρακ. βεβούλημαι, ὑπερσ. ἐλλείπει παρὰ τοῖς Ἄττ. πιζογρ.— Ῥηματ. βουλή, βούλημα, βούλησις, βουλητός, βουλητέος.

17. Γίγνομαι (καὶ γίνομαι), ἀποθ. μέσ. (στελ. γεν-γιγεν-γιγνε), παρατ. ἐγίγνόμην (καὶ ἐγινόμην), μέσ. μέλ. γενήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐγενόμην, παρακ. γεγένημα καὶ γέγονα, ὑπερσ. ἐγεγενήμην καὶ ἐγεγόνην, μέσ. ἀόρ. α'. μετοχή, οἱ γενιάμενοι (ἐκ τοῦ γίνομαι)=οἱ γονεῖς.— Ῥηματ. γόνος, γονή, γονεύς, γένεσις, γενετός, γενέτης, γενέτωρ, γενέτειρα, γένεθλον, γενέθλιον.

18. Γινώσκω καὶ (γινώσκω), (γνωρίζω) (στελ. γνο-γιγνο-γιγνώσκω), παρατ. ἐγίγνωσκον καὶ (ἐγίνωσκον), μέσ. μέλ. γνώσομαι, ἀόρ. β'. ἔγνω-ἔγνωσ-ἔγνω, ὑποτακτ. γνώω, εὐκτ. γνώοιην, προστ. γνώωθι-γνώτω, ἀπαρέμφ. γνώωναι, μετοχ. γνωῦς-γνωῦσα-γνόν, παρακ. ἔγνωκα, ὑπερσ. ἐγνώκειν. Παθ. γινώσκομαι καὶ (γινώσκομαι), παρατ. ἐγίγνωσκόμην καὶ (ἐγίνωσκόμην), μέλ. παθ. γνωσθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐγνώσθην, παρακ. ἔγνωσμαι, ὑπερσ. ἐγνώσμην.— Ῥηματ. γνώμη, γνώμων, ἀνάγνωσμα, γνώσις, γνωστός, γνωστέος, γνώστης, γνωστήρ, ἀναγνωστήριον.

19. Δάκνω (δακνάω) (στελ. δακ-δακν-δηκ), παρατ. ἔδακνον (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. μέλ. δάξομαι, ἀόρ. β'. ἔδακνον, παρακ. δέδηχα (μεταγεν.). Παθ. καὶ μέσ. δάκνομαι, παρατ. ἔδακνόμην, μέλ. παθ. δηχθήσομαι (ἄχρ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. παθ. ἐδήχθην, παρακ. δέδηγμαι, ὑπερσ. ἐδεδήγμην (ἐλλείπει).— Ῥηματ. δάκος, δήγμα, δηγμός, δῆξις, δῆκτης.

20. Δαμάζω σπάν. παρὰ τοῖς πεζοῖς (καταπονῶ, ἡμερώνω) (στελ. δαμ-δάμα-δάμαζ), παρατ. ἐδάμαζον, μέλ. δαμάσω, ἀόρ. ἐδά-

μασα. Παθ. δαμάζομαι, παρατ. ἔδαμαζόμεν μέλ. παθ. δαμασθήσομαι, ἄορ. παθ. ἔδαμάσθην, μεσ. ἄορ. ἔδαμασάμην (σπάν.).—Ῥηματ. δάμαρ, δαμασμός, δάμασις, δαμαστός, δαμάτωρ, δαμαστήρ, δάμαλις, δαμχλῖς, δαμάτειρα.

21. *Δαρθάνω* πάντοτε σύνθ. παρά τοῖς πεζοῖς Ἄττ. μετὰ τῆς κατὰ (κοιμῶμαι) (στελ. δαρθ δαρθιν-δαρθε) καταδερθάνω, παρατ. καταδερθάνον (ἔλλειπει), ἄορ. ἑ'. κατέδερθον, εὐκτ. καταδερθοίμι, ἀπαρέμφ. καταδερθεῖν, μετοχὴ καταδερθών, παρακ. καταδεδάρθηκα (σπάν.), ὑπερσ. καταδεδαρθῆκειν (ἔλλειπει).

22. *Δέδοικα* (φροῦμαι) (στελ. δεῖδ), παρακ. ἑ'. ἀντί ἐνεστ. καὶ δέδισ, (δέδιαις), δέδιε, πληθ. δέδιμεν-δέδιτε-δεδίσαι, ὑποτ. δέδιη, δεδίωσι, εὐκτ. δεδιέην, προστ. (δέδιθι-δεδίτω καὶ ἀπαξ δεδίετω). ἀπαρέμφ. δεδιέναι, μετοχὴ δεδίως-δεδιυῖα-δεδίως. ὑπερσ. ἀντί παρατ. ἐδεδοίκειν καὶ ἐδεδίειν, ἐδεδίεις, ἐδεδίει, γ'. πληθ. πρόσ. ἐδέδισαν καὶ ἐδεδίεσαν, μέλ. δέισομαι, ἄορ. ἔδισα.

23. *Δέω* (ἀπέχω, χρειάζομαι, στεροῦμαι) (στελ. (δε-δεε) παρατ. ἔδεον, μέλ. δεήσω, ἄορ. ἐδέησα, παρακ. δεδέηκα, ὑπερσ. ἐδεδεχέειν, (ἔλλειπει παρά τοῖς πεζοῖς Ἄττ.). Συνήθως ἀπρόσ. δεῖ, ὑποτακτ. δέη, εὐκτ. δέει, ἀπαρέμφ. δέειν, μετοχ. δέον, παρατ. ἔδει, μέλ. δεήσει, ἄορ. ἐδέησε, παρακ. δεδέηκε, ὑπερσ. ἐδεδέηκεν. Μέσ. δέομαι-δέει-δεῖ (ἔχω ἀνάγκην, παρακαλῶ), παρατ. ἐδεόμεν, μέσ. μέλ. δεήσομαι, ἄορ. παθ. ἐδεήθην (με μέσση σημασίαν), παρακ. δεδέημαι, ὑπερσ. ἐδεδεήμην.—Ῥηματ. δέος, δέημα, δέποις, δεπτήριος.

24. *Διδάσκω* (στελ. δα δαχ, διδαχ. διδάσκ), παρατ. ἐδίδασκον, μέλ. διδάξω, ἄορ. ἐδίδαξα, παρακ. δεδίδαχα, ὑπερσ. ἐδεδιδάχαιν. Παθ. καὶ μέσ. διδάσκομαι, παρατ. ἐδιδασκόμεν, μέλ. παθ. διδαχθήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐδιδάχθην, παρακ. δεδιδάχμην, ὑπερσ. ἐδεδιδάχμην. μέσ. μέλ. διδάξομαι, μέσ. ἄορ. ἐδιδάξάμην.—Ῥηματ. διδαχῆ, διδάσκαλος, δίδαγμα, δίδαξις, διδακτός, διδακτέος, δίδακτρον.

25. *Διδράσκω* πάντοτε σύνθ. (φεύγω κρυφά) (στελ. δρα-διδρα-διδρασκ), παρατ. ἐδιδρασκον, μέσ. μέλ. δρᾶ'σομαι, ἄορ. ἔδραον, ἔδρας, ἔδρα' πληθ. ἔδραμεν, ἔδρατε, ἔδρασαν, ὑποτ. δρᾶ-δρᾶς-δρᾶ', εὐκτ. δρᾶ'ιν, δρᾶ'ις, προστ. δρᾶθι-ἄτω, ἀπαρέμφ. δρᾶ'ναι, μετοχὴ δρᾶς-δρᾶσα-δρᾶν, παρακ. δέδρακα (σπάν.), ὑπερσ. ἐδεδράκειν (σπάν.).—Ῥηματ. δρασμός, ἀπόδρασις, δραπέτης.

26. *Δοκέω* ᾧ (νομίζω, μοί φαίνεται) (στελ. δεκ-δοκ δοκε), παρατ. ἐδόκειον-ουν, μέλ. δοξω, ἄορ. ἔδοξα. Παθ. δοκούμαι, ἄορ. καταδοχθεῖς (Ἄντη). Καὶ ἀπρόσ. δοκεῖ, ἐδοκεῖ, δοξεῖ, ἐδοξε, ἔδοξε

δοκται, ἐδέδοκτο. — Ῥηματ. δόγμα, δόξα, δόκησις, δόκημα, δοκητός, δοκτέος.

27. *Δύναμαι* (κατὰ τὸ ἴσταμαι) ἀποθ. παθ. (ἡμπορῶ), ὑποτ. δύνωμαι, εὐκτ. δυναίμην-δύναιο, προστ. δύνω ἀσθω, κλπ. παρατ. ἐδυνάμην καὶ ἡδυνάμην-ἡδύνω, μέσ. μέλ. δυνήτομαι ἀόρ. παθ. ἐδυνήθην καὶ ἐδυνάσθην, παρακ. διεδύνημαι, ὑπερσ. ἐδεδυνήμην. — Ῥηματ. δύναμις, δύνασις, δυνατός, δυνάστης καὶ θηλ. δυνάστις-ιδος.

28. *Ἐγείρω* (σηκώνω, ἐξυπνίζω) στελ. (ἐγερ-ἐγειρ-ἐγρ), παρατ. ἤγειρον (μόνον σύνθ.), μέλ. ἐγερῶ (μόνον σύνθ. καὶ ἀπαξ εὐρισκόμενος παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἤγειρα, παρακ. β'. ἐγρήγορα, (ἀμεταβ., εἰμυ ἐξοπνος), ὑπερσ. β'. ἐγρηγόρειν. Μέσ. καὶ παθ. ἐγείρομαι, παρατ. ἡγειρόμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. παθ. ἡγέρθην, παρακ. ἐγήγεραμαι, ὑπερσ. ἐγηγέρμην. — Ῥηματ. ἐγερσις, ἐγερτός, ἐγερτέος, ἐγερτί, ἐγρηγορτί, ἐγρηγορτῶς.

29. *Ἐζομαι* ζήτει καθεζομαι.

30. *Εἶρηκα* ζήτει λέγω.

31. *Εἴωθα* παρακ. ἀντί ἐνεστ. (συνηθίζω) (στελ. σΓεθω), ὑπερ. ἀντί παρατ. εἴωθειν. — Ῥηματ. ἔθος, ἐθίζω.

32. *Ἐλαύνω* (βάλλω τι εἰς κίνησιν) (στελ. ἐλαF-ἐλαυ-ἐλαυν), παρατ. ἤλαυνον, μέλ. ἐλγ'σω (μεταγεν.) καὶ ἄττ. ἐλῶ-ᾤς-ᾤ, ἀόρ. ἤλασα, παρακ. ἐλήλακα (ἐλλείπει παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζοῖς), ὑπερσ. ἐληλάκειν (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον συνθ.). Πιθ. ἐλαύνομαι, παρατ. ἤλαυνόμην, ἀόρ. ἤλαθην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζ.), παρ. ἐλήλαμαι, ὑπερσ. ἐληλάμην (παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζ. μόνον σύνθ.), μέσ. ἀόρ. ἤλασάμην (ἐν συνθέσει). — Ῥηματ. ἔλασμός, ἔλασις, ἐλατός, ἐλατήρ, ἐλατήριον.

33. *Ἐπομαι* (ἀκολουθῶ) ἀποθ. μέσ. (στελ. σεπ ἐπ, σεπ-σπ), παρατ. εἰπόμην, μέσ. μέλ. ἔψομαι, μέτ. ἀόρ. β'. ἐσπόμην (ἐκ τοῦ ἐσεπόμην), ὑποτ. συνεπίσπωμαι, εὐκτ. ἐπισποίμην, προστ. σποῦ, σύνθ. συνεπίσπου, ἀπαρέμφ. ἐπισπέσθαι, μετοχὴ ἐπισπόμενος. — Ῥηματ. ἐπομένως (ἐπίρρ.).

34. *Ἐρχομαι* ἀποθ. μέσ. (στελ. ἐρχ-ἐλυθ-ἐλευθ-ἐλθ), ὑποτ. ἴω, εὐκτ. ἴοιμι, προστ. ἴθι, ἀπαρέμφ. ἰέναι, μετοχὴ ἰών, παρατ. ἤρχόμην καὶ συνήθως ἦι, μέλ. (ἐλεύσομαι) καὶ εἶμι καὶ ἦξω ἢ ἀφίξομαι, ἀόρ. ἤλθον, παρακ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐληλύθειν. — Ῥηματ. ἔλευσις, ἐλεύθερος, προσήλυτος.

35. *Ἐσθίω* (τρώγω) (στελ. ἐδ-ἔσθι, ἔδε, ἔδο, φγ), παρατ. ἤσθιον, μέλ. ἔδομαι, ἀόρ. β'. ἔφαγον, παρακ. ἐδήδοκα, ὑπερσ. ἐδηδῆκιν. Παθ. καὶ μέσ. ἐσθιομαι, παρατ. ἤσθιομην, ἀόρ. ἠδέσθην,

παρακ. ἐδήδεσμαι, ὑπερσ. ἐδήδέσμεν.— Ῥηματ. ἐδώθῃ, ἔδεσμα, ἔδεστος, ἔδεστος, ἐδώδιμος, ἔδους.

36. *Εὐδῶ* (καμῶμαι) συνήθως σύνθετον καθεύδω (στελ. εὐδ-εὔδε), παρατ. ἐκαθευδον καὶ (καθηῦδον), μέλ. καθευδήσω, ἄορ. ἐκαθεύδησα (οὐχὶ ἄττ.).— Ῥηματ. καθευδητέον.

37. *Εὐρίσκω* (στελ. εὐρ-εὔρε-εὔρισκ), παρατ. εὐρίσκον καὶ ἠῦρισκον, μέλ. εὐρήτω, ἄορ. β'. εὔρον καὶ (ἠῦρον), παρακ. εὔρηκα καὶ (ἠῦρηκα), ὑπερσ. εὐρήκειν. Παθ. καὶ μέσ. εὐρίσκομαι, παρατ. εὐρισκόμην καὶ (ἠῦρισκόμην), μέλ. παθ. εὔρεθίσομαι, ἄορ. παθ. εὔρεθην καὶ (ἠῦρέθην), παρακ. εὔρημαι καὶ (ἠῦρημαι), ὑπερσ. εὔρημην, μέσ. μέλ. εὔρητομαι, μέσ. ἄορ. β'. εὔρομην καὶ (ἠῦρόμην).— Ῥηματ. εὔρημα, εὔρεσις, εὔρετες, εὔρετής, εὔρετής, εὔρετήριον.

38. *Ἔχω* καὶ (ἴσχω) (στελ. σεχ-ἐχ-σχ-σχε-σισεχ-ἴσχ), παρατ. εἶχον καὶ (ἴσχον ἀναυξήτως), μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἄορ. β'. ἔσχον, ὑποτ. σχῶ, εὐκτ. σχοίην, σύνθ. παράσχοιμι, προστ. σχέεις, ἀπαρέμφ. σchein, μετοχὴ σχών, παρακ. ἔσχηκα, ὑπερσ. ἐσχέκειν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), Παθ. καὶ μέσ. ἔχομαι, παρατ. εἶχομην, μέσ. μέλ. ἔσομαι καὶ σχήσομαι (συνθθ. σύνθθ.), μέσ. ἄορ. β'. ἐσχόμην, παρακ. ἔσχηναι, ὑπερσ. ἐσχήμεν.— Ῥηματ. ὄχος, ὄχή, ὄχεύς, ὄχος, ὄχυρος, ὄχητή, ἔξις, ἐκτός, ἐκτέος, ἐκτεής, σχῆμα, σχέσις, σχετέος, σχεδόν.

39. *Ἐψῶ* (βραῶω, ψῆω) (στελ. Γεπ-ἐπ-ἐκ-ἐψε), παρατ. ἤψον, μέλ. (ἐψήσω) καὶ ἐψήσομαι, ἄορ. ἤψησα, παρακ. ἤψηκα (μεταγεν.). Παθ. καὶ μέσ. ἐψομαι, παρατ. ἤψομην, ἄορ. παθ. ἤψηθην. παρακ. ἤψημαι, ὑπερσ. (ἐλλείπει), μέσ. ἄορ. ἤψησάμην.— Ῥηματ. ἐψθός, ὀπτός, ὀπτέος, ἐψημα, ἐψησις, ἐψητός, ἐψητέος, ἐψητής, ἐψητή, ἐψαλέος, ὄψον.

40. *Ζάω-ῶ* καὶ βιώω-ῶ (στελ. ζα. βιο), ζάεις-ζῆς, εὐκτ. ζῶην, προστ. ζάει-ζῆ καὶ μεταγεν. ζῆθι, ἀπαρέμφ. ζῆν, παρατ. ἔζωνων καὶ ἐβίον ἐβίουν, μέλ. βιώσομαι καὶ σπανίως ζήσω καὶ σπανιώτατα ζήσομαι (Δημ.), ἄορ. β'. ἐβίων, εὐκτ. βιώην, παρακ. βεβίωκα, ὑπερσ. ἐβεβίωκειν (ἐλλείπει) καὶ παθ. παρακ. βεβίωται, βεβίωμένοις.— Ῥηματ. ζωή, ζῶον, ζῶός.

41. *Ζεύγνυμι* (ζεύγω) (στελ. ζυγ-ζευγ ζευγν), παρατ. ἐζεύγνυν, μέλ. ζεύξω (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἄορ. ἐζεύξα. Μέσ. καὶ παθ. ζεύγνυμαι, παρατ. ἐζευγνόμην (ποιητ. καὶ μεταγ.), παθ. ἄορ. β'. ἐζύγην καὶ σπαν. ἐζεύχθην, παρακ. ἐζευγμαί, ὑπερσ. ἐζεύγμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ), μέσ. μέλ. ζεύξομαι (ποιητ.), μέσ. ἄορ. ἐζεύξάμην (μόνον συνθ.).— Ῥηματ. ζυγός, ζεύγμα, ζεύξις, ζεύγλη.

42. Ζώννυμι μόνον συνθ. παρά τοῖς πεζ. Ἄττ. (ζώνω) (στελ. ζο-ζωννυ), παρατ. ἐζώνων, ἀόρ. ἐζώσα. Παθ. καὶ μέσ. ζώννυμαι, παρατ. ἐζώννυμην, μέσ. ἀόρ. ἐζώσαμην, παρακ. ἐζώσμαι, ὑπερσ. ἐζώσμην καὶ πλέον οὐ ὁ δὲ μέλ. ζώσω, παρακ. ἐζώκα, μέσ. μέλ. ζώσομαι, παθ. ἀόρ. ἐζώσθην εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.— Ῥηματ. ζώνη, ζῶμα, ζῶσις, ζωστήρ, ζώστης, ζωστός, ζώττειρα, ζωστήριος.

43. Θνήσκω (παθ. τοῦ ἀποκτείνω καὶ σύνθ. ἀποθνήσκω) (στελ. θαν-θνα-θνησκ), παρατ. ἀπέθνησκον, μέσ. μέλ. ἀποθανοῦμαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. τεθνήξω, ἀόρ. β'. ἐθνησκον καὶ ἀείποτε σύνθ. ἀπέθανον, παρακ. συνθίστατα ἀπλοῦς τέθνηκα, ὑπερσ. ἐτέθνηκειν καὶ πλέον οὐ ὁ δὲ μετ' ὀλίγ. μέλ. τεθνήξομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.— Ῥηματ. θάνατος, θνητός.

ΣΗΜ. Τὸ θνήσκω παρά τοῖς πεζολόγοις εὐρίσκεται πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς ἀπὸ πλὴν τοῦ παρακ. ὅστις πάντοτε σχεδὸν εὐρίσκεται ἀπλοῦς· εἶνε δὲ παθητικὸν τοῦ ἀποκτείνω.

44. Ἰζάνω (στελ. ἰζ-ἰζαν, παρατ. ἰζανον· τοῖς δὲ λοιποῦς χρόνοις σχηματίζει ἐκ τοῦ ἰζω· ζήτει καθίζω).

45. Ἰκτέομαι-οῦμαι ἀποθ. μέσ. πάντοτε παρά τοῖς πεζοῖς σύνθετον (ἐρχομαι, φθάνω), (στελ. ἰκ(Γικ)-ἰκνε), παρατατ. ἰκνεόμην-οῦμην, μέσ. μέλ. ἰζομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἰκόμην (καὶ ἀπλοῦς ἐνίοτε) προστ. ἰκοῦ (καὶ ἰκου), ἀπαρμψ. ἰκέσθαι, παρακ. ἰγμαι, ὑπερσ. ἰγμην.— Ῥηματ. ἀφιξις, ἀφικτέον, ἰκέτης, ἰκανός, ἴχνος.

46. Ἰπταμαι· ἰδὲ πέτομαι.

47. Καθέζομαι ἀποθ. μέσ. (κάθημαι) (στελ. σεδ-ἐδ-ἐζ), παρατ. ἐκαθεζόμην καὶ (καθεζόμην), ἀόρ. παθ. ἐκοθέσθην (μεταγεν.), μέσ. μέλλων καθεδοῦμαι καὶ καθεστήσομαι (Αἰσχίν.).— Ῥηματ. ἔδρα, καθέδρα, ἔδος.

48. Καθίζω (βάλλω τινὰ νὰ καθίσῃ) (στελ. σεδ-σισεδ-ἰζ), παρατ. ἐκάθισον καὶ (καθίζον), μέλ. (καθίσω) καὶ ἄττ. καθιώ, ἀόρ. ἐκάθισα καὶ (καθίσα). Μέσ. καθίζομαι καὶ σπαν. ἰζομαι, παρατ. ἐκαθίζομην μέλ. καθιζήσομαι, μέσ. ἀόρ. παρεκάθισάμην, παρακ. κεκάθισμαι, ὑπερσ. ἐκεκαθίσμην.— Ῥηματ. ἰζήμα.

49. Καίω καὶ ἀρχ. ἄττ. κῶ (ἄσυναρ.) (στελ. κσΓ-κα, και-καυ), παρατ. ἔκαιον καὶ ἔκαον, μέλ. καύσω, ἀόρ. ἔκαυσα, παρακ. κέκαυκα, ὑπερσ. ἐκεκαύκειν. Παθ. καίομαι καὶ κάομαι, παρατατ. ἐκαίομην καὶ ἐκαόμην, μέλ. παθ. καυθήσομαι, ἀόρ. ποθ. ἐκαύθην, παρακ. κέκαυμαι, ὑπερσ. ἐκεκαύμην.— Ῥηματ. καῦμα, καῦσις, καυστός, καυστός, καύσων, καύτης καὶ καύστης, καυτήρ, καὶ καυστήρ, καυτήριον καὶ καυστήριον, καύστρα.

50. Καλέω-ᾶ (προσκαλῶ, ὀνομάζω) (στελ. καλ-καλε-κλα), πα-

ρατ. ἐκάλεον ουν, μέλ. (καλέσω) καὶ ἄττ. καλῶ, ἄορ. ἐκάλεσα, παρακ. κέκληκα, ὑπερσ. ἐκεκλήκειν. Παθ. καὶ μέσον καλέομαι-οῦμαι, παρατ. ἐκαλεόμην οὔμην, μέλ. παθ. κληθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐκλήθην, παρακ. κέκλημαι, ὑπερσυντ. ἐκεκλήμην, μέσ. μέλ. (καλέσομαι) καὶ ἄττ. κηλοῦμαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. κεκλήσομαι, μέσ. ἄορ. ἐκαλεσάμην, — ῥηματ. κλήμα, κλήσις, κλητός, κλητέος, κλήτωρ, κλητήρ.

51. *Κάμνω* (κοπιάζω, κουράζομαι, ἀσθενῶ) (στελ. καμ-καμν-κμα), παρατ. ἔκαμνον, μέσ. μέλ. ῥ'. καμοῦμαι, ἄορ. ῥ'. ἔκαμον, παρακ. κέκμηκα (ἀμετάβ), ὑπερσ. ἐκεκμήκειν. — ῥηματ. κάματος, καμητός, ἀποκημητέον.

52. *Κεράννυμι* (ἀναμιγνύω) (στελ. κερ-κερα-κεραννυ), παρατ. ἐκεράννυν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέλ. κερῶ (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), κεράσω (μεταγεν.), ἄορ. ἐκέρασα (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), παρακ. κεκέρακα, ὑπερσ. ἐκεκεράκειν. Παθ. καὶ μέσ. κεράννυμαι, παρατ. ἐκεραννύμην, μέλ. παθ. κρηθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, παρακ. κέκραμαι, ὑπερσ. ἐκεκράμην, μέσ. ἄορ. ἐκερασάμην (μόνον συνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). — ῥηματ. κράμα, κράσις, κεραστός, ἄκρατος, κρατήρ, κεραστής.

53. *Κλαίω* καὶ ἄρχ. ἄττ. κλαίω (ἀσυναίρ.) (στελ. κλαF-κλα-κλαι-κλαι), παρατ. ἔκλαιον καὶ ἔκλαιον, μέσ. μέλ. κλαύσομαι καὶ σπαν. κλαυσσοῦμαι, (καὶ παρὰ Δημοσθ. κλαιήσω καὶ κλαήσω), ἄορ. ἔκλαυσα. Μέσ. μέλ. κλαίσομαι, παρατ. ἐκλαιόμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. κεκλαύσομαι (παθ.), μέσ. ἄορ. ἐκλαυσάμην, παρακ. κέκλαυμαι (μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. ἐκεκλαύμην. — ῥηματ. κλυθμός, κλαῦμα, κλαυτός καὶ κλαυστός.

54. *Κορέννυμι* (χορταίνω τινά) (στελ. κορ-κορε-κορέννυ), παρατ. ἐκορέννυν, μέλ. κορέτω, ἄορ. ἐκόρεσα, παρακ. παθητ. κεκόρεσμαι καὶ κεκόρημαι, (Ὁμηρ.), ἄορ. παθ. ἐκορέσθην (μέ μέσ. σημασιαν), μέσ. ἄορ. ἐκορετάμην (ποιητ.). — ῥηματ. κορεστός.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς πεζολόγοις Ἄττ. ἀπαντᾷ μόνον ὁ μέσ. παρακ. κεκόρεσμαι, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ χρόνοι εἶνε ποιητικοί.

55. *Κρέμαμαι* (ἀμετάβ. κατὰ τὸ ἴσταμαι), (στελ. κρεμ-κρεμα-), παρατ. ἐκρέμαμην, ὑποτ. (κρέμωμαι, εὐκτ. κρεμοίμην-κρέμοιο), μετοχή κρεμάμενος, μέσ. μέλ. κρεμήσομαι (ποιητ.).

56. *Κρεμάννυμι* (κρεμῶ) (στελ. κρεμ-κρεμα-κρεμαννυ), παρατ. ἐκρεμάννυν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ.), μέλ. κρεμῶ-ῥε-ῥε ποιητ., ἄορ. ἐκρέμασα. Παθ. κρεμάννυμαι, παρατ. ἐκρεμαννύμην, μέσ. ἄορ. ἐκρεμασάμην, παθ. ἐκρεμάσθην (μέ παθ. καὶ μέσ. σημ.). — ῥηματ. κρέμασμα, κρέμασις, κρεμασμός, κρεμαστός, κρεμαστήρ, κρεμάστρα, κρεμάθρα.

57. *Κυρέω-ω*, σπάνιον παρὰ τοῖς πεζοῖς (φιλῶ) (στελ. κυ-κυνε), παρκατ. ἐκύνεον-ουν, μέλ. κύσω, ἀόρ. ἔκυσα. Παρὰ δὲ τοῖς πεζογράφοις εἶνε σύνθετος τὸ σύνθετον, προσκυνέω-ω, παρκατ. προσεκύνεον-ουν, μέλ. προσκυνήσω, ἀόρ. προσεκύνησα. Παθ. ἐνεστ. προσκυνεῖσθαι (Εὐρύπ.), προσκυνούμενος (Ξενοφ.).—Ῥηματ. προσκύνημα, προσκύνησις, προσκυνητός, προσκυνητέος, προσκυνητής.

58. *Λαγχάνω* (μοὶ πίπτει ὁ λαχνός, ἐπιτυχαίνω) (στελ. λαχ-ληχ-λαχχαν), παρκατ. ἐλάγχχανον, μέσ. μέλ. λήξομαι, ἀόρ. β'. ἔλαχον, παρκατ. εἴληχα, καὶ σπανιώτατα λέλογχα, ὑπερσ. εἰλήχειν. Παθ. λαγγάνομαι, ἀόρ. ἐλήχθην (σπανίως), παρκατ. παθ. εἴληγμαί.—Ῥηματ. λήχος, λήχη, λαχνός, λαχεῖον, λήξις, λάχεσις, λαχμός.

59. *Λαμβάνω* (σπάν.) (στελ. λαβ-ληβ-λαμβαν), παρκατ. ἐλάμβανον (μόνον συνθ. παρὰ τοῖς πεζ.), ἄττικ., μέσ. μέλ. λήψομαι, ἀόρ. β'. ἔλαβον, παρκατ. εἴληφα, ὑπερσ. εἰλήφθειν. Παθ. καὶ μέσ. παθ. ἐλήφθην, παρκατ. ἐλαμβανόμεν, μέλ. παθ. ληρθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐλήφθην, παρκατ. εἴλημμαί, ὑπερσ. εἰλήμμην (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. ἄττικ.), μέσ. ἀόρ. β'. ἐλαβόμεν.—Ῥηματ. λαβή, λαβίς, λήμμα, λήψις, ληπτός, ληπτέος, ληπτῆς, ληπτῆρ, ἀντιλήπτωρ.

60. *Λαρθάνω* καὶ σπανιώτ. λήθω (μένω ἄγνωστος, κρύπτομαι) (στελ. λαθ-ληθ-λανθαν), παρκατ. μόνον ἐλάνθνον, μέλ. λήτω, ἀόρ. β'. ἔλαθον, παρκατ. λελήθα, ὑπερσ. ἐλελήθειν. Μέσ. (πάντοτε σύνθετον), ἐπιλανθάνομαι (λησμονῶ), παρκατ. ἐπελανθανόμεν, μέσ. μέλ. ἐπιλήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐπελαθόμεν, παρκατ. ἐπιλέλητμαι καὶ λέλησται (Πλάτ.), μετ' ὀλίγον μέλ. λελήσομαι.—Ῥηματ. λάθος, λήθος, λήθη, λάθρα, λήσμων, λησμοσύνη.

61. *Μαθήσασθαι* (στελ. μαθ-μανθαν-μαθε), παρκατ. ἐμάνθανον, μέσ. μέλ. μαθήσομαι, ἀόρ. β'. ἔμαθον, παρκατ. μεμάθηκα. Παθ. ἐνεστ. μανθάνομαι (σπανιώτ. καὶ μόνον παρὰ Πλάτ.).—Ῥηματ. μάθος, (ποιητ.), μάθημα, μάθησις, μαθητός, μαθητέος, μαθητής, μαθητρίς καὶ μαθήτρια (μεταγεν.).

62. *Μάχομαι* παθητ. μέσ. ἀλληλοπαθῆς (στελ. μαχ-μαχε), παρκατ. ἐμαχόμεν, μέσ. μέλ. μαχοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἐμαχεσάμην, παρκατ. μεμάχημαι, ὑπερσ. ἐμεμαχήμην.—Ῥηματ. μαχήμων, μαχητός, μαχητέον, μαχητής.

63. *Μέλλω* (ἔχω σκοπὸν, ἢ ἔχω κατὰ νοῦν, βραδύνω) (στελ. μελ-μελλ-μελλε), παρκατ. ἐμελλον καὶ ἤμελλον, μέλ. μελλήσω, ἀόρ. ἐμέλλησα. Παθητικ. ἐνεστ. ἀπροσ. μελλεται, εὐκτ. μέλλοιτο (Ξενοφ.).—Ῥηματ. μέλλημα, μέλλησις, μελλητής.

64. *Μέλω* (προνοιζῶ), συνήθως ἀπροσ. μέλει (στελ. μελ-μελε),

παρατ. ἔμελε, μέλ. μελήσει, ἀόρ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἔμεμελήκει. Τὸ μέσ. μόνον σύνθ. ἐπιμελόμαι-οῦμαι, παρατ. ἐπιμελόμην καὶ ἐπιμελούμην, μέλ. ἐπιμελήσομαι καὶ σπαν. ἐπιμεληθήσομαι, ἀόρ. ἐπιμελήθην, παρακ. ἐπιμεμέλημαι.—Ῥηματ. μέλημα, μέλησις, μελέτη, μελητέον, μετάρμελος, ἐπιμελητής, ἐπιμελής.

65. *Μίγνυμι* καὶ *μιγνύω* καὶ *σπαν.* *μισγω* (*σμίγω*) (στελ. *μιγνυ-μισγ*), παρατ. *ἐμίγνυν* καὶ *ἔμισγον*, μέλ. *μιζω* (μόνον σύνθ. *παρὰ τοῖς πεζ.* Ἄττ.), ἀόρ. *ἔμιξα*. Παθ. καὶ μέσ. *μίγνυμαι*, παρατ. *ἐμιγνύμην*, μέλ. παθ. *μιχθήσομαι* (μόνον σύνθ.), ἀόρ. παθ. *ἐμίχθην* (καὶ μὲ μέσσην σημ.), καὶ β'. *ἐμίγην* (καὶ μὲ μέσσην σημ.), παρακ. *μέμιγμα*, ὑπερσ. *ἐμεμίγμην* (ἐλλείπει *παρὰ τοῖς πεζ.* Ἄττ.), μετ' ὄλ. μέλ. *μεμιξομαι* (ποιητ. καὶ Ἡρδ.), μέσ. ἀόρ. *ἐμιξάμην*.—Ῥηματ. *μιγᾶς*, *μίγμα*, *μιξίς*, *μιγμός*, *μικτός*, *μικτέον*, *μίγδην* (ἐπίρρ.)

66. *Μιμνήσκω* *παρὰ τοῖς πεζοῖς* Ἄττ. μόνον σύνθ. (ἐνθυμιζῶ) (στελ. *μνα-μιμνα-μιμνησκ*), παρατ. *ἐμίμνησκον*, μέλ. *μνήσω* (ἐν συνθ.), ἀόρ. *ἔμνησα* (ἐν συνθ.). Μέσ. *μιμνήσκομαι* (ἐνθυμοῦμαι), παρατ. *ἐμιμνησκόμην*, μέσ. μέλ. (*μνήσσομαι*) καὶ *μνησθήσομαι*, ἀόρ. *ἐμνήσθην*, παρακ. *μέμνημαι*, ὑποτ. *μεμνώμαι-ῆ ἦται*, εὐκτ. *μεμνήμην-ῆο ἦτο* καὶ *σπανιώτ. μεμνώμην-ῆο-ῆτο*, ὑπερσ. *ἐμεμνήμην*, μετ' ὀλίγον μέλ. *μεμνήσομαι*, μέσ. ἀόρ. α'. *ἐμνησάμην* (ποιητ.)—Ῥηματ. *μνήμα*, *μνήμη*, *μνήμων*, *μνεΐα*, *μνήσις*, *μνηστός*, *μνηστήρ*, *μνήστωρ* (ποιητ.), *μνήστρια*, *μνήστρον*.

67. *Ὀζω* (*μυρίζω*, *βρωμῶ*) (στελ. ὀδ-ὄζ ὄζε). παρατ. ὄζων, μέλ. ὄζήσω, ἀόρ. ὄζησα, παρακ. β'. ὄδωθα (Ὀμηρ.), ὄδώειν.—Ῥηματ. ὄζη-ὄζόλης, ὄζολις-ιδος.

68. *Οἶρω* καὶ *οἶγνυμι*, ζήτει *ἀνοίγω* καὶ *ἀνοίγνυμι*.

69. *Οἶομαι* καὶ *οἶμαι* ἀποθ. μέσ. (νομίζω) (στελ. οἰ-οίε), παρατ. *ῶόμην* καὶ *ῶόμην*, μέσ. μέλ. οἶήσομαι, ἀόρ. παθ. ῶήθην, ὑποτακτ. οἶηθῶ, κλπ.—Ῥηματ. οἶημα, οἶησις, οἶητός, οἶητής, οἶηματίας.

70. *Οἶχομαι* ἀποθ. μέσ. (ἔχω *ἀναχωρήσει*) (στελ. οἶχ-οἶχε), παρατ. ῶόμην, μέσ. μέλ. οἶχήσομαι, παρακ. σύνθ. *παρῶχημαι*, καὶ *οἶχωκα* (Σοφοκλ.).

71. *Ὀλισθαίνω* καὶ ἐν συνθ. *παρὰ Πλάτ.* (Λυσ.) καὶ *μεταγεν. ὀλισθαίνω* (*γλιστρῶ*) (στελ. ὀλισθ-ὀλισθην-ὀλισθε), παρατ. ὠλίσθηνον (ἐλλείπει *παρὰ τοῖς πεζ.* Ἄττ.), μέλ. ὀλισθήσω, ἀόρ. β'. ὠλισθον (ποιητ.) καὶ α'. *διωλίσθησα*, παρακ. ὠλίσθηκα, ὑπερσ. ὠλισθήκειν.—Ῥηματ. ὀλίσθημα, ὀλίσθησις, ὀλισθος.

72. *Ὀπλίζω* *παρὰ τοῖς* Ἄττ. πάντοτε σύνθετον ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλύω (*φθείρω*, *καταστρέφω*) (στελ. ὀλ-ἄλλυ-ὄλε), παρατ. ἀπώλλην καὶ ἀπώλλυον, μέλ. (ἀπολέσω) καὶ ἀπολῶ-εις-ει, ἀόρ. ἀπώλε-

57
παρ

σα, παρακ. ἀπολώλεκα, ὑπερσ. ἀπωλώλεκιν. Μέσ. καὶ παθ. ἀπόλυμαι, παρατ. ἀπολλύμην, μέσ. μέλ. ἀπολούμαι, μέσ. ἀόρ. β', ἀπωλόμην, παρακ. β'. ἀπόλωλα, ὑπερσ. ἀπωλώλειν καὶ ἀπωλώλειν. — Ῥηματ. ἐξώλης, προώλης, πανώλης, ὄλεθρος, ὀλετήρ, ὀλέτειρα (ποιητ.).

73. Ὀμνυμι καὶ ὀμνύω (ὀρκίζομαι) (στελ. ὀμ-ὀμνω ὀμο), παρτ. ὤμνυν καὶ ὤμνουν, μέσ. μέλ. ὀμοῦμαι-ὀμει-ὀμείται, ἀόρ. ὤμοσα, παρτ. ὀμώμοκα, ὑπερσυντ. ὀμωμόκειν καὶ ὀμωμόκειν. Μέσ. καὶ παθ. ὀμνυμαι (μόνον σύνθ.), παρατ. ὀμνύμην (μόνον σύνθ.), παθ. μέλ. ὀμοσθήσομαι, ἀόρ. παθ. ὀμόσθην καὶ ὀμόςσθην (οὐχὶ ἄττικ.), παρακ. ὀμώμοται καὶ ὀμώμοσται, πληθ. ὀμώμονται, μετοχὴ ὀμωμοσμένος, ὑπερσ. ὀμώμοτο καὶ ὀμώμοστο, μέσ. ἀόρ. ὀμοσάμην (συνθθ. σύνθ.). — Ῥηματ. ἀπώμοτος.

74. Ὀνίτημι, ὀνίτης, ὀνίτησι, γ'. πληθ. ὀνιᾶσι, ἀπαρέμφ. ὀνιάναι, μετοχὴ θηλυκ. ὀνίνασα (ὠριλῶ) (στελ. ὀνα-ὀνινα-ὠριελε), παρατ. ὠρέλεον-ουν, μέλ. ὀνήσω, ἀόρ. ὠνησα, παρακ. ὠρέληκα, ὑπερσ. ὠρελήκειν. Μέσ. ὀνίναμαι, παρατ. ὠνινάμην, μέσ. μέλ. ὀνήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ὠνήμην-ὠνησο ὠνητο (τὰ λοιπὰ λείπουν), εὐκτ. ὀναίμην-ὀναιο-ὀναιτο, καὶ τὸ ἀπαρέμφ. ὀνασθαι (ἐκ τοῦ α'. ὠνάμην, τοῦ ὁποίου αἱ λοιπαὶ ἐγκλίσεις λείπουν), ἀόρ. παθ. ὠνήσθην καὶ μέσ. ἀόρ. ὠνησάμην (μεταγεν.), παρακ. ὠνημαι. — Ῥηματ. ὀνησις, ὀνητός, ὀνητήρ, ὀνησίμος.

75. Ὀράω-ᾶ (βλέπω) (στελ. ὀρ, Γιθ-ιδ), παρατ. ἐώρακον-ων, μέσ. μέλ. ὄψομαι-ὄψει-ὄψεται, ἀόρ. β'. εἶδον, ὑποτακτ. ἴδω, κλπ., παρακ. ἐώρακα καὶ ἐώρακα καὶ (ὄπωπα), ὑπερσ. ἐωράκειν καὶ (ὄωπειν). Παθ. καὶ μέσ. ὄραμαι-ᾶμαι, παρατ. ἐωράμην ᾶμην, μέλ. παθ. ὀρήσομαι, ἀόρ. παθ. ὠρήσθην, παρτ. ἐώραμαι καὶ ᾶμαι, ὑπερσ. ἐωράμην (ἐλλείπει) καὶ (ᾶμην), μέσ. ἀόρ. β'. εἰδόμεν, προστ. ἰδοῦ. — Ῥηματ. ὄραμα, ὄρασις, ὄρατός, ὄρατέος, ὄρατής, ὄμμα, ὄψις, ὄπτός, ὄπτέος, ὄπτήρ, ὄπτρον, ὄπτραία, ἐπόπτης, ὀφθαλμός.

76. Ὄσφραϊνομαι ἀποθ. (υριζομαι τι) (στελ. ὄσφρ-ὄσφραιν-ὄσφρ), παρτ. ὠσφραινόμην, μέσ. μέλ. ὄσφρησομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ὠσφρόμην καὶ παθ. (ὠσφράνθην), ὑπερσ. (ὠσφραντο.) — Ῥηματ. ὄσφρανσις (μεταγ.), ὄσφραντός, ὄσφραντής, ὄσφραντήρ, ὄσφραντήριος.

77. Ὄρειλω (χρεωστῶ ἐπὶ ἰδιωτικῷ χρέους) (στελ. ὄρελ-ὄρειλ-ὄρειλε), παρατ. ὠρειλῶν, μέλ. ὀρειλήσω, ἀόρ. α'. ὠρειλησθ, καὶ β'. ὄφρελον-εσ-ε (ἐπὶ εὐχῆι=ἰθε), ἀπαρέμφ. ὀρειλεῖν (τὰ λοιπὰ ἄχρ.) παρακ. ὠρειλήκα, ὑπερσ. ὠρειλήκειν. Παθ. ὀφείλεται, ὠφείλετο,

μετοχ. τὸ ὀφειλόμενον, τὰ ὀφειλόμενα (τὸ χρέος, τὰ χρέη), ἀόρ. παθ. ὀφειληθεῖς (Θουκ.).—Ῥηματ. ὀφείλος, ὀφειλέτης.

78. Ὀφλισκάνω (χρεωστῶ εἰς τὸ δημόσιον, καταδικάζομαι) (στελ. ὀφλ-ὀφλισκ, ὀφλισκαν-ὀφλε), παρατ. ὠφλισκανον, μέλ. ὀφλήσω, ἀόρ. ὠφλησα (μεταγεν.) καὶ β'. ὠφλον, παρακ. ὠφληκα. ὑπερσ. ὠφλήκειν, μετοχ. παθ. ὠφλημένη.—Ῥηματ. ὀφλημα, ὀφλησις, ὀφλητός.

79. Παιίζω (στελ. παιγ-παιδ παι), παρατ. ἐπαιίζον, μέλ. παιζοῦμαι, ἀόρ. ἐπαιισα καὶ μεταγεν. ἐπαιίζα, παρακ. πέπαιικα (μεταγεν.), παθ. πέπαιισμαι.—Ῥηματ. παιγμα, παικτός, παικτέος, παίκτης, παίκτωρ, παίκτηρα, παίγνιος, παιγνιά, παιδιά.

80. Πάσχω (παθ. αὐτόπαθής) (στελ. πεθ-πενθ-παθ-πασχ), παρατ. ἐπασχον, μέσ. μέλ. πέισομαι, ἀόρ. β'. ἐπαθον, παρακ. β'. πέπονθη, ὑπερσ. ἐπεπόνθειν.—Ῥηματ. πάθος, πένθος, πῆμα, πάθημα, πάθησις, πῆσις.

81. Πετάννυμι καὶ πεταννύω (ἀπλώνω, ἀνοίγω), παρὰ τοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον, (στελ. πετ-πτα-πετα-πετανν), παρατ. ἐπετάννυν καὶ ἐπετάννουσιν, μέλ. (πετάσω) καὶ ἄττ. πετῶ (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἐπέτασα, παθ. παρακ. πέπτειμαι, ἀόρ. ἐπετάσθη (ποιητ. καὶ μεταγεν.).—Ῥηματ. πέτασμα, πέτασις, πέταλος.

82. Πέτομαι ἀποθ. (πετῶ) (στελ. πετ-πτ-πτε), παρατ. ἐπετόμην, μέσ. μέλ. πτήσομαι (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. ἀόρ. ἐπτόμην (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόν. σύνθ.), ὑποτακτ. πτώμαι, ἀπαρέμφ. πτέσθαι, μετοχ. πτόμενος, καὶ ἐπτάμην (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον σύνθ.), ἀπαρέμφ. πτάσθαι, μετοχ. πτάμενος καὶ ἔπτην (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ὑποτ. πτώ, εὐκτ. πταίνην, προστ. πτήθι, ἀπαρέμφ. πτήναι, μετοχ. πτάς.—Ῥηματ. πτέρυξ, πτερόν, πτήμα, πτήσις, πτηνός.

§ 83. Πήγνυμι καὶ σπαν. πηγνύω (ἐμπήγω, πῆζω) (στελ. παγ-πηγ-πήγνυ), παρατ. ἐπήγνυν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.) μέλ. πῆξω (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ἀόρ. ἐπηξα, παρακ. β'. πέπηγα (ἀμετάβ.), ὑπερσ. ἐπεπήγει. Παθ. πήγνυμαι, παρακ. ἐπηγνύμενη, μέλ. β'. παγήτομαι, μέσ. ἀόρ. ἐπηξάμην καὶ παθ. ἐπήχθην (ποιητ.) καὶ β'. ἐπάγην.—Ῥηματ. πάγος, πηγός, πάγη, παγίς, παχύς, πηγυγα, πῆξις, πηκτός, πηκτής.

84. Πίμπλημι κατὰ τὸ ἴσθημι παρὰ τοῖς πεζ. συνθ. σύνθ. (γεμιζω) (στελ. πλα-πίμπλα-πληθ.), παρατ. ἐπίμπλην, μέλ. πλήσω (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἐπλησα (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), παρακ. πέπληκα (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ.

'Αττ.), ὑπερσ. ἐπεπλήκειν (ἐλλείπει). Παθ. καὶ μέσ. πίμπλαμαι, παρατ. ἐπιμπλάμην, ἄορ. παθ. ἐπλήσθην, παρακ. πέπλησμαι (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.), ὑπερσ. ἐπεπλήσμην, μέσ. ἄορ. ἐνεπλήσάμην.—'Ρηματ. πλῆθος, πλησμονή, πλήσμη, πληθώρα, πλήμμυρα.

85. Πίμπρημι (καίω) παρὰ τοῖς πεζ. συνθθ. σύνθ. (στελ. πρ-πιμπρ-πρῆθ), γ'. πλῆθ. ἐπιμπρᾶσι, ὑποτ. ἐπιμπρω, προστ. ἐπιμπρῆ, παρατ. ἐπίμπρην, μέλ. ἐμπρῆσω, ἄορ. ἐνέπρησα, παρακ. ἐμπέπρηκα (μεταγεν.). Πκθ. ἐμπίπραμαι, παρατ. ἐνεπιμπραμην, μετ' ὀλίγον μέλ. ἐμπεμπρήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐνεπρήσθην, παρακ. πέπρησμαι (ποιητ. καὶ μεταγ.), ὑπερσ. ἐπεπρήσμην (ἐλλείπει).—'Ρηματ. πρῆσμα, ἐμπρισμός, πρῆσις, πρηστήρ.

86. Πίρω (στελ. πῆ-πῆν-πῶ), παρατ. ἔπινον, μέσ. μέλ. πίομαι, ἄορ. β'. ἔπιον, προστ. πῆθι καὶ πίε (ποιητ. καὶ μεταγεν.), παρακ. πέπωκα, ὑπερσ. ἐπεπώκειν. Παθ. πίνομαι, παρακ. ἐπινόμην, μέλ. ποθήσομαι ἐν συνθ.), ἄορ. παθ. ἐπόθην (ἐν συνθ.), παρακ. πέπομαι.—'Ρηματ. πόμα, πόσις, πότος, ποτόν, ποτέος, πότης, ποτήρ, ποτήριον, ποταμός.

87. Πιπράσκω (μεταγ.) ἀντὶ τούτου οἱ 'Αττ. μεταχειρίζονται τὸ πωλῶ ἢ τὸ ἀποδίδωμι (=πωλῶ) (στελ. περ-πρ-πιπρ-πιπρασκ ἀποδ), παρατ. ἀπεδιδόμην καὶ ἐπώλουν, μέλ. ἀποδώσομαι καὶ πωλήσω, ἄορ. ἀπεδόμην καὶ ἐπώλησα (μεταγεν.), παρακ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν. Παθ. πιπράσκομαι καὶ πωλοῦμαι, παρατ. ἐπιπρασκόμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.) καὶ ἐπωλούμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. πεπράσομαι, ἄορ. παθ. ἐπράθην, παρακ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπεπράκειν.—'Ρηματ. πράτις, πρατός, πρατέος, πρατήριος.

88. Πίπτω (στελ. πετ-πιπετ-πιπτ-πτε-πτο), παρατ. ἔπιπτον, μέσ. μέλ. πεσοῦμαι, ἄορ. β'. ἔπεσον, παρακ. πέπτωκα, ὑπερσ. ἐπεπτώκειν.—'Ρηματ. πτώμα, πτώσις, πτωτός.

89. Πλήσσω καὶ ἄττ. πλήττω, σύνθ., ἀπλοῦν δὲ παίω ἢ πατάω ἢ τύπτω (κυτυῶ, πληγώνω) (στελ. πλαγ-πληγ-πλησ), παρατ. ἐξέπλησσον καὶ ἐξέπληττον, καὶ ἔτυπτον ἢ ἔπαιον, μέλ. παίσω καὶ πληξῶ (ποιητ.) καὶ ἐκπλήξω, ἄορ. ἐπάταξα ἢ ἔπαισα καὶ ἐν συνθ. ἐξέπληξα, παρακ. β'. πέπληγα (μὲ ἐνεργ. σημασίαν), ὑπερσ. ἐπεπλήγειν. Παθ. πλήσσομαι καὶ πλήττομαι (ἐν συνθ.), ἄττ. τύπτομαι, παρατ. ἐτυπτόμην, παθ. μέλ. β'. πληγήσομαι καὶ σύνθ. ἐκπλαγήσομαι, ἄορ. β'. ἐπλήγην καὶ σύνθ. ἐξεπλάγην, παρακ. πέπληγμα, ὑπερ. ἐπεπλήγμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. πεπλήξομαι.—'Ρηματ. πληγή, πλῆγμα, πλῆξις, πλῆστος, πλῆκτις, πλῆκτῆρ, πλῆκτρον.

90. Πυνθάνομαι ἀποθ. μέσ. (ἔρωτῶ ἵνα μάθω, μανθάνω) (στελ.

πυθ-πυθαν-πυθ), παρατ. ἐπυθανόμην, μέσ. μέλ. πύσομαι, μέσ. ἄορ. β'. ἐπυθόμην, παρακ. πέπυσμαι, ὑπερσ. ἐπεπύσμην.—'Ρημ. πύσμα, πύσις, πύστις, πυστός, πυστέος, πυστήρ (ποιητ.).

91. 'Ρέω-ρείς-ρέι, κλπ. (τρέχω, ἐπὶ ὑγρῶν) (στελ. ῥε-σερF-ρευ-ῤυ-ῤυε), παρατ. ἔρρεον-ἔρρεις-ἔρρει, κλπ. μέσ. μέλ. ῥύησομαι (μὲ ἐνεργ. σημασ.), ἄορ. β'. ἔρρύν (μὲ ἐνεργ. σημασ.) καὶ (ἔρρυσσα), παρακ. ἔρρῆκα, ὑπερσ. ἔρρῆκειν, καὶ παθ. παρατ. ἔρρειτο (Εὐρπ.).—'Ρηματ. ῥοῦς, ῥοή, ῥύαξ, ῥύας, ῥεῦμα, ῥύμη, ῥυθμός, ῥεῦσις, ῥυτός, ῥεῖθρον, ῥύδην.

92. 'Ρήγνυμι σπαν. ῥηγνύω (σχίζω) (στελ. ῥαγ-ῥηγ-ῥηγνυ-ῥωγ), παρατ. ἔρρηγνυν καὶ σπαν. ἔρρηγνυον, μέλ. ῥήξω, ἄορ. ἔρηξα, παρακ. ἔρριγα (ἀμεταβ.), ὑπερσ. ἔρρώγειν. Μέσ. ῥήγνυμαι, παρατ. ἐρρηγνύμην, μέσ. ἄορ. ἐρρηξάμην, μέσ. μέλ. ῥήξομαι, παθ. μέλ. ῥαγήσομαι, ἄορ. ἐρράγην, παθ. ὑπερσ. παρέρρηκτο.—'Ρηματ. ῥάγος, ῥαγάς, ῥήγμα, ῥάγμος, ῥήξις, ῥηκτός, ῥήκτης, ῥώξ, ῥωγάς, ῥωγή, ῥωγμή, ῥάκος.

ΣΗΜ. Πάντες οἱ χρόνοι τούτου εὐρίσκονται παρὰ τοῖς πεζολόγοις 'Αττ. μόνον σύνθετοι πλὴν τοῦ μέσ. ἐνεστ. ῥήγνυμαι καὶ παρατ. ἐρρηγνύμην, οἵτινες διαφοροῦνται.

93. 'Ῥώννυμι καὶ ῥωννύω (ἐνδυναμώνω) (στελ. ῥο-ῥωννυ), παρατ. ἐρρώννυν, μέλ. ῥώτω, ἄορ. ἔρρωσα. Παθ. ῥώννυμαι, παρατ. ἐρρωννύμην, παρακ. ἔρρωμαι, προστ. ἔρρωτο (ὕγαινε), ὑπερσ. ἐρρώμην, παθ. μέλ. ῥωθήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. ἐρρώσθην.—'Ρηματ. ῥώμη, ῥώσις, ἄρρωστος, ῥωστήρ, ῥωστήριος.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. καὶ ὁ ἐνεργ. μέλ. δὲν ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζολόγοις 'Αττικοῖς, ὁ δὲ παθ. μέλ. εἶνε μεταγεν., ὁ δὲ ἐνεργ. ἄορ. εὐρηταί παρὰ τοῖς 'Αττ. πεζολόγοις πάντοτε σύνθετος ἐπέρρωσα, ἀνέρρωσα.

94. Σθέννυμι (σθένω) (στελ. σθε-σθεννυ). παρατ. ἐσθέννυν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.), μέλ. σθέσω (ποιητ. καὶ μόνον σύνθ.), ἄορ. ἔσθεσα, παρακ. ἔσθηκα (ἀμετάβ. καὶ σύνθ. παρὰ τοῖς πεζοῖς 'Αττ.), ὑπερσ. ἐσθήκειν (ἀμετάβ. καὶ σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.). Μέσ. καὶ παθ. σθέννυμαι (πάντοτε σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.), παρατ. ἐσθεννύμην, μέλ. παθ. σθεσθήσομαι (οὐχὶ πεζολογικοῖς), ἄορ. παθ. ἐσθέσθην καὶ β'. ἔσθην (ἀμεταβ. καὶ σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.), παρακ. ἔσθεσμαι, ὑπερσ. ἐσθέσμην, μέσ. μέλ. ἀποσθέσομαι.—'Ρηματ. σθέσις, σθεστός (μεταγεν.), σθέστης, σθεστήρ, σθεστήριον.

95. Σκεδάννυμι (σκορπίζω), παρὰ τοῖς 'Αττ. πάντοτε σύνθετος (στελ. σκεδ-σκεδα-σκεδανν), παρατ. ἐσκεδάννυν-ἐσκεδάννυον (πάντοτε σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. 'Αττ.), μέλ. σκεδάσω (μεταγεν.) καὶ

ἄττ. σκεδῶ-ᾱς-ᾱ, ἄορ. ἐσκέδασα (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον σύνθ.). Παθ. σκεδάννυμαι, παρατ. ἐσκεδαννύμην, μέλ. παθ. σκεδασθήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐσκεδάσθην, παρακ. ἐσκέδασμαι, ὑπερσ. ἐσκεδάσμην, μέσ. ἄορ. ἐσκεδασάμην (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). Ῥηματ. σκεδασμός, σκέδασις, σκεδαστός.

96—97 [Στόρνυμι] καὶ στρώννυμι συμπληροῦνται ἀμοιβαίως· παρὰ δὲ τοῖς πεζολόγοις Ἄττ. ἀπαντῶσιν οἱ ἐξῆς χρόνοι· στρώννυμι, παρατ. ἐστρώννυμι (μόνον σύνθ.), ἄορ. ἐστόρεσα. Παθ. στόρνυμαι, παρακ. ἔστρωμαι ὁ δὲ μέλ. στορῶ, ἄορ. ἔστρωσα, παθ. ἐστρώθην καὶ ἐστορέσθην, ὑπερσ. ἐστρώμην εἶνε ποιητικοί· ὁ δὲ μέλ. στρώσω καὶ στορέσω, παρακ. ἔστρωκα, ὑπερσ. ἐστρώκειν καὶ παθ. παρακ. ἐστόρεσμαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων ὁ δὲ τύπος στορέννυμι εἶνε ἀνύπαρκτος.

98. Τέμνω (κόπτω) (στελ. τεμ-ταμ-τμε-τεμν), παρατ. ἔτεμνον, μέλ. β'. τεμῶ, ἄορ. β'. ἔτεμον καὶ ἔταμον (οὐχὶ ἄττικ.), παρακ. τέτμηκα (ἐν συνθ.), ὑπερ. ἐτεμήκειν. Παθ. καὶ μέσ. τέμνομαι, παρατ. ἐτεμόμην, παθ. μέλ. τμηθήσομαι (ἀπλοῦς ἀπ' Ἀριστοτέλ.), μετ' ὀλίγον μέλ. τετμήσομαι (μέ παθ. σημασ. καὶ μόνον ἐν συνθ.), ἄορ. παθ. ἐτμήθην, παρακ. τέτμημαι, ὑπερσ. ἐτετμήμην, μέσ. μέλ. τεμοῦμαι (ἐν συνθ.), μέσ. ἄορ. β'. ἐτεμόμην.—Ῥηματ. τόμος, τομή, τομός, τομεύς, τμήμα, τομίας, ταμίας, ταμείον, τέμενος.

99. Τιτραίνω ζήτηι τιτράω.

100. Τίκτω (γενῶ) (στελ. τεκ-τικτ), παρατ. ἔτικτον, μέσ. μέλ. τέζομαι καὶ τέζω (ποιητ.), ἄορ. β'. ἔτεκον, παρακ. β'. τέτοκα, ὑπερσ. ἐτετόκειν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. ἄορ. β'. ἐτεκόμην (ποιητ.).—Ῥηματ. τέκος, τόκος, τέκνον, τοκεύς, τέχνη, τέξις, τοκετός, τέκτων.

101. Τίνω (τίννυμι) καὶ τίω (ποιητ.) (πληρόνω) (στελ. τι-τιν-τιννυ), παρατ. ἔτινον (ἐν συνθ.), μέλ. τι'σω, ἄορ. ἔτισα, παρακ. τέτικα (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόν. σύνθ.), ὑπερσ. ἐτετίκειν. Παθ. καὶ μέσ. τίνομαι καὶ τίννυμαι (ποιητ.) (=ἐκδικοῦμαι), παρατ. ἐτινόμην καὶ ἐτινύμην, ἄορ. παθ. ἐτίσθην (μόνον σύνθ.), παρακ. τέτισμαι (μόνον σύνθ.), ὑπερσ. ἐτετίσμην (μόνον σύνθ.), μέσ. μέλ. τίσομαι, μέσ. ἄορ. ἐτίσάμην (σπάν. παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζογράφοις).—Ῥηματ. τιμή, τίσις.

102. Τιτράω-ῶ (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.) καὶ συνηθέστ. τιτραίνω (τρυπῶ) (στέλ. τρα-τιτρα-τετραίν), παρατ. ἐτίτραον-ων (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.) καὶ ἐτέτρανον, μέλ. (τρήτω) καὶ τετρανῶ (ἄχρ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἄορ. (ἔτρησα) καὶ ἐτέτρηνα (ποιητ.). Παθ. τετράομαι-ῶμαι καὶ συνηθέστ. τετραίνομαι, παρατ.

έτετραομένη-ώμνη και έτετραινόμνη, άόρ. παθ. έτρήθην και έτε-
 τράθην, παρακ. τέτρημαι, ύπερσ. έτετρήμην, μέσ. άόρ. έτετρυνά-
 μην.—'Ρηματ. τρήμα, τρήσις, τρητός, τρανός.

103. Τιτρώσκω (πληγόνω) (στελ. τρο-τιτρο-τιτρωσκ), παρατ.
 έτιτρωσκον, μέλ. τρώσω (παρά τοις πεζ. σύνθ.), άόρ. έτρωσα.
 Παθ. τιτρώσκομαι, παρατ. έτιτρωσκόμεν, μέλ. παθ. τρωθήσομαι
 και μέσ. τρώσομαι (μέ παθ. σημασ.), άόρ. παθ. έτρώθην, παρακ.
 τέτρωμαι, ύπερσ. έτετρώμην.—'Ρηματ. τρώμα, τρώμη, τραύμα,
 τρώσις, τρωτός, τραυματίας.

104. Τρέχω (στελ. τρεχ-δρεμ-δραμ-δραμει), παρατ. έτρεχον,
 μέλ. δραμούμαι, άόρ. β'. έδραμον, παρακ. δεδράμηκα (μόνον σύνθ.
 παρά τοις πεζ. 'Αττ.), ύπερ. έδεδραμήκειν (μόνον σύνθ. παρά τοις
 πεζ. 'Αττ.), παθ. παρακ. έπιδεδράμηται (άπαξ παρά Ξενοφ.—
 'Ρηματ. τροχός, τρόχος, τροχάδην, δρόμος, δρομή, δρομείς, δρόμων.

105. Τρώγω (έπί ξηρών, βοκανίζω) στελ. τραγ-τρωγ), παρατ.
 έτρωγον, μέσ. μέλ. τρώξομαι, άόρ. β'. έτρωγον (έν συνθέσει), παρακ.
 παθ. τέτρωγμαί.—'Ρηματ. τρώξ, τρώξις, τρωκτός, τρώκτης, τρά-
 γημα, τράγος.

106. Τυχάνω (τυχαίνω) (στελ. τυχ-τευγ-τυχε-τυγχαν), πα-
 ρατ. έτύχχανον, μέσ. μέλ. τεύξομαι, άόρ. β'. έτυχον, παρακειμ.
 τετύχηκα, ύπερσ. έτετυχήκειν (έλλείπει παρά τοις πεζοις 'Αττ.).
 —'Ρηματ. τύχη, τεύχος, τεύξις, τευκτός, τυχόν (έπίρρ.).

107. Τύπτω και έν συνθ. πλήττω (κτυπώ) (στελ. τυπ-τυπ-
 τυπτε-παταγ, παι, πλαγ, πληγ), παρατ. έτυπτον και έν συνθ.
 έπληντον, μέλ. τυπτήσω και έν συνθέσ. πλήξω, άόρ. έπάταξα ή
 έπαισα και έν συνθέσ. έπληξα, παρακ. πέπληγα, ύπερσ. έπεπλήγειν.
 Παθ. και μέσ. τύπτομαι και πλήττομαι, παρατ. έτυπτόμην και
 έπληττόμην, μέσ. μέλ. πληγήσομαι και σύνθ. πλγγήσομαι, τυπτή-
 σομαι ('Αριστοφ.), άόρ. β'. έπλήγην και έτύπην (Σοφ.) και σύνθ.
 έξεπλάγην, παρακ. πέπληγμαί, ύπερσ. έπεπλήγμην (μόνον σύνθ.
 παρά τοις πεζ. 'Αττ.).—'Ρηματ. τύπος, τυπή, τύμμα, τύψις,
 τυπτός, τύμανον.

108. Υπισχνέωμαι-οῦμαι, άποθ. μέσ. (ύπόσχομαι) (στελ. σεχ-
 σχ-σχε-σισεχ-σισχ-ισχ-ισχνε), παρατ. ύπισχνεόμην-οῦμην, μέσ. μέλ.
 ύποσχησομαι, μέσ. άόρ. β'. ύπεσχόμεν, ύποτ. ύπόσχομαι, προστ.
 ύπόσχου, άπαρέμφ. ύποσχέσθαι, παρακ. ύπέσχημαι, ύπερσ. ύπε-
 σχήμην.—'Ρηματ. ύπόσχεσις.

109. Φέρω (έπί άψύχων) (στελ. φερ-οι-ενεκ-ενενεκ-ενεγκ), πα-
 ρατ. έφερον, μέλ. οῖσω, άόρ. α'. ήνεγκα, και β'. ήνεγκον (μόνον έν
 συνθ. παρά τοις πεζ. 'Αττ.), παρακ. ένήνοχα, ύπερσ. έννήχεν,

(μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). Παθ. καὶ μέσ. φέρομαι, παρατ. ἐφερόμην, μέλ. παθ. (ἐνεχθήσομαι) καὶ οἰσθήσομαι (μέ παθ. σημασ). παρακ. ἐνήνεγμαι, ὑπερσ. ἐνηνέγμην (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. μέλ. οἶσομαι (μέ μέσ. καὶ παθ. σημασ.), ἀόρ. παθ. ἠνέχθην (καὶ μετὰ μέσ. σημ.), μέσ. ἀόρ. α'. ἠνεγκάμην καὶ β'. ἠνεγκόμην.— Ῥηματ. φόρος, φορά, φερνή, φορεύς, φορεῖον, φοράς, φοράδην (ἐπίρρ.), φορμός, φορτός, φόρτος, φέρετρον, οἶμος, οἰστός, οἰστέος, ἐνεκτέος, διένεξις.

110. Φεύγω (στελ. φυγ-φευγ), παρ. ἔφευγον, μέσ. μέλ. φεύξομαι καὶ (φευξοῦμαι-εἰ-εἴται). ἀόρ. β'. ἔφυγον, παρακ. β'. πέφευγα, ὑπερσ. ἐπεφεύγειν.— Ῥηματ. φυγή, φυγὰς, πρόσφυξ, φευκτός, φυγνίδα (ἐπίρρ.).

111. Φθάνω (προφθάνω) (στελ. φθα-φθαν), παρατ. (ἔφθανον), μέσ. μέλ. φθήσομαι καὶ σπανιώτ. φθάσω, ἀόρ. ἔφθασα καὶ ἔφθην, ὑποτ. φθῶ, εὐκτ. φθαῖνη (Ῥομ. καὶ Ἡροδ.), ἀπαρέμφ. φθῆναι, μετοχ. φθᾶς (ποιητ.), παρακ. ἔφθακα, ὑπερσ. ἐφθάκειν (μεταγεν.).

112. Χαίρω (στελ. χαρ-χαιρ-χαιρε), παρατ. ἔχαιρον, μέλ. χαιρήσω, ἀόρ. β'. ἐχάρην (μέ ἐνεργητ. σημασ.), παρακ. κεχάρηκα, ὑπερσ. ἐκεχαρήκειν καὶ κεχάρημαι (Εὐρπ.) καὶ κέχαρμαι (Εὐρπ.).— Ῥηματ. χαρά, χάρμα, χάρις, χαρτός.

113. Χάσκω καὶ μεταγεν. χαίνω (στελ. χαν-χασκ), παρατ. ἔχασκον, μέσ. μέλ. χανοῦμαι, ἀόρ. β'. ἔχανον, παρακ. β'. κέχηνα, ὑπερσ. ἐκεχῆκειν.— Ῥηματ. χάσος, χανός, χαῦνος, ἀχανής, χασμα, χάσμη.

114. Χέω χεῖς, χεῖ, κλπ. (στελ. χυ-χευ), παρατ. ἔχεον, μέλ. χέω (ὁμοῖος τῷ ἐνεστ.), ἀόρ. ἔχεα (ἀσυναίρ.), ὑποτ. χέω, εὐκτ. χέαιμι, προστ. χέον-άτω, ἀπαρέμφ. χέαι, μετοχὴ χέας, παρακ. κέχηκα. Παθ. καὶ μέσ. χέομαι, παρατ. ἐχέομην, παθ. μέλ. χυθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐχύθην, παρακ. κέχυμαι, ὑπερσ. ἐκεχύμην, μέσ. μέλ. χέομαι (ὁμοῖος τῷ ἐνεστ.), μέσ. ἀόρ. ἐχάμην καὶ ἐχευάμην (Πλάτ. καὶ ποιη.).— Ῥηματ. χοῦς, χοή, χοεύς, χεῦμα, χύμα, χυμός, χύσις, χυτός, χυτήρ, χύτρα, χυλός, χειμών.

115. Ὠθέω-ῶ (σπρώχω) (στελ. Ἔωθ ὠθ-ῶθε), παρατ. ἐώθεινον καὶ σπαν. ὠθουν, μέλ. ὠσω (ἐν συνθέσει), ἀόρ. ἔωσα. Παθ. καὶ μέσ. ὠθέομαι-οῦμαι, παρατ. ἐωθεόμην-οῦμην, μέλ. παθ. ὠσθήσομαι, ἀόρ. ἐώσθην. παρακ. ἔωσμαι, ὑπερσ. ἐώσμην, μέσ. μέλ. ὠσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐωσάμην.— Ῥηματ. ὠσμός, ὠθησις, ὠσις, ὠστός, ὠστής.

116. Ὠρέομαι-οῦμαι, ἀποθ. μέσ. μετ' ἐνεργ. καὶ σπαν. παθ. σημασίας (ἀγοράζω) (στελ. (Ἔων)-ὦν-ῶνε-πρια), παρατ. ἐωνεόμην-οῦμην καὶ σπανίως ὠνούμην, μέσ. μέλ. ὠήσομαι, ἀόρ. ἐπριάμην, ὑπότακτ. πριάμμαι, εὐκτικ. πριαίμην-πρίαιο-πρίαίτω, προστ. πρῶ

-άσθω, ἀπαρέμφ. πρίασθαι, μετοχ. πριάμενος, παρακ. ἰώνημαι, ὑπερσ. ἰωνήμην (μόνον ἐνεργ.), ἀúr. παθ. ἰωνήθην.— Ῥηματ. ὠνημα, ὠνησις, ὠνητός, ὠνητής.

B'. Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν.

§. 340. Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων χρόνος τις λαμβάνεται ἐπὶ σημασίας ἄλλου.

α'. Ῥημάτων τινῶν οἱ μὲν παρακ. ἔχουσι σημασίαν ἐνεστ., οἱ δὲ ὑπερσ. παρατ. τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁ οἶδα, δέδοικα καὶ δέδια, ἔοικα, εἴωθα, μέμνημαι, γέγηθα, (πέποιθα), ἔστηκα καὶ ἄλλοι τινές. Καὶ τούναντιον ἐνεστῶτές τινες ἔχουσι σημασίαν παρακειμ. οἶον, ἦκω = ἔχω φθάσει ἢ ἔφθασα, οἴχομαι = ἔχω ὑπάγει ἢ ἔχω ἀναχωρήσει.

β'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ ἐνεργητικὸς α'. ἢ β'. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔχουσιν ἀμετάβατον ἢ οὐδετέραν σημασίαν οἶον, ἴστημι-ἔστηκα ἔστηκειν, σθέννυμι-ἔσθηκα, φύω-πέφυκα, φαίνω-πέφηνα, ἐγείρω-ἐγρήγορα, ὀ.λ.λυμι-ὀ.λωλα, ἄγνυμι-ἔαγα, ῥήγνυμι ἔρρωγα, σήπω-σέσηπα, τήκω-τέτηκα, πήγνυμι-πέπηγα, κλπ. (ὄρα καὶ § 204, σημ.)

γ'. Πολλὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα καὶ μάλιστα τὰ σημαίνοντα σωματικὴν ἢ ἠθικὴν ἐνέργειαν ἀντὶ τοῦ ἐνεργ. μέλ. ἔχουσι τὸν μέσον μετ' ἐνεργ. σημασίας τοιαῦτα δὲ εἶνε

ἄδω-ἄσομαι
ἀκούω-ἀκούσομαι.
ἀλάλ. ἀλάλ. ἀλαλάσομαι.
ἀμαρτάνω ἀμαρτήσομαι.
ἀπαντῶ-ἀπαντήσομαι.
ἀπολαύω ἀπολαύσομαι.
βαδίζω-βαδιοῦμαι.
βαίνω-βήσομαι.
βιάω-βιάσομαι.
βλέπω-βλέψομαι.
βοᾶω-βοήσομαι.
γελάω-γελάσομαι.
γιγνώσκω-γνώσομαι.
δαρθάνω δαρθήσομαι.
δάκνω δήξομαι.
δέδοικα-δεῖσομαι (παθ.).
διδράσκω-ἀποδράσομαι.
εἰμι-ἔσομαι (ἀμετάβ.).
ἐμέω-ἐμοῦμαι.
ἐπαινῶ-ἐπαινέσομαι.
ἐσθίω-ἐδομαι.
ἐψω ἐψήσομαι-
θεῶω-θεύσομαι.

θηγάνω-θήσομαι (μεταγεν.).
θνήσκω-ἀποθάνομι (παθ.).
θρώσκω θροῶμαι.
κάμνω-καμοῦμαι.
κλαίω-κλαυσοῦμαι.
κωμάζω-κωμάσομαι.
λαγχάνω-λήξομαι.
λαμβάνω-λήψομαι.
νεύω-νεύσομαι.
νέω (κολυμβῶ)-νευσοῦμαι.
οἶδα-εἶσομαι.
οἰμώζω-οἰμώσομαι.
δολύζω-δολύσομαι.
δυνυμι δμοῦμαι.
δράω-δψομαι.
οὐρέω-οὐρήσομαι.
παίζω-παιζοῦμαι.
πάσχω-πεῖσομαι (παθ.).
πατέω-πατήσομαι.
πηδάω-πηδήσομαι.
πίνω-πίομαι.
πίπτω-πεσοῦμαι (ἀμετάβ.).
πλέω-πλευσοῦμαι.

πνέω-πνευσσῶμαι.
 βέω-βύησομαι (ἀμετάβ.).
 σιγάω-σιγήσομαι.
 σιωπάω-σιωπήσομαι.
 σκώπτω-σκώψομαι.
 μαθηάνω-μαθήσομαι.
 σπουδάζω-σπουδάσομαι.
 σπρίττω-σπρίζομαι.

τίκτω-τέζομαι.
 τρέχω-δραμοῦμαι.
 τρώγω-τρώξομαι.
 τυγχάνω-τεύξομαι.
 τωβάζω-τωθάσομαι.
 φεύγω-φεύξομαι.
 χάζω-χανοῦμαι.
 χέζω-χεσοῦμαι.

ΣΗΜ. Τὸ ἀρπάζω, βλέπω, γηράσκω, διώκω, ἐγκωμιάζω, ἐπαινώ, ἐπιτορκῶ, κλέπτω, ποθῶ, ῥοφῶ, φθάνω, χωρῶ, ἔχουσι ἐνίοτε καὶ τὸν ἐνεργ. μέλ. οἶον, (ἀρπάξω) καὶ ἀρπάξομαι, (βλέψω) καὶ βλέψομαι, (γηράσω) καὶ γηράσομαι, κλπ.

δ'. Πολλὰ ῥήματα (συνήθως φωνηεντόληκτα, σπανίως, ἀφωνόληκτα καὶ οὐδέποτε σχεδὸν ὑγρόληκτα) ἔχουσι τὸν μέσ. μέλ. μετὰ παθ. σημασίας· εἰσὶ δὲ ταῦτα·

ἀγωνίζομαι-ἀγωνισσομαι.
 ἀδικέω-ἀδικήσομαι.
 ἀλίσκομαι-ἀλώσομαι.
 ἀμφισβητέω-ἀμφισβητήσομαι.
 ἀπατάω-ἀπατήσομαι.
 ἀυξάνω-αυξήσομαι.
 γεννῶ-γεννήσομαι.
 ἐῶ-ἐάσομαι.
 ἐνδρεύω-ἐνδρεύσομαι.
 ἐπιβουλεύω-ἐπιβουλεύσομαι.
 εὐλογῶ-εὐλογήσομαι.
 ἠττάομαι-ἠττήσομαι.
 καταφρονέω-καταφρονήσομαι.
 λυπέω-λυπήσομαι.
 μαστιγώω-μαστιγώσομαι.
 μισέω-μισήσομαι.

ξενόω-ξενώσομαι.
 οἰκέω-οἰκήσομαι.
 ὁμολογέω-ὁμολογήσομαι.
 παιδαγωγῶ-παιδαγωγήσομαι.
 πωλῶ-πωλήσομαι.
 σθένυμι-σθέσομαι.
 σταθμῶ-σταθμήσομαι.
 στροβῶ-στροβήσομαι.
 στρεβλῶ-στρεβλώσομαι.
 στυγῶ-στυγήσομαι.
 τελέω-τελοῦμαι (ποιητ.).
 τηρέω-τηρήσομαι.
 τιμάω-τιμήσομαι.
 τυραννέω-τυραννήσομαι.
 φιλέω-φιλήσομαι.
 ψυχορραγῶ-ψυχορραγήσομαι.

ΣΗΜ. Ἄμφοτέροις τοῖς μέλ. μέσ. καὶ παθ. μετὰ παθ. σημασίας ἔχουσι ταῦτα· αὐξάνω-αυξήσομαι καὶ αυξηθήσομαι, βλάπτω-βλαβήσομαι καὶ βλαβηθήσομαι, φοβῶ-φοβήσομαι καὶ φοβηθήσομαι, βουλεύω-βουλεύσομαι καὶ βουλευθήσομαι, ζημιῶω-ζημιώσομαι καὶ ζημιωθήσομαι, στερέω-στερήσομαι καὶ στερπηθήσομαι, ὠφελέω-ὠφελήσομαι καὶ ὠφεληθήσομαι, πληρῶω-πληρώσομαι καὶ πληρῶθῶ. πληρωθήσομαι, ἀφαιρῶ-ἀφαιρήσομαι καὶ ἀφαιρηθήσομαι, κλπ.

ε'. Τὰ ἀποθετικά ῥήματα ἔχουσι τὸν μέσον μέλ. καὶ ἀόριστον ὀλίγα δὲ τὸν παθ. ἀόρ. ἀντὶ τοῦ μέσου. Καὶ τὰ μὲν ἔχοντα τὸν μέσον ἀόρ. λέγονται ἀποθετικά μέσα, τὰ δὲ ἔχοντα τὸν παθητικὸν λέγονται ἀποθετικά παθητικά καὶ εἶνε ταῦτα·

ἀλῶμαι-ἀλήσομαι-ἠλήθην.
 ἀμιλλῶμαι-ἀμιλλήσομαι-ἠμιλλήθην
 ἀροῦμαι-ἀρνήσομαι-ἠρνήθην καὶ (ἠρ-
 νησήμεν).

ἄχομαι-ἀχθήσομαι-ἠχθήθην.
 βούλομαι-βουλήσομαι-ἐβουλήθην.
 δεῖσομαι-δεήσομαι-ἐδεήθην.
 δύναμαι-δυνηθήσομαι-ἐδυνήθην.

ἐναντιοῦμαι-ἐναντιώσομαι-ἐναντιώθην.	κρέμαμαι-κρεμήσομαι-ἐκρεμάσθην.
ἐνθυμοῦμαι-ἐνθυμήσομαι-ἐνεθυμήθην.	οἶσομαι-οἶήσομαι-ὤήθην.
ἐπίσταμαι-ἐπιστήσομαι-ἠπιστήθην.	φιλοτιμοῦμαι-φιλοτιμήσομαι-ἐφιλοτιμήθην.
εὐνομοῦμαι-εὐνομήσομαι-εὐνομήθην.	

ΣΗΜ. Τὸ ἀγαμαι, ἀμιλλῶμαι, ὀρέγομαι, αἰδοῦμαι, αὐλιζομαι, βρυχῶμαι, φιλοφρονοῦμαι ἔχουσι ἐνίοτε καὶ τὸν μέσον ἀόρ. τὸ δὲ διαλέγομαι, διανοοῦμαι, ἐπιμελοῦμαι, εὐλαδοῦμαι, προθυμοῦμαι ἔχουσι πάντοτε καὶ τὸν παθ. μέλ., τὸ δὲ ἴδομαι καὶ φαντάζομαι ἔχουσι πάντοτε τὸν παθ. μέλ. ὅσων, ἠσθήσομαι, ἀόρ. ἴσθην, φαντασθήσομαι, ἐφαντάσθην

ζ'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ παθ. ἀόρ. ἔχει μέσσην σημασίαν· οἶον, κλίνω-κατεκλίθην, στρέφω-ἐστράφηρ, ἐγειρω-ἠγέρθηρ, εὐφραίνω-εὐφράνθηρ, φοβοῦμαι-ἐφοβήθηρ, ὀρμάω-ὠρμήθηρ, τρέπω-ἐτράπηρ, ψεύδομαι-ἐψεύσθηρ, φαίρω-ἐφάρηρ, κοιμίζω-ἐκοιμήθηρ. Ἀλλὰ πολλοὶ τούτων διαφέρουσι τῶν μέσων κατὰ τι· οἶον, ἐψεύσθηρ=ἔψευσα ἑμαυτόν, ἐψευσάμηρ=εἶπον ψεύματα, ἐτράπηρ=ἔτρεψα ἑμαυτόν, ἐτρεψάμηρ=ἔτρεψά τινα ἀπ' ἑαυτοῦ εἰς φυγὴν ἐκοιμήσθηρ=ἐταξείδευσα, ἐκοιμιάμηρ=ἐκόμισα τι ἑμαυτῷ ἤρθηρ=ἦρα ἑμαυτόν=ἐσηκώθηρ, ἠράμηρ=ἦρα τι ἐπ' ἑαυτοῦ, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τινὰ ἔχουσι καὶ τὸν μέσον καὶ παθ. ἀόρ. μετὰ μέσσην διαθέσεως· τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ ὀπλιζω, ὀρκίζω, ἀνάγω, ὀρέγω, πονῶ, (γυμνάζω, ἐγειρω), κλπ.

ΣΗΜ. β'. Σημειωτέον ὅτι τὸ πάλαι δύο φωναὶ ἦσαν, ἡ ἐνεργητικὴ (μι, ω) καὶ ἡ μέση (μαι), ἥτις ἐσήμεναι καὶ τὴν παθ. διαθέσιν, ὁ δὲ παθ. μέλ. καὶ ἀόρ. ἐπενοήθησαν ὕστερον καὶ ὠρίσθησαν διὰ τὴν παθ. διαθέσιν, ὁ δὲ μέσος μέλ. καὶ ἀόρ. περιωρίσθησαν εἰς τὴν μέσσην διαθέσιν, ὁ δὲ ἐνεστ., παρατ., παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔμειναν κοινοὶ καὶ τῆς ἐνεργ. καὶ παθ. διαθέσεως· ἀλλ' ἡ χρῆσις αὕτη δὲν ἐφηροῦσθη ἀκριβῶς εἰς πάντα τὰ ῥήματα, ἀλλὰ πολλῶν ὁ μέσος μέλ. ἔχει παθ. διαθέσιν, καὶ τοῦναντίον ὁ παθ. ἀόρ. ἔχει μέσσην διαθέσιν, ὡς εἶδουμεν ἀνωτέρω (§ 340, δ' 5)· οὐδέποτε ὁμοῦς ὁ παθ. μέλ. ἔχει μέσσην διαθέσιν, οὐδὲ ὁ μέσος ἀόρ. παθητικὴν πλὴν τοῦ β'. ἐσχόμην καὶ τινων ἄλλων ποιητ. συγχεκομμένων ἐδλήμην, ἐκτάμην, κλπ., οἵτινες ἔχουσι ἐνίοτε καὶ παθητικὴν.

Περὶ μορίων.

§ 341. Μόρια λέγονται τὰ ἑκλιτα μέρη τοῦ λόγου, ἡγουσὶ αἱ προθέσεις, τὰ ἐπιρρήματα, αἱ σύνδεσμοι, τὰ ἐπιφωνήματα.

Α'. Περὶ προθέσεων.

§ 342. Αἱ προθέσεις εἶνε 18 καὶ διαίρουσθαι εἰς ἕξ μοσοῦλ-λάβους καὶ δώδεκ. διου. λάβους· εἶον, ἐν, εἰς καὶ ἐς, ἐκ καὶ ἐξ, σὺν καὶ ξὺν, πρὸς, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετὰ, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ. Τίθενται δὲ ἢ ἐν συνθέσει ἢ ἐν συντάξει (χωριστὰ) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων· εἶον, παρα. λαμβάνω, παρα. λαβή, παρὰ τὴν ὁδόν, παρὰ τῷ διδασκάλῳ, παρὰ σοῦ.

§ 343. Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς προθέσεις εἶνε καὶ τὰ ἐξῆς μόρια.

1. ἄνευ, ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄχρι, μέχρι, πλήν, χωρίς, ἕως, ὡς, ῥή, μά, τὰ ὅποια οὐδέποτε συντίθενται μετ' ἄλλων λέξεων ἐκτός τοῦ πλήν, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλος καὶ παράγει τὸ πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ.

2. Τὰ ἐκ προθέσεων παραγόμενα: ἐν-ἐνδορ-ἐνδοθεν-ἐντός, ἐξ-ἔσω-ἔσωθεν, εἰς-εἴσω, ἐκ-ἔξω-ἔξωθεν-ἐκτός, πρὸς-πρόσω-πρόσωθεν-πρόσθεν, πρὸ-πόρρω-πόρρωθεν, ἀνά-ἄνω-ἄνωθεν, κατὰ-κάτω-κάτωθεν, μετὰ-μεταξύ, παρὰ-πάρεξ-παρεκτός, ἀντι-ἀντικρῖ, περι-πέριξ, ἀμφι-ἀμφίς, ἀπὸ-ἄποθεν, ὑπὸ-ὑποκάτω, ὑπέρ-ὑπερθεν-ὑπεράνω-ὑπεράνωθεν· τὸ δὲ ὀπίσω ὀπισθεν παράγεται ἐκ τοῦ ὀπισ.

B'. Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 344. Τὰ ἐπιρρήματα εἶνε·

1) Χρονικά· ῥῦν, σήμερον, αὔριον, χθές, πέρυσι, τότε, πρῶτῃ, ὀψέ, μά, ἀρι, ἀεί, πρῖν, τέως, εἶτα, ἄμα, ῥεωσί, κλπ.

2) Τοπικά· ἄνω, κάτω, ἔξω, χαμαί, ἐκεῖ, δεῦρο, ἐγγύς, πόρρω, ἐνταῦθα, πανταχοῦ, πανταχοῦθεν, πανταχοῦ, αὐτόθι, κλπ.

3) Τροπικά ἢ ποιότητα· σημαντικά· οἶον, εὖ, καλῶς, κυνηδόν, πανδημί, ἑλληριστί, ὀδίαξ, ἡσυχῆ, μίγδην, κρύβδην, κρύφα, λάθρα, κλπ.

4) Ποσότητος· ἀπαξ, δις, τρίς, πολλαχίς, ἄλλίς, κλπ.

5) Ἐπιτακτικά· ἴλιαν, ἄγαρ, πάνν, μάλα, σφόδρα.

6) Παραθετικά· μάλιστα, ἥκιστα, κλπ.

7) Ἀθροιστικά· ἄμα, ὁμοῦ, συλλήθδην, ἀθρόως, κλπ.

8) Ἀρνητικά· οὐ, οὐχί, οὐδαμοῦ, οὐδαμῶς, κλπ.

9) Ὀυστικά· ῥή, μά.

10) Βεβαιωτικά· γαί, πάντως, δῆ, τοί, γέ.

11) Ἐπεξηγηματικά· ἤγουν, ἦτοι, οἶον.

12) Εἰκαστικά· ἴσως, τάχα, τυχόν, δῆθεν.

13) Δυσκολίας σημαντικά· μόλις, μόγις.

14) Ἐξαιρετικά· πλήν, χωρίς, ἀνευ, ἐκτός.

15) Δυνητικόν· ἄν.

16) Ἐρωτηματικά· ἦ, ἄρα, μῶν, ποῦ, ποῖ, πῆ, πόθεν, πῶς, πότε, πηρίκα, κλπ.

17) Εὐκτικά· εἶθε, εἴ (γάρ).

§ 345. Καὶ ῥηματικοὶ τινες τύποι καὶ μάλιστα προστ. λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα· ταῦτα δὲ εἶνε·

1) Τὰ παρακλειςματικά· ἄγε, φέρε, ἴθι, ἀμέλει.

2) Τὰ δεικτικά· *ιδού, ἴδε, ἦρι, ἦριδε.*

3) Τὸ συγκαταθετικόν· *εἶεν.*

4) Τὸ εὐκτικόν· *ὄφελον.*

§ 346. Ὡς τροπικά καὶ χρονικά καὶ τοπικά ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ πλάγιαί τινες πτώσεις οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ καὶ ὀνομάζονται *γενικοφανῆ, δοτικοφανῆ, αἰτιατικοφανῆ ἐπιρρήματα.*

1) Γενικοφανῆ· ὄμοῦ, οὐδαμοῦ, αὐτοῦ, οὐ, ποῦ, πανταχοῦ, πολλαχοῦ, ἐξῆς, κλπ.

2) Δοτικοφανῆ· *ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, σπουδῇ, πελῆ (ὀδῶ) κομιδῇ, ἦ, πανταχῇ, ἀλλοχῇ, πολλαχῇ, τριχῇ, πάντῃ, οἴκοι, Ἰσθμοῖ, Μεγαροῖ, Πυθοῖ.*

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν δοτικοφανῶν ἐπιρρημάτων ὑπογράφουσι τὸ *ι* ὑπὸ τὸ *ο* καὶ *η* μόνον τὰ ἔχοντα ἐν χρήσει τὸ ἐξ οὗ παράγονται οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον· διὸ τὸ μὲν *ἰδίᾳ*, *δημοσίᾳ*, *σπουδῇ*, *κομιδῇ*, *πελῆ*, κλπ. ὑπογράφουσι τὴν λέγουσαν, τὸ δὲ πάντῃ, πανταχῇ, ἀλλοχῇ, εἰκῆ, πῆ, δὲν ὑπογράφουσι αὐτήν.

3) Αἰτιατικοφανῆ· *ἀκμήν, δίκην, δωρεάν, προῖκα, μακράν, (ὀδόν), πλοστον, κλπ.*

§ 347. Ὡς αἰτιατικοφανές ἐπιρρημα λαμβάνεται καὶ ἡ ἐνικὴ καὶ πληθ. αἰτ. τῶν οὐβετέρων ἐπιθέτων· οἶον, *ταχὺ ἔρχεται, πολὺ δύστημι, μεγάλη φρονεῖ, ἀθρὰ γελᾷ*, κλπ. Ἀλλὰ ἡ χοῆσις αὕτη εἶνε συνήθης παρὰ ποιηταῖς παρὰ δὲ τοῖς πεζογράφοις λαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς συνήθως ἡ ἐνικὴ αἰτ. τῶν συγκριτικῶν καὶ ἡ πληθυντικὴ τῶν ὑπερθετικῶν· οἶον, *σφώτερον διελέχθη, κάλλιστα ἀπεκρίνατο, ἄριστα ἔπραξεν.*

§ 348. Καὶ πτώσεις τινές μετὰ προθέσεων ὑφ' ἐν γραφόμεναι λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα· οἶον, *παρὰ χρῆμα παραχρῆμα, καθ' ἄκαθά, δι' ὀ-διό, πρὸ ἔργου-προὔργου, ἐξ ἀφνης-ἐξαίφνης, ἐν ποδῶν-ἐμποδῶν, ἐκ ποδῶν-ἐκποδῶν.*

ΣΗΜ. Τὸ ἐμποδῶν καὶ ἐκποδῶν μεταβάλλουσι τὴν περισπωμένην τῆς γενικῆς εἰς ὄξεταν.

§ 349. Καὶ τῶν ἐπιρρημάτων τὰ δεχόμενα ἀνζομοίωσιν σχηματίζουσι παραθετικά ἐπιρρήματα ὁμαλῶς, ἢ ἀνωμάλως, ὡς καὶ ἐπίθετα.

θετ.

ἄνω,

κάτω,

πόρρω,

ἔξω,

σφῶς,

συγγκρ.

ἄνωτέρω,

κατωτέρω,

πορρωτέρω,

ἔξωτέρω,

σφώτερον,

ὑπερθ.

ἄνωτατω.

τατωτάτω.

πορρωτάτω.

ἔξωτάτω.

σφώτατα.

θετ.	συγκρ.	ὑπερθ.
σαφῶς,	σαφέστερον,	σαφέστατα.
χαριέντως,	χαριέστερον,	χαριέστατα.
ἄγχι,	ἄσπον,	ἄγγιστα.
μάλα,	(μαλίων)-μᾶλλον,	μάλιστα.
ταχὺ καὶ ταχέως,	θᾶσπον, θᾶττον,	τάχιστα.
ἠδὺ καὶ ἠδέως,	ἠδιον,	ἠδιστα.
μικρόν,	μικρότερον,	μικρότατα.
—	ἥσπον, ἥττον,	ἥκιστα.
ἔγγυς,	ἔγγυτέρω,	ἔγγυτάτω.
—	ἔγγύτερον,	ἔγγύτατο.
εὖ,	ἄμεινον,	ἄριστα.
πρωί,	πρωιαίτερον,	πρωιαίτατα.
πλησίον,	πλασιαίτερον καὶ (πλησιαίστερον),	πλησιαίτατα καὶ (πλησιέστατα)
(ἀπό),	ἀποτέρω	ἀπωτάτω.
προὔργου,	προὔργιαίτερον,	πούργιαίτατα.
ὀψέ,	ὀψιαίτερον,	ὀψιαίτατα.
αἰσχρῶς,	αἴσχιον,	αἴσχιστα.
πέρα,	περαιτέρω,	—
τηλοῦ,	τηλοτέρω,	τηλοτάτω.
ἐκάς,	ἐκαστέρω,	ἐκαστάτω.

Περὶ συνδέσμων.

§ 350. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε:

- 1) Συμπλεκτικοί· τὲ καὶ (καταφρακτικοί), οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδὲ (ἀποφατικοί).
- 2) Ἀντιθετικοί· μέν, δέ.
- 3) Ἐναντιωματικοί· ἀλλὰ, μέντοι, μήν, πέρ, ὅμως, αὖ, ἀτάρ, καίπερ, καίτοι, καὶ μήν, εἰ καί, ἀλλὰ μήν.
- 4) Διαζευκτικοί· ἢ (ἢτοι), εἴτε-εἴτε, ἄρτε-ἄρτε, ἕαντε-ἕαντε.
- 5) Ὑποθετικοί· εἰ, ἕάν, ἄν, ἤν.
- 6) Αἰτιολογικοί· γάρ, ἐπεὶ, ἐπειδή, ὅτι, διότι, ὥς, ἄτε.
- 7) Τελικοί· ἵνα, ὅπως, ὥς, ὅφρα (ποιητ.).
- 8) Συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί· ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγαροῦν, γοῦν, δὴ, ὥστε.
- 9) Ἀπορηματικοί ἢ διστακτικοί· ἦ, ἄρα, μή, μῶν.
- 10) Χρονικοί· ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, ἐπεὶ, ἐπειδή, ὥς, ἔστε, πρίν.
- 11) Εἰδικοί· ὅτι, ὥς.

12) Ὅμοιωματικοί ἢ παραβολικοί· ὡς, ὡπερ, καθώς, καθά, καθάπερ.

13) Ἐλαττωτικοί· γέ, γοῦν.

14) Βεβαιωτικοί· δή, πέρ, τοί, γέ, μήν.

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 351. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε·

1) Κλητικόν· ὦ.

2) Θαυμαστικά· ὦ, βαβαί, παπαί, φεῦ, ἔ, ἔ, αἰ, αἰ.

3) Σχετλιαστικά· ἰού, ἰαῦ, οὔαι, οἰ, οἴμοι, ἰώ, ἰάβα,λε, ἰατταται, ἰατταταιάξ.

4) Ἐκπληκτικόν· ᾶ.

5) Θειαστικά· εἰοῖ, εἰάν, εἰγε.

6) Γελαστικά· ᾠᾶ, ἦ ᾠᾶ, ᾠᾶᾠ.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΕΩΝ

§ 352. Ἡ παραγωγή διδάσκει πῶς μία λέξις γίνεται ἐξ ἄλλης, γίνεται δὲ διττῶς, ἢ διὰ προσθήκης καταλήξεων, αἵτινες λέγονται παραγωγικαὶ καταλήξεις, ὧν ἐκάστη ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἢ διὰ συνθέσεως δύο ἢ πλειόνων λέξεων· διὸ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Γραμματικῆς διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ περὶ παραγωγῆς διὰ προσθήκης καταλήξεως καὶ εἰς τὸ περὶ παραγωγῆς διὰ συνθέσεως.

Α'. Παραγωγή διὰ προσθήκης καταλήξεως.

§ 353. Αἱ ἀπλᾶι λέξεις εἶνε πρωτότυποι ἢ παράγωγοι, καὶ πρωτότυποι μὲν λέγονται ὅσαι γίνονται ἀμέσως ἐκ τῆς ῥίζης προσθέσει ῥηματικῆς ἢ ὀνοματικῆς καταλήξεως· οἶον, ἀρχ-ω, γράφ-ω, λέγ-ω, φέρ-ω, φιλ-ος. Παράγωγοι δὲ ὅσαι γίνονται ἐξ ἄλλης προσσηματισμένης λέξεως· οἶον, ἀρχῆ (ἀρχη) ἀρχα-ιο-ς, φιλ-ος-φιλ-ιο-ς, γράμμα-γραμμα-τικός· ὀλίγα δὲ γίνονται ἄνευ παραγωγικῆς καταλήξεως· οἶον, ὀπ-ὄψ (φωνή), λιβ-λίψ, φιλ-εγ-λόξ, φυ-λακ-φύλαξ, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Αἱ ῥίζαι εἶνε μονοσύλλαβοι ἔχουσαι φωνῆν βραχὺ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸ σύμφωνον ἀπλοῦν, δυνατόν δὲ νὰ ἔχωσι καὶ δύο σύμφωνα ἀλλὰ τὸ ἐν τούτων πρέπει νὰ εἶνε ὑγρὸν ἢ τὸ ὡς δασεῖα χρησιμεύσαν σ-οῖον, ἀγ, φερ, πλεκ, στα (§ 94, ὑποσ. 1).

ΣΗΜ. β'. Ἡ ῥίζα λέγεται καὶ ἔτυμον, ἢ δὲ ἀνακρίτησις καὶ ἀνεύρεσις τοῦ ἔτυμον λέγεται ἔτυμολογία, τὸ δὲ μέρος τῆς Γραμματικῆς τὸ ἐξετάζον τὴν ἔτυμολογίαν τῶν λέξεων λέγεται ἔτυμολογικόν.

ΣΗΜ. γ'. Ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ῥίζης δυνατόν νὰ παραχθῶσι πολλαὶ λέξεις ἔχουσαι διαφόρους καταλήξεις καὶ διαφόρους σημασίας· οἶον, γραφ-γραφῆ, γράμμα, γραμμῆ, γραφεύς, γραφεῖον. Ἐκ μιᾶς δὲ παραγωγῆς λέξεως δύναται νὰ παραχθῇ ἄλλη καὶ ἐξ αὐτῆς ἄλλη καὶ ἐκ ταύτης ἄλλη

καὶ ὄττω καθεξῆς· οἶον, ἰς-ἰσχύς-ἰσχυρός-ἰσχυρίζομαι-ἰσχύρις-ἰσχυρισμός.

α'. Παράγωγα ῥήματα.

§ 354. Τὰ παράγωγα ῥήματα παράγονται ἢ ἐξ ὀνόματος, ἢ ἐκ ῥήματος, ἢ ἐξ ἐπιρρηματος, ἢ ἐπιφωνήματος.

1. Ῥήματα ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα.

§ 355. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς αὼ, εὼ, ὠ, εὐῶ, αἰῶ, ἰῶ, αἰνῶ, υνῶ, (ῶσσω)ῶττω, ἰαῶ, (αῶ).

§ 356. Τὰ εἰς αὼ, σημαίνουσι συνήθως τὸ ἔχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον οἶον, κόμη-κομάω, τόλμη-τολμάω. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ποιεῖν οἶον, βοή-βοάω, τιμῆ-τιμάω, γόος-γοάω.

§ 357. Τὰ εἰς εὼ καὶ εὐῶ σημαίνουσι συνήθως τὸ εἶνε ἢ ἔχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, δήμαρχος-δημαρχεῦω, ἀσθερῆς-ἀσθερέω, βασιλεὺς-βασιλεύω, δοῦλος-δουλεύω. Ἐτι δὲ καὶ τὸ ποιεῖν οἶον, κρότος-κροτέω, ὕδωρ-ὕδρευω. Τὰ δὲ μέσα ὑδρεύομαι καὶ ξυλεύομαι σημαίνουσι προμήθειαν.

§ 358. Τὰ εἰς ὠ, αἰῶ, ἰῶ, αἰνῶ, υνῶ σημαίνουσι τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, δοῦλος-δουλεύω, δίκη-δικάζω, ἀγρός-ἀγρίζω, λευκός-λευκαίνω, ὄξυς-ὀξύνω.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς ὠ σημαίνουσιν ἐνίοτε καὶ τὸ προσάπτω ἢ ποιῶ τι μεταχειριζόμενος ὄργανον τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, στέφανος στεφάνω, πτερόν-πτερόω (πρόσάπτω τι πτερά) τόρνος-τορνῶ (ποιῶ τι διὰ τοῦ τόρνου). Τὰ δὲ εἰς αἰνῶ καὶ υνῶ εἶνε καὶ ἀμετάβητα· οἶον, χαλεπός-χαλεπαίνω, δυσχερής-δυσχεραίνω, βραδύνω, ταχύνω.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς ἰῶ, αἰῶ καὶ (υἰῶ), ὅταν παράγονται ἐξ ἔθνικῶν ὀνομάτων ἢ ἀνθρώπων ἢ ζώων, σημαίνουσι μίμησιν γλώσσης ἢ ἤθους ἢ τρόπου ἢ τὸ ἔγω τὸ φρόνημα ἢ εἶμαι τῆς φαρίας τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενου· οἶον, Μῆδος-μηδίζω, Ἕλληνας-ἐλληνίζω, Λάκων λακωνίζω, Βοιωτός-βοιωτιάζω, Φίλιππος φιλιππιάζω, ἀλώπηξ-ἀλωπεκίζω, ψιττακός-ψιττακίζω, κόκκυξ-κοκκύζω.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς αἰῶ καὶ ἰῶ, ἐὰν παράγονται ἐξ ὀνομάτων καιροῦ, σημαίνουσι τὸ διέρχομαι τὸν ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον καιρόν· οἶον, χειμάζω, ἀερίζω, θερίζω· τὰ δὲ εἰς ἰῶ παραγόμενα ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ἀψύχων, σημαίνουσι καὶ τὸ φαίνομαι ἢ ὁμοιάω πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, χρυσός-χρυσίζω, πράσινον πρασίζω.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς ἰῶ διὰ τοῦ ἰ γράφονται· ἐξαιροῦνται τὸ δανεῖζω (ἰδένος-δανεῖζω), ἀθροίζω (ἀθρός-ἀθροίζω), χορήζω (χορήζω), κληρίζω (κληρίζω), καὶ τὰ μιμητά, τρύζω, γογγύζω, ἐρπύζω, ὀλολύζω, φλύζω, κοκκύζω, γούζω, κλπ.

§ 359. Τὰ εἰς ῶσσω καὶ ῶττω εἶνε ὀλιγάριθμα καὶ σημαίνουσι τὸ εἶναι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον οἶον, τυφλός τυφλώττω (μεταγεν.—εἶμαι τυφλός), ὑπρός-ὑπρώττω, λι-

α', Ουσιαστικά παραγόμενα ἐκ ῥημάτων.

§ 364. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά παράγονται ἐκ ῥηματικῶν στελεχῶν καὶ μάλιστα πρωτοθέτων, τὰ ὅποια μετὰ τὴν προσθήκην τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων ἢ μένουσιν ἀμετάβλητα ἢ συνηθέστατα πάσχουσι τὰ πάθη τοῦ ἔνεργ. β'. ἢ τοῦ παθ. α'. παρακ. πλὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ διὸ λέγεται ὅτι τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά ἀναλογοῦσιν ἢ πρὸς τὸν β'. ἔνεργ. παρακ. ἢ πρὸς τὰ τρία ἐνικά προσωπα τοῦ παθ. παρακ. οἶον, *χαίρω* (χαρ)-*χαρῶν*, *φθέρω* (φυγ)-*φυγῶν*, *λαρθάνω* (λαθ)-*λάθος* καὶ (ληθ)-*λήθη*, *φθείρω* (φθερ)-*φθορά*, *ἀλείφω*-*ἀλοιφή*, *γράφω*-*γράμμα*-*γραμμῆ*, δηλῶ-*δήλωσις*, *ἀρώω*-*ἄροισις*-*ἀροτῆς*-*ἀροτήρ*. Τὸ δὲ *κουρά* (κείρω) τρέπει ἀνωμάλως τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς ου· τὸ δὲ *σπουδῆ* γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους *σπυδ* τοῦ *σπεύδω* κατ' ἐναλλαγὴν του *υ* εἰς *ου*.

ΣΗΜ. Τινὰ φυλάττουσι καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ἰδίως τὸν ἀττικόν· ἀλλ' ἐν τοῖς ταιούτοις τὸ ἀρτικὸν φωνῆεν τῆς ῥίζης τρέπεται εἰς ω οὐ μόνον ὅταν εἴνε ο, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἴνε α ἢ ε· οἶον, ὄζω, (ὀδ)-*ὀδωδῆ*, *ἄγω* (ἀγ)-*ἀγωγῆ*, (ἔδ) *ἔδωδῆ*. πέποιθα-*πεποίθησις* (μετχγεν.). Τινὰ δὲ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν α'. ἔνεργ. *ἀόρ*. οἶον, *ἔθηκα*-*θήκη*, *ἔδοξα*-*δόξα*.

§ 365. Τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά καταλήγουσι·

α'. Εἰς α, η, ος (ἄρσ.), ος (οὐδ.), ορ, ας, ις, υς, εια, τος, τη, τον, εδωρ, ηδωρ, ρη, ορη, νια, ω, ωρ, (ω)lor, (ω)λη, (ω)ρα καὶ τὰ πλεῖστα, ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν β'. ἔνεργ. παρακ. καὶ εἶνε ἢ οὐσιαστικά συγκεκριμένα ἢ οὐσιαστικά ἀφηρημένα· οἶον, *φέρω*-*φορά*, *πλέκω*-*πλοκή*, *ἀμοιβῶ*-*ἀμοιβή*, *λέγω*-*λόγος*, (γενῶ)-*γένος* (στέλ. γενε), (ἔργω)-*ἔργον*, *λάμπω*-*λαμπάς*, *κόπτω*-*κοπίς*, *ἰσχω*-*ἰσχύς*, *βασιλεύω*-*βασιλεία*, *τρυγᾶω*-*τρυγητός*, *τελέω*-*τελετή*, *φύω*-*φυτόν*, *σῆπω*-*σπυεδῶν*, *λύμπω*-*λαμπηδῶν*, *φέρω*-*φεροή*, *ἡδομαι*-*ἡδονή*, *ἄγω*-*ἀγυιά*, *πείθω*-*πειθῶ*, *εἴκω*-*εἰκῶν*, (εἶδω)-*εἶδωlor*, *τέρπω*-*τερπωλή*, *πλήθω*-*πληθώρα*.

ΣΗΜ. α'. Μόνον τὰ εἰς α, η, ος (ἄρσ.) καὶ τὰ λήγοντα εἰς ξ τρέπουσι τὸ ε τῆς ῥίζης εἰς ο· οἶον, *φέρω*-*φορά*, *τέμνω* (τεμ)-*τομή*. τέκτω (τεκ)-*τοκεύς*, *λέγω*-*λόγος*, *φλέγω*-*φλόξ*. Τὸ ἀμοιβῆ καὶ ἀλοιφή τρέπουσι τὸ εἰ εἰς οἰ (§ 276, γ').

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς ις καὶ ονη σημαίνουσι καὶ ὄργανον· οἶον, *σθραγίς*, *γραφίς*, *κοπίς*, *ἀγχόνη*, *βελόνη*. Πολλὰ τῶν εἰς ονη παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων καὶ μάλιστα ἐκ τῶν εἰς μα καὶ μος ῥηματικῶν· οἶον, *φλέγμα*-*φλεγμονή*, *κνησμός*-*κνησμονή*, *κάλλος*-*καλλονή*. Τὰ εἰς ονη διὰ τοῦ ο· οἶον, *ἀνεμος*-*ἀνεμῶν*, *ῥᾶστος*-*ῥαστώνη*, *κορώνη*, *Μεθώνη*, *Μηκῶνη*, *Οἰνώνη*, *Θεώνη*, κλπ. Τὸ δὲ φωνῆ συναίρει τὸ ῥίζικόν α μετὰ τοῦ ο τῆς συλλαβῆς ονη εἰς ω· οἶον, *φα-ονή*-*φωνή*.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς εια γίνονται ἐκ τῶν εἰς ευω ῥημάτων ἀποβολῆ τοῦ υ καὶ προσθέσει τῆς καταλήξεως ια· οἶον, *βασιλεύω*-*βασιλεία*.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς τοὺς καὶ τῆ, ἐάν μὲν παράγονται ἐκ φωνηεντολήκτων ῥημάτων, πίσχουσι τὰ πάθη τὰ ὁποῖα καὶ τὰ ἐξ ὧν παράγονται ῥήματα· οἶον, τρυγάω-τρυγήσω-τρυγητός, ἐμέω-ἐμέσω-ἐμετος, ἀρόω-ἀρόσω-ἀροτος, τελέω-τελέσω-τελετή· ἐάν δὲ παράγονται ἐκ συμφωνολήκτων, παρενθέτουσι μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τῆς καταλήξεως ε ἢ α· οἶον, κόπτω (κοπ)-κοπιετός, νίφω (νιφ)-νιφιστός, πύγγυμι (παγ)-παγετός, θνήσκω (θαν)-θάνατος, κάμνω (καμ)-κάματος, μέλω (μελ)-μελετή, γίγνομαι (γεν)-γενετή.

β'. Εἰς *μα*, *μη*, *μος* καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ α'. πρόσωπον τοῦ παθ. παρκα. καὶ σημαίνουσι τὰ μὲν εἰς *μα* τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, τὰ δὲ εἰς *μη* καὶ *μος* οὐσιαστικὸν ὄνομα ἀφρημένον ἢ συγκεκριμένον· οἶον, γράμμα, ποίημα, ἐπιστήμη, γραμμῆ, παιμός, κορμός, δεσμός.

ΣΗΜ. α'. Ταῦτα ἀπαιτοῦσι τὴν παραλήγουσιν φύσει ἢ θέσει μακρὰν παρὰ τοῖς Ἀτικοῖς· διὸ τὰ εἰς *μος* καὶ (*μη*) προσλαμβάνουσι σ' ἢ θ, ὅταν ἢ παραλήγουσα εἴη βραχεῖα· οἶον, δεῶ-δέδεμαι-διάδημα-δέσμη-δεσμός, ἴστημι-ἕσταμαι-στάθμη-σταθμός, πίνω (πω)-πῶμα, τὸ δὲ δέμα, θέμα, δόμα, πῶμα, εἴη τῶν μεταγενεστέρων. Τὸ θ καὶ σ προσλαμβάνουσι ἐνίοτε τὰ εἰς *μος* καὶ ὅταν ἢ παραλήγουσα εἴη μακρά· οἶον, μυκάω-μυκηθμός, κλαίω-κλαυθμός, σείω-σεισμός. Τὸ δὲ ἰσθμός ἐκ τοῦ εἴμι. (ρίζ. ι) προσλαμβάνει σθ· τὸ δὲ αὐχμός ἐκ τοῦ αὔω προσλαμβάνει χ· τὸ δὲ ὀφθαλμός παρενθέσει τὴν σλλαβὴν θαλ, τὸ δὲ γνώμη δὲν φυλάττει τὸ σ τοῦ παθ. παρκακειμένου.

ΣΗΜ. β'. Τὸ θ προσλαμβάνουσι ἐνίοτε καὶ τὰ εἰς ος οὐδέτερα· οἶον, (στα)-στ-ῆθ-ος, (ἄγω)-ἄχ-θ-ος.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ παράγωγα οὐδέτερα τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, γένος, γράμμα, ὄωρον, θέατρον κλπ. πλὴν τοῦλουτρον.

γ'. Εἰς *σις* (*ξίς*, *ψίς*), *σια*, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ β'. ἐνικόν πρὸς τοῦ παθ. παρκα. καὶ σημαίνουσι τὴν ἐνεργείαν ἢ τὴν πράξιν τοῦ ῥήματος ἀφρημένως· οἶον, λύω-λύσις, λέγω-λέξις, τύπτω-τύψις, δοκιμάζω-δοκιμασία, θύω-θύσια. Τὸ δὲ ὄνραμις ἐκ τοῦ ὄνραμαι εἶνε ἀνώμαλον.

ΣΗΜ. α'. Παρὰ ποιητῶν καὶ σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς εὐρίσκονται καὶ αἱ καταλήξεις τῆς, τῆς διασωθεῖσαι ἐκ τῶν διελέκτων· οἶον, πείθω (πιθ)-πίστις, συνθάνομαι (πυθ) πύστις². φημι-φάτις (ποιητ.), (ἔδω)-ἔδπτῆς (ποιητ.).

ΣΗΜ. β'. Τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν ὑγρολήκτων ὀνομάτων εἶνε ὀλιγάριθμα καὶ καταλήγουσιν εἰς *σις* καὶ *σια* καὶ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα ν (§ 45, 5)· οἶον, κρίνω-κρίσις. πλύνω-πλύσις, φαίνω (φαν)-φάσις, ξηραίνω-ξηρασία· τὸ δὲ ξήρασις, μάρανος, ὕφανσις, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ εἰς *σια* παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς *αζω* ὀδοντοφῶνων· σκευάζω-σκευασία, εἰκάζω-εἰκασία, κλπ.

¹ Τὸ σ τοῦτο κατὰ τοὺς νέους γραμμ. εἶνε στελεχικόν.

² Παρὰ τοῖς πεζοῖς. Ἄττ. μόνον τὸ πῖ σ τῆς καὶ πύ σ τῆς εἶνε ἐν χρήσει.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς μα καὶ σις τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς λη-
γούσης· οἶον, ποίημα, ποιήσις.

δ'. Εἰς εὐς, τῆς, τηρ, τωρ, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν
πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. πλὴν τῶν εἰς εὐς, τὰ ὅποια ἀναλογοῦσι πρὸς
τὸν β'. ἐνεργ. παρακ.· σημαίνουσι δὲ τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλό-
μενον τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, γράφω-γραφεὺς, τέμνω
(τεμ)-τομεὺς, ποιῶ-ποιητής, καλέω-κλητήρ, (ῥέω)-ῥήτωρ.

ΣΗΜ. α'. Τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἀπαγγελλόμενον σημαίνουσι καὶ τινα λή-
γοντα εἰς ξ ἢ εἰς ὦν καὶ εἰς ας, ης καὶ ος συνήθως σύνθετα (§ 427)· οἶον,
κῆρυξ, φύλαξ, τέκτων, θεράπων, ὄρνιθοθήρας, γεωμέτρης, μυρο-
πόλης, τροφός, ζωγράφος· ἔτι δὲ τὰ μοναδικά, διδάσκαλος, ἄγγελος,
ιατρός, μάντις.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς εὐς παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων· οἶον, ἵππος-
ἵππεύς, κέραμος-κεραμεύς, γράμμα-γραμματεὺς, ἀνθραξ-ἀνθρα-
κεὺς, πορθμὸς-πορθμεύς, κουρά-κουρεὺς, ἱερὸν-ἱερεὺς, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς εὐς καὶ τηρ ἐπὶ ἀψύχων σημαίνουσι σκεῦος ἢ ἀγ-
γετον ἢ ὄργανον· οἶον, χοεὺς, ἀμφορεὺς, τομεὺς (κοπίδι), λουτήρ, νι-
πτήρ, κρατήρ, ζωστήρ. Τὰ δὲ εἰς τῆς σημαίνουσι καὶ πρᾶγμα· ἐπενδύ-
της, κομήτης.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ μὲν εἰς εὐς καὶ τηρ ὀξύνονται, τὰ δὲ εἰς τωρ παροξύνον-
ται· οἶον, βασιλεὺς, κλητήρ, ῥήτωρ· τῶν δὲ εἰς τῆς τὰ μὲν δισύλλαβα
παροξύνονται· οἶον, δότις, δείκτης πλὴν τοῦ κριτής καὶ ληστής (ἐκ τοῦ
ληϊστής) τὰ δὲ πολυσύλλαβα παροξύνονται μὲν, ἐὰν ἔχωσι τὴν παραλήγου-
σαν βραχέτην· οἶον, δραπέτης, ἐργάτης πλὴν τοῦ εὐρετής· ὀξύνονται
δὲ, ἐὰν ἔχωσιν αὐτὴν φύσει ἢ θέσει μακράν· οἶον, ποιητής, δικαστής
πλὴν τοῦ πλανήτης, κομήτης, κυβερνήτης, σφενδονήτης, διώκτης,
ἀγύρτης, καὶ τινων ἄλλων.

ε'. Πολλὰ τῶν εἰς εὐς, τῆς, τηρ καὶ ὦν σχηματίζουσι καὶ θη-
λυκά, τὰ μὲν εἰς εὐς (ὀνομαστικά) εἰς εἰα¹, ις καὶ ισσα (μεταγεν.)·
οἶον, βασιλεὺς-βασιλεια, βασιλῆς καὶ βασίλισσα (μεταγεν.)², ἱερεὺς
-ἱέρεια· τὰ δὲ εἰς τῆς, εἰς τις μὲν τὰ παροξύτονα, εἰς τρις δὲ καὶ
τρια τὰ ὀξύτονα· οἶον, ὀ προφήτης-ἢ προφήτις, ὁ αὐλητής ἢ αὐ-
λητρὶς, ὁ ποιητής ἢ ποιήτρια· τὰ δὲ εἰς τηρ εἰς τειρα· οἶον, σωτήρ
-σώτειρα, δοτήρ-δότεира· τὰ δὲ εἰς ὦν εἰς αἰρα· οἶον, ὁ τέκτων-ἢ
τέκταινα, θεράπων-θεράπεινα. Τὰ δὲ εἰς τωρ εἶνε μονοκατάληκτα·
ὁ, ἢ θαλασσοκράτωρ, ὁ, ἢ αὐτοκράτωρ· μόνον παρὰ ποιηταῖς σχη-
ματίζουσιν ἐνίοτε καὶ θηλυκά εἰς τειρα· οἶον, αὐτοκράτωρ-αὐτοκρά-
τειρα, παιδοκράτωρ-παιδοκράτειρα (ιδεὶ καὶ § 392).

ς'. Εἰς τήριον καὶ τρα ἢ στρα καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικ.
πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι τόπον, ἐν ᾧ ἐνεργεῖται τὸ

1 Ἡ κατάληξις εἰα γίνεται κατὰ συναίρεσιν ἐκ τῆς ια· οἶον, βασι-
λέϊα-βασίλεια.

2 Ἀλλὰ καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (Οἶκ. 15).

ὡπὸ τῆς ρίζης δηλοῦμενον ἢ ὄργανον· οἶον, *δικαστήριον, ἐργαστήριον, ποτήριον, κλαδευτήριον, θυμιατήριον, καλύπτρα, διόπτρα, ῥήτρα, ὄρχήστρα, παλαιστρα, ξύστρα, ἀκέστρα*. Τὰ εἰς τήριον σημαίνουσι καὶ πράγμα· οἶον, *μυστήριον, ἀκροατήριον*· τὰ δὲ πληθυντικά τούτων σημαίνουσι καὶ ἑορτὴν τελομένην πρὸς τιμὴν ἢ χάριν πράξεώς τινος· οἶον, *νικητήρια, πλυτήρια, καθαρτήρια, ἀνακαλυπτήρια*· τὰ δὲ εἰς τρα σημαίνουσι καὶ ἄγγειον ἢ σκεῦος· οἶον, *χύτρα, φαρέτρα*.

Ζ'. Εἰς τρον καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι τόπον, ὄργανον ἢ μέσον ἢ ἀμοιβὴν (συνήθως ἐν πληθ. ἀριθ.) οἶον, *λουτρόν, θέατρον, ἄροτρον, πλῆκτρον, δίδακτρα, μαίωτρα, λύτρα, σῶστρα, μῆνυτρα*.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς τρα καὶ τρον τρέπουσι τὸ τ εἰς θ' οἶον, *κολυμβήθρα, κρεμάθρα, ἀναβάθρα, βάθρον, ρεῖθρον, κλειθρον, ἄρθρον*. Τινὰ τρέπουσι τὸ ρ εἰς λ' οἶον, *γένεθλον, θέμεθλον*· τὰ δὲ εἰς τρα τρέπουσι καὶ τὸ α εἰς η' οἶον, *γενέθλην, ἐχέτλην*.

η'. Εἰς τηρία θηλυκὰ καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσιν ὄργανον· οἶον, *βακτηρία, ἰκετηρία, ἀρτηρία*.

ΣΗΜ. α'. Ὅργανον σημαίνουσι καὶ τὰ εἰς ανη· οἶον, *δρεπνω-δρεπάνη, σκάπτω-σκαπάνη, τρυπῶ (τρυπάνη), κλπ*. Πολλὰ δὲ τούτων εἶνε καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ανον· οἶον, *δρεπάνον, τρύπανον*.

ΣΗΜ. β'. Τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆεν τῶν ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν τῶν ἀναλογούντων πρὸς τὸ β' καὶ γ'. ἐνικὸν πρὸς τοῦ παθ. παρακ. πάσχει ὅ,τι καὶ ἐν τῷ παθ. ἀορ. α'. οἶον, *ποιέω, ἐποιήθην-ποίησις-ποιητής-ποιητήριον*· εὐρίσκω, *εὐρέθην εὐρεσις-εὔρετις-εὔρετήριον*· ἀρόω, *ἠρόθην-ἠροσις-ἠρότης-ἠροτήρ*· λύω, *ἐλυθην-λύσις-γινώσκω, ἐγνώσθην-γνώσις-γνώστης-γνώστηριον, κλπ*.

β'. Οὐσιαστικά παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων.

§ 366. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσι τὴν ποιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀφρημένως καὶ καταλήγουσιν εἰς α, η, ια, (εια, οια), *της-τητος, συνη, ος (οὐδ.), ας, υς*.

§ 367. Τὰ εἰς α καὶ η γίνονται ἐκ τῶν εἰς α καὶ η θηλυκῶν ἐπιθέτων κατ' ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου· οἶον, *ἐχθρὸς-ἐχθρά-ἐχθρα, λεπρὸς-λεπρά-λέπρα, θερμὸς-θερμὴ-θέρμη, κακὸς-κακὴ-κάκη*·

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ια παροξύτονα θηλυκὰ ἐπίθετα συμπίπτουσι μὲ τὰ οὐσιαστικά τῶν οἶον, *ἀξία, αἰτία, φιλία*.

§ 368. Ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν κατ' ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου γίνονται καὶ οὐσιαστικά προσηγορικά ἢ κύρια ὀνόματα· οἶον, *ποτὸς-πότος, ἀρτὸς-ἄρτος, ἀροτὸς-ἄροτος, ἐμετὸς-ἔμετος, κυφὸς-κῦφος, φαιδρὸς-Φαῖδρος, λαμπρὸς-Λάμπρος, Ἀθηναῖος-Ἀθηναῖος, δημοσθένης-Δημοσθένης, διογένης-Διογένης*. Ἐτι δὲ κύρια ὀνόματα

γίνονται και ἐκ μετοχῶν· οἶον, *τυχῶν-Τύχων, Πείσων, Ἀβσων, Πείθων*, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Εἰς ὧν κύρια ὀνόματα παράγονται καὶ ἐξ ἐπιθέτων ἢ οὐσιαστικῶν· οἶον, ἱερὸς-Ἱερῶν, ἀγαθὸς-Ἀγάθων, πλατύς-Πλάτων, κέρδος-Κέρδων, κάλλος (Κάλλων), κλπ.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ θηλυκὰ ἐπίθετα μετέπεσον εἰς οὐσιαστικὰ κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, χῆρα, ἑταῖρα, ἡμέρα, πρῶια, εὐδία, εὐθεΐα, κλπ.

§ 369. Τὰ εἰς *ια* παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς *ος* δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἀποβολῇ τοῦ *ος* καὶ σπανιώτερον ἐκ τῶν τριτοκλίτων καὶ προξύνονται· οἶον, σοφὸς-σοφία, κακὸς-κακία, εὐδαίμων-εὐδαιμορία, βλάξ-β.λακία, εὐφρῆς-εὐφρία, εὐτυχῆς-εὐτυχία, κλπ.

§ 370. Εἰς *ια* ἀφηρημένα παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς *τος* συνθέτων ῥηματικῶν ἐπιθέτων (§ 423), ἀλλὰ τὸ *τ* τούτων πρὸ τοῦ *ι* τρέπεται εἰς *σ* (§ 52)· οἶον ἀκρατος-ἀκρασία, ἐπίμικτος-ἐπιμιξία, ἄθρυπτος-ἄθρυψία. Φυλάττουσι δὲ αὐτὸ ἄτρεπτον τὰ εἰς *στος* καὶ τὸ ἀναίσχυρτος καὶ τινα ἄλλα· οἶον, ἀγευστος-ἀγευστία, ἀναίσχυρτος-ἀραισχυρτία, ἄσωτος-ἄσωτία, ἀχρήματος-ἀχρηματία, κλπ. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰς *της* πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν· οἶον, ἰκέτης-ἰκεσία, εὐεργέτης-εὐεργασία, συκοφάντης-συκοφαντία.

§ 370*. Τὰ εἰς (*ε*)*ια* παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ης* τριτοκλίτων ἐπιθέτων κατὰ συναίρεσιν τῆς καταλήξεως *ια* μετὰ τοῦ *ε* τοῦ στελέχους καὶ προπαροξύνονται· οἶον, ἀληθῆς-(ἀληθέσια ἀληθεία) ἀλήθεια, εὐγενῆς-εὐγένεια, κλπ. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ βοηθὸς-βοήθεια.

ΣΗΜ. Εἰς *ια* καὶ οἱ ἀφηρημένα οὐσιαστικὰ παράγονται καὶ ἐξ ἀχρηστων ἐπιθέτων· οἶον, (μᾶνος)-μανία, (πένος)-πενία, (εὐδοκος)-εὐδοκία, (ἄγνους)-ἄγνοια, κλπ.

§ 371. Τὰ εἰς *της-τητος* παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ος* δευτεροκλίτων ἢ ἐκ τῶν εἰς *υς* τριτοκλίτων ἐπιθέτων ἀποβολῇ τοῦ *ς* καὶ παροξύνονται· οἶον, ἴσος-ἰσότης, ποιὸς-ποιότης, ὄξυς-ὄξύτης. Τινὰ δὲ τούτων ἀττικῶς ὀξύνονται· οἶον, δήμος-δημοτικῆς-τῆτος, ταχυὸς-ταχυτικῆς-τῆτος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Οἱ μεταγενέστεροι παράγουσιν εἰς *της* οὐσιαστικὰ ἀφηρημένα καὶ ἐκ συγκριτικῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν καὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιρρημάτων· οἶον, μειζονότης, ὀντότης, θεότης, ἀνθρωπότης, πατρότης, κυαθότης, τραπεζότης, ἐγγύτης· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ποσὸς-ποσότης.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς *οτης* ἀφηρημένα θηλυκὰ διὰ τοῦ *ο* πάντοτε γράφονται· οἶον, ἰσότης, θεότης, κλπ.

§ 372. Τὰ εἰς *σνη* παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ος* δευτεροκλίτων, *ων-ωτος* τριτοκλίτων ἐπιθέτων καὶ παροξύνονται, τὸ δὲ ληκτικὸν πρὸ τῆς *σνη ο* τοῦ στελέχους, ἐὰν μὲν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς *ω*· ἐὰν δὲ φύσει ἢ θέσει μακρά, μένει ἀμετά-

βλητος· οἶον, *ιερό-ς-ιερωσόνη, ἄγιο-ς-ἀγιοσόνη, μνήμων-μνήμο-ρο-ς-μνημοσόνη, δίκαιος-δικαιοσόνη, ἄφρων-ἀφροσόνη.*

§ 373. Τὰ εἰς ος εἶνε οὐδέτερα καὶ παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων ἀποβολῇ τοῦ υς καὶ προσθέσει τῆς καταλήξεως ες, τῆς ὁποίας τὸ ε ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτιατ. καὶ κλητ. τρέπεται εἰς ο (§ 142)· οἶον, (*ταχὺν-ταχες*)-τάχος, (*βαθὺς-βαθες*)-βῆθος· (*μηκ-μηκες*)-μῆκος· (*πλατὺς-πλατες*)-πλάτος· *ψευδής ψευδος, καλὸς κάλλος¹, κλπ.*

§ 374. Τὰ εἰς ας καὶ υς παράγονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων καὶ σημαίνουσι ἀριθμητικὴν τινα ποσότητα· οἶον, *δύο-δύας, τρεῖς-τριτύς* (§ 186, β').

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων παράγονται οὐ μόνον ἀφηρημένα οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ συγκεκριμένα· οἶον, *δασύς-δάσος, γλυκύς-γλυκός, ἐρυθρός-ερευθος·* ἐν δὲ τοῖς δυσὶ τελευταίοις ἐκτείνεται καὶ τὸ υ εἰς ευ, ὡς ἐν τῷ *φυγ-φεύγω* (§ 95).

γ'. Οὐσιαστικά παραγόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 375. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα εἶνε τὰ ὑποκοριστικά, τοπικά, τεμερικά, περιεκτικά, μεγεθυντικά, πατρωνυμικά, ἐθρικά, γονεωνυμικά καὶ προσωπικά.

α'. Ὑποκοριστικά.

§ 376. Τὰ ὑποκοριστικά σημαίνουσι μείωσιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου προσώπου ἢ πράγματος πρὸς θωπείαν ἢ σκῶψιν καὶ περιφρόνησιν καὶ εἶνε ἀρσενικά, θηλυκὰ καὶ οὐδέτερα.

1. Τὰ ἀρσενικά καταλήγουσιν εἰς *ισκος* (*ιλος-υλος*)· οἶον, *ἄνθρωπος-ἀνθροπίσκος, ραβτης-ραυτίλος, ἔρως-ἐρωτύλος.*

2. Τὰ θηλυκὰ καταλήγουσιν εἰς *ις, ισκη, ιχρη, υλλίς*· οἶον, *θεράπαινα-θεραπαιρίς, παῖς-παιδός-παιδίσκη, πόλις-πολίχρη, ἄκαρθα-ἀκαρθυλλίς.*

3. Τὰ οὐδέτερα καταλήγουσιν εἰς *ιον, ιδιον, αριον, (ασιον), ιχριον, υδριον, υλλιον, υφριον*· οἶον, *παῖς-παιδός-παιδίον, νῆσος-νησιδριον, ἵππος-ἱππάριον, κόρη-κοράσιον, πόλις-πολίχριον, νῆσος-νησιδριον, εἶδος-εἰδύλλιον, ζῶον-ζῴφιον.*

ΣΗΜ. α'. Συνήθης ὑποκοριστικὴ κατάληξις εἶνε ἡ *ιον* καὶ *ιδιον*, σπανιωτέρα δὲ ἡ *αριον*, ἔτι δὲ σπανιώτεροι εἶνε αἱ ἄλλαι· ἡ δὲ *ασιον* εἶνε μοναδική. Τὴν κατάληξιν *ιον* μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ καὶ εἰς κύρια ὀνόματα γυναικῶν ἑταίρων ἢ δούλων· οἶον, ἡ *Γναθαίνιον*, ἡ *Γλυκέριον*, ἡ *Δόρκιον*, ἀντὶ ἡ *Γνάθαινα*, ἡ *Γλυκέρα*, ἡ *Δόρκη*.

1 Ὁ διπλασιασμός τοῦ λ προῆλθεν ἐξ ἀφρομαίωσης τοῦ j, ὅπερ τὸ πάλαι ἦτο ληκτικὸν τῆς ῥίζης τοῦ *καλός* (*καλῆς*)-*κάλλος*· ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ παραθετικά· οἶον, *καλός-καλλίων-καλλιστος* καὶ εἰς τὰ σύνθετα *καλλίτεχνος*, κλπ.

ΣΗΜ. 6'. Πολλὰ τῶν εἰς ἰον ἔχασαν τὴν ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν· οἶον, βιβλίον, θηρίον, ὄριον, οἰτίον, ἰμάτιον, κλπ. ἀντὶ βίβλος, θήρ, ὄρος, κλπ.

§ 377. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ἰδιον συναίρειται μετὰ τοῦ *ε, ο, ι, υ, α, η, ω*, εἰς *ει, οι, ι, υ, α, η, ω* οἶον, λέξις (λεξε)· λεξείδιον, ἄγρος (ἀγρες-ἀγρε) ἀγγείδιον καὶ ἀποβολῆ καὶ τοῦ *ε* ξίφος ξιφίδιον, Σωκράτης-Σωκρατίδιον, βοῦς (βυ) βοίδιον, ἰμάτιον-(ἰματι)ῖδιον, ἰματιῖδιον, ἰχθὺς (ἰχθυ)· ἰχθυῖδιον, γραῖς (γρα)· γραῖδιον, κρέας (κρεα)· κρεαῖδιον, γῆ γῆδιον, κάλις (καλω)· καλῖδιον¹.

ΣΗΜ. Τῶν οὐδετέρων ὑποκοριστικῶν τὰ μὲν ἔχοντα τὴν προπαρλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακρὰν παροξύνονται· οἶον, θηρίον, παιδίον, βιβλίον. πλὴν τοῦ κώμιον· τὸ δὲ ὄρικιον, ὄσπριον, ποιίνιον, φρούριον κυρίως δὲν εἶνε ὑποκοριστικά, διότι ἔχασαν τὴν ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν· τὰ δὲ ἔχοντα αὐτὴν βραχέτην προπαροξύνονται· οἶον, νησίδιον, ἱππάρδιον, κτένιον, θρόνιον, πτύχιον (οὐχὶ πτυχίον), πλὴν τοῦ πεδίον (πεδιάς).

β'. Τοπικά.

§ 378. Τὰ τοπικὰ καταλήγουσιν εἰς ἰον προπαροξύτονα καὶ εἰς ἰον περισπώμενα καὶ σημαίνουσι τόπον, ἐν ᾧ ἐνεργεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους, δηλούμενον ἢ ἀμοιβῆν (ἐν πληθ. ἀριθ.)· οἶον, γυμνάσιον, κρεοπώλιον, σχολεῖον, κουρείον, διδασκάλια, τροφεῖα.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς ἰον παροξυτονούμενα σημαίνουσιν ὀνομασίαν πόλεως, ὄρους, ἀκρωτηρίου κλπ.· οἶον, Γύθειον, Βούθειον, Λαύρειον καὶ (Δαύριον), Σέρρειον καὶ (Σέρριον), Κρόνειον, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς ἰον ἔχουσι καὶ ἄλλας διαφόρους σημασίας· οἶον, λόγιον (χρησμός), φθόριον (φθοροποιὸν ἰατρικόν), συμπίσιον, ναυάγιον, λιποτάξιον, κακηνόριον (δίκη ἢ ἀγωγὴ κατὰ λιποτάκτου, κακολόγου), κλπ.

γ'. Τεμερικά.

§ 379. Τὰ τεμερικὰ σημαίνουσι τόπον ἢ ναὸν ἢ μνημεῖον ἀφιερωμένον εἰς θεὸν ἢ ἥρωα καὶ καταλήγουσι καὶ ταῦτα εἰς ἰον καὶ ἰον· οἶον, Διόνυσος-Διονύσιον, Ἀπόλλων-Ἀπολλώνιον, Ἡραῖος-Ἡραιεῖον, Μοῦσα-Μουσεῖον.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ἰον συναίρειται μετὰ τοῦ στελεχικοῦ *α, ε, ω* εἰς *αι, ει, ω*, ὃ δὲ χαρακτήρ *τ* καὶ (δ) τρέπεται πρὸ τοῦ *ι* τούτου εἰς *σ* (§ 52)· οἶον, Ἡρα-Ἡραιον καὶ Ἡραῖον, Θησεύς-Θησεῖον, Ἡρακλῆς-Ἡράκλειον, ἦρωας ἠρώων, Ἀφροδίτη-Ἀφροδίσιον, Ἄρτεμις-Ἀρτέμιδος-Ἀρτεμίσιον¹.

ΣΗΜ. β'. Τὰ πληθυντικὰ τούτων σημαίνουσι καὶ ἐροτὴν τελουμένην πρὸς τιμὴν τοῦ ἐξ οὗ παράγονται θεοῦ ἢ ἥρωος· οἶον, Διονύσια, Κρόνια, Ἡράκλεια, Θησεῖα, κλπ.

¹ Ἡ μεθ' ὑπογεγραμμένου *ι* γραφῆ τῶν τοιούτων μαρτυρεῖται ἕκ τε τῶν ἄτικ. ἐπιγραφῶν καὶ τῆς μαρτυρίας τῶν παλαιῶν γραμματικῶν.

² Τὸ δ τοῦ Ἀρτέμιδος τρέπεται πρῶτον εἰς *τ* καὶ ἔπειτα εἰς *σ* οἶον, Ἀρτεμίτος-Ἀρτεμίτιον-Ἀρτεμίσιον.

δ'. Περιεκτικά.

§ 380. Τὰ περιεκτικά σημαίνουνσι τόπον περιέχοντα πολλά πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ καταλήγουσιν εἰς *ων* (*ωνιά*) καὶ *ιά*: οἶον, ἀνὴρ-ἀνδρός-ἀνδρών, γυνή-γυναικός-γυναικῶν, περισσότερᾶ-περιστερῶν, δάφνη-δάφνων, ἐλαία-ἐλαιῶν, ῥόδον-ῥοδωρία, σφή-σφηκιά, μύρμηξ-μυρμηκιά. Τὸ δὲ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν λέγονται ἐνίοτε καὶ ἡ ἀνδρωτίτις, ἡ γυναικωτίτις.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε μεταξὺ τοῦ στελέχους καὶ τῆς καταλήξεως ὡν παρεμβάλλεται ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ· οἶον, περιστερῶν.

ΣΗΜ. β'. Ἡ κατάληξις *ια* σημαίνει καὶ πλησμονήν· οἶον, ἀνθρακιά, σποδιά, στρατιά, πατριά. Παραπλήσια δὲ τούτοις εἶνε τό, ἐσχατιά, παιδιά, λαλιά, καὶ τὰ παροξύτονα, κοπρία, οἰκία, λυχνία, ἀντλία.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ κατάληξις ὡν μετέπεσε καὶ εἰς κυριωνομίαν· οἶον, Μαραθῶν, Κρομμυῶν, Σικυῶν, κλπ.

ε'. Μεγεθυντικά.

§ 381. Τὰ μεγαθυντικά σημαίνουνσι σκωπτικῶς τὸν ἔχοντα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους σημαίνόμενον καὶ καταλήγουσιν εἰς *ων* καὶ *ίας*: οἶον, γαστήρ-γάστρων, κεφαλή-κεφάλων, χεῖλος-χείλων, κωφός-κωφίας, μέτωπον-μετωπίας, οἴημα-οἴηματίας. Τὸ δὲ πλοῦταξ καὶ χάσκαξ εἶνε μεταγενέστερα.

ΣΗΜ. α'. Πολλάκις μεταξὺ τοῦ στελέχους καὶ τῆς καταλήξεως ὡν παρεντίθεται ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ· οἶον, ἀπάτη-ἀπατεῶν, λύμπ-λυμεῶν.

ΣΗΜ. β'. Μεγεθυντικὴν ἔνοιαν ἔχρουσι καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, Γνάθων, Τρύφων, κλπ., καὶ τινὰ τούτων σχηματίζουσι καὶ θηλυκὸν εἰς αἶνα· οἶον, Γνάθαινα, Τρύφαινα.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς ὡν μεγαθυντικά καὶ περιεκτικά καὶ πάντα τὰ περιεκτικὴν ἢ μεγαθυντικὴν ἔνοιαν ἔχοντα φυλάττουσι τὸ *ω* εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον, χεῖλων-ωνος, ἐλαιῶν-ῶνος, Πλάτων-ωνος, Τρύφων-ωνος. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων εἰς ὡν ὑγρολήκτων ὀνομάτων τὰ μὲν ὀξύτονα ἀρσενικά καὶ παροξύτονα θηλυκὰ φυλάττουσι τὸ *ω* εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον, κλῶν-ωνός, ἀγῶν-ῶνος, ἄλων-ωνος, πλῆν τοῦ ἡγεμῶν-ῶνος, κανῶν-ῶνος, κηδεμῶν-ῶνος, ἀλεκτροῦν-ῶνος, Παφλαγῶν-ῶνος, Στρυμῶν-ῶνος. Τὰ δὲ παροξύτονα ἀρσενικά καὶ ὀξύτονα θηλυκὰ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *ο*· οἶον, γείτων-ονος, δαίμων-ονος, Ἄγαμέμνων-ονος, χθῶν-ονός, ἀπδῶν-ῶνος· ἐξαιροῦνται τὸ κῶδων-ωνος, ῥῶθων-ωνος, κῶθων-ωνος, κλύδων-ωνος, σίφων-ωνος, τριβῶν-ωνος, σπάδων-ωνος, σάπων-ωνος, καὶ πολλὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, Κίμων-ωνος, Λάκων-ωνος, Βαθυλῶν-ῶνος, Σιδῶν-ῶνος καὶ ὄνος. Τῶν δὲ εἰς ὡν-οντος κυρίων ὄνομ. καὶ μετοχῶν τὰ μὲν συνηρημένα φυλάττουσι τὸ *ω*, τὰ δὲ ἀσυναίρετα τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *ο*· οἶον, Ξενοφῶν-ῶντος, Κρέων-οντος, τιμῶν-ῶντος, τυχῶν-ῶντος.

ς'. Πατρωνυμικά καὶ (μητρωνυμικά).

§ 382. Τὰ πατρωνυμικά καὶ (μητρωνυμικά) παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πατρός ἢ μητρός ἢ προγόνου καὶ σημαίνουσιν υἱόν, θυγατέρα ἢ ἀπόγονον καὶ εἶνε ἄρσενικά καὶ θηλυκά.

§ 383. Τὰ ἄρσενικά ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις, *ιδη-ς, δη-ς, αδη-ς, ιαδη-ς, ιωρ.*

1. Ἡ *ιδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος ὀνομάτων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων· οἶον, *Κρόνος-Κρον-ιδης, Πάνθοος-Πανθο-ιδης, Μίνως-Μινω-ιδης, Ἡρακλῆς-Ἡρακλ-ει-ιδης, Ἐπιδεὺς-Ἐπιδε-ιδης, Ἀπιδῶ-Ἀπιδω-ιδης, Φιλύρα-Φιλυρ-ιδης, Δανάη-Δανα-ιδης.*

2. Ἡ *δης* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος μόνον τῶν εἰς *αι* καὶ *ης* πρωτοκλίτων· οἶον, *Αἰρείας-Αἰρειά-δης, Βορέας-Βορεά-δης, Ἰπποτίας-Ἰπποτιά-δης.*

3. Ἡ *αδης* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος τῶν εἰς *ιος* δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς *ιδος* τριτοκλίτων· οἶον, *Ἀσκληπιός-Ἀσκληπι-άδης, Μειότιος-Μειοτι-άδης, Βακχίς-Βακχι-άδης, Ἄγρις-Ἄγρι-άδης* καὶ *Ἀγίδης.*

4. Ἡ *ιαδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος τῶν συμφωνολήκτων τριτοκλίτων τῶν ἔχόντων τὴν λήγουσαν αὐτοῦ φύσει ἢ θέσει μακράν· οἶον, *Φέρης-ητος-Φερητ-ιάδης, Τελαμών-ωνος-Τελαμων-ιάδης, Ἀβασαρτος-Ἀβαρτιάδης*· ἀλλὰ καὶ *Πάλλας-αρτος-Παλλαρτ-ιδη-ς.*

5. Ἡ *ιωρ* εἶνε σπανία καὶ τίθεται ἀντὶ τῆς *ιδης*· οἶον, *Κρόνος Κρορίων* ἀντὶ *Κρορίδης.*

ΣΗΜ. α'. Τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά ὀνόματα εἶνε τῶν ποιητῶν· παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς εἶνε ἐν χρήσει τὸ Ἡρακλεΐδαι, Εὐμολπίδαι καὶ τινα ἄλλα.

ΣΗΜ. β'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ιδης* καὶ *ιωρ* συναίρεται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ τοῦ στελέχους *ε* καὶ *ο* εἰς *ει* καὶ *οι*· οἶον, Ἡρακλῆς-(Ἡρακλεις-ιδης-Ἡρακλεΐδης)-Ἡρακλεΐδης, Πηλεὺς-(Πηλειδης)-Πηλειδης καὶ Πηλείων, Πάνθοος (Πανθοΐδης)-Πανθοΐδης, Ἀπιδῶ (Ἀπιδωΐδης) Ἀπιδωΐδης. Τὰ δὲ στελεχικά φωνήεντα *αι, ηι, οι*, πρὸ τοῦ ἀρχτικοῦ φωνήεντος τῶν πατρωνυμικῶν καταλήξεων ἀποβάλλονται· οἶον, Φιλύρα-Φιλυρ-ιδης, Δανάη-Δανα-ιδης, Κρόνος-Κρον-ιδης, Ἀσκληπιός-Ἀσκληπι-ιδης, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Αἱ προσωνομικαὶ καταλήξεις ἐτέθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν ἢ πόλεων· οἶον, Μιλτιάδης, Σιμωνίδης, Ἀριστείδης, Χαρικλεΐδης, Φωκίων, Οἰνιάδαι, κλπ.

§ 384. Τὰ θηλυκά πατρωνυμικά γίνονται ἐκ τῶν ἄρσενικῶν ἀποβολῇ τοῦ *η* τῆς ληγουσῆς αὐτῶν καὶ ὀξύνονται· οἶον, *Αἰρειάδης* (Αἰρειάδ-ης)-*Αἰρείας*, *Θεσιάδης*-*Θεσιάς*, *Κεχροπίδης*-*Κεχροπίς*, *Θησειδης* καὶ Ἰωνικῶς *Θησηίδης*-*Θησηίς*, *Νηρηίδης*-*Νηρηίς*. Ἐν δὲ ταῖς πλαγαῖς πτώσει τοῦ πληθ. ἀριθμοῦ οἱ Ἄττικοὶ συνήρουν τὸ *η* εἰς *η'*· οἶον, *Θησηῶν*, *Νηρηῶν*, *Νηρηῶδας*.

ΣΗΜ. Σπανίως καὶ μόνον παρὰ ποιητᾶς σχηματίζονται θηλυκὰ εἰς ἰνῆ καὶ ὠνῆ γινόμενα ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, τὰ μὲν εἰς ἰνῆ ἐκ συμφωνολήκτων, τὰ δὲ εἰς ὠνῆ ἐκ φωνηεντολήκτων· οἶον, Ἄδραστος, Ἄδραστίνη, Ὠκεανδός, Ὠκεανίη, Ἀκριδῖος, Ἀκριδιῶν.

ζ'. Ἐθρικά.

§ 385. Τὰ ἔθρικά σημαίνουσι τὸν καταγόμενον ἐκ πόλεως ἢ χώρας τινὸς καὶ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν καὶ εἶνε ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ.

§ 386. Τὰ ἄρσενικά καταλήγουσι·

1. Εἰς εὐς· οἶον, Μέγαρο Μεγαρέως, Ἐρέτρια-Ἐρετριεύς, Φωκίς-Φωκέως, Φώκαια-Φωκαεύς.

2. Εἰς ος (δευτερόκλ.) καὶ ἠς (πρωτόκλ.) καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων ληγόντων εἰς ια μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ια· οἶον, Βοιωτία βοιωτός, Αἰτωλία-Αἰτωλός, Θεσσαλία-Θεσσαλός, Βιθυνία-Βιθυνός, Ἰταλία-Ἰταλός, Σκυθία-Σκύθης, Περσία-Πέρσης. Τοιαῦτα εἶνε καὶ τὰ μεταγενέστερα Σαρματία-Σαρμάτης, Δαλματία-Δαλμάτης, Γαλατία-Γαλάτης.

3. Εἰς ιος· οἶον, Κόρινθος-Κορίνθιος, Τροίη-Τροϊήνιος, Συρακοῦσαι-Συρακούσιος καὶ ἄττ. Συρακόσιος.—Τὸ ι τῆς καταλήξεως ταύτης συναίρειται μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος τοῦ στελέχους α, ε, ω, υ, εἰς οι, ει, ω, ι· οἶον, Κέρκυρα-Κερκυραῖος, Δάρισα-Δαρισαῖος, Ἄργος-Ἀργεῖος, Κῶς-Κῶος, Χίος-Χίος Χίος. Τὸ δὲ τ τοῦ μὲν Μίλητος-Μιλήσιος τρέπεται πάντοτε εἰς σ (§ 52)· τῶν δὲ εἰς ους-οὔντος ἐν ἄλλοις μὲν τρέπεται, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττεται· οἶον, Ἀμαθοῦς-Ἀμαθοῦντος Ἀμαθοῦσιος, Ὀποῦς Ὀποῦντος Ὀποῦντιος. Ἐὰν δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως ους ὑπάρχη φωνῆεν ἢ ρ, τὸ ἔθνικόν καταλήγει εἰς ασιος· οἶον, Φλυοῦς Φλυαῖσιος, Ἀγαγυροῦς-Ἀγαγυράσιος.

4. Εἰς ρος, ερος, ηρος, ιρος καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν ἐκτὸς τῆς κυρίως Ἑλλάδος κειμένων· οἶον, Ἀσία-Ἀσιαρός, Σάρδεις-Σαρδιάρός, Κύζικος-Κυζικηρός, Τάρας-Ταραντίος.

ΣΗΜ. Τὰ μὲν εἰς ηνος τοῖζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, τὰ δὲ εἰς ινος ἐπὶ τῆς παραλεγούσης· οἶον, Κυζικηνός, Ταραντίος. Οὕτω καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, Κωνσταντίνος, Φαλῖνος. Τὸ δὲ α καὶ ι τῶν εἰς ανος καὶ ινος εἶνε μακρά.

5. Εἰς της, (ιτης, ιετης, ητης, ωτης) παροξύτονα· οἶον, Τεγέα-Τεγεαίτης, Ἀθήνα-Ἀθηναίτης, Ὠρεός-(Ὠρείτης)-Ὠρείτης, Σπάρτη-Σπαρτιάτης, Αἴγινα-Αἰγινήτης, Ἡπειρος-Ἡπειρώτης, Ἡράκλεια-Ἡρακλειώτης.

ΣΗΜ. α'. Ἴταλοι καὶ Σικελοὶ ἐλέγοντο οἱ αὐτόχθονες, Ἴταλιῶται δὲ καὶ Σικελιώται οἱ μετὰ ταῦτα μετακίσαντες εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν Ἑλλήνες.

ΣΗΜ. β'. Ἡ κατάληξις ωτης ἐπισυνάπτεται μόνον εἰς τὰ εἰς ια καὶ εια καὶ εἰς τὸ Ἕπειρος· οἶον, Ἰταλία-Ἰταλιώτης, Ἡράκλεια-Ἡρακλειώτης, Ἕπειρος-Ἕπειρώτης. Τὰ ωτης ἔθνικὰ διὰ τοῦ ω γράφονται· τὸ δὲ ι καὶ α τῶν εἰς ιτης καὶ ιζτης εἶνε μακρά· πλὴν τῶν μεταγενεστέρων Σαρμῆτης, Δαλυζ'της, Γαλζ'της.

6. Εἰς ἦσιος, σπανιωτάτη· οἶον, Ἰθάκη-Ἰθακήσιος.

7. Πολλὰ τῶν εἰς ια σχηματίζουσι τὰ ἔθνικὰ τῶν ἀποκόπτοντα τὴν κατάληξιν ια· ἐάν δὲ μετὰ τὴν συγοπὴν τῆς καταλήξεως ταύτης μένη σύμφωνον μὴ ληκτικόν, προσλαμβάνουσι ς καὶ πάσχουσι τὰς ἀπαιτουμένους μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, Ἀχαρῶν-Ἀχαρῶν, Ἰωρία-Ἰωρ, Κεφαλ.ληνία-Κεφαλ.λήν, Καρία-Κάρ, Μαγνησία-Μάγνης, Κιλικία-Κιλιξ, Φρυγία Φρύξ, Αἰθιοπία-Αἰθιοψ, Ἀρκαδία Ἀρκάς. Σὺν τούτοις καὶ τὸ Φοινίκη Φοινιξ, Κρήτη-Κρής, Θράκη-Θράξ. Πολλὰ δὲ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ ἔθνικὰ τῶν ὅλως ἀνωμάλως· οἶον, Ἑλλὰς-Ἑλλην, Τέως-Τήιος, κλπ. Τὴν ἀκριβῆ δὲ γυνῶνιν τούτων διδάσκουσι τὰ λεξικά τῶν κυρίων ὀνομάτων.

ΣΗΜ. α'. Τὸν καταγόμενον σημαίνουσι πολλάκις καὶ τὰ εἰς ικος ἐπίθετα· οἶον, Χαρμοβλεως ὁ Μεγαρικός· οὕτω καὶ Εὐβοϊκός, Θηβαϊκός, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἔθνικὸν συμπίπτει ἐνίοτε μὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· οἶον, Πειραιεύς, Δελφοί, Θούριοι.

ΣΗΜ. γ'. Αἱ ἔθνικαὶ κατάληξεις ἀπεδόθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν ἀνδρῶν· οἶον, Δοκρός, Λακαϊδαίμωνιος, Ἀθηναῖος, Δωριεύς, Πέρσης.

§ 387. Τὰ θηλυκὰ τῶν ἔθνικῶν σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀρσενικῶν ἐπισυνάπτοντα εἰς τὸ στέλεχος αὐτῶν τὰς κατάληξεις ας-αδος, ις-ιδος, σσα καὶ ἀττικῶς ττα καὶ (αινα)· οἶον, Ἀήλιος-Ἀηλιάς, Τρῶς-Τρώας, Αἰτωλός-Αἰτωλίας, Σπαρτιάτης-Σπαρτιάτις, Μεγαρέως-Μεγαρίς, Ἑλλην-Ἑλληνίς, Αἰθιοψ-Αἰθιοπίς, Λάκων-Λακωνίς καὶ (Λάκαινα), Θράξ-Θράσσα καὶ ἀττ. Θράττα, Κρής-Κρησσα, Αἰβυς-Αἰβυσσα. Πολλὰ ὅμως τῶν εἰς ος ἔθνικῶν σχηματίζουσι τὰ θηλυκὰ τῶν ὡς τὰ ἐπίθετα, ἥτοι εἰς α μὲν, ἐάν εἶνε καθαρόληκτα, εἰς η δέ, ἐάν εἶνε μὴ καθαρόληκτα· οἶον, Κορινθίος-Κορινθία, Ἀργεῖος-Ἀργεῖα, Ἀσιαρὸς-Ἀσιαρή. Τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ Ἀθηναῖος εἶνε συνήθως Ἀττική, ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου Ἀθηναία, τοῦ δὲ Κάρ εἶνε Κάειρα ἢ Καρίρη.

ΣΗΜ. α'. Ἡ κατάληξις σσα γίνεται ἐκ τῆς καταλήξεως ια, τῆς ὁποίας τὸ ι καὶ ὁ ὀυρανισκόφωνος ἢ ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτῆρ τοῦ ὀνόματος μεταβάλλονται εἰς σσ ἢ ττ (§ 385, 2)· οἶον, Θράξ-Θρακία-Θραῖσσα καὶ ἀττ. Θράττα, Κρής-Κρητία-Κρητῖσσα, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Αἱ κατάληξεις ας καὶ ις ἀπεδόθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν γυναικῶν, πόλεων καὶ χωρῶν· οἶον, Τρώας, Λοκίς, Δωρίς, Ἀτθίς, Φωκίς. Τὸ δὲ Ἀτθίς, Δωρίς, Αἰολίς, Ἰὰς σημαίνουσι καὶ διάλεκτον.

§ 388. Τὰ ἔθνικὰ εἶνε κυρίως ἐπίθετα δικατάληκτα κατὰ τὸ νοούμενον ἀνήρ, γυνή, χώρα· τὸ δὲ οὐδέτερον, ἐάν εἶνε ἀνάγκη,

σχηματίζουσιν εἰς ἰκον· οἶον, *Μεγαρεὺς* (ἄνθρ), *Μεγαρίς* (γυνή ἢ χώρα), *Μεγαρικόν*, κλπ.

ἢ. *Γορευωνυμικά.*

§ 389. Τὰ *γορευωνυμικά* σημαίνουσι νεογνά τέκνα ζώων καὶ καταλήγουσιν εἰς ἰδεν· οἶον, *ἀηδῶν-ἀηδορεὺς*, *λύκος-λυκιδεὺς*, *ἄετος-ἄετιδεὺς*, *λέων-λεοτιδεὺς*, *λαγῶς-λαγιδεὺς*. Πολλὰ ὁμως ἔχουσιν ἴδιον ὄνομα· οἶον, *πῶλος*, *μόσχος*, *ἀμνός* (γεν. ἀρνός), *σύντροφος*, *σύνλαξ*, *ρεβρός*, κλπ.

ΣΗΜ. Συγγενῆ τούτων εἶνε τὰ συγγενικά, τὰ ὅποια καταλήγουσιν εἰς ἰδέος-οὔς, ἢ (ἀδῆος-δοῦς) οἶον, *υἱός-υτιδέος-δοῦς*, *θυγάτηρ-θυγατριδέος-δοῦς*, *ἀδελφός-ἀδελφιδέος-δοῦς*, *ἀνεψιός-ἀνεψιαδέος-ἀνεψιαδοῦς*.

θ'. *Προσωπικά.*

§ 390. Τὰ *προσωπικά* οὐσιαστικά παράγονται ἐξ ὀνομάτων καὶ καταλήγουσιν εἰς *της* (*ετης*, *ιτης*, *οτης*, *υτης*, *ωτης*, *ευς*) καὶ σημαίνουσιν τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα ἢ φοροῦντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαζόμενον οἶον, *πόλις-πολίτης*, *κόμη-κομήτης*, *γενεῖα-γενειάτης*, *οἶκος-οικέτης*, *φυλὴ-φυλῆτης*, *ὄπλιον-ὄπλίτης*, *ἵππος-ἱππότης*, *τόξον-τοξότης*, *πρέσβυς-πρεσβύτες*, *στρατιὰ-στρατιώτης*, *ἵππος-ἱππέυς*.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ι καὶ υ τῶν εἰς ιτης καὶ υτης εἶνε μακρά· οἶον, ὀπλίται. πρεσβῦται.

ΣΗΜ β'. Τὰ εἰς οτης συγκεκριμένα οὐσιαστικά (προσωπικά) γράφονται διὰ τοῦ ω μὲν, ὅταν ἢ πρὸ ο συλλαβῆ εἶνε βραχέα· οἶον, *ιδιώτης*, *στρατιώτης*, *θιασώτης*· διὰ τοῦ ο δέ, ὅταν εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά· οἶον, *δημότης*, *τοξότης*, *ἱππότης*, *πλὴν τοῦ δεσμώτης*. Τὰ δὲ εἰς οτης ἀφηρημένα θηλ. γράφονται πάντοτε διὰ τοῦ ο (§ 371 σημ. β'). οἶον, *ἰσότης*, *ἀγιότης*.

§ 391. Ταῦτα σχηματίζουσι καὶ θηλυκά εἰς *ις* ἰδος καὶ *εἰα*· οἶον, *ὀ-πολίτης-ἢ-πολίτις-τιδος*, *ὀ-φυλῆτης-ἢ-φυλῆτις*, *ὀ-πρεσβύτες* ἢ *πρεσβῦτις*, *ὀ-δεσπότης-ἢ-δεσπότης* καὶ *ἡδέσποινα*, *ἱερεὺς* (*ἱερέα*) *ἱερέα*.

§ 392. Θηλυκά εἰς *ις*-ιδος σχηματίζουσι καὶ πολλὰ ἄλλα προσωπικά οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς ος δευτερόκλιτα τὰ σημαίνοντα τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλόμενον τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *κάπηλος-καπηλίς*, *σύμμαχος-συμμαχίς*, *φύλαξ-φυλακίς*, *ἡγεμὼν-ἡγεμονίς*, κλπ. τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ ἀναξ εἶνε ἀνασσα, τὸ δὲ βασιλίσσα εἶνε τῶν μεταγενεστέρων (§ 365, ε').¹

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις *ις*-ιδος ἀποδίδεται εἰς ἄψυχα περιεκτικὰ προσώπων οἶον, *ναῦς-φρουρίς*, *ναῦς-στρατιώτις*, *στρατηγίς*, *πόλις-περιοικίς* κλπ.

§ 393. Τὰ εἰς *ις* καὶ *τρίς* θηλυκά ὀξύνονται· οἶον, *Αἰτωλίς*, *συμμαχίς*, *καπηλίς*, καὶ *κάπηλις* (κατὰ τὸν γραμματ. Ἀρακάδιον), *φυλακίς*, *αὐλητρίς*. Ἐξαίρουνται ἐκ τῶν εἰς *ις*· 1) τὰ παραγόμενα

¹ Ἀλλὰ καὶ ἄπαξ παρὰ Ξενοφ. (Οἶκ. 9, 15).

ἐκ τῶν εἰς ης, παροξυτόνων πρωτοκλιτών, ἅπερ τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ τὸ ἄρσενικόν των· οἶον, ὁ πολίτης ἢ πολίτης, ὁ δεσπότης-ἢ δεσπότης, ὁ πρεσβύτερος-ἢ πρεσβύτερος, ὁ Σπαρτιάτης-ἢ Σπαρτιάτης, πλὴν τοῦ Πελοῦς καὶ Σκυθίας. 2) τὰ ἐκ τοῦ πωλῶ καὶ κοίτη καὶ μάντις σύνθετα, τὰ ὅποια προπαροξίζονται· οἶον, ἀρτοπώλης-ἀρτόπωλις, ἀρθόπωλις, μυρόπωλις, ἄκοιτις, παρράκοιτις, κακόμαντις, ἀληθόμαντις, κλπ. τὰ δὲ λοιπὰ θηλυκὰ τὰ ἔχοντα ἄλλην κατάληξιν, τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, ποιήτρια, σώτειρα, ἱέρεια, Κίλισσα, Κρήσσα.

γ'. Παράγωγα ἐπίθετα.

§ 394. Τὰ παράγωγα ἐπίθετα παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ὀνομάτων καὶ κατάληξουσι·

1. Εἰς ας καὶ ος καὶ παράγονται ἐκ ῥηματικοῦ στελέχους, τοῦοποίου τὸ μὲν ε τρέπεται εἰς ο, τὸ δὲ εἰ εἰς οἰ, ὡς καὶ ἐν τῷ β'. ἐνεργ. παρακ., καὶ σημαίνουσι τὸν ἐνεργοῦντα ἢ πάσχοντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, δρέμω-δρομάς, φεύγω-φυγάς, φαίω (φαν)-φανός, κέπτω (κυφ)-κυφός, τέμνω (τεμ)-τομός, μένω-μόνος, λείπω-λοιπός.

2. Εἰς εος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται τι, ἢ τὸ χρῶμα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, χρυσοῦς-χρῦσεος οὔς, ἄργυρος-ἀργύρεος οὔς, χαλκός-χάλκεος οὔς, κίβανος-κίβανος οὔς. Περὶ δὲ τοῦ τονισμοῦ τούτου ὄρα § 118.

ΣΗΜ. Εἰς ταῦτα ἀνάγονται καὶ τὰ εἰς εκ θηλυκὰ σημαίνοντα δέρμα ζῶον· οἶον, λεοντέν-ῆ, παρδαλέν-ῆ, ἀλοπεκέν-ῆ, κλπ.

3. Εἰς ἰος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου καὶ σημαίνουσι τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, οὐρανός-οὐράνιος, πατήρ-πατρὸς-πάτριος, φίλος-φίλιος, ξένος-ξένιος, ἐσπέρας-ἐσπέριος, ἐκὼν-ἐκόντιος-ἐκούσιος (§ 51).—Τὸ ἰ τῆς κατάληξως ἰος συναϊρεῖται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ τοῦ στελέχους· α, ε, ι, ο, ω, εἰς εἰ, ι, οἰ, φ' οἶον, ἀγορά-ἀγοραῖος, κρήνη (κρηνη) κρηναῖος, τέλος (τελε)-τέλειος, βασιλεὺς (βσιλιε) βασιλείος, δῖος-δῖος, ἄλλος-ἀλλοῖος, ὁμός-ὁμοῖος, πατήρ-πατρὸς-πατρῶος, ἡὼς-ἡῶος.

ΣΗΜ. α'. Ἡ κατάληξις φος γίνεται ἐκ τοῦ οἰος τροπῆ τοῦ ο εἰς ω καὶ συναϊρεῖται τοῦ ἰ· πατρίος-πατρῶος, ἠόιος-ἠῶος.

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε προστίθεται εἰς τὴν ῥίζην ὀλόκληρος ἢ κατάληξις αἰος, πάντοτε δὲ εἰς τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ οἶον, κῆπος-κηπαῖος, σκοτός-σκοταῖος, χέρσος-χερσαῖος, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς οἰος ἄρχονται Ἄττ. προπερισπῶσιν ἀντὶ νὰ προπαροξύνωσιν οἶον, γελόιος-ὀμοῖος, ἀλλοῖος, κλπ. ἀντὶ γέλοιος, ὀμοῖος, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ κατάληξις ἰος ἐπισυνάπτεται καὶ εἰς ῥίζαν ῥήματος· οἶον, πύγνυμι (παγ)-πάγιος, ἄζομαι (ἄγ)-ἄγιος, ἄγω-ἄξω-ἄξιος.

4. Εἰς εἰος καὶ παράγονται ἐκ τοῦ στελέχους συνήθως ἐμφύχων ὄντων καὶ σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, ἀνθρωπος-ἀνθρώπειος, ἀνδρὸς-ἀνδρείος, γυναικὸς-γυναικεῖος, βοῦς-βόειος, λῦκος-λύκειος, Ὀμηρος-Ὀμήρειος, Κάδμος-Καδμείος, οἶκος-οἰκεῖος, κλίτη-κλίτειος, κλπ.

ΣΗΜ. Τούτων ἄλλα μὲν προπαροξύνονται, ἄλλα δὲ προπερισπῶνται ἀκανόνιστως· οἶον, ἀνθρώπειος, Ὀμήρειος, γυναικεῖος, Καδμείος.

5. Εἰς ἰκος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος ἢ ῥήματος μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ καὶ σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενόν· οἶον, ἀναφορὰ-ἀναφορικός, γραμμὴ-γραμματικός, Δεκέλεια-Δεκελικός, κύκλος-κύκλικός, μάρτις-μαρτικός, βασιλεὺς-βασιλικός, κεραμεὺς-κεραμικός, (Ξενοφ. συμπ. 7, 2), τέλος-τελικός, ἄστυ-ἀστικός, γράφω-γραφικός, ἄρχω-ἀρχικός. Εἰς δὲ τὰ εἰς υς, εἰος, αἰος, ια ἀποβάλλουσι τὸ ι τῆς καταλήξεως ἰκος· οἶον, Ἄλβος-Ἀλβικός, θῆλυς-θηλυκός, Δαρεῖος-Δαρεικός, βόειος-βοεικός, ἀρχαῖος-ἀρχαῖκός, μαρτία-μαρτικός, δημοκρατία-δημοκρατικός¹. Εἰς τινὰ δὲ τῶν εἰς ἰος ἔθνικῶν, ἀποβάλλουσι τὸ ι καὶ προσλαμβάνουσι τὸ α· οἶον, Κορίνθιος-Κορινθιακός, Δωριος-Δωριακός, (ἄλλὰ καὶ Δωρικός), Ὀλυμπιος-Ὀλυμπιακός, (ἄλλὰ καὶ Ὀλυμπικός)· τὸ δὲ σπονδιακός, οἰκειακός, κυριακός, μαριακός, καρδιακός, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. α'. Τὰ μὲν ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα εἰς ἰκος σημαίνουν συνήθως τὸν ἀνήκοντα, τὰ δὲ ἐκ ῥημάτων τὸν ἐπιτήδειον· οἶον, βασιλικός, γραφικός. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ πάτριος, πατρῶος, πατρικός διαφέρουσι, καθότι τὸ μὲν πάτριος σημαίνει τὸ εἰς τοὺς προγόνους ἢ τὴν πατρίδα ἀνήκον· οἶον, πάτρια, ἦθη, ἱερά, νόμοι, φρόνημα, ἐμπειρία· τὸ δὲ πατρῶος τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς προσελθὸν μάλιστα ἐκ κληρονομίας· οἶον, πατρῶα κτήματα, πατρῶοι, θεοί, τάφοι· τὸ δὲ πατρικός τὸ εἰς τὸν πατέρα ἴδιον καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀποκτηθέν· οἶον, πατρικός φίλος, ξένος, πατρικὴ φιλία, ἔχθρα, βασιλεία.

ΣΗΜ. β'. Πολλοὶ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἐφύλαττον τὸ ι τῆς ἰκος εἰς τὰ εἰς αἰος γράφοντες ἀρχαῖκός, ὡς τῷ ὄντι εὐρίσκονται ταῦτα οὕτω γεγραμμένα παρὰ τοῖς παλαιάτοις συγγραφεῦσιν· οἶον, Πλαταιικός. Ἄλλ' οἱ ὕστερον ἀπέβαλον τὸ ἐν ι καὶ ἐξέτειναν τὸ ς εἰς ζ· οἶον, ἀρχαῖκός.

ΣΗΜ. γ'. Πολλὰ τῶν εἰς ἰκος διὰ τὴν συχὴν χρῆσιν μετέπεσον εἰς οὐσιαστικὰ κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀνῆρ, τέχνη. Καὶ τὰ μὲν ἀρσενικὰ σημαίνουν τὸν τεχνίτην ἢ τὸν ἐπιστήμονα, τὰ δὲ θηλυκὰ τὴν τέχνην ἢ τὴν ἐπιστήμην τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, μουσικός, γραμματικός, φυσικός, ἀριθμητικός, ἱατρικός, μουσικὴ, γραμματικὴ, φυσικὴ, ἀριθμητικὴ, ἱατρικὴ, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς ἰκος διὰ τοῦ ι γράφονται πλὴν τῶν παραγομένων ἐκ

¹ Οὕτω καὶ τὸ υἰός-υἰικός· τὸ δὲ υἱός καὶ υἱικός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

των εἰς εἰος καὶ υς θηλ. τὰ ὅποια διὰ τοῦ εἰ καὶ υ γράφονται· οἷον Δα-
ρεικός, βοεικός, θηλυκός, λιθυκός· τὸ δὲ Δεκελεικός, κεραμεικός,
ὄρεικός, ὑεικός, ἀστυκός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

6. Εἰς *αρος* καὶ *ρος* καὶ εἶνε ἀρχαῖα καὶ παράγονται ἐκ στελέ-
χους ῥήματος ἢ ὀνόματος καὶ σημαίνουν τὸν ὄντα ἢ ἔχοντα ἢ ἐ-
νεργοῦντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἷον, (στύγω) *στυγα-
ρός* καὶ *στυγρός*, *στέγω-στεγαρός* καὶ *στεργός*.

7. Εἰς *ρος* καὶ εἶνε σπάνια καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνο-
μάτων ἢ ῥημάτων, τοῦ ὁποῦ ο ἰ χαρακτήρ β πρὸ τοῦ ρ τρέπεται
εἰς μ ἢ π καὶ σημαίνουν τὸν προξενοῦντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους
δηλούμενον· οἷον, *δέος-δεειρός-δεινός*, *τέρπω-τερπρός*, *σέβω-(σεβνός)
σεμρός*, *σιλβω-(σιλβνός) σιλπρός*.

8. Εἰς *γρος* προπαραξύτονα καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσια-
στικῶν καὶ σημαίνουν τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνονται· οἷον, *λίθος-λίθι-
ρος*, *ξβλος-ξβλιος*, *πλῖθος-πλῖθιος*. Τὸ δὲ ἀνθρώπιος εἶνε
σχεδὸν ἴσον τῷ ἀνθρώπειος.

9. Εἰς *ιρος* ὀξύτονα καὶ σημαίνουν χρόνον μὲν ἂν παράγονται ἐκ
χρονικοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιρρηματος· οἷον, *ἡμέρα-ἡμερινός*, *ἔαρ-εαρι-
ρός*, *θέρος-θερινός*, *χθὲς-χθεσινός*. Διαψίλειαν δὲ ἂν παράγονται ἐξ
ἄλλων οὐσιαστικῶν· οἷον, *πεδίον-πεδιός*, *ὄρος-ὄρειός*.

ΣΗΜ. Τὸ ι τῆς καταλήξεως ἴνος συναίρεται μετὰ τοῦ ριζικοῦ ε εἰς
εἰ· οἷον, ὄρος (ὄρεσινός- ὄρεινός)-ὄρεινός, ἄλγος (ἄλγεσινός-ἄλγεινός)-
ἄλγεινός, πλὴν τοῦ θέρος-θερινός, ὅπερ ἀποβάλλει καὶ τὸ ε τοῦ στελέ-
χους· Ἐνίοτε ἐπισυνάπτεται εἰς τὸ στελεχος ὀλόκληρος ἢ συλλαβὴ εἰνος·
οἷον, *πόθος-ποθεινός*, *φῶς-φωτεινός*, κλπ.

10. Εἰς *λος*, *ηλος*, *ωλος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος
ἢ ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν ἔχοντα τὴν ιδιότητα ἢ κλίσειν καὶ ἔξιν
εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἷον, *δέος-δεειλός* *δειλός*, *αι-
σχυντός* *αισχυντ-ηλός*, *ἐξίτός-ἐξίτ-ηλος*, *ἀπατάω-ἀπατηλός*, *μιμέο-
μαι-μιμη-λός*, *ἀμαρτάνω (ἀμαρτ.) ἀμαρτ-ωλός*, *φείδομαι-φειδ-ωλός*.

ΣΗΜ. Μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς καταλήξεως *λος* οἱ χαρακτῆρες α καὶ ε
τρέπονται εἰς η (§ 287)· οἷον, *ἀπατάω-ἀπατηλός*, *μιμέω-μιμηλός*.

11. Εἰς *αλος* καὶ *ελος* (σπάν.) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους
ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπιγγελλόμενον τὸ ὑπὸ
τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἷον, *διδάσκω* *διδάσκαλος*, *ἀγγ* (σανσκη-
ang)-*ἀγγ-ἄγγελος*, *δέ-ελος-δηλος*.

12. Εἰς *ρος*, *ερος*, *ηρος*, *υρος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνό-
ματος ἢ ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν εἰς ἑαυτὸν ἢ ἄλλον προξενοῦντα

1 Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμ. τύπαι γίνονται ἐκ τῆς καταλήξεως *νος* ἄ-
ποβολῆ τοῦ χαρακτῆρος ς καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ ε εἰς εἰ· οἷον,
δρος (-δρεσινός)-*δρεινός*, *φός* (-φασεσινός)-*φαινός*, *κλέος*
(-κλεεσινός)-*κλεινός* καὶ συναίρεσει *κλεινός*, κλπ.

ἢ τὸν γέμοντα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, *χαλάω-χαλαρός, οἶκος-οἰκτρός, φθόνος-φθοερός, πόνος-πονηρός, ἄρθος-ἀρθρός, ὕδωρ (ὕδατ)-ὕδατηρός, ἔχω-ἐχυρός, ὄχος-ὄχυρός.*

ΣΗΜ. Τὸ πονηρός καὶ μοχθηρός κατὰ τοὺς γραμματικούς δευτονόουμένα μὲν σημαίνουσι ἐνέργειαν, προπαροξυτονόουμένα δέ, πάθος· οἶον, πονηρός, μοχθηρός (κακός)· πόνηρος μόχθηρος (δυστυχής, ἄθλιος). Τὰ εἰς ἀρος ἔχουσι τὸ α βραχὺ πλὴν τοῦ ἀνισρός.

13. Εἰς *ιαίος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν ἔχοντα τὴν ἔκτασιν ἢ ἀξίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου ἢ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, *πούς-ποδιαίος, σπιθαμῆ-σπιθαμιαίος, στάδιον-σταδιαίος, πῆχυς-πηχυαίος, μῆν-μηνιαίος, τάλαντον-ταλαντιαίος, σκότος-σκοτιαίος καὶ σκοταίος.*

ΣΗΜ. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ταύτης συναιρεῖται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος τοῦ στελέχους *ι* καὶ *υ* βραχέων εἰς *ι* καὶ *υ* μακρῶν· οἶον, στάδιον (σταδίατος) σταδίατος, πῆχυς (πηχυαίος)-πηχυαίος.

14. Εἰς *ιμος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματικοῦ ὀνόματος λήγοντος εἰς σύμφωνον καὶ σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *τροφῆ-τρόφιμος, μάχη-μάχημος, χρῆσις-χρήσιμος, θάνατος-θανάσιμος, πόσιμος καὶ πόσιμος, ἀρόσιμος.* Τινὰ δὲ σημαίνουσι καὶ τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *φρόσιμος, μόσιμος.*

15. Εἰς *ιμαίος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματικοῦ ὀνόματος καὶ σημαίνουσι τὸ ἀνήκον ἢ προερχόμενον ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, *κλοπῆ-κλοπιμαίος, ὑποβολῆ-ὑποβολιμαίος, θρητὸς-θρησιμαίος.*

16. Εἰς *αλέος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν γέμοντα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, *ῥώμη-ῥωμαλέος, θάρρος-θαρραλέος, ψῶρα-ψωραλέος.*

17. Εἰς *εις* (γεν. εντος) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ λήγοντος εἰς *η, ι, ο,* καὶ σημαίνουσι πλησμονὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, *ἔλη-ἐλήεις, χάρις-χαρίεις, (μοναδ.), πῦρ-πυρὸς πυροίς.*

18. Εἰς *ῶδης* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι ἐπιότητητα ἢ θαψίλειαν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, *σφήξ-σφυκ-ῶδης, γυνή-γυναικ-ῶδης, αἷμα-αἵματ-ῶδης, ψάμμος-ψαμμῶδης.*

19. Εἰς *ης*, (*αρης, ηρης, ρης*), καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος ἢ προθέσεων καὶ σημαίνουσι τὸν ὄντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, (*σαφ(ω)-σαφῆς* καὶ *σαφηνῆς, πίμπλημι (πλα)-πλήρης, ψεύδω-ψευδῆς, φράδ(ω)-φραδῆς, προπρηνῆς* καὶ *προζρηνῆς.*

20. Εἰς *ῶν* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ ἀναλο-

γούσι πρὸς τὸ ἐνικὸν α'. πρόσωπ. τοῦ παθ. παρκκ., διὸ πάσχουσι τὰ πάθη αὐτοῦ, καὶ σημαίνουνσι τὸν ἐνεργούντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, ἐλεῶ-ἐλεήμων, εἰδήμων, ροήμων.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς μων ἐπίθετα, ἐὰν μὲν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχέταν, ὀζύονται· οἶον, κηδεμών, ἠγεμών· ἐὰν δὲ ἔχωσιν αὐτὴν φύσει ἢ θέσει μακράν, παροζύονται· οἶον, νοήμων, γνώμων, φράδμων.

21. Εἰς τὸς καὶ τέος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικ. πρὸς. τοῦ παθ. παρκκ., διὸ πάσχουσι τὰ πάθη αὐτοῦ καὶ σημαίνουνσι τὰ μὲν εἰς τος τὸν παθόντα ἢ τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ, τὰ δὲ εἰς τέος τὸν ὀρείλοντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, γράφω-γραπτὸς (ὁ γεγραμμένος), στρέφω-στρεπτὸς (ὁ ἐστραμμένος καὶ ὁ δυνάμενος στραφῆναι), γραπτέος=πρέπει νὰ γραφῆ.

22. Εἰς τήριος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ σημαίνουνσι τὸν ἐπιτήδειον ἢ δυνάμενον νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, σφίζω-σφιτήριος, λῶω-λυτήριος, δράω-δραστήριος, πείθω-πειστήριος.

δ'. Παράγωγα ἐπιρρήματα.

§ 395. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα καταλήγουσι·

1. Εἰς *δην*, *αδην*, *ινδην*, *ινδα*, *δορ*, *ηδορ*, *ει*, *ι*, (τι στι), *ς*, (ξ) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος ἢ ὀνόματος καὶ σημαίνουνσι τρόπον πλὴν τῶν εἰς *ινδα*, ἅτινα σημαίνουνσιν εἶδος παιγνιδίου· οἶον, κρύπτω (κρυβ) κρύβδην, σπόρος-σποράδην, ἄριστος-ἀριστίνδην, φαίρω-φαιρίνδα, ὄστρακον-ὄστρακίνδα, βότρως-βοτρυνδόν, ἀμέλη ἀγρ.ληθόν, ταῦρος ταυρηθόν, ἄμαχος-ἀμαχεί, ἀμάχητος ἀμαχητί, νέος ρεωσί, ἀγαμίζω ἀγαμίξ, πύξω-πύξ, ἄπαξ, πέριξ. Τὰ εἰς στι ὅμως, ἐὰν παράγονται ἐκ τῶν εἰς ἰω ῥημάτων, σημαίνουνσι καὶ μίμησιν γλώσσης ἢ ἤθους· οἶον, ἐ.λ.ληνίξω ἐ.λ.ληνιστί, δωρίξω-δωριστί, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς στι καὶ τι ἐπιρρήματα διὰ τοῦ *ι* γράφονται (ἐν τῇ ληγούσῃ), τινὰ ὅμως τῶν εἰς τι διφοροῦνται γράφόμενα καὶ διὰ τοῦ *ει*· οἶον, ἐλλήνιστί, μηδιστί, ὀνομαστί, ἐγρηγορτί, ἐκοντί, ἀκήρυκτος-ἀκήρυκτί, καὶ ἀκηρυκτεῖ· τὰ δὲ ἄλλα τὰ μὴ ἔχοντα χαρακτηῖρα τ συνήθως διὰ τοῦ *ει* γράφονται· οἶον, πανδημεί, πανοικεῖ (καὶ πανοικί).

2. Εἰς *θεν*, *δε*, *ξε*, *σε*, *θι*, *σι*, (*θα*), *οι*, *ω* καὶ σημαίνουνσι τὰ μὲν εἰς *θεν* τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· οἶον, ἀφαιρόθεν, ἀ.λ.λοθεν· τὰ δὲ εἰς *σε*, *δε*, *ξε*, τὴν εἰς τόπον κίνησιν· οἶον, αὐτόσε, Μεγαράδε, Ἐλευσινάδε, Ἀθήναζε, τὰ δὲ εἰς *θι*, *σι*, *θα*, *οι*, τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· οἶον, ἀγρόθι, αὐτόθι, Ἀθήνησι, ἐνθα, Μεγαροῖ. Τὰ εἰς *οι* ὅμως, ἐὰν παράγονται ἐξ ἀπρηχαιομένων ἀντωνυμιῶν, σημαίνουνσι κίνησιν· οἶον, ὅποι ἂν ἔλθω. Τὰ δὲ εἰς *ω* σημαίνουνσι καὶ στάσιν καὶ κίνησιν·

οἶον, ἄνω κείται καὶ ἄνω πορεύεται. Τὰ δὲ εἰς θεν σημαίνουνσι καὶ καταγωγῆν· οἶον, πατρῶθεν, μητρῶθεν.

ΣΗΜ. α'. Τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνουνσι καὶ τὰ γενικοφανῆ καὶ δοτικοφανῆ ἐπιρρήματα· οἶον, αὐτοῦ, ὅπου, ἀλλαχοῦ, ἤ. κλπ. (346, 1, 2).

ΣΗΜ. β'. Αἱ ἀνωτέρω καταλήξεις ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ στέλεχος πρωτοκῶ ἢ προθέσεως, ἀλλ' ἢ δε ἐπισυνάπτεται καὶ εἰς αἰτιατ. πληθ. μάλιστα ὀνομάτων πόλεων· οἶον, Ἀθήνας (-Ἀθήνας δε)-Ἀθήναζε· θύρας (-θύρας δε) θύραζε ἢ δὲ οἱ κατάληξις γίνεται συναρτέσει τοῦ χαρακτῆρος ο μετὰ τῆς τοπικῆς καταλήξεως· οἶον, οἶκ-ος (οἶκόι)-οἶκοι, Ἰσθμό-ς (-Ἰσθμοῖ)-Ἰσθμοῖ, Πυθῶ (-Πυθῶι)-Πυθῶι, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τῶν εἰς θεν, θι, σε, σι, ἐπιρρημάτων τὰ μὲν παραγόμενα ἐκ πρωτοκλίτων ὀνομάτων παραλήγουσιν εἰς ε μὲν, ἐὰν προηγῆται φωνῆν ἢ ρ· εἰς η δέ, ἐὰν προηγῆται σύμφωνον· οἶον, Ὀλυμπία-Ὀλυμπίζθεν Ὀλυμπίζσι, θύρα θύραθεν-θύραθι-θύρασι, Πλαταία-Πλαταϊάθεν, Θεσπιαί-Θεσπιαῖαθεν, Ἀθῆναι, Ἀθῆνιθεν-Ἀθῆνισι. Τὰ δὲ παραγόμενα ἐκ δευτεροκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὀνομάτων παραλήγουσιν εἰς ο· οἶον, οὐρανός-οὐρανόθεν-οὐρανόθι-οὐρανόσε, πᾶς-πάντοθεν, Ἐλευσίς-Ἐλευσινόθεν Ἐλευσινόθι· ἀλλὰ καὶ Κίκυν ν)α-Κικυν(ν)όθεν, Δεκέλεια-Δεκελειόθεν (Ἡρόδ.) καὶ Δεκελεῖα-Δεκελεῖθεν (Ἰσοκρ.), Κολωνός-Κολωνῆθεν.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς οθεν, οθι, οσε ἐπιρρήματα διὰ τοῦ ο γράφονται· οἶον, οὐρανόθεν, οὐρανόθι, οὐρανόσε· τὰ παραγόμενα ὁμοῦ ἐκ τῶν εἰς τερος καὶ ἐκ τῶν εἰς ο ἐπιρρημάτων καὶ ὀνομάτων διὰ τὸ μ γράφονται· οἶον, ἔτερος, ἐτέρωθεν-ἐτέρωθι-ἐτέρωσε. ἀμφοτέρως, ἀμφοτέρωθεν-ἀμφοτέρωθι-ἀμφοτέρωσε, ἄνω ἄνωθεν, πέρρω-πέρρωθεν-πέρρωθι, Πυθῶ-Πυθῶθεν.

ΣΗΜ. ε'. Τὰ εἰς οὐ λήγοντα ἐπιρρήματα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, Μεγαροῖ, Ἰσθμοῖ, ποῖ. πλην τοῦ οἴκοι καὶ ὅποι. Τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν παραλήγοντα εἰς ο παροξύνονται· οἶον, Ἴλιον, Ἰλιόθεν-Ἰλιόθι, κύκλος-κυκλόθεν-κυκλόθι-κυκλόσε, οὐρανός, οὐρανόθεν-οὐρανόθι-οὐρανόσε. Τὰ δὲ παραλήγοντα εἰς ἄλλο φωνῆν καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ τοῦ ἑκάστος. ἄλλος, πᾶν, οἶκος, ἔνδον τονίζονται ὅπου καὶ τὸ ἐξ οἷ παροξύνονται, ἐὰν δὲν ἐμποδίζῃ ἢ λήγουσα· οἶον, θύρα, θύραθεν-θύραθι-θύραζε, Ἀθῆναι, Ἀθῆνιθεν-Ἀθῆνισι-Ἀθῆναζε, ἐκεῖ, ἐκεῖθεν-ἐκεῖσε, ἄνω, ἄνωθεν, (ἄνω)-ἄνωθεν καὶ ἀπό-ἀποθεν (οὐχὶ ὀρθόν), ἔτερος, ἐτέρωθεν-ἐτέρωθι-ἐτέρωσε, ἑκάστος, ἐκάστωθεν,-ἐκάστωθι-ἐκάστωσε, κλπ. Τὰ δὲ παραγόμενα ἐκ τοῦ ἐντός, ἐκτός, ὑπέρ, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραλήγουσας· οἶον, ἐντός, ἐντοσθεν, ἐντοσθι. ἐκτός, ἐκτοσθεν-ἐκτοσθι, ὑπέρ, ὑπερθεν. Σὺν τούτοις καὶ τὸ ἐνθα, (ἐνθα), καὶ ἐνθεν· Τὰ δὲ εἰς δε πάσουςι καὶ ἔγκλισιν (§ 36) οἶον, αἰκόνδε, Μέγαράδε, Ἐλευσινάδε, κλπ.

3. Εἰς ὡς καὶ παράγονται ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικοῦ τινος καὶ σημαίνουνσι τρόπον καὶ δέχονται τὸν τονισμόν καὶ τὰ πάθη τῆς γεν. πληθ. αὐτῶν· διὸ λέγεται κοινῶς, ὅτι τὰ εἰς ὡς τροπικὰ ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν κατὰ τροπὴν τοῦ γ· εἰς ς· οἶον, σοφῶν-σοφῶς, δικαίων-δικαίως,

ἀπλῶν-ἀπλῶς, ταχέων-ταχέως, σαφῶν-σαφῶς, πάντων-πάντως, συνήθων-συνήθως, ἄλλων-ἄλλως, ὤν-ὄς, πρεπόντων-πρεπόντως, ὄντων-ὄντως, κευχωρισμένως, καλλιόνως, μειζόνως.

ΣΗΜ. Τὰ δεικτικά καὶ τοπικά ἐπιρρήματα προσλαμβάνουσι τὸν προσχηματισμὸν *ι*, ὅστις, ἔάν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη *σ*, προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν *ν*, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος (§ 67, α'). οἶον, οὕτω-σί(ν), ἐκεινωσί(ν), ὠδί, ἐνταυθί, ἐνθαδί, δευρί. Τὰ δὲ ἀναφορικά προσλαμβάνουσι τὰ μόρια *πέρ*, οὖν, δὴ, δῆποτε, δηποτοῦν· οἶον, ὥσπερ, ὥσπερ οὖν, ἐνθα *πέρ*, ὅπου δὴ, ὅπουδῆποτε, ὅπως οὖν, ὅπωςδῆποτε, ὅπωςδηποτοῦν, κλπ.

Β'. Παραγωγή διὰ συνθέσεως.

§ 396. Αἱ λέξεις εἶνε ἀπλᾶι ἢ σύνθετοι καὶ ἀπλᾶι μὲν λέγονται ὅσαι συνίστανται ἐκ μιᾶς λέξεως· οἶος, ἄστν, γείτων, λόγος, γράφος. Σύνθετοι δὲ ὅσοι συνίστανται ἐκ δύο πλειόνων λέξεων· οἶον, ἄστν-γείτων, λόγος γράφος, μακρο-καμπυ.λ-αύχην. Ὅσοι δὲ παράγονται ἐκ συνθέτων λέξεων λέγονται παρασύνθετοι· οἶον, λογο-γραφ-ία, λογο-γραφ-ικός, λογο-γραφ-έω, (ἐκ τοῦ λογογράφος), κλπ.

§ 397. Αἱ σύνθετοι λέξεις συνίστανται συνήθως ἐκ δύο λέξεων, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη λέγεται *πρῶτον συνθετικὸν* καὶ σημαίνει συνήθως τὴν ὑποδεστέραν καὶ προσδιορίζουσαν ἔννοιαν, ἡ δὲ δευτέρα λέγεται *δεύτερον συνθετικὸν* καὶ σημαίνει συνήθως τὴν κυριωτέραν καὶ προσδιοριζομένην ἔννοιαν· οἶον, ἀγαθοδαίμων, δικαιοκρίτης, ἀκρόπολις. Ὅταν ὅμως τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν εἶνε ῥῆμα, ἡ τοῦ ῥήματος ἔννοια εἶνε συνήθως ἡ κυριωτέρα καὶ ἡ προσδιοριζομένη, εἴτε προτάσσεται τὸ ῥῆμα εἴτε ἐπιτάσσεται· οἶον, δακέθνυμος θυμοδακῆς.

ΣΗΜ. Ὅταν μὲν προτάσσεται τὸ ῥῆμα, τὸ σύνθετον ὄνομα σημαίνει τὸν ἐνεργούντα· οἶον, φιλόθεος, μισόθεος (ὁ φιλῶν, μισῶν θεόν). ὅταν δὲ ἐπιτάσσεται, σημαίνει συνήθως τὸν πάσχοντα· οἶον, θεοφιλῆς, θεομισῆς (ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ φιλούμενος, μισούμενος).

§ 398. Ἐκ τῶν πτωτικῶν γίνεται πρῶτον συνθετικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ δέον νὰ προσδιορίσῃ τὸ προσδιοριστέον, ἰδίως δὲ τὰ ἐπέθετα, τὰ ἐπιθετικά καὶ τὰ ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενα οὐσιαστικά· οἶον, ἀκρό-πολις, ἀγαθο-δαίμων, Νεά-πολις, αὐτό-χθων, δημο-γέρον (=δήμιος γέρον), κλπ. Τὸ δὲ ῥῆμα ἀρχικῶς προετάσσετο, ὑστερώτερον δὲ καὶ προετάσσετο καὶ ἐπετάσσετο· οἶον, ἐλκεσί-πεπλιος, λογο-γράφος, λιθο-βόλος, βοη-θός, κλπ.

Α'. Πρῶτον συνθετικὸν μέρος.

§ 399. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος δυνατόν νὰ εἶνε ἢ πτωτικὸν ἢ ῥῆμα ἢ μόριον.

α'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν πτωτικόν.

§ 400. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πτωτικόν, ἡ σύνθεσις γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους, ἀφ' οὗ ἡ λήγουσα αὐτοῦ τραπῆ εἰς ο, (ἐάν δὲν ἔχη) ἢ προσλάβῃ ο, τὸ ὅποιον πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ἀργυρὸ-τοξος, ἡμερο-δρόμος, δικο γράφος, σκυθο-τοξότης, ἀληθό-μαντις, τειχο-ποιός, κρεο-φάγος, πυθό-χρηστος, ἡρω-ο-γονία, παιδ-ο-τρίβης, ρυκτι-ο-φύλαξ, χειρ-ο-τέχνης, ἀνδριαρτ-ο-ποιός, ἀγων-ο-θέτης, πατρ-ο-κτόνος, ἀστρ-ο-νόμος, παιδ-αγωγός, ρομ-άρχης¹.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ο τοῦτο μένει καὶ πρὸ φωνήεντος, ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ἐκ τῶν λέξεων ἐκείνων, αἵτινες τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ F· οἶον, χρηστο-θήης, μνη-ειδής· ἀλλ' ἐνίοτε ἀποβάλλεται καὶ πρὸ τοῦ F καὶ πρὸ ἄλλων συμφώνων· οἶον, αἰχμάλωτος, καχεξία, ἀρτιμελής, (ἄρτιος), ζψ-γράφος (ζψόν), κλπ.

ΣΗΜ. β'. Ὅταν δεύτερον συνθετικὸν εἶνε τὸ ἔργον ἢ τὸ ἔξω ἢ τὸ ἀναξ, τὸ ο συναίρεται μετὰ μὲν τοῦ ε εἰς ου, μετὰ δὲ τοῦ α εἰς ω· οἶον, λειτο-εργός-λειτουργός, κακό-εργός-κακοῦργος, δαδó-εχος-δαδοῦχος, χειρ-ο-ἀναξ-χειρῶναξ,

§ 401. Τὰ εἰς ὡς ἄττικὰ τῆς β'. κλίσεως ἔχουσιν ω ἀντὶ ο· οἶον, λεωφόρος, γεωκόρος, χρεωκόπος, τὸ δὲ ὄρεωκόμος τοῦ Ἄριστ. διόρθοῦται νῦν εἰς τὸ ὄρεακόμος·² τὸ δὲ χρεοκόπος, χρεολύτης, εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ κρέας σύνθετα διὰ τοῦ ο συντίθενται· οἶον, κρεοφάγος, κρεοπάλης· τὸ δὲ κρεωφάγος, κρεωπάλης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 402. Τὸ γέα ἐν τῇ συνθέσει γίνεται γέω· οἶον, γεωγράφος, γεωπόνος.

§ 403. Τὰ εἰς ις, υς, υ, αυς, ους, τὸ φῶς, πῦρ καὶ μέλας συνθέτονται ἀμέσως ἐκ τοῦ στελέχους ἄνευ τοῦ συνθετικοῦ ο· οἶον, πολί-πορθος, βαθύ-κοιλίης, συ-βάτης, ἀστρ-νόμος, ραν-βάτης, βο-φορβός, φωσ-φόρος, (στελ. φως), πυρ-φόρος, μελάν-δετος, μαλάμ-πους.

ΣΗΜ. Τινὰ δὲ τούτων καὶ μάλιστα τὰ εἰς υς οδριαστικά συνθέτονται ἐνίοτε καὶ διὰ τοῦ ο· οἶον, βοτρυ-ό-δωρος, σταχυ-ο-λόγος, πολιοῦχος (πολι-ό-χος), πυρ-ο-οραγής, μελαν-ό-χρους. Τὸ δὲ ὄψι-ό-δηκτος, νη-ο-βάτης, φωτ-ο-δόλος, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ εἰς υς ἐπίθετα πάντοτε ἐκ τοῦ στελέχους συνθέτονται· οἶον, εὐθύ-δικος, ἡδυ-επής. Τὸ δὲ βου πρὸ φωνήεντος γίνεται βο· οἶον, βο-άγριος, βο-πλάτης.

§ 404. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐκ τοῦ στελέχους συνθέτονται ἐνίοτε

¹ Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς συνθέσεως προετίμησα, διότι κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην καὶ γενικώτερος καὶ ὀριστικώτερος καὶ εὐμνημόνευτος εἶνε· ὁ δὲ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ στελέχους ἄνευ συνθητικοῦ καὶ μερικώτερος καὶ ὀριστικώτερος καὶ δυσμνημόνευτος, ὡς ἔχων πολλὰς ποικιλίας καὶ ἐξαιρέσεις.

² Παρὰ Πλάτωνι (Λύσ. 208, β'.) εὔρηται ὄρεοχόμος.

και πολλά άλλα, διότι κατ' ἀρχάς ἡ σύνθεσις ἐγένετο ἀμέσως ἐκ τοῦ στελέχους ἄνευ οὐδενὸς συνθετικοῦ γράμματος· οἶον, ἀγορα-νόμος, βουλη-φόρος, γό-λοφος, μυσι-πολέω, (στελ. μυς), σακέσ-πα.λος, (στελ. σακες), γερασ-φόρος, (στελ. γερας), κερασ-φόρος, σε.λασ-φόρος.

§ 405. Τὸ μὲν κέρας και τέρας ἔχουσι δύο πρῶτα συνθετικά στελέχη· κέρας και κέρατ-ο, τέρας και τέρατ-ο, οἶον, κερασ-φόρος, και κέρατ-ο-ειδής¹, τερα-σκόπος (τερασ-σκόπος) και τερατ-ο λόγος. Τὸ δὲ εἰς μα-ματος ἔχουσι τρία λήγοντα 1) εἰς μα· οἶον, αἷμα-κουρία, ὄνο-μάκλυτος· 2) εἰς μο (τροπή τοῦ α εἰς ο)· οἶον, αἴμο-βαφής, αἴμο-γρα-γής, σπερμο-λόγος· 3) εἰς ματ-ο, η' οἶον, αἵματ-ό-κτυπος, κυματ-ο-πλήξ, στοματοουργός (στοματ-ο-εργός), αἵματ-η-φόρος, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ ο τῶν εἰς μο και ματ-ο ληγόντων πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ἀρυ-άμαξα, στόμ-αργος, αἵματ-ωπός.

§ 406. Τὸ μέλι ἀποβάλλει ἐν τῇ συνθέσει τὸν χαρακτῆρα τ· οἶον, με.λι-ρροτος, με.λι-κρατος, ἀλλὰ και με.λιτ-οπά.λις.

§ 407. Τὸ ὕδωρ ἐν τῇ συνθέσει γίνεται ὕδρο, τοῦ ὁποῖου τὸ ο πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ὕδρο-φόρος, ὕδρο πότης, ὕδραρω-ρός· ἀλλὰ και ὕδατ-ο-τρεφής, ὕδατ-ο-πλήξ, κλπ.

§ 408. Τὸ πᾶς ἐν τῇ συνθέσει γίνεται παρ· οἶον, πᾶρ-σοφος, πᾶρ-κα.λος, παμ-μέ.λας, παρ-ἀργυρος, πανοῦργος²· ἀλλὰ και παρ-τ-οδαπός, παρτ-ο-τρόφος, κλπ.

§ 409. Συνθετικά γράμματα εἶνε και τὸ (α), η, ι·

α'. Τὸ α εὐρίσκεται εἰς ὀλίγας ἀρχαῖκὰς συνθέσεις· οἶον, κα.λ-ἀ-πους, πο.λεμ-α-δόκος, κυρ-ἀ-μυια, ποδ-ἀ-ριπτρον, κλπ.

β'. Τὸ η τίθεται εἰς πολλὰς συνθέσεις ὀνομάτων· οἶον, ἐ.λαφ-η-βό-λος, λαμπαδ-η-φόρος, ξιφ-η-φόρος, ὑπερ-ἡ-φανος, ἐπ-ἡ-βολος, κλπ.

ΣΗΜ. Πολλῶν τούτων ἡ σύνθεσις διαφορεῖται· οἶον, ξιφ-ο-φόρος, και ξιφ-η-φόρος, θανατ-ο-φόρος και θανατ-η-φόρος, ψηφ-ο-φορεῖν και ψηφ-η-φορεῖν, κλπ.

γ'. Τὸ ι τίθεται εἰς τινὰς συνθέσεις και μάλιστα εἰς τὰς ἐκ τοῦ κά.λ.λος· οἶον, ἀργ-ι-πους, χα.λκ-ι-οικος, κα.λ.λ-ι-κομος, κα.λ.λ-ι-τεκνος, κα.λ.λ-ι-ρρόη, και ἐκθλίψει αὐτοῦ πρὸ φωνήεντος· οἶον, κα.λ.λ-ω-πίζω, Κά.λ.λ-αισχρος. Πολλὰ τούτων διαφοροῦνται· οἶον, νυκτ-ι-κόραξ, και νυκτ-ο-φύλαξ, χα.λκ-ι-οικος και χα.λκ-ό-πους και χα.λκε-ό φανος, κλπ.

§ 410. Πολλῶν ὀνομάτων ἡ σύνθεσις γίνεται και ἐκ πτώσεώς τινος·

¹ Ἀλλὰ και, κερσ-φόρος.

² Τὸ πανοῦργος κατὰ Κούρτιον γίνεται ἐκ τοῦ παν F εργος τροπή τοῦ F εἰς ο πανόεργος και συναϊρέσει πανοῦργος (Τσιζέπ. Σύνοθ. σελὶς 142.

α'. Ἐξ ὀνομαστικῆς· οἶον, *λαοσ-σόος, πολισ-σόος, θεός-δοτος*, καὶ συγκοπῇ τοῦ *θέσ-φατος, θέσ-κελος, ἑωσ-φόρος, κλπ.*

β'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς γενικῆς μάλιστα κυρίου ὀνόματος· οἶον, *ρεώσ-οικος*, (ναῦς νεώς), *Ἑλλήσ πορτος, Διόσ-χοροι, Κυρόσ ουρα*. Τὸ δὲ *Βόσ-πορος*, συγκόπτει τὸ ο τοῦ στελέχους (§ 400, σημ.) ἀντὶ *Βοός-πορος*· τὸ δὲ *Πελοπόννησος, Ἀλόρνησος, Προκόρνησος, Προι-κόρνησος* τρέπουν τὸ ληκτικὸν ς τῆς γεν. εἰς γ (§ 49).

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, αἵτινες ἐκτίζοντο πρὸς τιμὴν θεοῦ ἢ ἀνθρώπου ἢ ζώου ἐφέροντο διττῶς· 1) κατὰ παράθεσιν ἐκ τῆς γενικῆς ἐν συνθέσει ἢ συντάξει (χωριστὰ) γραφόμενα· οἶον, *Διόσπολις καὶ Διὸς πόλις, Πανόπολις καὶ Πανὸς πόλις, Αἰγὸς ποταμοί, Ἐρμούπολις* (τὸ πάλαι *Ἐρμόπολις*· ὁ δὲ κάτοικος τούτων λέγεται *Διοσπολίτης, Αἰγοςποταμίτης, Ἐρμοπολίτης, κλπ.* 2) κατὰ παραγωγὴν λαμβάνοντα τὰς παραγωγικὰς καταλήξεις *ια, εια, (ας)*· οἶον, *Κέκροψ-Κεκροστία, Κάδμος-Καδμεία, Ἐλατος Ἐλάτεια, βούς-Βουκεφάλεια, ἢ Βουκεφαλία, Δημήτριος-Δημητριάς*. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ ἁμονίμως τῶν κυρίων ὀνόματι· οἶον, *Φίλιπποι, Ἄρσινόν, Θεσσαλονίκη, κλπ.*

γ'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς ἢ πληθ. δοτικῆς· οἶον, *πυρὶ-κανοτος, πυρὶ-προος, γαστρὶ-μαρρος, δορὶ-κητος, Χειρὶ-σοφος, ὄρει-νόμος, ναυαί-πορος, ἐγχεσί-μορος, ὄρεισ-τροφος, ὄρεισ-βάτης, πασι-δηλος, πασιφανής, κλπ.*

δ'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς ἢ πληθ. αἰτιατικῆς· οἶον, *ἀνδρά-ποδορ, ρουρ-εχής, γάλα-θηρός, παρτά-πασι, κερξ-νόμος, κερξ-τόμος, δικασ-πόλος, ὑσ-πόλος*.

ΣΗΜ. Τὸ μεσαιόλιος, Θηβαιγενής, ὀδοιπόρος, χοροίτυπος καὶ χοροίτύπος, χοροιομανής εἶνε σύνθετα ἐκ τοπικῆς πτώσεως, ἧτις ἔληγεν εἰς *αι*¹, τὸ ὁποῖον συναίρεται μετὰ τοῦ χαρακτηριστοῦ *α*, ο εἰς *αι, οι*² τὸ δὲ Θηβαιγενής, θηβαιγενής λέγονται καὶ Θηβζγενής, ιθζγενής, (Θηβζ, ιθζ)².

§ 411. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ἀπόλυτον ἀριθμητικὸν ἐπίθετον καὶ τὸ δευτερον ὄνομα οὐσιαστικόν, τότε ἀντὶ τοῦ *εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες*, λαμβάνονται τὸ *μορο, δι, τρι, τετρα*· οἶον, *μορό-κερωσ, δι-κερωσ, τρί-πους, τετρά-πους*. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι

¹ Σημειωτέον ὅτι ἡ παλαιάτη γλῶσσα ἐκτὸς τῶν γνωστῶν πέντε πτώσεων εἶχε καὶ τρεῖς ἄλλας, τὴν ἀφαιρετικὴν, τὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν τοπικὴν, αἵτινες ὑστερὸν ἀπωλέσθησαν, ἀναπληρωθεῖσαι ἢ μὲν ἀφαιρετικὴ ὑπὸ τῆς γενικῆς, ἢ δὲ ὀργανικὴ καὶ τοπικὴ ὑπὸ τῆς δοτικῆς. Ἐκάστη δὲ πτώσις εἶχε καὶ ἰδίαν κατάληξιν· ἢ δὲ τοπικὴ εἶχεν ἐν τῶν ἐνικῶν ἀριθμῶνι, τὸ ὁποῖον διεσώθη ἐκ μὲν τῶν πρωτοκλίτων εἰς τὸ ἐπίρρημα *χαμαί* καὶ εἰς τὰ σύνθετα *Θηβαί-γενής, Πυλαί-μαχος*· ἐκ δὲ τῶν δευτεροκλίτων εἰς τὰ ἐπίρρηματα *οἶχοι, Ἰσθμοῖ* κλπ., εἰς δὲ τὰ τριτόκλιτα ἔλαβε τὸν τόνον τῆς δοτικῆς· οἶον, *Ἄγροοῦντι, Δωδῶνι, Μαραθῶνι, κλπ.*

² Τὸ α τοῦ *ιθζ* ἐγένετο μακρὸν ἀποβολῇ τῆς τοπικῆς καταλήξεως· καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει.

τοῦ ἑκατὸν λαμβάνουσιν α (ἐὰν δὲν ἔχῃσι), τὰ δὲ ἐπέκεινα ἔχουσιν ο, ὅπερ εἶνε στελεχικόν· οἶον, πεντά-πο-λις, ἀλλὰ καὶ πέντε τά-λαρ-τος, ἑξά-μετρος, ἑξα-έτης, ἐπτά-πο-λις, ὀκτά-κρημος, ἐννεά-πηχυς, δεκά-πους, εἰκοσά-πηχυς, καὶ (εἰκοσί-πηχυς), τριακοταε-τής, πεντηκοτα-κάρηνος καὶ πεντηκοτό-γνος (μοναδικόν), ἑκατοτα-κάρηνος, πεντακοσιο-μέδιμνος, χιλιο-τά-λαρτος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν μόνον τὸ βξ καὶ τὸ ἑκατὸν λήγουσιν εἰς σύμφωνον καὶ συντίθενται συνήθως ἐκ τοῦ στελέχους (§ 69) καὶ πάσχουσι μόνον τὰς συνήθεις μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, ἑκατόμυλος, ἑκατόγχειρος, ἑκατόζυγος, ἑξέτης, κλπ. Τὸ δὲ βξ πρὸ συμφώνου γίνεται ἐκ· οἶον, ἔκπηχυς ἀλλὰ ἔξιμέδιμνος. Τὰ δὲ στελέχη ἑξα, ὀκτα, εἰκοσα, ἑκατονα ἐγένοντο κατ' ἀναλογία πρὸς τὰ ἑπτά, τριάκοντα, τεσσαράκοντα, κλπ.

ΣΗΜ β'. Τὸ α πρὸ τοῦ ε τοῦ ἔτος πολλάκις ἀποβάλλεται, ἢ τρεπόμενον εἰς ο συναίρεται μετ' αὐτοῦ εἰς ου' οἶον, πεντ-έτης, ἐπτ-έτης, τριακοντοέτης-τριακοντούτης, πεντηκοντοέτης-πεντηκοντούτης.

§ 412. Ὄταν δὲ καὶ τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ἐπίθετον καὶ μάλιστα ἀριθμητικόν, τότε ὡς πρῶτον συνθετικὸν λαμβάνονται πάντοτε τὰ ἐπιρρήματα δις, τρίς, τετράκις, πετάκις, κλπ.· οἶον, δισηφθός, τρισάθλιος, τετρακισμύριοι, πεντακισχίλιοι, κλπ.²

ΣΗΜ Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι τὸ δις καὶ τρίς μετ' οὐσιαστικοῦ μὲν συντιθέμενα ἀποβάλλουσι τὸς, μετὰ δὲ τοῦ ἐπιθέτου φυλάττουσιν αὐτό· οἶον, δίκερως, τρίπους, δίσηφθος, τρισάθλιος· ἀλλὰ καὶ δίθηκτος, τριτάλας. Τὸ τρίς λαμβάνεται πολλάκις καὶ ὡς ἐπιτακτικὸν μόριον· οἶον, τρισάθλιος, τρισμακάριστος, τρισευδαίμων, τρισμέγιστος, ἀντί πανάθλιος, παμμακάριστος. κλπ.

6'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν ῥῆμα.

§ 413. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, ἡ σύνθεσις γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους μάλιστα τοῦ καθαροῦ τοῦ ἐνεστ. προσθέσει ε ἢ ο, ἢ τοῦ ἀορ. α'. (ἔνευ τῆς αὐξήσεως) προσθέσει ι· οἶον, ἀρχω-κακός, ἀρχ-έ-κακος, φέρω-πόνος, φερ-έ-πονος, φιλω-μηρός, φαιρ-ο-μηρίς, (λιπω-τάκτης), λιπ-ο-τάκτης, (φυγω-πόνος), φυγ-ο-πονος, ἔλυσω-πόνος, λυσ-ι-πονος, ἔτερψα-χορός, τερψ-ι-χορος, κρυψ-ι-ρους, φιλησ-ι-μο-λιπος, κλασ-ι-βῶ-λαξ, Τιμησ-ι-θεος, δοκησ-ι-σοφος ('Α-ριστοφ.).

ΣΗΜ. Πολλὰ ἔχουσιν ε πρὸ τοῦ σ, ὅπερ προσέρχεται ἐξ ἐπισταμένου στελέχους· οἶον, ἔλκεσι-πεπλος, ταμεσί-χρως, λιπεσί-ἴνωρ, καὶ ἄνευ τοῦ συνθετικοῦ ι· οἶον, φερῆσ-βιος.

§ 414. Ἐνίοτε ὁ μὲν ἐνεστώς συντίθεται διὰ τοῦ ι, ὁ δὲ ἀορ. διὰ τοῦ ο καὶ σπανιότατα διὰ τοῦ ε· οἶον, ἀρχ-ι-θέωρος, τερπ-ι-

¹ Τὸ α ἐτράπη εἰς ο δυνάμει τοῦ Γ (ἰδὲ Σύνοθ. Τεσρ σελ. 107 καὶ 109).

² Ἀλλὰ καὶ ἐννε-ἀ-χι-λοι καὶ δεκ-ἀ-χι-λοι ('Ὀμηρ.).

κέραινος, δοξ-ό-σοφος, στρεψ-ό-δικος, ριψ-ο-κίνδυνος, μισ-ό-θριξ, περσ-έ-πολις, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ συνηρημένα ῥήματα ἀποβάλλουσι τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν τοῦ ἐνεστώτος πρὸ τοῦ συνθετικοῦ ο· οἶον, τιμύπολις, Τιμόθεος, Φιλόσοφος, μισόθεος.

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε παρὰ ποιητῶν γίνεται σύνθεσις καὶ ἀμέσως ἐκ τοῦ στελέχους τοῦ ῥήματος, ἀνευ συνθετικοῦ γράμματος· οἶον, τανύ-πιεπλος, φοβέ-στρατος, ταλα-κάρδιος, (ταλάω). Οὕτω γίνεται κατὰ Κούρτιον καὶ τὸ μαιψόνος (ἐκ τοῦ ἀγρ. μαιῶ καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ μαιίνω).

§ 415. Καὶ ἐνταῦθα τὰ συνθετικὰ φωνήεντα ε, ο, ι πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλονται· οἶον, φέρ-ασπις, φιλ-άνθρωπος, μισ-άνθρωπος, ῥιψ-ασπις, παυσ-άνεμος, Ἄσ-αἶσρος, πλὴν τοῦ φερέ-οικος, διότι τὸ πάλαι τὸ οἶκος εἶχεν ἐν ἀρχῇ Γ'.

γ'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μόριον.

§ 416. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε μόριον (πρόθεσις ἢ ἐπίρρημα), οὐδεμίαν ἄλλην μεταβολὴν πάσχει ἐν τῇ συνθέσει ἢ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς εὐφωνίας· οἶον, ἄγχι-άλος, ἀρχίαλος. (ποιητ.), χαμαι-ζήλος, χαμαιζήλος, πάλαι-γένος, παλαιγενής, ἀει-φεύγω, ἀειφυγία, εὐδηλος, εὐαἶσρος, συγγράφω, συλλέγω, συρροή, πλημμυλής, παλίνδρομος, παλίμβολος, ἀρτιτόκος, σίζυγος, σίσσιτος, συστρατιώτης, παρέχω, ἀπάγω, ἀρακλής, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τῆς πρὸ τὸ ο συγκιρναῖται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου ε εἰς ου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τίθεται καὶ ἡ κορωνίς· οἶον, προέχω, προύχω, προ-εργου-προὔργου· τῆς δὲ ὑπὸ τὸ ο συναίρεται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου ε τοῦ ἐργον εἰς ου· οἶον, ὑπουργός.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ὄψε ἐν τῇ συνθέσει γίνεται ὄψι (Αἰολ.)· οἶον, ὄψιμαθής, ὄψιγονος, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ν τοῦ πάλιν πρὸ μὲν τοῦ σ, ἐὰν μὲν μετὰ τὸ σ ὑπάρχη φωνῆν, τρέπεται εἰς σ· ἐὰν δὲ σύμφωνον, μένει ἀμετάβλητον, ὁμοίως καὶ πρὸ τοῦ ζ· οἶον, παλίσσιτος, παλίνσιτιος· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων πάσχει τὰ συνήθη πάθη· οἶον, παλίμβουλος, παλιγενεσία, παλλιλλογος, παλίνζωος, κλπ. Ἡ δὲ σύνθεσις τοῦ ἄγαν γίνεται ἐκ τοῦ ἄγα· οἶον, ἀγακλυτός, ἀγα-κλειός, Ἄγα-μέμωνων, ἀγα-σθενής, ἀγάνωρ (ἄγ ἀνήρ)· τὸ δὲ ἀγά-ννιφος, ἀγάρρους γίνονται ἐκ τοῦ ἀγά-σνιφος, ἀγά-σρους (§ 222, 49)· τὸ δὲ Ἄγαν-ιππος εἶνε μεταγενέστερον.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (§ 54)· οἶον, ἀφικνούμαι, καθοσιλίζω, κλπ. Ἄλλ' εἰς τινα ἰωνικῶ ἔθει μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἀπλιώτης, Δεύκιππος, ἀπεψθος, ἐπαφή. Ἐνίοτε δὲ τὸ ψιλὸν σύμφωνον τρέπεται εἰς δασύ καὶ ὅταν μεσολαβῇ ρ· οἶον, πρὸ-δόδος, φροῦδος, πρὸ-ὄρω, φουρός, τέτταρα-ἴππος, τέθραιππος. Τὸ δὲ ἀμπέχων καὶ ἀμπίσχω εἶνε σύνθετα ἐκ τῆς Αἰολικῆς προθέσεως ἀμπί.

ΣΗΜ. ε'. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον σπαν. τρέπεται εἰς δασύ καὶ πρὸ ψιλομένου φων-

νήεντος οἶον, ὕψαμμος (Πλουτ.), καθαμιρίζω ('Αριστ.), ἀφελπίζω (ἐπιγρ.), φροίμιον (πρὸ οἶμος). Οὕτω καὶ τὰ δημῶδη ἔθétος, μεθαύριον.

§ 417. Πρῶτα συνθετικά εἶνε καὶ τὰ μόρια, *ἀν*, *ἀ*, *νη*, *εὐ*, *δυσ*, *ἡμι*, *ἀρι*, *ἐρι*, *δα*, *ζα*, *βοῦ*.

α'. Τὸ *αν* καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦ F *ἀ* (§ 45, 6) σημαίνει στερησιν, διὸ καὶ στερητικὸν λέγεται· οἶον, *ἀν-ίκανος*, *ἀν-άξιος*, *ἀ-βάτος*, *ἀ-τυχής*, *ἀσπιλος*, (ἄφοπλος), *ἀήττητος*, (ἄFήττητος), *ἀκων* καὶ συναϊρέσει *ἄκων*, *ἀεργός* καὶ συναϊρέσει *ἀργός*.

ΣΗΜ. Τὸ στερητικὸν ἂν εἶνε αὐτὸ τὸ σανσκριτικὸν *an* καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦ F ἀποβάλλει τὸ ν· δέσῃσε δὲ τοῦτο καὶ πρὸ συμφώνου *μόνο*, εἰς πηχτικὰς τινὰς λέξεις· οἶον, ἀμψασίν, ἄλληκτος, ἀννέφελος, (μεταγεν.). Ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ ἀνόρατος (Πλάτ. Τμαι, 51, α), ἀνοπλος (Πλάτ, Fῶθῦ. 299. Β. καὶ Ξενφ. Ἱερ. σ. 4).

β' Τὸ *α* εἶνε·

1) Ἀθροιστικόν, σημαῖνον ἄθροισιν ἢ τὸ ὅμοῦ· οἶον, *ἀ-θρόος*, *ἀ-κόλουθος*, (ἄ κέλευθος), *ἀ-δελφός*, (ἄ-δελφύς), *ἀ γάστρω*, (= ὁμογάστορ), *ἀ γάλακτος*, (= ὁμογάλακτος).

ΣΗΜ. Τὸ ἄθροιστικὸν *ἀ* εἶνε αὐτὸ τὸ σανσκριτικὸν *sa*—*ἀ* καὶ ὕστερον *ἀ* περὶ δὲ τοῦ ἄπας, ἄπαξ καὶ ἄπλοῦς ἰδὲ § 186, α'. 4 καὶ γ'.

2) Ἐπιτακτικόν, σημαῖνον ἐπίτασιν· οἶον, *ἀ τετής*, *ἀ-χαρής*, *ἀ σκελής* (= καταξήρος), *ἀ-ξυλος* (= πολύξυλος), *Ἄτλας* (= Πολύτλας).

ΣΗΜ. α'. Τὸ ἐπιτακτικὸν *ἀ* εἶνε αὐτὸ τὸ ἄθροιστικόν, διότι ἐκ τῆς ἄθροίσεως πολλῶν πραγμάτων ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ προέρχεται ἡ ἐπίτασις.

ΣΗΜ β'. Τὸ *ἀ* σημαίνει ἐνίοτε καὶ ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· οἶον, *ἀ-τά-λαντος* (= ἰσοδρῆς), *ἀπεδος* (= ἰσόπεδος)· ἐνίοτε δὲ φίνεται πλεονάζον· οἶον, *ἀ-σταχυς*, *ἀ-σπαιρω*, *ἀ-σταφίς*. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης ἀγκινάρα (= κινάρα), ἀπήγανον (= πήγανον), ἀπάρθενος (= παρθένος).

γ'. Τὸ *νη* (σανσκρ. *na*, λατ. *ne*) εἶνε στερητικὸν σπανιότερον τοῦ *αν*· οἶον, *νή-ποιος*, *νη-περθής*.

ΣΗΜ. Τὸ *η* τοῦ *νη* τὰ μὲν βραχέα ἐπιφερόμενα φανήεντα & καὶ ἐκχρούει μετὰ δὲ τοῦ ο συναϊρέται εἰς ω· οἶον, (*νη* αλεγω), *νη-λεγής*. *νη-ε-λεος*, *νη-ε-λεός*, *νη-οδυνη*, *νῶδυνος*, *νη-οδους*, *νῶδός*.

δ'. Τὸ *ε* σημαίνει εὐκόλιαν ἢ καλὴν ιδιότητα· οἶον, *εὐβάτος*, *εὐώδης*, *εὐμενής*.

ε'. Τὸ *δυσ* εἶνε ἀντιθέτον τοῦ *ευ* καὶ σημαίνει δυσκόλιαν ἢ κακὴν ιδιότητα· οἶον, *δυσβάτος*, *δυσώδης*, *δυσμενής*, *δυστυχής*.

1 Ἄλλοι λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ἀνάεντος (= ἄνευ ἔδων), ἀνάελπτος (= ἀνέλπιστος) ἀνάπνευστος, παράγουσι τὸ στερητικὸν ἀν ἐκ τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου ἀνὰ ἀποβολῇ τοῦ α. Καὶ ἡ καθωμιλημένη λέγει, ἀνάβαθος, ἀναβροχιά.

2 «Τρί' ἀπάρθενα κρῆσια ἄν τοῦ Μά' τὰ κρῆσια» δημῶδες ζήτημα.

ΣΗΜ. Τὸ σ τοῦ δυς πρὸ τοῦ σ, ἐὰν μετὰ τὸ σ τῆς ἐπιφερομένης λέξεως ὑπάρχῃ σύμφωνον, ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ φωνῆεν, μένει ἀμετάβλητον· οἶον, δύ-στόμος, δύ-σπνος, δύσ-σοος, δυσ δεθής.

ς'. Τὸ ἤμι, τοῦ ὁποίου τὸ ι πρὸ φωνήεντος δὲν ἐκθλιβεται, σημαίνει τὸ ἡμισυ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἔσχατου συνθετικοῦ δηλουμένου· οἶον, ἡμι-τάλασσος, ἡμι-ωβόλιος, ἡμι-ορος, ἡμι-παρῆς.

ζ'. Τὸ ἀρι, ἐρι, δα, ζα, βου εἶνε ἐπιτατικὰ συνήθη παρὰ ποιηταῖς· γίνονται δὲ τὸ μὲν ἀρι ἐκ τοῦ ἀρω, τὸ δὲ ἐρι ἐκ τοῦ ἀρι κατὰ τροπὴν τοῦ α εἰς ε, ὡς τὸ ἔρσην ἐκ τοῦ ἄρσην· τὸ δὲ δα καὶ ζα ἐκ τῆς διά, τὸ δὲ βου ἐκ τοῦ βοῦς· οἶον, ἀριθηνός, ἐρίθουπος, ἐριβώλαξ, δαφουρός, ζάπλουτος, βούπαις, βουφάρος, βουλιμία.

Β'. Ἐσχατον συνθετικὸν μέρος.

§ 418. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος δυνατὸν νὰ εἶνε ἢ ὄνομα ἢ ῥῆμα ἢ ἐπίρρημα.

α'. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ὄνομα.

§ 419. Ὄταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶνε ἐπίθετον, μένει καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν πάλιν ἐπίθετον φυλάττον τὴν κατάληξιν αὐτοῦ ἀμετάβλητον καὶ τὴν κυρίαν ἔννοιαν τῆς συνθέσεως· οἶον, ὁμόδουλος, εὐδηλος, ἄπιστος, πάγκαλος, ἡμίγυμος, φιλόσοφος.

ΣΗΜ. Ἐσχατον συνθετικὸν γίνεται καὶ μετοχὴ μένουσα καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀπετάβλητος· οἶον, πολύ-τλας, λυκά-δας, Πυρι-φλεγέθων, κλπ.

§ 420. Ὄταν δὲ τὸ ἔσχατον συνθετικὸν εἶνε οὐσιαστικόν, μεταβάλλεται συνήθως εἰς ἐπίθετον σημαῖνον τὸν ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένον· οἶον, ἄπαις (οὐχὶ ὁ οὐ παῖς, ἀλλ' ὁ οὐκ ἔχων παῖδας), μακρόχειρ (οὐχὶ ἡ μικρὰ χεῖρ, ἀλλ' ὁ ἔχων μακρὰς χεῖρας), ἄποικος (οὐχὶ ὁ ἀπὸ οἴκος, ἀλλ' ὁ ἀπέχων ἐκ τοῦ οἴκου), ἐρθεος (οὐχὶ ὁ ἔνδον θεός, ἀλλ' ὁ ἔχων ἐν ἐζυτῷ θεός), δεισιδαίμων (οὐχὶ ὁ δεισας δαίμων, ἀλλ' ὁ τοῦ; δαίμονας δεδιώς), κλπ.

§ 421. Τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἐπίθετα, ἐὰν μὲν ἔχωσι κατάληξιν ἀρμοδίαν εἰς ἔκφρασιν καὶ τῶν τριῶν γενῶν, φυλάττουσιν αὐτὴν ἀμετάβλητον· οἶον, ὁ, ἡ ἄσιτος-τὸ ἄσιτος, ὁ, ἡ δεισιδαίμων-τὸ δεισιδαίμων, ὁ, ἡ ἄπαις, ὁ, ἡ μακρόχειρ, ὁ, ἡ ἀποικος, ὁ, ἡ δίπηχυς, κλπ. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι, μεταβάλλουσιν αὐτὴν· τὰ μὲν ἐκ τῶν εἰς ον καὶ υ οὐδετέρων εἰς ος, υς προσλήψει τοῦ ς· οἶον, δάφου-πολύδωρος, δάφου-ἄδαφρος. Τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς α καὶ η θηλ. εἰς ος καὶ σπανίως εἰς ις· οἶον, μοῦσα-φιλόμοσος, τιμὴ ἄτιμος, κισάρα-ἀκίθαρις, ἄλκη-ἄγαλκισ· τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων εἰς ης τροπῇ τοῦ ες τοῦ στελέχους εἰς ης (§ 146, 6')· οἶον, ἦδος (ἦδες)-ἀηδής, βάρος (βαρες)-μυνοβαρής, κλέος ἐνκλήης. Τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς ας οὐδετ. κλι τοῦ γῆ

καί *ναῦς* εἰς *ωσ'* οἶον, *κέρας-χρυσοκέραος-χρυσόκερωσ*, *γήρας* (ἀγήρως)-*ἀγήρωσ*, *γῆ-εὐρωσ*, *ναῦσ-λιπόρωσ*, τὰ δὲ ἐκ τοῦ *φρήν* εἰς *φρων'* οἶον, *φρήν-σώφρων-εὐθόφρων'* τὰ δὲ ἐκ τοῦ *ἠρ* εἰς *ωρ'* οἶον, *πατήρ-ἀπάτωρ*, *μήτηρ-ἀμήτωρ*·-

ΣΗΜ. Τινὰ ἐκ τῶν εἰς *οσ'* οὐδετέρων τριτοκλίτων μεταβάλλονται εἰς *οσ'* δευτερόκλιτα· οἶον, Χρῦσανθος, Πάτροκλος, παχύχειλος ('Αριστοτ.).

§ 422. Τὰ συμφωνόληκτα τριτύκλιτα ὀνόματα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γινόμενα προσλαμβάνουσι συνήθως εἰς τὸ στέλεχος τῆς ἐνικῆς γεν., καὶ σπανίως τῆς ὀνομ. τὴν δευτερόκλιτον κατάληξιν *οσ'* οἶον, *ἀκρήματος*, *ἀμφιάλιος*, *πολύσαρκος*, *εὐανδρος*, *ἔαστρος*, *εὐριος*, (καὶ *εὐριν* καὶ *εὔρις*, *ἀναίμακτος* καὶ *ἀναιμος* κλπ. Τὰ δὲ εἰς *μα-ματος* λήγουσι καὶ εἰς *μων* γινόμενα ἐκ τοῦ ἀρχαίου στελέχους τοῦ λήγοντος εἰς *μαρ* τροπῆ τοῦ *α* εἰς *ω*· οἶον, *ἀκτῆμων*, *πολυπράγμων*, κλπ.

ΣΗΜ. Τῶν ἐχόντων ἔσχατον συνθετικὸν τὸ πόλις τὰ μὲν οὐσιαστικά φυλάττουσι τὴν κλίσιν τοῦ ἀπλοῦ· οἶον, ἀκρόπολις-εως κλπ. τὰ δὲ ἐπίθετα μεταβάλλουσι αὐτὴν εἰς *ισ-ιδος'* οἶον, ὁ, ἢ ἀπολις-ιδος' ὁ, ἢ φιλόπολις-ιδος' ὁ, ἢ φυγόπολις (§ 423).

§ 423. Πολλὰ οὐσιαστικά μένουσι καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν πάλιν οὐσιαστικά φυλάττοντα καὶ τὴν κατάληξιν ἀμετάβλητον· οἶον, *ἀκρό-πολις*, *ὠμο-πλάτη*, *ἵππο-κένταυρος*, *χην-αλώπηξ*, *ἀρμ-ἀμαξία*, κλπ. Πάντοτε δὲ ἀμετάβλητα μένουσι τὰ ἀφηρημένα ῥηματικά οὐσιαστικά, ὅταν συντίθωνται μετὰ τῶν 18 προθέσεων· οἶον, *πρᾶξις-σύμπραξις*, *βολή-καταβολή*, κλπ. Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συντιθέμενα ταῦτα μεταβάλλονται εἰς *ια* (§ 398, σηλ.), οἶον, *πρᾶξις-εὐπραξία*, *κόλασις-ἀκολασία*, *βολή-λιθοβολία*. Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα εἶνε κυρίως παρασύνθετα προϋποθέτοντα σύνθετον ἐπίθετον ὄνομα εἰς *οσ'* οἶον, *ἀπραξία* (ἐκ τοῦ ἄπρακτος), *λιθοβολία* (ἐκ τοῦ λιθοβόλος), *ναυμαχία* (ἐκ τοῦ ναύμαχος), κλπ. πλὴν τοῦ *μισθοφορά*· ἀλλὰ καὶ *μισθοφορία*.

6'. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ῥῆμα.

§ 424. Τὸ ῥῆμα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γινόμενον μόνον μετὰ τῶν 18 προθέσεων συνθετόμενον μένει ἀμετάβλητον καὶ ἡ σύνθεσις αὐτὴ λέγεται παράθεσις· οἶον, *παρὰ-λαμβάνω παραλαμβάνω*, *περιγράφω*, *παρέχω*, κλπ. Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συνθετόμενον μεταβάλλεται εἰς ὄνομα, ἐξ οὗ, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη, σχηματίζεται πρᾶσύνθετον ῥῆμα εἰς *εω'* οἶον, *ἵππος-τρέφω*, *ἵπποτροφός*, *ἵππο-τροφέω*, *κακὰ-λέγω*, *κακολόγος-κακολογέω*, *εὐ λέγω*, *εὐλογός-εὐλογέω*, *ἀ-φειδομαι*, *ἀφειδής-ἀφειδέω*, *δύς-ἀρέσκω*, *δυσάρεστος-δυσάρε-*

στέω. Τοιαῦτα παρσύνθετα ῥήματα γίνονται καὶ ἐκ προθέσεων οἶον, ὑπέρ-μάχομαι, ὑπέρμαχος-ὑπερμαχέω, ἀντι βάλλω, ἀντιβολος ἀντιβολέω. Ἔτι δὲ καὶ ἐξ ἀχρήστου συνθέτων ὀνομάτων οἶον, ρουθεῖω ἐκ τοῦ ἀχρήστου ρουθέτης.

§ 425. Πολλὰς τὸ ῥήμα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γενόμενον φαίνεται ἀμετάβλητον, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τυχερᾶς ὁμοιότητος τῆς καταλήξεως τοῦ ἀπλοῦ πρὸς τὴν τοῦ παρσυνθέτου οἶον, μύρον-πωλέω, μυροπώλης-μυροπωλέω, μέλος-ποιέω, μελοποιός-μελοποιέω, ἀφρονέω, ἀφρων-ἀφρονέω.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα δυνατόν νὰ συνθεθῶσι καὶ μετὰ δύο ἢ τριῶν προθέσεων οἶον, ἀντι-παρα σκευάζομαι, ἀντι παρ εξ-άγω.

§ 426. Τὰ ἐκ ῥημάτων σύνθετα ὀνόματα (§ 424) λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ·

α'. Εἰς ο-ς δευτερόκλιτα προσηγορικά· οἶον, ἵππος-τρέφω-ἵπποτρόφος, θεός-λέγω-θεολόγος, ραῦς μάχομαι-ραῦμαχος, κλπ.

β'. Εἰς α-ς, η-ς πρωτόκλιτα προσηγορικά· οἶον, ὄρνις θηρεύω-ὄρνιθοθήρας, μύρον-πωλῶ-μυροπώλης, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἄρκου σύνθετα καταλήγουσιν ἄλλα μὲν εἰς ος, ἄλλα δὲ εἰς ης, ἄλλα δὲ διαφορῶνται· οἶον, δῆμαρχος, νομάρχης, ἵππαρχος καὶ ἱππάρχης, στολάρχος καὶ στολάρχης, γυμνασιάρχος καὶ γυμνασιάρχης, κλπ.

γ'. Εἰς ης τριτόκλιτα ἐπίθετα· οἶον, εὐμαρθάνω-εὐμαθής, δὺς-μαρθάνω-δυσμαθής, πολὺν-μαρθάνω-πολυμαθής, ἀβλάπτω-ἀβλαθής, κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις ης εἶνε ες, ἥτις ἐν τῇ ὀνομ. ἐκτείνει τὸ ε εἰς η κατὰ τὸν κανόνα (§ 146, β') οἶον, (ἀμαθὲς-ἀμαθής).

δ'. Εἰς ης-ητος καὶ ως-ωτος· τριτόκλιτα ἐπίθετα· οἶον, πρόβαλλω, προβλήτης-ἦτος, ἡμι-θνήσκω, ἡμιθνήτης-ἦτος, ἀγινώσκω-ἀγινώως ἦτος, ἡμι-βιβρώσκω, ἡμιβιβρώως ἦτος, κλπ.

ε'. Εἰς της πρωτόκλιτα καὶ εἰς ηρ καὶ ωρ τριτόκλιτα προσηγορικά· οἶον, μῆλορ-βόσκω, -μηλοβώτης καὶ μηλοβωτής, παρ-δαμάω, -παρδαμάτωρ, κλπ.

ς'. Εἰς ς' (ξ, ψ) οἶον ἐπὶ (ἐλύθω)-ἐπηλυ-ς, ρήλυ-ς, πρὸς (φύγω)-πρόσφυξ, βοῦς (πλήγω)-βουπλήξ, παρὰ (βλέπω)-παραβλώψ, κλπ.

§ 427. Τὰ τοιαῦτα ὀνόματα σημαίνουσι τὸν ἐνεργῶντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ μετοχῇ τοῦ ἐν συνθέσει ῥήματος ἐχούση ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸν τὸ πρῶτον συνθετικόν· οἶον, ἵπποτρόφος=ὁ ἵππου· τρέφων, ραῦμαχος=ὁ ναυσὶ μαχόμενος, θεολόγος=ὁ περὶ θεοῦ λέγων, σπερμολόγος=ὁ

1 Τὸ ς τοῦτο εἶνε πτωτικὴ κατάληξις καὶ οὐχὶ παραγωγικὴ.

σπέρματα συλλέγων, *κναμοτρῶξ* = ὁ κνᾶμος τρώγων, *εὐμαθῆς* = ὁ εὐκόλως μαθάνων, κλπ. Γὰ δὲ εἰς *ωσ-ωτος* καὶ *ησ-ητος* σημαίνουσι συνήθως τὸν παθόντα· οἶον, *ἡμιβρώς*, *ἀτρῶς* = *ἡμιβρωτος*, *ἄτρως*, *ἄδμης*, *ἐπιβλής*. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ *ἀπορῶξ* = ὁ ἀπορραγείς. Σημειωτέον ὅτι τὰ ἐκ τῶν τοιούτων συνθέτων ὀνομάτων παρασύνθετα εἶνε ῥήματα λήγοντα εἰς *εω* (§ 324) ἢ οὐσιαστικά ἀφηρημένα λήγοντα εἰς *ια* (*εια*) (§ 423)· οἶον, *ἱπποτρόφος-ἱπποτροφῶς-ἱπποτροφία*, *ροροθέτης-ρομοθετέω-ρομοθεσία*, *ὄριθοθήρας ὄριθοθηρέω ὄριθοθηρία*, *πολυμαθῆς πολυμαθέω* (*πολυμαθέσια πολυμαθεία*) *πολυμάθεια*.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε σύνθεσις γίνεται καὶ ἐκ δύο ἀντιφατικῶν (ἀντιθέτων) λέξεων· οἶον, *Κάλλαισχος* *μωρόσοφος* (*Λουκ*), *μωροπόνηρος*¹, *κλαυσίγελως* (*Ξενοφ.* Ἑλλην). Ἡ τοιαύτη σύνθεσις καλεῖται ὀξύμωρον ὀξύμα (ἰδὲ Σντ. Λ. Χρ.).

ΣΗΜ. β'. Σπανίως παρὰ τοῖς καλαιοῖς γίνεται σύνθεσις ἐκ δύο κλιτῶν μερῶν μεσολαβούσης προθέσεως· οἶον, ἀλλοπρόσαλλος, φιλοπροσῆγορος, φιλεπετιμητής. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῶν γραμματικῶν πολυσύλλαβος, μακροκατάληκτος, βραχυπαράληκτος, γενικοδύντακτα, δοτικοδύντακτα, κλπ.

§ 428. Ὄταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ *α*, *ε*, *ο*, ἐκτείνεται τὸ μὲν *α* καὶ *ε* εἰς *η*, τὸ δὲ *ο* εἰς *ω*· οἶον, ὑπακούω-*υπήκοος*, στρατός-*ἄγης*, στρατηγός, εὐ-*ἄνεμος*, *εὐήνεμος*, εὐ-*ἐλαύνω*, *εὐήλατος*, *ἄ-ἄνυμι*, *ἀνώματος*. Τὸ δὲ *λοχαγός*, *ξεναγός*, *ναυαγός*, ἐκτείνουνσι τὸ *α* βραχὺ εἰς *α* μακρόν.

ΣΗΜ. Τὸ *α*, *ε*, *ο* μένουσι ἀμετάβλητα, 1) ὅταν εἶνε θέσει μακρά· οἶον, ναύ-*αρχος*, ποδ-*άρχης*, ψευδ-*ἄγγελος*, καχεξία, θε-*όργητος*· 2) ὅταν εὑρίσκωνται πρὸ λέξεων, αἱ ὁποῖαι τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἰσχύϊ *F* ὁ· οἶον, αἰχμ-*ἄλωτος* (*Γαλ*), ἀρτι-*επίς*, παν-*όρατος*· 3) ὅταν εἶνε ἀπλή σύνθεσις, μάλιστα ἐκ προθέσεως· οἶον, ὑπ-*ακοή*, ἀπ-*έλασις*, ἐπ-*όπτης*, παιδ-*αγωγός*· 4) *χάριν* τοῦ μέτρου· οἶον, ὑψ-*εγόρης*, ὑψ-*ερεφῆς*, καρχαρ-*όδους*.

§ 429. Τρέπουσι τὸ *ο* εἰς *ω*, τὸ ὀβο-*λός*, ὀδὴ-*νη*, ὀλ-*λυμι*, ὀλ-*θερος*, ὀμα-*λός*, ὀμν-*γμι*, ὀν-*ξ*, ὀρος, ὀροφος, ὀρύσσω, ὀφε-*λος*· οἶον, διῶβο-*λον*, ἀνώδυνος, ἐξώ-*λης*, ἀνώ-*λεθρος*, ἀνώμα-*λός*, ἀνωμοσία, πολυνώ-*νυχος*, ὑπώρεια, διώροφος, διώρ-*νξ*, βιωφε-*λής*. Το δὲ ὄνομα τρέπει τὸ πρῶτον *ο* εἰς *ω* καὶ τὸ δεύτερον εἰς *υ*· οἶον, ἀρτωρ-*νμία*, ὀμωρ-*νμία*².

ΣΗΜ. α'. Τὸ ὀλεθρος καὶ ὀροφος δὲν τρέπουσι τὸ *ο* εἰς *ω*, ὅταν ἡ πρὸ αὐτῶν συλλαβὴ εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά· οἶον, ψυχῶ-*λεθρος*, ὑπό-*ροφος*.

ΣΗΜ. β'. Τὰ μὲν ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ὦρα (φροντίς) εἰς *ω* παραλήγουσι, τὰ δὲ ἔχοντα τὸ οὔρος (φύλαξ) εἰς *ου* παραλήγουσιν· οἶον, θυρα-

1 Τοιοῦτο καὶ τὸ ἡμέτερον *κ ο υ τ ο π ὄ ν η ρ ος*.

2 Ἡ σύνθεσις τούτου γίνεται κυρίως ἐκ τοῦ Δωρικῆς ὄ ν υ μ α.

ωρός-θυρωρός, θεα-ωρός-θεωρός, πυλα-ωρός-πυλωρός, τιμωρός, οίκουρός. Τινὰ δὲ καὶ διαφοροῦνται· οἶον, κηλωρός καὶ κηπουρός.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ὄψ (ὄφθαλμός) διὰ τοῦ ω συνθέτονται· οἶον, κύκλωψ, κυνώπη, ἀνθρωπός, εὐρώπη, κλπ. Τὰ δὲ σύνθετα ἐκ τοῦ ὄψ (φωνή ἢ ὄψις) διὰ τοῦ ο· οἶον, μέροψ, Καλλιόπη, Πηνελόπη, αἰθοψ, ἦνοψ, Αἰθιοψ.

§ 430. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆν καὶ τὸ δεύτερον ἄρχῃται ἀπὸ ρ, διπλασιάζεται τὸ ρ· οἶον, ἐπίρρημα, ἄρρωστος, ἀπόρρητος, ἰσόρροπος, ἀλλὰ εὐρωστος, εὔροος.

γ'. Ἐσχάτον συνθετικὸν μέρος μόριον.

§ 431. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶνε μόριον, οὐδέμιαν μεταβολὴν πάσχει ἢ τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου τινῶν· οἶον, πάλαι-πρόπα.λαι, ἐγγὺς-σύνεγγυς, εὐ-δέπευ.

ΣΗΜ. α'. Σύνθεσις γίνεται ἐκ δύο προθέσεων· οἶον, ἀπο-πρό, δια-προ-παρ-ἐκ καὶ πρό φωνήεντος παρ-ἔξ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἔσχατου συνθετικοῦ καὶ ὁ τόνος τοῦ πρώτου μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀποβάλλονται· οἶον, πρό-ἀγω.-προάγω, παρὰ-εἶναι, παρ-εἶναι, σὺν-ἐγγύς,-σύνεγγυς, πατρός-κτείνω, πατροκτόνος, κλπ.

Σημασία τῶν συνθέτων.

§ 432. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά κατὰ τὴν σημασίαν, διαιροῦνται εἰς προσδιοριστικά, κατηγορηματικά καὶ ἀντικειμενικά. Καὶ προσδιοριστικά μὲν λέγονται, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν προσδιορίσῃ τὸ δεύτερον ἐπιθετικῶς ἢ ἐπίρρηματικῶς· οἶον, ἀκρό-πολις=ἄκρα πόλις, ἀγαθο-δαίμων=ἀγαθὸς δαίμων, ὁμόδουλος=ὁμοῦ δουλος, ὄψι-γονος=ὄψις γεννηθεὶς, κλπ. (ὄρα καὶ § 497). Κατηγορηματικά δέ, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν προσδιορίσῃ τὸ δεύτερον κατηγορηματικῶς, ἥτοι ὅταν τὸ πρῶτον ἐκφράξῃ τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ δευτέρου ὡς κατηγορούμενον αὐτοῦ· τὰ τοιαῦτα δὲ σύνθετα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς ἔχων ἢ ἄλλης ὁμοιοσήμεου ῥήματος ἐχούσης τὸ μὲν δεύτερον συνθετικὸν ἀντικείμενον, τὸ δὲ πρῶτον κατηγορούμενον αὐτοῦ· οἶον, μακρόχειρ=ὁ ἔχων μακρὰν χεῖρα=ὁς ἔχει χεῖρα, ἢ ἐστὶ μακρὰ· ἀργυρότοξος=ὁ φέρων ἀργυρὰ τόξα=ὁς φέρει τόξα, ἃ εἰσὶν ἀργυρὰ· πικρόγαμος=ὁ πικροὺς γάμους ἀγόμενος=ὁς ἄγεται γάμους οἱ εἰσὶ πικροί, κλπ. (ὄρα καὶ § 420). Ἀντικειμενικά, δὲ ὅταν τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν μερῶν προσδιορίσῃ τὸ ἕτερον (ὅπερ εἶνε ῥηματικὸν) ἀντικειμενικῶς, ἥτοι ὅταν τὸ ἐν ἀντικείμενον ἢ ἄλλος τις ῥηματικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ἑτέρου· τὰ τοιαῦτα δὲ σύνθετα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς

τοῦ συστοίχου ῥήματος τοῦ ἐν τῇ συνθέσει ῥηματικοῦ ἔχουσας ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸν τὸ ἕτερον συνθετικόν οἶον, *δεισι-δαίμων* = ὁ τοὺς δαίμονας δεδιώς, *ἡρί-ο-χος* = ὁ τὰ ἡρία ἔχων, *λογο-γράφος*, = ὁ τοὺς λόγους γράφων, *χειρο-ποίητος* = ὁ χειρὶ πεποιημένος, *θεοβ.λαβής* = ὁ ὑπὸ θεοῦ βεβ.λαμμένος, *ἀξιό.λογος* = ὁ λόγου ἀξίος, κλπ. (δῶρα καὶ § 427).

Περὶ τονισμοῦ συνθέτων λέξεων.

§ 433. Αἱ σύνθετοι λέξεις ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης (§ 34) οἶον, *πάνσοφος*, *ἄτιμος*, *εὐοπλος*, κλπ.

§ 434. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν ληγούσαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, ἐὰν δὲν γεινῆ ἐκθλιψίς (§ 326 14) οἶον, *κακόνοι*, *περίπλοιοι*, *ἀπόδος*· ἀλλὰ *πάροδος*, *κίταρτες*, *αἰταρκες*.

§ 435. Τὰ εἰς α, η, *ευς*, *της*, *τηρ*, *τεος*, *μος* ῥηματικά τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ οἶον, *φορά-συμφορά-μυθοφορά*, *τομῆ-ἐπιτομή*, *γραφῆς-συγγραφῆς*, *δικαστῆς-συνδικαστῆς*, *ληστῆς-ἀρχιληστῆς*, *θύτης-φιλοθύτης*, *πλωτῆρ-συμπλωτῆρ*, *δοτέος-ἐπιδοτέος*, *συρμός-διασυρμός*. Ἀναβιβάζουσι δὲ τὸν τόνον τὸ ἀρά-κατάρα, *σταθμός-ναύσταθμος*, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ σύνθετα οἶον, *σύνδεσμος-ἀνάδεσμος*. Τὸ δὲ κριτῆς μετὰ προσθέσεως μὲν συντιθέμενον ὀξύνεται οἶον, *ὑποκριτῆς*, *ἐπικριτῆς*· μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως παροξύνεται οἶον, *δικαιοκριτῆς*, *ὄνειροκριτῆς*.

§ 436. Τὰ εἰς *τος* ῥηματικά συνθετόμενα μετὰ τῶν 18 προθέσεων ὀξύνονται μὲν ἐὰν σημαίνωσι τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον οἶον, *ἐξαιρετός-ἡ-όν* (ὁ δυνάμενος νὰ ἐξαιρεθῆ) προπαροξύνονται δὲ ἐὰν σημαίνωσι τὸν παθόντα οἶον, *ὁ, ἡ ἐξαιρετός τὸ ἐξαιρετός* (ὁ ἐξαιρεθείς). Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συνθετόμενα προπαροξύνονται οἶον, *χρυσόδοτος ἐνποίητος*, κλπ. ὀξύνονται δὲ πάντοτε σχεδὸν τὰ ἐκ τοῦ *κλειτός* ἢ *κλυτός* σύνθετα οἶον *ναυσικ.κλειτός* ἢ *ναυσικ.κλυτός*.

§ 437. Τῶν εἰς *ικος* ἐπιθέτων τὰ μὲν παρασύνθετα ἦτοι τὰ παραγόμενα ἐκ συνθέτου τινὸς προσθέσει τῆς καταλήξεως *ικος* ὀξύνονται οἶον, *ὑπερβολῆ ὑπερβολικός ἡ ὄν*, (προαναφωνητός), *προαραφανητικός-ἡ-όν*. Τὰ δὲ ἀπλῶς σύνθετα ἢ δισύνθετα προπαροξύνονται οἶον, *περσικός*, *μισσοπερσικός*, *ἄττικός*, *ψευδαττικός*, *ἀνάττικος*, *τελικός*, *ὑπερσυντέλικος*.

§ 438. Τὰ εἰς *ος* δευτερόκλιτα ὀνόματα τὰ ἔχοντα τὸ πρῶτον συνθετικὸν ὄνομα καὶ τὸ δεύτερον ῥῆμα μεταβατικόν, ἐὰν μὲν ἔχωσι

τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν, ὀξύνονται· οἷον, στρατηγός (ἀλλὰ συστράτηγος, ὑποστράτηγος, ὡς δισύνθετα), λοχαγός, ὀδηγός, ψυχοπομπός, ἵπποφορβός, χροιβοσκός, λειτουργός, βραδουργός, (καὶ οὐχὶ βραδιουργός)· ἐὰν δὲ ἔχωσιν αὐτὴν βραχεία, παροξύνονται μὲν, ἐὰν σημαίνωσιν ἐνέργειαν· οἷον, πατροκτόνος, (ὁ ἀποκτείνων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα), λιθόβολος (ὁ λίθους βάλλων), θηριοτρόφος (ὁ θηρία τρέφων), ἡ ἀριτίκος (ἡ ἄρτι τεκοῦσα), τηλέβολος (ὁ μακρόθεν βάλλων)· προπαροξύνονται δέ, ἐὰν σημαίνωσι πάθος· οἷον, πατρόκτονος (ὁ ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς φονευθείς), λιθόβολος (ὁ λίθους βληθείς), θηριότροφος (ὁ ὑπὸ θηρίων τραπεφείς), ἀριτίκος (ὁ ἄρτι τεχθείς), τηλέβολος (ὁ μακρόθεν βληθείς)· ἐξαιροῦνται.

1) Τὸ καοῦργος καὶ πανθοργος, διότι πάντα τὰ εἰς ουργος ὀξύνονται πλὴν τοῦ καοῦργος καὶ πανθοῦργος.

2) Τὰ ἔχοντα τὸ ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ἄρχω, ἔχω, δάμνημι καὶ συ.λῶ· οἷον, δῆμαρχος, ναύαρχος, θαλασσοφύλαξ, ἡγετοχός, ἱεροσυλος, ἱππόδαμος,

3) Τὸ ἀδελφός, ἀτραπός, ἀργός, βουλητός, τὰ ὅποια ὀξύνονται, διότι ἡ σύνθεσις αὐτῶν παρεμειλήθη.

4) Τὰ ἐκ μορίων ἢ ἐπιθέτων ἔχόντων ἐπιρρηματικὴν ἔνοιαν, τὰ ὅποια καίπερ σημαίνοντα ἐνέργειαν προπαροξύνονται· οἷον, εὐτοκος, δύστοκος, αἰ.λα.λος, πολυ.λα.λος, πάμφορος, κλπ.

§ 439. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα εἶνε ἀμετάβητον, τὸ σύνθετον ὄνομα εἰς ος ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγουσῆς· οἷον, αὐτόμολος, πυρίπλους, βαρύβρομος.

§ 440. Τὰ εἰς ος σύνθετα δευτερόκλιτα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα καὶ τὸ δεύτερον ὄνομα, πάντοτε προπαροξύνονται· οἷον, ἀρχεκάκος, φιλόσοφος, μισόθεος, φιλόλογος (καὶ οὐχὶ φιλολόγος), κλπ.

§ 441. Τὰ εἰς ως σύνθετα ἀττικὰ προπαροξύνονται· οἷον, λεπτόγρωος, χρυσόκερωος, κλπ. πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ ῥῆγος συνθέτων· οἷον, ἀγγήρωος, εὐγγήρωος, ὑπεργήρωος.

§ 442. Τὰ εἰς ης σύνθετα τριτόκλιτα ὀξύνονται· οἷον ἀσαφής, ἀπαθής, εὐγενής, διογενής· ἐξαιροῦνται·

1) Τὰ εἰς ης καὶ τὰ εἰς ω παραλήγοντα· οἷον, ποδήρης, ξιφήρης, τριήρης, ποδώκης, εὐώδης.

2) Τὰ ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ἦθος, μῆκος, μέγεθος, κῆτος, τεῖχος στέλεχος· οἷον χρηστοθήης, εὐμήκης, ὑπερμεγέθης, μερακῆτης, εὐτείχης, εὐστελέχης. Σὺν τούτοις καὶ τὸ φι.λα.λήθης, μισαλήθης.

3) Τὰ εἰς αδης, ατιης, αρχης· οἶον, αὐθάδης, ἀνάντης, αὐτάρχης.

4) Τὰ κύρια ὀνόματα (§ 367 σημ. β'). οἶον, Διογένης, Ἀριστοφάνης, Δημοσθένης, Σωκράτης.

§ 443. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς ης παροξυτόνων ἐπιθέτων παροξίζονται (§ 159): οἶον, ὁ χρηστοθήτης, τὸ χρηστοθήτης, ὁ φιλάληθης, τὸ φιλάληθης, ὁ αὐτάρκης, τὸ αὐταρχές, πλὴν τῶν εἰς ηρης καὶ τῶν εἰς ω παραληγόντων, ἅπερ περισπῶνται: οἶον, ὁ ποδήρης, τὸ ποδήρης, ὁ ποδάκης, τὸ ποδάκες, ὁ εὐώδης, τὸ εὐώδες.

§ 444. Τὰ εἰς ης πρωτόκλιτα (πλὴν τῶν εἰς της § 435) παροξίζονται: οἶον, βιβλιοπώλης, ἀρτοπώλης, ὀλυμπιονίκης, γεωμέτρης, παιδοτρίβης, ἐλλανοδίχης, κλπ.

§ 445. Τὰ ἐκ τοῦ ἔτος σύνθετα τονίζονται παρὰ μὲν τοῖς Ἄττικοῖς συνήθως ὅσον ἐνδέχεται ἄνωτέρω τῆς ληγούσης: οἶον, ὁ ἡτριέτης, ὁ τριέτης, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἐπὶ τῆς ληγούσης: οἶον, ὁ ἡτριετής, τὸ τριετές.

§ 446. Τὰ μὲν ἔχοντα ἕσχατον συνθετικὸν τὸ μέγας προπαροξίζονται: οἶον, πάμμεγας (κατ' ἄλλους παμμέγας), τὰ δὲ ἔχοντα τὸ μέλις καὶ τάλας παροξίζονται: οἶον, λευκομέλις, παρτάλας.

§ 447. Τὰ λήγοντα εἰς βρως, γρως, τρως, πλῆξ, ρωξ, τρωξ, σφαξ, φρας, ης (ἦνος), ὀξίζονται: οἶον, ἡμιβρώς, ἀγνώς, ἀτρώς, βουπλήξ, ἀπορρώξ, κναμοτρώξ, διασφάξ, ἀποφράς, ἀπτήν-ἦνος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000006207